

Številka: 007-467/2015

Ljubljana, 24. maj 2017

EVA 2016-2550-0006

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE
gp.gs@gov.si

ZADEVA: Predlog Zakona o urejanju prostora – novo gradivo št. 7

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne pod točko ... sprejela

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakona o urejanju prostora (ZUreP - 2) (EVA: 2016-2550-0006) in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v sprejetje po rednem zakonodajnem postopku.

mag. Lilijana Kozlovič
GENERALNA SEKRETARKA

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- ministristva,
- vladne službe.

Priloga:

- predlog zakona

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Irena Majcen, ministrica, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Lidija Stebernak, državna sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Luka Ivanič, vodja Službe za sistem okolja in prostora, Ministrstvo za okolje in prostor

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

- Irena Majcen, ministrica, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Lidija Stebernak, državna sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Luka Ivanič, vodja Službe za sistem okolja in prostora, Ministrstvo za okolje in prostor,

- Barbara Radovan, generalna direktorica Direktorata za prostor, graditev in stanovanja, Ministrstvo za okolje in prostor,
- mag. Matija Kralj, sekretar, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Marjetica Ilich-Štefanec, sekretarka, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Jurij Mlinar, sekretar, Direktorat za prostor, graditev in stanovanja, Ministrstvo za okolje in prostor,
- Teja Baloh, podsekretarka, Služba za sistem okolja in prostora, Ministrstvo za okolje in prostor.

5. Kratek povzetek gradiva:

Nov Zakon o urejanju prostora (ZUreP-2) razveljavlja in nadomešča Zakon o prostorskem načrtovanju, Zakon o urejanju prostora (ZUreP-1) ter Zakon o umeščanju prostorskih ureditev v prostor (ZUPUDPP) in združuje vsebino urejanja teh zakonov na enem mestu v krovnem zakonu. Urejanje prostora tako obsega državna pravila urejanja prostora, udeležence pri urejanju prostora, prostorsko načrtovanje na državni in občinski ravni, zemljiško politiko, instrumente spremljanja stanja v prostoru ter zagotavljanje s tem povezanih informacijskih storitev.

Nov ZUreP-2 nadgrajuje že vpeljan sistem državnega in občinskega prostorskega načrtovanja in ukrepe zemljiške politike, pri tem pa uvaja tudi nekatere bistvene novosti:

- dosledno izpeljuje načelo usklajevanja interesov in sodelovanja med udeleženci pri urejanju prostora;
- daje zakonsko podlago državnim pravilom urejanja prostora, ki so trenutno še predmet Uredbe o prostorskem redu Slovenije in širi pojem državnega prostorskega reda kot mesta, kjer se zbirajo pravila, smernice in dobra praksa s področja urejanja prostora;
- vpeljuje instrument prevlade ene javne koristi nad drugo v primeru, ko nastane kolizija javnih interesov in na strokovni ravni ni možno doseči usklajene rešitve;
- omogoča boljše in zgodnejše sodelovanje javnosti v postopkih priprave prostorskih aktov in vzpostavlja možnost sodnega varstva glede sprejetih prostorskih izvedbenih aktov;
- prednostno usmerja poselitev v urbana naselja, znotraj katerih se primarno izvaja notranji razvoj;
- vzpostavlja institut lokacijske preveritve, preko katerega občina prilagodi in določi natančna obliko ter velikost območja stavbnih zemljišč na posamični poselitvi, dopušča individualno odstopanje od prostorskih izvedbenih pogojev, dopušča izvedbo dopolnilnih posegov v prostor ali omogoča začasno rabo prostora;
- zakon ne razlikuje več med razpršeno gradnjo in razpršeno poselitvijo;
- ustanavlja Komisijo za prostorski razvoj Vlade RS, ki kot delovno telo Vlade RS poda mnenje glede prevlade ene javni koristi nad drugo, skrbi za vsebinsko in postopkovno usklajeno delovanje nosilcev urejanja prostora pri pripravi prostorskih aktov ter potrjuje Strategijo prostorskega razvoja Slovenije, regionalni prostorski plan in poročilo o prostorskem razvoju Slovenije;
- ustanavlja Prostorski svet pri Ministrstvu za okolje in prostor (MOP), ki deluje kot strokovno posvetovalno telo MOP ter nudi strokovno podporo delovanju Komisije za prostorski razvoj Vlade RS;
- širi vlogo MOP kot nosilca urejanja prostora ne samo za poselitev, ampak tudi za krajino in za skladnost s temeljnimi pravili urejanja prostora;
- določa sodelovanje občinskega urbanista v občinskih zadevah urejanja prostora;
- opredeljuje status nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju urejanja prostora in jim daje možnost vlaganja pravnih sredstev zoper prostorske izvedbene akte;
- vpeljuje novo strukturo državnih in občinskih prostorskih aktov, pri čemer razlikuje med prostorskimi strateškimi akti in prostorskimi izvedbenimi akti;
- določa regionalni prostorski plan kot nov prostorski strateški akt na ravni razvojnih regij, kot so prepoznane z zakonom, ki spodbuja skladen regionalni razvoj;
- vzpostavlja pravno podlago za prostorsko načrtovanje na morju;
- določa občinski prostorski plan kot neobvezen prostorski strateški akt na ravni občine, katerega vsebina naj bi se dolgoročno gledano zaobjela v regionalnem prostorskem planu,
- razbremenjuje vsebino dosedanjih občinskih prostorskih načrtov (OPN) z izločanjem strateškega dela in dela, ki ga prevzamejo Odloki o urejanju podobe naselij in krajine, tako da OPN postane občinski prostorski izvedbeni akt, ki določa namensko rabo prostora in prostorske izvedbene pogoje (izvedbeno regulacijo prostora);

- vpeljuje nov način načrtovanja prostorskih ureditev državnega pomena, ki omogoča fleksibilnost postopka in bodisi zaustavitev načrtovanja na ravni DPN bodisi izvedbo združenega postopka načrtovanja in dovoljevanja, v katerem se investitorju po principu vse-na-enem-mestu izda celovito dovoljenje, ki predstavlja gradbeno dovoljenje, okoljevarstveno soglasje in hkrati prostorski izvedbeni akt;
- vpeljuje nove ukrepe zemljiške politike (predkupna pravica države) ter nadgrajuje nekatere obstoječe (npr. grajeno javno dobro);
- določa vodenje evidence stavbnih zemljišč na ravni občine;
- vzpostavlja pravila za določanje gradbenih parcel;
- vpeljuje nove finančne mehanizme zemljiške politike z namenom aktivacije fonda stavbnih zemljišč – takso za neizkoriščena stavbna zemljišča;
- posodablja vlogo elektronskega poslovanja pri pripravi in sprejemu prostorskih aktov preko prostorskega informacijskega sistema;
- zavezuje k spremljanju in analizi stanja v prostoru, preko katerega se vrednotijo investicijske in druge pobude.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	DA
c)	administrativne posledice	DA
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	DA
e)	socialno področje	DA
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	DA

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

Predlagani zakon ima negativne finančne posledice nad 40.000 EUR:

- Za državni proračun so predvidene finančne posledice zaradi povečanja odhodkov v letu 2018 v višini 428.300,00 EUR, v letu 2019 v višini 698.300,00 EUR, ter v letu 2020 v višini 648.300,00 EUR.
- Za občinske proračune so predvidene finančne posledice zaradi povečanja odhodkov v letu 2018 v višini 4.154.133,00 EUR, v letu 2019 v višini 5.938.747,00EUR in v letu 2020 v višini 3.130.426,00 EUR. V nadaljnjih letih (2021 in dalje) je predviden trend upadanja rasti odhodkov občin.
- Za občinski proračun so predvidene pozitivne finančne posledice zaradi povečanja prihodkov občinskih proračunov za leto 2018 v višini 13.780.000,00 EUR, za leto 2019 višini 14.455.000,00 EUR, ter za leto 2020 v višini 17.155.000,00 EUR. V nadaljnjih letih (2021 in dalje) je predviden trend rasti prihodkov občin do vzpostavitve vseh predvidenih zakonskih ukrepov.

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov	/	(+) 13.780.000	(+) 14.455.000	(+) 17.155.000
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna	/	(+) 428.300	(+) 698.300	(+) 648.300
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov	/	(+) 4.154.133	(+) 5.938.747	(+) 3.130.426
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
Negativne finančne posledice				
Predlagani zakon ima negativne finančne posledice nad 40.000 EUR:				
<ul style="list-style-type: none"> - Zaradi uvajanja novega instituta regionalnega prostorskega plana, ki naj se pripravi v vsaki od 12 razvojnih regij, predvidenih po zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Za vodenje postopka njegove priprave bo Ministrstvo za okolje in prostor pripravilo javni razpis, pri čemer se prvenstveno cilja na sodelovanje obstoječih in strokovno okrepljenih regionalnih razvojnih agencij. Teh je trenutno 12, po ena za vsako razvojno regijo, pri čemer deluje tudi 14 sodelujočih institucij, ki prav tako opravljajo nekatere splošne razvojne naloge in so vpisane v evidenco regionalnih razvojnih agencij (podatek MGRT na dan 29.7.2016). 				

Priprava regionalnega prostorskega plana naj bi bila vsebinsko povezana s pripravo regionalnega razvojnega programa, zaradi česar določene strokovne podlage že obstajajo, prav tako pa usposobljen kader, ki lahko usklajuje različne interese v prostoru. Za vodenje postopka priprave, izdelavo samega dokumenta in njegovih strokovnih podlag se v grobem ocenjuje, da bo potreben strošek cca. 300.000,00 EUR na razvojno regijo, kar pomeni skupaj 3.600.000,00 EUR, pri čemer se ta strošek razdeli na obdobje treh let, kolikor se ocenjuje, da bo trajal postopek priprave, torej 1.200.000,00 EUR za leto 2018, 2019 in 2020. Zaradi vsebin, ki naj se v regionalnem prostorskem planu obdelajo, so zanj zainteresirane tako občine, kot tudi država, ki naj v njem uskladi zasnove prostorskih ureditev državnega pomena. Pri tem je zamišljen model sofinanciranja države in občin (60/40, torej država letno 720.000,00 EUR in občine skupaj letno 480.000,00 EUR oziroma vsaka 2.270,00 EUR). Glede na izvajanje Operativnega programa za obdobje 2014-2020, v skladu s katerim so bili že odobreni regionalni projekti v smislu regionalnega prostorskega načrtovanja, bo veliko podlag za pripravo regionalnega prostorskega plana do uveljavitve tega zakona že pripravljenih tudi na tej podlagi. Glede na vsebino regionalnega prostorskega plana, ki bo usklajeval tudi zasnove prostorskih ureditev državnega pomena, se del državnega sofinanciranja prenese na pobudnike za državno prostorsko načrtovanje. Prispevek občine, namenjen regionalnemu prostorskemu planu, se deloma pokrije iz naslova zmanjšanja obsega in podlag za izdelavo občinskega prostorskega načrta. Dodaten prispevek iz državnega proračuna se ocenjuje v višini 360.000,00 EUR za leta 2018, 2019 in 2020.

- Za delovanje novoustanovljenega Prostorskega sveta Ministrstva za okolje in prostor, v katerem je predvideno delovanje 11 zunanjih strokovnjakov, je potrebno zagotoviti stroške sejin. V kolikor se bo omenjeni svet sestajal 1x mesečno, je predvideni strošek pri sejnini 150 EUR (ki vključuje pregled konkretnih zadev) skupaj 18.300 EUR letno.
- Za izvajanje dodatnih nalog na Ministrstvu za okolje in prostor v zvezi z vzpostavitvijo državnega prostorskega reda, izvajanja združenega postopka načrtovanja in dovoljevanja, priprave regionalnih prostorskih planov, izvajanja nalog nosilca urejanja prostora ne samo za poselitev, temveč tudi za krajino in temeljna pravila urejanja prostora, usmerjanja poselitve v urbana naselja, omogočanja urbanega razvoja, pomoči pri vzpostavitvi zemljiške politike, spremljanja stanja prostorskega razvoja, vodenja prostorskega informacijskega sistema ter s tem povezanimi usposabljanji, je predviden strošek za plačilo dodatnih 10 zaposlenih javnih uslužbencev, kar zneso cca. 270.000,00 EUR letno, ter 50.000,00 EUR za leto 2018 in 2019 zaradi stroškov usposabljanj. Ker je proračun in kadrovski načrt za leto 2018 že zaključen, se dodatne zaposlitve načrtujejo od leta 2019 dalje, v letu 2018 pa se izvede kadrovske prerazporeditve znotraj ministrstva in njegovih organov.
- Za vzpostavitev sodelovanja občin z občinskim urbanistom je ocenjeno, da bo cca. 165 občin potrebovalo sodelovanje vsaj ene primerno usposobljene dodatne osebe (prostorskega načrtovalca). Če gre upoštevati oceno, da ima 32 občin že ustanovljeno skupaj 5 medobčinskih služb za urejanje prostora, in da zakon spodbuja povezovanje občinskih služb za urejanje prostora, bo potrebno na občinah dodatno zagotoviti sodelovanje cca. 80 oseb, ki izpolnjujejo pogoje za občinskega urbanista. Ocenjen strošek je 2.200.000,00 EUR letno za vse občine oziroma 10.380,00 EUR letno za povprečno občino in se bo predvidoma v celoti pokrilo iz plačila stroškov za postopek odobritve dopolnilne gradnje. Če upoštevamo dejstvo, da bo možen prenos določenih nalog, povezanih s pripravo prostorskih aktov, iz zunanjih strokovnjakov na občinskega urbanista, se ta ocenjen strošek lahko še zmanjša za cca. 20%, pri čemer tako skupen letni strošek za občine znaša 1.980.000,00 EUR.
- Za vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč in evidence dejanske rabe poseljenih zemljišč je predvideno sodelovanje občin. Občine določijo predlog poseljenih zemljišč in nepozidanih stavbnih zemljišč ter jim določijo razvojne stopnje. O predlogu poseljenih zemljišč in nepozidanih stavbnih zemljišč z določenimi razvojnimi stopnjami, občina z obvestilom seznanila lastnike nepremičnin ter obravnava njihove pripombe in pripravi končni predlog. Ocenjeno je, da bo na povprečni občini potrebno sodelovanje dveh primerno usposobljenih oseb s področja urbane ekonomike in nepremičnin. Skupna ocena stroškov izvedbe naloge 212 občin je 13.033.224,00 EUR oz. 7.963.707,00 EUR do leta 2020. Ob upoštevanju, da se bo naloga izvajala fazno po območjih in bodo posamezne občine postopno vključene, se

ocenjuje, da morajo biti za posamezno leto zagotovljena naslednja sredstva: za leto 2018 694.133,00 EUR, za leto 2019 3.332.147,00 EUR, za leto 2020 3.937.426,00 EUR in za leto 2021 5.069.517,00 EUR.

Pozitivne finančne posledice:

- Postopki odobritve dopolnilne gradnje pri posamičnih poselitvah, ki se v tem delu vodijo pri občinah, bi preko plačila stroškov skupaj vsaki občini v grobi oceni prineslo 45.000,00 EUR letno (pri povprečnem plačilu stroškov tega dela postopka v višini 300,00 EUR), kar skupaj zneso vsem občinam letno 9.540.000,00 EUR.
- .
- Odmera komunalnega prispevka: Danes se zaradi višine odmere komunalnega prispevka velikokrat določi premajhna gradbena parcela, v nekaterih primerih pa se zaradi želje po zmanjšanju komunalnega prispevka tudi odparcelira samostojna parcela, ki po strokovnih kriterijih ne zadošča gradbeni parceli. Na ta način ostajajo prosta komunalno opremljena zemljišča, za katere nihče ni plačal komunalnega prispevka, niti niso uvrščena med nezazidana stavba zemljišča čeprav so bila vložena visoka javna sredstva v njihovo opremljanje. Po podatkih Ministrstva za finance je bilo leta 2006 zbranih dobrih 60.000.000,00 EUR komunalnih prispevkov, medtem ko se v obdobju od leta 2010 do leta 2013 gibljejo zbrana sredstva iz naslova komunalnega prispevka med 50.000.000,00 EUR in 35.000.000,00 EUR. Z uporabo predlaganih ukrepov na območjih stavbnih zemljišč (uvedba gradbene parcele, soglasje za parcelacijo, preprečevanje nadaljnjejava razpršenosti poselitve) bi pozitivno vplivali tudi na višino prihodkov občine iz naslova komunalnega prispevka in sicer se ocenjuje, da bi lahko prihodke iz naslova komunalnega prispevka povišali za 5% na letni ravni, kar skupaj zneso 1.750.000,00 EUR letno. V oceni je predviden dodatni prihodek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (175.000,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (875.000,00 EUR).
- Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča: Zanesljivega podatka o pobranih sredstvih za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča za nezazidana stavbna zemljišča ni. Na podlagi analize v posameznih občinah, ocenjujemo, da se danes na letni ravni pridobi približno 5.000.000,00 EUR nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za nezazidana stavbna zemljišča, kar je občutno premalo. Na podlagi analize je bilo ocenjeno, da bi 212 obravnavanih slovenskih občin iz tega vira lahko prejelo tudi do 40.000.000,00 EUR. Brez podatkov o nezazidanih stavbnih zemljiščih iz evidence stavbnih zemljišč objektivna odmera nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za nezazidana stavbna zemljišča ni mogoča. Na podlagi ocene o potencialu lahko ocenjujemo, da bi lahko občine iz naslova nezazidanih stavbnih zemljišč letno prejele dodatnih 35.000.000,00 EUR, oziroma, da bi lahko ta znesek pravičneje porazdelile med upravičence. Za potrebe tega vrednotenja se ocenjuje dodatni prihodek občin v višini 5.000.000,00 EUR letno. V oceni je predviden dodatni prihodek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (500.000,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (2.500.000,00 EUR).
- Investicije v infrastrukturo: S predlaganimi instrumenti zemljiške in prostorske politike, ki bi ustrezno usmerjala zgoščevanje gradnje, je mogoče doseči prihranke pri investicijah v javno infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, javno infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo in v ceste. Pri investicijah v javno infrastrukturo prihaja zaradi napačnega načrtovanja infrastrukture do predimenzioniranja infrastrukture, kar negativno vpliva na zneske investicij. Po podatkih Statističnega urada RS je bila vrednost opravljenih gradbenih del za lokalne ceste in javne poti, nekategorizirane ceste in gozdne ceste ter za lokalne vodovode in cevovode za odpadno vodo v letu 2015 435.000.000,00 EUR. Ocenjujemo, da bi z boljšim načrtovanjem opremljanja stavbnih zemljišč, ki bi temeljili na objektivnih podatkih (evidenca stavbnih zemljišč, načrt gradbenih parcel), uspeli prihraniti pri investicijah v infrastrukturo za 1% na letni ravni, kar zneso 4.350.000,00 EUR letno. V oceni je predviden dodatni prihranek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (435.000,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (2.175.000,00 EUR).
- Investicije v nepremičnine: Po podatkih Statističnega urada RS je bila vrednost novogradenj

za stavbe (stanovanjske in nestanovanjske stavbe) v letu 2015 376.000.000,00 EUR. Področje opremljanja stavbnih zemljišč v Sloveniji ni dobro urejeno, kar posledično pomeni, da so stroški investicij v nepremičnine (predvsem novogradnje) marsikje previsoki. S transparentnim dostopom do informacij o stavbnih zemljiščih (npr. s podatkom o razvojnih stopnjah nezazidanih stavbnih zemljišč iz evidence stavbnih zemljišč) bi zmanjšali tveganje za investiranje v nepremičnine. To bi posledično vplivalo tudi na porast (tujih in domačih) investicij v Sloveniji. Ocenjujemo, da bi s postopnim urejanjem stanja na stavbnih zemljiščih lahko dosegli prihranke v višini 1% sredstev od vrednosti investicij, kar zneso 3.760.000,00 EUR na letni ravni. V oceni je predviden dodatni prihranek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (376.000,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (1.880.000,00 EUR).

- Priprava občinskih prostorskih aktov: Občine v povprečju za pripravo podatkov in strokovne podlage na področju prostorskih planov, programov in planov opremljanja na letni ravni v povprečju namenijo sredstva v višini 20.000,00 EUR. S predlagano vzpostavitvijo evidence stavbnih zemljišč bi občine že imele pripravljeno strokovno podlago. Ocenjujemo, da bi v povprečju vsaka izmed 212 slovenskih občin znesek, ki ga nameni v povprečju za pripravo prostorskih planov, lahko znižala za 10%, s tem, ko bi bile strokovne podlage za prostorske plane že na voljo v obliki evidence. S tem bi na letni ravni prihranili približno 424.000,00 EUR. V oceni je predviden prihranek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (42.400,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (212.000,00 EUR).

Finančne posledice za državni proračun za leto 2018 niso upoštevane v sprejetem proračunu za leto 2018 in jih bo potrebno zagotoviti iz drugih proračunskih postavk.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

DA

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: DA
- Združenju občin Slovenije ZOS: DA
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: DA

Pripombe in predloge na ZUreP-2 so podali Skupnost občin Slovenije skupaj z Združenjem mestnih občin Slovenije ter Združenje občin Slovenije. Poleg teh pa so pripombe in predloge podale tudi individualne občine.

Predlogi in pripombe so bile deloma upoštevane. Upoštevane so bile predvsem pripombe SOS, ZMOS in ZOS glede usklajenosti zakona z določili mednarodnih zavez, da je urejanje prostora in izvrševanje prostorskih aktov v javnem interesu, da je potrebno zamejevanje dopolnilne gradnje pri posamični poselitvi, ki je predmet občinskega prostorskega načrtovanja (torej zakon ne daje več neposredne podlage za dovoljevanje takšne dopolnilne gradnje), glede usmerjanja poselitve, določanja gradbenih parcel, omogočanja odstopanj od prostorskih aktov skozi postopek lokacijske previritve, urejanja grajenega javnega dobra, evidence stavbnih zemljišč in delovanja občinskih služb urejanja prostora.

Ni bil upoštevan predlog za širjenje namenov razlastitve za umeščanje občinskih gospodarskih investicij, za zamejevanje sodnega varstva zoper prostorske akte, glede odmere in zaračunavanja komunalnega prispevka, delovanja zemljiških služb.

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

Javna razprava je potekala dvakrat in sicer prvič od 20.11.2015 do 19.2.2016 na osnutek ZUreP-2 ter drugič od 5.10.2016 do 4.11.2016 na predlog ZUreP-2, ki je potekala sočasno s prvim medresorskim usklajevanjem.

V prvo razpravo so se vključili:

- nevladne organizacije: Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS), Mreža za prostor, Mreža Plan B za Slovenijo, Alpe Adria Green, Metro SR, zavod za prostor Savinjske regije,
- predstavniki zainteresirane javnost: Zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje d.o.o., Arch Idea projektiranje in inženiring, d.o.o., Elektro Ljubljana d.d., ELES d.o.o., Gen energija d.o.o., Gradbeništvo Makuc, družba za izvedbo gradbenih del d.o.o., SODO d.o.o., Domplan d.d., Družba za raziskave v cestni in prometni stroki Slovenije (DRC), DRI upravljanje investicij, Družba za razvoj infrastrukture, d.o.o., HSE Invest d.o.o., KL invest, inženiring, nadzor in projektiranje, d.o.o., Komunalno podjetje Velenje d.o.o., Plinovodi d.o.o., Protim Ržišnik Perc d.o.o., ROSSANA d.o.o., Si.mobil d.d., Telekom Slovenije d.d., Telemach d.d., VELUX Slovenija d.o.o. in fizične osebe
- predstavniki strokovne javnosti: Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenija (ZAPS), Inženirska zbornica Slovenije (IZS), Odgovorno do prostora! (OdP!), Zbor za oživitvev in razvoj gradbeništva (ZORG), Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS), Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), Gospodarsko interesno združenje geodetskih izvajalcev (GIZ GI), Gospodarsko interesno združenje distribucije električne energije, AmCham Slovenija (AmCham komisija za okolje in prostor), Združenje slovenske fotovoltaike (ZSFV) – GIZ, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), Združenje regionalnih razvojnih agencij – RRA GIZ, Trgovinska zbornica Slovenije, Geološki zavod Slovenije (GeoZS), Institut za varilstvo d.o.o., Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH), SIST - Slovenski inštitut za standardizacijo, Urbanistični inštitut Republike Slovenije (UIRS), Zavod za gradbeništvo Slovenije (ZAG), Zavod za gozdove Republike Slovenije, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN), Zavod za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS), Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Društvo arhitektov Ljubljana (DAL), Društvo krajskih arhitektov Slovenije (DKAS), Slovensko nepremičninsko združenje – FIABCI, Zveza geodetov Slovenije (ZGS), Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije (DONDES), Društvo za preučevanje rib Slovenije (DPRS), Društvo za razvoj prometa (DRP), Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov Novo mesto (DGIT NM), Društvo gradbenih tehnikov in inženirje Velenje (DGIT Velenje), Elektrotehniško društvo Ljubljana, Planinska zveza Slovenije (PZS), Zveza društev arhitektov Slovenije (ZDAS), Zveza društev gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije (ZDGITS), skupnost gradbenih šol Slovenije, Univerza v Ljubljani: Fakulteta za arhitekturo, Biotehniška fakulteta – Oddelke za krajsko arhitekturo, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Filozofska fakulteta – Oddelke za geografijo, Univerza v Mariboru: Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence (AVK),
- organi v sestavi Ministrstva za okolje in prostor RS: Agencija RS za okolje (ARSO), Direktorat za okolje, Geodetska uprava RS (GURS), Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (IRSOP). Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje(URSZR)
- ministrstva RS: Ministrstvo za finance, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za notranje zadeve, ministrstvo za obrambo – Direktorat za logistiko, Ministrstvo za infrastrukturo
- upravne enote: Upravna enota Postojna (v imenu vseh upravnih enot), Upravna enota Slovenska Bistrica
- občine in združenja občin ali pa navedite, da se gradivo ne nanaša nanje: Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Občina Cerknica, Mestna občina Ljubljana, Občina Bohinj, Občina Jesenice, Občina Logatec, Mestna občina Celje, Mestna občina Maribor, Občina Ormož, Občina Vodice
- druge fizične osebe.

V drugo razpravo, ki je potekala hkrati s prvim medresorskim usklajevanjem, so se vključili (nekateri tudi po poteku roka):

- nevladne organizacije in civilne iniciative: Alpe Adria Green, Civilna iniciativa ZaščitimoOtrokePredSevanjemnicialiva naselja Črnuška gmajna, Prebivalci naselja Gameljne, Civilna iniciativa Vižmarje – Brod, Civilna iniciativa Dobrova – Polhov Gradec,

Civilna iniciativa Brezje pri Dobrovi, Civilna iniciativa Lesno Brdo Horjul, Civilna iniciativa Vrhnika Velika Ligojna, Civilna iniciativa Zaplana Logatec, Civilna iniciativa Brkini, CNVOS, Mreža za prostor, Društvo Novo mesto, Zveza geografov Slovenije, GIZ Električne energije, GIZ Geodetskih izvajalcev, Planinska zveza Slovenije, Odgovorno do prostora!, Društvo arhitektov Ljubljana;

- predstavniki zainteresirane javnosti: GEN Energija d.o.o., ELES d.o.o., DRI upravljanje investicij d.o.o., SODO d.o.o., GEOENERGO d.o.o., Termit d.d., EKOSFERA d.o.o., Protim Ržišnik Perc d.o.o., RRA – GIZ, Plinovodi d.o.o., MPI Reciklaža d.o.o.;
- predstavniki strokovne javnosti: Društvo izvedencev in cenilcev Maribor, Združenje sodnih izvedencev in cenilcev kmetijske stroke Slovenije, Društvo sodnih izvedencev in cenilcev gozdarstva Slovenije, Združenje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev Slovenije za gradbeno stroko, Inštitut za celostni razvoj in okolje, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Biotehnična fakulteta – Oddelek za krajinsko arhitekturo, Filozofska fakulteta, Gospodarska zbornica Slovenije, Inženirska zbornica Slovenije, Zbornica za arhitekturo in prostor;
- organi v sestavi in javni zavodi: Zavod za varstvo kulturne dediščine, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Geodetska uprava RS, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Informacijski pooblaščenec;
- Ministrstva: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za okolje in prostor – direktorat za okolje, Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za pravosodje;
- občine: Mestna občina Ljubljana, Mestna občina Koper, Lokalni odbor SMC Koper in Ankarani, Združenje mestnih občin Slovenije, Združenje občin Slovenije;
- Služba Vlade RS za zakonodajo;
- pripombe fizičnih oseb.

Po izteku roka 1.2.2017 je bilo pridobljeno in smiselno upoštevano mnenje Komisije za preprečevanje korupcije

Določene pripombe javnosti so prišle tudi v okviru druge medresorske obravnave, ki je potekala od 21.3.2017 do 4.4.2017, in sicer od Inženirske zbornice Slovenije, DARS, ZAPS, MOL, ELES, Društvo krajinskih arhitektov Slovenije.

Pripombe javnosti so deloma upoštevane, predvsem glede elaborata ekonomike, lokacijske preveritve kot samostojnega postopka, črtanja možnosti dopolnilne gradnje po samem zakonu, krajinske zasnove kot obvezne strokovne podlage, širjenja občinskega podrobnega prostorskega načrta iz zazidalnega tudi v ureditveni načrt, umika stavbnih zemljišč pri posamični poselitvi, definicije zelenega sistema, itd.

Ni bila upoštevana pripomba po vzpostavitvi urbanističnega načrta kot samostojnega prostorskega akta (ZAPS) ter po geodetskih podlagah (topografskem načrtu) za pripravo in prikaz prostorskih aktov

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	DA

Irena Majcen
ministrica

PRILOGA 1

Na podlagi drugega odstavka 2. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G in 65/14) je Vlada Republike Slovenije na ... seji dne pod točko ... sprejela

SKLEP:

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo predloga Zakon o urejanju prostora (ZUreP - 2) (EVA: 2016-2550-0006) in ga predloži Državnemu zboru Republike Slovenije v sprejetje po rednem zakonodajnem postopku.

mag. Lilijana Kozlovič
GENERALNA SEKRETARKA

Prejmejo:

- Državni zbor Republike Slovenije,
- ministrstva,
- vladne službe.

Priloga:

- predlog zakona

ZAKON O UREJANJU PROSTORA - ZUreP-2

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

1.1. Današnje stanje

Slovenija je prvo krovno ureditev področja urejanja prostora in graditve objektov dobila v začetku leta 2003. Šlo je za Zakon o urejanju prostora (ZUreP-1) in Zakon o graditvi objektov (ZGO-1). Pred tem se je ves čas samostojne države uporabljala še nekdanja republiška zakonodaja. Čeprav je šlo za pomembno pravno področje in čeprav naj bi ta zakona postavila trajne normativne temelje, je kmalu prišlo do drobljenja te ureditve. ZUreP-1 je že v letu 2007 delno nadomestil Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt), ki je iz ZUreP-1 izvzel in ločeno uredil področje prostorskega načrtovanja, opremljanja zemljišč za gradnjo in prostorske informatike, torej glavino njegove vsebine. Tudi sam ZPNačrt se je večkrat spreminjal in dopolnjeval, najbolj pa je vanj leta 2010 posegel Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (ZUPUDPP), ki je ločeno uredil problematiko priprave državnih prostorskih načrtov in specialno uredil še nekaj drugih povezanih vprašanj.

Zaradi tovrstnega normativnega drobljenja se je izkazala potreba po celostni prenovi tega zakonodajnega področja. Ministrstvo, pristojno za prostor, je v letu 2013 (takrat še kot del Ministrstva za infrastrukturo in prostor), določilo obrise tega zakonodajnega projekta z *Izhodišči normativnih sprememb na področju urejanja prostora in graditve objektov*, ki jih je potrdila tudi Vlada RS. Projekt je bil zastavljen široko in naj bi ob angažmaju strokovne in institucionalne javnosti po korakih naslovil bistvene težave na tem področju, najprej v sami krovni zakonodaji, nato pa tudi po področnih predpisih, ki močno soustvarjajo normativno in izvajalsko okolje na tem področju.

Ob prvotni pripravi normativnih rešitev se je najprej načrtovalo zgolj spremembe in dopolnitve ključnih zakonov, torej ZPNačrt in ZGO-1. Kmalu je postalo jasno, da obseg sprememb terja vsaj spremembe v tehniki čistopisa obeh zakonov, še bolje pa popolnoma prenovljeno oziroma novo krovno zakonodajo. Še zlasti v prostorski zakonodaji se je pokazalo, da ne zadošča niti nov zakon o prostorskem načrtovanju, temveč je edino primerno, da se pripravi nov zakon o urejanju prostora, ki obsega bistveno več od zgolj prostorskega načrtovanja. Podobno se je pri delu na gradbenem zakonu pokazalo, da je vprašanje reguliranja poklicev na tem področju in delovanja obeh poklicnih zbornic, kar sedaj vse ureja ZGO-1, primerneje izločiti in obravnavati v samostojnem zakonu, v gradbenem zakonu pa urediti tista vprašanja, ki so povezana z gradnjo in izvajanjem posegov v prostor.

Rezultat opravljenega dela so poleg novega Zakona o urejanju prostora še nov Gradbeni zakon in nov Zakon o arhitekturni in inženirski dejavnosti (prvotno poimenovanega Zakon o pooblaščenih arhitektih in inženirjih).

Danes je krovna materija urejanja prostora zaobjeta v treh zakonih:

- Zakon o urejanju prostora (ZUreP-1), ki ureja samo še prostorske ukrepe in opravljanje dejavnosti na področju prostorskega načrtovanja,
- Zakon o prostorskem načrtovanju (ZPNačrt), ki ureja občinsko prostorsko načrtovanje, prostorski informacijski sistem in področje opremljanja stavbnih zemljišč,
- Zakon o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (ZUPUDPP), ki ureja pripravo državnih prostorskih načrtov in nekatere specialne določbe v razmerju do ZUreP-1 glede prostorskih ukrepov ter specialne določbe še z nekaterih drugih področij.

Značilnost normativnega okvirja na področju urejanja prostora je torej razpršenost materije v več predpisih, nadalje veliko število sektorskih predpisov, ki posamezne elemente urejanja prostora urejajo specialno (in jih je posledično moč šteti za »prostorske predpise« v širšem pomenu) ter dejstvo, da je sistem že vse od leta 2003 dalje pravzaprav v prehodnem obdobju. Zaradi številnih prehodnih obdobj je preglednost teh aktov zmanjšana. Ta krovni zakonodajni okvir se je spreminjal relativno pogosto, vendar skoraj izključno le v postopkovnih določbah.

S spremembami so se iskali načini, kako postopke priprave prostorskih aktov narediti bolj racionalne in hitrejše, kar se je skušalo doseči v glavnem s krajšanjem rokov, ukinjanjem določenih faz, uzakonjanjem molka organa ipd. Ob tem, da ti ukrepi pogosto niso bili uspešni, saj niso odpravljali pravih razlogov za dolge roke, ki so povezani zlasti s t.i. sektorizacijo prostora, se je zaradi ukvarjanja z njimi spregledalo oziroma zanemarilo področje zemljiške politike oziroma gospodarjenja z zemljišči. Če je v preteklosti to področje urejal poseben zakon, se je že v ZUreP-1 nabor s tem povezanih instrumentov skrčil (ob sicer poudarjenem pomenu tega področja v načelih in ciljnih zakona), zakoni s tega področja pa se s tem tako rekoč niso ukvarjali, čeprav gre za mehanizme, ki so ključni za udejanjanje načrtovalsko sprejetih odločitev in za smotrno uporabo prostora kot vira. Prav tako se zakonodaja ni ukvarjala z vsebinskimi vprašanji prostorskega načrtovanja, ki bi poenotili pravila načrtovanja na območju celotne Slovenije in bi lahko hkrati tudi preprečili sektorsko drobljenje prostorskega načrtovanja v področni zakonodaji.

Sprejemanje novih zakonov in drobljenje materije mednje, zatem pa še dodatno spreminjanje teh ločenih zakonov, je razlog za nedoseganje zastavljenega cilja: preglednega in stabilnega sistema za zagotavljanje javnega interesa na področju urejanja prostora na eni strani, ter razumljivega, relativno enostavnega in varnega investicijskega okolja za zasebni interes in gospodarsko pobudo na drugi strani.

Poleg drobljenja krovne ureditve imajo na (ne)doseganje navedenih ciljev velik učinek tudi številni sektorski zakoni in predpisi, ki so bili sprejeti tekom zadnjih let in s katerimi so bili – predvsem zaradi implementacije prava EU – ob bok krovnim postopkom in vsebinskim zahtevam na področju urejanja prostora dodani vzporedni postopki in dodatne vsebinske zahteve ter vzpostavljen obsežen in pogosto medsebojno neusklajen sistem javno-pravnih režimov v prostoru. Gre zlasti za predpise s področja varstva okolja, ohranjanja narave, upravljanja z vodami, kmetijskih zemljišč in gozdov in varstva kulturne dediščine, torej varstvene predpise, pa tudi za zakonodajo t.i. razvojnih resorjev (energetika, infrastruktura). Po obsegu regulacije (število predpisov) in v njih vsebovanih vsebinskih in postopkovnih zahtevah predstavljajo ti predpisi kvantitativno in kvalitativno večji problem od opisanega stanja na področju krovne zakonodaje. Ker so zahteve teh predpisov in izvedba paralelnih postopkov presoje umeščanja objektov v prostor pogoj za sprejem prostorskih aktov ter za pridobitev gradbenega dovoljenja, si velikih sprememb v procesih in postopkih umeščanja v prostor in dovoljevanja gradenj zato ni mogoče predstavljati brez vzporedne spremembe sektorskih predpisov, njihove racionalizacije, poenostavitve in večje transparentnosti.

Vsebina urejanja prostora je med drugim usklajevanje razvojnih in varovalnih ciljev v prostoru. Slednje je predvsem naloga nosilcev urejanja prostora (ministrstva, organi lokalnih skupnosti, izvajalci javnih služb in nosilci javnih pooblastil), ki imajo pri prostorskem načrtovanju ključno vlogo, čeprav naj bi šlo pri urejanju prostora za izvorno nalogo občin, ki pa so se z nosilci urejanja prostora dolžne usklajevati. Ključno težavo pri tem predstavlja izrazito sektorski pristop, saj se občine praviloma usklajujejo z vsakim nosilcem posebej, ta pa pri tem zasleduje zgolj tiste javne interese ter varuje tiste javne dobrine, ki sodijo v njegovo pristojnost, pri čemer ima ta nosilec poleg splošne zakonske podlage iz ZPNačrt, pogosto svoje delovanje urejeno še s posebnimi predpisi, ki določajo posebne vsebinske zahteve in predpisujejo dodatne/paralelne postopke. Posamezni nosilci so pri svojih zahtevah pri načrtovanju prostora med seboj tudi neusklajeni. Na tak način je usklajevanje interesov v prostoru, kar je osrednja vloga in namen prostorskega načrtovanja, precej oteženo, postopki pa dolgotrajni. To je še zlasti problematično pri državnih nosilcih urejanja prostora, saj so ti – za razliko od lokalnih – občini hierarhično nadrejeni, zato se občine praviloma z njimi morajo uskladiti, predvsem pa na državni ravni ni pristojne institucije oziroma instrumenta, s katerim bi bilo možno odločati v primeru neusklajenosti med posameznimi nosilci urejanja prostora in občino ali pa v primeru neusklajenosti med samimi državnimi nosilci. Takšno vlogo se praviloma pripisuje ministrstvu, pristojnemu za prostor, a ta v obstoječem sistemu nima ustrezne pravne podlage za tovrstno delovanje. Ob navedenem pa je treba izpostaviti, da je takšno usklajevanje možno in smiselno šele po tem, ko občina odgovorno in strokovno opravi predhodno fazo priprave prostorskega akta, kar pomeni, da že sama v skladu s svojimi pristojnostmi pretehta in uskladi javne in zasebne interese in na ta način ustrezno razbremeni in pospeši nadaljnje usklajevanje z državnimi nosilci.

Občinski prostorski načrt združuje vse strateške in izvedbene vsebine in je zato preokoren in pomeni velik zalogaj z vidika priprave in financiranja. Predvsem pa tak akt pomeni velik problem

pri izvajanju, saj je pogosto nepregleden, prenормiran in zato tudi sam s seboj v nasprotju. To se kaže v postopkih izdaje gradbenih dovoljenj, na kar so opozarjale upravne enote na regijskih posvetih, ki jih je v letu 2014 izvajalo takratno Ministrstvo za infrastrukturo in prostor prav zaradi načrtovane prenove prostorske in gradbene zakonodaje.

Poleg obsega samega akta pa je ključno tudi spoznanje, da je regulacija prostora pogosto preveč podrobna, zaradi česar predstavlja težave v vsakodnevnih življenjskih situacijah. V kombinaciji s pomanjkanjem možnosti diskrecijskega odločanja pri dovoljevanju posegov v prostor, nagnjenosti k izrazito gramatikalni interpretaciji določb aktov, pretiranem osredotočanju na tekstualne dele aktov in pa omejenih možnostih njihovega spreminjanja, je rezultat togost sistema, ki pogosto ne zmore naslavlјati tako razvojnih, kot varstvenih potreb v prostoru.

Postopki priprave DPN so z ZUPUDPP zelo podrobno urejeni. Prav zaradi (pre)podrobne regulacije korakov zakon ne omogoča učinkovitega prekrivanja posameznih faz postopka in prilagajanja novim situacijam (npr. izvedba postopka z obema okoljskima presoјama, vendar brez primerjave variant), kar je privedlo v ugotovitev, da je ureditev pretoga in ne more učinkovito odgovarјati na nastale nove situacije, tudi v povezavi z uveljavljeno Uredbo EU o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo (št. 347/2013, v nadaljevanju: PCI uredba). Na podlagi te uredbe je bilo ugotovljeno, da se določene faze priprave DPN podvajajo s procesi, ki se izvedejo po sprejemu DPN in da bi jih bilo treba združiti. Hkrati pa nas na neustrezno implementacijo direktiv opozarјa tudi evropska komisija, saj ugotavlјa, da je treba npr. okoljevarstveno soglasje bolj povezati z gradbenim dovoljenjem, kar vpliva tudi na postopke priprave DPN, kjer se to soglasje praviloma pridobi pred sprejemom uredbe o DPN.

Poleg opisanih izvedbenih težav na področju prostorskega načrtovanja pa obstoječa regulacija skoraj v celoti spregleda področje razvojnega načrtovanja. Ne gre samo za spregled v prostorski, temveč tudi v širši zakonodaji. Vtis je, da je prostorsko načrtovanje tako samo sebi namen, oziroma da je njegova vloga zgolj v ustvarjanju podlag za pridobivanje gradbenih dovoljenj, kar seveda ne drži. Prostorsko načrtovanje je orodje širšega družbenega, ne zgolj prostorskega razvoja. Ta težava se izrazito pokaže ob bolj strateških odločitvah razvoja prostora in družbe, ko je treba nasloviti pomembnejša vprašanja trajnostnega razvoja, povezana z evropskimi in globalnimi izzivi. Energetska oskrba, transport, prehranska oskrba, podnebne spremembe, vse to so izzivi, ki se odražajo v prostoru, prostor pa mora imeti svoje mesto pri ustvarjanju odgovorov na te izzive. V tem pogledu je obstoječi sistem ukvarjanja s prostorom kot izrazito občinsko domeno, v katero država posega zgolj skozi umeščanje državnih prostorskih ureditev, neprimeren. Bodoče normativno okolje na tem področju se mora bistveno ukvarјati s tistimi vidiki urejanja prostora, ki presegajo administrativne delitve prostora in bazirajo na striktni delitvi nalog med posameznimi občinami in občinami in državo.

Podoben manko, čeprav na drugi, povsem izvedbeni strani spektra urejanja prostora, pa predstavlјa zdaj že dolgoletna odsotnost mehanizmov zemljiške politike. ZUreP-1 sicer vsebuje nekatere prostorske ukrepe, ki pa so izrazito administrativne oziroma avtoritativne narave, v celoti pa manjkajo ukrepi gospodarjenja z zemljišči, ter finančni in drugi stimulatívni ukrepi za aktivacijo zemljišč. Ekonomika prostora je scela spregledan element prostorskega razvoja. Ta namreč ne more temelјiti zgolj na prostorskem načrtovanju, saj ta lahko zgolj bolj ali manj uspešno ustvarja npr. stavbna zemljišča kot ključne gradnike prostorskega razvoja, potem ko so enkrat ustvarjena, pa morajo gospodarjenje z njimi prevzeti drugi mehanizmi. V pomanjkanju teh gre najverjetneje tudi iskati razlog za stalne pritiske na vedno nove komplekse stavbnih zemljišč, saj nimamo učinkovitih orodij za aktivacijo obstoječih. Prostorsko načrtovanje in mehanizmi zemljiške politike sta dva kraka škarij, ki kroјita prostorski razvoj na izvedbeni ravni, zato je manjko slednjih zelo problematičen, nadgradnja pa nujno potrebna.

Gradbena parcela je v prostorskem in gradbenem pravu že dolgo poznan pojem, z njim pa se označuje zemljišče, ki je namenjeno za redno rabo objekta. Zemljišče, ki je bilo potrebno za redno rabo stavbe, je bilo po predpisih, ki so bili v velјavi do leta 1997, ne zgolj pojem prostorske in gradbene zakonodaje, temveč tudi stvarnopravna kategorija. Do leta 1997 je bil pravni promet s takim zemljiščem omejen, saj so se pravice na takem zemljišču po prisilnih zakonskih pravilih lahko prenašale in morale prenašati le skupaj s prenosom pravic na stavbi sami. Po letu 1997 zakonske ureditve, ki bi za gradbeno parcelo stavbe vzpostavljala poseben stvarnopravni režim, ni bilo več. Investitor je moral skladno z gradbeno zakonodajo le v postopku za pridobitev

gradbenega dovoljenja izkazati pravico graditi na gradbeni parceli stavbe, torej v času gradnje, ne pa tudi poslej. Odsotnost sleherne ureditve o stvarnopravnih povezavah med stavbo in zemljiščem, potrebnim za njeno redno rabo, v času po izgradnji stavbe, torej v času njenega obstoja in uporabe, se je v zadnjih dveh desetletjih izkazala za neprimerno.

Cilj in smoter predpisovanja in preverjanja vsebine, oblike in površine gradbenih parcel za načrtovane objekte je v zakonu, prostorskih aktih in posamičnih upravnih postopkih za izdajo gradbenega dovoljenja vselej bilo in ostaja v tem, da se zagotovi, da bodo lahko načrtovani objekti po izgradnji normalno funkcionirali in to ves čas svojega obstoja. V okviru gradbene parcele je treba zagotoviti zlasti povezanost stavbe z javno (prometno in komunalno) infrastrukturo, prostore za vzdrževanje, manipulacijo, smetnjake, pomožne objekte, zelene površine itd.

Upoštevanje standardov in zahtev prostorske in gradbene zakonodaje ter prostorskih aktov glede gradbenih parcel se je po dosedanji ureditvi preverjalo in zagotovilo v postopku za izdajo gradbenega dovoljenja, dodatno pa še ob izdaji uporabnega dovoljenja. Po dosedanji ureditvi se je navedeni cilj uresničeval le tako, da sta se obstoj pravice graditi in primernost gradbene parcele upoštevala oz. preverila v fazi načrtovanja, projektiranja, izdaje gradbenega dovoljenja in izgradnje objekta, po tem pa ni bilo več nobenih ovir, da se stanje gradbene parcele naknadno, po izgradnji objekta, spremeni. Trajni obstoj gradbene parcele, torej za cel čas obstoja in uporabe objekta, ni zagotovljen. Po dosedanji ureditvi ni bilo nobenih ovir, da investitor del zemljišča, ki ga je moral ob pridobitvi gradbenega dovoljenja vključiti v gradbeno parcelo načrtovanega objekta, naknadno, po njegovem dokončanju, nameni za druge potrebe (npr. vključi v gradbeno parcelo nekega drugega, kasneje načrtovanega objekta, ali pa odtuji tretjemu, ki sme poslej kot lastnik takega zemljišča z njim svobodno razpolagati in ga uživati za druge potrebe). S tem se gradbena parcele že izgrajenega objekta zmanjša, slednji pa izgubi zemljišče, ki bi ga po predpisih in gradbenem dovoljenju moral imeti, saj sicer ne bi bila dovoljena njegova gradnja. Njegovo normalno funkcioniranje skladno z zahtevanimi standardi se lahko s tem bistveno oteži ali celo onemogoči, breme zadovoljenja potreb bodočih uporabnikov takega objekta pa se nujno prevali na druga zemljišča ali celo javne dobrine. S tem se v prostoru povzročajo anomalije, ki so nesprijemljive ne le z individualnega vidika bodočih uporabnikov takšnega objekta, temveč tudi s splošnega urbanističnega vidika.

Stavbe kot objekti, v katere človek vstopi in jih lahko uporablja za stanovanje, opravljanje dejavnosti, delo in druge potrebe, so brez dvoma najbolj razširjen pojavni primer objektov v prostoru, hkrati pa tudi nasploh primarna in najpomembnejša vrsta nepremičnine. To, da obstoječe stavbe kot najbolj tipični objekti lahko normalno funkcionirajo ves čas svojega obstoja, je v splošnem javnem interesu, hkrati pa je z urbanističnega vidika v javnem interesu preprečevanje deformacij morfologije prostora zaradi naknadnih sprememb gradbenih parcel.

Zaradi opisanih razlogov predlagatelj ocenjuje, da je odsotnost omejitev pri bodočem razpolaganju z zemljiščem, ki naj bi predstavljalo gradbeno parcelo že izgrajene stavbe, v nasprotju z namenom gradbene parcele kot pravnega instituta in hkrati v nasprotju s splošnim javnim interesom. Dosedanje absolutne svobode pri razpolaganju z zemljiščem, ki naj bi predstavljalo gradbeno parcelo stavbe, ni več smiselno ohranjati. V novem zakonu se zato posebna pozornost namenja stvarnopravnim vidikom gradbene parcele stavbe in v tem okviru zagotavljanju trajne stvarnopravne povezanosti stavbe z zemljiščem, ki je potrebno za njeno redno rabo.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Temeljni cilji zakona so:

- krovno urejanje področja urejanja prostora;
- vzpostavitev jasnega in preglednega sistema prostorskih aktov, ki temelji na ločitvi med strateške in izvedbene akte, in omogoča večjo fleksibilnost ter učinkovitost prostorskega načrtovanja, hkrati pa ne ruši obstoječih temeljnih instrumentov prostorskega načrtovanja, kot je občinski prostorski načrt;
- vpeljava prostorskega strateškega načrtovanja na regionalnem nivoju;

- vzpostavitev zakonske podlage za prostorsko načrtovanje na morju;
- vpeljava novega postopka načrtovanja prostorskih ureditev državnega pomena po principu vse na enem mestu in v enem postopku od načrtovanja do dovoljevanja;
- razbremenitev občinskega prostorskega načrta kot temeljnega prostorskega akta občine z namenom njegove učinkovitejše obravnave;
- vzpostavitev instituta lokacijske preveritve kot fleksibilnega instrumenta omogočanja dopolnih posegov v prostor pri posamični poselitvi, odstopanj od prostorskih aktov in začasne rabe prostora;
- posodobitev ukrepov zemljiške politike z namenom doseganja boljše izkoriščenosti prostora, razvoja stavbnih zemljišč in gospodarjenja občin s stavbnimi zemljišči;
- vzpostavitev pravil za določanje gradbenih parcel;
- vzpostavitev ustreznih finančnih instrumentov zemljiške politike.

2.2 Načela

ZUreP-2 nadgrajuje obstoječa načela prostorskega načrtovanja, kot so določena v ZPNačrt in jih širi na celotno področje urejanja prostora:

- načelo trajnostnega prostorskega razvoja naj zagotavlja racionalno rabo zemljišč, pri čemer je treba fizični prostor pojmovati kot vrednoto, katere uporaba naj ne ogroža zadovoljevanja potreb prihodnjih generacij;
- načelo identitete prostora ohranja in krepi prepoznavnost v prostoru;
- načelo usmerjanja poselitve zagotavlja pogoje za kakovostno življenjsko okolje;
- načelo usklajevanja interesov zahteva skrbno tehtanje in medsebojno usklajevanje različnih interesov v prostoru, pri čemer naj se kot cilj išče skupna sprejemljiva rešitev;
- načelo strokovnosti zahteva kvalitetno in utemeljeno pripravo prostorskih planov in prostorskih aktov;
- načelo sodelovanja javnosti je v skladu z Aarhusko konvencijo vpeto v pripravo prostorskih aktov preko obveščanja, sodelovanja in pravnih sredstev;
- načelo ekonomičnosti postopka daje podlago za uporabo obstoječe dokumentacije in povzemanje odločitev, ki so bile na ustrezen način že obravnavane na drugem nivoju.

2.3 Poglavitne rešitve

Nabor državnih pravil urejanja prostora in državni prostorski red

ZUreP-2 vzpostavlja nabor državnih pravil urejanja prostora, ki so trenutno predmet Uredbe o prostorskem redu Slovenije in predstavljajo vsebinska pravila urejanja prostora. Državna pravila urejanja prostora so urejena na dveh mestih: temeljna pravila so vključena v sam zakon, medtem ko bodo druga pravila sprejeta z uredbo Vlade in bodo postala del državnega prostorskega reda. Državni prostorski red je namreč skupno mesto, kjer se zbirajo pravila, smernice, priporočila, standardi in primeri dobre prakse, ki se uporabljajo pri prostorskem načrtovanju, pri dovoljevanju in pri izvajanju posegov v prostor. Državni prostorski red ni zamejen na sprejem ene uredbe, temveč predstavlja zbirko in se bo postopoma polnil glede na vsebino, ki jo bo pripravilo Ministrstvo za okolje in prostor (predvidoma najprej uredba o vrstah namenske rabe ter uredba o tipologiji objektov) ali druga resorna ministrstva.

Temeljna pravila so konkretizacija načel ZUreP-2. Kot vodilno pravilo je vzpostavljeno sodelovanje in usklajevanje interesov med državo, njenimi nosilci urejanja prostora in občinami. Usklajevanje naj poteka od prve razvojne ideje dalje v izogib problemom, ki se sedaj največkrat zgodijo na povsem operativni ravni in lahko ustavijo konkretne investicije v prostoru, ko so te že v fazi načrtovanja. Na novo je vpeljavano pravilo vrednotenja vplivov posamezne prostorske odločitve na gospodarstvo, družbo in okolje. Gre za nadgradnjo okoljskih presoj, ki se izvajajo v skladu z Zakonom o varstvu okolja in Zakonom o ohranjanju narave, saj je treba odločitve pri urejanju prostora pretehtati tudi iz ekonomskega in družbenega vidika. Ker je praksa pokazala, da lahko prihaja do kolizije javnih interesov in da so razvojni dokumenti posameznih resorjev velikokrat medsebojno neusklajeni ali celo povsem nasprotujoči, pri čemer nosilci urejanja prostora povsem upravičeno branijo vsak svoj javni interes, je bilo potrebno oblikovati instrument prevlade ene javne koristi nad drugo. Komisija za prostorski razvoj Vlade RS tako na podlagi strokovnih ocen poda mnenje o tem, katera javna korist naj v konkretni zadevi prevlada, končno odločitev o tem pa sprejme Vlada RS. Postopek prevlade predstavlja neke vrste reševanje predhodnega vprašanja v postopku priprave prostorskih aktov, do njega pa lahko pride samo, če so podani zakonsko določeni pogoji. Uporaba postopka prevlade je tako zamišljena v izjemnih primerih, ko

ni moč najti vsestransko izvedljive in strokovno sprejemljive rešitve, ne da bi se zadeva obravnavala tudi na politični ravni.

Med pravili je določena tudi racionalna raba prostora, posebnosti prostorskega načrtovanja za nekatera ogrožena območja z omejitvami in morje ter usmerjanje razvoja poselitve. Prostorsko načrtovanje na morju je novost v našem pravnem sistemu in pomeni implementacijo evropske direktive. Na morju se spodbuja soobstoj dejavnosti in rab ter soodvisnost kopnega in morja. Poselitev se praviloma načrtuje v ureditvenih območjih urbanih naselij (mestih in drugih urbanih naseljih). Znotraj tega ima notranji razvoj (torej prenova in zgoščevanje poselitve ter aktivacija prostih površin) prednost pred širitvijo ureditvenega območja naselja. Širitev se sicer izvaja na območje za dolgoročen razvoj naselja, ki je predvideno v prostorskih aktih in vnaprej usklajeno z nosilci urejanja prostora, na njem pa še ne pride do spremembe namenske rabe prostora, ampak se samo vzpostavi neke vrste režim, ki varuje prostor z namenom morebitne prihodnje poselitve. V okviru obravnave poselitve pravila urejajo temeljne gradnike načrtovanja – ureditveno območje naselja, območje za dolgoročni razvoj naselja, enoto urejanja prostora, določanje namenske rabe, določanje prostorskih izvedbenih pogojev, določanje gradbenih parcel, itd.

Pri načrtovanju razvoja poselitve je potrebno zagotavljati zadostno število zelenih in grajenih odprtih javnih površin. Zakon daje podlago za ohranjanje posamične poselitve pod določenimi pogoji. Dodatne pogoje določi občina sama v občinskem prostorskem planu in občinskem prostorskem načrtu. Pri tem se odpravlja delitev na razpršeno poselitev in razpršeno gradnjo.

Vzpostavljena so pravila za načrtovanje družbene in gospodarske infrastrukture.

Novi udeleženci pri urejanju prostora

Zakon opredeljuje udeležence pri urejanju prostora, kar je širši pojem od nosilcev urejanja prostora. Udeleženci so namreč tudi drugi upravni organi in organizacije, strokovna in interesna združenja ter splošna javnost, ki sodeluje pri nastajanju odločitev na področju urejanja prostora in jih te odločitve zadevajo.

Kot novost je vzpostavljena **Komisija za prostorski razvoj Vlade RS**, ki kot nadresorsko delovno telo daje mnenja v primeru neusklajenih interesov nosilcev urejanja prostora in v primerih prevlade ene javne koristi nad drugo. Gre za politično telo, kateremu nudi strokovno podporo Prostorski svet in samo Ministrstvo za okolje in prostor. Ima svojo vlogo kot potrjevalec določenih odločitev (npr. Strategije prostorskega razvoja Slovenije, regionalnega prostorskega plana, poročila o prostorskem razvoju Slovenije) ali mnenjedajalec (npr. v postopkih prevlade javne koristi).

Ministrstvo za okolje in prostor je eden od nosilcev urejanja prostora, ki ima z novim zakonom dodano vlogo skrbnika krajine, ne zgolj skrbnika poselitve, kot je izhajalo iz sedanje prakse. Veliko resorjev namreč varuje prostor iz svojega izključno sektorskega vidika (npr. kmetijske površine, vode, gozdovi...) medtem ko nad prostorom kot naravnim virom do sedaj ni bdel nihče. Ministrstvo za okolje in prostor s tem prevzema vlogo, ki mu gre že po samem nazivu in skrbi tako za naselja kot tudi za krajino in za skladnost z državnimi pravili urejanja prostora. Poleg tega ministrstvo vodi in vzdržuje tudi prostorski informacijski sistem, v okviru katerega spremlja postopke priprave prostorskih aktov po tehnični plati in preverja tehnično ustreznost gradiv.

Na novo se ustanavlja **Prostorski svet** Ministrstva za okolje in prostor, ki šteje 13 članov – zunanjih strokovnjakov za področje urejanja prostora. Tvorijo ga predstavniki strokovnih združenj, fakultet, združenj občin, strokovnih institucij in nevladnih organizacij. Prostorski svet bo deloval na sejah in nudi strokovno podporo delovanju ministrstva in Komisije za prostorski razvoj Vlade RS.

Zakon opredeljuje za izdelovalca prostorskega izvedbenega akta obveznost, da pred začetkom izdelave imenuje odgovornega vodjo izdelave, ki je pooblaščen prostorski načrtovalec. Tudi sicer je za izdelavo prostorskih aktov predvideno sodelovanje interdisciplinarne skupine strokovnjakov, saj je za njihovo kvalitetno pripravo potrebno sodelovanje različnih strok.

Stanje na občinskih službah za urejanje prostora je tudi glede na nove zakonske pristojnosti izvedbe lokacijskih preveritev potrebno izboljšati in zagotoviti usposobljen kader, ki bo skrbel za področje urejanja prostora. Predvideno je sodelovanje vsaj enega občinskega urbanista bodisi v

občinski službi za urejanje prostora, kot samostojno funkcijo, ali preko povezovanja v medobčinske uprave ali javne zavode za urejanje prostora.

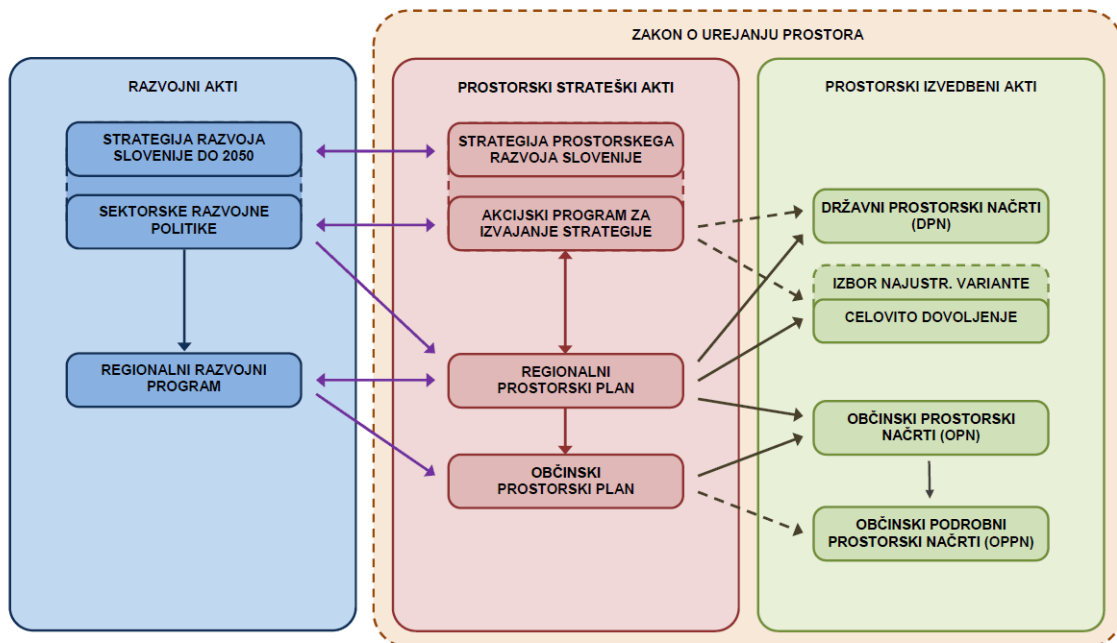
Podana je pravna podlaga za **nevladne organizacije**, ki delujejo v javnem interesu na področju urejanja prostora, da pridobijo omenjeni status, kar jim prinaša tudi poseben položaj pri pravnih sredstvih zoper prostorske akte. Nevladne organizacije s statusom delovanja v javnem interesu dobivajo možnost vlaganja pravnih sredstev (upravnega spora) zoper prostorske izvedbene akte. Zakon dosledno izpeljuje zaveze, ki izhajajo iz Aarhuške konvencije (Konvencija o dostopu do informacij, udeležbi javnosti pri odločanju in dostopu do pravnega varstva v okoljskih zadevah) in glede na prejšnjo ureditev širi sodelovanje javnosti na zgodnejše faze priprave prostorskih aktov in predvideva načrt sodelovanja z javnostjo pri pripravi prostorskih izvedbenih aktov.

Obvezne strokovne podlage pri urejanju prostora

Za pripravo prostorskih aktov, za potrebe spremljanja stanja prostora in druge naloge urejanja prostora se predhodno izdelajo ustrezne strokovne podlage. Pri pripravi prostorskih aktov se obseg strokovnih podlag predvidi v začetnem delu postopka priprave, pri čemer sodelujejo tudi nosilci urejanja prostora. ZUreP-2 predvideva tri obvezne strokovne podlage – urbanistično in krajinsko zasnovo ter elaborat ekonomike. **Urbanistična zasnova** je obvezna strokovna podlaga za občinski prostorski načrt in se izdelava za mesta in druga urbana naselja. **Krajinska zasnova** je obvezna strokovna podlaga za pripravo regionalnega prostorskega plana ali občinskega prostorskega plana, lahko pa tudi občinskega prostorskega načrta, če se nanaša na krajinsko zaokrožena območja, kjer so predvidene določene prostorske ureditve z vplivi na zeleni sistem, kulturno dediščino, itd, ali gre za sanacijo razvrednotenega območja, in se pojavljajo nasprotujoči si interesi v zvezi z rabo prostora. Elaborat ekonomike pa predstavlja podlago za pripravo in sprejem občinskega prostorskega načrta ali občinskega podrobnega prostorskega načrta in opredeli predvsem finančna sredstva, potrebna za izvedbo občinskih ukrepov v zvezi z načrtovanimi prostorskimi ureditvami in opremljanjem stavbnih zemljišč. Iz tega vidika se elaborat uporabi tudi za pripravo programa opremljanja stavbnih zemljišč.

Vpeljava regionalnega prostorskega plana

Prostorsko strateško načrtovanje se v širšem pogledu izvaja preko Strategije prostorskega razvoja Slovenije, ki z ZUreP-2 dobiva zakonsko podlago, v ožjem pogledu pa preko priprave regionalnega prostorskega plana in občinskega prostorskega plana. Gre za dva prostorska strateška akta, pri čemer je prvi pripravljen na ravni razvojne regije, kot izhaja na podlagi Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, drugi pa na ravni občine in naj bi v osnovi nadomestil strateški del sedanjih občinskih prostorskih načrtov. Sprejem občinskega prostorskega plana ni obvezen (razen za mestne občine), saj so lahko vse njegove vsebine primerno obdelane na ravni regionalnega prostorskega plana. S tem se želi zmanjšati kopičenje občinskih strateških dokumentov in jih premakniti na večkrat bolj primerno regionalno raven (vsaj v primerih manjših občin). S tem bi se tudi zmanjšali stroški priprave prostorskih aktov za vsako občino.

Regionalna raven strateškega načrtovanja je bila tekom javne razprave osnutkov zakona široko podprta s strani strokovne in splošne javnosti. Zaradi odsotnosti izvajanja lokalne samouprave na ravni regij se je zakon oprl na institucionalni nivo razvojnih regij v skladu z Zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, predvsem v izogib ustanavljanju neke nove dogovorne regionalne ravni odločanja. Pripravljalca regionalnega prostorskega plana tako izbere Ministrstvo za okolje in prostor na javnem razpisu, računa pa se zaenkrat predvsem na regionalne razvojne agencije, ki bi ob primerni strokovni in kadrovski okrepitvi lahko vodile pripravo takšnega plana. Regionalni prostorski plan ima določene vsebine opredeljene kot obvezne, da se uskladijo in določijo na tem nivoju obravnave. Gre za določene prostorske ureditve lokalnega pomena (npr. večje gospodarske in industrijske cone), o zasnovah katerih se občine morajo dogovoriti na regionalnem nivoju, saj jih drugače ne morejo planirati in načrtovati na občinskem nivoju. Poleg tega se v regionalnem prostorskem planu uskladijo zasnove prostorskih ureditev državnega pomena, s čimer država odpira polje usklajevanja glede teh ureditev tudi z občinami na območju te razvojne regije in uresničuje načelo usklajevanja interesov in sodelovanja.

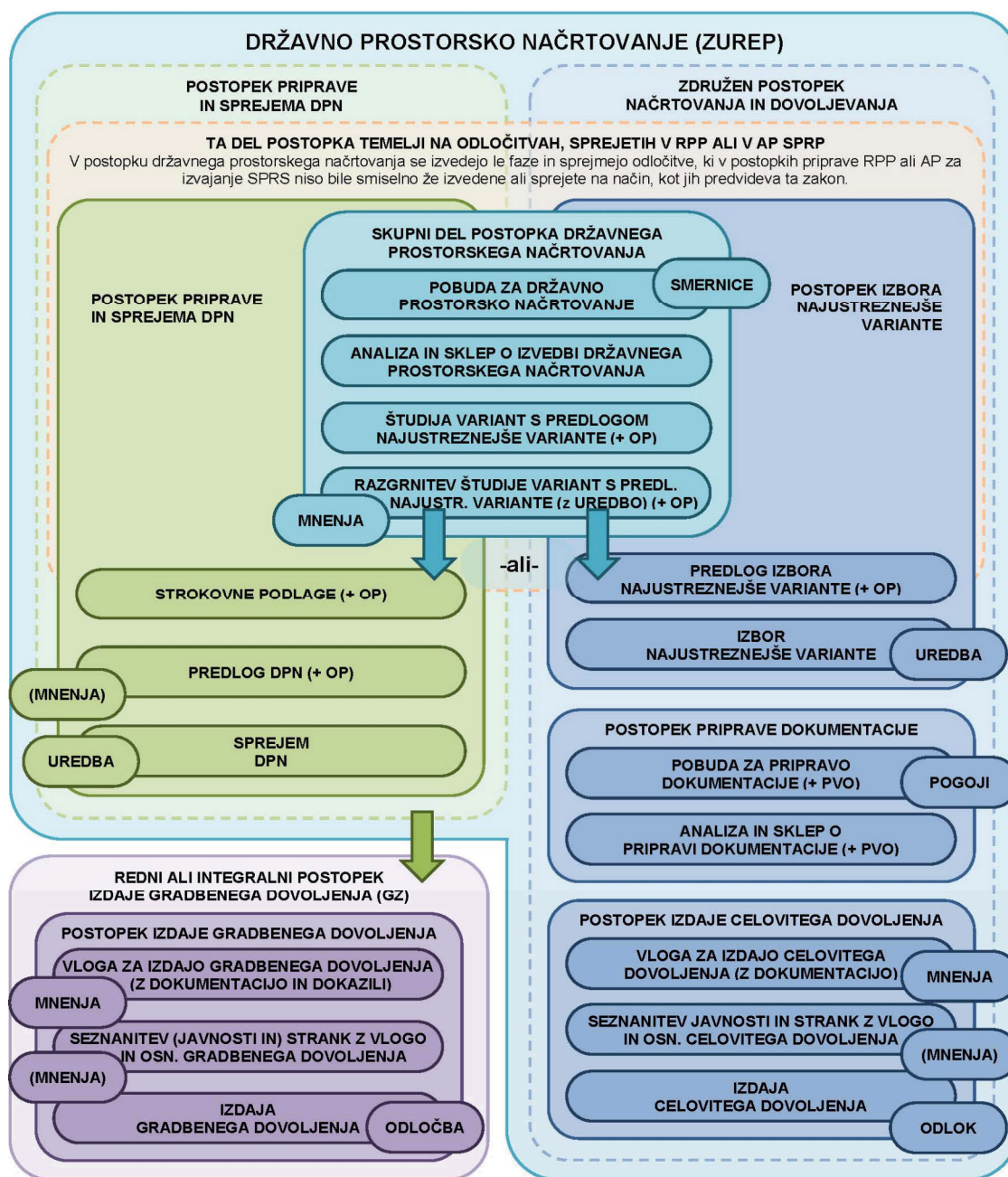
Postopek priprave in sprejema regionalnega in občinskega prostorskega plana se deloma razlikuje od postopka priprave in sprejema občinskega prostorskega načrta. Po eni strani seveda zaradi drugačne ravni odločanja, ker gre za regijo, po drugi strani pa zaradi želje po aktivnejši vlogi nosilcev urejanja prostora in drugih deležnikov, ki naj proaktivno sodelujejo v postopku priprave in soustvarjajo razvojne zgodbe. Njihova vloga tako ni zamejena na klasično vlogo nosilca urejanja prostora, ki podaja smernice in mnenja, temveč naj s svojimi razvojnimi akti in drugimi strokovnimi podlagami več prispevajo že v začetni fazi postopka.

V primeru odsotnosti ali nezadostno obdelane vsebine v regionalnem prostorskem planu ima država možnost nadomestnega ukrepanja preko instituta akcijskega programa za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije. Takšen akcijski program, ki ga sprejeme Vlada, se pripravi tudi za morje, s čimer se vzpostavlja podlaga za pomorsko prostorsko načrtovanje po direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 2014/89/EU z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (UL L št. 257 z dne 28. 8. 2014, str. 135).

Nov prožen in učinkovit postopek državnega prostorskega načrtovanja

ZUreP-2 povzema materijo dosedanjega Zakona o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena in v istem zakonu ureja tako občinsko kot državno prostorsko načrtovanje. Sistem državnega prostorskega načrtovanja se glede na dosedanjo materijo bistveno nadgrajuje, saj omogoča prožen postopek, ki se zaključi bodisi s sprejemom uredbe o DPN bodisi tekom združenega postopka načrtovanja in dovoljevanja z izdajo celovitega dovoljenja. Celovito dovoljenje predstavlja gradbeno dovoljenje, okoljevarstveno soglasje in je hkrati prostorski akt, ki

ima učinke DPN.

Postopek državnega prostorskega načrtovanja tako poteka v začetni fazi do študije variant na enak način, nato pa se bodisi nadaljuje v nadaljnje načrtovanje izbrane variante in sprejem uredbe o DPN, bodisi se sprejme uredba o najustreznejši varianti, ki predstavlja izbrano varianto brez njenega podrobnejšega načrtovanja. Uredba o najustreznejši varianti predstavlja režim, ki velja naslednjih 10 let, v tem času pa naj bi se nato izdelala dokumentacija in pridobilo celovito dovoljenje. Podrobnejše načrtovanje izbrane variante se skupaj s projektiranjem zgodi v fazi priprave dokumentacije in izdaje celovitega dovoljenja. Za izdajo celovitega dovoljenja ne bo potrebno izkazovati pravice graditi, ampak je to predvideno šele v fazi prijave začetka gradnje. Združen postopek načrtovanja in dovoljevanja je namenjen predvsem za linijsko prometno in energetska infrastrukturo, saj je pripravljen po vzoru Evropske uredbe o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in omogoča princip vse-na-enem-mestu. Sprememba glede na trenutni postopek priprave DPN je tudi v podlagi za postopek državnega prostorskega načrtovanja, saj naj bi bile vsaj zasnove prostorskih ureditev državnega pomena po novem usklajene na regionalni ravni v regionalnem prostorskem planu. Če so v okviru priprave tega akta opravljene tudi določene druge faze siceršnjega postopka državnega prostorskega načrtovanja in

sprejete nekatere odločitve (npr. izdelana študija variant s predlogom najustreznejše variante), tudi teh ni treba podvajati v postopku državnega prostorskega načrtovanja. Namen predlagatelja je, da se strateške razvojne odločitve glede prostorskih ureditev državnega pomena sprejmejo ne v samem postopku državnega prostorskega načrtovanja, ampak v drugem razvojnem dokumentu, zaradi česar se potem v postopku načrtovanja ne sprašujemo več o smiselnosti določene vrste investicije, ampak le še o tem, kje in kako bo izvedena. Pobuda za državno prostorsko načrtovanje naj bi torej izhajala iz strateško že sprejetih odločitev.

Nadgradnja sistema občinskega prostorskega načrtovanja

Glede na razvoj prostorskega načrtovanja v Sloveniji in številno menjavanje normativne podlage zakon poskuša ohraniti obstoječ sistem prostorskega načrtovanja države in občine preko instrumentov občinskega prostorskega načrta, občinskega podrobnega prostorskega načrta državnega prostorskega načrta. Rešitve v tem sklopu predstavljajo nadgradnjo obstoječega sistema vsebin, postopkov in razmerij prostorskih aktov, saj bi bilo skrajno neprimerno menjati ta okvir v času, ko je polovica občin že prešla na zadnjo generacijo občinskih prostorskih načrtov. Ker pa se je sistem v praksi izkazal za tog, časovno izjemno zamuden in zahteven ter izrazito vsebinsko obsežen, se na novo vpeljujejo nekateri ukrepi za njegovo razbremenitev in prožnost.

Glede občinskih prostorskih načrtov drastičnih sprememb zakon ne vpeljuje, saj gre za institut, ki se v zadnjih letih šele dobro uveljavlja in predstavlja temeljni instrument prostorskega načrtovanja. Občinski prostorski načrt kot tak ostaja, vendar se bo v prihodnje razbremenil določenih vsebin – strateški del preide v občinski prostorski plan ali regionalni prostorski plan, izloči pa se tudi vsebina novo vpeljanega odloka o urejanju podobe naselij in krajine. Po drugi strani občinski prostorski načrt na novo določa tako območje naselij kot tudi ureditveno območje naselij, ter določa območja za dolgoročno širitev naselij, kamor se lahko naselje v prihodnosti širi. Postopek za sprejem občinskega prostorskega načrta se spreminja predvsem v začetni fazi, ki temelji na izhodiščih za pripravo - torej analizi stanja prostora in pretehtanju pobud, ne pa zgolj zbiranju pobud in njihovem nekritičnem prenašanju v prostorski akt. Poleg tega zakon vzpostavlja podlago, da lahko občine predpišejo takso za obravnavanje zasebnih pobud, ki predstavljajo pobudo za spremembo namenske rabe prostora.

Določene spremembe v smeri zagotavljanje večje prožnosti in širjenja namena uporabe se vpeljujejo tudi pri občinskem podrobnem prostorskem načrtu. Ta postaja iz prostorskega akta, ki se je uporabljal predvsem kot zazidalni načrt, širše uporabljiv podrobni prostorski akt, ki lahko po vsebini predstavlja tudi neke vrste ureditveni (npr. krajinski) načrt. Tako ni nujno vezan na območje ene občine, prav tako ne na sklenjeno območje. Ker je namen tega akta lahko povsem različen in obsega tako gradbene kot negradbene posege v prostor, se temu primerno obravnava tudi njegova vsebina. Zakon tako ne določa obvezne vsebine občinskega podrobnega prostorskega načrta, ampak daje nabor vsebin, ki se prilagodijo konkretnemu namenu. Postopek priprave občinskega podrobnega prostorskega načrta je smiselno enak kot pri občinskem prostorskem načrtu, pri čemer se v primeru, da se akt pripravlja na pobudo investitorja, z njim sklene pogodba o medsebojnih obveznostih glede njegove priprave.

V odlok o urejanju podobe naselij in krajin, ki je opsijske narave, naj bi se prenesla določila občinskega prostorskega načrta glede gradnje enostavnih objektov, vzdrževanja objektov, urejanja javnih površin, pravila glede plakatiranja, itd. Občinam je tako prepuščeno v pristojnost, kako bodo naslavljale takšne posege v prostor, kakšen sistem nadzora bodo uvedle, in podobno.

ZUreP-2 vzpostavlja nov institut lokacijske preveritve, preko katerega lahko občina prilagaja in določa natančno velikost stavbnih zemljišč pri posamični poselitvi, dopušča individualna odstopanja od prostorskih izvedbenih pogojev, dopušča izvedbo dopolnilnih posegov in omogoča začasno rabo prostora. Ta materija je bila tekom medresorskih usklajevanj večkrat spremenjena, pri čemer se je sledilo opozorilom drugih resorjev in stroke. Lokacijska preveritev tako ne bo institut, s katerim se bo vzpostavljala izvedbena regulacija prostora pri posamični poselitvi, ampak bo posamična poselitev ostala del vsebine občinskega prostorskega načrta. Kot novost je vpeljana začasna raba prostora in sicer z namenom aktivacije nerealiziranih ali opuščeni gradenj za čas do njihove izvedbe. Takšne gradnje namreč pomenijo neracionalno rabo prostora, ki jo lahko občina preko instituta začasne rabe izboljša.

Postopek lokacijske preveritve se izvede na pobudo investitorja, ki predloži elaborat lokacijske

preveritve. Če je elaborat po mnenju občine skladen s predpisi, se javno razgrne za najmanj 15 dni. Odločitev se izda v obliki sklepa o lokacijski preveritvi. Lokacijska preveritev se lahko izvede samostojno ali v postopku izdaje predodločbe po zakonu, ki ureja graditev.

Prenova zemljiške politike

V sklop zemljiške politike se po novem uvrščajo tudi prostorski ukrepi (razen začasnih ukrepov za zavarovanje prostorskega načrtovanja), ki so bili do sedaj deloma urejeni v ZUreP-1, deloma pa v drugih predpisih. Poleg nadgraditve in prenove obstoječih mehanizmov predkupne pravice občine, ki se sedaj razširja tudi na državo, razlastitve in omejitve lastninske pravice, upravne komasacije in ukrepov pri prenovi, zakon uvaja ali primerneje povzema mehanizme za razglašanje grajenega javnega dobra, instrument odreditve vzdrževanja in pa soglasja za spremembo meje parcel v območju stavbnih zemljišč.

Zemljiška politika tako obsega aktivnosti in ukrepe v javno korist, ki omogočajo pridobivanje zemljišč in njihovo učinkovito gospodarjenje, razvoj stavbnih zemljišč in opremljanje stavbnih zemljišč ter finančna sredstva zemljiške politike. Zakon kot novost opredeljuje možnost občine, da pridobiva zemljišča na območju za dolgoročno širitev naselja, s čimer lahko izvaja svoje poslanstvo gospodarjenja z zemljišči. Občini je namreč treba dati zakonske pristojnosti in mehanizme za vodenje zemljiške politike oziroma za gospodarjenje z zemljišči v javnem interesu, da bo lahko kontinuirano skrbijo za ponudbo stavbnih zemljišč skladno s potrebami razvoja. Občine v postopku vzpostavitve evidence stavbnih zemljišč nepozidana stavbna zemljišča razvrstijo v 4 razvojne stopnje. Evidenca stavbnih zemljišč s podatki o pozidanih zemljiščih in s podatki o razvojnih stopnjah nezazidanih stavbnih zemljišč predstavlja sistemsko rešitev spremljanja stanja prostora tako na državni kot tudi na lokalni ravni. Njena dodana vrednost je predvsem v spremljanju procesov in sprememb v prostoru ter njihovemu vrednotenju.

Glede opremljanja zemljišč za gradnjo je prenovljen sistem plačevanja komunalnega prispevka, kjer se predvsem uvaja možnost akontacije tistega njegovega dela, ki odpade na zemljišče, s čimer se občini omogoči povračilo dela stroškov, ki jih je imela z komunalnim opremljanjem, že takoj ob opremljanju, in ne šele takrat, ko se pojavi investitor, lastnike takih zemljišč pa se z akontacijo stimulira, da čim prej pristopijo h gradnji, oziroma da po drugi strani ne kopičijo zazidljivih stavbnih zemljišč in s tem zmanjšujejo njihovo ponudbo na trgu (obenem pa povečujejo pritiske po določanju novih), saj jih po dosedanji ureditvi posedovanje takega zemljišča do dejanske gradnje ne stane nič.

Povsem nov je tudi instrument takse za neizkoriščeno stavbno zemljišče. Ta za razliko od komunalnega prispevka ni povezan s stroškom komunalnega opremljanja oziroma časom njegovega povračila, ampak naslavlja pasivnost lastnikov stavbnih zemljišč na območjih, kjer je aktivacija teh zemljišč in s tem doseganje prostorskega razvoja, kakor ga je občina določila v svojih aktih, nujno potrebna. Ne gre torej za vprašanje protidajatve, kot pri komunalnem prispevku, niti za fiskalni instrument iz naslova premoženja (ta del pokriva nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, še bolj pa bi temu služil davek na nepremičnine, ki bi temeljil na tržni vrednosti nepremičnin), saj ne zajema vseh tovrstnih zemljišč, temveč za mehanizem aktivacije tistih zemljišč, na katerih kljub preteklim vlaganjem (postopki priprave aktov, komunalno opremljanje) ne prihaja do gradnje, pa za to ni nobenih javnopravnih ovir. Občine se namreč ob sprejemanju novih prostorskih aktov kot tudi programov komunalnega opremljanja kljub obstoječim praznim urejenim zazidljivim zemljiščem soočajo s mnogimi predlogi za ustvarjanje novih komunalno opremljenih stavbnih zemljišč, kar predstavlja resno oviro za prostorski razvoj občin z vidika ekonomske učinkovitosti.

Gradbene parcele stavb

Z novo ureditvijo se zasleduje namen, da bo lahko načrtovana stavba normalno funkcionirala ne le po stanju v času njenega projektiranja in ob pridobitvi gradbenega dovoljenja ter izgradnje, ampak tudi ves čas svojega obstoja in bodoče uporabe, kar je bistveno. Za doseganje tega namena mora biti tudi ves čas obstoja in uporabe stavbe zagotovljena tudi možnost njenega vsakokratnega lastnika, da uporablja zemljišče, ki je potrebno za njeno redno rabo, torej zemljišče, ki predstavlja njeno gradbeno parcelo. Navedeni namen je mogoče doseči le na način, da se zagotovi trajni obstoj pravic vsakokratnega lastnika stavbe, torej ne zgolj investitorja, temveč tudi vseh njegovih pravnih naslednikov kot bodočih lastnikov, na tistem zemljišču, ki je

vključeno v gradbeno parcelo stavbe. Gradbeno parcelo načrtovanega objekta lahko tvori le tisto zemljišče, na katerem so zagotovljene takšne pravice vsakokratnega lastnika stavbe, ki mu omogočajo trajno in neovirano možnost, da tako zemljišče uporablja za potrebe redne rabe stavbe.

Ob upoštevanju uveljavljenega stvarnega prava in zaščite zasebne lastnine kot ustavnopravne kategorije mora biti taka možnost vsakokratnega lastnika stavbe zagotovljena na področju civilnega prava. Iz nabora možnih civilnopravnih položajev so le nekateri tudi vsebinsko primerni za doseganje zelenega cilja. Primerna stvarnopravna položaja zemljišča, da se lahko to vključi v gradbeno parcelo stavbe, sta lastninska pravica vsakokratnega lastnika načrtovane stavbe, in zemljišče, na katerem bi imel vsakokratni lastnik načrtovane stavbe stavbno pravico. Ti pravici po svoji vsebini omogočata trajno uporabo zemljišča za potrebe obstoja oz. redne rabe načrtovane stavbe. Poleg teh dveh pravic je za določene potrebe mogoče v gradbeno parcelo vključiti tudi zemljišče, ki ga bo smel vsakokratni lastnik načrtovane stavbe uporabljati na podlagi stvarne služnosti. Tudi ta je namreč lahko trajne narave in po svoji naravi prenosljiva skupaj s prenosom lastninske pravice na stavbi.

Za doseg cilja, da bo možnost vsakokratnega lastnika stavbe, da uporablja zemljišče, ki je potrebno za njeno redno rabo, zagotovljena ves čas obstoja stavbe, morata biti lastninska pravica na stavbi in stvarna pravica na zemljišču, ki omogoča njegovo vključitev v gradbeno parcelo, v pravnem prometu neločljivo povezana. To je mogoče doseči na dva alternativna načina: 1. da stavba in gradbena parcela predstavljata enotno nepremičnino, ki je ni mogoče deliti (princip enotne parcele), ali 2. da so pravice na gradbeni parceli kogentno akcesorne pravicam na stavbi in se prenašajo skupaj z njo (princip akcesornih pravic). Zaradi različnosti možnih življenjskih primerov se v predlogu zakona za doseganje navedenega cilja predpisujeta obe opisani alternativni.

Princip enotne parcele je v novem zakonu splošno pravilo in pride v poštev v vseh primerih, ko je to mogoče. Za primere, ko se v gradbeno parcelo vključuje zemljišče, ki je v lasti investitorja, zakon uvaja novo pravilo, da mora biti gradbena parcela odmerjena kot enotna zemljiška parcela, morebitne naknadne spremembe njenih meja oz. parcelacije pa načeloma niso dopustne. Navedeno ob upoštevanju definicije nepremičnine po 18. v zv. z 8. členom SPZ (nepremičnina je zemljiška parcela, stavba pa je le njena sestavina) pomeni, da predlagani zakon vsebinsko opredeljuje pojem nepremičnine na območju zazidanih stavbnih zemljišč (ena zemljiška parcela na območju zazidanih stavbnih zemljišč obsega stavbo skupaj z njeno gradbeno parcelo). Nepremičnine v urbaniziranih okoljih tako dobivajo tudi vsebinsko opredelitev in bodo po novem skladne z v prostoru obstoječimi funkcionalnimi enotami (stavba z zemljiščem, ki je namenjeno za njeno redno rabo).

Po predlagani ureditvi bo torej moral investitor za to, da bo določeno zemljišče namenil za redno rabo načrtovane stavbe, torej da ga bo vključil v njeno gradbeno parcelo, zagotoviti ustrezen stvarnopravni položaj takega zemljišča, ki bo omogočal trajno povezanost načrtovane stavbe s takim zemljiščem. Zemljišče, na katerem tak stvarnopravni položaj ne bo trajno zagotovljen, se v postopku za izdajo gradbenega dovoljenja ne bo moglo upoštevati za gradbeno parcelo.

Predlagane rešitve glede gradbene parcele stavbe v primerjavi z dosedanjo ureditvijo pomenijo določene nove omejitve pravnega prometa in sicer v delu, kolikor za čas po izgradnji stavbe ne omogočajo več ločenega pravnega prometa s stavbo in zemljiščem, ki je namenjeno za njeno redno rabo, oz. kolikor omejujejo možnost, da se investitor oz. njegov vsakokratni pravni naslednik kot lastnik stavbe odpove pravicam na zemljišču, ki je namenjeno za njeno redno rabo. Podlago za takšno omejitev predstavljata prvi odstavek 71. člena Ustave, po katerem se lahko zaradi smotrnega izkoriščanja zemljišč z zakonom določajo posebni pogoji za njihovo uporabo, in prvi odstavek 67. člena Ustave, po katerem se z zakonom določi način pridobivanja in uživanja lastnine tako, da je zagotovljena njena gospodarska, socialna in ekološka funkcija. S predlaganimi rešitvami se določa način smotrnega izkoriščanja zazidanih stavbnih zemljišč in zagotavlja gospodarska, socialna in ekološka funkcija stavb in zemljišč, potrebnih za njihovo redno rabo.

Podobne rešitve je naš pravni red v preteklosti že poznal vse do leta 1997, danes pa jih primeroma najdemo tudi v ureditvi nekaterih drugih primerljivih situacij: npr. kogentna neločljiva

povezanost pravic na skupnih delih stavbe v etažni lastnini, ki so po naravi stvari potrebni za redno rabo celotne stavbe, s pravicami na posameznih delih stavbe (četrty odst. 105. člena SPZ) ali npr. neločljiva povezanost pravic na nepremičninah, ki tvorijo zaščiteno kmetijo (ZDKG, 18. člen ZKZ). Po oceni predlagatelja so tovrstne nove omejitve primerne za dosego namena novega zakona in sorazmerne s splošnim javnim interesom, ki se z njim udejanja.

Predlagane rešitve glede gradbene parcele stavbe so smiselne in upravičene toliko, kolikor so pogojene z dejanskim stanjem v naravi. Upoštevati je treba, da je lahko zemljišče, ki je potrebno za redno rabo stavbe, spremenljiv pojem, zlasti na dolgi rok in še posebej upoštevajoč dejstvo, da so stavbe dobrine s praviloma dolgo dobo obstoja. Skozi čas se lahko spreminjajo ne le individualne potrebe vsakokratnega lastnika stavbe, stanje tehnike in namembnost stavbe, temveč tudi urbanistični vidiki in značilnosti okolja, v katerem se stavba nahaja. Absolutna trajnost gradbene parcele v obsegu in obliki, kot je bila načrtovana ob gradnji stavbe, ni nujno potrebna, saj lahko tekom obstoja stavbe pride do različnih okoliščin, ki terjajo ustrezne spremembe, slepo vztrajanje na načrtovani gradbeni parceli pa bi se lahko tekom daljšega obstoja stavbe izkazalo za neživiljenjsko in nepotrebno ter tako neupravičeno. Zato zakon predvideva tudi ustrezna pravila, ki omogočajo, da se gradbena parcela skozi čas spreminja in prilagodi morebitnim spremenjenim okoliščinam, do katerih pride po njeni izgradnji. Po predlagani ureditvi pa gradbena parcela kot specifičen stvarnopravni režim nepremičnin(e) v vsakem primeru preneha, ko preneha osnovna podlaga za njen obstoj: z uničenjem stavbe preneha tudi režim gradbene parcele.

Predlagane rešitve glede gradbene parcele stavbe predstavljajo bistveno sistemsko novost v našem pravnem redu. Med drugim bodo terjale tudi ustrezno prilagoditev obstoječih nepremičninskih evidenc ter pripravo uprave, stroke, investitorjev in udeležencev nepremičninskega trga na nova pravila. Zato je uveljavitev spremenjenih pravil odložena za daljši čas kot velja za preostale zakonske rešitve.

Z namenom, da se doseže cilj zakona, v prostoru pa učinkovito vzpostavi enoten in celovit sistem za njegovo uresničevanje v bodočnosti, predlagani zakon v prehodnih določbah posebej ureja pravila za določitev gradbenih parcel že obstoječim stavbam. Pri tem se upoštevajo ustavnopravne omejitve zakonodajalca pri sprejemanju ureditve, ki spreminja razmerja v zatečenih položajih, zlasti prepoved retroaktivnosti in načelo enakosti. Le-ta narekujejo, da se gradbene parcele obstoječim stavbam določijo upoštevajoč trenutno obstoječe stanje v naravi. Še posebej za slednje je daljši rok za uveljavitev nove ureditve izrednega pomena.

Spremljanje stanja prostora in prostorski informacijski sistem

Tako za novi ZUreP-2 kot tudi za Gradbeni zakon je bistvenega pomena, da se čim prej vzpostavi delovanje prostorskega informacijskega sistema kot javnega spletnega portala, preko katerega bodo potekale določane aktivnosti pri pripravi prostorskih aktov (sprva predvsem javne objave), kot tudi vlaganje gradbenih dovoljenj. V njem se bo vodil tudi katalog pravnih režimov in omogočal prikaz stanja prostora, s čimer naj bi se povečala pravna varnost in zagotovila celovitost informacij za vse udeležence v teh postopkih.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Negativne finančne posledice

Predlagani zakon ima negativne finančne posledice nad 40.000 EUR:

- Zaradi uvajanja novega instituta regionalnega prostorskega plana, ki naj se pripravi v vsaki od 12 razvojnih regij, predvidenih po zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja. Za vodenje postopka njegove priprave bo Ministrstvo za okolje in prostor pripravilo javni razpis, pri čemer se prvenstveno cilja na sodelovanje obstoječih in strokovno okrepljenih regionalnih razvojnih agencij. Teh je trenutno 12, po ena za vsako razvojno regijo, pri čemer deluje tudi 14 sodelujočih institucij, ki prav tako opravljajo nekatere splošne razvojne naloge in so vpisane v evidenco regionalnih razvojnih agencij (podatek MGRT na dan 29.7.2016). Priprava regionalnega prostorskega plana naj bi bila vsebinsko povezana s pripravo regionalnega razvojnega programa, zaradi česar določene strokovne podlage že obstajajo, prav tako pa usposobljen kader, ki lahko usklajuje različne interese v prostoru. Za vodenje postopka priprave, izdelavo samega

dokumenta in njegovih strokovnih podlag se v grobem ocenjuje, da bo potreben strošek cca. 300.000,00 EUR na razvojno regijo, kar pomeni skupaj 3.600.000,00 EUR, pri čemer se ta strošek razdeli na obdobje treh let, kolikor se ocenjuje, da bo trajal postopek priprave, torej 1.200.000,00 EUR za leto 2018, 2019 in 2020. Zaradi vsebin, ki naj se v regionalnem prostorskem planu obdelajo, so zanj zainteresirane tako občine, kot tudi država, ki naj v njem uskladi zasnove prostorskih ureditev državnega pomena. Pri tem je zamišljen model sofinanciranja države in občin (60/40, torej država letno 720.000,00 EUR in občine skupaj letno 480.000,00 EUR oziroma vsaka 2.270,00 EUR). Glede na izvajanje Operativnega programa za obdobje 2014-2020, v skladu s katerim so bili že odobreni regionalni projekti v smislu regionalnega prostorskega načrtovanja, bo veliko podlag za pripravo regionalnega prostorskega plana do uveljavitve tega zakona že pripravljenih tudi na tej podlagi. Glede na vsebino regionalnega prostorskega plana, ki bo usklajeval tudi zasnove prostorskih ureditev državnega pomena, se del državnega sofinanciranja prenese na pobudnike za državno prostorsko načrtovanje. Prispevek občine, namenjen regionalnemu prostorskemu planu, se deloma pokrije iz naslova zmanjšanja obsega in podlag za izdelavo občinskega prostorskega načrta.

- Za delovanje novoustanovljenega Prostorskega sveta Ministrstva za okolje in prostor, v katerem je predvideno delovanje 11 zunanjih strokovnjakov, je potrebno zagotoviti stroške sejin. V kolikor se bo omenjeni svet sestajal 1x mesečno, je predvideni strošek pri sejnini 150 EUR (ki vključuje pregled konkretnih zadev) skupaj 18.300 EUR letno.
- Za izvajanje dodatnih nalog na Ministrstvu za okolje in prostor v zvezi z vzpostavitvijo državnega prostorskega reda, izvajanja združenega postopka načrtovanja in dovoljevanja, priprave regionalnih prostorskih planov, izvajanja nalog nosilca urejanja prostora ne samo za poselitve, temveč tudi za krajino in temeljna pravila urejanja prostora, usmerjanja poselitve v urbana naselja, omogočanja urbanega razvoja, pomoči pri vzpostavitvi zemljiške politike, spremljanja stanja prostorskega razvoja, vodenja prostorskega informacijskega sistema ter s tem povezanimi usposabljanji, je predviden strošek za plačilo dodatnih 10 zaposlenih javnih uslužbencev, kar zneso cca. 270.000,00 EUR letno, ter 50.000,00 EUR za leto 2018 in 2019 zaradi stroškov usposabljanj.
- Za vzpostavitev sodelovanja občin z občinskim urbanistom je ocenjeno, da bo cca. 165 občin potrebovalo sodelovanje vsaj ene primerno usposobljene dodatne osebe (prostorskega načrtovalca). Če gre upoštevati oceno, da ima 32 občin že ustanovljeno skupaj 5 medobčinskih služb za urejanje prostora, in da zakon spodbuja povezovanje občinskih služb za urejanje prostora, bo potrebno na občinah dodatno zagotoviti sodelovanje cca. 80 oseb, ki izpolnjujejo pogoje za občinskega urbanista. Ocenjen strošek je 2.200.000,00 EUR letno za vse občine oziroma 10.380,00 EUR letno za povprečno občino in se bo predvidoma v celoti pokrilo iz plačila stroškov za postopek odobritve dopolnilne gradnje. Če upoštevamo dejstvo, da bo možen prenos določenih nalog, povezanih s pripravo prostorskih aktov, iz zunanjih strokovnjakov na občinskega urbanista, se ta ocenjen strošek lahko še zmanjša za cca. 20%, pri čemer tako skupen letni strošek za občine znaša 1.980.000,00 EUR.
- Za vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč in evidence dejanske rabe poseljenih zemljišč je predvideno sodelovanje občin. Občine določijo predlog poseljenih zemljišč in nepozidanih stavbnih zemljišč ter jim določijo razvojne stopnje. O predlogu poseljenih zemljišč in nepozidanih stavbnih zemljišč z določenimi razvojnimi stopnjami, občina z obvestilom seznanila lastnike nepremičnin ter obravnava njihove pripombe in pripravi končni predlog. Ocenjeno je, da bo na povprečni občini potrebno sodelovanje dveh primerno usposobljenih oseb s področja urbane ekonomike in nepremičnin. Skupna ocena stroškov izvedbe naloge 212 občin je 13.033.224,00 EUR oz. 7.963.707,00 EUR do leta 2020. Ob upoštevanju, da se bo naloga izvajala fazno po območjih in bodo posamezne občine postopno vključene, se ocenjuje, da morajo biti za posamezno leto zagotovljena naslednja sredstva: za leto 2018 694.133,00 EUR, za leto 2019 3.332.147,00 EUR, za leto 2020 3.937.426,00 EUR in za leto 2021 5.069.517,00 EUR.

Pozitivne finančne posledice:

- Postopki odobritve dopolnilne gradnje pri posamičnih poselitvah, ki se v tem delu vodijo pri občinah, bi preko plačila stroškov skupaj vsaki občini v grobi oceni prineslo 45.000,00 EUR letno (pri povprečnem plačilu stroškov tega dela postopka v višini 300,00 EUR), kar skupaj zneso vsem občinam letno 9.540.000,00 EUR.
- Odmera komunalnega prispevka: Danes se zaradi višine odmere komunalnega prispevka

velikokrat določi premajhna gradbena parcela, v nekaterih primerih pa se zaradi želje po zmanjšanju komunalnega prispevka tudi odparcelira samostojna parcela, ki po strokovnih kriterijih ne zadošča gradbeni parceli. Na ta način ostajajo prosta komunalno opremljena zemljišča, za katere nihče ni plačal komunalnega prispevka, niti niso uvrščena med nezazidana stavba zemljišča čeprav so bila vložena visoka javna sredstva v njihovo opremljanje. Po podatkih Ministrstva za finance je bilo leta 2006 zbranih dobrih 60.000.000,00 EUR komunalnih prispevkov, medtem ko se v obdobju od leta 2010 do leta 2013 gibljejo zbrana sredstva iz naslova komunalnega prispevka med 50.000.000,00 EUR in 35.000.000,00 EUR. Z uporabo predlaganih ukrepov na območjih stavbnih zemljišč (uvedba gradbene parcele, soglasje za parcelacijo, preprečevanje nadaljnega pojava razpršenosti poselitve) bi pozitivno vplivali tudi na višino prihodkov občine iz naslova komunalnega prispevka in sicer se ocenjuje, da bi lahko prihodke iz naslova komunalnega prispevka povišali za 5% na letni ravni, kar skupaj zneso 1.750.000,00 EUR letno. V oceni je predviden dodatni prihodek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (175.000,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (875.000,00 EUR).

- Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča: Zanesljivega podatka o pobranih sredstvih za nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča za nezazidana stavbna zemljišča ni. Na podlagi analize v posameznih občinah, ocenjujemo, da se danes na letni ravni pridobi približno 5.000.000,00 EUR nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za nezazidana stavbna zemljišča, kar je občutno premalo. Na podlagi analize je bilo ocenjeno, da bi 212 obravnavanih slovenskih občin iz tega vira lahko prejelo tudi do 40.000.000,00 EUR. Brez podatkov o nezazidanih stavbnih zemljiščih iz evidence stavbnih zemljišč objektivna odmera nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča za nezazidana stavbna zemljišča ni mogoča. Na podlagi ocene o potencialu lahko ocenjujemo, da bi lahko občine iz naslova nezazidanih stavbnih zemljišč letno prejele dodatnih 35.000.000,00 EUR, oziroma, da bi lahko ta znesek pravičneje porazdelile med upravičence. Za potrebe tega vrednotenja se ocenjuje dodatni prihodek občin v višini 5.000.000,00 EUR letno. V oceni je predviden dodatni prihodek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (500.000,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (2.500.000,00 EUR).
- Investicije v infrastrukturo: S predlaganimi instrumenti zemljiške in prostorske politike, ki bi ustrezno usmerjala zgoščevanje gradnje, je mogoče doseči prihranke pri investicijah v javno infrastrukturo za odvajanje in čiščenje komunalne odpadne vode, javno infrastrukturo za oskrbo s pitno vodo in v ceste. Pri investicijah v javno infrastrukturo prihaja zaradi napačnega načrtovanja infrastrukture do predimenzioniranja infrastrukture, kar negativno vpliva na zneske investicij. Po podatkih Statističnega urada RS je bila vrednost opravljenih gradbenih del za lokalne ceste in javne poti, nekategorizirane ceste in gozdne ceste ter za lokalne vodovode in cevovode za odpadno vodo v letu 2015 435.000.000,00 EUR. Ocenjujemo, da bi z boljšim načrtovanjem opremljanja stavbnih zemljišč, ki bi temeljili na objektivnih podatkih (evidenca stavbnih zemljišč, načrt gradbenih parcel), uspeli prihraniti pri investicijah v infrastrukturo za 1% na letni ravni, kar zneso 4.350.000,00 EUR letno. V oceni je predviden dodatni prihranek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (435.000,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (2.175.000,00 EUR).
- Investicije v nepremičnine: Po podatkih Statističnega urada RS je bila vrednost novogradenj za stavbe (stanovanjske in nestanovanjske stavbe) v letu 2015 376.000.000,00 EUR. Področje opremljanja stavbnih zemljišč v Sloveniji ni dobro urejeno, kar posledično pomeni, da so stroški investicij v nepremičnine (predvsem novogradnje) marsikje previsoki. S transparentnim dostopom do informacij o stavbnih zemljiščih (npr. s podatkom o razvojnih stopnjah nezazidanih stavbnih zemljišč iz evidence stavbnih zemljišč) bi zmanjšali tveganje za investiranje v nepremičnine. To bi posledično vplivalo tudi na porast (tujih in domačih) investicij v Sloveniji. Ocenjujemo, da bi s postopnim urejanjem stanja na stavbnih zemljiščih lahko dosegli prihranke v višini 1% sredstev od vrednosti investicij, kar zneso 3.760.000,00 EUR na letni ravni. V oceni je predviden dodatni prihranek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (376.000,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (1.880.000,00 EUR).
- Priprava občinskih prostorskih aktov: Občine v povprečju za pripravo podatkov in strokovne podlage na področju prostorskih planov, programov in planov opremljanja na letni ravni v povprečju namenijo sredstva v višini 20.000,00 EUR. S predlagano vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč bi občine že imele pripravljeno strokovno

podlago. Ocenjujemo, da bi v povprečju vsaka izmed 212 slovenskih občin znesek, ki ga nameni v povprečju za pripravo prostorskih planov, lahko znižala za 10%, s tem, ko bi bile strokovne podlage za prostorske plane že na voljo v obliki evidence. S tem bi na letni ravni prihranili približno 424.000,00 EUR. V oceni je predviden prihranek občin iz tega naslova za leto 2019 v višini 10% tega zneska (42.400,00 EUR), za 2020 pa v višini 50% tega zneska (212.000,00 EUR).

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Sredstva v državnem proračunu za leto 2018 niso zagotovljena in jih bo treba pokriti iz drugih proračunskih postavk.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

NEMČIJA

- Zakon o urejanju prostora (Raumordnungsgesetz (ROG) vom 22. Dezember 2008 (BGBl. I S. 2986), das zuletzt durch Artikel 124 der Verordnung vom 31. August 2015 (BGBl. I S. 1474), geändert worden ist);
- Uredba o urejanju prostora (Raumordnungsverordnung (RoV) vom 13. Dezember 1990 (BGBl. I S. 2766), die zuletzt durch Artikel 5 Absatz 35 des Gesetzes vom 24. Februar 2012 (BGBl. I S. 212) geändert worden ist),
- Zakon o graditvi objektov (Baugesetzbuch (BauGB) vom 23. September 2004 (BGBl. I S. 2414), das zuletzt durch Artikel 6 des Gesetzes vom 20. Oktober 2015 (BGBl. I S. 1722) geändert worden ist);
- Uredba o rabi zemljišč (Baunutzungsverordnung vom 23. Januar 1990 (BGBl. I S. 132), die zuletzt durch Artikel 2 des Gesetzes vom 11. Juni 2013 (BGBl. I S. 1548) geändert worden ist).

V nemškem pravu se prostorsko načrtovanje oz. planiranje deli na t. i. Fachplanung, kar pomeni sektorsko oziroma področno planiranje in pa na splošno prostorsko planiranje, ki ni omejeno na posamezno stroko oziroma na posamezen predmet urejanja. Sektorsko planiranje se deli na planiranje v okviru varstva okolja (varstvo voda, varstvo zraka, komunalne deponije, odlagališča radioaktivnih odpadkov ipd.) in na drugo sektorsko planiranje (izgradnja avtocest, železnic, infrastrukture za obrambo države ipd.) Posamezni sektorski plani so urejeni v področni zakonodaji.

Splošno planiranje (Gesamtplanung) teorija deli na prostorsko planiranje (Raumordnung) in na urbanistično planiranje (Bauleitplanung). Prostorsko planiranje ureja Zvezni zakon o urejanju prostora (Raumordnungsgesetz - ROG), ki opredeljuje predvsem glavne cilje in naloge prostorskega načrtovanja in urejanja ter postavlja razmejitve med zveznimi pristojnostmi in pristojnostmi dežel ter občin. Država določa le okvire prostorskega planiranja deželam in občinam. Prostorsko planiranje je v pristojnosti 16 dežel (Landes und Regionalplanung) in občin (Bauleitplanung). Tega ureja Zakon o gradnji objektov (Baugesetzbuch – BauGB). BauGB ureja pristojnosti in naloge občin pri urejanju prostora, vsebino občinskega prostorskega planiranja, vrsto planov, postopke sprejemanja ipd. Nekateri dežele imajo še vmesno raven – regije, za katere sprejmejo regionalne prostorske načrte.

Na zvezni ravni posamezne projektne državnega pomena urejaj podzakonski akt Zakona o urejanju prostora (ROG), Uredba o urejanju prostora (RoV), ki določa projekte na 19 področjih uporabe, za katere se mora izvesti postopek zveznega načrtovanja (ROV), ter podzakonski akt Zakona o graditvi objektov (BauGB), Uredba o rabi zemljišč (Baunutzungsverordnung), ki določa namensko vrste namenske rabe ter splošne pogoje za načrtovanje prostora na zvezni ravni (gradbene parcele, izkoriščenost, višina in etažnost, parkirni normativi).

Pristojnost lokalne samouprave pri prostorskem planiranju je omejena z zakonskimi omejitvami. Lokalna samouprava je omejena s cilji in izhodišči širšega prostorskega urejanja (Landes und

Regional planen), z varstvom okolja in drugimi z zakonom urejenimi sektorskimi posegi v okolje. Fachplanung ima prednost pred občinskim planiranjem, če je širšega pomena, ki presega občinski teritorij, in če so v postopku sprejemanja sektorskega plana lahko sodelovale občine s svojimi pripombami. Izjema pa obstaja, če so nosilci sektorskega planiranja sodelovali pri nastajanju občinskega prostorskega reda – Flaechnutzungsplan – in pri tem takrat niso nasprotovali predlaganemu prostorskemu redu, če seveda niso nastale potrebe šele pozneje zaradi spremenjenih dejanskih ali pravnih razmer. Vsi ti plani pa ne smejo biti toliko natančni oziroma ne smejo tako določno urediti prostora, da bi s tem dejansko izničili možnost samoupravnega urejanja občinskega prostora, saj po mnenju pravne teorije spada možnost samostojnega prostorskega razvoja občine med temelje lokalne samouprave. Dodatno pa lokalno samoupravo krepi t. i. »Gegenstromprinzip« oziroma načelo nasprotnega toka, kar pomeni, da morajo lokalni prostorski akti slediti ciljem in določbam regionalnih in deželnih prostorskih aktov, morajo pa na drugi strani oblikovalci deželnih in regionalnih planov pri načrtovanju upoštevati potrebe, možnosti, zahteve in cilje lokalnih skupnosti.

Nemška ureditev pozna dva tipa občinskih prostorskih aktov, in sicer: Flaechnutzungsplan – Občinski načrt namenske rabe zemljišč (po BauGB – pripravljalni načrt coniranja) ter Bebauungsplan – zazidalni načrt (po BauGB – zavezujoči prostorski akt). Občinski načrt namenske rabe zemljišč zajema celovito strategijo prostorskega razvoja posamezne lokalne skupnosti. Določa cilje in ukrepe rabe prostora in njegovo namembnost, ki so predstavljeni grafično in tekstualno. Pri tem pa se ureditev in kartografija ne ukvarjata z dejansko parcelacijo prostora. Izkušnje v Nemčiji kažejo, da občina sprejemajo načrt namenske rabe zemljišč za zelo dolga obdobja in da postavljen načrt namenske rabe zemljišč le težko spremeni. Zazidalni načrt občine pa ureja posamezne dele občine ali celo eno samo parcelno zemljišče. Načrt pravno zavezujoče določa rabo posamezne parcele na ureditvenem območju. Zazidalni načrt mora biti v skladu z občinskim načrtom namenske rabe zemljišč oziroma predstavlja nadaljevanje in konkretizacijo občinskega načrta namenske rabe zemljišč. Zazidalni načrt pa je hkrati tudi osnovni pogoj za pridobitev dovoljenj za konkretno rabo (gradbeno dovoljenje) prostora.

Namen postopka sprejemanja prostorskih aktov je v tem, da se v posameznih pravno urejenih fazah zagotovi čim kakovostnejša in obsežnejša razprava o prostorskem razvoju posamezne lokalne skupnosti. Tako pridobi občinski svet potrebne podatke, ki jih skupaj z drugimi omejitvami (deželni red, sektorski plani, cilji zakona) upošteva pri tehtanju med posameznimi rešitvami in alternativami.

Sprejemanje obeh prostorskih aktov poteka v več fazah. V prvi fazi občina sprejme odločitev o sprejemu plana in to odločitev objavi. V nadaljevanju povabi k sodelovanju pri pripravi plana sosednje občine in nosilce javnega interesa, ki imajo svoje pristojnosti na območju občine. Med nosilce javnega interesa spadajo: državni organi, deželni organi, izvajalci javnih služb. Občina jih pozove, da podajo svoje mnenje o predlaganem prostorskem planu, nosilci javnega interesa pa morajo podati svoje mnenje v roku enega meseca, ta rok pa občina lahko podaljša. Če nosilci javnega interesa zamudijo ta postavljeni rok, so njihove pripombe prekludirane (se ne upoštevajo), razen, če so občini bile znane oziroma bi ji morale biti znane ali če so za pravilno tehtanje pripomb velikega pomena. Cilj sodelovanja nosilcev javnega interesa je, da lokalna samouprava pridobi informacije o potrebah posameznih področji javnega pomena. Skupaj s podatki oziroma pripombami, ki jih občina pridobi od svojih občanov, dobimo skupek informacij, ki pomenijo skupek interesov, potreb občanov in organizacij, ki jih mora občina upoštevati in med njimi tehtati, ko odloča o končni podobi prostorskega plana.

Svoje mnenje o predlagani prostorski ureditvi lahko poda tudi javnost. Občina lahko omeji krog fizičnih in pravnih oseb, ki lahko sodelujejo. Obveza občine, ki se nanaša na sodelovanje javnosti, je razdeljena na dve podfazi, in sicer: zgodnja faza in faza razgrnitve načrta. V zgodnji fazi mora občina obvestiti svoje občane o začetku postopka priprave prostorskega plana in o splošnih ciljih in namenu ureditve ter o posledicah ureditve in morebitnih alternativah. Pomembno je, da prostorski akt še ne sme biti popolnoma izdelan oziroma dorečen, saj bi s tem bilo dejansko onemogočeno učinkovito sodelovanje javnosti pri postopku in bi šlo samo za formalizem.

V fazi razgrnitve načrta ima vsak občan možnost podati svoje mnenje in pripombe na predlog ureditve, ki mora biti tudi ustrezno obrazložena in pojasnjena. Občina mora na vsako tako mnenje

in pripombo argumentirano odgovoriti. Če vsaj 50 ljudi poda enakovrstno pripombo, ki pri končni ureditvi ni upoštevana, mora občina za veljavnost prostorskega plana ta plan poslati še v potrditev nadrejenemu upravnemu organu.

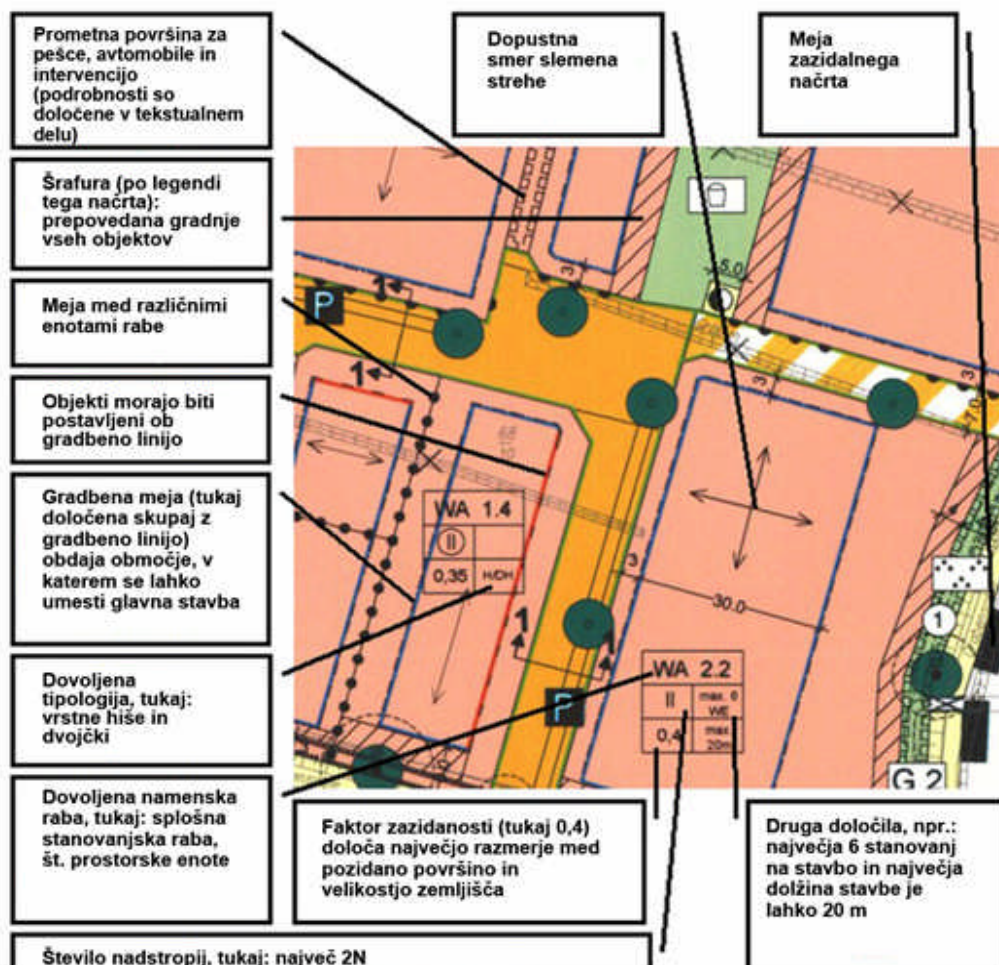
Prostorski plan sprejme občinski svet. K sprejetemu prostorskemu planu mora občina pridobiti soglasje višjega upravnega organa, kadar je to potrebno. Potrditev je vedno potrebna pri sprejemu prostorskega reda, pri zazidalnem načrtu pa samo takrat, kadar ta ni bil sprejet na podlagi prostorskega reda. Pri potrditvi gre za nadzor pravne pravilnosti ureditve (postopek, vsebinske omejitve), ne pa za smiselnost oziroma dejansko kakovost ureditve, saj je ta v izključni pristojnosti lokalne samouprave. Če upravni organ v roku 3 mesecev ne poda soglasja, nastopi fikcija, da je prostorski plan potrdil.

Zazidalni načrt (BEBAUUNSPLAN)

Zazidalni načrt sprejemajo lokalne oblasti na podlagi višje hierarhičnih planov namenske rabe (Flächennutzungsplänen) za nadzor na urbanističnim razvojem mesta / naselja ter redom v občini. Na tak način se ščiti enoten izgled naselja, ter preprečuje divje oblikovalske želje posameznih investitorjev. Pri tem ne gre samo za vprašanje izgleda, ampak tudi za zaščito interesov posameznika. Tako lahko na primer večnadstropna stavba osenči zemljišča okoliških enodružinskih stavb. Kako detajlno predpisani so, je odvisno od posamezne dežele (Nemčija) in občin. Nekatere gredo tako daleč, da v zazidalnih načrtih predpisujejo celo barve strešne kritine in fasade.

Vpogled v zazidalni načrt

Zainteresirani kupec zemljišča si lahko določila za dotično zemljišče ogleda v zazidalnem načrtu, na občini ali na spletnem omrežju. Zazidalni načrt je sestavljen iz opisnega tekstualnega dela in na eni ali več grafičnih podlagah, na katerih so prikazana določila.

Primer (izsek) iz zazidalnega načrta za mesto Buxtehude z grafičnimi razlagami. Vir: Mestna občina Buxtehude

Kaj vse se nahaja (piše, narisano) v zazidalnem načrtu

Kaj vse obsega zazidalni načrt je predpisano v 9. členu Gradbenega zakona (Baugesetzbuch (§ 9 BauGB)). Za branje zazidalnega načrta je potrebno znanje vsaj dve pravilnikov (predpisov):

- Pravilnik o grafični podobi načrta (Planzeichenverordnung (PlanZV), kjer so opisane barve, linije in znaki, ki se uporabljajo
- Pravilnik o rabi zemljišč (Baunutzungsverordnung (BauNVO), kjer je predpisana dovoljena namenska raba, ter interpretacija določil za tipologijo (npr. samostoječa, dvojček, vrstna, karejska pozidava) in odmike.

Gradbena linija, gradbena meja in Baufenster – gradbeni okvir

Določajo v kakšnem območju in v kašni smeri se lahko gradi.

Baufenster –je volumen (določen z gradbeno linijo in mejo ter višino), prikazana na gradbeni parceli, znotraj katere se lahko umesti objekt, ter ga ne sme presegati. Pozidava se mora držati regulacijskih črt in višine, ter ne sme odstopati od njih.

Stanovanjska območja brez zazidalnega načrta

V številnih občinah je sprejeti zazidalni načrt samo za območja z novo pozidavo. Vendar se lahko gradi tudi znotraj obstoječi stanovanjskih naselij, naprimer na praznih parcelah znotraj pozidanega. Takšne primere ureja 34. člena Gradbenega zakona (BauGB), ki določa, da se novogradnje po obliki, namenski rabi in tipologiji vključi v obstoječo pozidavo. O izpolnitvi teh pogoje odloča organ za gradbene zadeve.

Varno načrtovanje s predodločbo

Investitor ima možnost v obliki formalne predodločbe preveriti, če je njegova investicijska namera na določenem zemljišču dopustna. Predodločba je možna in tudi priporočljiva pred nakupom določenega zemljišča. Predložiti je potrebno dokumente, kot so podatki od objektu, idejna zasnova ali izračuni.

AVSTRIJA – DEŽELA ŠTAJERSKA

- Štajerski zakon o urejanju prostora (Steiermärkisches Raumordnungsgesetz 2010 – StROG) Gesetz vom 23. März 2010, Fassung vom 16.09.2016
- Štajerski Zakon o graditvi objektov (Steiermärkisches Baugesetz – BauG) Gesetz vom 4. April 1995, Fassung vom 16.09.2016

Avstrija je zvezna dežela, ki je sestavljena iz devetih dežel. Dežele imajo relativno veliko avtonomijo, saj zvezna ustava določa, da zvezna oblast ureja samo tista področja, ki jih ustava izrecno določa kot pristojnost zveze. Vsa druga področja urejajo dežele same. Ker zvezna ustava ne navaja prostorskega planiranja kot del zvezne pristojnosti, spada celotno prostorsko planiranje v izključno pristojnost posamezne dežele, razen če gre za sektorske pristojnosti, kot so npr. prometne povezave, vodno pravo, urejanje gozdov ipd.

Država v sistem prostorskega planiranja, ki je v pristojnosti dežel, posega le prek t. i. sektorskega planiranja. Vsaka dežela ima izvirno pristojnost za normiranje pravil urejanja prostora na svojem ozemlju. Posledica te pristojnosti je kupica različnih ureditev in različnih sistemov. Prav tako ni mogoče govoriti o enotnem sistemu na občinski ravni, saj različni deželni modeli pomenijo tudi različnost pri pristojnostih in oblikah prostorskega urejanja na ravni občine.

V državni pristojnosti so na primer sektorski predpisi s področja voda, transporta (gradnja železnic, državnih cest, letališča, prehodi), gozdovi oziroma gozdarstvo, objekti za ravnanje z odpadki, rudarstvo, vojaški objekti, visoko napetostni daljnovodi, zakonodaja o varstvu zraka itd. Na državni (zvezni) ravni je na področju prostorskega načrtovanja pomembna tudi Avstrijska konferenca za prostorsko načrtovanje (ÖROK), katere dokumenti sicer niso pravno zavezujoči, vendar pa so v praksi (zaradi avtoritete argumentov) vendarle pomembni.

Ob področju prostorskega načrtovanja, so v pristojnosti posameznih dežel tudi nekatera (za prostorsko umeščanje) pomembna sektorska področja; na primer oskrba z energijo, varstvo narave (in v tem okviru določanje zavarovanih območij narave), ohranjanje podeželja, deželne ceste, varstvo zraka itd., za katera dežele sprejmejo sektorske (razvojne) programe, pri čemer se znotraj dežele za posamezne deželne regije sprejmejo regionalni programi. To načrtovanje dežel poteka skladno s področno zakonodajo in praviloma ni neposredno pravno zavezujoče, vendar pa ga morajo občine in same zvezne dežele pri prostorskem načrtovanju ustrezno upoštevati (več v nadaljevanju).

Sicer je samo prostorsko načrtovanje ustavna pravica občin (Gemeinde) in okrog 2.350 lokalnih skupnosti prostorsko načrtuje na lokalnem nivoju, pri čemer pristojnosti posamezne lokalne skupnosti za prostorsko načrtovanje niso odvisne od velikosti lokalne skupnosti.

Glede na ustavno razmejitev pristojnosti je v nadaljevanju podrobneje predstavljena ureditev prostorskega načrtovanja v eni deželi, in sicer na avstrijskem Štajerskem (Steiermark).

Štajerski zakon o prostorskem načrtovanju

Štajerski zakon o prostorskem načrtovanju (Steiermärkisches Raumordnungsgesetz 2010 - StROG) ureja cilje in načela prostorskega načrtovanja. StROG ureja »nad-lokalno (nad-občinsko)« in lokalno (prostorsko) načrtovanje.

Nad-občinsko urejanja prostora

Med naloge nad-občinskega urejanja prostora med drugim umešča tudi sprejem t.i. razvojnih programov (Entwicklungsprogramme). Zakon ureja razvojne programe različnih ravni oziroma vsebin in tako pozna:

- Razvojni program za celotno deželo (deželni razvojni program - Landesentwicklungsprogramm),
- Sektorske (področne) razvojne programe (Sachprogramme) in
- Programe za dele dežele (regionalne razvojne programe - Regionale Entwicklungsprogramme- REPRO) in po potrebi delne regionalne razvojne programe, ki obsegajo (zgolj) enega ali več sektorjev.

Na deželni ravni je Štajerska, upoštevajoč StROG, sprejela Landesentwicklungsprogramm Verordnung und Erläuterung, ki Štajersko deli na sedem regij, za katere je treba pripraviti regionalne razvojne programe. StROG zahteva, da mora biti v regionalnih razvojnih programih predstavljen načrtovani prostorsko-funkcionalni razvoj regije, zlasti pa morajo taki programi vsebovati prostorsko-funkcionalne razvojne cilje in ukrepe za uresničitev razvojnih ciljev (na primer največje velikosti zemljišč za izračun potrebe po zazidljivih zemljiščih v naseljih, prednostna območja za rabo zazidljivih zemljišč regionalnega pomena (npr. za industrijo in obrt) in za rabe nezazidljivih zemljišč regionalnega pomena (npr. za kmetijstvo, ekologijo, izkopavanje surovin, zaščito razvoja naselij), opredelitev površin za postavitve regionalne infrastrukture (npr. koridorji za postavitve prometne infrastrukture, objekti za preskrbo in odstranjevanje).

Reguliran je postopek sprejema (deželnega, regionalnega ali sektorskega) razvojnega programa. StROG določa, da se osnutek uredbe razgrne vsaj 8 tednov, hkrati se razgrne tudi okoljsko poročilo oziroma obrazložitev, zakaj presoja vplivov na okolje ni potrebna; osnutek se zakonsko naštetim subjektom pošlje neposredno, pri čemer se - »če je le mogoče, tudi drugim nosilcem načrtovanja in podjetjem posebnega pomena«. Po odobritvi razvojnega programa z odločbo (je treba tiste, ki so v svojih stališčih ugovarjali osnutku, pisno obvestiti o tem, ali so bili njihovi ugovori upoštevani ali ne).

Za svetovanje deželni vladi se je v zvezi z vprašanji regionalnega urejanja prostora in kot nadzorni organ za področje lokalnega urejanja prostora pri Uradu deželne vlade ustanovil Svet za urejanje prostora (Raumordnungsbeirat), ki daje mnenja oziroma stališča k razvojnim programom, lokalnim razvojnim konceptom in drugim prostorskim dokumentom in tematikam s pomenom za prostor.

Lokalno prostorsko načrtovanje

Devet različnih deželnih zakonov o prostorskem načrtovanju (Raumordnungsgesetz) vsebuje različne zahteve glede vsebine, postopka sprejema in predstavitve (objave) lokalnih prostorskih aktov. Na ravni lokalne skupnosti so sicer praviloma poznani trije instrumenti (prostorskega) načrtovanja, ki jih pozna tudi StROG:

- Razvojni koncept občine (örtliches Entwicklungskonzept),
- Načrt namenske namembnosti rabe zemljišč (Flächenwidmungsplan) in
- Zazidalni načrt (Bebauungsplan).

Razvojni koncept občine (örtliches Entwicklungskonzept)

Vsaka občina je dolžna s predpisom sprejeti razvojni koncept občine oziroma lokalni razvojni koncept; za povezane občine male regije pa zakon spodbuja sprejem skupnega lokalnega razvojnega koncepta.

V lokalnem razvojnem konceptu (LRK) se določi dolgoročne in usklajene razvojne cilje, ki so podlaga za nadaljnje načrtovanje. Vsebina lokalnega razvojnega koncepta je okvirno določena že na zakonski ravni. Določa prostorske smernice za zazidljiva zemljišča in posebno rabo t.i. prostih območij. Izrecno je določeno, da mora lokalni koncept pri tem upoštevati in poudariti zvezne in deželne pravno zavezujoče načrte in projekte. V LRK se ocenijo tudi potrebe po zazidljivih

zemljiščih.

Postopek sprejema LRK ureja predvideva razgrnitev osnutka z obrazložitvenim poročilom. Po sprejetju sklepa je treba tiste, ki so vložili ugovore, pisno obvestiti o tem, ali so bili njihovi ugovori upoštevani; če ugovori niso bili upoštevani, je odločitev treba obrazložiti.

LRK se sprejme s sklepom, ki ga mora potrditi še deželna vlada. Deželna vlada potrditev LRK zavrne, če je ta v nasprotju z določbami deželne zakonodaje, zlasti določbami STROG in njegovimi načeli urejanja prostora ali če je LRK v nasprotju z razvojnim programom (deželnim, regionalnim sektorskim).

Načrt namembnosti zemljišč (Flächenwidmungsplan).

Vsaka občina mora za celotno svoje območje sprejeti načrt namembnosti zemljišč, ki je sestavljen iz besedila in več načrtov. Zakon ureja običajen in poenostavljen postopek sprejema načrta namembnosti zemljišč.

Načrt namembnosti zemljišč za celotno območje občine določa namembnost vseh površin. V njem se določijo naslednje osnovne namembnosti:

- zazidljiva območja,
- prometne površine in
- proste površine.

V načrtu namembnosti občina določi območja zazidljivih zemljišč in posebne rabe »prostih zemljišč«, za katere je treba sprejeti zazidalne načrte (določi območja zazidalnih načrtov), pri čemer je po zakonu zazidalni načrt obvezen za površine nakupovalnih središč, zavarovane krajine in površine, kjer je zahtevana delitev zemljišč. Pri tem zakon določanje zazidljivih zemljišč za stanovanjsko gradnjo omejuje oziroma povezuje s pričakovanimi potrebami po razvoju naselij. V načrtu namembnosti se (med drugim) označijo pravno zavezujoči nad-občinski načrti oziroma projekti (ceste, železnice, urejanje voda, objekti za ravnanje z odpadki itd.), površine in objekti, katerih raba je na podlagi zveznih ali deželnih zakonov omejena, območja nevarnosti, pridržana in opozorilna območja v skladu z načrti območij nevarnosti na podlagi gozdarske zakonodaje, površine, ki jih ogrožajo poplave, visok nivo podtalnice, hudourniški nanosi, padanje kamenja, zemeljski ali snežni plazovi mirna območja v urbanih aglomeracijah in na podeželju it razvojnega programa o okoljskem hrupu, površine, ki so na podlagi zvezne zakonodaje opredeljene kot območja starih okoljskih bremen in območja obvezne priključitve na daljinski toplovod.

StROG posebej ureja tudi vprašanje, katere površine sploh so primerne za pozidavo (za zazidljiva območja) in določa, da površine niso primerne za pozidavo, če:

- temu nasprotujejo naravni pogoji (sestava tal, nivo podtalnice, nevarnost poplav, podnebje, padanje kamenja, zemeljski plazovi in podobno) ali
- je zaradi imisij (hrup, onesnaževala zraka, zemeljski sunki, obremenitve z vonjem in podobnega) pričakovati nevarnost za zdravje ali nevzdržne obremenitve in tega pogoja za zazidljivost ni mogoče izpolniti z ukrepi za komunalno ureditev ali
- morajo ostati nezazidane, da se ohrani podoba kraja in pokrajine.

Poleg tega StROG ureja vrste zazidljivih zemljišč, in pri tem loči:

- povsem zazidljiva zemljišča,
- komunalno neopremljena zazidljiva zemljišča ter
- zazidljiva zemljišča, potrebna sanacije.

Iz StROG izhaja tudi več območij v »odprtem prostoru« (Freiland). Ta območja niso nujno nezazidljiva, ampak gre za to, da niso namenjena naseljem oziroma širitvi naselij. Če na teh območjih ni izrecno dopustna gradnja (če ne gre za posebna območja rabe), razen gradnja, povezana s kmetijsko ali gozdarsko rabo, služijo ta zemljišča za kmetijsko ali gozdarsko rabo ali predstavljajo puščo (Ödland).

Te površine se lahko določijo kot »proste« zaradi javnega interesa (predvsem za namene varovanja narave ali podobe kraja ali pokrajine ali zaradi naravnih pogojev, kot so nivo podtalnice, sestava tal, nevarnost zemeljskih plazov, poplav, zamuljenja, padanje kamenja in zemeljski zdrs ter imisij itd)

Na prostih območjih pa je mogoče določiti tudi posebna območja rabe; v okviru teh je mogoče opredeliti območja za obrate za obdelavo odpadkov in skladišča za odpadke, smetiščne jame, stavbe za proizvodnjo in oskrbo z energijo, območja protipoplavne zaščite in zaščite pred plazovi, oskrbe z vodo in odvajanja odpadne vode ter čistilnih naprav ali območja večjih živinorejskih gospodarstev. Po potrebi pa je na prostih območjih mogoče tudi (popolnoma) prepovedati gradnjo objektov.

Po izrecni zakonski določbi je mogoče za različne ravni istega območja načrtovanja, ki ležijo ena nad drugo, določiti različne namembnosti in zazidljiva zemljišča, če je smiselno, pa se lahko tudi

za isto površino določijo različne namembnosti in zazidljiva zemljišča, ki si sledijo v časovnem zaporedju.

StROG ureja tudi ukrepe aktivne zemljišče politike, in sicer:

- adogovor z lastniki zemljišč o zasebno izvedenih ukrepih,
- določitev roka za pozidavo nezazidanih zazidljivih zemljišč, ki jih lahko sledi sprememba v nezazidljiva območja (brez odškodnine) ter
- možnost določitve t. i. pridržanih površine (Vorbehaltsflächen) za objekte oziroma okoliška območja objektov v javnem interesu.

Zazidalni načrt (Bebauungsplanung)

Zazidalni načrt (ZN) se sprejme za dele (območja) občin, za katere tako izhaja iz načrta namembnosti zemljišč.

Zakon ureja minimalno vsebino in dodatno vsebino zazidalnega načrta (posebj so določeni ukrepi na stavbah, prometnih površinah in površinah obratov in zemljišč ter ukrepi za zaščito pred naravnimi nevarnostmi).

Za določene vrste posegov oziroma območja je zazidalni načrt obvezen oziroma ga je občina dolžna sprejeti. Sprejem zazidalnega načrta pa je obvezen po spremembi načrta namembnosti zemljišč, da se prepreči ali odpravi ugovore o neskladnosti z nadrejenim načrtovanjem občine.

StROG ureja dolžnost občine, da kolikor je predvideno v načrtu namembnosti, najkasneje na zahtevo sprejme zazidalni načrt (v zakonsko določenem roku); določeno pa je tudi, da na območjih, kjer je predviden zazidalni načrt, pred njegovim sprejemom gradbene dovoljenje ni dopustno izdati.

V zvezi s postopkom sprejemanja ZN velja poudariti, da StROG posebej ureja obveščanje in sodelovanje lastnikov zemljišč na območjih urejanja.

Dolžnost revizije prostorskih aktov

StROG ureja obvezno revizijo lokalnega razvojnega koncepta in/ali načrta namembnosti zemljišč. Pri tem pozna obvezen postopek na vsakih deset let, v okviru katerega je predviden tudi poziv za podajanje pobud za spremembe, ki se lahko zaključi s spremembo ali z odločitvijo, da ne bo spremembe (tudi ta odločitev se predloži v potrditev deželni vladi). Izrecno in (neodvisno od deset letnega roka) pa zakon določa primere (razloge), ko se zahteva sprememba lokalnega razvojnega koncepta in načrta namembnosti zemljišč, pri tem pa je kot razlog obvezne spremembe tudi zahteva, »da se preprečijo ali odpravijo neskladja z zveznimi ali deželnimi zakoni in podzakonskimi predpisi«. V primeru, da občina te svoje obveznosti ne izpolni v predpisanem roku, vzorec lokalnega razvoja ali načrt namembnosti zemljišč sprejme na stroške občine deželna vlada.

Deželna Vlada lahko na račun in v imenu občine sprejme tudi lokalni energetske koncept in določi območja obvezne priključitve na daljinski toplovod v lokalnem energetske konceptu.

FINSKA

Na Finskem ureja prostorsko načrtovanje oz. planiranje Zakon o rabi zemljišč za gradnjo objektov in o gradnji (Maankäyttö- ja rakennuslaki - Land Use and Building Act, 132/1999.). Gre za enega najsodobnejših »prostorskih« zakonov na območju EU, ki v celoti izhaja iz načela trajnostnega razvoja. Navedeni zakon ureja planiranje in načrtovanje gradnje objektov na različnih zemljiščih, ureja pa tudi gradnjo objektov ter nekatera druga vprašanja, povezana z gradnjo (na primer razlastitev).

1. Prostorsko načrtovanje na državni in regionalni ravni

Na državni ravni pozna finska ureditev nacionalni program rabe prostora, ki pomeni temeljne rešitve za vprašanja, ki imajo internacionalni ali nadregionalni pomen za rabo prostora, odločilni pomen oziroma vpliv na državno kulturno dediščino, naravne vrednote in zavarovana ter varovana območja po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, in za trajnostni razvoj ter ekonomsko prihodnost države.

Nacionalni program pomeni osnovo za celotno prostorsko planiranje na Finskem. Predstavlja osnovna načela in cilje planiranja. Poleg pravno zavezujočega nacionalnega programa ministrstvo za okolje pripravlja številne programe, strategije in priporočila, ki niso pravno zavezujoča, vendar so v praksi regionalnih centrov za varstvo okolja pomembna.

Prvi strateški pravni akt se pojavi na ravni regije (Finska ima 19 regij, ki so oblikovane in veljajo samo za potrebe prostorskega planiranja). Zakon o rabi zemljišč in gradnji objektov (v nadaljnjem

besedilu: LUaBA) določa, da morajo regionalni sveti (sestavljani so iz predstavnikov lokalnih skupnosti, ki jih je na Finskem malo več kot 400 in so zelo različne po velikosti, npr. Helsinki z več kot pol milijona ljudi do občin s 1000 prebivalci) oblikovati regionalni plan rabe prostora. Regionalni plan svojo pozornost posveča predvsem naslednjim vsebinam: primerna regionalna in naselitvena struktura regije, ekološko sprejemljiva raba prostora, okoljsko in ekonomsko sprejemljiva ureditev transportnih povezav ter raba vode in naravnih dobrin, ustvarjanje okoliščin za regionalni razvoj gospodarstva, zaščita naravnega okolja, naravne vrednote in kulturna dediščina ter omogočanje zadovoljivih možnosti za uporabo površin v rekreacijske namene. Načrtovalci morajo v plan implementirati nacionalni program rabe prostora, upoštevati regionalno planiranje sosednjih regij, mnenje lokalnih skupnosti ter regionalne in lokalne posebnosti prostora. LUaBA tudi posebej določa, da se morajo načrtovalci plana izogibati nepotrebnemu oškodovanju lastnikov zemlje ter upoštevati ekonomske zakonitosti rabe prostora.

Pravne posledice regionalnega plana rabe prostora so:

1. Regionalni plan morajo lokalne skupnosti uporabljati kot vodilo pri oblikovanju glavnega prostorskega plana občine in podrobnejšega prostorskega načrta občine. LUaBA pa pozna izjemo od tega pravila, saj pravi, da lokalnim skupnostim ni treba upoštevati regionalnega plana, če že imajo oblikovane svoje prostorske akte za to območje. Izjema je omiljena s tem, da LUaBA zavezuje občine, da morajo redno modernizirati svoje prostorske akte. Smisel izjeme je v tem, da lahko občina kljub spremembam na regionalni ravni še nekaj časa uporablja svoje lokalne prostorske akte in s tem ni v časovnem pritisku stalnega spreminjanja.
2. Vsakršno prostorsko planiranje ali pa poseganje v prostor mora upoštevati regionalni plan in ni mogoče posegati v prostor, če to nasprotuje regionalnemu planu rabe prostora.
3. Namen regionalnih planov je tudi, da se načrtujejo vsi posegi v prostor, ki so širšega pomena (načrtovanje gradnje cest, železnic in druge infrastrukture, oskrba z vodo, naravni parki, večja trgovska središča).
4. Regionalni plan lahko zaščiti posamezna območja, na katerih popolnoma prepove gradnjo oziroma druge posege v prostor, če je to potrebno za zaščito naravnega okolja, ali omeji določene tipe gradenj oziroma posege v prostor, kadar je to pomembno za uresničevanje regionalnega prostorskega razvoja.

2. Prostorsko načrtovanje na lokalni ravni

Lokalne skupnosti odločajo o rabi zemljišč za gradnjo s sprejemanjem dveh vrst planskih aktov, in sicer glavnega prostorskega plana občine (Local Master Plan) in podrobnejšega prostorskega načrta občine (Local Detailed Plan). Z glavnim prostorskim planom občine se opredelijo temeljne usmeritve prostorskega razvoja občine ter določijo območja, za katera se bo izdelal podrobnejši načrt občine. S podrobnejšim načrtom, ki je podlaga za izdajo gradbenega dovoljenja, občina določi pogoje za gradnjo različnih vrst objektov.

Postopek sprejemanja obeh vrst planskih aktov poteka tako, da občina najprej objavi svojo namero, da bo začela postopek sprejemanja planskega akta. Objava je pomembna zlasti zato, da lahko zainteresirane pravne ali fizične osebe podajo svoje interese in zaradi zagotovitve ustreznega sodelovanja javnosti. Pomembna faza pri postopku sprejemanja je uskladitev prostorskega akta občine z navodili oziroma izhodišči državnih organov. Ko je prostorski akt dokončno usklajen, ga občinski svet sprejme in objavi v ustreznem glasilu.

Pomemben del postopka sprejemanja prostorskih aktov je celovita presoja vplivov teh aktov na okolje. Na Finskem to ureja poseben Zakon o presoji vplivov na okolje (Act on Environmental Impact Assessment Procedure) iz let 1994 in 1999 ter uredbi o rabi zemljišč za gradnjo in o gradnji objektov iz leta 1999 (Land Use and Building Decree), ki urejata presojo prostorskih (in drugih) planov in presojo projektov za konkretne posege v okolje (vključno z gradnjo objektov).

NORVEŠKA

- Zakon o načrtovanju in gradnji (Plan- og bygningsloven, LOV 2008-06-27, nr 71)
- Zakon o prostorskem informacijskem sistemu (Geodataloven, LOV 2010-09-03, nr 56)
- Zakon zemljiški knjigi (Matrikkelova, LOV 2005-06-17, nr 101)

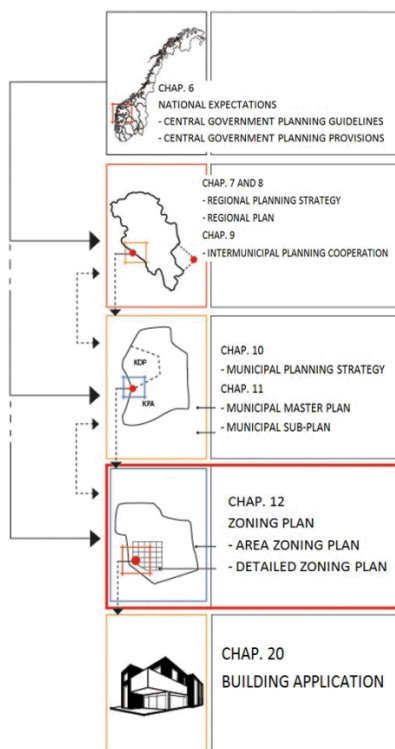
Za področje urejanja okolja je na Norveškem prisotno Ministrstvo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj, ki pripravi nacionalno prostorsko strategijo, predpiše državne smernice za načrtovanje ter pravila, ki urejajo rabo zemljišč na regionalni in lokalni ravni.

Odgovornost načrtovanja in sprejemanja načrtov skladno z Zakonom o načrtovanju in gradnji (v

nadaljevanju Zakon) je v pristojnosti kralja (vlade), regionalnih in občinskih svetov. Vlada sprejme in izvaja doseganje ciljev in smernic na regionalni in lokalni ravni ter potrjuje regionalne prostorske strategije. Ministrstvo za lokalno samoupravo in lokalni razvoj odloča o spornih zadevah in zagotavlja, da se zakon pravilno uporablja. Občinski svet je odgovoren za sprejem obveznih občinskih prostorskih načrtov, ki se pripravljajo v občini.

Zakon obsega več oblik načrtovanja, od tehničnih in podrobnih prostorskih aktov, ki so podlaga za pridobitev gradbenega dovoljenja, do strateških prostorskih aktov. Namenska raba na parcelo natančno določna dejavnosti ter katere objekte je dovoljeno graditi na zemljišču.

Načrtovanje varuje občinske, regionalne in nacionalne interese in mora zato potekati v tesnem sodelovanju z vlado, strokovnimi organi, organizacijami, podjetji, gospodarstvom in prebivalstvom. Vlada in občine predstavljajo različne interese prek različnih strokovnih organov na nacionalni in regionalni ravni. To velja na primer za varovanje okolja, kmetijstva, ribištva ter za cestni in železniški promet. Takšni strokovni organi imajo pravico do ugovora v zvezi z občinskim prostorskim aktom s svojega področja znanja in delovanja. V primeru ugovora strokovnega organa, občina ne more sprejeti občinskega prostorskega načrta, zato ga pošlje v odločitev ministrstvu.

Zakon o načrtovanju in gradnji določa jasno hierarhijo ravni odločanja, saj spodbuja interakcijo med in dosledno obdelavo na različnih ravneh.

Regionalna in občinska prostorska strategija

Državna prostorska strategija je podlaga za načrtovanje na regionalni in lokalni ravni, ter je hkrati učinkovito orodje za usklajevanje med sektorji in lokalnimi organi. Ministrstvo pripravi vsake štiri leta dokument o vladnih pričakovanjih pri načrtovanju na regionalni in občinski ravni. Dokument je osnova za pripravo regionalnih in občinskih strategij, ki jih regionalne uprave in občine pripravijo na začetku vsakega volilnega mandata. Dokument obsega naslednja teme:

- podnebje in energija,
- urbani razvoj,
- komunikacije in infrastruktura,
- ustvarjanje vrednosti in poslovni razvoj,
- naravno in kulturno okolje, ter krajina,
- zdravje, kakovost življenja in okolje za otroke.

Državna pravila za načrtovanje

Državna pravila za načrtovanje so pravno zavezujoče določbe. Državna pravila za načrtovanje lahko predpišejo, da se določene stavbe ali gradbene projekte lahko izvaja na omejenih geografskih območjih ali po celotni državi, brez soglasja ministrstva. Določbe imajo prednost pred

obstoječo namensko rabo zemljišč. Primer državni pravil je »Določba«, ki se nanaša na nakupovalne centre (Rikspolitisk bestemmelse om kjøpesentre – 2008), katere cilji so, da se okrepijo mestna središča in primestna območja in tako omogočajo okolju prijazne oblike prevoza, kar pomeni, da se izogibajo razvoju, ki vključuje širjenje mestnih območij, večjo odvisnost od avtomobilov in slabšo dostopnost za ljudi, ki nimajo osebnih avtomobilov. Glavni dolgoročni cilj je trajnostni razvoj, razvoj mestnih in primestnih središč, kar prispeva k zmanjšanju toplogrednih emisij.

Državni načrt namenske rabe zemljišč

Državni načrt namenske rabe zemljišč se uporablja, kadar je to potrebno za izvedbo pomembnih nacionalnih ali regionalnih razvojnih projektov, ohranjanje kulturne dediščine ali zaradi socialnih vidikov (npr. državna bolnica). Državni načrt namenske rabe se uporablja v izjemnih okoliščinah in samo, če v rednem postopku priprave občinskega načrta namenske rabe ne bo zagotovljena prava namembnost. Pri državnem načrtu je ministrstvo organ, ki sprejem tak akt.

Državni in lokalni organi na področju urejanja okolja

Norveška nima Direktorata, ki bi se ukvarjal s prostorskim načrtovanjem, kar pomeni, da to vlogo razdeljeno opravljajo posamezna ministrstva, oziroma Direktorati v sestavi ministrstev, vsako za svoje področje (npr. Uprava za javne ceste, Agencija za okolje, Direktorat za kulturno dediščino). Na regionalni ravni so naloge razdeljene med občinami (župan, občinski svet, občinska uprava) in regijami (guverner, regijska uprava)

Regije

Guvernerji, ki predstavljajo vlado v regiji, so odgovorni za spremljanje in usklajevanje različnih funkcij države v regiji. Prav tako delujejo kot strokovni organ na področjih, kot so kmetijstvo, varovanje okolja, šolstvo itd. Guvernerji so odgovorni za nadzor in spremljanje delovanja občin, posredujejo kot mediatorji v primeru odstopanj, ter podajajo pravne nasvete občinam pri prostorskem načrtovanju. S strani ministrstva imajo pooblastilo, da obravnavajo pritožbe, ki spadajo pod pristojnost Zakona o načrtovanju in gradnji.

Občine

Občina je odgovorna za regionalno planiranje, promet, srednje šole, kulturo in varovanje kulturne dediščine. Med naloge občinskih organov spada priprava smernic za načrtovanje v občini. Občinske uprave so ustanovile »načrtovalske forume« - koordinatno telo, ki na regionalni ravni usklajuje namensko rabo prostora v občini skupaj z ministrstvom in regionalno upravo. Občine med drugim upravljajo z velikim delom državnih cest, ki predstavljajo približno 80 odstotkov vseh cest v državi. Občine imajo tudi vedno bolj pomembno vlogo pri regionalnem načrtovanju ter pri izzivih podnebnih sprememb. Prav tako so prevzele funkcije, ki se nanašajo na kmetijstvo, vode in aktivnosti na prostem z dodano vrednostjo.

Zakon o načrtovanju in gradnji.

Zakon spodbuja trajnostni razvoj v najboljšem interesu posameznikov, družbe in prihodnjih generacij.

Regionalna prostorska strategija

Regionalna uprava mora vsaj enkrat v volilnem mandatu pripraviti regionalno prostorsko strategijo v sodelovanju z občinami, vlado ter institucijami, na katere bo vplivala strategija. Strategija vsebuje pregled nad prednostnimi nalogami prostorskega načrtovanja in ureja sodelovanje z javnostjo pri njeni uresnitvi.

Regionalno prostorski načrt

Regionalni prostorski načrt je izvedbeni del regionalne prostorske strategije. Kralj lahko pri pripravi načrta za posamezne področja dejavnosti ali na posameznih geografskih območjih, določi posebne določbe.

Sodelovanje pri medobčinskem načrtovanju

Dve ali več občin mora skladno z zakonom sodelovati pri vseh projektih, ki posegajo na območja dveh ali več občin. Medobčinsko načrtovanje se lahko začne kot izvajanje regionalne prostorske strategije. Guverner ali ministrstvo lahko zahteva vstop občin v takšno sodelovanje, kadar je to potrebno zaradi zaščite interesov ali posega v delovanje posamezne občine. Medobčinsko načrtovanje vodi in spremlja odbor, ki je sestavljen iz enakega števila predstavnikov vsake udeležene občine. Večina občin lahko, kadar to zahteva Guverner (regionalna uprava), prenese načrtovanja na regijo kot regionalni načrt.

Občinska prostorska strategija

Občinska uprava mora vsaj enkrat v volilnem mandatu pripraviti občinsko prostorsko strategijo, vendar najkasneje v roku enega leta od nastopa mandata. Strategija vsebuje pregled nad

strateškimi odločitvami občine, povezanih s socialnim razvojem, vključno z dolgotrajno uporabo zemljišč, okoljskih izzivih, dejavnosti posameznih sektorjev in oceno potreb po načrtovanju občine v volilnem mandatu. Občinsko prostorsko strategijo potrđita Vlada in Guverner (regionalna uprava). V postopku priprave lahko občinski svet ugotovi ali ostane obstoječa strategija v veljavi, ali je treba obstoječo občinsko strategijo popraviti ali pa se izdela nova strategija.

Občinski prostorski načrt

Občinski prostorski načrt obsega socialne elemente z elementi izvajanja in namenske rabe prostora. Občinski prostorski načrt predstavlja nacionalne in regionalne cilje, interese in naloge, ter obsega vse pomembne cilje v občini. Izdela se na podlagi občinske prostorske strategije ter smernic vlade in regije. Občinski podrobni prostorski načrt se lahko izdela za posamezna območja, dejavnosti ali projekte. Občinski prostorski načrt mora imeti izvedbene elemente, kako se bo načrt v naslednjih štirih letih ali več let izvajal, ter se revidiral vsako leto.

- Socialni element občinskega prostorskega načrta določi dolgoročne izzive, cilje in strategije za občinski skupnost kot celoto in občino kot organizacijo. Vsebovati mora opis in oceno alternativnih strategij za razvoj v občini. Socialni element občinskega načrta služi kot podlaga za načrte sektorjev in dejavnosti v občini. Služi kot osnova za lastne dejavnosti občine in za dejavnosti vlade ter regine v občini.
- Namenska raba zemljišč se določi za celotno občino in prikazuje povezavo med razvojem občine in rabo zemljišč. Pri rabi zemljišč se navedejo glavni pogoji za izvajanje novih projektov in nove rabe zemljišč, ter katere pogoje je potrebno upoštevati prid delitvi zemljišč. Občina lahko za svoje potrebe poda podroben opis rabe zemljišč. Namenska raba zemljišč se deli v 6 kategorij (objekti in naprave; promet, komunikacijske naprave in tehnična infrastruktura; zelena infrastruktura; obramba; kmetijstvo, narava in rekreacijske površine; vode). Posamezna kategorija se lahko deli naprej v podkategorije.

Zazidalni načrt (občinski podrobni prostorski načrt)

Zazidalni načrt obsega namensko rabo zemljišč s pripadajočimi določbami, ki določajo uporabo, ohranjanje in oblikovanje zemljišč in fizičnega okolja. Zazidalni načrt se pripravi za območja, če je to predpisano z zakonom ali v občinskem prostorskem načrtu. Izdela se predvsem za velike projekte ter druge projekte, ki bi bistveno vplivali na okolje in družbo. Načrt vsebuje podrobne pogoje, kot so:

- estetskih zahtev pri načrtovanju in uporabo zemljišč, stavb in naprav v območju načrtovanja,
- pogoje za uporabo zemljišč, stavb in naprav na območju ali prepoved vrste uporabe, vključno z omejitvami stavb, da bi spodbudili in zagotovili cilje načrta, ravnotežje interesov in upoštevanja različnih vidikov znotraj ali dejavnikov zunaj območja,
- mejne vrednosti dovoljenega onesnaževanja in druge zahteve glede kakovosti okolja na območju, ter ukrepe in zahteve v zvezi z novimi in obstoječimi dejavnostmi, da se prepreči onesnaževanje,
- funkcionalne in kakovostne zahteve v zvezi s stavbami, napravami in zunanji površinami, vključno z zahtevami za varovanje zdravja, okolja, varnosti, oblikovanje za univerzalni dostop in zlasti potrebo po otroških igriščih in zunanjih javnih površinah,
- število stanovanj na območju, največjo in najmanjšo velikosti stanovanja ter dodatne zahteve glede dostopnosti in oblikovanja stavb, če je to primerno za izpolnjevanje posebnih potreb,
- določbe za zaščito kulturne dediščine, vključno z zaščito fasad, uporabe materialov in notranjosti, ter za varovanje habitatnih tipov in drugih dragocenih naravnih dobrin,
- ukrepi za upravljanje prometa in parkirne predpisi za avtomobile in kolesa, vključno z zgornjo in spodnjo mejo za parkirišča,
- zahteva, ki se nanaša na oskrbo s toploto – prednostno se načrtuje vročevod v novih stavbah,
- smernice za posebne ukrepe za obratovanje in vzdrževanje v zvezi z rabo zemljišč,
- zahteve, ki se nanašajo na etapnost izvajanja načrta,
- zahteve, ki se nanašajo na nadaljnje raziskave pred izvajanjem načrta in raziskave z namenom spremljanja in pojasnjevanja vplivov na okolje, zdravje, varnost, univerzalna dostopnost in drugih javnih interesov v zvezi z izvajanjem programa in posameznih projektov v okviru načrt,
- program opremljanja stavbnih zemljišč,
- območja, ki so v javni uporabi.

Ukrepi

- Občina lahko na posamezen projekt odredi začasno prepoved, če bi to oviralo načrtovanje v javno korist, ki pa traja največ 4 leta, z možnostjo podaljšanja roka po posebnih določilih.
- Za projekte in načrte, ki bi lahko bistveno vplivali na okolje in družbo ter na varovana območja, je potrebno opraviti oceno vplivov.

- Najemnik ali lastnik lahko zahteva nadomestilo oz. odškodnino za zemljišča oz. stavbe, če občina na nepremičnini določi rabo za javno korist (javne prometne površine, javne površine za šport, rekreacijo in oddih, državne in občinske stavbe, pokopališča). Zahtevo lahko poda na podlagi cenitve, v obdobju štirih let.

PRAVNI SISTEM EU

Prostorsko načrtovanje, prostorski ukrepi in zemljiška politika v širšem pomenu niso neposreden predmet urejanja na EU ravni, ampak se nanj le posredno nanašajo nekatere uredbe ali direktive.

Ta zakon omogoča izvajanje Uredbe (EU) št. 347/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo in razveljavitvi Odločbe št. 1364/2006/ES in spremembi uredb (ES) št. 713/2009, (ES) št. 714/2009 in (ES) št. 715/2009 (UL L št. 115 z dne 25.4.2013, str. 39), ki predvideva umeščanje projektov skupnega interesa po principu vse na enem mestu za določeno linijsko energetska infrastrukturo. ZUreP-2 je takšen postopek predvidel za vso linijsko prometno in energetska infrastrukturo državnega pomena. Za omenjeno uredbo je bila sicer že sprejeta Uredba o izvajanju Uredbe 347/2013/EU o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo (Ur. list RS, št. 6/14).

Ta zakon implementira v slovenski pravni red

- direktivo 2001/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L št. 197 z dne 21.7.2001, str. 157), v delu, ki se nanaša na presojo vplivov načrtov in programov na okolje, v kolikor gre za prostorske plane in prostorske akte,
- direktivo 2011/92/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L št. 26 z dne 28.1.2012, str. 1), zadnjič spremenjeno z direktivo 2014/52/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o spremembi Direktive 2011/92/EU o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L št. 124 z dne 25.4.2014, str. 1), v delu, ki se nanaša na združitev presoje vplivov posega na okolje s postopkom celovitega umeščanja prostorskih ureditev državnega pomena,
- direktivo 92/43/EGS Sveta z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22.7.1992, stran 7), zadnjič spremenjeno z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), v delu, ki se nanaša na presojo sprejemljivosti planov in programov ter posegov v naravo, v kolikor so ti združeni s postopki celovite presoje vplivov na okolje prostorskih planov in prostorskih aktov ter presoje vplivov na okolje v okviru celovitega umeščanja,
- direktivo 2009/147/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic (UL L št. 20 z dne 26. 1. 2010, str. 7), zadnjič spremenjeno z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), v delu, ki se nanaša na presojo sprejemljivosti planov in programov ter posegov v naravo, v kolikor so ti združeni s postopki celovite presoje vplivov na okolje prostorskih planov in prostorskih aktov ter presoje vplivov na okolje v okviru celovitega umeščanja,
- direktivo 2014/89/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (UL L št. 257 z dne 28.8.2014, str. 135).

Predlog zakona je skladen z naštetimi direktivami, kar izhaja iz priloženih korelacijskih tabel, v katerih je predstavljen način njihovega prenosa.

Izjava o skladnosti (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS
Korelacijska tabela (oblika pdf) – izvoz iz baze RPS

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

- Priprava prostorskih aktov bo potekala preko objav v prostorskem informacijskem

sistemu, s čimer bo avtomatiziran del medsebojnega obveščanja in pošiljanja gradiv s strani pripravljavca prostorskega akta vsem sodelujočim nosilcem urejanja prostora v postopku priprave prostorskih aktov. Tudi obveščanje javnosti se bo izvajalo preko tega spletnega orodja. S tem se nosilec urejanja prostora in javnosti zagotovi večja preglednost in ažurnost informacij.

- V postopkih priprave prostorskih aktov se izboljšuje postopek sodelovanja nosilcev urejanja prostora na način, da se nosilec urejanja prostora v enem dokumentu opredeli tako do prostorskega akta kot tudi do morebitnega vpliva izvedbe tega akta na okolje, smiselno glede na to, ali se izvaja celovita presoja vplivov na okolje ali presoja vplivov na okolje. Poleg tega je v določenih primerih omogočeno, da se v primeru, ko ima nosilec urejanja prostora dovolj informacij o določeni odločitvi, lahko to sprejme že v fazi, v kateri razpolaga z informacijo in tako ne čaka na siceršnje fazo podajanja svoje odločitve.
- Ukinja se presumpcija pozitivnega mnenja nosilca urejanja prostora v primeru molka. Ta je bil uveden domnevno zaradi krajšanja postopka, vendar se je izkazalo, da se v praksi vedno čaka na vsebinsko odločitev nosilca urejanja prostora in pripravljavci prostorskih aktov brez tega ne želijo nadaljevati postopka v naslednjo fazo. Glede na priporočila Evropske komisije je bil uveden sistem, ki terja vsebinsko sodelovanja nosilca urejanja prostora, pri čemer bo prostorsko informacijski sistem nudil ustrezen nadzor nad njihovim pravočasnim delovanjem, kar bo lahko tudi razlog za delovanje upravne inšpekcije. Nosilci urejanja prostora namreč zastopajo javne interese, ki naj bodo v postopku ustrezno izraženi. Njihovega neodzivanja zato ne moremo preprosto spremeniti v pozitivno odločitev, saj se s tem zamajajo temelji pravne države in po nepotrebnem prenesejo problemi v naslednjo fazo postopka.
- Uvedba instrumenta prevlade ene javne koristi nad drugi naj bi omogočala hitrejšo reševanje konfliktov med sodelujočimi resorji v postopkih priprave prostorskih aktov, saj bo v primerih strokovno nerešljivih zadev na ravni uradništva pripeljala do odločitve na politični ravni in omogočila rešitev ter sprejem prostorskega akta.
- Občinski prostorski načrt je razbremenjen določenih vsebin (strateški del, prostorski izvedbeni pogoji glede urejanja naselij in krajine, posamična poselitve), zaradi česar bo njegova priprava lažja in hitrejša, sam akt pa podvržen manjši količini sprememb in bo zato omogočal večjo pravno varnost.
- Zakon predvideva udeležbo občinskega urbanista, ki bo bodisi zaposlen pri občini v občinski službi za urejanje prostora, bodisi bo opravljal delo občinskega urbanista kako drugače (preko medobčinske uprave na področju urejanja prostora, individualno preko drugih pogodb civilnega prava, preko ustanovitve morebitnih javnih zavodov na področju urejanja prostora). Zakon prepušča občinam odločitev glede oblike in načina opravljanja nalog občinskega urbanista. Želja predlagatelja je, da bi občine razpolagale s primernim strokovnim kadrom, ki bi jim omogočal kvaliteten vpogled in sodelovanje pri postopkih priprave prostorskih aktov ter izvajanje nalog pri omogočanju dopolnilne gradnje izven naselij. Predvsem v manjših občinah samostojno izvajanje teh nalog mogoče ni najbolj ekonomično. Zaradi dodatnih nalog bodo pri občinah potrebne dodatne kadrovske okrepitve in usposabljanja občinskih urbanistov ter dopolnitve splošnih aktov občine, ki bodo urejale postopke omogočanja dopolnilnih gradenj..
- Zakon ukinja možnost skrajšanih postopkov sprejema občinskega prostorskega načrta in občinskega podrobnega prostorskega načrta, ker so v praksi pomenili zgolj za polovico krajše roke za odziv nosilcev urejanja prostora in javnosti in niso prinašali nobenega doprinosa k bolj učinkovitemu postopku, temveč so le zmanjšali čas za kvalitetno obravnavo. Zaradi zmanjšanja vrste postopkov se večja jasnost ureditve in s tem tudi preglednost sodelovanja nosilcev urejanja prostora, ki bodo lažje vnaprej vedeli za način sodelovanja.
- Na področju prostorskih ureditev državnega pomena se z namenom večje prožnosti in učinkovitosti omogoča modifikacija postopka državnega prostorskega načrtovanja, ki se bodisi ustavi na nivoju državnega prostorskega načrta, ali pa se izvede združen postopek načrtovanja in dovoljevanja. Za linijsko prometno in energetska infrastrukturo se tako omogoča princip vse-na-enem-mestu, kjer se v isti fazi opravi tako podrobno prostorsko načrtovanje, kot tudi projektiranje in dovoljevanje. Zaradi takšnega postopka bo potrebna določena reorganizacija znotraj MOP, ki bo vodil takšne postopke in izvajal tako presojo vplivov na okolje kot tudi izdal celovito dovoljenje. Postopek bo hiter in voden s strani enega pristojnega organa, kar omogoča izvajanje Uredbe (EU) št. 347/2013 o smernicah za vseevropsko energetska infrastrukturo. Za investitorja bo takšen postopek nedvomno

bolj ugoden, izognil pa se bo tudi morebitnemu podvajanju dokumentacije, ki se je sedaj odvijalo na ravni priprave Uredbe o DPN in priprave projekta za pridobitev gradbenega dovoljenja.

- Začetek umeščanja prostorskih ureditev državnega pomena je smiselno prestavljen v fazo priprave razvojnih aktov (regionalni prostorski plan), kjer je primerno mesto, da se izvede strateška presoja o smiselnosti posameznih državnih investicij in njeni usklajenosti z ostalimi sektorskimi politikami. S tem se doseže predhodna usklajenost resorjev in izogne zastoju v kasnejšem postopku prostorskega načrtovanja takšnih ureditev. Zaradi navedenega naj bi bili postopki državnega prostorskega načrtovanja krajši in bolj učinkoviti, manj pa bi bilo tudi vračanja v predhodne faze postopka.
- Ustanovi se Komisija za prostorski razvoj Vlade RS kot novo delovno telo vlade, ki naj bi se sestajala na mesečnih sejah. Njena sestava je predvidena na nivoju državnih sekretarjev.
- Pri MOP se ustanovi Prostorski svet kot strokovno posvetovalno telo, kateremu nudi organizacijsko in finančno podporo MOP.
- Država in občina bosta morali zagotoviti ustrezno sofinanciranje priprave regionalnih prostorskih planov, pri čemer se zaradi zmanjšanja finančnih in administrativnih posledic zakon opira na sistem razvojnih regij v skladu z zakonom o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in njegove institucije (razvojni svet regije kot tisti, ki sprejema regionalni prostorski plan, regionalne razvojne agencije kot morebitni pripravljavci teh planov).
- MOP mora izvesti javni razpis za izbor pripravljavca regionalnih prostorskih planov, ki se izvede za vsako programsko obdobje posebej. V primeru njegove nepravočasne ali neprimerne priprave, se vzpostavi nadomestno ukrepanje države s sprejemom akcijskega programa za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije.
- Na ravni občine se vzpostavi evidenca stavbnih zemljišč, ki naj omogoča gospodarjenje s stavbnimi zemljišči in njihovo ustrezno opremljanje, za kar bodo potrebni kadrovske in finančni viri.
- Na ravni MOP bodo zaradi novih obveznosti (nove vsebine urbanega razvoja, usposabljanja občin in občinskih služb za urejanje prostora, potrjevanja občinskih prostorskih načrtov in občinskih podrobnih prostorskih načrtov z vidika njihove vsebinske skladnosti s temeljnimi pravili urejanja prostora, izvedbe združenega postopka načrtovanja in dovoljevanja prostorskih ureditev državnega pomena, itd.) potrebne kadrovske prerazporeditve ter dodatne zaposlitve.
- Zaradi vpeljave sodnega varstva zoper sprejete prostorske izvedbene akte bo Upravno sodišče RS obravnavalo več zadev. Vpeljava izrecnega pravnega varstva zoper sprejete prostorske akte je nujna iz vidika doslednega izvajanja Aarhiške konvencije. Dosedanji sistem varstva, ki je potekal predvsem preko Ustavnega sodišča RS, se namreč v praksi ni izkazal kot najbolj učinkovit.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Obveznost strank (v tem primeru občin ali pobudnikov za pripravo OPPN) se na občinski ravni bistveno ne spreminja. Predvideno je sicer, da je predhodna faza priprave izhodišč za prostorski akt bolj vsebinska kot do sedaj, saj je potrebno spremljati stanje v prostoru, ga analizirati, upoštevati razvojne dokumente in hierarhično višje prostorske akte. Danes so namreč za spremembo OPN zadostovale že neutemeljene pobude investitorjev brez kritičnega pretehtanja izvedljivosti oziroma posledic za druge sektorje. Zaradi izpeljave načela usklajevanja in sodelovanja se pri vseh prostorskih aktih zahteva od pripravljavca, da pozna režime v prostoru, kar bo preko uporabe prostorskega informacijskega sistema tudi bistveno lažje kot do sedaj.

Novoustanovljen postopek lokacijske preveritve bo terjal od investitorjev plačilo upravne takse in povračilo stroškov postopka občini ter predložitve določene dokumentacije. Postopek se bo izvajal samostojno ali v okviru predodločbe v skladu z Gradbenim zakonom in bo omogočal fleksibilnost pri prostorskem načrtovanju (omogočal bo bodisi začasno rabo, odstopanja od prostorskih izvedbenih pogojev, dopolnilne posege v prostor ali določanje stavbnih zemljišč pri posamični poselitvi) ter večjo varnost investitorju.

Po drugi strani bo za dosedanje investitorje pri državnem prostorskem načrtovanju sedaj bistveno olajšan postopek pridobitve celovitega dovoljenja, ki bo po vsebini gradbeno dovoljenje in morebitno okoljevarstveno soglasje po Zakonu o varstvu okolja ter hkrati prostorski akt, ki ima učinek državnega prostorskega načrta. Investitor bo komuniciral le z enim organom, priprava

dokumentacije bo potekala le enkrat (torej ne bo prišlo do ponavljanja usklajevanj z nosilci urejanja prostora najprej na ravni prostorskega izvedbenega akta, potem pa na ravni projektne dokumentacije za izdajo gradbenega dovoljenja).

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona prinaša pozitivne posledice za okolje, saj gre za enega od neposrednih ciljev urejanja prostora, ki je hkrati pogoj za kakovostne življenjske razmere in življenje ter zdravje ljudi. Prostor kot fizični resurs je namreč omejena dobrina, za katerega je treba omogočati trajnostni razvoj in racionalno rabo, da bo njegovo uživanje omogočeno tudi prihodnjim generacijam. Zakon tako dosledno izpeljuje vrednotenje vplivov prostorskih odločitev iz vseh treh vidikov: gospodarskega, družbenega in okoljskega. Pri okoljskem gre seveda za okoljske presoje, ki so po vsebini urejene v sektorski zakonodaji (celovita presoja vplivov na okolje in presoja vplivov na okolje po zakonu o varstvu okolja ter temu pridružena presoja sprejemljivosti po zakonu o ohranjanju narave). Ker jih predvsem postopkovno urejanja tudi ZUreP-2, je predmet tega zakona tudi implementacija direktiv EU s tega področja. Vsebinsko gledano pa se okoljske presoje ne bodo spremenile.

Varstvo okolja je izvedeno tudi v instrumentih, kot so: zeleni sistem, zagotavljanje zadostnih zelenih in odprtih grajenih javnih površin, usmerjanje poselitve v naselja, prednost prenove pred novo pozidavo, posebnosti prostorskega načrtovanja na določenih ogroženih območjih in na morju, prostorsko načrtovanje zasnov večjih industrijskih con na ravni regionalnega prostorskega plana, s čimer naj bi se zmanjšalo njihovo število, priprava krajinskih zasnov za posebna območja v odprtem prostoru, itd. Tudi v postopku prevlade ene javne koristi nad drugo kot potencialno spornem postopku z vidika možnosti prevlade nad interesom varstva okolja je opredeljeno, da gre za skrajno sredstvo, ki se uporablja po izčrpanju strokovnih možnosti za sprejemljivo in ustrezno rešitev, pri čemer ostanejo v veljavi posebne določbe zakona o ohranjanju narave, ki predpisuje dodatne pogoje za izpeljavo postopka prevlade nad javno koristjo ohranjanja narave. Politično odločitev o tem sprejme vlada, ki mora poskrbeti tudi za ustrezno uskladitev predpisov.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona bo imel pozitivne učinke za gospodarstvo in državljane, saj bo skupaj z instrumenti, predvidenimi v Gradbenemu zakonu, ki se s predmetnim zakonom sprejema paketno, omogočil večje možnosti za realizacijo investicijskih namer in večjo fleksibilnost pri umeščanju in dovoljevanju gradenj. Prav tako bo z zakonom omogočena pravna varnost investicij, kar bo ugodno vplivalo na večjo privlačnost investicijskega okolja.

Evidenca stavbnih zemljišč, ki jo bodo vodile občine, bo tako omogočala dober pregled nad stanjem in potrebami po določanju novih stavbnih zemljišč, občine bodo imele na voljo mehanizme njihovega gospodarjenja in se bodo lažje odzivale na investicijske pobude. Nov postopek lokacijske preveritve bo omogočal odstopanja od prostorskih izvedbenih pogojev, začasno rabo, omogočal bo dopolnilno gradnjo ali določal območja stavbnih zemljišč pri posamični poselitvi. S to fleksibilizacijo se bo skrajšal čas za uresničitev s tem povezane gradnje, saj bo dosežena skladnost s prostorskih aktom izven dolgotrajnega in obsežnega postopka spreminjanja OPN. Združen postopek načrtovanja in dovoljevanja bo bistveno skrajšal čas od izbrane najboljše variante do končnega celovitega dovoljenja in zaradi odprave podvajanja faz in dokumentacije tudi finančno razbremenil postopek. Strateške odločitve o državnih investicijah, ki naj bi se opravile na ravni regionalnega prostorskega plana, bodo omogočale tehten in resorsko usklajen premislek o njihovi smiselnosti in prostorski umeščenosti, zaradi česar naj bi se postopek za investitorja ne ukvarjal več s strateškimi razvojnimi vprašanji, ampak le še s tem, kako in kam znotraj izbrane variante umestiti določeno prostorsko ureditev državnega pomena.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona bo imel pozitivne posledice na zaposlenost in trg dela, saj se predvideva zaposlitev novih kadrov tako na ravni Ministrstva za okolje in prostor kot tudi na ravni občin za izvajanje nalog občinskega urbanista. Ker je sodelovanje javnosti eno od ključnih načel tega zakona, ki se skladno z Aarhuško konvencijo dosledno širi na primerno javno obveščanje, sodelovanje javnosti v zgodnjih fazah priprave prostorskih planov in prostorskih aktov ter

ustrezna pravna sredstva zoper prostorske akte.

Zakon prav tako vpliva na socialno področje s primerno usmerjanje poselitve v naselja, posebnimi pravili načrtovanja gospodarske in družbene infrastrukture, določanjem območja za dolgoročno širitev naselja, kjer naj bi se režimi podrejali funkciji poselitve, ipd. Hkrati je dopuščeno, da se tudi na območjih posamične poselitve (prej razpršene gradnje in razpršene poselitve) omogoča nadaljnjo kvalitetno bivanje, saj je na teh območjih dovoljena nadomestna gradnja, rekonstrukcija in prizidava, pod določenimi pogoji pa tudi dodatna dopolnilna gradnja. Kmetijska gospodarstva se bodo na ta način lahko primerno širila in omogočila preživetje svojim družinam.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Glede na novo vzpostavljen sistem strateškega načrtovanja, v okviru katerega se pripravljajo Strategija prostorskega razvoja Slovenije, regionalni prostorski plan in občinski prostorski plan, ima zakon neposreden vpliv na razvojno načrtovanje, saj vzpostavlja njegove nove instrumente. Pri tem poudarja medsebojno usklajevanje, sodelovanje in skladnost vseh razvojnih dokumentov in strateških dokumentov. V ta namen je bilo oblikovanih nekaj novih rešitev, predvsem več medsektorskega komuniciranja v pripravljalni fazi, aktivna vloga nosilcev urejanja prostora, prenos vsebin pobude za pripravo državnih prostorskih načrtov in zasnov nekaterih prostorskih ureditev lokalnega pomena na raven regionalnega prostorskega plana, ločitev strateškega dela in izvedbenega dela OPN, uvedba instrumenta prevlade ene javne koristi nad drugo, instrument usklajevanja sorodnih predpisov, ipd. Zakon vzpostavlja tudi neposredno povezavo z regionalnim razvojnim načrtom, pripravljenim po zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, ki naj se pripravlja vsebinsko povezano z regionalnim prostorskim planom. Pri tem bo plan po svoji ročnosti verjetno presejal eno programsko obdobje in bo s svojo vsebino strateško napolnil regionalni razvojni načrt. Ker se oba pripravljata na ravni razvojen regije, se je zakon naslonil na že ustanovljene regijske institucije (razvojni svet regije, regionalne razvojne agencije), ki bi odigrale smiselno vlogo pri njegovi pripravi. Nasploh morajo vse razvojne odločitve s področja prostorskega razvoja upoštevati tudi druge razvojne dokumente in si prizadevati za njihovo medsebojno skladnost, da na izvedbeni ravni potem ne pride do problemov pri konkretnih investicijah.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Zakon bo po sprejetju na regijskih srečanjih po Sloveniji predstavljen občinam, upravnim enotam, strokovni javnosti ter drugi zainteresirani javnosti. Predvidena so izobraževanja in delavnice za občine za namene izvajanja novih instrumentov prostorskega načrtovanja, regionalnega prostorskega planiranja, občinskih služb urejanja prostora in zemljiške politike. Zakon bo predstavljen širši javnosti preko medijev, javnih predstavitev in spletnih predstavitev, izdelane bodo tudi preglednice.

S končnimi določbami predloga zakona je prav z namenom izčrpne in učinkovite seznanitve vseh deležnikov z novo zakonodajo predviden ustrezno dolg *vacatio legis*, saj je predvideno, da bi zakon začel veljati šele 1.1.2018.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

MOP bo spremljal izvajanje zakona preko odzivov in posvetov z udeleženci v postopku priprave tega zakona (občine in njihova združenja SOS, ZOS in ZMOS, upravne enote, resorna ministrstva, ki nastopajo kot stalni nosilci urejanja prostora, pobudnikov za DPN, obe strokovni zbornici ZAPS in IZS, Urbanistični in Geodetski inštitut Slovenije ter odzivi strokovne in splošne javnosti). Na podlagi odzivov se bodo izdelale analize, pojasnila, priporočila ter usmeritve.

Z namenom doseganja ciljev tega zakona se bo preko prostorskega informacijskega sistema spremljala statistika glede postopkov lokacijskih preveritev in odstopanj od prostorskih aktov, statistika glede postopkov priprave in sprejemanja prostorskih aktov, statistika o času in načinu

sodelovanja nosilcev urejanja prostora, statistika glede izdanih celovitih dovoljenj, ipd. Pri občinah se bo preverjalo ustrezno sodelovanje občinskih urbanistov.

Doseganje ciljev se bo merilo glede na število postopkov lokacijskih preveritev in odstopanj od prostorskega akta, povprečnega časa roka sprejemanja OPN, povprečnega časa roka priprave dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja in izdaje celovitega dovoljenja, število izvedenih postopkov prevlade ene javni koristi nad drugo, povprečnega časa za podajo smernic ali mnenj s strani nosilcev urejanja prostora, odzivov na vpeljavo regionalnega prostorskega plana in njegove vsebine ter druge primerne metode, kot so spremljanje letnih poročil strokovnih zbornic in institucij s tega področja.

Učinkovitost doseganja ciljev se bo na podlagi opisanih metod in meril spremljala vsako leto, pri čemer se bo po petih letih glede na podane ugotovitve pripravil predlog ukrepov.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Predlog zakona ne ureja nobenih vprašanj v zvezi z drugimi pomembnimi okoliščinami.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Osnetek zakona je bil posredovan v javno razpravo že v mesecu novembru 2015. Javna razprava je bila zaradi obsežnosti gradiva na pobudo strokovne javnosti podaljšana in je tako trajala vse do konca februarja 2016 (skupaj skoraj 3 mesece). Na podlagi pripomb in usklajevanj je bil nato pripravljen nov predlog zakona, ki je bil posredovan v medresorsko usklajevanje, obenem pa tudi v ponovno, krajšo javno razpravo. Obakrat je bil zakon objavljen na spletnih straneh Ministrstva za okolje in prostor ter na spletnih straneh e- uprave.

V zvezi s predlogom zakona je bil dne 24.3.2016 v dvorani Državnega sveta izveden posvet, na katerem so sodelovali številni predstavniki strokovne in druge javnosti, opravljenih je bilo tudi nekaj drugih predstavitev in posvetov v zvezi z zakonom, med drugim v sodelovanju s Fakulteto za javno upravo. Predhodno je bil dne 12.2.2016 izveden posvet na temo strateškega ocenjevanja vplivov na okolje (SOVO) iz vidika njegove morebitne vključitve v predlog zakona.

V javno razpravo so bili vključeni:

- nevladne organizacije: Zavod Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS), Mreža za prostor, Mreža Plan B za Slovenijo, Alpe Adria Green, Metro SR, zavod za prostor Savinjske regije,
- predstavniki zainteresirane javnost: Zavod za prostorsko, komunalno in stanovanjsko urejanje Grosuplje d.o.o., Arch Idea projektiranje in inženiring, d.o.o., Elektro Ljubljana d.d., ELES d.o.o., Gen energija d.o.o., Gradbeništvo Makuc, družba za izvedbo gradbenih del d.o.o., SODO d.o.o., Domplan d.d., Družba za raziskave v cestni in prometni stroki Slovenije (DRC), DRI upravljanje investicij, Družba za razvoj infrastrukture, d.o.o., HSE Invest d.o.o., KL invest, inženiring, nadzor in projektiranje, d.o.o., Komunalno podjetje Velenje d.o.o., Plinovodi d.o.o., Protim Ržišnik Perc d.o.o., ROSSANA d.o.o., Si.mobil d.d., Telekom Slovenije d.d., Telemach d.d., VELUX Slovenija d.o.o. in fizične osebe
- predstavniki strokovne javnosti: Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenija (ZAPS), Inženirska zbornica Slovenije (IZS), Odgovorno do prostora! (OdP!), Zbor za oživitev in razvoj gradbeništva (ZORG), Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije (OZS), Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), Gospodarsko interesno združenje geodetskih izvajalcev (GIZ GI), Gospodarsko interesno združenje distribucije električne energije, AmCham Slovenija (AmCham komisija za okolje in prostor), Združenje slovenske fotovoltaike (ZSFV) – GIZ, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije (KGZS), Združenje regionalnih razvojnih agencij – RRA GIZ, Trgovinska zbornica Slovenije, Geološki zavod Slovenije (GeoZS), Institut za varilstvo d.o.o., Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano (NLZOH), SIST - Slovenski inštitut za standardizacijo, Urbanistični inštitut Republike Slovenije (UIRS), Zavod za gradbeništvo Slovenije (ZAG), Zavod za gozdove Republike Slovenije, Zavod Republike Slovenije za varstvo narave (ZRSVN), Zavod za varstvo kulturne dediščine (ZVKDS), Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS, Društvo arhitektov Ljubljana (DAL), Društvo krajinskih arhitektov Slovenije (DKAS), Slovensko nepremičninsko združenje –

FIABCI, Zveze geodetov Slovenije (ZGS), Društvo za ohranjanje naravne dediščine Slovenije (DONDES), Društvo za preučevanje rib Slovenije (DPRS), Društvo za razvoj prometa (DRP), Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov Novo mesto (DGIT NM), Društvo gradbenih tehnikov in inženirje Velenje (DGIT Velenje), Elektrotehniško društvo Ljubljana, Planinska zveza Slovenije (PZS), Zveza društev arhitektov Slovenije (ZDAS), Zveza društev gradbenih inženirjev in tehnikov Slovenije (ZDGITS), skupnost gradbenih šol Slovenije, Univerza v Ljubljani: Fakulteta za arhitekturo, Biotehniška fakulteta – Oddelke za krajinsko arhitekturo, Fakulteta za gradbeništvo in geodezijo, Filozofska fakulteta – Oddelke za geografijo, Univerza v Mariboru: Fakulteta za gradbeništvo, prometno inženirstvo in arhitekturo, Javna agencija Republike Slovenije za varstvo konkurence (AVK),

- organi v sestavi Ministrstva za okolje in prostor RS: Agencija RS za okolje (ARSO), Direktorat za okolje, Geodetska uprava RS (GURS), Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (IRSOP). Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje (URSZR)
- ministrstva RS: Ministrstvo za finance, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za notranje zadeve, ministrstvo za obrambo – Direktorat za logistiko, Ministrstvo za infrastrukturo
- upravne enote: Upravna enota Postojna (v imenu vseh upravnih enot), Upravna enota Slovenska Bistrica
- občine in združenja občin ali pa navedite, da se gradivo ne nanaša nanje: Skupnost občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, Združenje mestnih občin Slovenije, Občina Cerknica, Mestna občina Ljubljana, Občina Bohinj, Občina Jesenice, Občina Logatec, Mestna občina Celje, Mestna občina Maribor, Občina Ormož, Občina Vodice
- druge fizične osebe.
- Pripombe in predlogi so bili v večini upoštevani.

Večina predlogov (cca. 600 strani gradiva) je bila pri pripravi predloga zakona upoštevana.

Niso bili upoštevani predlogi po vpeljavi dodatnih samostojnih prostorskih načrtov (npr. urbanističnih načrtov, krajinskih načrtov), saj bi povzročili kopičenje in nepreglednost sistema prostorskih aktov. Prav tako ni bil v celoti povzet sistem SOVO kot strateško ocenjevanje vplivov na okolje, ki bi razširil vsebino sedanje celovite presoje vplivov na okolje. Celovita presoja vplivov na okolje je namreč del evropske regulative, kjer mora Slovenija zagotavljati svojo skladnost, ta pa je z namenom posebnega poudarka na okolju to področje posebej izpostavila in ji dala samostojno težo. Zakon vseeno vpeljuje pravilo ocenjevanja vplivov prostorskih odločitev na vse tri temeljne stebre (gospodarstvo, družbo in okolje). Zaradi jasnosti razvojnih dokumentov na področju prostorskega razvoja so bili ti v skladu z željo stroke poimenovani v prostorske plane, pri čemer pa je bila iz sistema izločena trajnostna urbana strategija (TUS) kot del prostorskega planiranja. Razvojni dokumenti namreč ne potrebujejo izrecne sektorske zakonske podlage, da bi se lahko pripravljali, prav tako pa gre pri TUS za posebnost, saj pokriva širše razvojno področje in ne zgolj prostora, vendar načeloma le za območje mesta.

V drugo javno razpravo, ki je potekala od 5.10.2016 do 4.11.2016 (hkrati z medresorskim usklajevanjem), so se vključili:

- nevladne organizacije in civilne iniciative: Alpe Adria Green, Civilna iniciativa ZaščitoOtrokePredSevanjemnaciativa naselja Črnuška gmajna, Prebivalci naselja Gameljne, Civilna iniciativa Vižmarje – Brod, Civilna iniciativa Dobrova – Polhov Gradec, Civilna iniciativa Brezje pri Dobrovi, Civilna iniciativa Lesno Brdo Horjul, Civilna iniciativa Vrhnika Velika Ligojna, Civilna iniciativa Zaplana Logatec, Civilna iniciativa Brkini, CNVOS, Mreža za prostor, Društvo Novo mesto, Zveza geografov Slovenije, GIZ Električne energije, GIZ Geodetskih izvajalcev, Planinska zveza Slovenije, Odgovorno do prostora!, Društvo arhitektov Ljubljana;
- predstavniki zainteresirane javnosti: GEN Energija d.o.o., ELES d.o.o., DRI upravljanje investicij d.o.o., SODO d.o.o., GEOENERGO d.o.o., Termit d.d., EKOSFERA d.o.o., Protim Ržišnik Perc d.o.o., RRA – GIZ, Plinovodi d.o.o., MPI Reciklaža d.o.o.;
- predstavniki strokovne javnosti: Društvo izvedencev in cenilcev Maribor, Združenje sodnih izvedencev in cenilcev kmetijske stroke Slovenije, Društvo sodnih izvedencev in cenilcev gozdarstva Slovenije, Združenje sodnih izvedencev in sodnih cenilcev Slovenije za gradbeno stroko, Inštitut za celostni razvoj in okolje, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Biotehnična fakulteta – Oddelek za krajinsko arhitekturo, Filozofska fakulteta,

Gospodarska zbornica Slovenije, Inženirska zbornica Slovenije, Zbornica za arhitekturo in prostor;

- organi v sestavi in javni zavodi: Zavod za varstvo kulturne dediščine, Urad RS za makroekonomske analize in razvoj, Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko, Geodetska uprava RS, Inšpektorat RS za okolje in prostor, Informacijski pooblaščenec;
- Ministrstva: Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo, Ministrstvo za kulturo, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za zunanje zadeve, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za obrambo, Ministrstvo za javno upravo, Ministrstvo za okolje in prostor – direktorat za okolje, Ministrstvo za infrastrukturo, Ministrstvo za finance, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Ministrstvo za pravosodje;
- občine: Mestna občina Ljubljana, Mestna občina Koper, Lokalni odbor SMC Koper in Ankarani, Združenje mestnih občin Slovenije, Združenje občin Slovenije;
- Služba Vlade RS za zakonodajo;
- pripombe fizičnih oseb.

Pripombe in predlogi, obravnavani v drugi javni razpravi, so bili deloma upoštevani. Upoštevane so bile npr. pripombe po drugačnem postopku v primeru sprejemanja prostorskih strateških aktov, pripombe glede nalog občin in delovanja občinskih uprav za urejanje prostora, pristojnosti občin na področju omogočanja dopolnilne gradnje, preširokem naboru instrumentov prostorskega načrtovanja, ki predstavljajo izjeme od prostorskih aktov (sedaj združeno v postopku lokacijske preveritve, ki je lahko smiselno povezan s postopkom izdaje predodločbe po predlogu Gradbenega zakona), postopek državnega prostorskega načrtovanja je zaradi večje preglednosti spisan kot enoten postopek, v katerem so določene odločitve o načinu vodenja postopka prepuščene pobudniku oz. pripravljavcu, spremembe so nastale pri določanju gradbenih parcel, odmeri komunalnega prispevka, predkupni pravici države in grajenem javnem dobrem.

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- Irena Majcen, ministrica, Ministrstvo za okolje in prostor
- Lidija Stebernak, državna sekretarka, Ministrstvo za okolje in prostor

II. BESEDILO ČLENOV

ZAKON o urejanju prostora (ZUreP-2)

I. del: TEMELJNE DOLOČBE

1. poglavje: SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (predmet zakona)

(1) Ta zakon določa cilje, načela in pravila urejanja prostora, udeležence, ki delujejo na tem področju, vrste prostorskih aktov, njihovo vsebino in medsebojna razmerja, postopke za njihovo pripravo, sprejetje in izvedbo ter združen postopek načrtovanja in dovoljevanja. Določa tudi prostorske ukrepe, instrumente in ukrepe zemljiške politike ter ureja spremljanje stanja v prostoru, delovanje prostorskega informacijskega sistema in izdajanje potrdil s področja urejanja prostora.

(2) S tem zakonom se v slovenski pravni red prenašajo:

- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2001/42/ES z dne 27. junija 2001 o presoji vplivov nekaterih načrtov in programov na okolje (UL L št. 197 z dne 21. 7. 2001, str. 157), v delu, ki se nanaša na presojo vplivov načrtov in programov na okolje, če gre za prostorske akte;
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/92/EU z dne 13. decembra 2011 o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L št. 26 z dne 28. 1. 2012, str. 1), zadnjič spremenjeno z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2014/52/ES z dne 16. aprila 2014 o spremembi Direktive 2011/92/EU o presoji vplivov nekaterih javnih in zasebnih projektov na okolje (UL L št. 124 z dne 25. 4. 2014, str. 1), v delu, ki se nanaša na združitev presoje vplivov posega na okolje z združenim postopkom načrtovanja in dovoljevanja prostorskih ureditev državnega pomena;
- Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (UL L št. 206 z dne 22. 7. 1992, stran 7), zadnjič spremenjeno z Direktivo Sveta 2013/17/EU z dne 13. maja 2013 o prilagoditvi nekaterih direktiv na področju okolja zaradi pristopa Republike Hrvaške (UL L št. 158 z dne 10. 6. 2013, str. 193), v delu, ki se nanaša na presojo sprejemljivosti planov in programov ter posegov v naravo, če so ti združeni s postopki celovite presoje vplivov na okolje prostorskih aktov ter presoje vplivov na okolje v okviru združenega postopka načrtovanja in dovoljevanja prostorskih ureditev državnega pomena;
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2014/89/EU z dne 23. julija 2014 o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje (UL L št. 257 z dne 28. 8. 2014, str. 135).

2. člen (namen, cilji in instrumenti urejanja prostora)

(1) Namen urejanja prostora je doseganje trajnostnega prostorskega razvoja s celovito obravnavo, usklajevanjem in upravljanjem njegovih družbenih, okoljskih in ekonomskih vidikov, tako da se kot cilj urejanja prostora:

- varuje prostor kot omejeno naravno dobrino;
- zagotavljata priprava in izvajanje prostorskih aktov;
- omogočajo kakovostne življenjske razmere in zdravo življenjsko okolje;
- omogoča ustrezen in univerzalen dostop do družbene in gospodarske infrastrukture;
- omogoča policentrični sistem razvoja naselij;
- omogoča urbani razvoj mest in širših mestnih območij;

- ustvarjajo in ohranjajo prepoznavne značilnosti v prostoru;
- ustvarja in varuje pestrost, prepoznavnost in kakovost krajine;
- dosegajo prostorsko usklajene in medsebojno dopolnjujoče več-funkcijske razmestitve različnih dejavnosti v prostoru;
- zagotavlja racionalna raba prostora in ohranjajo prostorske zmogljivosti za sedanje in prihodnje generacije;
- prispeva h krepitvi in varovanju zdravja ljudi;
- prispeva k varstvu okolja, ohranjanju narave, varovanju kulturne dediščine, varovanju kmetijskih zemljišč ter drugih kakovosti prostora;
- prispeva k prilagajanju na podnebne spremembe;
- ustvarjajo razmere za zmanjševanje in preprečevanje naravnih ali drugih nesreč;
- prispeva k obrambi države.

(2) Odločitve glede prostorskega razvoja je treba na vseh ravneh oblikovati glede na cilje urejanja prostora, izhajajoč iz spremljanja in analize podatkov iz prikaza stanja prostora ter ob poznavanju sedanjih in strokovno utemeljeni oceni prihodnjih varstvenih in razvojnih potreb v prostoru.

(3) Urejanje prostora po tem zakonu je kontinuiran proces, ki obsega prostorsko načrtovanje, združen postopek načrtovanja in dovoljevanja prostorskih ureditev državnega pomena, izvajanjem ukrepov zemljiške politike, spremljanje stanja v prostoru in zagotavljanje s tem povezanih informacijskih storitev.

(4) Urejanje prostora in doseganje ciljev urejanja prostora je v javnem interesu.

3. člen (izrazi)

(1) V tem zakonu uporabljeni izrazi imajo naslednji pomen:

1. **bilanca površin** je izračun in prikaz nepozidanih stavbnih zemljišč, členjena na posamezne kategorije namenske rabe prostora in na razvojne stopnje teh površin, kot izhajajo iz evidence stavbnih zemljišč. Je podlaga za izračun izkoriščenosti prostih površin ali lokacij, ki so primerne za zgostitve, prenovo ali spremembo rabe ali kadar se načrtujejo nove površine stavbnih zemljišč kot širitev ureditvenega območja naselja;
2. **drugo urbano naselje** je večje pozidano in poseljeno naselje v katerem prevladujejo mestne funkcije nad agrarnimi, vendar nima statusa mesta. V drugem urbanem naselju so storitvene, oskrbne in druge dejavnosti, ki oskrbujejo prebivalce naselja in bližnje območje;
3. **drugo ureditveno območje** obsega površine izven ureditvenega območja naselja, namenjene izvajanju dejavnosti, ki zaradi tehničnih, tehnoloških, funkcionalnih in prostorskih razlogov ne spadajo v ureditveno območje naselja;
4. **družbena infrastruktura** so prostorske ureditve, namenjene izvajanju dejavnosti splošnega pomena, s katerimi se zagotavljajo dobrine, ki so v javnem interesu (dejavnosti s področja vzgoje in izobraževanja, znanosti, športa, zdravstva, socialnega varstva, kulture in drugih dejavnosti splošnega pomena, če je tako določeno z zakonom);
5. **gospodarska infrastruktura** so namensko povezani objekti in naprave, namenjeni izvajanju nalog ali zagotavljanju storitev s področja prometa, energetike, varstva okolja, elektronskih komunikacij, upravljanja voda in pristaniške dejavnosti. Gospodarska infrastruktura je praviloma javna, lahko pa je tudi zasebna, če tako določajo drugi predpisi;
6. **gradbena parcela stavbe** je zemljišče, na katerem, nad ali pod njim stoji stavba, in drugo zemljišče, ki je trajno namenjeno za redno rabo stavbe;
7. **grajeno javno dobro** so zemljišča, objekti in deli objektov, namenjeni takšni splošni rabi, kot jo glede na namen njihove uporabe določa zakon ali predpis, izdan na podlagi zakona. Grajeno javno dobro je državnega in lokalnega pomena;
8. **izvedbena regulacija prostora** je skozi namensko rabo prostora in prostorske izvedbene pogoje določen način rabe prostora in izvajanja posegov v prostor na določenem območju;
9. **javna površina** je grajena in zelena površina, namenjena splošni rabi, kot so javna cesta, ulica, pasaza, trg, tržnica, atrij, igrišče, parkirišče, pokopališče, park, zelenica, rekreacijska površina in podobna površina. Javne površine so grajeno javno dobro lokalnega pomena;

10. **krajina** je območje, kot ga zaznavajo ljudje in ima prepoznavne naravne, kulturne ali poselitvene značilnosti, ki so rezultat delovanja in medsebojnega vplivanja narave in človeka. Krajino se prepozna kot naravno, kulturno in krajino v urbanem prostoru;
11. **mesto** je urbano naselje, ki je gospodarsko, družbeno in kulturno središče širšega območja in ima status mesta, pridobljen po predpisih, ki urejajo lokalno samoupravo. Ima kulturno-zgodovinske, urbanistične ter arhitektonske značilnosti, ki ga ločijo od drugih naselij in opravlja več funkcij;
12. **mnenja** so akti, s katerimi nosilci urejanja prostora ugotovijo, ali so bile pri pripravi prostorskih aktov in v združenem postopku načrtovanja in dovoljevanja upoštevane njihove smernice oziroma predpisi z njihovega delovnega področja;
13. **nadomestna gradnja** je gradnja, pri kateri se najprej odstrani obstoječi objekt in na novo zgradi objekt, ki se glede gabaritov in lokacije ne razlikuje od objekta, ki ga nadomešča, če je zagotovljena njegova minimalna komunalna oskrba. Odstopanje od gabaritov in lokacije objekta, ki se ga nadomešča, je možno v okviru odstopanj od prostorskih izvedbenih pogojev iz prostorskega izvedbenega akta in v okviru individualnih odstopanj od prostorskih izvedbenih pogojev, dopuščenih v postopku lokacijske preveritve;
14. **nakupovalno središče** je stavba ali več stavb v neposredni bližini, namenjenih za trgovine in storitvene lokale, navadno dopolnjene z javnimi in družbenimi objekti ter z ustrezno urejenimi površinami (za počitek in razvedrilo), ki skupaj s parkirišči tvorijo gradbeno oziroma poslovno organizacijsko enoto;
15. **namenska raba prostora** je s prostorskimi akti določena raba površin in objektov, ki ob upoštevanju pretežnosti in prepletanja dopustnih dejavnosti določa namen, za katerega se lahko te uporabljajo;
16. **naselje** je območje obstoječega naselja, ki obsega zemljišča, pozidana s stanovanjskimi in drugimi stavbami ter gradbenoinženirskimi objekti in pripadajočimi površinami, potrebnimi za njihovo uporabo, ter javne površine. Naselje tvori skupina najmanj desetih stanovanjskih stavb. Naselja se med seboj razlikujejo po funkciji in vlogi v omrežju naselij ter velikosti, urbanistični ureditvi in arhitekturi;
17. **nepremičninske evidence** so evidence, ki se o nepremičninah in njihovih sestavinah vodijo na podlagi predpisov o evidentiranju nepremičnin;
18. **nosilci urejanja prostora** so ministrstva, organi lokalnih skupnosti, izvajalci javnih služb ter nosilci javnih pooblastil, ki sodelujejo v postopkih priprave prostorskih aktov in v združenem postopku načrtovanja in dovoljevanja. Nosilci urejanja prostora so državni in lokalni. Državni nosilci urejanja prostora so ministrstva in drugi državni organi ali organizacije, določene z zakoni;
19. **območje za gospodarski razvoj** je gradbena oziroma poslovno organizacijska enota, sestavljena iz stavb in gradbenoinženirskih objektov, namenjenih industriji, obrti, proizvodnji, kot tudi skladiščem, komunalni dejavnosti in tehnološkimi parkom;
20. **podatki iz prikaza stanja prostora** so podatki o dejanskem in pravnem stanju prostora;
21. **pomožni objekt** je objekt, ki dopolnjuje funkcijo obstoječega osnovnega objekta in se gradi na gradbeni parceli le-tega;
22. **posamična poselitev** so zemljišča izven ureditvenega območja naselja ali drugega ureditvenega območja, pozidana s posamičnimi stavbami do največ deset stanovanjskih stavb;
23. **poseg v prostor** pomeni izvedbo del za gradnjo objekta ter druga dela, ki posegajo v fizične strukture na zemeljskem površju in pod njim ter trajno spreminjajo podobo ali rabo prostora;
24. **poselitev** je sestav fizičnih struktur za človekovo bivanje in izvajanje družbenih, storitvenih, proizvodnih ter prostočasnih dejavnosti na poselitvenih območjih;
25. **poselitvena območja** so ureditvena območja naselij, druga ureditvena območja in posamična poselitev;
26. **pravni režim** je javnopravna omejitev v prostoru, ki določa ali neposredno vpliva na načrtovane prostorske ureditve in izvedbeno regulacijo prostora, in ki je namenjen varovanju javnega interesa na področju ohranjanja narave, varstva kulturne dediščine, varstva okolja in naravnih dobrin in virov, varstva kmetijskih zemljišč, varovanja gozdov, upravljanja z vodami, varovanja zdravja ljudi, obrambe države in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter varovanja gospodarske javne infrastrukture;
27. **prenova območja** je zbir različnih dejavnosti za oživitev razvrednotenega območja, s katerimi se, s pomočjo instrumentov prostorskega načrtovanja in zemljiške politike ter drugimi ukrepi, zagotovi ohranitev kakovostnih grajenih struktur ter izboljšanje

- funkcionalnih, tehničnih, prostorsko-oblikovalskih, bivalnih, gospodarskih, socialnih, kulturnih in okoljskih razmer;
28. **prostor** je skupek fizičnih struktur na zemeljskem površju in pod njim, ki ga tvorijo poselitvena območja in krajina v medsebojnem prepletanju, ter morje;
 29. **prostorska ureditev** je sklop usklajeno načrtovanih posegov v prostor in dejavnosti na določenem območju;
 30. **prostorski akt** je akt, s katerim se opredeljuje prostorski razvoj države, regij in občin (prostorski strateški akt) in akt, s katerim se načrtujejo prostorske ureditve in določajo izvedbena regulacija prostora (prostorski izvedbeni akt);
 31. **prostorski izvedbeni pogoji** so pogoji in rešitve za urbanistično in krajinsko ureditev in oblikovanje naselij in krajine, za umestitev prostorskih ureditev v prostor ter za arhitekturno oblikovanje objektov in izvedbo drugih posegov v prostor;
 32. **prostorski razvoj** je usmerjanje človekovih dejavnosti in spreminjanje prostora zaradi razvojnih in varstvenih interesov;
 33. **prostorsko načrtovanje** je kontinuirana interdisciplinarna aktivnost, s katero se na način dogovarjanja in usklajevanja med udeleženci urejanja prostora na strateški ravni načrtuje prostorski razvoj, na izvedbeni ravni pa se načrtujejo prostorske ureditve in določa izvedbeno regulacijo prostora. Prostorsko načrtovanje se udejanja z izdelavo in pripravo prostorskih aktov, z združenim postopkom načrtovanja in dovoljevanja ter z izvajanjem lokacijskih preveritev;
 34. **razvojna regija** je funkcionalna ozemeljska celota, ki se določi skladno s predpisi, ki urejajo skladen regionalni razvoj;
 35. **razvoj stavbnih zemljišč** pomeni zaporedje načrtovalskih, upravnih ali investicijskih nalog, katerih cilj je razvoj stavbnega zemljišča do najvišje razvojne stopnje – urejenega zazidljivega zemljišča in pozidava takšnega zemljišča;
 36. **razvrednoteno območje** je območje, ki mu je zaradi neprimerne ali opuščene rabe znižana gospodarska, socialna, okoljska oziroma vizualna vrednost oziroma vrednost po merilih varstva kulturne dediščine in je potrebno prenove. Razvrednoteno območje lahko po fizičnih, funkcionalnih, okoljskih, socialnih in merilih in merilih varstva kulturne dediščine izkazuje različne vrste in stopnje razvrednotenja;
 37. **smernice** so akti, v katerem nosilci urejanja prostora konkretizirajo določbe predpisov in drugih aktov s svojega delovnega področja za potrebe priprave prostorskih aktov in v združenem postopku načrtovanja in dovoljevanja. Smernice se delijo na splošne in konkretne. Splošne smernice pripravijo nosilci urejanja prostora vnaprej in so del državnega prostorskega reda. Konkretne smernice se izdajo na zaprosilo pripravljavca prostorskega akta, kadar ta presodi, da mu splošne smernice ne zadoščajo ali če to narekujejo posebnosti načrtovane prostorske ureditve ali območja urejanja.
 38. **sorodni predpis** je predpis države ali občine, ki po svoji naravi in namenu, kot ju opredeljujejo pravne podlage za njegovo izdajo, ni prostorski akt, vendar vsebuje elemente prostorskega načrtovanja na način, da z določanjem pravnih režimov neposredno vpliva na načrtovane prostorske ureditve in izvedbeno regulacijo prostora;
 39. **stavbno zemljišče** je zemljišče, ki je s prostorskimi akti namenjeno graditvi objektov;
 40. **udeleženci pri urejanju prostora** so nosilci urejanja prostora, upravni organi in organizacije, strokovna in interesna združenja ter splošna javnost, ki sodeluje pri postopkih sprejemanja prostorskih aktov in drugih odločitev v prostoru in jih te odločitve zadevajo;
 41. **upravljavec zbirke podatkov** je subjekt, ki vodi in vzdržuje zbirko podatkov, ki se uporablja v okviru prostorskega informacijskega sistema;
 42. **urbani razvoj** je usmerjanje in načrtovanje razvoja v mestih, drugih urbanih naseljih in širših mestnih območjih;
 43. **urbano naselje** je mesto ali drugo urbano naselje. V urbanem naselju so storitvene, oskrbne in druge dejavnosti za oskrbo prebivalcev;
 44. **ureditveno območje naselja** obsega obstoječe naselje, nepozidana zemljišča, namenjena graditvi objektov, in kmetijska, gozdna, vodna zemljišča ter druga zemljišča, ki niso namenjena graditvi objektov in na katerih ni predviden razvoj, a so zaradi svoje lege povezana z ostalimi deli naselja in so v funkciji poselitve;
 45. **začasna raba prostora** je takšna raba prostora v ureditvenih območjih naselij in drugih ureditvenih območjih, ki ni trajno načrtovana skozi prostorske ureditve ali skozi namensko rabo prostora in prostorske izvedbene pogoje v prostorskih aktih, vendar pa do izvedbe načrtovanih prostorskih ureditev ali predvidenih posegov v prostor omogoča izvedbo

začasnih posegov v prostor in začasno izvajanje dejavnosti in s tem smotrno rabo ter aktivacijo zemljišč in objektov, ki niso v uporabi;

46. **zbirka podatkov** je vsak določljiv in urejen niz podatkov;
47. **zeleni sistem** je načrtovan sistem varstva in razvoja zelenih površin v poselitvenih območjih ter drugih zelenih in ustvarjenih struktur v prostoru, ki se nanje navezujejo. Namenjen je zagotavljanju kakovostnega življenjskega okolja ljudi ter uresničevanju socialnih, okoljskih, ekoloških, podnebnih, gospodarskih, kulturnih, strukturnih in oblikovnih funkcij. Zeleni sistem med drugim zajema: parke, otroška in druga odprta športna igrišča, površine za urbano vrtnarjenje, zelene površine, drevoredi, drevesa in druge naravne sestavine ob objektih družbene in gospodarske infrastrukture ter ob stavbah, obvodni prostor, mestne in primestne gozdove;

(2) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu, katerih pomen ni določen v prejšnjem odstavku, imajo enak pomen, kot ga določajo predpisi, ki urejajo graditev.

4. člen (kratice)

V tem zakonu uporabljene kratice pomenijo:

- OPN: občinski prostorski načrt;
- OPPN: občinski podrobni prostorski načrt;
- DPN: državni prostorski načrt.

5. člen (pristojnosti urejanja prostora)

(1) Država je na področju urejanja prostora pristojna za:

- določanje ciljev prostorskega razvoja države;
- določanje izhodišč, pravil in smernic za urejanje prostora;
- pripravo programov za podporo prostorskemu in urbanemu razvoju;
- pripravo Strategije prostorskega razvoja Slovenije in akcijskih programov za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije;
- koordinacijo resorjev pri pripravi regionalnih prostorskih planov;
- izvedbo postopka državnega prostorskega načrtovanja;
- sodelovanje v postopkih priprave prostorskih aktov na občinski in medobčinski ravni;
- izvajanje prostorskih ukrepov in nalog zemljiške politike na ravni države;
- izvajanje nadzora nad zakonitostjo prostorskega načrtovanja na ravni občin ter izvajanjem ukrepov zemljiške politike in gospodarjenja z zemljišči;
- izvajanje nalog, povezanih z delovanjem prostorskega informacijskega sistema in spremljanje stanja prostorskega razvoja;
- razvojne naloge s področja urejanja prostora;
- izvajanje ter dodeljevanje sredstev za programe izobraževanja in ozaveščanja o urejanju prostora in
- inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb državnih prostorskih aktov, če ni to predmet inšpekcijskih postopkov in pristojnosti, določenih z drugim zakonom.

(2) Občina je na področju urejanja prostora pristojna za:

- pripravo prostorskih aktov na občinski in medobčinski ravni;
- sodelovanje pri pripravi regionalnih prostorskih planov;
- sodelovanje pri pripravi prostorskih aktov države;
- določanje ciljev in izhodišč prostorskega razvoja občine;
- načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena ter določanje namenske rabe prostora in prostorskih izvedbenih pogojev na svojem območju s prostorskimi akti;
- izvajanje prostorskih ukrepov in nalog zemljiške politike na lokalni ravni;
- izvajanje nalog, povezanih z delovanjem prostorskega informacijskega sistema in spremljanje stanja prostora in
- inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb prostorskih aktov, ki jih sprejme občina, če ni to predmet inšpekcijskih postopkov in pristojnosti, določenih z drugim zakonom.

(3) Občina ali več občin skupaj organizira trajno uresničevanje nalog iz prejšnjega odstavka.

2. poglavje: NAČELA UREJANJA PROSTORA

6. člen

(načelo trajnostnega prostorskega razvoja)

(1) Z urejanjem prostora se spodbuja trajnostni prostorski razvoj, ki ob upoštevanju ciljev urejanja prostora in na podlagi spremljanja stanja v prostoru omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije hkrati pa ne ogroža zadovoljevanja potreb prihodnjih generacij.

(2) S trajnostnim prostorskim razvojem se zagotavljata racionalna in učinkovita raba zemljišč in objektov ter usklajena in dopolnjujoča razmestitev dejavnosti v prostoru.

(3) Trajnostni prostorski razvoj se zagotavlja tako, da izmed možnosti za razvoj izberemo tisto, ki je za uresničevanje interesov razvoja in obenem za ohranjanje kakovostnega življenjskega prostora in drugih varstvenih interesov najboljša.

7. člen

(načelo identitete prostora)

Pri urejanju prostora se upošteva, ohranja in krepi prepoznavnost naravnih in grajenih struktur, ki zaradi posebnih geografskih, kulturno-zgodovinskih, družbenih, gospodarskih in drugih pogojev razvoja določajo identiteto prostora.

8. člen

(načelo usmerjanja poselitve)

Usmerjanje poselitve se izvaja z zagotavljanjem racionalne rabe prostora, pogojev za kakovostno in zdravo življenjsko okolje, uravnotežene razmestitve površin za bivanje in izvajanje družbenih, storitvenih, proizvodnih in prostočasnih dejavnosti, učinkovito in enakovredno dostopnost prebivalstva do dobrin, pogojev za razvoj gospodarstva in dostopnost delovnih mest, pogojev za gradnjo in obratovanje gospodarske infrastrukture ter z ohranitvijo ali oblikovanjem identitete prostora.

9. člen

(načelo usklajevanja interesov)

(1) Pri urejanju prostora je treba skrbno tehtati in medsebojno usklajevati različne interese v prostoru.

(2) Usklajevanje interesov poteka tako, da se doseže trajnostni prostorski razvoj glede na razpoložljivost in kakovost prostorskih zmogljivosti za posamezne dejavnosti, pri čemer se upošteva obstoječa kakovost naravnih in ustvarjenih sestavin in omogoči ustvarjanje novih.

(3) Usklajevanje interesov poteka z odgovornim sodelovanjem med udeleženci pri urejanju prostora, med razvojnimi in varstvenimi javnimi interesi ter med državo in občinami.

(4) Pri urejanju prostora pristojni državni in občinski organi poleg javnega interesa upoštevajo tudi dovoljen zasebni interes in si prizadevajo za skupno sprejemljivo rešitev, pri čemer ima ob morebitnem konfliktu javni interes prednost pred zasebnim.

(5) Pri urejanju prostora pristojni državni in občinski organi poleg javnega interesa upoštevajo tudi dovoljen zasebni interes in si prizadevajo za skupno sprejemljivo rešitev, pri čemer ima v primeru nasprotja javni interes prednost pred zasebnim interesom.

(6) Osebe, ki posredno ali neposredno izvršujejo občinske ali državne pristojnosti pri urejanju prostora, so se dolžne izogibati okoliščinam, v katerih njihov zasebni interes vpliva ali ustvarja videz, da vpliva na nepristransko in objektivno opravljanje njihovih nalog ter opozoriti na takšna nasprotja v skladu z določbami predpisa, ki ureja integriteto in preprečevanje korupcije.

10. člen

(načelo strokovnosti)

Odločitve glede urejanja prostora morajo temeljiti na strokovnih standardih, dognanjih in analizah o lastnostih in zmogljivostih prostora. Pri njihovi izdelavi je treba zagotoviti interdisciplinarnost strokovnjakov za področja, ki so predmet obravnave.

11. člen **(načelo sodelovanja javnosti)**

(1) Pristojni organi morajo v zadevah urejanja prostora omogočati sodelovanje javnosti pri odločanju in sprejemanju prostorskih aktov tako, da je javnosti omogočeno zgodnje in učinkovito sodelovanje.

(2) Vsakdo ima pravico do vpogleda v prostorske akte in vso dokumentacijo, povezano z njihovo pripravo in sprejemanjem v skladu s tem zakonom in zakonom, ki ureja dostop do informacij javnega značaja.

(3) Pristojni organi obveščajo javnost o postopkih priprave in spremembe prostorskih aktov tako, da je omogočena njihova pravočasna in ustrezna vsebinska obravnava.

(4) Vsakdo ima pravico dajati pobude, predloge, pripombe in mnenja na prostorske akte, do katerih se mora organ v postopku njihove priprave opredeliti in o tem obvestiti javnost.

(5) Javnost se seznanja in omogoča vpogled in odzivanje na gradiva v postopkih priprave prostorskih aktov prek storitev prostorskega informacijskega sistema, lahko pa tudi na druge načine, če tako določa ta zakon.

(6) Zoper prostorske izvedbene akte ima vsakdo, ki izkazuje pravni interes, pravico do vlaganja pravnih sredstev v skladu s tem zakonom. Za nevladne organizacije, ki imajo aktiven status delovanja v javnem interesu na področju prostora, varstva okolja, ohranjanja narave ali varstva kulturne dediščine, se pravni interes na tem področju šteje za izkazan po samem zakonu.

12. člen **(načelo ekonomičnosti postopka)**

(1) Postopek priprave prostorskih aktov se vodi ekonomično, s čim manjšimi stroški in brez podvajanja faz, dokumentacije ali odločitev.

(2) Upoštevanje pobud, predlogov, pripomb in mnenj iz četrtega odstavka prejšnjega člena se zagotavlja skladno s pravili tega zakona o vključevanju javnosti v postopke priprave prostorskih in drugih aktov. Če so podane zunaj ustrezne faze postopka, jih je mogoče upoštevati, le če lahko pripravljavec akta zagotovi nemoten potek njegove priprave brez ponavljanja predpisanih faz ali izvedbe dodatnih postopkov, ob enakopravni obravnavi udeležencev pri urejanju prostora in spoštovanju vsebinskih in postopkovnih pravil tega zakona.

II. del: DRŽAVNI PROSTORSKI RED

1. poglavje: SKUPNE DOLOČBE

13. člen **(namen in sestavine državnega prostorskega reda)**

Državni prostorski red se uporablja pri prostorskem načrtovanju, pri dovoljevanju in izvajanju posegov v prostor ter pri izvajanju drugih nalog urejanja prostora. Državni prostorski red sestavljajo:

- temeljna pravila urejanja prostora,
- podrobnejša pravila urejanja prostora,
- splošne smernice in
- priporočila za prostorsko načrtovanje, pripravo in izvajanje ukrepov zemljiške politike in izvajanje drugih nalog urejanja prostora, vključno s primeri dobre prakse.

14. člen

(območje in način uporabe sestavin državnega prostorskega reda)

(1) Podrobnejša pravila urejanja prostora, smernice in priporočila se sprejmejo ali pripravijo za območje celotne države, lahko pa tudi za manjše teritorialne in funkcionalne enote glede na prepoznavne značilnosti in potrebe tistega območja ali glede na teritorialno organiziranost državnih nosilcev urejanja prostora.

(2) Če se podrobnejša pravila urejanja prostora sprejmejo z namenom neposredne uporabe pri dovoljevanju in izvajanju posegov v prostor, se ta namen izrecno navede.

15. člen

(priprava, sprejem in objava sestavin državnega prostorskega reda)

(1) Podrobnejša pravila urejanja prostora sprejme Vlada Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) z uredbo na predlog pristojnega ministrstva in na podlagi mnenja Komisije vlade za prostorski razvoj.

(2) Splošne smernice državnih nosilcev urejanja prostora pripravijo državni nosilci urejanja prostora na podlagi predhodnega mnenja Komisije vlade za prostorski razvoj.

(3) Priporočila in primere dobre prakse pripravijo državni nosilci urejanja prostora na podlagi predhodnega mnenja Komisije vlade za prostorski razvoj.

(4) Podrobnejša pravila urejanja prostora, splošne smernice in priporočila ter primeri dobre prakse se po sprejetju ali pripravi objavijo v zbirki državnega prostorskega reda, ki jo vzpostavi in vodi ministrstvo na enotni vstopni točki prostorskega informacijskega sistema.

16. člen

(usklajevanje prostorskih izvedbenih aktov s podrobnejšimi pravili)

Če so prostorski izvedbeni akti neskladni s podrobnejšimi pravili urejanja prostora iz drugega odstavka 14. člena tega zakona, se uporabljajo slednja, pripravljavec pa mora uskladiti takšen prostorski izvedbeni akt s podrobnejšimi pravili v roku enega leta po sprejetju teh pravil.

2. poglavje: TEMELJNA PRAVILA UREJANJA PROSTORA

17. člen

(sodelovanje in usklajevanje pri oblikovanju in sprejemanju odločitev glede prostorskega razvoja)

(1) Usklajevanje interesov poteka od prvega oblikovanja razvojne zamisli dalje, pri čemer se zagotovijo preglednost in odprtost postopka ter sodelovanje udeležencev.

(2) Pri urejanju prostora morajo država in občine ter drugi udeleženci v okviru svoje organiziranosti in pristojnosti sodelovati in se usklajevati.

(3) Država mora za uresničevanje ciljev urejanja prostora v okviru svoje organiziranosti zagotoviti sodelovanje in usklajevanje med resorji in interesnimi področji.

(4) Usklajevanje interesov poteka tako, da se doseže trajnostni prostorski razvoj glede na potrebe družbe, razpoložljivost in kakovost prostorskih potencialov za posamezne dejavnosti ter da se upoštevajo obstoječe kakovosti naravnih in ustvarjenih sestavin.

18. člen

(vrednotenje vplivov)

(1) Pri urejanju prostora se odločitve sprejemajo na podlagi vrednotenja njihovih vplivov na gospodarstvo, družbo in okolje. Vrednotenje vplivov se izvaja v postopku priprave prostorskih aktov, ko so še odprte različne možnosti rešitev in se lahko izbere takšna rešitev, ki je vsestransko sprejemljiva in ugodno ovrednotena.

(2) Pri vrednotenju vplivov se analizira in ovrednoti vpliv na naslednja področja:

- krepitev in varovanje zdravja ljudi,
- razvoj družbenih dejavnosti,
- gospodarski razvoj,
- varstvo okolja,
- ohranjanje narave,
- poselitev,
- krajino,
- kulturno dediščino in arheološke ostaline,
- varstvo kmetijskih zemljišč in varovanje gozdov,
- obrambo države,
- varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami in
- druga relevantna področja za posamezen primer.

(3) Če je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja in ohranjanje narave, za prostorske akte treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje ali presojo sprejemljivosti, se presoji izvedeta v postopku priprave prostorskega akta. Ti presoji predstavljata smiselni del vrednotenja vplivov za področja, katere obravnavata.

(4) Celovita presoja vplivov na okolje se izvede v skladu s predpisi s področja varstva okolja, presoja sprejemljivosti aktov pa v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave. Presoja sprejemljivosti prostorskih aktov se izvaja v okviru celovite presoje vplivov na okolje. Če v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, celovite presoje vplivov na okolje ni treba izvesti, presojo sprejemljivosti pa je treba izvesti, se ta izvede v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Obveznosti glede celovite presoje vplivov na okolje, kot so določene v tem zakonu, se smiselno uporabljajo tudi za obveznosti glede presoje sprejemljivosti prostorskih aktov.

(5) Če je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja in ohranjanje narave, v združenem postopku načrtovanja in dovoljevanja za prostorske ureditve državnega pomena treba izvesti presojo vplivov na okolje ali presojo sprejemljivosti posega, se ti presoji izvedeta v postopku izdaje celovitega dovoljenja. Presoja vplivov na okolje se v tem primeru izvede v skladu s predpisi s področja varstva okolja, presoja sprejemljivosti posega pa v skladu s predpisi s področja ohranjanja narave, če ta zakon ne določa drugače. Ti presoji predstavljata vrednotenje vplivov za obravnavani področji.

19. člen **(prevlada javne koristi)**

(1) Če v postopku priprave prostorskih aktov kljub usklajevanju med državnimi nosilci urejanja prostora ni mogoče oblikovati vsestransko strokovno sprejemljive in ustrezne rešitve, se kot skrajno sredstvo lahko uporabi institut prevlade ene javne koristi nad drugo javno koristjo (v nadaljnjem besedilu: prevlada javne koristi).

(2) Prevlada javne koristi se lahko uporabi, če:

- gre za nujne razloge uresničevanja javne koristi, določene z zakonom ali drugim državnim razvojnim ali varstvenim aktom,
- ni drugih strokovno sprejemljivih in ustreznih rešitev za uresničevanje te javne koristi, ki ne bi škodovala drugim izkazanim javnim koristim,
- je predvideni učinek javne koristi, ki prevlada, bistveno večji od škodljivih posledic za javno korist, ki je bila prevladana, in
- so bili predhodno izvedeni postopki usklajevanja interesov.

(3) O prevladi javne koristi odloča vlada s sklepom na podlagi mnenja Komisije vlade za prostorski razvoj. Postopek se začne na zaprosilo pripravljavca prostorskega akta, če ta po prejemu negativnega mnenja nosilca urejanja prostora presodi, da je nastalo strokovno nerešljivo navzkrižje javnih interesov, zaradi katerega nadaljevanje postopka ni mogoče, in so izpolnjeni pogoji za prevlado javne koristi iz prejšnjega odstavka. V postopku se predhodno pridobi mnenje ministrstva, ki zastopa javno korist, ki naj bi bila prevladana. Odločitev o prevladi se opravi na podlagi vrednotenja vplivov na gospodarstvo, družbo in okolje in mora biti obrazložena.

(4) V primeru prevlade javne koristi nad javno koristjo ohranjanja narave se glede pogojev za uvedbo postopka prevlade in za prevlado, glede izravnalnih ukrepov, poročanja in pridobivanja mnenj od pristojnih organov Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) ter postopka uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo ohranjanje narave, pri čemer o prevladi javne koristi odloča vlada na podlagi mnenja Komisije vlade za prostorski razvoj.

(5) Odločitev vlade o prevladi javne koristi je zavezujoča za vse organe, ki sodelujejo v postopku priprave prostorskega akta, in druge organe, na katere se nanaša.

(6) Odločitev o prevladi vsebuje tudi navedbo ukrepov, s katerimi se izravna škoda glede javne koristi, ki je bila v zadevi prevladana, ter usmeritve in pogoje za njihovo izvedbo.

(7) Vlada podrobneje predpiše merila za vrednotenje vplivov iz tretjega odstavka tega člena in postopek prevlade javne koristi.

20. člen **(racionalna raba prostora)**

(1) Pri urejanju prostora se racionalna raba prednostno dosega s prenovo ter spremembo rabe obstoječih razvrednotenih in poseljenih območij, pri čemer ima prenova prednost pred novo pozidavo.

(2) Dejavnosti se v prostoru razmeščajo tako, da se prepletajo rabe prostora, ki so medsebojno združljive ali ne motijo druga druge.

(3) Racionalna raba prostora zagotavlja ustrezno razmerje med grajenimi in zelenimi površinami.

(4) Območjem ali objektom se lahko omogoči začasna raba, ki ne sme spremeniti lastnosti prostora tako, da bi bila v prihodnje onemogočena izvedba sprejetih prostorskih načrtov. Začasna raba ne sme biti v nasprotju s strateškimi odločitvami v razvojnih aktih države in občine.

(5) Zaradi zagotavljanja racionalne rabe prostora in ohranjanja funkcije stavbnega fonda je glede obstoječih objektov dovoljena rekonstrukcija ali nadomestna gradnja, če prostorski akt ali drug predpis ne določa drugače.

(6) Ne glede na prostorske akte se pri izvajanju del v zvezi s toplotnim ovojem obstoječih stavb ali toplotnim ovojem njihovih nadomestnih gradenj pravila prostorskega akta o odmikih ne uporabljajo, če gre za legalno zgrajene objekte.

21. člen **(prepoznavnost naselij in krajine)**

(1) Pri prostorskem načrtovanju naselij je treba varovati podobo, merilo in krajinski okvir, predvideti sanacijo razvrednotenih območij in ustvarjati novo arhitekturno in krajinsko prepoznavnost v sožitju z obstoječimi kakovostmi prostora. Prostorski razvoj naselij se prilagaja reliefnim oblikam, omrežjem vodotokov, smerem gospodarske infrastrukture ter smerem in konfiguraciji pozidave. Pri tem je treba spoštovati značilnosti prostora, varovati naravo in kulturno dediščino, poudarjati oblikovne vrednote naselja in varovati kakovostne dominantne poglede.

(2) Pri prostorskem načrtovanju v krajini je treba ohranjati in vzpostavljati vrednote ter prepoznavne značilnosti prostora in razmeščati dejavnosti tako, da je mogoče krepiti prepoznavnost prostora in njegovo upravljanje.

(3) Pri umeščanju dejavnosti in prostorskih ureditev ter pri njihovem širjenju, oblikovanju in funkcionalni razmestitvi se upoštevajo:

- značilnosti posameznih krajinskih regij, ki izhajajo iz njihove rabe, funkcije in podobe;
- povezanost ekosistemov;
- ohranjanje značilnih stikov naselij in krajine ter kakovostnih grajenih struktur;
- ohranjanje vizualno privlačnih delov krajine in značilnih vedut;
- potrebnost sanacije razvrednotenih območij;
- varstvo kulturne dediščine;
- varstvo kmetijskih zemljišč.

22. člen **(urejanje prostora na območjih z omejitvami)**

(1) Prostorski razvoj na območjih z omejitvami je treba načrtovati v skladu z omejitvami, določenimi v področnih predpisih, če ta zakon ne določa drugače. Območja z omejitvami so:

- ogrožena območja v skladu s predpisi, ki urejajo vode (poplavna, erozijska, plazljiva, plazovita območja);
 - območja tveganj večjih nesreč zaradi delovanja obrata v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja;
 - varnostna območja v skladu s predpisi, ki urejajo obrambo.
- (2) Pri urejanju prostora se tveganje zaradi naravnih in drugih nesreč zmanjšuje z:
- umeščanjem dejavnosti v prostor izven območij z omejitvami,
 - ustreznim upravljanjem primarnih dejavnosti v območjih z omejitvami,
 - spremljanjem in analiziranjem procesov in dejavnikov, ki lahko povzročajo naravne in druge nesreče.
- (3) Na območjih z omejitvami se ne načrtuje nove poselitve, infrastrukture oziroma dejavnosti ali prostorskih ureditev, ki bi lahko s svojim delovanjem povzročile naravne nesreče ali povečale ogroženost prostora.
- (4) Z namenom preprečevanja večjih nesreč in zmanjševanja njihovih posledic za ljudi in okolje je treba upoštevati pravila za določitev najmanjše razdalje med obratom iz druge alineje prvega odstavka tega člena in območji, na katerih se stalno ali začasno zadržuje večje število ljudi, pomembnejšo infrastrukturo in varovanimi ter zavarovanimi območji po predpisih o ohranjanju narave, kot to določajo predpisi, ki urejajo varstvo okolja.
- (5) Na območjih teles odlagališč odpadkov je do izdaje odločbe o prenehanju okoljevarstvenega dovoljenja skladno s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, dopustno načrtovati in izvajati zgolj tiste posege v prostor, ki so potrebni zaradi obratovanja odlagališča in spremljanja stanja na njih, pri čemer je za izvedbo teh posegov treba pridobiti mnenje ministrstva, pristojnega za okolje. Ne glede na določbe veljavnih prostorskih aktov gradnja drugih objektov ali izvajanje drugih posegov v prostor ni dovoljena.

23. člen **(urejanje morja)**

- (1) Pri urejanju morja se spodbuja rast in soobstoj dejavnosti in rab na morju tako, da se ob proučitvi gospodarskih, okoljskih, družbenih in varnostnih vidikov ter ob upoštevanju medsebojnega vplivanja in soodvisnosti kopnega in morja dosega trajnostni razvoj.
- (2) Urejanje morja se izvaja predvsem s prostorskim načrtovanjem na morju, katerega namen je določiti vrste, obseg, čas izvajanja in območja določenih dejavnosti ter rab na morju.
- (3) Prostorsko načrtovanje na morju poda tudi usmeritve za pripravo prostorskih aktov na kopnem.

24. člen **(razvoj poselitve)**

- (1) Razvoj poselitve se praviloma načrtuje znotraj ureditvenih območjih urbanih naselij, izjemoma pa kot njihova širitev.
- (2) V ureditvenih območjih naselij se razvoj poselitve prednostno načrtuje kot notranji razvoj na prostih, razvrednotenih in nezadostno izkoriščenih območjih na način zgoščevanja in prenove, vendar upoštevajoč uravnoteženo razmerje zelenih in grajenih površin ter varovano tipologijo in morfologijo naselij.
- (3) V drugih ureditvenih območjih se načrtujejo prostorske ureditve, za katere je zaradi tehničnih, tehnoloških, funkcionalnih in prostorskih razlogov primernejše, da se umeščajo izven ureditvenih območij naselij.
- (4) Obstoječa posamična poselitve se ohranja pod pogoji iz 31. člena tega zakona. Nova posamična poselitve, ki ni funkcionalno povezana z obstoječo posamično poselitvijo, ni dopustna.

25. člen **(ureditveno območje naselja)**

(1) Ureditveno območje naselja se določi na podlagi:

- strukture naselja glede na namembnost površin, izkoriščenost prostora in urbanistično oblikovalske usmeritve;
- družbenih in gospodarskih potreb;
- veljavnih pravnih režimov;
- podatkov iz evidence stavbnih zemljišč.

(2) Meja ureditvenega območja naselja je določena tako, da jo je mogoče grafično prikazati v nepremičninskih evidencah.

26. člen **(notranji razvoj naselja)**

Pri načrtovanju notranjega razvoja naselja je treba zagotavljati:

- kakovostno prenovo naselja ali njegovega dela, ki ima prednost pred novo pozidavo ali nadomestno gradnjo;
- boljše izkoriščenost in kvalitetnejšo rabo praznih in neprimerno izkoriščenih ali razvrednotenih zemljišč v ureditvenem območju naselja;
- ohranitev ali vzpostavitev uravnoveženega razmerja med grajenimi in zelenimi površinami v naselju;
- zgoščanje ekstenzivno izrabljenih zemljišč do dopustne stopnje izkoriščenosti zemljišč;
- ohranitev in razvoj kakovostnih urbanističnih vzorcev ter prepoznavnih značilnosti naselja in krajine;
- varovanje tipologije in morfologije kulturne dediščine v naseljih;
- ohranjanje narave in varovanje povezanosti ekosistemov;
- zadostno povezanost na infrastrukturo.

27. člen **(širitev ureditvenega območja naselja)**

(1) Širitev ureditvenega območja naselja je dopustna, če:

- razvoja ni mogoče zagotoviti z notranjim razvojem v ureditvenem območju naselja in je izkoriščena večina prostih površin, ki so primerne za zgostitve, prenovo ali spremembo rabe,
- je v regionalnem prostorskem planu utemeljeno izkazano, da se zaradi demografskih gibanj in razvojne zmogljivosti naselja večajo potrebe po zazidljivih zemljiščih in
- je skladna s pravnimi režimi in področnimi predpisi.

(2) Ureditveno območje naselja se širi na območje za dolgoročni razvoj naselja.

(3) Širitev ureditvenega območja na območje za dolgoročni razvoj poteka etapno, skladno s utemeljenimi potrebami posameznega naselja, in to tako, da se najprej širi na tisti del območja za dolgoročni razvoj naselja, ki je glede na lego in funkcionalnost bližje naselju.

28. člen **(območje za dolgoročni razvoj naselja)**

(1) Območje za dolgoročni razvoj naselja je območje, rezervirano za prihodnjo širitev ureditvenega območja naselja, zemljišča znotraj njega pa ohranijo namensko rabo prostora, dokler se jim za namen širitve ne določi ustrezna namenska raba prostora in prostorski izvedbeni pogoji.

(2) Za dolgoročni razvoj naselja se določijo tista zemljišča, ki so v neposredni bližini območja naselja in večinoma še niso namenjena poselitvi, in so z vidika trajnostne rabe naravnih virov, ohranjanja kmetijskih zemljišč, varstva okolja, ohranjanja narave, varovanja gozdov ali varstva kulturne dediščine manj pomembna, je pa na njih dolgoročno smiselna funkcija poselitve glede na:

- naravne danosti;
- veljavne pravne režimov in področne predpise;
- dostopnost do gospodarske in družbene infrastrukture oziroma možnosti zagotavljanja komunalne opremljenosti;

- možnost zagotavljanja javnega potniškega prometa;
- možnosti zagotavljanja stanovanjskih območij z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi;
- možnost izboljšanja urbanistične urejenosti ter ohranjanja, izboljšanja ali oblikovanja nove prepoznavne podobe naselja.

(3) Območje za dolgoročni razvoj naselja se okvirno določi v regionalnem prostorskem planu ali občinskem prostorskem planu.

(4) Okvirna območja za dolgoročni razvoj naselja so podlaga za odločanje nosilcev urejanja prostora o rabi prostora in določanju pravnih režimov na teh območjih.

29. člen **(zagotavljanje zadostnih javnih površin)**

(1) Pri načrtovanju razvoja poselitve je treba v ureditvenih območjih naselij in njihovih delih zagotavljati zadosten obseg javnih površin.

(2) Pri načrtovanju in razmeščanju območij javnih površin v ureditvenem območju naselja se upoštevajo:

- enakovredna preskrbljenost in dostopnost za vse prebivalce;
- potrebe po raznoliki uporabi teh površin (preživljanje prostega časa, šport in rekreacija, varna igra otrok, izobraževanje, zagotavljanje drugih specifičnih funkcij);
- funkcionalna vključenost teh površin v okoliški prostor;
- naravne in grajene značilnosti prostora naselja (reliefne značilnosti, vode, delež in razmestitev naravnih sestavin);
- potrebe po ustrezni členitvi grajene strukture in prepoznavni podobi naselja;
- doseganje ugodnih klimatskih in zdravih življenjskih razmer v naselju;
- zagotavljanje varstva pred hrupom;
- zeleni sistemi oziroma povezljivost zelenih in grajenih odprtih površin v naselju in zunaj naselij, vključno s pešpotmi in kolesarskimi potmi;
- ohranitev prepoznavnih značilnosti naselja ali delov naselja;
- kakovostno oblikovanje;
- velikost naselja in njegov pomen v širšem prostoru;
- ohranitev življenjskega prostora prstoživečih rastlin in živali.

(3) Območij javnih zelenih in grajenih odprtih površin se praviloma ne spreminja v drugo namensko rabo, razen kadar se zagotovi enakovredno velika in namenu primerna površina za nadomestitev opuščene območja teh površin v ureditvenem območju naselij.

30. člen **(načrtovanje družbene infrastrukture v naseljih)**

(1) Načrtovanje družbene infrastrukture je načrtovanje novih območij in objektov ter posodabljanje obstoječih območij in objektov družbene infrastrukture zaradi zagotavljanja dostopnosti in kakovosti do storitev splošnega pomena.

(2) Z načrtovanjem območij in objektov družbene infrastrukture se zagotavlja:

- primerna, kakovostna, enakovredna in univerzalna dostopnost dobrin znotraj omrežja naselij;
- zmanjševanje razlik med območji in socialnimi skupinami prebivalstva;
- kakovost bivanja.

(3) Pri načrtovanju območij in objektov družbene infrastrukture je treba upoštevati:

- demografski razvoj ter druge značilnosti in potrebe prebivalstva;
- razporeditev, vlogo in funkcijo naselij v omrežju naselij;
- obstoječo razporeditev objektov in območij družbene infrastrukture;
- mobilnost prebivalstva, medgeneracijsko povezanost;
- minimalne standarde dostopnosti do kakovostnih storitev.

31. člen **(ohranjanje posamične poselitve)**

(1) Obstoječa posamična poselitve se ohranja z rekonstrukcijo, prizidavo in nadomestno gradnjo obstoječih objektov ter gradnjo pomožnih objektov, dopušča pa se tudi načrtovanje novih objektov za obstoječe dejavnosti, pod naslednjimi pogoji, da:

- se ohranja obstoječi arhitekturni, krajinski in tipološki vzorec posamične poselitve, tako da nove površine stavbnih zemljišč ne presežejo obsega obstoječih, pač pa se potrebne površine zagotavlja s spreminjanjem in prilagajanjem območja stavbnih zemljišč v postopkih prostorskega načrtovanja ter z ustreznim oblikovanjem in umeščanjem novih objektov ob obstoječe objekte,
- je obstoječa posamična poselitve ustrezno komunalno opremljena, dostop do javne ceste pa se praviloma zagotavlja preko obstoječih dovozov,
- se vpliv na okolje in na obstoječo posamično poselitve ne bo bistveno povečal in
- so načrtovani posegi v prostor skladni s pravnimi režimi in varstvenimi usmeritvami.

(2) Občina v občinskem prostorskem planu in OPN predpiše dodatne pogoje za ohranjanje posamične poselitve.

32. člen

(načrtovanje prostorskih ureditev v drugih ureditvenih območjih)

Izven območja naselja se lahko načrtujejo nove prostorske ureditve:

- za postavitve gospodarske infrastrukture;
- za splošno rabo (državno in lokalno grajeno javno dobro);
- za izvajanje ukrepov na področju varstva okolja, ohranjanja narave in varstva kulturne dediščine ter ohranjanja prepoznavnih značilnosti krajine;
- za namen turizma, športa in rekreacije;
- za izvajanje kmetijske in gozdarske dejavnosti;
- za rabo naravnih dobrin in sanacijo opuščanih območij izkoriščanja;
- za namene obrambe;
- za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- za izvajanje drugih dejavnosti razen stanovanjskih stavb, ki jih zaradi tehničnih, tehnoloških ali prostorsko funkcionalnih razlogov ni smotno načrtovati v obstoječem območju naselja.

33. člen

(načrtovanje gospodarske infrastrukture)

(1) Načrtovanje gospodarske infrastrukture je načrtovanje nove infrastrukture in rekonstrukcij obstoječe infrastrukture, določanje njenih potekov ter naprav in ukrepov v zvezi z njeno gradnjo in obratovanjem.

(2) Gospodarska infrastruktura se ob upoštevanju ciljev urejanja prostora načrtuje tako, da:

- je zagotovljena racionalna raba prostora, pri čemer imata prednost rekonstrukcija in širitev obstoječe gospodarske infrastrukture;
- je njena umestitev skladna s potrebami in omejitvami glede na obstoječo in načrtovano poselitve;
- je usklajena s preostalo obstoječo in načrtovano infrastrukturo;
- se v čim večji možni meri ohranja povezanost ekosistemov;
- so čim manj prizadete kakovosti naravne in kulturne krajine;
- se ohranjajo prepoznavne značilnosti naselja in krajine;
- se ohranjajo kmetijska zemljišča in njihova zaokroženost;
- tvori sklenjeno in funkcionalno povezano omrežje.

(3) Posamezna infrastruktura se praviloma načrtuje tako, da je ob upoštevanju tehnoloških zakonitosti in ekonomske učinkovitosti vidno čim manj izpostavljena in da v čim večji meri omogoča skupno gradnjo in uporabo drugih infrastruktur. Pri prostorskih ureditvah, kjer je vidna izpostavljenost neizogibna (mostovi, viadukti, pregrade, daljnovodi, antenski stolpi, ipd.), je treba zagotoviti njihovo pretehtano umestitev in kakovostno oblikovanje ob upoštevanju tehnoloških zmogljivosti objektov ali naprav.

(4) Poteki posameznih koridorjev ali tras gospodarske infrastrukture naj v čim večji meri izkoriščajo trase in površine istovrstne ali medsebojno združljive infrastrukture (skupni poteki infrastrukturnih koridorjev), in porabijo najmanjšo možno površino prostora.

34. člen (enota urejanja prostora)

(1) Z enoto urejanja prostora se prostor razčleni glede na enotne oblikovne značilnosti ob upoštevanju pravnih režimov. Za enoto urejanja prostora se opredelijo namenska raba prostora in prostorski izvedbeni pogoji, izhajajoč iz celovite analize prostora, njegovih vrednot, značilnosti, prepoznavnosti in načrtovanih prostorskih ureditev.

(2) Enota urejanja prostora mora biti določena tako natančno, da je njene meje mogoče grafično prikazati v nepremičninskih evidencah. Enote urejanja prostora pokrivajo celotno območje občine.

35. člen (določanje namenske rabe prostora)

(1) Namenska raba prostora se v skladu z usmeritvami iz prostorskih strateških aktov in ob upoštevanju področnih predpisov določi glede na fizične lastnosti prostora in predvideno rabo.

(2) Območja namenske rabe prostora so območja stavbnih, kmetijskih, gozdnih, vodnih in drugih zemljišč. Ministrica ali minister, pristojen za prostor (v nadaljnjem besedilu: minister) podrobneje predpiše vrste namenske rabe prostora.

(3) Območja namenske rabe se določajo in prikazujejo po načelu pretežnosti, združljivosti in dopolnjevanja posameznih dejavnosti. Določajo se tako natančno, da je njihove meje mogoče grafično prikazati v nepremičninskih evidencah.

(4) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se natančna oblika in velikost območja stavbnih zemljišč pri posamični poselitvi določi v postopku lokacijske preveritve, kadar ta zakon ne določa drugače.

36. člen (določanje prostorskih izvedbenih pogojev)

(1) Prostorski izvedbeni pogoji se po enotah urejanja prostora določajo glede:

- namembnosti posegov v prostor, njihove lege, velikosti in oblikovanja,
- velikosti gradbenih parcel in parcelacije,
- križanj in potrebnih prestavitev gospodarske javne infrastrukture in grajenega javnega dobra ter priključevanja objektov nanje,
- uveljavljanja varstvenih interesov posameznih resorjev,
- začasne rabe prostora,
- etapnosti izvedbe prostorske ureditve in
- drugih pogojev in zahtev za izvajanje prostorskih izvedbenih aktov, ki so pomembni za podrobnejšo projektno obdelavo načrtovane prostorske ureditve v projektni dokumentaciji.

(2) Nabor in vsebinske rešitve prostorskih izvedbenih pogojev morajo temeljiti na strokovnih podlagah in biti pripravljene tako, da glede podrobnosti regulacije zadostijo javnemu interesu, kot ta za raven prostorskega načrtovanja izhaja iz predpisov, druge izvedbene vidike pa prepustijo projektiranju in gradnji objektov v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(3) V prostorskem izvedbenem aktu se lahko določi velikost odstopanj od prostorskih izvedbenih pogojev, ki so dopustna pri izdaji gradbenega dovoljenja in predodločbe, če se z novimi rešitvami v okviru odstopanj ne spreminja načrtovani videz območja, ne poslabšajo bivalne in delovne razmere na območju izvedbenega akta oziroma na sosednjih območjih ter niso v nasprotju z javno koristjo.

37. člen

(določanje gradbenih parcel)

Pri določanju velikosti in oblike gradbenih parcel v prostorskih aktih je treba upoštevati zlasti:

- namen, velikost in zmogljivost načrtovanih objektov, da se zagotovijo razmere za normalno uporabo in vzdrževanje objektov;
- tlorisno zasnovo, tipologijo pozidave in predpisano stopnjo izkoriščenosti gradbene parcele;
- krajevno značilno parcelacijo, če je to osnova za kakovostno morfologijo naselja;
- naravne in ustvarjene sestavine prostora;
- možnost priključevanja na komunalno opremo in objekte in omrežja druge gospodarske javne infrastrukture;
- možnost zagotavljanja dostopa do gradbene parcele;
- možnost zagotavljanja zahtev s področja varnosti pred požarom;
- možnost zagotavljanja ustreznega števila parkirnih mest;
- možnost postavitve pomožnih objektov;
- možnost zagotavljanja primerne oblike in velikosti odprtih bivalnih površin;
- svetlobno-tehnične in druge zahteve;
- omejeno uporabo zemljišča v skladu z drugimi predpisi.

III. del: UDELEŽENCI PRI UREJANJU PROSTORA

38. člen

(Komisija vlade za prostorski razvoj)

(1) Komisija vlade za prostorski razvoj (v nadaljnjem besedilu: Komisija za prostorski razvoj) je stalno delovno telo vlade, ki na medresorski ravni zagotavlja usklajenost in upoštevanje ciljev urejanja prostora in Strategije, tako da:

- pri pripravi sektorskih strategij in razvojnih aktov poda mnenje z vidika njihovega vpliva na prostorski razvoj;
- potrjuje izhodišča za pripravo Strategije prostorskega razvoja Slovenije in predlog Strategije prostorskega razvoja Slovenije;
- potrjuje regionalni prostorski plan;
- poda mnenje o posameznih pravilih in splošnih smernicah za prostorsko načrtovanje iz državnega prostorskega reda;
- skrbi za vsebinsko in postopkovno usklajeno delovanje nosilcev urejanja prostora in pripravljavca pri pripravi prostorskih aktov in poda priporočila;
- skrbi za vsebinsko in postopkovno usklajeno delovanje nosilcev urejanja prostora, pripravljavca, pobudnika oziroma investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve v postopkih državnega prostorskega načrtovanja in poda odločitve;
- v postopku prevlade javne koristi poda mnenje vladi;
- poda mnenje o upravičenosti nadomestnega ukrepanja države;
- potrjuje izhodišča za pripravo in predlog akcijskega programa za izvajanje Strategije prostorskega razvoja Slovenije na morju;
- potrjuje poročilo o prostorskem razvoju Slovenije.

(2) Stalni člani Komisije za prostorski razvoj so:

- državni sekretarji ministrstev, ki so državni nosilci urejanja prostora iz četrtega odstavka 39. člena tega zakona;
- predstojniki drugih organov in organizacij, ki so državni nosilci urejanja prostora;
- državni sekretar ministrstva, pristojnega za lokalno samoupravo;
- državni sekretar ministrstva, pristojnega za gospodarstvo;
- predstojnik državnega organa, pristojnega za regionalno politiko;
- predstavnik razvojnega sveta regije po predpisih o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, kadar Komisija obravnava tematiko, ki vpliva na prostorski razvoj razvojne regije;
- predstavnik Prostorskega sveta.

(3) Kadar Komisija za prostorski razvoj obravnava prostorske akte, pri katerih je kot nosilec urejanja prostora udeleženo katero od ministrstev iz petega odstavka 39. člena tega zakona, so člani tudi državni sekretarji teh ministrstev.

(4) Predsednik Komisije za prostorski razvoj je državni sekretar ministrstva.

(5) Sej Komisije za prostorski razvoj se lahko udeležijo tudi predsednik Prostorskega sveta, predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije, predstavnik Obrtno-podjetniške zbornice Slovenije in predstavniki drugih strokovnih zbornic, če je to primerno glede na obravnavano zadevo. Ti udeleženci lahko podajo mnenje, nimajo pa možnosti odločanja o obravnavani zadevi.

(6) Komisija za prostorski razvoj deluje na rednih mesečnih sejah, predsednik pa lahko skliče tudi izredno sejo, če tako zahtevajo okoliščine.

(7) Organizacijsko in administrativno podporo za delovanje Komisije za prostorski razvoj zagotavlja ministrstvo. Strokovno podporo za delovanje Komisije za prostorski razvoj zagotavlja ministrstvo skupaj s Prostorskim svetom.

(8) Delovanje Komisije za prostorski razvoj podrobneje uredi poslovnik, ki ga pripravi ministrstvo, potrdi pa ga vlada.

39. člen (nosilci urejanja prostora)

(1) Nosilci urejanja prostora so ministrstva, organi lokalnih skupnosti, izvajalci javnih služb in nosilci javnih pooblastil, ki sodelujejo in se usklajujejo v postopku priprave prostorskih aktov tako, da na podlagi svojih razvojnih politik, strategij in programov, skladno s področnimi zakoni, pripravljavcem prostorskih aktov na njihovo zahtevo:

- predložijo svoje razvojne in varstvene potrebe, ki se nanašajo na prostor;
- predložijo razpoložljive strokovne podlage za podane razvojne potrebe za prostorske akte s svojega delovnega področja;
- posredujejo in objavljajo ažurne podatke v ustreznih, zlasti digitalnih, oblikah, ki se nanašajo na prostor, ter morebitne usmeritve, priporočila in pojasnila s svojih delovnih področij in
- podajo smernice in mnenja.

(2) Nosilci urejanja prostora morajo skladno z določbami tega zakona odgovorno in tvorno sodelovati na vseh stopnjah postopka priprave prostorskih aktov. Dokumente in podatke ter ravnanja iz prejšnjega odstavka zagotavljajo in opravljajo brezplačno.

(3) Če nosilci urejanja prostora aktov in podatkov iz prvega odstavka tega člena v rokih, ki jih določa ta zakon, ne dajo, se šteje, da jih nimajo. V nadaljevanju postopka priprave prostorskega akta ni treba upoštevati aktov in podatkov, izdanih po izteku roka, upoštevajo pa se vse zahteve, ki jih za pripravo teh aktov določajo področni predpisi.

(4) Državni nosilci urejanja prostora so ministrstva, pristojna za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo, varstvo okolja, ohranjanje narave, vode, varstvo kulturne dediščine, prostor, zdravje, prometno infrastrukturo in prometna omrežja, energetiko, rudarstvo, obrambo in varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami.

(5) Če prostorski akt posega v njihovo področje dela, so državni nosilci urejanja prostora tudi ministrstva, pristojna za meteorologijo, mejne prehode, veterino, carino, policijo in jedrsko varnost. Če se prostorski akt nanaša na obmejno območje ali na infrastrukturo s čezmejnimi vplivi ali če to narekuje sklenitev mednarodne pogodbe ali implementacija že sklenjene mednarodne pogodbe, je državni nosilec urejanja prostora tudi ministrstvo, pristojno za zunanje zadeve.

(6) Če zakon kot državnega nosilca urejanja prostora za posamezno področje določa organ ali organizacijo, ki ni ministrstvo, se kot državni nosilec urejanja prostora šteje ta organ.

(7) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka in določbe drugih zakonov so v postopku državnega prostorskega načrtovanja državni nosilci urejanja prostora lahko zgolj ministrstva, ki skrbijo za enotno zastopanje vseh resornih javnih interesov.

(8) Seznam državnih nosilcev urejanja prostora iz tega člena vodi ministrstvo. Seznam objavlja na svojih spletnih straneh.

(9) Lokalni nosilci urejanja prostora so tisti organi občin, izvajalci javnih služb ter nosilci javnih pooblastil, ki so kot taki določeni z občinskimi predpisi in akti, izdanimi za izvrševanje javnih pooblastil.

(10) Lokalni nosilec urejanja prostora v postopku priprave DPN in v združenem postopku načrtovanja in dovoljevanja je občina, katere območje ali del območja je zajeto v območju tega načrta. Ne glede na organiziranost izvajanja lokalnih zadev javnega pomena občina skrbi za enotno zastopanje vseh lokalnih javnih interesov v postopku priprave DPN in v združenem postopku načrtovanja in dovoljevanja.

(11) Nabor nosilcev urejanja prostora v postopku priprave posameznega prostorskega akta določi njegov pripravljavec glede na njegovo vsebino. Če pripravljavec presodi, da mora pri njegovi pripravi sodelovati tudi drugo ministrstvo, organ v njegovi sestavi, javni zavod ali drug organ ali organizacija, je ta na poziv pripravljavca obvezan sodelovati v skladu s tem zakonom.

40. člen (ministrstvo)

(1) Kot resorno ministrstvo za področje prostora ima ministrstvo poleg drugih nalog, določenih s tem zakonom, vlogo državnega nosilca urejanja prostora za področje prostora, tako da v postopkih priprave prostorskih aktov in drugih zadevah urejanja prostora deluje na področjih:

- skladnosti z državnimi pravili urejanja prostora;
- racionalne rabe prostora;
- določitve omrežja naselij z vlogo in funkcijo naselij;
- območij namenske rabe in razmestitve dejavnosti v prostoru;
- notranjega razvoja, širitve in zaokrožitve naselij ter posamične poselitve;
- ohranjanja prepoznavnih značilnosti naselij in krajine.

(2) Ministrstvo zagotavlja strokovno pomoč pri pripravi prostorskih aktov na vseh stopnjah njihove priprave, tako da na prošnjo njihovega pripravljavca poda oceno in usmeritve glede vsebin iz prejšnjega odstavka.

(3) Ministrstvo v okviru vodenja in vzdrževanja prostorskega informacijskega sistema spremlja postopke priprave prostorskih aktov in preverja tehnično ustreznost gradiv, ki se objavljajo v njem.

41. člen (Prostorski svet)

(1) Na področju urejanja prostora in graditve ministrstvo ustanovi Prostorski svet kot svoj strokovno-posvetovalni organ.

(2) Prostorski svet ima 13 članov, ki jih imenuje minister za pet let z možnostjo ponovnega imenovanja za pet let. Prostorski svet vodi predsednik, ki ga izmed sebe izvolijo člani Prostorskega sveta.

(3) Kandidate za člane Prostorskega sveta predlagajo institucije izmed priznanih strokovnjakov na področju urejanja prostora in graditve:

- dva kandidata predlaga Zbornica za arhitekturo in prostor Slovenije,
- dva kandidata Inženirska zbornica Slovenije,
- dva kandidata skupaj fakultete s področja arhitekture, krajinske arhitekture, urbanizma, prostorskega načrtovanja in graditve,
- dva kandidata skupaj interesna združenja lokalnih skupnosti,
- enega kandidata Urbanistični institut Republike Slovenije,
- enega kandidata Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- enega kandidata Zavod Republike Slovenije za varstvo narave,
- enega kandidata Zavod za gozdove Slovenije,
- enega kandidata Kmetijski inštitut Slovenije
- enega kandidata nevladne organizacije, ki so pridobile status delovanja v javnem interesu na področju urejanja prostora, če teh ni, pa druge nevladne organizacije s področja urejanja prostora in graditve.

(4) Prostorski svet lahko glede na obravnavano vsebino k odločanju povabi tudi predstavnike drugih organizacij, če ugotovi, da je vsebinsko prispevajo pri oblikovanju stališč, pobud in mnenj.

(5) Delovanje Prostorskega sveta ni poklicno. Administrativno in finančno podporo za delovanje Prostorskega sveta daje ministrstvo.

(6) Prostorski svet je pri svojem delu samostojen in neodvisen.

(7) Prostorski svet zagotavlja strokovno podporo delu Komisije za prostorski razvoj in ministrstvu. Prostorski svet obravnava in sprejema stališča, daje pobude in mnenja predvsem o:

- ustreznosti pravil urejanja prostora, ki so del Državnega prostorskega reda, preden o njih odloči Komisija za prostorski razvoj;
- predlogu Strategije prostorskega razvoja Slovenije;
- predlogu občinskega prostorskega načrta, če tako predlaga Komisija za prostorski razvoj;
- prevladi javne koristi;
- poročilu o stanju prostora;
- drugih strokovnih vprašanjih, ki jih nanje naslovi Komisija za prostorski razvoj ali ministrstvo.

(8) Prostorski svet uredi svoje delovanje s poslovníkom.

42. člen **(pripravlavec, pobudnik in investitor)**

(1) Pripravljavka ali pripravljavec prostorskih aktov in drugih splošnih aktov po tem zakonu (v nadaljnjem besedilu: pripravljavec) je državni organ, organ lokalne skupnosti ali druga oseba, ki vodi in usklajuje pripravo takega akta. Pripravljavec lahko izvede ali naroči recenzijo gradiva, ki ga izdelata izdelovalec prostorskega akta.

(2) Pobudnica ali pobudnik priprave prostorskega akta ali drugega akta v skladu s tem zakonom (v nadaljnjem besedilu: pobudnik) je tista oseba, ki da pobudo za njegovo pripravo, če gre za akt, katerega priprava se začne s pobudo.

(3) Investitor priprave prostorskega akta je oseba, ki naroči izdelavo prostorskega akta, če gre za akt, katerega izdelavo naroča druga oseba, kot je njegov pripravljavec.

(4) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve je oseba, ki izvede prostorske ureditve, načrtovane z DPN ali OPPN.

(5) Pripravljavec, pobudnik, investitor priprave prostorskega akta in investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve za posamezne vrste prostorskih aktov in drugih splošnih aktov po tem zakonu je določen v posameznih poglavjih tega zakona, ki urejajo njihovo pripravo.

43. člen **(izdelovalec in odgovorni vodja izdelave)**

(1) Izdelovalec prostorskega akta (v nadaljnjem besedilu: izdelovalec) je oseba, ki izdelata prostorski akt.

(2) Izdelava prostorskega akta obsega interdisciplinarno, okoljsko vzdržno, družbeno odgovorno, ekonomsko učinkovito, oblikovno in tehnično ustrezno vodenje, usklajevanje in svetovanje v procesu prostorskega načrtovanja.

(3) Pred začetkom izdelave prostorskega izvedbenega akta izdelovalec imenuje odgovornega vodjo izdelave tega akta (v nadaljnjem besedilu: odgovorni vodja) in zagotovi interdisciplinarno skupino strokovnjakov za izdelavo prostorskega izvedbenega akta in strokovnih podlag.

(4) Odgovorni vodja je posameznik, ki izpolnjuje pogoje v skladu s predpisi, ki urejajo arhitekturno in inženirsko dejavnost.

(5) Interdisciplinarno skupino strokovnjakov glede na značilnosti in potrebe posameznega prostorskega izvedbenega akta in glede na potrebne strokovne podlage sestavljajo strokovnjaki s področja arhitekture, krajinske arhitekture, urbanizma, prostorskega načrtovanja, gradbeništva, geografije, geodezije, ohranjanja narave, varstva kulturne dediščine, varovanja zdravja ljudi, urejanja voda, varstva okolja, prometa in druge gospodarske javne infrastrukture, prava, urbane ekonomije, socialnih zadev, sociologije, psihologije, agronomije in gozdarstva in drugih relevantnih področij.

(6) Odgovorni vodja vodi interdisciplinarno skupino strokovnjakov, ki izdelujejo prostorski izvedbeni akt, določa njeno sestavo in skrbi za strokovnost, popolnost, skladnost in zakonitost izdelanega prostorskega izvedbenega akta, za kar jamči s svojim podpisom na aktu.

(7) Izdelovalec ne more opravljati dejavnosti v zvezi z nakupom in posredovanjem nepremičnin.

44. člen (občinski urbanist)

(1) Zaradi zagotavljanja strokovnosti in zakonitosti opravljanja nalog urejanja prostora po tem zakonu mora občina imeti zagotovljeno sodelovanje vsaj eno občinsko urbanistko ali občinskega urbanista (v nadaljnjem besedilu: občinski urbanist).

(2) Občinski urbanist je oseba, ki izpolnjuje pogoje za pooblaščenega prostorskega načrtovalca v skladu s predpisi, ki urejajo arhitekturno in inženirsko dejavnost.

(3) Občinski urbanist deluje bodisi v okviru občinske službe za urejanje prostora, skupne medobčinske uprave za področje urejanja prostora v skladu s predpisi, ki urejajo lokalno samoupravo, ali v drugih primernih oblikah izvajanja javnih nalog.

(4) Poleg nalog urejanja prostora iz občinske pristojnosti občinski urbanist opravlja tudi naloge:

- strokovnega svetovanja županji ali županu (v nadaljnjem besedilu: županu) v zadevah urejanja prostora,
- skrbi za celostno politiko prostorskega razvoja občine,
- skrbi za koordinacijo priprave prostorskih aktov med občino in izdelovalcem prostorskega akta,
- izvaja naloge v postopkih omogočanja dopolnilne gradnje v skladu s tem zakonom.

(5) Občinski urbanist ne sme v občini, kjer opravlja naloge občinskega urbanista, nastopati kot izdelovalec prostorskih aktov in izdelovati projektne dokumentacije, na podlagi katere bi se v občini, za katero nastopa kot občinski urbanist, gradili objekti.

45. člen (nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu)

(1) Status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju urejanja prostora, lahko pridobi društvo, ustanova ali zavod, če njegov ustanovitelj ni država, občina, druga oseba javnega prava ali politična stranka, in če izpolnjuje naslednje pogoje:

- je ustanovljena za delovanje na področju urejanja prostora,
- je neodvisna od organov oblasti in političnih strank,
- aktivno deluje v širšem javnem interesu na področju urejanja prostora najmanj dve leti.

(2) Minister podrobneje predpiše pogoje in merila za pridobitev in vzdrževanje statusa delovanja v javnem interesu.

(3) Nevladne organizacije, ki imajo status delovanja v javnem interesu na področju urejanja prostora, lahko sodelujejo v postopkih na področju urejanja prostora v skladu s tem zakonom.

46. člen (Urbanistični inštitut in Geodetski inštitut Slovenije)

(1) Razvojne in strokovno tehnične naloge na področju urejanja prostora lahko v skladu s programom dela ministrstva izvajata Urbanistični inštitut RS in Geodetski inštitut Slovenije. Izvedbo nalog nadzira ministrstvo.

(2) Naloge iz prejšnjega odstavka se na predlog ministrstva vpišejo v vsakoletni program del inštitutov, to je v Program del Urbanističnega inštituta RS in ločeno v Program del Geodetskega inštituta Slovenije, ki je sestavni del letnega programa državne geodetske službe.

47. člen (izvajalci in naloge ocenjevanja)

(1) Izvajalci ocenjevanja vrednosti odškodnine po tem zakonu so cenilci.

(2) Cenilci po tem zakonu so pooblaščen ocenjevalci vrednosti nepremičnin, pooblaščen ocenjevalci vrednost podjetij, pooblaščen ocenjevalci vrednosti strojev in opreme, imenovani po predpisih, ki urejajo revidiranje in ocenjevanje vrednosti, ter sodni cenilci nepremičnin, sodni cenilci kmetijske, gozdarske, gradbene, elektroinženirske, rudarske stroke in strojništva, imenovani po predpisih, ki urejajo delovanje sodišč.

IV. del: PROSTORSKO NAČRTOVANJE

1. poglavje: SKUPNE DOLOČBE

48. člen (namen in vrste prostorskih aktov)

(1) Prostorski strateški akti so Strategija prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Strategija), regionalni prostorski plan in občinski prostorski plan.

(2) Prostorski izvedbeni akti so DPN, celovito dovoljenje v delu, ki ima učinek DPN, OPN, OPPN in odlok o urejanju podobe naselij in krajine.

(3) Minister podrobneje predpiše vsebino, obliko in način priprave prostorskih izvedbenih aktov in morebitne druge dokumentacije, ki se pripravi v postopku v skladu s tem zakonom.

49. člen (razmerja in uporaba prostorskih aktov)

(1) Regionalni prostorski plan mora biti skladen s Strategijo in akcijskim programom za izvajanje Strategije, občinski prostorski plan pa z akcijskim programom za izvajanje Strategije in regionalnim prostorskim planom.

(2) DPN in celovito dovoljenje v delu, ki ima učinek DPN, morata biti skladna s Strategijo, akcijskim programom za izvajanje Strategije in regionalnim prostorskim planom.

(3) OPN mora biti skladen s Strategijo, akcijskim programom za izvajanje Strategije, regionalnim prostorskim planom, občinskim prostorskim planom ter DPN in celovitim dovoljenjem v delu, ki ima učinek DPN.

(4) OPPN in odlok o urejanju podobe naselij in krajine morata biti skladna z občinskim prostorskim planom in OPN.

(5) Prostorski izvedbeni akti se pripravljajo in uporabljajo tako, da določajo celotno izvedbeno regulacijo prostora na njihovem območju urejanja, skladno z namenom in vsebino, kot je zanje določena s tem zakonom.

(6) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka Odlok o urejanju podobe naselij in krajine ter OPPN iz drugega odstavka 118. člena tega zakona veljata in se uporabljata skupaj z OPN.

50. člen (prostorske ureditve)

(1) Za načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena je pristojna občina, na območju katere leži načrtovana prostorska ureditev. Za načrtovanje prostorskih ureditev državnega pomena je pristojna država.

(2) Prostorske ureditve državnega pomena so:

1. na področju prometne infrastrukture:
 - avtoceste, hitre ceste ter glavne ceste I. in II. reda;
 - glavne in regionalne železniške proge ter železniške postaje I. reda;
 - celostne ureditve javnih letališč, namenjenih za mednarodni zračni promet, in letališč, na katerih delujeta Slovenska vojska ali Organizacija Severnoatlantske pogodbe, ter

- celostne ureditve za upravljanje zračnega prometa in izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa;
- pristanišča za mednarodni javni promet s pripadajočo pristaniško infrastrukturo;
 - mejni prehodi na daljinskih cestah mednarodnega pomena, cestah čezmejnega pomena in cestah nacionalnega pomena, daljinskih železniških povezavah mednarodnega pomena, daljinskih železniških povezavah nacionalnega pomena ali regionalnih železniških povezavah, javnih letališčih in heliportih za mednarodni zračni promet na nacionalni ravni ter v pristaniščih za mednarodni tovorni in potniški pomorski in rečni promet;
 - prometni terminali mednarodnega in nacionalnega pomena;
2. na področju energetske infrastrukture:
- elektrarne z nazivno električno močjo najmanj 10 MW;
 - elektrarne za sproizvodnjo toplote in električne energije z nazivno električno močjo najmanj 30 MW;
 - elektroenergetski vodi z nazivno napetostjo najmanj 110 kV in dolžino najmanj 1 km, s pripadajočimi funkcionalnimi objekti;
 - plinovodi s premerom najmanj 150 mm, če sta njihov delovni tlak višji od 16 barov in dolžina najmanj 1 km, s pripadajočimi funkcionalnimi objekti;
 - naftovodi in produktovodi s premerom najmanj 150 mm in dolžine najmanj 1 km, s pripadajočimi funkcionalnimi objekti;
 - skladišča zemeljskega plina z zmogljivostjo najmanj 6.000.000 standardnih m³;
 - skladišča utekočinjenega zemeljskega plina z zmogljivostjo najmanj 10.000 m³;
 - skladišča fosilnih tekočih goriv z zmogljivostjo najmanj 30.000 m³;
 - skladišča utekočinjenega naftnega plina s zmogljivostjo najmanj 10.000 m³;
3. jedrski objekti, določeni s predpisi, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost;
4. s področja varstva okolja ureditve za sežig komunalnih odpadkov, če gre za izvajanje obvezne državne gospodarske javne službe sežiganja komunalnih odpadkov;
5. s področja vodne infrastrukture so ureditve:
- za zmanjševanje poplavne ogroženosti na območjih pomembnega vpliva poplav;
 - za načrtovanje velikih vodnih zadrževalnikov za namakanje z zmogljivostjo najmanj 1.000.000 m³;
6. s področja obrambe države in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami:
- ureditve objektov in okolišev objektov, ki so v skladu s predpisi, ki urejajo področje obrambe, posebnega pomena za obrambo države;
 - ureditve potrebne za delovanje sistema zaščite, reševanja in pomoči;
 - ureditve potrebne v skladu s predpisi, ki urejajo sanacijo posledic naravnih ali drugih nesreč;
7. na območju vodnega zemljišča morja vse ureditve, razen:
- pristanišča, namenjena za posebne namene, s privezi do 200 plovil, s pripadajočo pristaniško infrastrukturo, in pristanišča, ki niso namenjena za mednarodni javni promet s pripadajočo pristaniško infrastrukturo;
 - plavajočega pomola do 50 m dolžine in do 100 m² površine;
 - premostitvenega objekta peš poti ali kolesarskih poti;
 - kopališča in grajene obale;
 - valoloma, ki nad gladino morja ne presega 7 m širine;
 - lokalne komunalne in energetske infrastrukture;
8. na zavarovanih območjih ohranjanja narave in na zavarovanih območjih kulturnih spomenikov:
- ureditve na zavarovanih območjih ohranjanja narave, ki jih je ustanovila država, za katere je v aktih o njihovem zavarovanju določeno, da se zanje izdelata DPN;
 - ureditve na zavarovanih območjih kulturnih spomenikov, ki jih je zavarovala država, za katere je v aktih o njihovem zavarovanju določeno, da se zanje izdelata DPN;
9. druge prostorske ureditve državnega pomena, če so potrebne za izvedbo ali delovanje prostorskih ureditev iz 1. do 8. točke tega odstavka in se načrtujejo samostojno, kot npr:
- odlagališča viškov zemeljskega, gradbenega in drugega materiala;

- območja za izvedbo omilitvenih in izravnalnih ukrepov v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;
- (3) Prostorske ureditve lokalnega pomena so prostorske ureditve:
- ki so neposredno namenjene opravljanju občinskih gospodarskih javnih služb;
 - ki so neposredno namenjene opravljanju lokalnih in državnih negospodarskih javnih služb;
 - ki so namenjene opravljanju gospodarskih in negospodarskih dejavnosti;
 - ki so namenjene bivanju;
 - občinskega grajenega javnega dobra;
 - namenjene izkoriščanju mineralnih surovin in
 - druge prostorske ureditve, ki niso prostorske ureditve državnega pomena.

(4) Prostorske ureditve skupnega pomena so ureditve iz drugega in tretjega odstavka tega člena, kadar jih je zaradi njihove povezanosti s prostorskimi ureditvami lokalnega pomena primerneje načrtovati na lokalni ravni.

51. člen **(oblika prostorskih aktov)**

(1) Prostorski akti vsebujejo grafični in tekstualni del, lahko pa tudi samo tekstualni del, če se z njimi določajo samo prostorski izvedbeni pogoji, ki jih ni mogoče prikazati na grafični način.

(2) Vsebine prostorskega akta se glede na njegovo vrsto in obravnavane vsebine čim bolj prikazujejo in določajo na grafični način.

(3) Prostorski akti se izdelajo v digitalni obliki, hramba in vpogled vanje pa se zagotavlja v digitalni in analogni obliki.

52. člen **(spremljajoče gradivo prostorskega izvedbenega akta)**

Spremljajoče gradivo prostorskega izvedbenega akta je:

- izvleček iz hierarhično višjega prostorskega akta;
- poročilo o stanju prostorskega razvoja ali prikaz stanja prostora;
- izhodišča za pripravo prostorskega akta, kadar ta zakon zahteva njihovo pripravo;
- strokovne podlage, na katerih temeljijo njegove rešitve;
- konkretne smernice in mnenja, če so bila podana;
- obrazložitev in utemeljitev prostorskega akta;
- povzetek za javnost;
- okoljsko poročilo, če je bilo izdelano.

53. člen **(elektronsko poslovanje na področju prostorskega načrtovanja)**

(1) V postopkih priprave prostorskih aktov se objava gradiv in izvajanje drugih storitev izvaja prek prostorskega informacijskega sistema.

(2) Pred objavo sklepa o pripravi OPN ali OPPN, njegovega osnutka in predloga ministrstvo v 7 dneh preveri, ali je ta pripravljen v predpisani obliki in o tem obvesti občino.

(3) Prostorskemu aktu se ob začetku priprave v prostorskem informacijskem sistemu dodeli identifikacijska števila, pod katerim se ta akt vodi ves čas priprave in pod katero se objavi, ko je sprejet.

(4) Pred začetkom postopka priprave prostorskega izvedbenega akta z uporabo storitev za elektronsko poslovanje pri pripravi prostorskih aktov občina zagotovi, da so v zbirki prostorskih aktov v digitalni obliki evidentirani vsi veljavni prostorski akti vključno s spremljajočim gradivom.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka obveznost predhodnega evidentiranja veljavnih prostorskih aktov ne velja za občino, ki še nima sprejetega OPN.

54. člen
(sprejetje in objava prostorskega izvedbenega akta)

(1) Prostorski izvedbeni akt se sprejme z uredbo, če gre za DPN, ali z odlokom, če gre za občinske prostorske izvedbene akte.

(2) Uredba ali odlok vsebuje tekstualni in grafični del prostorskega izvedbenega akta.

(3) Ta zakon lahko za posamezne prostorske izvedbene akte določi še dodatne vsebine za objavo v uradnem glasilu.

55. člen
(hramba prostorskega akta)

(1) Prostorski akti in spremljajoče gradivo se v analogni obliki hranijo na sedežu pripravljavca v digitalni obliki pa v prostorskem informacijskem sistemu in na sedežu pripravljavca.

(2) V primeru razlik med analogno in digitalno obliko prostorskega akta in spremljajočega gradiva ali med digitalno obliko, hranjeno na sedežu pripravljavca in digitalno obliko, hranjeno v prostorskem informacijskem sistemu, se šteje, da je avtentična digitalna oblika, hranjena v prostorskem informacijskem sistemu.

56. člen
(osebni in tajni podatki)

(1) V postopku priprave prostorskih aktov po tem zakonu se lahko v delih, ki se nanašajo na stališča do pripomb javnosti ter sprejemanja zasebnih potreb in pobud iz 109. člena in odzivanja nanje vodijo osebni podatki osebe, ki je podala pripombo ali zasebno pobudo.

(2) Osebni podatki posameznika iz prejšnjega odstavka so ime, priimek, naslov in datum rojstva.

(3) Osebni podatki iz prejšnjega odstavka se lahko javno objavijo le, če posameznik s tem soglaša.

(4) Podatki iz prejšnjega odstavka se hranijo v prostorskem informacijskem sistemu.

(5) S podatki, ki so zaradi obrambnih ali drugih varstvenih razlogov določeni kot tajni, je pri pripravi prostorskih aktov treba ravnati v skladu s predpisi, ki urejajo tajne podatke.

57. člen
(nadomestno ukrepanje države)

(1) Če občina ne sprejme prostorskega izvedbenega akta, ki bi ga morala sprejeti skladno z določbami tega zakona, in bi bilo zaradi tega lahko ogroženo življenje ali zdravje ljudi, ali če bi zaradi tega lahko nastale škodljive posledice za prostor, okolje in življenje ali zdravje živali, ali pri zagotavljanju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ohranjanju kulturne dediščine, varovanju krajine ali pri zagotavljanju izvajanja lokalnih javnih služb, sprejme prostorske izvedbene akte država na račun občine.

(2) V primeru iz prejšnjega odstavka ministrstvo pozove občino naj sprejme prostorske izvedbene akte skladno z določbami tega zakona ter ji za to postavi ustrezen rok. Če občina v določenem roku tega ne stori, ministrstvo po predhodnem mnenju Komisije za prostorski razvoj predlaga vladi, da sprejme sklep o nadomestnem ukrepanju skladno z določbami prvega odstavka tega člena. Stroške, povezane z nadomestnim ukrepanjem države, nosi občina.

(3) V primeru iz prejšnjega odstavka država sprejme nadomestni prostorski izvedbeni akt občine na način in po postopku, ki velja za DPN, vendar se šteje, da ima sprejeti akt pravno naravo OPN, ki ga nadomešča.

58. člen
(sodno varstvo)

(1) Zoper DPN, izbor najustreznejše variante, celovito dovoljenje, OPN, OPPN, odlok o urejanju podobe naselij in krajine ter sklep o lokacijski preveritvi je mogoč upravni spor v skladu z zakonom, ki ureja upravni spor, če ta zakon ne določa drugače.

(2) V upravnem sporu sodišče odloča o zakonitosti aktov iz prejšnjega odstavka tega člena, kolikor ti akti urejajo posamična razmerja, pri čemer je tožnik lahko oseba, katero akt neposredno zadeva, če vlaga tožbo zaradi varstva svojih pravic in pravnih koristi.

(3) V upravnem sporu sodišče odloča o zakonitosti aktov iz prvega odstavka tega člena, pri čemer je tožnik lahko v skladu s predpisi, ki urejajo upravni spor, državni pravobranilec, ter nevladna organizacija, ki ima aktiven status delovanja v javnem interesu na področju urejanja prostora v skladu s 45. členom tega zakona, če vlaga tožbo zaradi kršitev zakona v škodo javnega interesa urejanja prostora in če je predhodno aktivno sodelovala v postopku priprave tega prostorskega izvedenega akta, tako da je podala pripombe ali predloge na razgrnjen akt.

(4) Poleg oseb iz prejšnjega odstavka je tožnik lahko tudi nevladna organizacija, ki ima aktiven status delovanja v javnem interesu na področju varstva okolja, ohranjanja narave ali varstva kulturne dediščine v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine, če vlaga tožbo zaradi kršitev zakona v škodo javnega interesa varstva okolja, ohranjanja narave ali varstva kulturne dediščine in če je predhodno aktivno sodelovala v postopku priprave tega prostorskega izvedenega akta, tako da je podala pripombe ali predloge na razgrnjen akt.

(5) Ne glede na določbe zakona, ki ureja upravni spor, v upravnem sporu glede aktov iz prvega odstavka tega člena ni mogoče zahtevati spremembe prostorskega akta, sodišče pa prostorski akt odpravi ali razveljavi.

(6) Sodišče izda začasno odredbo, s katero zadrži izvajanje celovitega dovoljenja, če je tožba vložena zoper odločitev o sprejemljivosti vplivov posega na okolje.

59. člen **(sorodni predpisi in prostorski izvedbeni akti)**

(1) Pripravlavec sorodnega predpisa, z uveljavitvijo katerega se bodo na določenem območju spremenile ali dopolnile določbe in vsebine tam veljavnega prostorskega izvedbenega akta ali bo sorodni predpis neposredno vplival na njegovo izvedljivost, mora v sorodnem predpisu zagotoviti takšne rešitve, da bo ta v čim manjši meri vplival na izvedbeno regulacijo, kakršna je določena v prostorskem aktu, in le v toliko, kolikor je potrebno za dosego namena sorodnega predpisa, ter poskrbeti za jasna in nedvoumna razmerja med določbami obeh regulacij.

(2) Pripravlavec sorodnega predpisa mora v postopku njegove priprave seznaniti pripravljavca občinskega prostorskega izvedbenega akta, ki lahko v 30 dneh poda mnenje glede vpliva sorodnega predpisa v smislu prejšnjega odstavka. Če sorodni predpis posega ali vpliva na izvedljivost DPN, izbora najustreznejše variante ali celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, njegov pripravljavec o tem seznaniti ministrstvo in pobudnika priprave DPN, ki lahko v 30 dneh podata mnenje. Seznanitev in mnenje občine ali ministrstva sta potrebna tudi takrat, kadar sorodni predpis posega na območje ali vpliva na rešitve prostorskega izvedbenega akta ali izbora najustreznejše variante v pripravi. Podatek o teh aktih v pripravi pripravljavec sorodnega predpisa pridobi od občine ali ministrstva. Sorodni predpis mora vsebovati tudi grafični prikaz območja v prostoru skladno s predpisi, ki urejajo prostorski informacijski sistem.

(3) V primeru začasne razglasitve za kulturni spomenik po predpisih s področja varstva kulturne dediščine in začasnega zavarovanja po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave, se določbe drugega, tretjega, četrtega in petega odstavka tega člena ne uporabljajo.

(4) Kot prostorski izvedbeni akti iz prvega odstavka tega člena se štejejo tudi:

- državni prostorski načrt, občinski prostorski načrt, občinski podrobni prostorski načrt in regionalni prostorski načrt po Zakonu o prostorskem načrtovanju (Uradni list RS, št. 33/07, 70/08 – ZVO-1B, 108/09, 80/10 – ZUPUDPP, 43/11 – ZKZ-C, 57/12, 57/12 – ZUPUDPP-A, 109/12, 76/14 – odl. US in 14/15 – ZUUJFO; v nadaljnjem besedilu: ZPNačrt),
- državni prostorski načrt po Zakonu o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor (Uradni list RS, št. 80/10, 106/10 – popr. in 57/12; v nadaljnjem besedilu: ZUPUDPP),

- državni lokacijski načrt, prostorski red občine in občinski lokacijski načrt po Zakonu o urejanju prostora (Uradni list RS, št. 110/02, 8/03 – popr., 58/03 – ZZK-1, 33/07 – ZPNačrt, 108/09 – ZGO-1C in 80/10 – ZUPUDPP, v nadaljnjem besedilu: ZUreP-1),
- prostorski ureditveni pogoji ter zazidalni, ureditveni in lokacijski načrti po Zakonu o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86 in Uradni list RS, št. 26/90, 3/91, 18/93, 47/93, 71/93, 44/97 in 9/2001 – ZPPreb, v nadaljnjem besedilu: ZUN),
- zazidalni načrt po Zakonu o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16/67, 27/72, 8/78 in 18/84),
- lokacijski načrti, sprejeti na podlagi Zakona o graditvi objektov na mejnih prehodih (Uradni list RS, št. 44/07 – uradno prečiščeno besedilo in 80/10 – ZUPUDPP),
- lokacijski načrti, sprejeti na podlagi Zakona o ukrepih za odpravo posledic določenih zemeljskih plazov večjega obsega iz let 2000 in 2001 (Uradni list RS, št. 3/06 – uradno prečiščeno besedilo, 80/10 – ZUPUDPP in 109/12) in
- ureditveni načrt obnove, sprejeti na podlagi Zakona o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju (Uradni list RS, št. 26/05 – uradno prečiščeno besedilo in 114/06 - ZUE).

2. poglavje: STROKOVNE PODLAGE

60. člen (strokovne podlage)

(1) Za pripravo prostorskih aktov, za potrebe spremljanja stanja prostora in druge naloge urejanja prostora se predhodno izdelajo ustrezne strokovne podlage.

(2) Pri pripravi prostorskih aktov se uporabljajo podatki iz prikaza stanja prostora ter drugi podatki, ki so pomembni za pripravo prostorskega akta, vključno s podatki nosilcev urejanja prostora.

(3) S strokovnimi podlagami se:

- ugotovijo in analizirajo podatki iz prejšnjega odstavka, problemi, razvojne potrebe in možnosti, stanje glede fizičnih lastnosti in pravnega stanja prostora, ranljivost prostora in ugotovijo tveganja in pričakovani vplivi na posamezne sestavine prostora in okolja, pričakovani učinki na gospodarski razvoj in družbeno-socialno okolje ter analizirajo prostorske, tehnične in tehnološke možnosti načrtovanih prostorskih ureditev,
- pripravijo strokovne rešitve načrtovanih prostorskih ureditev ter
- opravi vrednotenje in primerjava ali utemeljitev rešitev.

(4) Kadar so območja s skupnimi razvojnimi in varstvenimi interesi v več občinah, se zanje pripravijo skupne strokovne podlage.

(5) Za pripravo prostorskih aktov se lahko uporabijo tudi že izdelane strokovne podlage, če se dejansko stanje ni bistveno spremenilo. Kot strokovne podlage štejejo tudi sprejeti razvojni akti z različnih področij, kot npr. s področja trajnostne mobilnosti, rabe energije in energetske učinkovitosti, prilagajanja na podnebne spremembe in drugi sektorski načrti, ki obravnavajo prostor.

(6) Za presojo kakovosti strokovnih rešitev in strokovnih podlag se lahko pripravijo strokovne ocene (recenzije), s katerimi se preverja ustreznost uporabljenega gradiva, uporabljenih metod, teoretskih izhodišč ter načrtovalskih konceptov in predlaganih strokovnih rešitev.

61. člen (izdelava strokovnih podlag)

(1) Strokovne podlage se pripravijo v obsegu, vsebini in obliki, ki ustreza zahtevnosti obravnavane problematike, omogoča usklajevanje razvojnih in varstvenih interesov ter zagotavlja transparentne strokovne rešitve. Obseg, vsebina in roki za izdelavo strokovnih podlag se določijo v začetnem delu postopka priprave prostorskih aktov, pri čemer se o tem izrečejo tudi nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri pripravi posameznega dela strokovnih podlag.

(2) Ne glede na predpise, ki urejajo javno naročanje, se strokovne podlage pridobijo s projektnim natečajem zgolj za strokovne rešitve načrtovanih prostorskih ureditev s področja

urbanističnega, krajinskega in arhitekturnega načrtovanja za pripravo prostorskega izvedbenega akta, katerih namen je urediti:

- notranji razvoj ali prenovo določenih delov naselja,
- kompleksne stanovanjske in poslovne gradnje, ali
- kompleksna območja turističnih, rekreacijskih in drugih podobnih dejavnosti v krajini, ki pomembno vplivajo na prepoznavne značilnosti prostora.

(3) Strokovne podlage iz prejšnjega odstavka se pridobijo s projektnim natečajem tudi v primeru, če investitor priprave prostorskega izvedbenega akta ni naročnik v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje.

(4) Med strokovne podlage iz drugega odstavka tega člena ne štejejo strokovne podlage za razpis projektnega natečaja in strokovne podlage za načrtovanje prenove na območjih s kulturno dediščino.

(5) Projektni natečaj se izvede v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje.

62. člen **(obvezne strokovne podlage)**

(1) Kot obvezna strokovna podlaga za pripravo regionalnega prostorskega plana, občinskega prostorskega plana in OPN se za mesta ter druga urbana naselja izdelava urbanistična zasnova.

(2) Urbanistična zasnova se lahko izdelava tudi za druga naselja, kjer je zaradi posebnega razvojnega interesa ali nasprotujočih si interesov to potrebno.

(3) Kot obvezna strokovna podlaga za pripravo regionalnega prostorskega plana ali občinskega prostorskega plana se za posamezna krajinsko zaokrožena območja izdelava krajinska zasnova, če:

- so na območju predvidene prostorske ureditve, ki bi lahko pomembno vplivale na krajino, zeleni sistem, kulturno dediščino, ohranjanje narave, varstvo kmetijskih zemljišč, trajnostno rabo naravnih virov ali na prepoznavne značilnosti prostora, ali če gre za sanacijo razvrednotenega območja in
- se na območju pojavljajo nasprotujoči si interesi v zvezi z rabo prostora.

(4) Krajinska zasnova se izdelava tudi za:

- varovana območja po predpisih s področja varstva kulturne dediščine, če tako določa akt o določitvi območja in
- pripravo OPN, če tako določa regionalni prostorski plan ali občinski prostorski plan.

(5) Vsebine, določene za urbanistično in krajinsko zasnovo, se lahko izvedejo v skupni strokovni podlagi, če je to glede na obravnavano območje smiselno.

(6) Pri pripravi urbanistične in krajinske zasnove se finančno preveri izvedljivost razvojnih odločitev.

(7) Kot obvezna strokovna podlaga za pripravo OPN in OPPN se izdelava elaborat ekonomike.

63. člen **(urbanistična zasnova)**

(1) Urbanistična zasnova je namenjena analizi obstoječega stanja v prostoru, prepoznavi omejitev, potreb in kvalitet, ter usmerjanju in podrobnejši določitvi urbanistično-arhitekturnega razvoja naselja.

(2) Urbanistična zasnova opredeli naslednje vsebine:

- okvirno ureditveno območje naselja;
- okvirno območje za dolgoročni razvoj naselja;
- usmeritve za razporeditev dejavnosti znotraj naselja z morebitnimi vplivi na sosednja območja;
- način razvoja naselja oziroma njegovih delov;
- omrežje gospodarske in družbene infrastrukture;
- območja javnih površin;
- območja prepoznavnih značilnosti v prostoru;

- razvrednotena območja;
- območja prenove;
- zeleni sistem naselja;
- območja, za katere se pripravi urbanistično-arhitekturni natečaj;
- usmeritve za urbanistično in arhitekturno oblikovanje (npr. morfologija in tipologija pozidave, gabariti, volumni, gradbene linije);
- usmeritve za varstvo okolja, ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine, doseganje energetske učinkovitosti in trajnostne rabe naravnih virov;
- program ukrepov z usmeritvami za njihovo izvajanje.

(3) Urbanistična zasnova se glede vsebine in stopnje podrobnosti obdelave rešitev ustrezno prilagodi vrsti, vsebini in namenu prostorskega akta, za katerega se pripravlja.

64. člen **(krajinska zasnova)**

(1) Krajinska zasnova je namenjena usmerjanju in podrobnejši določitvi prostorskega razvoja in varstva na posameznih območjih v krajini.

(2) Krajinska zasnova za posamezno območje opredeli:

- razvojni in varstveni koncept območja;
- usmeritve za razporeditev dejavnosti v prostoru z morebitnimi vplivi na sosednja območja;
- zeleni sistem območja;
- usmeritve za urbanistično, arhitekturno in krajinsko oblikovanje predvidenih prostorskih ureditev;
- usmeritve za varstvo krajine, okolja, ohranjanje narave, varstvo kmetijskih zemljišč, varovanje gozdov, varstvo kulturne dediščine in trajnostno rabo naravnih virov;
- usmeritve v zvezi z varstvom pred naravnimi nesrečami;
- program ukrepov z usmeritvami za njihovo izvajanje.

(3) Krajinska zasnova se glede vsebine in stopnje podrobnosti obdelave rešitev ustrezno prilagodi vrsti, vsebini in namenu prostorskega akta, za katerega se pripravlja.

65. člen **(elaborat ekonomike)**

(1) Skupaj s pripravo OPN in OPPN se pripravi elaborat ekonomike, ki za izvedbo v OPN in OPPN načrtovanih prostorskih ureditev na grafični in tekstualni način opredeljuje:

- komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo in družbeno infrastrukturo, ki jo bo treba zgraditi za ta namen;
- oceno finančnih sredstev, potrebnih za izvedbo OPN ali OPPN, z določitvijo razmerja med sredstvi, ki jih mora zagotoviti občina, in sredstvi, ki jih morajo zagotoviti investitorji, za gradnje katerih se zagotavlja vsaj del komunalne opreme in druge gospodarske javne infrastrukture;
- etapnost izvajanja OPN v delu, ki se nanaša na načrtovano komunalno opremo in drugo gospodarsko javno in družbeno infrastrukturo, ter opredelitev kriterijev, po katerih se zagotovi, meri in spremlja izvajanje opremljanja ter ekonomsko smotrnost in učinkovitost vseh načrtovanih prostorskih ureditev.

(2) Z elaboratom ekonomike se na vseh stopnjah priprave OPN in OPPN preverja ekonomičnost načrtovanih prostorskih ureditev in drugih rešitev teh prostorskih aktov. Elaborat ekonomike je del gradiva za obravnavo na občinskem svetu.

(3) Elaborat ekonomike je osnova za pripravo programa opremljanja stavbnih zemljišč v skladu s tem zakonom.

(4) Če se na ravni elaborata ekonomike za pripravo OPN zadostno obdelajo vsebine iz prvega odstavka tega člena tudi za potrebe OPPN, izdelava posebnega elaborata ekonomike zanj ni potrebna.

(5) Če se OPN ali OPPN nanaša na investicijski projekt v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance:

- elaborat ekonomike, ki je podlaga za sprejetje sklepa o pripravi OPN ali OPPN šteje za dokument identifikacije investicijskega projekta;
- elaborat ekonomike, na podlagi katerega se v OPN ali OPPN odloča o varianti investicije, šteje za predinvesticijsko zasnovo;
- in če je v postopku priprave OPN ali OPPN izdelana študija variant, s katero se variante vrednotijo tudi z ekonomskega vidika, taka študija variant šteje za elaborat ekonomike in predinvesticijsko zasnovo.

(6) Če se v postopku priprave OPN ali OPPN izdelata investicijska dokumentacija v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance, ta dokumentacija šteje za elaborat ekonomike.

3. poglavje: PROSTORSKI STRATEŠKI AKTI

1. oddelek: Strategija prostorskega razvoja Slovenije

66. člen

(namen in vsebina Strategije prostorskega razvoja Slovenije)

(1) Strategija prostorskega razvoja Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Strategija) je temeljni prostorski strateški akt o usmerjanju prostorskega razvoja države. Skladno s Strategijo razvoja Slovenije in v povezavi z drugimi državnimi razvojnimi akti in razvojnimi cilji EU določa dolgoročne strateške cilje države in usmeritve razvoja dejavnosti v prostoru.

(2) Strategija vsebuje:

- vizijo prostorskega razvoja države z dolgoročnimi cilji prostorskega razvoja in
- dolgoročen koncept prostorskega razvoja s prednostnimi nalogami in usmeritvami za dosego ciljev prostorskega razvoja.

(3) Strategija določa tudi strateške usmeritve in izhodišča za urejanje prostora na državni, regionalni in občinski ravni.

(4) Razvojni dokumenti posameznih področij in dejavnosti ne smejo biti v nasprotju s Strategijo.

67. člen

(akcijski program za izvajanje Strategije)

(1) Za izvajanje Strategije ministrstvo pripravi akcijski program, ki ga sprejme vlada.

(2) V akcijskem programu se določijo in prikažejo prednostne naloge in ukrepi za izvajanje Strategije v srednjeročnem obdobju za posamezna območja ali dejavnosti ter usmeritve za pripravo prostorskih aktov.

(3) V akcijskem programu se lahko obravnavajo tudi vsebine regionalnega prostorskega plana iz tretjega odstavka 70. člena tega zakona, ki so v pristojnosti države, če regionalnega prostorskega plana ni ali če teh vsebin ne vsebuje. Za pripravo akcijskega programa se v tem primeru smiselno upoštevajo določbe 73. člena tega zakona, pri čemer je pripravljavec ministrstvo, sprejme pa ga vlada.

(4) Za morje se pripravi in sprejme akcijski program za izvajanje Strategije na morju. Za njegovo pripravo se smiselno uporablja določba 73. člena tega zakona, pri čemer je pripravljavec ministrstvo, sprejme pa ga vlada. V postopku priprave se zagotovi sodelovanje sosednjih držav. Usklajen mora biti z načrti upravljanja, ki so sprejeti v skladu s predpisi, ki urejajo vode. Akcijski program za izvajanje Strategije na morju se preveri z vidika skladnosti z dejanskim stanjem in potrebami v prostoru najpozneje vsakih deset let.

68. člen

(izhodišča za pripravo Strategije)

(1) Ministrstvo na podlagi spremljanja, analize in ocene stanja v prostoru, Poročila o prostorskem razvoju Slovenije, pripravi izhodišča za pripravo Strategije.

(2) Ministrstvo v pripravo izhodišč iz prejšnjega odstavka vključi udeležence pri urejanju prostora.

(3) Komisija za prostorski razvoj obravnava in potrdi Izhodišča za pripravo Strategije.

69. člen (priprava in sprejetje Strategije)

(1) Ministrstvo na podlagi potrjenih izhodišč iz prejšnjega člena po posvetovanjih z udeleženci pri urejanju prostora pripravi osnutek Strategije.

(2) Ministrstvo objavi osnutek Strategije v svetovnem spletu in udeležence pri urejanju prostora pozove, da v 60 dneh posredujejo pripombe in predloge, ki jih imajo v zvezi z osnutkom. Ministrstvo v okviru javne razprave izvede javni posvet.

(3) Ministrstvo na podlagi pripomb in predlogov udeležencev pri urejanju prostora pripravi predlog Strategije, ki ga obravnava in potrdi Komisija za prostorski razvoj.

(4) Strategijo sprejme na predlog vlade Državni zbor Republike Slovenije z resolucijo.

2. oddelek: Regionalni prostorski plan

70. člen (namen in vsebina regionalnega prostorskega plana)

(1) Regionalni prostorski plan je prostorski strateški akt, s katerim se država in občine na podlagi Strategije, njenega akcijskega programa, drugih razvojnih aktov države in razvojnih ciljev EU dogovorijo in uskladijo o prostorskem razvoju posamezne razvojne regije in določijo bistvene razvojne priložnosti.

(2) V regionalnem prostorskem planu se uskladijo in določijo:

- cilji in prednostne naloge prostorskega razvoja;
- mesta, druga urbana naselja in morebitna druga naselja, ki so pomembna za razvoj regije, katerim se določi njihova vloga ter okvirna območja za njihov dolgoročni razvoj;
- širša mestna območja;
- zasnova omrežij družbene infrastrukture;
- zasnova omrežij gospodarske infrastrukture;
- zasnova stanovanjskih območij;
- prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, ki so pomembne za regijo;
- zelena infrastruktura regije;
- povezave s sosednjimi območji.

(3) V regionalnem prostorskem planu se uskladijo zasnove prostorskih ureditev državnega pomena tako, da se opravita vsaj predhodno vrednotenje in utemeljitev možnih variant, opredelijo predlogi izvedljivih variant in podajo usmeritve za njihovo prostorsko načrtovanje. Te so podlaga za izvedbo postopka državnega prostorskega načrtovanja v skladu s tem zakonom.

(4) V regionalnem prostorskem planu se obvezno uskladijo in določijo zasnove prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki segajo na območje več občin ali vplivajo na razvoj več občin, med katere spadajo zlasti:

- prostorske ureditve, ki so neposredno namenjene opravljanju lokalnih gospodarskih javnih služb s področja varstva okolja;
- prednostna razvojna območja za stanovanjsko oskrbo;
- prednostna območja za gospodarski razvoj, ki same ali kot širitev obstoječih presegajo 10 ha uporabne površine (industrijske, obrtne, trgovske, poslovne, logistični centri);
- večja nakupovalna središča, ki sama ali kot širitev obstoječih presegajo 5000 m² bruto tlorisne površine;
- infrastrukturna vozlišča in prostorske ureditve, namenjene urejanju skupnega javnega potniškega prometa;
- območja za objekte pomembnejše družbene infrastrukture.

(5) Ne glede na določbe drugega in petega odstavka tega člena se lahko na predlog občine ob strinjanju preostalih občin v razvojni regiji v regionalnem prostorskem planu uskladijo in določijo tudi zasnove drugih prostorskih ureditev lokalnega pomena.

(6) Regionalni prostorski plan vsebuje usmeritve za prostorski razvoj regije, predvsem usmeritve za razvoj poselitve, za razvoj gospodarske infrastrukture in za urejanje krajine s poudarkom na ohranjanju krajinske identitete. Usmeritve se prednostno podajo glede na pomembne razvojne možnosti ali probleme v razvojni regiji. Občine te usmeritve upoštevajo pri pripravi svojih prostorskih aktov.

(7) Če vsebina regionalnega prostorskega plana vpliva na sosednjo razvojno regijo ali posamezno občino, se te vsebine z njimi uskladijo.

71. člen **(razmerje z regionalnim razvojnim programom)**

(1) Regionalni prostorski plan je podlaga za pripravo regionalnega razvojnega programa, ki se pripravlja po predpisih o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

(2) Regionalni prostorski plan mora biti sprejet pred regionalnim razvojnim programom iz prejšnjega odstavka ali sočasno z njim.

72. člen **(pripravlavec regionalnega prostorskega plana)**

(1) Pripravlavec regionalnega prostorskega plana je pravna oseba, ki jo za celotno območje vsake razvojne regije izbere ministrstvo v skladu s predpisi, ki urejajo javno naročanje.

(2) Pravna oseba iz prejšnjega odstavka mora izpolnjevati naslednja pogoja:

- da je pravna oseba v večinski javni lasti kot to določajo predpisi o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja in
- da ima interdisciplinarno skupino strokovnjakov za vsebine, ki jih pokriva regionalni prostorski plan.

(3) Pripravlavec se v skladu s predpisi o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja izbere za eno programsko obdobje in vključi v regijsko razvojno mrežo.

(4) Pripravlavec vodi postopek priprave regionalnega prostorskega plana in skrbi za usklajevanje interesov med državo ter občinami na območju razvojne regije. Pripravlavec si mora prizadevati za sodelovanje vseh relevantnih udeležencev pri urejanju prostora ter poskrbeti za zgodnje in učinkovito obveščanje ter sodelovanje javnosti.

(5) Za izdelavo posameznih sestavin regionalnega prostorskega plana ali njegovih strokovnih podlag lahko pripravlavec pooblasti zunanje strokovnjake, če v okviru svojega delovanja nima zagotovljenega ustreznega strokovnega znanja.

(6) Sredstva za izvajanje nalog prostorskega planiranja na regionalni ravni se zagotavljajo v občinskih in državnem proračunu, pri čemer državni proračun zagotovi 60 odstotkov potrebnih sredstev.

73. člen **(priprava in sprejetje regionalnega prostorskega plana)**

(1) Priprava regionalnega prostorskega plana se začne, ko se država in vse občine v razvojni regiji po posvetovanjih z javnostjo dogovorijo in uskladijo o njegovi okvirni vsebini, postopku priprave in načinu sodelovanja z udeleženci pri urejanju prostora (izhodišča za pripravo) in sosednjimi razvojnimi regijami. Izhodišča za pripravo se javno objavijo v prostorskem informacijskem sistemu. Ministrstvo, pristojno za okolje, odloči o morebitni izvedbi celovite presoje vplivov na okolje.

(2) Osnutek regionalnega prostorskega plana se pripravi na strokovnih podlagah, ki jih zagotovijo tudi nosilci urejanja prostora za svoje področje pristojnosti tako, da omogočajo predstavitev razvojnih in varstvenih interesov za razvojno regijo in sosednja območja. Ob pripravi osnutka se pripravi tudi okoljsko poročilo, če je to potrebno.

(3) Osnutek regionalnega prostorskega plana se javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in na krajevno običajen način v posameznih občinah ter javno razgrne za najmanj 60 dni. V tem roku ima javnost možnost podaje predlogov in pripomb, do katerih se pripravljavec opredeli in jih ustrezno obravnava. Na osnutek podajo svoja mnenja tudi nosilci urejanja prostora, v katerih ugotavljajo skladnost osnutka s predpisi in razvojnimi dokumenti iz svoje pristojnosti ter strokovnimi podlagami, ki so jih zagotovili v postopku.

(4) Na podlagi pridobljenih predlogov in pripomb javnosti ter mnenj nosilcev urejanja prostora iz prejšnjega odstavka se pripravi predlog regionalnega prostorskega plana. Ministrstvo, pristojno za okolje, odloči, ali so vplivi plana na okolje sprejemljivi, če se v postopku izvaja tudi celovita presoja vplivov na okolje.

(5) Regionalni prostorski plan sprejme razvojni svet regije, kot je določen s predpisi o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja, po predhodni potrditvi vlade.

(6) Regionalni prostorski plan se po sprejetju javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu.

74. člen

(revizija)

Regionalni prostorski plan se vsakih 15 let obvezno revidira po postopku, predvidenem za njegovo sprejetje, pri čemer se preveri njegova vsebina iz vidika skladnosti z aktualnimi razvojnimi in varstvenimi interesi v družbi.

3. oddelek: Občinski prostorski plan

75. člen

(namen in vsebina občinskega prostorskega plana)

(1) Z občinskim prostorskim planom občina na podlagi Strategije in njenega akcijskega programa, regionalnega prostorskega plana, drugih razvojnih dokumentov države in razvojnih ciljev EU uskladi in določi:

- cilje in prednostne naloge prostorskega razvoja občine;
- naselja v omrežju naselij in njihovo vlogo;
- zasnovno omrežja gospodarske infrastrukture;
- zasnovno družbene infrastrukture lokalnega pomena;
- prednostna območja za razvoj dejavnosti, ki so pomembne za občino;
- območja, za katera se izdelata urbanistična ali krajinska zasnova.

(2) Občinski prostorski plan vsebuje usmeritve za prostorski razvoj občine, predvsem usmeritve za razvoj poselitve, za urejanje krajine in za razvoj gospodarske in družbene infrastrukture lokalnega pomena. Občine te usmeritve upoštevajo pri pripravi prostorskih aktov.

(3) Sprejetje občinskega prostorskega plana je obvezno le za mestne občine, kadar za regijo, v kateri so, ni sprejet regionalni prostorski plan oziroma se ni začel postopek njegove priprave. V takem primeru mestna občina v občinskem prostorskem planu lahko načrtuje tudi okvirna območja za dolgoročni razvoj naselij.

(4) Občinski prostorski plan ne sme določati zasnov prostorskih ureditev lokalnega pomena iz četrtega odstavka 70. člena v neskladju z regionalnim prostorskim planom in akcijskim programom za izvajanje Strategije.

76. člen

(pripravljavec in izdelovalec občinskega prostorskega plana)

(1) Za pripravo občinskega prostorskega plana je odgovorna občina.

(2) Pri izdelavi občinskega prostorskega plana se zagotovi sodelovanje interdisciplinarne skupine strokovnjakov za vsebine, ki jih pokriva ta dokument.

(3) Občina lahko za izdelavo občinskega prostorskega plana ali njegove posamezne sestavine ali strokovne podlage pooblasti zunanje strokovnjake.

77. člen
(priprava in sprejetje občinskega prostorskega plana)

(1) Na podlagi ugotovitev analize spremljanja stanja prostora ter po posvetovanjih z javnostjo in nosilci urejanja prostora župan sprejme sklep o pripravi občinskega prostorskega plana, ki opredeli njegova izhodišča in načrt priprave. Ta sklep se javno objavi, udeleženci pri urejanju prostora pa lahko v 30 dneh podajo svoje predloge, pripombe, mnenja in smernice.

(2) Občinski prostorski plan sprejme občinski svet in ga po sprejetju javno objavi.

(3) Glede preostalih vprašanj postopka priprave občinskega prostorskega plana se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o pripravi regionalnega prostorskega plana.

4. poglavje: PROSTORSKI IZVEDBENI AKTI

1. oddelek: Državno prostorsko načrtovanje

1.1. Splošne določbe

78. člen
(namen državnega prostorskega načrtovanja)

(1) Država načrtuje prostorske ureditve državnega pomena skupaj s spremljajočimi in funkcionalno povezanimi prostorskimi ureditvami (državno prostorsko načrtovanje).

(2) Državno prostorsko načrtovanje poteka:

- s postopkom priprave in sprejetjem DPN, ki je podlaga za izdajo gradbenega dovoljenja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, ali
- z združenim postopkom načrtovanja in dovoljevanja (v nadaljnjem besedilu: združen postopek), ki združuje postopek izbora najustreznejše variante prostorske ureditve državnega pomena, če ta še ni bil izveden, ter postopek priprave dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja in postopek izdaje celovitega dovoljenja v skladu s tem zakonom.

(3) Združen postopek se izvede, če je znan investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve, ki namerava za najustreznejšo varianto pridobiti eno celovito dovoljenje. Ne glede na to se združen postopek lahko izvede tudi, če namerava investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve pridobiti več celovitih dovoljenj, če gre za obsežno linijsko prometno ali energetska infrastrukturo iz drugega odstavka 50. člena tega zakona in če gre za funkcionalno zaključeno celoto.

(4) Državno prostorsko načrtovanje temelji na odločitvah glede zasnov prostorskih ureditev državnega pomena, ki so bile usklajene in dogovorjene v regionalnem prostorskem planu ali akcijskem programu za izvajanje Strategije. V postopku državnega prostorskega načrtovanja se izvedejo le faze in sprejmejo odločitve, ki v postopkih priprave regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije niso bile že izvedene ali sprejete smiselno na način, kot jih določa ta zakon za državno prostorsko načrtovanje.

79. člen
(vsebina državnega prostorskega načrtovanja)

(1) DPN določi načrtovano prostorsko ureditev, območje DPN, prostorske izvedbene pogoje za projektiranje v tem območju in usmeritve za določitev namenske rabe prostora v občinskih prostorskih izvedbenih aktih.

(2) Najustreznejša varianta določi zasnovo načrtovane prostorske ureditve, njeno območje ter omejitve in dopustne posege v tem območju, če so potrebni.

(3) S celovitim dovoljenjem se dovoli gradnja objektov v okviru načrtovane prostorske ureditve in sprejme prostorski izvedbeni akt. Če je treba v združenem postopku izvesti tudi presojo vplivov na okolje, se s celovitim dovoljenjem odloči tudi o ustreznosti vplivov posega. Celovito dovoljenje v delu, ki ima učinek DPN, določi območje prostorskega izvedbenega akta, druge dopustne posege v prostor in prostorske izvedbene pogoje zanje ter usmeritve za določitev namenske rabe prostora v občinskih prostorskih izvedbenih aktih.

(4) Območje DPN, območje najustreznejše variante in območje celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinke DPN, so opredeljeni tako, da jih je možno grafično prikazati v nepremičninskih evidencah. Določi se v vsaki fazi postopka ter glede na znane podatke in glede na podrobnost strokovnih podlag, s katerimi se razpolaga v posamezni stopnji postopka.

80. člen

(udeleženci postopka državnega prostorskega načrtovanja)

(1) Pobudnik izvedbe postopka državnega prostorskega načrtovanja je ministrstvo, v katerega pristojnost spada prostorska ureditev, za katero daje pobudo. Pobudnik je tudi investitor priprave prostorskega akta, če naročila dokumentacije v postopku priprave in sprejetja DPN ali postopku izbora najustreznejše variante ne naloži investitorju izvedbe načrtovane prostorske ureditve. Pobudnik je lahko tudi ministrstvo, če so za to utemeljeni razlogi.

(2) Pripravljavca v postopku priprave in sprejetja DPN in v postopku izbora najustreznejše variante je ministrstvo.

(3) Postopek izdaje celovitega dovoljenja usklajuje in vodi ministrstvo.

(4) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve v združenem postopku poda pobudo za pripravo dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja, naroči njeno izdelavo, poda vlogo za izdajo celovitega dovoljenja in nosi stroške teh postopkov. Zanj veljajo tudi obveznosti, ki jih za investitorja določajo predpisi, ki urejajo graditev.

(5) Stranski udeleženec v postopku izdaje celovitega dovoljenja je lahko oseba, ki je lahko stranski udeleženec v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(6) Za izdelovalca dokumentacije v postopku izbora najustreznejše variante se uporabljajo določbe 43. člena tega zakona.

(7) Vsak sestavni del dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja (v nadaljnjem besedilu: dokumentacija) izdelava in potrdi strokovnjak s svojega področja. Za izdelovalca sestavnega dela dokumentacije, ki bo na podlagi celovitega dovoljenja imel učinek DPN, se uporabljajo določbe 43. člena tega zakona. Za izdelovalca sestavnega dela dokumentacije, ki bo podlaga za odločanje o vsebinah gradbenega dovoljenja, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja graditev. Če se izdelava tudi poročilo o vplivih na okolje se za njegovo izdelavo uporabljajo določbe zakona, ki ureja varstvo okolja.

81. člen

(dopustne dodatne prostorske ureditve)

(1) Poleg izvedbe načrtovanih prostorskih ureditev je zaradi smotrne izrabe prostora v območju veljavnega DPN ali območju veljavnega celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, dopustna tudi izvedba dodatnih prostorskih ureditev, ki z njim niso načrtovane, če:

- gre za prostorske ureditve gospodarske infrastrukture in priključkov nanje,
- se k rešitvam njihove umestitve pridobi predhodno pozitivno mnenje investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve ali, če je prostorska ureditev državnega pomena že zgrajena in predana v uporabo, njenega upravljavca,
- se dodatne prostorske ureditve ne izvajajo na območjih omilitvenih ali izravnalnih ukrepov v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja in ohranjanje narave, ki so načrtovane z DPN ali celovitim dovoljenjem v delu, ki ima učinek DPN, in
- če DPN ali celovito dovoljenje v delu, ki ima učinek DPN, teh prostorskih ureditev izrecno ne prepoveduje.

(2) Določbe tega člena se uporabljajo tudi na območjih:

- državnih prostorskih načrtov, sprejetih na podlagi ZUPUDPP,
- državnih prostorskih načrtov, sprejetih na podlagi ZPNačrt,

- državnih lokacijskih načrtov, sprejetih na podlagi ZUreP-1 in
- prostorskih izvedbenih načrtov, ki jih je na podlagi ZUN sprejela država.

82. člen

(načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena)

(1) Na območju DPN, območju izbora najustreznejše variante in na območju celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, občina lahko načrtuje prostorske ureditve lokalnega pomena, če s tem nista onemogočeni izvedba in uporaba z DPN, izborom najustreznejše variante ali celovitim dovoljenjem določenih prostorskih ureditev in če s tem soglašata vlada.

(2) Občina, ki namerava načrtovati prostorske ureditve lokalnega pomena na območju iz prejšnjega odstavka, vladi pošlje pobudo za takšno načrtovanje, ki jo predhodno uskladi z investitorjem izvedbe načrtovane prostorske ureditve ali upravljavcem, če so prostorske ureditve že zgrajene in predane v uporabo.

(3) Vlada preveri skladnost izvedbe predlagane prostorske ureditve lokalnega pomena s prostorskimi ureditvami, ki so predmet DPN, izbora najustreznejše variante ali celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, in v 90 dneh izda soglasje za pripravo občinskega prostorskega izvedbenega akta ali pobudo občine s sklepom zavrne. Vlada lahko s soglasjem predpiše tudi pogoje, ki jih mora občina upoštevati ali izvesti pred začetkom priprave takega občinskega prostorskega izvedbenega akta ali druge usmeritve.

(4) Po sprejetju občinskega prostorskega izvedbenega akta iz prejšnjega odstavka vlada ugotovi, ali DPN ali izbor najustreznejše variante ali celovito dovoljenje v delu, ki ima učinek DPN, v določenem delu ali v celoti preneha veljati.

83. člen

(načrtovanje prostorskih ureditev skupnega pomena)

(1) Ministrstvo in občina se lahko dogovorita, da občina pripravi prostorski izvedbeni akt za prostorsko ureditev, ki je skupnega državnega in lokalnega pomena, če se s tem strinja ministrstvo, v katerega pristojnost spada prostorska ureditev državnega pomena. Ministrstvo in občina pred začetkom priprave takega prostorskega akta skleneta dogovor, v katerem določita obveznosti glede priprave in financiranja strokovnih podlag, priprave prostorskega izvedbenega akta in morebitne druge obveznosti.

(2) Prostorsko ureditev skupnega pomena občina načrtuje z OPN ali OPPN v skladu s tem zakonom, pri čemer župan sprejme sklep o njegovi pripravi po predhodnem soglasju ministra.

(3) Ministrstvo mora občinske prostorske akte, pripravljene na podlagi tega člena, potrditi pred njihovim sprejetjem.

1.2. Skupni del postopka državnega prostorskega načrtovanja

84. člen

(pobuda za državno prostorsko načrtovanje)

(1) Skupni del postopka državnega prostorskega načrtovanja se začne na pobudo. Če je pobuda dana za izvedbo združenega postopka in je najustreznejša varianta že izbrana, taka pobuda šteje za pobudo iz 95. člena tega zakona.

(2) Pobuda mora biti utemeljena in mora vsebovati podatke, potrebne za odločanje o postopku državnega prostorskega načrtovanja, vključno z navedbo vrste postopka državnega prostorskega načrtovanja ter s podatki, potrebnimi za odločanje o obveznosti izvedbe celovite presoje vplivov na okolje in presoje sprejemljivosti. Pobuda vsebuje tudi osnutek načrta sodelovanja javnosti in osnutek časovnega načrta iz 85. člena tega zakona.

(3) Ministrstvo preveri popolnost pobude in o tem obvesti pobudnika. Popolna pobuda se javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu. O javni objavi se obvestijo nosilci urejanja prostora.

(4) Če se pobuda nanaša na investicijski projekt v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance, pobuda šteje za dokument identifikacije investicijskega projekta.

(5) Če pripravljavec prejme za določeno območje več pobud, s sklepom odloči o združitvi obravnave teh pobud v enem postopku državnega prostorskega načrtovanja, če je to smiselno zaradi njihove funkcionalne in teritorialne povezanosti.

(6) Državni nosilci urejanja prostora v 30 dneh od objave pobude podajo konkretne smernice in vse podatke iz njihove pristojnosti, ki se nanašajo na načrtovano prostorsko ureditev, in niso bili upoštevani pri pripravi pobude. Nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje ali presoji sprejemljivosti, skupaj s konkretnimi smernicami podajo tudi mnenje, ali je treba izvesti celovito presajo vplivov na okolje ali presajo sprejemljivosti ter predlagajo obseg in natančnost informacij, ki morajo biti vključene v okoljsko poročilo. Ministrstvo lahko glede na zahtevnost ali obseg pobude določi daljši rok za podajo konkretnih smernic.

(7) Lokalni nosilci urejanja prostora v roku iz prejšnjega odstavka podajo konkretne smernice s področij izvajanja lokalnih javnih služb ter usmeritve glede uresničevanja interesov na območju pobude iz vidika izvedenih in načrtovanih prostorskih ureditev lokalnega pomena. Lokalni nosilci urejanja prostora podajo tudi vse podatke iz svoje pristojnosti, ki so pomembni za nadaljnje državno prostorsko načrtovanje in niso bili upoštevani pri pripravi pobude.

(8) Javnosti se omogoči dajanje predlogov in pripomb na javno razgrnjeno pobudo v roku, ki ni krajši od 30 dni. Pripravljavec in pobudnik lahko organizirata posvete, delavnice ali na drug način vključita javnost v postopek državnega prostorskega načrtovanja.

85. člen

(analiza smernic, načrt sodelovanja javnosti in časovni načrt)

(1) Prejete konkretne smernice in podatki nosilcev urejanja prostora ter predlogi javnosti iz prejšnjega člena se analizirajo (v nadaljnjem besedilu: analiza smernic). Analizo smernic s predlogom izvedljivih variant pripravi izdelovalec v 30 dneh. Na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, ministrstvo, pristojno za okolje, odloči, ali je treba izvesti celovito presajo vplivov na okolje oziroma presajo sprejemljivosti, ter določi obseg in natančnost informacij, ki morajo biti vključene v okoljsko poročilo. Če vsebin ali obveznosti iz analize smernic med posameznimi nosilci urejanja prostora ni mogoče uskladiti, pripravljavec ali pobudnik predloži odprta vprašanja v obravnavo in potrditev Komisiji za prostorski razvoj pred pripravo sklepa o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja.

(2) Pobudnik zagotovi načrt sodelovanja javnosti s predlogi dejavnosti, povezanih z obveščanjem in sodelovanjem javnosti v postopku državnega prostorskega načrtovanja, in ga uskladi s pripravljavcem.

(3) Pripravljavec pripravi in s pobudnikom uskladi časovni načrt postopka državnega prostorskega načrtovanja.

(4) Analiza smernic, načrt sodelovanja javnosti in časovni načrt se spremljajo glede na opravljene dejavnosti in dopolnjujejo ter sproti objavljajo v prostorskem informacijskem sistemu.

86. člen

(sklep o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja)

(1) Pripravljavec na podlagi Strategije, regionalnega prostorskega plana, državnega prostorskega reda, pobude za državno prostorsko načrtovanje ter dokumentov iz prejšnjega člena pripravi sklep, s katerim dovoli izvedbo postopka državnega prostorskega načrtovanja (v nadaljnjem besedilu: sklep o izvedbi) ali jo z obrazložitvijo zavrne.

(2) Sklep o izvedbi vsebuje:

- navedbo vrste postopka državnega prostorskega načrtovanja;
- cilje načrtovanih prostorskih ureditev;
- opis načrtovane prostorske ureditve z osnovnimi značilnostmi ter določitev okvirnega območja in občin, na območju katerih bo prostorska ureditev predvidoma načrtovana;
- odločitev o načrtovanju v variantah z obrazložitvijo ter opis izvedljivih variant, ki se preverijo v študiji variant;

- navedbo odločitve o obveznosti izvedbe celovite presoje vplivov na okolje oziroma presoje sprejemljivosti ter obrazložitev razlogov, če presoja ni potrebna;
- seznam udeležencev konkretnega postopka državnega prostorskega načrtovanja;
- seznam podatkov in strokovnih podlag za nadaljnje državno prostorsko načrtovanje;
- obveznosti udeležencev glede zagotavljanja podatkov, strokovnih podlag in izvedbe postopka državnega prostorskega načrtovanja ter s tem povezane roke in financiranje;
- aktivnosti v zvezi s sodelovanjem javnosti;
- druge podatke in obveznosti, pomembne za izvedbo postopka državnega prostorskega načrtovanja.

(3) Sklep o izvedbi sprejme vlada in ga pošlje udeležencem postopka državnega prostorskega načrtovanja. Sklep o izvedbi se javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu.

(4) Po sprejetju sklepa o izvedbi lahko pobudnik ali pripravljavec vladi predlaga sprejetje začasnih ukrepov za zavarovanje urejanja prostora v skladu s tem zakonom.

(5) Po sprejetju sklepa o izvedbi lahko pobudnik ali investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve, ki je naveden v sklepu o izvedbi, dostopa na zemljišča v okvirnem območju variant z namenom izvajanja meritev, raziskav terena ter s tem povezanimi deli za nadaljnje državno prostorsko načrtovanje, opravlja pa lahko tudi dela, povezana z ocenjevanjem vrednosti nepremičnin in ureditvijo mej (v nadaljnjem besedilu: pripravljalna dela). Pobudnik ali investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve priporočeno obvesti lastnike zemljišč o izvajanju pripravljalnih del najmanj osem dni pred začetkom njihovega izvajanja. Lastniki zemljišč morajo dovoliti dostop nanje osebam, ki po pooblastilu pobudnika ali investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve izvajajo takšna dela.

(6) Pobudnik in pripravljavec do uveljavitve DPN ali izbora najustreznejše variante spremljata pripravo občinskih prostorskih aktov v območju priprave DPN ali v območju priprave izbora najustreznejše variante, tako da se z njihovo pripravo ne onemogoči načrtovanje ali izvedba načrtovanih prostorskih ureditev. Občine o postopkih priprave takih prostorskih aktov obveščajo pobudnika in pripravjavca.

87. člen

(študija variant in predlog najustreznejše variante)

(1) Prostorska ureditev državnega pomena se načrtuje v variantah, ki so na podlagi znanih podatkov ocenjene kot izvedljive. V študiji variant se te variante podrobneje obdelajo, ovrednotijo in primerjajo s prostorsko-družbenega, varstvenega, funkcionalnega in ekonomskega vidika ter ocenijo z vidika sprejemljivosti v lokalnem okolju. Če je izvedljiva varianta samo ena, se v študiji variant obravnava samo ta. Na podlagi rezultatov vrednotenja se opravi sintezna primerjava variant in predlagajo najustreznejša varianta prostorske ureditve ter potrebne optimizacije in usmeritve za nadaljnje državno prostorsko načrtovanje.

(2) Če izvedljive variante ni mogoče najti in so se do tega opredelili tudi pristojni nosilci urejanja prostora, je treba izvesti postopek prevlade javne koristi v skladu z 19. členom tega zakona. Ko vlada potrdi prevlado javne koristi, se predlagana varianta, ki je bila v tem postopku obravnavana, šteje za izvedljivo.

(3) Če je treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje oziroma presojo sprejemljivosti, se vrednotenje z varstvenega vidika izvede z okoljskim poročilom.

(4) Če se študija variant nanaša na investicijski projekt v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance, študija variant šteje za predinvesticijsko zasnovano.

(5) Pripravljavec in pobudnik lahko med pripravo študije variant organizirata posvete, delavnice ali na drug način vključita javnost v njeno pripravo. Za usklajevanje interesov se lahko skliče posvet z nosilci urejanja prostora.

(6) Študija variant s predlogom najustreznejše variante in morebitnim okoljskim poročilom se javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu. Če se študija variant pripravlja v združenem postopku, je njen sestavni del tudi osnutek uredbe o najustreznejši varianti. O javni objavi se obvestijo udeleženci konkretnega postopka državnega prostorskega načrtovanja.

(7) Najpozneje do javne objave iz prejšnjega odstavka se lahko spremeni sklep o izvedbi glede navedbe vrste postopka državnega prostorskega načrtovanja, če so razlogi za to utemeljeni. Sprememba sklepa se javno objavi skupaj s študijo variant.

88. člen (odziv na študijo variant)

(1) Z javno objavo iz šestega odstavka prejšnjega člena se začne javna razgrnitev objavljenega gradiva, ki traja najmanj 30 dni. Javnost lahko v tem roku poda predloge in pripombe na razgrnjeno gradivo, do katerih pripravljavec in pobudnik zavzameta stališče v 60 dneh, in jih javno objavita v prostorskem informacijskem sistemu. Med javno razgrnitvijo se praviloma izvede tudi javna obravnava. Pripravljavec in pobudnik o javni objavi gradiva, javnih razgrnitvah in javnih obravnava predhodno obvestita javnost na svojih spletnih straneh, občine pa na svojih spletnih straneh, lahko pa tudi na drug način, ki doseže javnost.

(2) Državni nosilci urejanja prostora v 30 dneh od javne objave podajo mnenje. Nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, se hkrati opredelijo tudi do ustreznosti okoljskega poročila, če se še niso. Če ne zahtevajo dopolnitve, se šteje, da je okoljsko poročilo ustrezno. Če se izvaja združen postopek, se nosilci urejanja prostora v mnenjih hkrati opredelijo tudi do sprejemljivosti vplivov predlagane najustreznejše variante na okolje oziroma presoje sprejemljivosti.

(3) Če se ob morebitnih čezmejnih vplivih država članica Evropske unije odloči, da bo sodelovala pri celoviti presoji vplivov na okolje, se sodelovanje z drugimi državami članicami izvede v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja.

(4) Lokalni nosilci urejanja prostora v 30 dneh od javne objave podajo mnenje z vidika izvajanja lokalnih javnih služb ter druge predloge in pripombe.

(5) Ministrstvo lahko glede na zahtevnost ali obseg objavljenega gradiva določi daljši rok za podajo mnenj nosilcev urejanja prostora.

(6) Na podlagi predlogov javnosti in mnenj nosilcev urejanja prostora se opravi morebitno usklajevanje interesov. Študija variant in okoljsko poročilo se po potrebi dopolnita. Preveri in dopolni se predlog najustreznejše variante, ki se skupaj s študijo variant in okoljskim poročilom javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu.

(7) Po opravljenih aktivnostih iz tega člena se postopek priprave in sprejetja DPN nadaljuje v skladu s pododdelkom 1.3., združen postopek pa v skladu s pododdelkom 1.4.

1.3. Nadaljevanje postopka priprave in sprejetja DPN

89. člen (priprava predloga DPN)

(1) Vlada se lahko opredeli do predloga najustreznejše variante.

(2) Na podlagi dopolnjene študije variant in predloga najustreznejše variante se izdelajo morebitne podrobnejše idejne rešitve in dodatne strokovne podlage, ki upoštevajoč morebitno okoljsko poročilo, omogočajo pripravo predloga DPN.

(3) Predlog DPN in okoljsko poročilo se javno objavita v prostorskem informacijskem sistemu. O javni objavi se obvestijo udeleženci konkretnega postopka državnega prostorskega načrtovanja.

(4) Državni nosilci urejanja prostora v 30 dneh od objave podajo mnenja in določijo morebitne projektne pogoje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev. Nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, se hkrati opredelijo tudi do sprejemljivosti vplivov prostorskega akta na okolje oziroma presoje sprejemljivosti.

(5) Lokalni nosilci urejanja prostora v 30 dneh od objave podajo mnenje z vidika izvajanja njihovih lokalnih javnih služb in določijo morebitne projektne pogoje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(6) Ministrstvo lahko glede na zahtevnost ali obseg objavljenega gradiva določi daljši rok za podajo mnenj nosilcev urejanja prostora.

(7) Na podlagi mnenj se uskladi in po potrebi dopolni predlog DPN. Če zato nastanejo spremembe, pobudnik in pripravljavec objavita spremenjene rešitve v prostorskem informacijskem sistemu. Če pripravljavec ali pobudnik persodita, da terjajo rešitve v predlogu DPN odločitev Komisije za prostorski razvoj, ji ga predložita v obravnavo in potrditev pred obravnavo na vladi.

(8) Ministrstvo, pristojno za okolje, na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, v 15 dneh odloči o sprejemljivosti vplivov izvedbe DPN na okolje oziroma o presoji sprejemljivosti.

90. člen (sprejetje DPN)

(1) DPN sprejme vlada z uredbo.

(2) Z dnem uveljavitve DPN se šteje, da so spremenjeni in dopolnjeni občinski prostorski akti. DPN lahko določi, da so spremenjeni in dopolnjeni občinski prostorski akti le v delih ali le za določene ureditve. Občina v svojih prostorskih aktih prikaže območje DPN s svojo enoto urejanja prostora in z namensko rabo prostora v skladu z usmeritvami, ki jih poda DPN.

(3) Z dnem uveljavitve DPN se šteje, da je izkazana javna korist za izvedbo prostorskih ureditev iz DPN na zemljiščih v območju DPN.

91. člen (prenehanje veljavnosti DPN)

(1) DPN lahko preneha veljati v delu, ki je izveden, če s tem ni onemogočena celovitost izvedbe preostalih prostorskih ureditev. DPN je izveden, ko so z njim predvideni objekti zgrajeni in v uporabi v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, ter ko je območje obravnavano v drugem prostorskem izvedbenem aktu ali v državnem prostorskem redu v skladu s tem zakonom.

(2) O prenehanju veljavnosti DPN ali njegovega dela odloči vlada z uredbo, ki se pripravi po kratkem postopku v skladu s 92. členom tega zakona.

92. člen (kratek postopek sprememb in dopolnitev DPN)

(1) Kratak postopek sprememb in dopolnitev DPN (v nadaljnjem besedilu: kratek postopek) se izvede v primeru sprememb in dopolnitev DPN, če:

- gre za uskladitev s sorodnimi predpisi iz 59. člena tega zakona;
- gre za prenehanje veljavnosti DPN ali njegovega dela v skladu s prejšnjim členom;
- gre za odpravo neskladja med posameznimi določbami DPN ali med njegovim tekstualnim in grafičnim delom in je to neskladje posledica očitnih napak;
- gre za druge očitne napake, kot je navajanje neveljavnih predpisov, objava napačnega grafičnega dela ipd.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se kratek postopek ne sme uporabiti za spremembe in dopolnitve DPN, če bi bilo treba zanje izvesti celovito presajo vplivov na okolje oziroma presajo sprejemljivosti.

(3) Kratak postopek se izvede tako, da pripravljavec in pobudnik pošljeta predlog sprememb in dopolnitev DPN v obravnavo vladi, ta pa jih sprejme z uredbo in objavi v prostorskem informacijskem sistemu.

1.4. Nadaljevanje združenega postopka

1.4.1. Nadaljevanje postopka izbora najustreznejše variante

93. člen (postopek izbora najustreznejše variante)

(1) Na podlagi dopolnjene študije variant se pripravi predlog izbora najustreznejše variante. Če pripravljavec ali pobudnik presodita, da zahtevajo rešitve v predlogu odločitev Komisije za prostorski razvoj, ji ga predložita v obravnavo in potrditev pred obravnavo na vladi.

(2) Ministrstvo, pristojno za okolje na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, iz drugega odstavka 88. člena odloči o sprejemljivosti vplivov izvedbe predloga najustreznejše variante na okolje oziroma o presoji sprejemljivosti.

94. člen (izbor najustreznejše variante)

(1) Najustreznejšo varianto izbere vlada z uredbo.

(2) Za objavo se smiselno uporablja 54. člen tega zakona.

(3) Izbor najustreznejše variante je namenjen varovanju območja pred spreminjanjem in dopolnjevanjem veljavnih ter sprejemanjem novih občinskih prostorskih izvedbenih aktov in sorodnih predpisov, da se z njihovo pripravo ne onemogoči podrobnejše načrtovanje in izvedba načrtovane prostorske ureditve.

(4) Izbor najustreznejše variante lahko omeji izvajanje občinskih izvedbenih prostorskih aktov na območju ali delu svojega območja. Pobudnik in pripravljavec v času veljavnosti najustreznejše variante spremljata pripravo občinskih prostorskih aktov v območju najustreznejše variante. Občine o postopkih priprave takih prostorskih aktov obveščajo pobudnika in pripravljavca.

(5) Od dne uveljavitve uredbe o najustreznejši varianti dalje lahko pobudnik ali investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve, ki je naveden v sklepu o izvedbi, izvaja pripravljalna dela iz 86. člena tega zakona.

(6) Izbor najustreznejše variante je podlaga za pripravo dokumentacije.

(7) Izbor najustreznejše variante velja 20 let od uveljavitve.

(8) Za kratek postopek sprememb in dopolnitev izbora najustreznejše variante se smiselno uporabljajo določbe 92. člena tega zakona.

1.4.2. Postopek priprave dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja

95. člen (pobuda za pripravo dokumentacije)

(1) Postopek priprave dokumentacije se začne na pobudo investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve po uveljavitvi izbora najustreznejše variante.

(2) Pobuda vsebuje podatke, potrebne za odločanje o obsegu vsebin in njihove podrobnosti, ki jih je treba zagotoviti v dokumentaciji, ter podatke, potrebne za odločanje o obveznosti izvedbe presoje vplivov na okolje oziroma presoje sprejemljivosti v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja in ohranjanje narave. Pobuda vsebuje tudi osnutka načrta sodelovanja javnosti in podrobnega časovnega načrta iz 85. člena tega zakona.

(3) Ministrstvo preveri popolnost pobude in o tem obvesti investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve. Popolna pobuda, ki je podlaga za pridobitev pogojev za pripravo dokumentacije, se javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu. O javni objavi se obvestijo nosilci urejanja prostora.

(4) Državni nosilci urejanja prostora v 30 dneh od objave pobude podajo pogoje za podrobnejše načrtovanje in umestitev v prostor ter projektne pogoje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev. Nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri presoji vplivov na okolje, skupaj s pogoji podajo tudi mnenje, ali je treba izvesti presojo vplivov na okolje oziroma presojo sprejemljivosti ter predlagajo obseg in natančnost informacij, ki morajo biti vključene v poročilo o vplivih na okolje oziroma v dodatek za presojo sprejemljivosti (v nadaljnjem besedilu: poročilo o vplivih na okolje). Ministrstvo lahko glede na zahtevnost ali obseg pobude določi daljši rok za podajo pogojev.

(5) Lokalni nosilci urejanja prostora v roku iz prejšnjega odstavka podajo pogoje za podrobnejše načrtovanje in umestitev v prostor ter projektne pogoje s področij izvajanja njihovih lokalnih javnih služb. Podajo lahko tudi usmeritve, povezane z njihovimi interesi v območju pobude, in sicer z vidika izvedenih in načrtovanih prostorskih ureditev. Lokalni nosilci urejanja prostora hkrati podajo vse podatke iz njihove pristojnosti, ki so pomembni za nadaljnjo pripravo dokumentacije in niso bili upoštevani pri pripravi pobude.

(6) Javnosti se omogoči dajanje predlogov in pripomb na razgrnjeno pobudo v roku, ki ni krajši od 30 dni. Ministrstvo in investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve lahko organizirata posvete, delavnice ali na drug način vključita javnost v pripravo te dokumentacije.

96. člen **(analiza pogojev, načrt sodelovanja javnosti in časovni načrt)**

Za pripravo analize pogojev, analize predlogov javnosti, načrta sodelovanja javnosti in časovnega načrta se smiselno uporabljajo določbe 85. člena tega zakona, pri čemer ministrstvo, pristojno za okolje, na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora, ki sodelujejo pri presoji vplivov na okolje oziroma presoji sprejemljivosti, odloči, ali je treba izvesti presojo vplivov na okolje oziroma presojo sprejemljivosti, ter določi obseg in natančnost informacij, ki morajo biti vključene v poročilo o vplivih na okolje.

97. člen **(sklep o pripravi dokumentacije)**

(1) Ministrstvo na podlagi pobude in dokumentov iz prejšnjega člena izda sklep o pripravi dokumentacije in ga pošlje investitorju izvedbe načrtovane prostorske ureditve. Sklep o pripravi dokumentacije se javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu. O javni objavi se obvestijo udeleženci konkretnega postopka priprave dokumentacije.

(2) Sklep o pripravi dokumentacije vsebuje:

- navedbo investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve;
- opis prostorske ureditve z osnovnimi značilnostmi in določitev okvirnega območja;
- navedba pravnomočne odločitve o obveznosti izvedbe presoje vplivov na okolje oziroma presoje sprejemljivosti in obrazložitev razlogov zanjo;
- navedba obsega vsebin in njihove podrobnosti, ki jih mora obsegati dokumentacija;
- pogoje ter seznam podatkov in strokovnih podlag za pripravo dokumentacije;
- obveznosti glede zagotavljanja podatkov in strokovnih podlag iz prejšnje alineje ter s tem povezane roke in financiranje;
- navedbo sodelujočih nosilcev urejanja prostora;
- aktivnosti v zvezi s sodelovanjem javnosti;
- druge podatke in obveznosti pomembne za pripravo dokumentacije.

(3) Po izdaji sklepa o pripravi dokumentacije lahko:

- ministrstvo na predlog investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve vladi predlaga sprejetje začasnih ukrepov za zavarovanje urejanja prostora v skladu s tem zakonom;
- investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve izvaja pripravljalna dela iz 86. člena tega zakona in začne pogodbeno pridobivanje nepremičnin.

(4) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve do izdaje celovitega dovoljenja spremlja pripravo občinskih prostorskih izvedbenih aktov v območju priprave dokumentacije, da se z njihovo pripravo ne onemogoči izvedba načrtovane prostorske ureditve. Občine o postopkih priprave takih prostorskih izvedbenih aktov obveščajo ministrstvo in investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve.

98. člen **(priprava dokumentacije)**

(1) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve v skladu s sklepom iz prejšnjega člena na podlagi strokovnih podlag zagotovi med seboj usklajeno dokumentacijo.

(2) V dokumentaciji se znotraj območja izbrane najustreznejše variante poišče optimalna umestitev in projektna obdelava načrtovane prostorske ureditve državnega pomena. Spremljajoče in funkcionalno povezane prostorske ureditve se lahko načrtujejo tudi izven tega območja, če to narekujejo nove okoliščine.

(3) Dokumentacija ima naslednje sestavne dele:

- del, ki bo na podlagi celovitega dovoljenja imel učinek DPN;
- del, ki bo podlaga za odločanje o vsebinah gradbenega dovoljenja;
- poročilo o vplivih na okolje, če je v združenem postopku treba izvesti presojo vplivov na okolje.

(4) Če pri pripravi dokumentacije ni mogoče najti izvedljive podrobne prostorske ali projektne rešitve in če to narekujejo nove okoliščine ter so se do tega opredelili tudi pristojni nosilci urejanja prostora, je treba izvesti postopek prevlade javne koristi v skladu z 19. členom tega zakona. Ko vlada potrdi prevlado javne koristi, se predlagana rešitev, ki je bila v tem postopku obravnavana, šteje za izvedljivo in se zanjo izdelata dokumentacija.

(5) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve v skladu s sklepom iz prejšnjega člena med pripravo dokumentacije organizira posvete, delavnice ali na drug način vključi javnost v njegovo pripravo. Za usklajevanje interesov se lahko skliče posvet z nosilci urejanja prostora.

(6) Postopka priprave dokumentacije iz 95. do 97. člena tega zakona ni treba izvesti, če investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve sam zagotovi dokumentacijo, vključitev nosilcev urejanja prostora in obveščanje oziroma vključitev javnosti v skladu s temi določbami zakona. V tem primeru ministrstvo ne izda sklepa iz 97. člena tega zakona, ampak na podlagi vloge investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve v roku sedmih dni preveri popolnost dokumentacije, ga o tem obvesti in dokumentacijo objavi v prostorskem informacijskem sistemu.

1.4.3. Postopek izdaje celovitega dovoljenja

99. člen

(subsidiarna uporaba predpisov)

Pri združenem postopku in gradnji na podlagi celovitega dovoljenja se za vprašanja glede graditve objektov uporabljajo določbe zakona, ki ureja graditev, če ta zakon ne določa drugače.

100. člen

(vloga za izdajo celovitega dovoljenja)

(1) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve predloži ministrstvu vlogo za izdajo celovitega dovoljenja, ki ji priloži izdelano dokumentacijo iz 98. člena tega zakona. Iz vloge mora biti razvidno, kako je investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve v pripravo dokumentacije vključil javnost. Vloga in dokumentacija se objavita v prostorskem informacijskem sistemu. O javni objavi se obvestijo udeleženci konkretnega postopka izdaje celovitega dovoljenja.

(2) Ministrstvo in nosilci urejanja prostora v 30 dneh od objave preverijo ustreznost vloge. Ministrstvo obvesti investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve o zahtevanih dopolnitvah, ki se lahko nanašajo le na izpolnjevanje pogojev iz 95. člena tega zakona. Dodatne vsebine se lahko zahtevajo le, če to narekujejo nove okoliščine.

(3) Nosilci urejanja prostora hkrati z mnenjem iz prejšnjega odstavka podajo tudi mnenja kot mnenjedajalci, kot jih v postopku izdaje gradbenega dovoljenja določajo predpisi, ki urejajo graditev. Nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri presoji vplivov na okolje oziroma presoji sprejemljivosti, se v mnenjih opredelijo tudi do sprejemljivosti vplivov posega na okolje oziroma sprejemljivosti na naravo. Ministrstvo lahko glede na zahtevnost ali obseg dokumentacije določi daljši rok za podajo mnenj.

(4) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora zagotovi potrebne dopolnitve dokumentacije. Ministrstvo ugotovi popolnost dopolnjene vloge in ga o tem obvesti. Popolna dokumentacija je podlaga za pridobitev celovitega dovoljenja.

(5) Na podlagi popolne vloge in mnenj nosilcev urejanja prostora ministrstvo pripravi osnutek celovitega dovoljenja, ki se skupaj z vlogo in mnenji javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu. O javni objavi se obvestijo udeleženci konkretnega postopka izdaje celovitega dovoljenja.

101. člen **(seznanitev javnosti in stranskih udeležencev z vlogo)**

(1) Seznanitev javnosti in stranskih udeležencev ter dajanje predlogov in pripomb na razgrnjeno dokumentacijo poteka v roku, ki ni krajši od 30 dni od javne objave iz petega odstavka prejšnjega člena. V tem roku se zagotovi tudi njena javna obravnava. Če je treba izvesti presojo vplivov na okolje oziroma presojo sprejemljivosti, se poleg poročila o vplivih na okolje javno razgrnejo tudi drugi podatki, ki se razgrinjajo v integralnem postopku izdaje gradbenega dovoljenja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(2) Glede seznanitve, ugovorov in izjav stranskih udeležencev se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja graditev.

(3) Za javno razgrnitev, javne obravnave, stališča do pripomb in sodelovanja držav članic ob morebitnih čezmejnih vplivih se smiselno uporabljajo določbe 88. člena tega zakona.

102. člen **(dopolnitev dokumentacije)**

(1) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve zagotovi dopolnitev dokumentacije in pojasni, kako so bila upoštevana mnenja nosilcev urejanja prostora ter predlogi javnosti in stranskih udeležencev. Ministrstvo pripravi predlog celovitega dovoljenja, ki se skupaj z dopolnjeno dokumentacijo in pojasnilom javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu. O javni objavi se obvestijo udeleženci konkretnega postopka izdaje celovitega dovoljenja.

(2) Ministrstvo in investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve zagotovita seznanitev javnosti, stranskih udeležencev in nosilcev urejanja prostora z morebitnimi spremembami, ki so nastale pri dopolnitvi dokumentacije in predloga celovitega dovoljenja. Če spremembe vplivajo na že izdana mnenja ali izjave stranskih udeležencev, se po potrebi v 30 dneh od objave pridobijo nova mnenja ali izjave, kot jih v postopku izdaje gradbenega dovoljenja določajo predpisi, ki urejajo graditev.

(3) Nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri presoji vplivov na okolje, se v mnenjih opredelijo tudi do sprejemljivosti vplivov posega na okolje, na podlagi teh mnenj pa ministrstvo poda mnenje o sprejemljivosti vplivov posega na okolje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja oziroma o sprejemljivosti posega v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave.

(4) Ministrstvo lahko določi daljši rok za podajo mnenj iz drugega odstavka tega člena.

103. člen **(izdaja celovitega dovoljenja)**

(1) Celovito dovoljenje se izda, če:

- je načrtovana prostorska ureditev skladna s Strategijo, regionalnim prostorskim planom, državnim prostorskim redom in uredbo o najustreznejši varianti, če je bila sprejeta;
- so izpolnjeni pogoji za izdajo gradbenega dovoljenja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, razen skladnosti s prostorskim aktom in pravice, ki investitorju izvedbe načrtovane prostorske ureditve omogoča gradnjo na zadevni nepremičnini;
- je v primeru prevlade javne koristi o tem predhodno odločila vlada;
- so vplivi posega na okolje sprejemljivi v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, če se v združenem postopku izvaja tudi presoja vplivov na okolje;
- poseg v naravo ne bo škodoval celovitosti zadevnega območja v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave, če se v združenem postopku izvaja tudi presoja sprejemljivosti posega.

(2) Vlada izda celovito dovoljenje, ki vsebuje:

- podatek o investitorju izvedbe načrtovane prostorske ureditve in predmetu izdaje celovitega dovoljenja;
- številko in datum ter izdelovalce dokumentacije;
- identifikacijsko številko dokumentacije, pod katero je ta na vpogled v prostorskem informacijskem sistemu;
- odločitev o sprejemljivosti vplivov posega na okolje oziroma o presoji sprejemljivosti, če se je v postopku izvajala presoja vplivov na okolje oziroma presoja sprejemljivosti;
- odločitev o izdaji celovitega dovoljenja ali njeni zavrnitvi;
- morebitne pogoje za izvedbo gradnje in uporabo prostorskih ureditev;
- prostorske izvedbene pogoje za druge dopustne posege v prostor;
- pogoje za preprečitev, zmanjšanje ali odstranitev pomembnih škodljivih vplivov na okolje in ukrepe povezane z nadzorom pri uporabi in po prenehanju uporabe prostorske ureditve v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja;
- omilitvene ukrepe v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave;
- navedbo, da je celovito dovoljenje izdano na podlagi odločitve vlade o prevladi javne koristi, navedbo izravnalnih ukrepov, določitev pogojev in usmeritev za njihovo izvedbo ter navedbo, da morajo biti pred prijavo začetka gradnje izpolnjeni vsi pogoji za delovanje izravnalnih ukrepov;
- navedbo prostorskih aktov, ki se z dnem uveljavitve spremenijo ali prenehajo veljati in
- druge vsebine gradbenega dovoljenja, izdanega v integralnem postopku v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(3) Sestavni del celovitega dovoljenja je tudi dokumentacija iz prejšnjega člena.

(4) Celovito dovoljenje preneha veljati, če investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve ne prijavi začetka gradnje v desetih letih po njegovi pravnomočnosti.

104. člen **(učinki uveljavitve celovitega dovoljenja)**

(1) Celovito dovoljenje v delu, ki ima učinek DPN, se šteje za prostorski izvedbeni akt.

(2) Z dnem uveljavitve celovitega dovoljenja se šteje, da so spremenjeni in dopolnjeni občinski prostorski akti. Celovito dovoljenje lahko določi, da so spremenjeni in dopolnjeni občinski prostorski akti le v delih ali le za določene ureditve. Občina v svojih prostorskih aktih prikaže območje celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, s svojo enoto urejanja prostora in z namensko rabo prostora v skladu z usmeritvami, ki jih poda celovito dovoljenje.

(3) Z dnem uveljavitve celovitega dovoljenja se šteje, da je izkazana javna korist za izvedbo prostorskih ureditev iz celovitega dovoljenja na zemljiščih v območju celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN.

(4) Celovito dovoljenje nadomesti in ima enake učinke kot gradbeno dovoljenje v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, če ta zakon ne določa drugače.

(5) Če je v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja oziroma ohranjanje narave, za prostorsko ureditev obvezna presoja vplivov na okolje oziroma presoja sprejemljivosti, celovito dovoljenje nadomesti in ima enake učinke tudi kot okoljevarstveno soglasje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja.

105. člen **(gradnja na podlagi celovitega dovoljenja)**

(1) Gradnja se začne po pravnomočnosti celovitega dovoljenja iz 103. člena tega zakona in po prijavi začetka gradnje.

(2) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve mora pri prijavi začetka gradnje izkazati lastninsko, drugo stvarno ali obligacijsko pravico ali predložiti listino, ki mu v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, omogoča gradnjo na zadevni nepremičnini.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se kot dokazilo, ki investitorju izvedbe načrtovane prostorske ureditve omogoča gradnjo, šteje tudi:

- potrdilo pristojnega organa, da glede zadevne nepremičnine niso dokončani postopki v skladu z zakonom, ki ureja denacionalizacijo;
- potrdilo pristojnega sodišča, da glede zadevne nepremičnine niso dokončani zapuščinski postopki v skladu z zakonom, ki ureja dedovanje, ali zakonom, ki ureja dedovanje kmetijskih gospodarstev;
- potrdilo pristojnega organa, da niso dokončani postopki vračanja premoženja v skladu z zakonom, ki ureja vrnitev premoženja in pravic agrarnih skupnosti;
- potrdilo pristojnega organa, da glede nepremičnine niso dokončani postopki vračanja premoženja v skladu z zakonom, ki ureja zadruge;
- odločba ali sklep pristojnega upravnega organa o uvedbi postopka razlastitve ali potrdilo, da je začel postopek za pridobitev služnosti v javno korist;
- da je nepremičnina vpisana v zemljiški knjigi kot javno dobro, grajeno javno dobro, družbena lastnina v splošni rabi ali splošno ljudsko premoženje, ne glede na upravljavca.

(4) Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve na nepremičninah, na katerih je izkazoval pravico do gradnje na podlagi dokazil iz prve do četrte alineje prejšnjega odstavka, po zaključku teh postopkov pridobi lastninsko, drugo stvarno ali obligacijsko pravico na zadevnih nepremičninah.

(5) Če investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve pridobi pravico, ki mu omogoča gradnjo, na podlagi dokazil iz prve do pete alineje drugega odstavka tega člena, pripada lastniku nepremičnine denarno nadomestilo zaradi omejitev uporabe nepremičnine za čas od njene dejanske uporabe v namen gradnje do takrat, ko investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve pridobi lastninsko, drugo stvarno ali obligacijsko pravico na zadevnih nepremičninah.

(6) Denarno nadomestilo se dogovori s pogodbo za odkup ali ustanovitev služnosti, če se nepremičnina pridobi ali obremeni sporazumno, ali kot del odškodnine iz 205. člena tega zakona, če se nepremičnina razlasti ali obremeni s služnostjo v javno korist.

(7) Začetek gradnje na podlagi celovitega dovoljenja se prijavi ministrstvu. Ministrstvo v 14 dneh po prijavi preveri pravico, ki investitorju izvedbe načrtovane prostorske ureditve omogoča gradnjo na zadevni nepremičnini.

(8) Za izdajo uporabnega dovoljenja za objekte, izvedene na podlagi celovitega dovoljenja, je pristojno ministrstvo. Člani komisije za tehnični pregled v postopku izdaje uporabnega dovoljenja so nosilci urejanja prostora, ki so sodelovali v združenem postopku, razen če za sodelovanje v tem postopku pooblastijo izvajalce javnih služb ali nosilce javnih pooblastil.

(9) Določbe tega člena se uporabljajo tudi v postopku izdaje gradbenega dovoljenja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, ki se izdajo na podlagi DPN, sprejetih v skladu s tem zakonom, državnih prostorskih načrtov, sprejetih v skladu z ZUPUDPP in ZPNačrt, državnih lokacijskih načrtov, sprejetih v skladu z ZUreP-1 in prostorskih izvedbenih načrtov, ki jih je na podlagi ZUN sprejela država.

2. oddelek: Občinsko prostorsko načrtovanje

2.1. Občinski prostorski načrt

2.1.1. Namen in vsebina OPN

106. člen (namen OPN)

(1) Z OPN se skladno z regionalnim in občinskim prostorskim planom na izvedbeni ravni načrtujejo prostorske ureditve lokalnega pomena ter določajo namenska raba prostora in prostorski izvedbeni pogoji za umestitev načrtovanih posegov v prostor.

(2) OPN je podlaga za izdajo predodločb in gradbenih dovoljenj v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, in določa pogoje za druge posege v prostor, razen na območjih, kjer je z OPN predvidena izdelava OPPN.

107. člen (vsebina OPN)

(1) Z OPN se določijo:

- ureditveno območje naselij;
- območje za dolgoročni razvoj naselij;
- druga ureditvena območja za načrtovane prostorske ureditve iz 32. člena tega zakona,
- območja, za katera se pripravijo OPPN, usmeritve in pogoji za njihovo pripravo ter dopustno rabo prostora do njihovega sprejetja
- območja prenove;
- namenska raba prostora;
- prostorski izvedbeni pogoji.

(2) OPN ne sme določati prostorskih ureditev lokalnega pomena iz četrtega odstavka 70. člena tega zakona v neskladju z regionalnim prostorskim planom, akcijskim programom za izvajanje Strategije in občinskim prostorskim planom.

(3) V OPN se za območja prostorskih ureditev ob javnih površinah, prostorskih ureditev z javnim programom in drugih prostorskih ureditev z vplivom na identiteto prostora, lahko določi, da se urbanistične, krajinske in -arhitekturne rešitve za podrobnejše prostorsko načrtovanje ali izvedbo posega v prostor pridobijo s projektnim natečajem ali z izvedbo urbanistično-arhitekturne delavnice, kjer udeleženci predstavijo svoje rešitve, naročnik pa na tej podlagi oblikuje končno rešitev.

(4) Projektni natečaj iz prejšnjega odstavka se izvede po postopku, ki ga predpiše minister. Izbrana strokovna rešitev je podlaga za pripravo OPPN ali izvedbo posega v prostor.

2.1.2. Postopek priprave OPN

108. člen (izhodišča za pripravo OPN)

(1) Občina pred sprejetjem odločitve o pripravi ali spremembi OPN pripravi izhodišča za pripravo OPN, v katerih ob upoštevanju ciljev urejanja prostora, podatkih iz prikaza stanja prostora, poročila o stanju prostorskega razvoja, zahtevah nadrejenih prostorskih aktov in poznavanju sedanjih in oceni prihodnjih potreb v prostoru opredeli in utemelji zlasti:

- namen in potrebo po pripravi OPN;
- ključne vsebinske predloge in nameravane rešitve prostorskega razvoja, ki jih namerava urediti z OPN, skupaj z obrazložitvijo, kako so pri tem upoštevani nadrejeni prostorski akti ter drugi razvojni in varstveni dokumenti;
- potrebne investicije v komunalno opremo in drugo gospodarsko in družbeno javno infrastrukturo, ki jih bodo terjale vsebinske rešitve iz prejšnje alineje;
- okvirne roke za izvedbo priprave OPN in investicij iz prejšnje alineje.

(2) Potrebe v prostoru iz prvega odstavka tega člena so lastne potrebe občine, potrebe nosilcev urejanja prostora in zasebne potrebe.

(3) Izhodišča se oblikujejo ob sodelovanju udeležencev urejanja prostora. V ta namen občina pri oblikovanju izhodišč zagotovi sodelovanje zainteresirane javnosti v obliki zbiranja predlogov in pripomb, javnih posvetov ali delavnic, in se posvetuje z nosilci urejanja prostora in drugimi udeleženci urejanja prostora.

109. člen (odzivanje na zasebne potrebe v prostoru)

(1) Občina lahko predpiše takso za obravnavanje tistih zasebnih potreb glede prostorskega razvoja, ki predstavljajo pobudo za spremembo namenske rabe prostora. Prihodki iz naslova takse so namenski vir občine za financiranje nalog urejanja prostora.

(2) Plačilo takse ne zagotavlja spremembe namenske rabe prostora, temveč zgolj obravnavo ustreznosti pobude z vidika temeljnih pravil urejanja prostora, skladnosti s cilji prostorskega razvoja

občine in skladnosti s pravnimi režimi v prostoru in možnosti opremljanja zemljišč za gradnjo, ter njeno uvrstitev v nadaljnji postopek priprave prostorskega akta. Plačilo takse je pogoj za obravnavo pobude.

110. člen (sklep o pripravi OPN)

(1) Na podlagi izhodišč za pripravo OPN župan sprejme sklep o pripravi ali spremembi OPN.

(2) Sklep vsebuje:

- potrditev izhodišč za pripravo ali spremembo OPN;
- območje in predmet načrtovanja;
- način pridobitve strokovnih rešitev;
- vrsto postopka;
- roke za pripravo OPN in njegovih posameznih faz;
- navedbo državnih in lokalnih nosilcev urejanja prostora, ki bodo pozvani za podajo mnenj;
- načrt vključevanja javnosti in
- seznam podatkov in strokovnih podlag ter obveznosti udeležencev pri urejanju prostora glede njihovega zagotavljanja.

(3) Občina sklep skupaj z izhodišči za pripravo OPN javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in o objavi obvesti državne nosilce urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, ter jih pozove, da v 30 dneh podajo mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov OPN na okolje.

(4) Ministrstvo, pristojno za okolje, na podlagi mnenj državnih nosilcev urejanja prostora iz prejšnjega odstavka v 21 dneh odloči, ali je za OPN ali njegovo spremembo treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

(5) Na poziv občine ji državni nosilci urejanja prostora v 30 dneh podajo tudi konkretne smernice.

111. člen (osnutek OPN)

(1) Občina pripravi osnutek OPN na podlagi in v skladu s sklepom o pripravi OPN, regionalnim in občinskim prostorskim planom, hierarhično nadrejenimi prostorskimi načrti, državnim prostorskim redom, splošnimi in konkretnimi smernicami nosilcev urejanja prostora ter strokovnimi podlagami.

(2) V okviru priprave osnutka OPN se soočijo in usklajujejo različni interesi v prostoru, pripravijo in ovrednotijo se variantne rešitve, če je to potrebno za posamezne prostorske ureditve, izvede se javni posvet, delavnice ali drugi načini sodelovanja z javnostjo. Za usklajevanje interesov se lahko skliče posvet z nosilci urejanja prostora.

(3) Če je bilo ugotovljeno, da je v postopku priprave ali spremembe OPN treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje, se med pripravo osnutka OPN pripravi tudi okoljsko poročilo.

(4) Osnutek OPN in okoljsko poročilo, če je bilo pripravljeno, občina javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in o objavi obvesti nosilce urejanja prostora, ter jih pozove, da v 30 dneh podajo mnenje. Če nosilci urejanja prostora v mnenju ugotovijo, da občina njihovih smernic ni upoštevala oziroma da ni upoštevala predpisov iz njihove pristojnosti, morajo svojo ugotovitev utemeljiti in občini podati usmeritve za odpravo nepravilnosti.

(5) Državni nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, hkrati z mnenjem iz prejšnjega odstavka v 30 dneh podajo tudi mnenje o sprejemljivosti vplivov izvedbe OPN na okolje s stališča njihove pristojnosti ali mnenje o ustreznosti okoljskega poročila.

(6) Zaradi zahtevnosti ali obsega osnutka OPN se lahko rok iz četrtega in petega odstavka tega na zahtevo nosilca urejanja prostora podaljša za največ 30 dni.

(7) Ministrstvo, pristojno za okolje, v 30 dneh po prejemu vseh mnenj državnih nosilcev urejanja prostora iz petega odstavka tega člena odloči, da je okoljsko poročilo ustrezno ali pa zahteva njegovo dopolnitev v skladu s predpisi s področja varstva.

(8) Če se ob morebitnih čezmejnih vplivih država članica EU odloči, da bo sodelovala pri celoviti presoji vplivov na okolje, se rok za podajo mnenja dogovori v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja.

112. člen **(javna razgrnitev in obravnava)**

(1) Po pridobitvi mnenj in odločitev iz prejšnjega člena, občina dopolni osnutek OPN in okoljsko poročilo ter ju javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in javno razgrne.

(2) Javnosti se na objavljeno in razgrnjeno gradivo omogoči dajanje predlogov in pripomb v roku, ki ni krajši od 30 dni. Javnost se seznani s krajem in časom javne razgrnitve, spletnim naslovom, kjer je osnutek OPN objavljen, z načinom dajanja pripomb in rokom za njihovo posredovanje. Med javno razgrnitvijo mora občina zagotoviti tudi javno obravnavo razgrnjenih gradiv.

(3) Občina prouči pripombe javnosti k osnutku OPN in predloge ter do njih zavzame stališče, ki ga javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in na krajevno običajen način.

113. člen **(razkritje morebitnega nasprotja interesov)**

(1) Ob javni razgrnitvi osnutka OPN se javnost seznani tudi z morebitnim nasprotjem interesov, kot ga določa predpis, ki ureja integriteto in preprečevanje korupcije, ki bi nastopilo pri osebah, ki posredno ali neposredno izvršujejo to občinsko pristojnost.

(2) Oseba iz prejšnjega odstavka poda izjavo, v kateri razkrije morebitno nasprotje interesov, če je glede nepremičnin, ki so del OPN in se na njih namerava spreminjati namenska raba prostora ali prostorski izvedbeni pogoji:

- imela sama v zadnjih treh letih lastninsko, stavbno ali zastavno pravico;
- imela v zadnjih treh letih lastninsko, stavbno ali zastavno pravico oseba, ki je z njo v zakonski zvezi, zunajzakonski skupnosti, skupnosti istospolnih partnerjev, skrbniškem ali rejniškem razmerju, sorodstvenem razmerju v ravni vrsti ali sorodstvenem razmerju v stranski vrsti do drugega kolena;
- bila v zadnjih treh letih sama več kot 50-odstotni družbenik, član organov upravljana ali nazora ali prokurist družbe, ki ima lastninsko, stavbno ali zastavno pravico na takšni nepremičnini;
- bila v zadnjih treh letih več kot 50-odstotni družbenik, član organov upravljana ali nazora ali prokurist družbe, ki ima lastninsko, stavbno ali zastavno pravico na takšni nepremičnini, oseba iz druge alineje.

114. člen **(predlog OPN)**

(1) Na podlagi stališč do pripomb in predlogov javnosti občina pripravi predlog OPN.

(2) Predlog OPN občina skupaj z okoljskim poročilom javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in o objavi obvesti nosilce urejanja prostora, ter jih pozove, da v 30 dneh podajo mnenje. Če nosilci urejanja prostora v mnenju ugotovijo, da občina njihovih smernic ni upoštevala oziroma da ni upoštevala predpisov iz njihove pristojnosti, morajo svojo ugotovitev utemeljiti in občini podati usmeritve za odpravo nepravilnosti.

(3) Državni nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, hkrati z mnenjem iz prejšnjega odstavka podajo tudi mnenje o sprejemljivosti vplivov izvedbe OPN na okolje, če tega niso podali že v mnenju na osnutek OPN.

(4) Zaradi zahtevnosti ali obsega predloga OPN se lahko rok iz drugega in tretjega odstavka tega člena na zahtevo nosilca urejanja prostora podaljša za največ 30 dni.

(5) Če kljub usklajevanju mnenje določenega nosilca urejanja prostora ostane negativno, se lahko v skladu z 19. členom tega zakona izpelje postopek prevlade javne koristi, do takrat pa postopek priprave OPN ne sme preiti v naslednjo fazo

(6) Ministrstvo, pristojno za okolje, ugotovi, ali so vplivi izvedbe predloga OPN na okolje sprejemljivi v skladu s predpisi s področja varstva.

115. člen (potrditev OPN)

(1) Občina na podlagi mnenj iz prejšnjega člena pripravi usklajen predlog OPN, pri čemer ob smiselni uporabi določb 127. člena tega zakona posodobi grafični prikaz namenske rabe prostora na veljavni zemljiško katastrski prikaz, in ga skupaj s spremljajočim gradivom posreduje ministrstvu v potrditev. Ministrstvo preveri in v 30 dneh potrdi predlog OPN s sklepom, če:

- so bila pridobljena pozitivna mnenja nosilcev urejanja prostora iz prejšnjega člena ali je bil izdan odlok o prevladi javne koristi;
- je predlog OPN pripravljen v predpisani obliki;
- predlog OPN vsebuje vse predpisano spremljajoče gradivo;
- je bilo pri celoviti presoji vplivov na okolje ugotovljeno, da so vplivi izvedbe predloga OPN na okolje sprejemljivi.

(2) Po potrditvi predloga OPN ga ministrstvo javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu.

(3) Zoper negativen sklep ministrstva je možen upravni spor.

2.2. Občinski podrobni prostorski načrt

2.2.1. Namen in vsebina OPPN

116. člen (namen OPPN)

(1) OPPN je prostorski akt, s katerim se podrobneje načrtuje prostorske ureditve na območjih in za namen:

- notranjega razvoja ali prenove določenih delov naselja,
- kompleksne stanovanjske in poslovne gradnje,
- gospodarske infrastrukture,
- intenzivne kmetijske proizvodnje,
- turističnih in rekreacijskih dejavnosti v krajini,
- prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki se načrtujejo zaradi posledic naravnih in drugih nesreč,
- izkoriščanja mineralnih surovin in njihove sanacije,
- izvedbe ukrepov s področja varstva okolja in ohranjanja narave ali
- urejanja drugih problemsko ali prostorsko zaključenih območij v naseljih in krajini, če je to strokovno utemeljeno.

(2) OPPN se pripravi za območja, za katera je z OPN predvidena njegova priprava, lahko pa tudi na območjih, kjer z OPN ni predviden, če se za to pokaže potreba ali pobuda po tem, ko je bil sprejet OPN.

(3) Območje urejanja z OPPN je praviloma sklenjeno območje, lahko pa se z OPPN ureja tudi prostorsko nepovezana območja, če se ga pripravlja za urejanje istovrstne, a prostorsko razpršene problematike.

(4) OPPN lahko sprejme tudi več občin skupaj, če je to zaradi funkcionalne in prostorske povezanosti prostorskih ureditev smiselno.

(5) OPPN je podlaga za izdajo predodločb in gradbenih dovoljenj v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, ter določa pogoje za izvedbo drugih posegov v prostor.

117. člen (vsebinska OPPN)

- (1) Glede na namen in območje OPPN se z njim podrobneje določijo:
- urbanistične, arhitekturne in krajinske rešitve prostorskih ureditev;
 - načrt gradbenih parcel;
 - etapnost izvedbe prostorske ureditve, če je ta potrebna;
 - pogoji glede priključevanja objektov na gospodarsko javno infrastrukturo;
 - rešitve in ukrepe za varovanje zdravja;
 - rešitve in ukrepe za celostno ohranjanje kulturne dediščine;
 - rešitve in ukrepe za varstvo okolja ter ohranjanje narave;
 - rešitve in ukrepe za obrambo;
 - rešitve in ukrepe za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, vključno z varstvom pred požarom;
 - rešitve in ukrepe za varstvo in ohranjanje kmetijskih zemljišč ter druge vsebine glede na namen in območje, za katerega se OPPN pripravi.

(2) Vsebinske rešitve OPPN predstavljajo celotno izvedbeno regulacijo prostora na njegovem območju urejanja, razen če se izrecno določi hkratna uporaba posameznih elementov izvedbene regulacije iz OPN.

(3) V OPPN se prikažejo tudi vplivi in povezave načrtovanih prostorskih ureditev s sosednjimi območji.

(4) Če je OPPN namenjen prenovi dela naselja, ki vsebuje objekte ali območja kulturne dediščine, je za njegovo pripravo obvezna predhodna izdelava strokovnih podlag za prenavo območij s kulturno dediščino.

(5) Občina lahko z OPPN spremeni na delu ali celotnem območju urejanja tudi namensko rabo prostora in prostorske izvedbene pogoje brez poprejšnje spremembe OPN, če je taka sprememba:

- potrebna za izvedbo občinskega razvojnega programa ali drugega razvojnega projekta v skladu z regionalnim razvojnimi programom,
- skladna s cilji prostorskega razvoja občine,
- skladna s pravnimi režimi in
- gre za spremembo iz bolj v manj intenzivne namenske rabe prostora.

(6) Če se z OPPN spreminja namenska raba prostora, vsebuje sklep o njegovi pripravi tudi ugotovitev da so izpolnjeni pogoji iz prvega odstavka tega člena.

(7) Občina po sprejetju OPPN, na podlagi katerega so nastale spremembe namenske rabe, te spremembe vnese v OPN po postopku, kot je določen za njegovo revizijo.

(8) Minister s podzakonskim aktom iz 48. člena tega prostora podrobneje predpiše možnosti spreminjanja podrobnejše namenske rabe prostora z OPPN.

2.2.2. Postopek priprave OPPN

118. člen (izhodišča za pripravo OPPN)

(1) Odločitev za pripravo OPPN temelji na odločitvah in usmeritvah iz OPN, izhodiščih za pripravo OPPN, če se ta pripravlja na podlagi izkazane potrebe občine in ni predviden v OPN, ali na pobudi investitorja priprave prostorskega akta.

(2) Če usmeritve za pripravo OPPN v OPN niso vnaprej podane ali celovite, se pripravijo izhodišča za pripravo OPPN ob smiselni uporabi določb 108. člena tega zakona.

(3) Ob pobudi investitorja priprave prostorskega akta ta vsebuje:

- predstavitev investicijske namere,
- utemeljitev skladnosti pobude z regionalnim in občinskim prostorskim planom, občinskim prostorskim načrtom, splošnimi smernicami nosilcev urejanja prostora in kazalniki spremljanja stanja v prostoru,
- opis in grafične prikaze območja s prikazom zasnov umestitve načrtovanih objektov in drugih posegov v prostor.

(4) Če se OPPN pripravlja na pobudo investitorja priprave prostorskega akta, občina z njim sklene pogodbo o medsebojnih obveznostih, zlasti glede finančnih in rokovnih vidikov priprave OPPN,

lahko pa se s pogodbo tudi dogovori obveznost investitorja priprave prostorskega akta glede rokov izgradnje v OPPN predvidenih gradenj ali obveznost izgradnje v njem predvidenih objektov, ki so v javno korist.

119. člen
(postopek priprave in sprejetja OPPN)

(1) Za postopek priprave in sprejetja OPPN se smiselno uporabljajo določbe, ki veljajo za postopek priprave in sprejetja OPN.

(2) Če občine pripravljajo skupen OPPN, se ta pripravi in sprejme na način, kot to velja za OPPN. Občine v sklepu o pripravi OPPN določijo pripravljavca skupnega OPPN. Skupni OPPN je sprejet, ko ga sprejmejo občinski sveti vseh občin, ki so bile vključene v njegovo pripravo.

2.3. Odlok o urejanju podobe naselij in krajine

120. člen
(namen in vsebina odloka)

(1) Z odlokom o urejanju podobe naselij in krajine občina ureja urbani in siceršnji prostorski razvoj na praviloma že izgrajenih območjih naselij, s poudarkom na urejeni podobi ter usklajeni in medsebojno dopolnjujoči rabi javnih in zasebnih površin, ter ureja in varuje podobo krajine, tako da določa pogoje za:

- gradnjo objektov, za katere v skladu s predpisi, ki urejajo graditev objektov, ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja,
- vzdrževanje objektov v delu, ki se nanaša na njihov zunanji izgled,
- izvajanje negradbenih posegov v prostor, zlasti urejanje in vzdrževanje zelenega sistema, urejanje javnih površin in njihovo splošno, posebno in podrejeno rabo in rabo grajenega javnega dobra ter
- druge pogoje, namenjene zagotavljanju ustrezne podobe naselij in krajine, kot so pravila glede oglaševanja, osvetljevanja, postavljanja blaga ob poslovnih objektih, postavljanje pomožne kmetijsko-gozdarske opreme in podobno.

(2) Odlok o urejanju podobe naselij in krajine se sprejme za območja, kjer je zagotavljanje urejene podobe naselja in krajine posebej pomembno. Merila za določanje teh območij so:

- lega ob javnih površinah, kot so glavne ulice, mestne vpadnice, trgi, parki in druge urbanistično pomembne lokacije v naseljih (stanovanjske soseske, trgovsko poslovna območja ipd);
- lega v območju varstva kulturne dediščine;
- lega v območju turističnih znamenitosti;
- lega ob objektih pomembnejše družbene infrastrukture;
- lega v območju kulturne krajine oziroma zavarovanih naravnih vrednot.

(3) Občina lahko vsebino odloka o urejanju podobe naselij in krajine uredi tudi kot del OPN ali OPPN.

121. člen
(postopek priprave in sprejetja odloka)

Za pripravo in sprejetje odloka o urejanju podobe naselij in krajine se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o pripravi in sprejetju OPN.

122. člen
(izvajanje posegov v prostor)

(1) Posegi v prostor iz prvega odstavka 120. člena tega zakona se ne smejo izvajati v nasprotju z odlokom o urejanju podobe naselij in prostorskim izvedbenim aktom. Če tako določajo posebni predpisi, je treba pred začetkom izvajanja teh posegov v prostor pridobiti soglasja, dovoljenja in druge odobritve.

(2) Za potrebe izvajanja odloka o urejanju podobe naselij in krajine lahko vsakdo pri občini glede na nameravano vrsto teh posegov pridobi pogoje za njihovo izvedbo. Glede narave, plačila in veljavnosti teh pogojev se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o lokacijski informaciji.

2.4. Spreminjanje in posodabljanje občinskih prostorskih izvedbenih aktov

123. člen

(spreminjanje in dopolnjevanje prostorskega izvedbenega akta)

Spremembe in dopolnitve prostorskega izvedbenega akta se pripravljajo in sprejemajo po postopku, ki je predpisan za njegovo pripravo in sprejetje, razen če ta zakon ne določa drugače.

124. člen

(kratek postopek sprememb in dopolnitev OPN)

(1) Kratek postopek sprememb in dopolnitev OPN se izvede v primerih takih spremembah OPN, ki ne predstavljajo vsebinsko novega določanja ali spreminjanja namenske rabe prostora, načrtovanja novih prostorskih ureditev ali določanja novih prostorskih izvedbenih pogojev, so pa potrebne zaradi:

- odprave očitnih pisnih, računskih in tehničnih napak v tekstualnem ali grafičnem delu OPN ter odpravo pomanjkljivosti glede njegove oblike;
- vzpostavitve zakonitosti OPN na podlagi opozoril pristojnih organov v postopku nadzora nad zakonitostjo občinskih splošnih aktov v skladu s predpisi o državni upravi in lokalni samoupravi;
- uskladitve z veljavnimi sorodnimi predpisi, v skladu s 59. členom tega zakona;
- uskladitve z izvedenimi upravnimi postopki po predpisih s področja cest, kadar ti ne pomenijo spremembe namenske rabe;
- uskladitve zaradi OPPN, kadar se ti nanašajo na spremembe namenske rabe prostora skladno s 117. členom tega zakona;
- uskladitve z veljavnimi DPN in celovitimi dovoljenji, kadar ti podajajo usmeritve občinam glede določanja namenske rabe prostora v njihovem območju;
- uskladitve s pravili državnega prostorskega reda in drugimi predpisi, če te ne terjajo spremembe namenske rabe prostora.

(2) Kratek postopek se izvede po postopku, ki je v občini predpisan za sprejetje drugih občinskih odlokov, pri čemer:

- občina objavi predlog sprememb OPN v prostorskem in informacijskem sistemu in javnosti omogoči dajanje predlogov in pripomb na objavljeno gradivo v roku, ki ni krajši od 15 dni;
- se glede potrditve smiselno uporabljajo določbe 115. člena tega zakona, pri čemer pa ministrstvo preveri zgolj, ali je predlog sprememb OPN pripravljen v predpisani obliki in ali so izpolnjeni pogoji za uporabo kratkega postopka iz tega člena, kar stori v 15 dneh.

(3) Kratkega postopka se ne sme uporabiti za spremembe ali dopolnitve OPN, ki bi terjale sodelovanje nosilcev urejanja prostora ali bi bilo treba zanje izvesti celovito presojo vplivov na okolje.

125. člen

(kratek postopek sprememb in dopolnitev OPPN)

Za kratek postopek sprememb in dopolnitev OPPN se smiselno uporabljajo določbe prejšnjega člena tega zakona.

126. člen

(postopek tehnične posodobitve grafičnega prikaza namenske rabe prostora)

(1) Za namen ažurnosti grafičnega prikaza namenske rabe prostora (v nadaljnjem besedilu: grafični prikaz) in uporabe njegovih podatkov za potrebe izvajanja tega in drugih zakonov lahko občina tehnično posodobi grafični prikaz iz veljavnega OPN na veljaven zemljiško katastrski prikaz.

(2) Tehnične posodobitve grafičnega prikaza se izvaja na izvornem grafičnem prikazu, kakršen je bil sprejet z OPN in ki se hrani ves čas veljavnosti akta, ne pa na njegovih kasnejših tehničnih posodobitvah

(3) Tehnično posodobitev grafičnega prikaza izvede pooblaščen prostorski načrtovalec v sodelovanju z odgovornim geodetom, veljavnost tehničnega prenosa pa potrdi župan.

(4) Po potrditvi župan tehnično posodobitev posreduje v pregled ministrstvu, ki v osmih dneh preveri in s sklepom potrdi ustreznost tehnične posodobitve z vidika skladnosti z določbami tega zakona ter predpisov, ki urejajo prostorski informacijski sistem. Če ministrstvo ugotovi, da posredovani grafični prikaz presega tehnično posodobitev, potrditev zavrne in občino napoti na reden postopek sprememb OPN

(5) Potrjen posodobljen grafični prikaz ministrstvo vključi v prostorski informacijski sistem, kjer nadomesti prejšnjega, in o tem obvesti občino.

(6) Minister podrobneje predpiše način in pravila tehnične posodobitve grafičnega prikaza.

2.5. Lokacijska preveritev

127. člen (namen lokacijske preveritve)

Lokacijska preveritev je instrument prostorskega načrtovanja, s katerim se:

- za namen izvajanja gradenj prilagodi in določi natančna oblika ter velikost območja stavbnih zemljišč na posamični poselitvi;
- za doseganje gradbenega namena prostorskega izvedbenega akta dopušča individualno odstopanje od prostorskih izvedbenih pogojev kot so določeni v tem aktu;
- za namen smotrne rabe ter aktivacije zemljišč in objektov, ki niso v uporabi, omogoča začasno rabo prostora.

128. člen (določanje obsega stavbnega zemljišča pri posamični poselitvi)

(1) Pri prilagajanju in določanju natančne oblike in velikosti območja stavbnih zemljišč na posamični poselitvi se poleg določb 31. člena tega zakona o ohranjanju posamične poselitve in prostorskih izvedbenih pogojev iz OPN upošteva še fizične lastnosti zemljišča in pravne režime na tem območju.

(2) Z lokacijsko preveritvijo se lahko velikost stavbnega zemljišča, kot je določena v OPN, poveča ali zmanjša za največ 20%, vendar povečanje ne sme preseči 600 m² glede na izvorno določen obseg stavbnega zemljišča v OPN, ne glede na število izvedenih lokacijskih preveritev.

(3) Občina podatek o spremenjeni obliki in velikosti stavbnih zemljišč vnese v evidenco stavbnih zemljišč, ob naslednjih spremembah in dopolnitvah OPN pa jo ustrezno prikaže v grafičnem prikazu namenske rabe prostora.

(4) Natančno določanje oblike in velikosti stavbnega zemljišča pri posamični poselitvi ni potrebno, če se gradbena parcela nameravane gradnje v celoti nahaja znotraj območja stavbnih zemljišč, kot je določeno v OPN.

129. člen (individualno odstopanje od prostorskih izvedbenih pogojev)

(1) Če investicijska namera zaradi objektivnih okoliščin ne zadosti posameznemu prostorskemu izvedbenemu pogoju, lahko občina z izvedbo lokacijske preveritve dopusti individualno odstopanje od takšnega izvedbenega pogoja. Občina lahko z lokacijsko preveritvijo tudi določi dodatne prostorske izvedbene pogoje za izvedbo take investicijske namere.

(2) Občina lahko dopusti odstopanje od prostorskih izvedbenih pogojev tudi v primeru, če investicijska namera predvideva izvedbo pomožnih objektov, ki jih prostorski izvedbeni pogoji ne dopuščajo, in se z njimi dosega boljša funkcionalnost obstoječih objektov.

(3) Objektivne okoliščine iz prejšnjega odstavka so:

- fizične lastnosti zemljišča, neprimerna parcelna struktura, pozidanost ali raba sosednjih zemljišč in druge omejujoče okoliščine v zvezi z lokacijo, na katere investitor ne more vplivati in onemogočajo izvedbo investicije, ali pa terjajo nesorazmerne stroške na strani investitorja ali občine;
- nameravana uporaba gradbenih materialov ter tehničnih in tehnoloških rešitev, ki med pripravo in sprejetjem prostorskega izvedbenega akta niso bile poznane ali uporabljene, pa so ustrezne ali primernejše od predpisanih z vidika doseganja ciljev urejanja prostora, varstva okolja, učinkovite rabe energije ipd;
- medsebojna neskladnost prostorskih izvedbenih pogojev, določenih v prostorskem izvedbenem aktu, ki je občina še ni uredila s spremembami in dopolnitvami tega akta.

(4) Individualno odstopanje je dopustno, če:

- ni v nasprotju z javnim interesom in cilji prostorskega razvoja občine,
- se z njim lahko doseže gradbeni namen prostorskega izvedbenega akta ob hkratnem upoštevanju drugih prostorskih izvedbenih pogojev, nameravana gradnja pa ne bo spremenila načrtovanega videza območja, poslabšala bivalnih in delovnih razmer na njem in povzročila motečega vpliva na podobo naselja ali krajine,
- ne zmanjšuje možnosti pozidave sosednjih zemljišč, in
- ni v nasprotju s pravnimi režimi.

130. člen (omogočanje začasne rabe prostora)

(1) Če občina ne določi prostorskih izvedbenih pogojev za začasno rabo prostora v prostorskem izvedbenem aktu, jo lahko omogoči z izvedbo lokacijske preveritve.

(2) Začasna raba ne sme:

- biti v nasprotju z javnim interesom in cilji prostorskega razvoja občine; onemogočati izvedbe trajno načrtovanih prostorskih ureditev in predvidenih posegov v prostor, vključno z izvedbo pripravljanih del zanje; in zmanjševati možnosti pozidave sosednjih zemljišč,
- terjati izvedbe nove ali povzročiti bistvenega povečanja obremenitve obstoječe komunalne opreme na območju in
- biti v nasprotju z pravnimi režimi.

(3) Z lokacijsko preveritvijo občina določi zemljišča, na katerih je dopustna začasna raba, določi čas izvajanja začasne rabe ter ob smiselni uporabi določb tega zakona, ki urejajo prostorske izvedbene pogoje, določi pogoje zanjo ter uredi druga s tem povezana vprašanja.

(4) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za začasno rabo prostora v območju državnih prostorskih načrtov.

131. člen (postopek lokacijske preveritve)

(1) Lokacijska preveritev se izvede na pobudo investitorja gradnje na posamični poselitvi, investitorja, ki želi odstopiti od prostorskih izvedbenih pogojev ali izvesti dopolnilne prostorske ureditve ali posege v prostor, ali pobudnika začasne rabe prostora.

(2) Pobudi se priloži elaborat lokacijske preveritve (v nadaljnjem besedilu tega oddelka: elaborat), v katerem se utemelji skladnost pobude z določbami tega zakona glede na to, za kateri namen iz 127. člena tega zakona se predlaga izvedba lokacijske preveritve.

(3) Elaborat izdelata oseba, ki izpolnjuje pogoje za pooblaščenega prostorskega načrtovalca po zakonu, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost.

(4) Občina preveri skladnost elaborata z določbami tega zakona in občinskih prostorskih aktov in občinskemu svetu v 30 dneh od prejema pobude predlaga, da s sklepom lokacijsko preveritev potrdi, ali pa jo zavrne.

(5) Za namen preveritve skladnosti elaborata občina pozove nosilce urejanja prostora, da ji predložijo mnenje z njihovega delovnega področja o ustreznosti elaborata.

(6) Sklep iz četrtega odstavka tega člena vsebuje navedbo zemljišča, na katerega se lokacijska preveritev nanaša in:

- v primeru lokacijske preveritve iz prve alineje 127. člena tega zakona grafični prikaz prilagojene in natančno določene oblike in velikosti območja stavbnega zemljišča,
- v primeru lokacijske preveritve iz druge alineje 127. člena tega zakona prostorske izvedbene pogoje ali
- v primeru iz tretje alineje 127. člena tega zakona prostorske izvedbene pogoje in čas začasne rabe prostora.

(7) Pred obravnavo na občinskem svetu se elaborat lokacijske preveritve skupaj s predlogom iz prejšnjega odstavka javno razgrne za najmanj 15 dni na spletni strani občine in na krajevno običajen način. O javni razgrnitvi občina pisno obvesti lastnike sosednjih zemljišč. Stališče do pripomb iz javne razgrnitve je sestavni del gradiva za obravnavo na občinskem svetu.

(8) Sklep o lokacijski preveritvi se objavi v uradnem glasilu občine. Občina o sprejetju sklepa obvesti pristojno upravno enoto in ministrstvo.

(9) Investitor lahko za izvedbo lokacijske preveritve zaprosi tudi v postopku predodločbe ali postopku izdaje gradbenega dovoljenja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev. Lokacijska preveritev v tem primeru predstavlja predhodno vprašanje.

132. člen (stroški lokacijske preveritve)

(1) Lokacijska preveritev se izvede proti plačilu nadomestila stroškov, ki nastanejo občini v tem postopku.

(2) Občina določi stroške lokacijske preveritve z odlokom, v postopku posamične lokacijske preveritve pa jih določi s sklepom. Plačilo nadomestila je pogoj za obravnavo elaborata in izdajo sklepa o lokacijski preveritvi.

(3) Prihodki iz naslova lokacijske preveritve so namenski vir občine za financiranje nalog urejanja prostora.

133. člen (posledice in veljavnost lokacijske preveritve)

(1) Sklep o lokacijski preveritvi je glede vsebin, ki so z njim določene, obvezna podlaga za izdajo predodločbe ali gradbenega dovoljenja in izvedbo posegov v prostor, za katera gradbeno dovoljenje s skladu s predpisi, ki urejajo graditev, ni potrebno.

(2) Občina kot obvezen mnenjedajalec v postopku predodločbe ali gradbenega dovoljenja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev v mnenju preveri tudi skladnost nameravanega gradnje s sklepom o lokacijski preveritvi.

(3) Sklep o lokacijski preveritvi za namen iz druge in tretje alineje 127. člena tega zakona preneha veljati, če investitor ne vloži popolne vloge za pridobitev predodločbe ali gradbenega dovoljenja v dveh letih od njegove izdaje, ali s potekom veljavnosti na njegovi podlagi izdane predodločbe ali gradbenega dovoljenja.

(4) Občina vodi evidenco lokacijskih preveritev.

3. poglavje: ZAČASNI UKREPI ZA ZAVAROVANJE PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA

134. člen

(namen začasnih ukrepov)

(1) Začasni ukrepi za zavarovanje urejanja prostora (v nadaljnjem besedilu: začasni ukrepi) so ukrepi, s katerim se med pripravo DPN, OPN, OPPN ali med izvedbo združenega postopka prepreči ravnanja, s katerimi bi bilo onemogočena ali bistveno otežena priprava ali izvajanje teh prostorskih aktov, in sicer če:

- bodo bistveno zvišani stroški načrtovanja prostorskih ureditev, ali
- bodo za njihovo izvedbo potrebni znatno povečani posegi v pravice in pravne koristi lastnikov nepremičnin in drugih prizadetih subjektov.

(2) Vrste, območje učinkovanja in trajanje začasnih ukrepov morajo biti določeni tako, da posegajo v pravice in interese oseb samo toliko, kolikor je to nujno potrebno za doseg javne koristi, ki se z njimi zasleduje.

135. člen (območje začasnih ukrepov)

(1) Začasni ukrepi se lahko sprejmejo za del ali celotno območje:

- prostorske ureditve državnega pomena, za katero v skladu s tem ali drugim zakonom obstaja razlastitveni namen ali namen omejitve lastninske pravice in za katere še ni bil sprejet DPN ali izdano celovito dovoljenje;
- prostorske ureditve lokalnega pomena, za katero v skladu s tem ali drugim zakonom obstaja razlastitveni namen ali namen omejitve lastninske pravice in za katere še ni bil sprejet OPN ali OPPN.

(2) Območje začasnih ukrepov je določeno tako, da ga je možno grafično prikazati v nepremičninskih evidencah.

136. člen (vrste začasnih ukrepov)

(1) Z začasnimi ukrepi se lahko:

- prepove ali omeji promet z zemljišči,
- prepove ali omeji spreminjanje meje parcel s parcelacijo, komasacijo ali izravnavo meje,
- prepove izdaja gradbenih in drugih dovoljenj, vezanih na gradnjo in uporabo objektov,
- prepove ali omeji urejanje trajnih nasadov ali drugih posegov v prostor.

(2) Kadar se sprejema začasne ukrepe za pripravo DPN ali izvedbo združenega postopka lahko vlada prepove ali omeji sprejemanje ali spreminjanje občinskih prostorskih aktov.

(3) Začasni ukrep prepovedi pravnega prometa ne zajema pravnega prometa:

- med osebami v sorodstvu v ravni vrsti ali v stranski vrsti do vštetega četrtega kolena ali v svaštvu v ravni vrsti in v stranski vrsti do vštetega drugega kolena;
- med državo, občino, osebo javnega prava, ki jo je ustanovila država ali občina;
- pri etažni lastnini.

(4) Na območju začasnih ukrepov so dovoljene tudi gradnje, s katerimi se izboljšuje komunalna oprema in druga infrastruktura ter rekonstrukcije na obstoječih objektih, ki so nujno potrebne za vzdrževanje objektov in za bivanje ter delo prebivalcev na teh območjih, gradnje v zvezi z varovanjem pred naravnimi in drugimi nesrečami ter geodetska in druga pripravljalna dela, potrebna za izdelavo prostorskega akta oziroma njegovih sprememb in dopolnitev.

(5) Začasni ukrep spreminjanja meje parcel ne vpliva na spremembe mej parcel, ki so bile v času njene uveljavitve že dovoljene z dokončno odločbo.

137. člen (sprejem začasnih ukrepov)

(1) Začasne ukrepe sprejme vlada z uredbo ali občinski svet z odlokom na podlagi sklepa o pripravi OPN ali OPPN, na podlagi sklepa o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja ali sklepa o pripravi dokumentacije.

(2) Uredba ali odlok, s katerim se sprejmejo začasni ukrepi, vsebuje zlasti namen sprejetja začasnih ukrepov, njihovo vrsto in čas njihovega trajanja.

(3) Za objavo uredbe in odloka se smiselno uporablja 54. člen tega zakona.

(4) Z občinskim odlokom, s katerim se sprejmejo začasni ukrepi, se lahko uvede tudi predkupna pravica občine v skladu s tem zakonom.

138. člen (trajanje začasnih ukrepov)

Začasni ukrepi lahko trajajo največ štiri leta ali za čas veljavnosti DPN, če so določeni v postopku državnega prostorskega načrtovanja. Ti začasni ukrepi se po njihovem prenehanju vsaj tri leta ne sme ponovno uvesti za isto območje in zaradi načrtovanja ali izvedbe iste prostorske ureditve. Iz utemeljenih razlogov ogrožene javne koristi se njihovo trajanje lahko podaljša za največ štiri leta.

139. člen (evidentiranje začasnih ukrepov)

Prepoved spremembe meje parcele se vpiše v nepremičninske evidence.

140. člen (odškodnina zaradi začasnih ukrepov)

(1) Kadar se je pred uveljavitvijo začasnega ukrepa prepovedi gradnje, izvajanja rudarskih del ali drugih posegov v prostor ter spremembe meje parcele na zahtevo lastnika zemljišča ali druge osebe, ki lahko to zahteva, že začel upravni postopek, ni pa še bila izdana dokončna odločba, se upravni postopek s sklepom ustavi.

(2) V primeru ustavitve postopka pripada lastniku zemljišča ali drugi osebi, ki je lahko zahtevala izdajo gradbenega dovoljenja ali odločbe o evidentiranju spremembe meje, odškodnina.

(3) Odškodnina obsega vse stroške, ki so nastali v zvezi z ustavljenim upravnim postopkom (stroški samega postopka, naročilo dokumentacije za izdajo gradbenega dovoljenja ali za evidentiranje spremembe meje), pa tudi druge stroške, če lastnik ali oseba, ki je lahko zahtevala izdajo gradbenega dovoljenja ali odločbe o evidentiranju spremembe meje, dokaže, da so ji nastali v zvezi s tem postopkom ali investicijsko namero, katero je zasledovala s tem postopkom.

(4) Za postopek določitve odškodnine se smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo odškodnino v primeru razlastitve.

V. del: UKREPI ZEMLJIŠKE POLITIKE

141. člen (namen ukrepov zemljiške politike)

Z ukrepi zemljiške politike država in občina ali več občin skupaj izvajajo aktivnosti, ki omogočajo uresničevanje ciljev prostorskega razvoja in usmerjanje razvoja poselitve, tako da:

- skozi razvoj stavbnih zemljišč zagotavljajo zadosten in dostopen fond le-teh za namene bivanja, dela in rekreacije;
- ustvarjajo razmere za učinkovito gospodarjenje z zemljišči v javnem interesu;
- omogočajo pridobivanje zemljišč in pravic na njih, potrebnih za izvedbo načrtovanih prostorskih ureditev;
- zagotavljajo ustrezno urejenost prostora, omogočajo njegovo splošno rabo in varujejo grajeno javno dobro.

1. poglavje: RAZVOJ STAVBNIH ZEMLJIŠČ

1. oddelek: Razvojne stopnje nepozidanih zemljišč

142. člen

(nepozidana stavbna zemljišča in njihove razvojne stopnje)

(1) Nepozidano stavbno zemljišče je zemljiška parcela oziroma več zemljiških parcel ali njihovih delov, ki so z občinskim prostorskim aktom namenjene za graditev objektov in niso pozidana zemljišča.

(2) Nepozidana stavbna zemljišča se deli v razvojne stopnje.

(3) Razvojna stopnja nepozidanega stavbnega zemljišča predstavlja številčno vrednost v razponu od 1 do 4 in je določena na podlagi vrednotenja parametrov stanja, ki so odvisni od regulacije zemljišča s prostorskimi akti, sorodnimi predpisi in drugimi splošnimi akti, njegove opremljenosti z gospodarsko javno infrastrukturo in obstoja ter statusa pravnih režimov na njem.

(4) Razvojne stopnje nepozidanega stavbnega zemljišča se deli v naslednje razrede:

- 1. razvojna stopnja: nezazidljivo zemljišče;
- 2. razvojna stopnja: prostorsko neurejeno zemljišče;
- 3. razvojna stopnja: neopremljeno zemljišče;
- 4. razvojna stopnja: urejeno zazidljivo zemljišče.

(5) Razvojne stopnje nepozidanih stavbnih zemljišč se vodijo v evidenci stavbnih zemljišč skladno z določbami tega zakona.

143. člen

(nezazidljivo zemljišče)

(1) Nezazidljivo zemljišče je zemljišče, na katerem gradnja zaradi določil prostorskega akta, dejanskega stanja v prostoru ali pravnih režimov, ni dovoljena ali ni mogoča.

(2) Nezazidljivo zemljišče je zemljišče, ki izpolnjuje enega od naslednjih pogojev:

- zemljišče, ki z izvedbeno regulacijo prostora ni predvideno za gradnjo stavb;
- zemljišče, ki je namenjeno gradnji gospodarske javne infrastrukture s spremljajočimi površinami;
- zemljišče, ki zaradi svoje lege, naklona ali nosilnosti ne omogoča izvedbe prostorskih ureditev, predvidenih s prostorskim aktom;
- zemljišče, na katerem so uveljavljeni pravni režimi, ki trajno ali začasno ne dopuščajo gradnje stavb in izvedbe drugih posegov v prostor;
- zemljišče, na katerem so dovoljene le izjemne gradnje, ki izhajajo neposredno iz pravnega režima oziroma stanja v prostoru.

144. člen

(prostorsko neurejeno zemljišče)

Prostorsko neurejeno zemljišče je zemljišče, ki izpolnjuje enega od naslednjih pogojev:

- zemljišče, za katerega je z OPN predvidena izdelava OPPN, pa ta še ni sprejet;
- zemljišče na katerem ni dopustna graditev stavb do sprejetja drugega splošnega pravnega akta v pristojnosti občine ali države;
- zemljišče, ki so v komasacijskem območju upravne komasacije.

145. člen

(neopremljeno zemljišče)

Neopremljeno zemljišče je zemljišče, na katerem je sprejeta izvedbena regulacija prostora, ki dopušča graditev, vendar ne izpolnjuje pogojev komunalne opremljenosti, kot jo določa 149. člen tega zakona.

146. člen
(urejeno zazidljivo zemljišče)

Urejeno zazidljivo zemljišče izpolnjuje naslednje pogoje:

- na njem je skladno s prostorskimi akti dopustna gradnja stanovanjskih in ne-stanovanjskih stavb;
- je komunalno opremljeno;
- izpolnjuje prostorske izvedbene pogoje glede oblike in velikosti gradbene parcele ter tako omogoča izvedbo prostorskih ureditev, predvidenih s prostorskim aktom;
- na njem niso uveljavljeni pravni režimi, ki ne dopuščajo gradnje stavb.

2. oddelek: Opremljanje stavbnih zemljišč

147. člen
(namen opremljanja)

(1) Opremljanje stavbnih zemljišč sta projektiranje in gradnja komunalne opreme ter objektov in omrežij druge gospodarske javne infrastrukture, ki so potrebni, da se lahko prostorske ureditve oziroma objekti, načrtovani s prostorskimi akti, izvedejo in se namensko uporabljajo.

(2) Gradnja objektov, razen objektov gospodarske javne infrastrukture in drugih objektov, ki za izvedbo in delovanje ne potrebujejo komunalne oskrbe, je dopustna na opremljenih stavbnih zemljiščih.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek je gradnja objektov dopustna tudi na neopremljenih stavbnih zemljiščih:

- če se sočasno z gradnjo objektov zagotavlja tudi opremljanje stavbnih zemljišč po pogodbi o opremljanju ali
- če investitor zagotovi samooskrbo objekta s posamezno vrsto komunalne opreme.

(4) V primeru iz prejšnjega odstavka tega člena zgrajeni objekti lahko pridobijo uporabno dovoljenje le, če so bili zgrajeni in predani v uporabo vsa predvidena komunalna oprema ter objekti in omrežja druge gospodarske javne infrastrukture.

148. člen
(komunalna oprema)

(1) Komunalna oprema so:

- objekti in omrežja infrastrukture za izvajanje obveznih lokalnih gospodarskih javnih služb varstva okolja po predpisih, ki urejajo varstvo okolja,
- objekti in omrežja infrastrukture za izvajanje izbirnih lokalnih gospodarskih javnih služb po predpisih, ki urejajo energetiko, na območjih, kjer je priključitev obvezna,
- objekti grajenega javnega dobra, in sicer: občinske ceste, javna parkirišča in druge javne površine.

(2) Minister lahko v soglasju z ministrom, v čigar pristojnost spada posamezna vrsta komunalne opreme, podrobneje določi vrste komunalne opreme.

149. člen
(opremljeno zemljišče)

(1) Komunalno opremljeno je stavbno zemljišče, ki ima urejen dostop do javnega cestnega omrežja in je zanj mogoče izvesti priključke na:

- javno elektroenergetsko omrežje,
- javno vodovodno omrežje in
- javno kanalizacijsko omrežje.

(2) Omrežja iz prejšnjega odstavka so omrežja, kot so evidentirana v zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture.

(3) Minister podrobneje predpiše merila za to, kaj se šteje za opremljeno zemljišče.

150. člen
(komunalna samooskrba)

(1) Objekti na zemljiščih, ki so na območjih enot urejanja prostora, za katere iz občinskega prostorskega akta ali drugih predpisov izhaja, da na njih ne obstaja obveznost priključevanja na posamezno komunalno opremo ali na teh območjih ne bo zagotovljena javna služba za zagotavljanje oskrbe s posamezno komunalno opremo, lahko komunalno oskrbo zagotovijo s samooskrbo.

(2) Komunalna oprema za samooskrbo objekta na področju oskrbe s pitno vodo in področju odvajanja ter čiščenja komunalne odpadne vode se lahko uporablja le na območjih, ki niso opremljena s to gospodarsko javno infrastrukturo in najpozneje do opremljanja stavbnega zemljišča z gospodarsko javno infrastrukturo v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja.

151. člen
(izboljšanje opremljenosti zemljišča)

(1) Šteje se, da gre za izboljšanje opremljenosti stavbnega zemljišča s komunalno opremo, če se stavbno zemljišče opremi z dodatno vrsto komunalne opreme, ki je na stavbnem zemljišču prej ni bilo.

(2) Stavbno zemljišče je opremljeno z dodatno vrsto komunalne opreme, ko je komunalna oprema zgrajena in je za njo pridobljeno uporabno dovoljenje. Če za gradnjo komunalne opreme gradbeno dovoljenje ni potrebno, se šteje, da je komunalna oprema zgrajena, ko je predana v upravljanje.

152. člen
(načrtovanje opremljanja zemljišč)

(1) Občina v občinskih prostorskih aktih določi vrste komunalne opreme, ki jih je treba še zgraditi ali dograditi.

(2) V občinskih prostorskih aktih se ob upoštevanju regionalnih in občinskih prostorskih planov ter drugih razvojnih aktov države in občine določi tudi, katere objekte in omrežja infrastrukture gospodarskih javnih služb, ki niso komunalna oprema in niso prostorske ureditve državnega pomena, je treba zgraditi.

(3) Če akti iz prejšnjega odstavka ne zajemajo rokovnih in finančnih opredelitev, se določi katere objekte in omrežja infrastrukture gospodarskih javnih služb je treba zgraditi na podlagi dogovora med občino in izvajalcem gospodarske javne službe. V dogovoru morajo biti opredeljeni tudi roki in financiranje.

(4) Če dogovor iz prejšnjega odstavka ni sklenjen, lahko občina na lastne stroške zgradi elektroenergetsko omrežje, ki je potrebno za opremljanje stavbnih zemljišč, če je občina v veljavnem prostorskem aktu in programu opremljanja določila opremljanje stavbnih zemljišč z elektroenergetskim omrežjem.

(5) Izvajalec obvezne državne javne službe distribucije električne energije prevzame omrežje iz prejšnjega odstavka v lastništvo po njegovi vključitvi v infrastrukturo skladno s predpisi o energetiki.

(6) V primeru iz petega in šestega odstavka tega člena občina zaračuna stroške opremljanja stavbnih zemljišč s to infrastrukturo izvajalcu javne službe iz prejšnjega odstavka tega člena.

(7) Izvajalec javne službe iz prejšnjega odstavka mora na zahtevo občine tej povrniti stroške izgradnje elektroenergetskega omrežja iz petega odstavka tega člena. Stroški se povrnejo tako, da se zaračunane omrežnine na tem omrežju nakazujejo na račun občine, od dne priključitve prvega objekta na to omrežje do celotne višine stroškov.

(8) Opredelitev vrste stroškov iz prejšnjega odstavka, način njihovega vračanja in obdobje vračanja določi minister v soglasju z ministrom, pristojnim za energetiko.

153. člen

(program opremljanja)

(1) Opremljanje stavbnih zemljišč se izvaja na podlagi programa opremljanja. Občina lahko gradi komunalno opremo, ki je določena v prostorskem aktu, tudi brez programa opremljanja. Za to komunalno opremo občina ne more zaračunati komunalnega prispevka.

(2) Občina mora komunalno opremo, ki jo je zgradila brez programa opremljanja vključiti v program opremljanja in v podlage za odmero komunalnega prispevka najpozneje v dveh letih od zgraditve.

(3) Program opremljanja se pripravi na podlagi OPN ali OPPN in njihovih elaboratov ekonomike.

(4) Program opremljanja sprejme občinski svet z odlokom. Odlok o Programu opremljanja se lahko sprejme sočasno z odlokom, s katerim se sprejme občinski prostorski akt, vendar najpozneje v 6 mesecih po sprejetju občinskega prostorskega akta.

(5) Občina posreduje sprejeti program opremljanja ministrstvu najpozneje v 15 dneh po njegovi uveljavitvi. Vsebino in obliko posredovanega programa opremljanja določi vlada v predpisu o vsebini programa opremljanja.

154. člen

(vsebina programa opremljanja)

(1) S programom opremljanja se za območja, na katerih se s prostorskim aktom predvideva gradnja nove komunalne opreme ali objektov in omrežij druge gospodarske javne infrastrukture, podrobneje določijo komunalna oprema in druga gospodarska javna infrastruktura, ki jo je treba zgraditi ali dograditi ter roki za gradnjo.

(2) Investicije v komunalno opremo morajo biti utemeljene v OPN ali OPPN.

(3) S programom opremljanja se za obstoječo komunalno opremo določijo podlage za odmero komunalnega prispevka. Podlage za odmero komunalnega prispevka so obračunska območja, skupni in obračunski stroški komunalne opreme, preračun stroškov na enoto mere in podrobnejša merila za odmero komunalnega prispevka.

(4) Vlada podrobneje predpiše vsebino programa opremljanja.

155. člen

(obračunsko območje)

(1) Obračunsko območje posamezne vrste komunalne opreme je območje, na katerem se zagotavlja priključevanje na to vrsto komunalne opreme, oziroma območje njene uporabe.

(2) Obračunsko območje se določi na podlagi obveznih sektorskih aktov za posamezno komunalno opremo ter obveznosti in možnosti priključevanja na posamezno vrsto komunalne opreme v prostorskih aktih občine.

(3) Za komunalno opremo, ki je namenjena objektom na območjih več občin, se na obračunskem območju posamezne občine upošteva le sorazmerni delež stroškov te komunalne opreme.

156. člen

(zagotavljanje gradnje komunalne opreme)

(1) Občina zagotavlja gradnjo komunalne opreme.

(2) Gradnja komunalne opreme se financira iz komunalnega prispevka in drugih virov. Drugi viri financiranja komunalne opreme so proračunska sredstva občine, proračunska sredstva države, sredstva pridobljena iz različnih skladov in druga finančna sredstva, ki niso komunalni prispevek.

157. člen

(pogodba o opremljanju)

(1) Investitor in občina se lahko s pogodbo o opremljanju dogovorita, da bo investitor sam zgradil del ali celotno komunalno opremo, predvideno v programu opremljanja, za zemljišče, na katerem namerava graditi.

(2) Pogodbo o opremljanju lahko investitor in občina skleneta tudi če da gradnja komunalne opreme ni predvidena v programu opremljanja, če se gradnja komunalne opreme izvaja v celotnem obsegu in gre izključno za opremljanje zemljišč tega investitorja.

(3) Občina lahko sklene pogodbo o opremljanju, če so izpolnjeni naslednji pogoji:

- sprejet program opremljanja za območje celotne občine;
- občina poda izjavo, da je načrtovana gradnja na zemljišču, ki je predmet pogodbe o opremljanju, v javnem interesu, je investicijsko vzdržna in je skladna z elaboratom ekonomike OPN ali OPPN;
- občina poda izjavo, da opremljanje zemljišča, ki je predmet pogodbe, ni načrtovano v občinskem proračunu za tekoče ali prihodnje leto in da občina zato ne more zagotoviti sredstev za opremljanje zemljišča, ki je predmet pogodbe, z navedbo predvidenega roka možnosti zagotovitve sredstev za opremljanje zemljišča, ki je predmet pogodbe. Obvezna priloga k izjavi je poročilo iz občinskega proračuna, koliko sredstev je v tekočem in prihodnjem letu predvidenih za gradnjo komunalne opreme in kakšni so predvideni prihodki iz naslova komunalnega prispevka.

(4) Pogodba o opremljanju vsebuje:

1. opredelitev območja opremljanja s seznamom zemljiških parcel, ki jih bo investitor opremljal;
2. pregled obstoječe komunalne opreme na tem območju;
3. pregled in stroške izgradnje komunalne opreme, ki jo bo zagotovil investitor ter rok, v katerem bo investitor zgradil komunalno opremo, ki je predmet pogodbe o opremljanju;
4. navedbo obstoječe komunalne opreme, na katero bo investitor priključil novo zgrajeno komunalno opremo iz 3. točke tega odstavka in pogoje za priključitev novo zgrajene komunalne opreme na obstoječo;
5. izračun celotnega komunalnega prispevka za predvideno investicijo;
6. določitev dela komunalnega prispevka, za katerega se šteje, da ga bo investitor plačal z izgradnjo komunalne opreme po pogodbi o opremljanju;
7. določitev dela komunalnega prispevka, ki ga mora investitor še plačati, ki se določi kot razlika med izračunano vrednostjo celotnega komunalnega prispevka in delom komunalnega prispevka, za katerega se šteje da ga bo investitor plačal z izgradnjo komunalne opreme po pogodbi o opremljanju;
8. način in roke vračila stroškov izgradnje komunalne opreme, kadar je strošek izgradnje komunalne opreme, ki jo bo zagotovil investitor, višji od izračunanega celotnega komunalnega prispevka za predvideno investicijo;
9. zagotovilo, da se bo območje opremljalo na podlagi projektne dokumentacije v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, s katero soglašata občina;
10. zagotovilo, da bo občina izdala investitorju potrdilo o poravnanih obveznostih iz naslova komunalnega prispevka na podlagi bančne garancije v višini dela komunalnega prispevka iz šeste točke tega odstavka in vrednosti popisa del na podlagi projektne dokumentacije za izvedbo del, navedenih v pogodbi o opremljanju;
11. opredelitev nadzornega organa občine, ki bo izvajal nadzor nad kakovostjo izvedbe, skladnostjo izvedbe del s pogodbo o opremljanju in predajo komunalne opreme;
12. pravice in dolžnosti investitorja ter roke, za odpravo nepravilnosti, ugotovljene pri občinskem nadzoru;
13. bančno garancijo v višini največ 20 odstotkov vrednosti komunalne opreme iz pogodbe o opremljanju, brez stroškov pridobivanja zemljišč, s katero se zavaruje predvideni rok in obseg izvedbe del in dobra izvedba del ter odprava napak v garancijskem roku;
14. rok, v katerem občina ne bo spreminjala tistega dela prostorskega akta, ki je podlaga za investicije po tej pogodbi oziroma sorodnih aktov po tem zakonu, ki so v njeni pristojnosti in ki bi lahko vplivali na izvedljivost pogodbe o opremljanju. Če občina spremeni prostorski akt oziroma soroden predpis v roku iz pogodbe, odgovarja za povzročeno škodo;
15. priloge iz tretjega odstavka tega člena.

(5) Občina mora prevzeti komunalno opremo, zgrajeno skladno s pogodbo, ko je zanjo izdano uporabno dovoljenje in so zanjo ustrezno urejene lastniške ali druge stvarnopravne pravice. Ne glede na navedeno, občini komunalne opreme ni treba prevzeti, dokler ni izdano vsaj eno gradbeno dovoljenje za objekt, ki se bo priključil na to komunalno opremo. Če so se pri gradnji komunalne opreme izvajala dela oziroma posegi v prostor, za katere ni treba pridobiti gradbenega oziroma uporabnega dovoljenja, občina prevzame takšno komunalno opremo, če iz ugotovitev nadzornega organa izhaja, da je ta izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo o graditev in z določili iz pogodbe o opremljanju ter so zanjo ustrezno urejene lastniške ali druge stvarnopravne pravice.

3. oddelek: Komasacija na območju stavbnih zemljišč

3.1. Pogodbena komasacija

158. člen (pogodbena komasacija)

(1) Pogodbena komasacija je prostorski ukrep, s katerim se na podlagi sklenjene pogodbe in pridobljenega komasacijskega soglasja vzpostavi takšna parcelna struktura stavbnih zemljišč, da omogoča izvedbo prostorskih ureditev, predvidenih s prostorskim aktom.

(2) Pogodbo o komasaciji sklenejo lastniki zemljišč, katerih parcele se s tem nprimerneje zložijo skupaj in nato ponovno razdelijo.

159. člen (komasacijsko soglasje)

(1) Pred evidentiranjem pogodbene komasacije morajo lastniki zemljišč pridobiti komasacijsko soglasje, ki ga izda občina v 15 dneh od prejetja popolne zahteve.

(2) Zahtevi za pridobitev komasacijskega soglasja morajo lastniki zemljišč priložiti:

- načrt obstoječega parcelnega stanja s površinami parcel,
- pogodbo o komasaciji s podpisi vseh lastnikov in
- načrt novega parcelnega stanja.

(3) Občina izda komasacijsko soglasje, če je predvideno novo parcelno stanje v skladu s prostorskimi akti in drugimi predpisi. Če občina v tem roku ne izda komasacijskega soglasja, se šteje, da je predvideno novo parcelno stanje v skladu s prostorskimi akti in drugimi predpisi.

(4) Zoper komasacijsko soglasje je dovoljena pritožba, o kateri odloča župan.

(5) Z namenom zagotavljanja izvajanja prostorskih aktov in zagotavljanja zemljišč za gospodarsko javno infrastrukturo in javno dobro lahko občina v komasacijskem soglasju zahteva, da v postopku pogodbene komasacije sodeluje kot pogodbena stranka.

160. člen (evidentiranje pogodbene komasacije)

(1) Na podlagi pogodbe o komasaciji in komasacijskega soglasja se lahko zahteva evidentiranje pogodbene komasacije v okviru postopka za ureditev mej. V tem postopku se komasacijsko soglasje šteje kot soglasje za spremembo meje parcele.

(2) Postopki ureditve mej na podlagi pogodbene komasacije se obravnavajo prednostno.

3.2. Upravna komasacija

3.2.1. Splošne določbe

161. člen
(namen upravne komasacije)

(1) Upravna komasacija (v nadaljnjem besedilu: komasacija) je prostorski ukrep, s katerim se izvede zložba parcel in njihova ponovna razdelitev, tako da je omogočena izvedba prostorskih ureditev, predvidenih s prostorskim aktom.

(2) Komasacija se izvede, če ni mogoče doseči pogojev za pogodbeno komasacijo.

162. člen
(podlaga za komasacijo)

(1) Komasacija se lahko izvede na območju stavbnih zemljišč na podlagi veljavnega OPN ali OPPN ali pa se izvaja hkrati s pripravo OPPN.

(2) Kadar se komasacija izvaja na območju, na katerem se hkrati s komasacijo pripravlja OPPN, se za načrt parcelacije iz OPPN lahko šteje komasacijski načrt, če s tem soglašajo vsi komasacijski udeleženci v 30 dneh od sprejetja OPPN. Če se komasacijski udeleženci v tem roku ne izjavijo, se šteje, da soglašajo s tem.

(3) OPN ali OPPN, na podlagi katerega je bila uvedena komasacija, se po njeni uvedbi na območju komasacije ne sme spreminjati, razen na predlog ali s soglasjem komasacijske komisije in komasacijskega odbora, če je izvoljen.

163. člen
(komasacijski udeleženci)

(1) Komasacijski udeleženec je lastnik nepremičnine z območja komasacije ali imetnik drugih stvarnih pravic na takšni nepremičnini.

(2) Komasacijski udeleženec je kot zastopnik javnega interesa vedno tudi občina, na območju katere leži nepremičnina, ki je predmet komasacije.

(3) Komasacijski udeleženci lahko izmed sebe izvolijo komasacijski odbor, ki zastopa njihove skupne interese, pripravlja predloge in sodeluje pri pripravi načrtov v komasacijskem postopku.

(4) Če komasacijski udeleženci ne izvolijo komasacijskega odbora in se hkrati s komasacijo pripravlja OPPN, komasacijska komisija obravnava samo predloge in mnenja:

- ki jih podpiše več kot 30 odstotkov vseh komasacijskih udeležencev ali
- ki jih podpišejo komasacijski udeleženci, ki imajo v lasti najmanj 50 odstotkov površine zemljišč na komasacijskem območju.

164. člen
(komasacijska komisija)

(1) Komasacijski postopek vodi občina, ki za opravljanje strokovnih nalog in pomoč pri vodenju komasacijskega postopka ustanovi komasacijsko komisijo.

(2) Komasacijsko komisijo sestavlja najmanj pet članov, strokovnjakov s področja prava, urejanja prostora in graditve, geodezije in cenitve nepremičnin, ki izmed sebe izvolijo predsednika

165. člen
(komasacijsko območje)

(1) Komasacijsko območje se določi tako, da je mogoča smotrna izvedba komasacije. Sestavljeno je lahko iz prostorsko ločenih zemljišč.

(2) Posamezna zemljišča, ki otežujejo izvedbo komasacije, se lahko delno ali v celoti izvzamejo iz komasacijskega območja.

(3) Občina lahko s spremembo ali dopolnitvijo pravnomočnega sklepa o uvedbi komasacije pozneje spremeni meje komasacijskega območja, če gre za povečanje oziroma za zmanjšanje do 20

odstotkov površine komasacijskega območja, če je to potrebno zaradi racionalnejše izvedbe komasacije. Če je bil postopek komasacije uveden na zahtevo lastnikov zemljišč, morajo ostati izpolnjeni pogoji glede ustreznega deleža lastništva iz 163. člena tega zakona.

166. člen (komasacijska in delilna masa)

(1) Komasijsko maso sestavljajo vsa zemljišča na komasijskem območju, vključno z zgrajenimi objekti.

(2) Iz komasijske mase se izločijo in dodelijo občini zemljišča, ki so po prostorskem aktu namenjena javnim površinam. Preostala površina sestavlja delilno maso.

(3) Za opremljanje stavbnih zemljišč lahko občina pridobi iz komasijske mase največ toliko površin zemljišč, da vrednost komasijske mase ostane manjša ali enaka vrednosti delilne mase skupaj s stroški opremljanja zemljišč na komasijskem območju, vendar delež površin, ki jih občina pridobi iz komasijske mase ne sme biti večji od 30 odstotkov površin v komasijskem območju.

(4) Delilna masa se razdeli med posamezne komasijske udeležence sorazmerno z vrednostmi zemljišč, ki so jih prispevali v komasijsko maso.

(5) Iz delilne mase se najprej določijo gradbene parcele obstoječim objektom, zatem se dodelijo zemljišča tistim udeležencem, ki jim pripadajo parcele, ki po površini ustrezajo parcelam, namenjenim gradnji iz občinskega prostorskega akta. Parcele udeležencev, ki so po izračunu manjše od parcel, namenjenih gradnji, kot jih predpisuje občinski prostorski akt, se povečajo na račun zemljišč, ki so v občinski lasti, kadar pa to ni mogoče, pa tudi na račun zemljišč, ki so v lasti drugih udeležencev.

(6) Če na način iz prejšnjega odstavka ni mogoče povečati parcel na predpisano velikost ali če ni mogoče ustanoviti solastniških razmerij med udeleženci na isti parceli, se take površine povečajo proti povračilu vrednosti na račun tistih udeležencev, ki jim ne pripada zadostna površina, kot je predpisana za parcelo, namenjeno gradnji, pri čemer se najprej upoštevajo najmanjše parcele. Ostanek površin se razdeli med druge udeležence, če ga ne odkupi eden od sosednjih udeležencev.

(7) Zemljišča, dodeljena iz komasijske mase, morajo čim bolj ustrezati legi zemljišč tistih udeležencev, ki so bila vključena v komasijsko maso. Zemljišča z objekti se praviloma dodelijo prejšnjim lastnikom.

(8) Razlike v vrednosti med zemljišči, ki so bila vključena v komasijsko maso, in dodeljenimi zemljišči se morajo izravnati v denarju, in sicer takrat, kadar je razlika v vrednosti nastala zaradi razlike v površini in kadar razlika v vrednosti povzroči lega ali druga značilnost zemljišča.

(9) Lastnik zemljišča mora na račun za izvedbo komasacije plačati odškodnino, če je vključeno zemljišče obremenjeno z bremenom, za odpravo katerega je bilo potrebno izplačilo iz komasijske mase.

(10) Denarne odškodnine določa komasijska komisija.

3.2.2. Postopek komasacije

167. člen (uvedba komasacije)

(1) Občina predlaga uvedbo komasijskega postopka:

- na območju stavbnih zemljišč, kjer parcelna struktura onemogoča izvedbo prostorskih ureditev, predvidenih z OPN ali
- na območju, kjer je bil sprejet OPPN in v dveh letih po sprejetju še ni bil začet postopek pogodbene komasacije oziroma parcelna struktura ni skladna z načrtom parcelacije iz OPPN.

(2) Postopek komasacije se lahko začne tudi:

- na predlog najmanj dveh tretjin lastnikov zemljišč s komasijskega območja oziroma območja, ki se ureja z OPPN ali

- na predlog lastnikov zemljišč, ki imajo v lasti najmanj dve tretjini površin zemljišč na komasacijskem območju oziroma na območju, ki se ureja z OPPN.
- (3) Upravičenci iz prejšnjega odstavka predlogu za uvedbo komasacijskega postopka občini priložijo:
- načrt z vrisom predvidene meje komasacijskega območja;
 - seznam parcel oziroma njihovih delov na komasacijskem območju skupaj z navedbo njihovih površin;
 - seznam komasacijskih udeležencev, s podpisanimi izjavami komasacijskih udeležencev za uvedbo komasacijskega postopka.
- (4) Ob uvedbi komasacije na območju ali delu območja, kjer se pripravlja OPPN, se komasacijska odločba izda po uveljavitvi OPPN.
- (5) Za postopek se uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, če ta zakon ne določa drugače.

168. člen **(sklep o uvedbi komasacije)**

- (1) Komasaacija se začne na predlog upravičencev, ki ga obravnava občina in izda sklep o uvedbi komasacije. V sklepu se navedejo komasacijsko območje, zemljiške parcele in njihovi deli, ki so vključeni v komasaacijo. V prilogi sklepa se navedejo lastniki parcel in imetniki drugih stvarnih pravic na nepremičninah z območja komasaacije.
- (2) Sklep o uvedbi komasaacije se objavi v uradnem glasilu in na svetovnem spletu. Sklep in priloga sklepa se vroči vsem komasacijskim udeležencem in pristojni geodetski upravi. Zoper sklep o uvedbi komasaacije je dovoljena pritožba, o kateri odloča župan.
- (3) Občina ob objavi sklepa o uvedbi komasaacije pozove vse, katerih stvarne pravice bi bile lahko s komasaacijo prizadete, naj v 30 dneh predložijo vse podatke o svojih pravicah na komasacijskem območju.
- (4) Uvedba komasaacije in komasacijsko območje se vpišeta nepremičninske evidence, ki se vodijo v skladu z zakonom, ki ureja evidentiranje nepremičnin in se na predlog občinskega upravnega organa zaznamujeta v zemljiški knjigi.
- (5) Z izdajo sklepa o uvedbi komasaacije so na komasacijskem območju brez soglasja občinskega upravnega organa prepovedani gradnja, izvajanje drugih ureditev na zemljiščih, promet z zemljišči razen prodaje občini ali drugemu udeležencu komasaacije in sprememba meje parcele, ki ni povezana s komasaacijo. Dopustni sta prodaja zemljišč na komasacijskem območju tretjim osebam in z njo povezana parcelacija, če se s tem strinja komasacijska komisija.
- (6) Pogodba, sklenjena v nasprotju s prejšnjim odstavkom tega člena, je nična. Lastnik tudi nima pravice do odškodnine za sredstva, vložena v gradnjo in urejanje zemljišča.
- (7) S sklepom o uvedbi komasaacije se razveljavijo vsa obligacijska razmerja na nepremičninah na komasacijskem območju.
- (8) Vse prizadete osebe, katerih stvarne pravice so nastale ali se spremenijo po uvedbi komasacijskega postopka, morajo te pravice prijaviti občinskemu upravnemu organu.

169. člen **(predhodna ureditev mej)**

- (1) Če meje obodnih parcel komasacijskega območja niso urejene ali so v komasacijsko območje vključeni le deli parcel, se na podlagi sklepa o uvedbi komasaacije najprej izvede postopek za ureditev mej oziroma opravi parcelacija.
- (2) Komasaacijski postopek se prekine do ureditve mej oziroma določitve mej v postopku parcelacije s pravnomočno upravno ali sodno odločbo.
- (3) Upravni ali sodni postopki ureditve mej oboda komasacijskega območja se obravnavajo prednostno.

(4) Po ureditvi oboda komasacijskega območja se dopolni sklep o uvedbi komasacije z novimi parcelami.

170. člen **(elaborat obstoječega stanja in elaborat vrednotenja zemljišč)**

(1) Oseba, registrirana za izvajanje geodetske dejavnosti, po uvedbi komasacije izdelava elaborat obstoječega stanja komasacijskega območja, ki vsebuje prikaz parcel, njihovih površin in lastnikov zemljišč. Glede površin parcel se upoštevajo podatki zemljiškega katastra, ki se izravnavajo na površino komasacijskega območja. Parcelam z urejeno mejo se površina iz zemljiškega katastra v izravnavi ne spremeni. Lastnik, ki se ne strinja z izravnavo površine parcele, lahko zahteva predhodno ureditev meje parcele.

(2) Na podlagi elaborata obstoječega stanja cenilec izdelava elaborat vrednotenja zemljišč in ga predloži v pregled komasacijski komisiji, ki se do elaborata vrednotenja strokovno opredeli. Pri izdelavi elaborata vrednotenja se upošteva:

- podatke o nepremičninah in o njihovi posplošeni vrednosti, ki se v skladu s predpisi o evidentiranju nepremičnin in predpisi o množičnem vrednotenju nepremičnin vodijo v javnih evidencah, ter druge podatke, ki jih pridobi od lastnikov nepremičnin oziroma nosilcev pravic na in
- stanje nepremičnin v naravi.

(3) Občina javno razgrne elaborat obstoječega stanja in elaborat vrednotenja zemljišč na sedežu občine ali vaške, krajevne ali četrtne skupnosti in na svetovnem spletu za 15 dni in v tem času opravi javno obravnavo. Občina o javni razgrnitvi pisno obvesti komasacijske udeležence.

(4) Če udeleženci med javno razgrnitvijo ne uveljavljajo ugovorov glede obstoječih mej parcel ali vrednosti zemljišč ne morejo izpodbijati odločbe o komasaciji iz tega razloga.

171. člen **(komasacijski načrt)**

(1) Komacijski načrt izdelajo osebe, ki so pripravile elaborat obstoječega stanja in elaborat vrednotenja, v sodelovanju s komasacijsko komisijo tako, da vsebuje vse sestavine, ki so pomembne za izdajo komasacijske odločbe.

(2) Komacijski načrt vsebuje načrt obstoječega stanja in načrt nove razdelitve zemljišč. Iz načrtov in seznamov morajo biti razvidni staro in novo premoženjsko stanje lastnikov po velikosti in pravnih razmerjih, izračun odškodnin, ki jih morajo plačati komacijski udeleženci oziroma občina, ter merila za določitev stroškov komasacije. Komacijski načrt mora vsebovati tudi izračun odškodnin, ki jih komacijski udeleženci plačajo zaradi ukinitve ali spremembe stvarnih oziroma obligacijskih pravic, ki so povezane s komasacijo.

(3) Občina javno razgrne komacijski načrt na sedežu občine ali vaške, krajevne ali četrtne skupnosti in na svetovnem spletu za 30 dni in v tem času opravi javno obravnavo. Občina o javni razgrnitvi pisno obvesti komacijske udeležence.

(4) Pred začetkom javne obravnave se morajo dodeljene parcele v naravi vidno označiti. Med javno razgrnitvijo lahko udeleženci komasacije vlagajo predloge in pripombe.

(5) Če se komasacija izvaja vzporedno s pripravo OPPN, se komacijski načrt javno razgrne skupaj z OPPN.

172. člen **(sprejetje komacijskega načrta)**

(1) Po javni razgrnitvi in javni obravnavi komacijska komisija prouči pripombe in predloge komacijskih udeležencev in do njih zavzame stališče ter ga objavi na krajevno običajen način in na svetovnem spletu. Komacijske udeležence mora komacijska komisija pisno seznaniti s svojimi stališči do pripomb in predlogov, ki so bili izraženi ob javni razgrnitvi.

(2) Glede na zavzeta stališča do pripomb in predlogov iz prejšnjega odstavka občina sprejme sklep o odobritvi komasacijskega načrta ali pa ga vrne v dopolnitev. Če je treba predlog komasacijskega načrta dopolniti, se ponovno razgrne za 15 dni in ponovno javno obravnava, kot to določa prejšnji člen.

(3) Sklep o odobritvi komasacijskega načrta se objavi v uradnem glasilu in na krajevno običajen način.

173. člen (komasacijska odločba)

(1) Občina po sprejetju sklepa o odobritvi komasacijskega načrta izda komasacijsko odločbo in jo vroči vsem udeležencem komasacije. Zoper komasacijsko odločbo je dovoljena pritožba, o kateri odloča župan.

(2) Ob velikem številu udeležencev se lahko posameznemu komasacijskemu udeležencu vroči le tisti del odločbe, ki se nanaša nanj.

(3) V komasacijskem postopku nista dovoljeni vrnitev v prejšnje stanje in ne obnova postopka.

174. člen (vpis v zemljiški kataster)

Pravnomočno komasacijsko odločbo občinski upravni organ posreduje geodetski upravi in zemljiški knjigi ter predlaga vpis v nepremičninske evidence in v zemljiško knjigo. Vpis novih parcel v nepremičninske evidence in novih pravnih razmerij v zemljiško knjigo se izvede, ko postane komasacijska odločba izvršljiva. (2) V primeru ugotovitve nezakonitosti odločbe iz prejšnjega odstavka, v obnovljenem postopku ali v upravnem sporu, občina oziroma sodišče odmeri dodatne odškodnine in dodatne obveznosti plačila stroškov, ne more pa odpraviti odločbe in vzpostaviti prejšnjega parcelnega stanja.

175. člen (ustavitev komasacijskega postopka)

(1) Občina lahko po predhodnem mnenju komasacijske komisije ustavi komasacijski postopek, če:

- pričakuje da bo izvedba komasacijskega postopka neracionalna ali bo občini povzročila nesorazmerne obremenitve zaradi visokih ali nepričakovanih odškodninskih zahtevkov;
- komasaciji nasprotujeta najmanj dve tretjini komasacijskih udeležencev ali lastniki zemljišč, ki imajo v lasti najmanj dve tretjini površin zemljišč na komasacijskem območju;
- komasacija iz drugih vzrokov postane nepotrebna.

(2) Komasacijski postopek, ki je bil uveden na predlog lastnikov zemljišč, se na njihov predlog ustavi, če to zahtevata dve tretjini vseh predlagateljev ali lastniki zemljišč, ki imajo v lasti najmanj dve tretjini površin zemljišč na komasacijskem območju. Predlog za ustavitev se lahko vloži najpozneje do izdaje komasacijskih odločb.

(3) Komasacijski postopek se ustavi z odločbo, zoper katero je dovoljena pritožba, o kateri odloča župan.

(4) Neposredne stroške, ki so nastali do ustavitve komasacije, krije predlagatelj komasacije. Če so bili predlagatelji komasacije lastniki zemljišč, se neposredni stroški sorazmerno razdelijo med komasacijske udeležence.

(5) ob ustavitvi komasacije iz razlogov navedenih v prvih dveh alinejah prvega odstavka tega člena, občina pri pripravi OPN upošteva dejstva glede možnosti načrtovanja prostorskih ureditev na tem območju in posledično izključi takšna zemljišča iz območja stavbnih zemljišč.

176. člen

(stroški komasacijskega postopka)

- (1) Sredstva za komasacijo zagotavljajo:
 - lastniki zemljišč s komasacijskega območja;
 - občina;
 - drugi viri.
- (2) Stroški komasacijskega postopka se delijo na neposredne in posredne stroške.
- (3) Neposredni stroški so:
 - stroški geodetskih storitev in priprave elaboratov;
 - stroški cenitev in priprave elaboratov, če ni uporabljena metoda množičnega vrednotenja nepremičnin;
 - pozitivna razlika med vrednostjo delilne mase skupaj s stroški opremljanja stavbnih zemljišč in vrednostjo komasacijske mase;
 - stroški vpisov v zemljiško knjigo;
 - drugi nepričakovani stroški, ki lahko nastopijo v postopku komasacije.
- (4) Posredni stroški so:
 - nagrade članom komasacijske komisije, če niso zaposleni na občini in
 - administrativni stroški (stroški javnih objav, stroški javnih razgrnitev in javnih obravnav, stroški najema prostorov itd.).
- (5) Posredne stroške krije občina.
- (6) Neposredni stroški se krijejo s prispevki udeležencev, proračuna in iz drugih virov. Višina prispevkov se določi z odločbo glede na vrednost zemljišč. Morebitni prebitki se razdelijo na enak način.
- (7) Če je bil komasacijski postopek uveden na predlog občine, neposredne stroške do končnega obračuna zalaga predlagatelj. Po končnem obračunu se prispevki odmerijo komasacijskim udeležencem skladno z določili prejšnjega odstavka tega člena.
- (8) Če je bil komasacijski postopek uveden na predlog udeležencev neposredne stroške krijejo komasacijski udeleženci. Občina lahko neposredne stroške do končnega obračuna zalaga iz svojih virov ali pa z odločbo naloži plačilo predujma za kritje stroškov. Končni obračun neposrednih stroškov pripravi občina po končanem postopku komasacije skladno z določili šestega odstavka tega člena.
- (9) Komasacijski udeleženci in občina se lahko dogovorijo za obročno odplačevanje prispevkov. Komasacijski udeleženec, ki ne zmore poravnati stroškov komasacije zaprosi občino za poravnavo stroškov z zemljiščem oziroma za zavarovanje obveznosti s prepovedjo odtujitve in obremenitve nepremičnine s komasacijskega območja. Občina z odločbo določi znesek, ki bremeni nepremičnino. Z dokončnostjo odločbe iz prejšnjega stavka prenehajo teči roki za plačilo stroškov in zamudne obresti. Prepoved odtujitve in obremenitve se zaznamuje v zemljiški knjigi.
- (10) Občina predpiše nagrade članov komasacijske komisije.

3.2.3. Učinki komasacije

177. člen (izvršljivost komasacijske odločbe)

- (1) Komasacijska odločba postane izvršljiva 30. dan po pravnomočnosti. S tem dnem:
 - občina postane lastnica vseh odstopljenih zemljišč brez obremenitve;
 - lastninska pravica in dotedanje druge stvarne pravice na zemljiščih, ki so vključena v komasacijsko maso, se ukinejo in prenesejo, če se opravi dodelitev, na dodeljeno zemljišče;
 - predkupna pravica, pravica do ponovnega odkupa, stavbna pravica, služnosti in stvarna bremena se ukinejo in prenesejo na dodeljena zemljišča v taki meri, kot je to določeno s komasacijsko odločbo;
 - se prenehajo zakupne in najemne pogodbe, razen če odločba ne določa drugače;
 - vsa plačila iz komasacijske mase in v komasacijsko maso dospejo v plačilo, razen če odločba določa drugače.

(2) Občina mora zahtevati izbris zaznambe o komasacijskem postopku ter vpis novih pravnih razmerij v zemljiško knjigo in nepremičninske evidence, ki se vodijo v skladu z zakonom, ki ureja evidentiranje nepremičnin.

178. člen
(zavarovanje dostopov do parcel)

Če dodeljene parcele izgubijo dotedanji dostop, komasacijski načrt določi začasen dostop, dokler se ne uredijo nove javne prometne površine. Občina mora zagotoviti začasen dostop v enem letu od sprejetja komasacijskega načrta.

2. poglavje: VAROVANJE POZIDANIH ZEMLJIŠČ

179. člen
(pozidana zemljišča)

- (1) Pozidana zemljišča so območja na zemeljski površini, ki obsegajo:
- gradbene parcele stavb,
 - pripadajoča zemljišča stavb,
 - pripadajoča zemljišča javnih cest in javne železniške infrastrukture,
 - pripadajoča zemljišča drugih gradbenih inženirskih objektov, kamor se uvrščajo predvsem območje za kampiranje, območje za šport in rekreacijo, območje parka, območje za vrtičkarstvo, območje komunalne zelenice, območje drugih odprtih površin v javni rabi, območje za potrebe obrambe, območje za potrebe zaščite in reševanja, območje za parkiranje, območje letališča, območja heliportov, območje energetske infrastrukture, območje pokopališča, območje okoljske infrastrukture, območje komunikacijske infrastrukture ter območja cest in železnic, ki niso javne.
- (2) Med pozidana zemljišča se ne uvrščajo:
- pripadajoča zemljišča enostavnih objektov, ki niso funkcionalno povezana s stavbo, ki ima določeno gradbeno parcelo stavbe,
 - pripadajoča zemljišča nezahtevnih kmetijsko gozdarskih objektov izven stavbnih zemljišč,
 - pripadajoča zemljišča cest in železnic, ki niso javne in ležijo izven stavbnih zemljišč.
- (3) Gradbene parcele stavb, pripadajoča zemljišča stavb in pripadajoča zemljišča drugih gradbenih inženirskih objektov so poseljena zemljišča.
- (4) Poseljena zemljišča in pripadajoča zemljišča javnih cest in javne železniške infrastrukture se prevzamejo v nepremičninske evidence kot dejanska raba pozidanih zemljišč.

1. oddelek: Gradbena parcela stavbe

180. člen
(določitev gradbene parcele stavbe)

- (1) Gradbena parcela je pripadajoče zemljišče stavbe, ki se določi z gradbenim dovoljenjem. Gradbena parcela se določa v primeru gradnje nove stavbe.
- (2) Gradbena parcela se ne določi pri gradnji nezahtevne stavbe in pomožne stavbe, ter če se gradnja izvaja na zemljiščih, ki niso stavbna.
- (3) Gradbene parcele so določeni v skladu s tem zakonom, in z drugimi zakoni, ki določajo posebne pogoje za določanje gradbenih parcel, ter v skladu z veljavnimi prostorskimi akti.
- (4) Gradbena parcela predstavlja eno zemljiško parcelo razen:
- če gradbena parcela leži na zemljiških parcelah pri katerih v zemljiški knjigi ni možna počitev združitve parcel,

- pri objektih, ki se zaradi posebnih fizičnih lastnosti ali iz drugih podobnih razlogov ne morejo postaviti na eni zemljiški parceli.

181. člen **(obseg gradbene parcele stavbe)**

(1) Gradbena parcela stavbe obsega zemljišče, na, nad ali pod katerim se nahaja stavba, in drugo zemljišče, ki je trajno namenjeno za redno rabo stavbe. Gradbena parcela stavbe obsega tudi zemljišče, na, nad ali pod katerim se nahaja pomožni objekt stavbe, ki ji služi, in zemljišče, ki je trajno namenjeno za redno rabo tega objekta.

(2) Če poteka meja gradbene parcele po meji zemljiške parcele, mora biti ta meja zemljiške parcele urejena. Če meja gradbene parcele ne poteka po meji zemljiške parcele, mora biti urejen del meje zemljiške parcele, ki se dotika meje gradbene parcele.

(3) Skupna gradbena parcela dveh ali več stavb (v nadaljnjem besedilu: skupna gradbena parcela) lahko obsega samo tisto zemljišče, ki se uporablja za potrebe dveh ali več stavb in njihove redne rabe.

(4) V velikost gradbene parcele se ne všteta površine za dostop do nje.

182. člen **(evidentiranje gradbene parcele stavbe v zemljiškem katastru in zemljiški knjigi)**

(1) Prostorsko medsebojno povezano zemljišče, ki je vključeno v gradbeno parcelo stavbe, ali prostorsko medsebojno povezano zemljišče, ki je vključeno v skupno gradbeno parcelo, se v zemljiškem katastru evidentira kot enotna zemljiška parcela, razen v primerih iz četrtega odstavka 180. člena tega zakona.

(2) Spremembe meja zemljiške parcele iz prejšnjega odstavka niso dovoljene, razen pod pogoji iz 184. člena tega zakona.

(3) Vsako prostorsko medsebojno povezano zemljišče posamezne zemljiške parcele, ki je vključeno v gradbeno parcelo stavbe na podlagi stavbne pravice ali stvarne služnosti lastnika stavbe, mora biti v zemljiškem katastru evidentirano kot območje izvrševanja stavbne pravice oziroma stvarne služnosti.

(4) Če stavba stoji na tuji nepremičnini, nad ali pod njo na podlagi stavbne pravice, mora lastnik nepremičnine zagotoviti evidentiranje gradbene parcele kot enotne zemljiške parcele, ko stavba postane sestavina nepremičnine zaradi prenehanja stavbne pravice.

(5) Če je gradbena parcela sestavljena iz zemljišč, ki predstavljajo samostojne zemljiške parcele in združitve v enotno zemljiško parcelo v skladu s prejšnjimi odstavki ni mogoča, ali ni mogoče oblikovanje takšnih stvarnopравnih razmerij, ki zagotavljajo, da se lastninska pravica na vseh zemljiških parcelah, ki predstavljajo gradbeno parcelo stavbe, prenaša skupaj, se pri vseh zemljiških parcelah, ki sestavljajo gradbeno parcelo stavbe, po uradni dolžnosti na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja v zemljiško knjigo vpiše zaznamba gradbene parcele.

183. člen **(pravni promet z gradbeno parcelo stavbe)**

(1) Lastninska pravica na zemljiških parcelah, ki niso evidentirane kot enotna zemljiška parcela, se lahko prenaša samo skupaj z lastninsko pravico na drugih zemljiških parcelah, ki sestavljajo gradbeno parcelo.

(2) Določba prejšnjega odstavka smiselno enako velja za stavbno pravico ali stvarno služnost, na podlagi katere se zagotavlja redna raba stavbe.

(3) Notar ne overi podpisa na zemljiškoknjižnem dovolilu, s katerim se prenaša lastninska pravica ali stavbna pravica na nepremičnini, če iz zaznambe iz petega odstavka 182. člena tega zakona izhaja, da se lastninska pravica ali stavbna pravica lahko prenaša samo skupaj z vsemi zemljiškimi parcelami, ki predstavljajo gradbeno parcelo.

(4) Določbe tega člena se smiselno uporabljajo tudi za delitev solastnine.

184. člen **(sprememba gradbene parcele stavbe)**

(1) Gradbena parcela stavbe se lahko spremeni z upravno odločbo, če po predlagani spremembi izpolnjuje veljavne pogoje za določitev gradbene parcele k tej stavbi in če ima predlagatelj na zemljiščih, ki sestavljajo gradbeno parcelo, pridobljeno lastninsko ali drugo stvarno pravico, ki izkazuje pravico graditi v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(2) Upravni organ, ki je pristojen za izdajo gradbenega dovoljenja, odloči o spremembi gradbene parcele stavbe na zahtevo lastnika zemljiške parcele, na kateri stavba stoji, države in občine pa, če za to izkažeta javni interes, ob smiselni uporabi določb zakona, ki ureja postopek za izdajo gradbenega dovoljenja.

(3) Če lastniki skupne gradbene parcele zahtevajo, da se njeno zemljišče razdeli tako, da se vključi v gradbene parcele vseh ali posameznih stavb, katerim je doslej pripadalo kot skupna gradbena parcela, upravni organ o takih spremembah gradbenih parcel odloči sočasno z enotno upravno odločbo.

(4) Kadar je nepremičnina v lasti več oseb, je odločanje o zahtevi za spremembo gradbene parcele posel, ki presega redno upravljanje.

(5) V odločbi o spremembi gradbene parcele stavbe upravni organ dovoli tudi potrebne spremembe vpisov v zemljiškem katastru. Na podlagi pravnomočne odločbe o spremembi gradbene parcele sodišče po uradni dolžnosti odloči o izbrisu zaznambe dotedanje gradbene parcele in vpisu zaznambe nove gradbene parcele v zemljiško knjigo.

185. člen **(prenehanje gradbene parcele stavbe)**

(1) Gradbena parcela stavbe v celoti preneha z uničenjem stavbe, skupna gradbena parcela z uničenjem vseh stavb, katerim pripada.

(2) Gradbena parcela stavbe preneha na delu zemljišča, ki je vanjo vključeno, če na njem preneha stvarna pravica lastnika zemljiške parcele, na kateri stavba stoji.

(3) Gradbena parcela stavbe ne preneha, če stavba, zgrajena na podlagi stavbne pravice, postane sestavina zemljišča zaradi prenehanja stavbne pravice.

(4) Upravni organ, ki je pristojen za izdajo gradbenega dovoljenja, z upravno odločbo ugotovi prenehanje gradbene parcele stavbe na zahtevo lastnika zemljiške parcele stavbe, imetnika stavbne pravice, države in občine ter vsake druge osebe, ki za to izkaže pravni interes, postopek pa se lahko začne tudi po uradni dolžnosti.

(5) Z odločbo o ugotovitvi prenehanja gradbene parcele stavbe upravni organ dovoli tudi potrebne spremembe vpisov v zemljiškem katastru.

2. oddelek: Soglasje za spremembo meje parcele

186. člen **(namen soglasja)**

(1) Namen soglasja za spremembo meje parcele je zagotoviti in vzdrževati takšno parcelno strukturo zemljišč, ki je skladna z določili občinskega prostorskega akta. Omejitev spreminjanja mej parcel se nanaša na geodetske postopke delitve in združitve parcel, izravnave meje ter pogodbene komasacije.

(2) Območje, na katerem je treba pridobiti soglasje za spremembo meje parcele, določi občina z odlokom. Območje mora biti določeno tako, da ga je možno grafično prikazati v nepremičninskih evidencah in obvezo za pridobitev soglasja vpisati na parcele v zemljiškem katastru.

(3) Soglasje za spremembo meje parcele je treba pridobiti za geodetske postopke iz prvega odstavka tega člena na območju gradbenih parcel, na pripadajočih zemljiških stavb iz evidence stavbnih zemljišč ter v vseh postopkih parcelacije, pogodbene komasacije ali izravnave meje parcel na območju, določenem v skladu s prejšnjim odstavkom.

(4) Ne glede na prejšnjo odstavek soglasja za spremembo meje parcele ni treba pridobiti ob parcelaciji zaradi razlastitve ali upravne komasacije.

187. člen (postopek izdaje soglasja)

(1) Pred izvedbo geodetskega postopka za spreminjanje mej lahko lastnik ali geodet pri občini pridobi potrdilo o pogojih za spremembo meje parcele. Potrdilo iz prejšnjega odstavka ima naravo potrdila iz uradne evidence. Potrdilo vsebuje podatke o namenski rabi parcele, določila prostorskega akta, ki so pomembna za spreminjanje meje parcele ter podatke o ukrepih zemljiške politike, ki veljajo na parceli. Potrdilu se priloži tudi kopija grafičnega prikaza prostorskega akta.

(2) Soglasje za spremembo meje parcele izda občina na podlagi zahteve iz informacijskega sistema za evidentiranje nepremičnin geodetske uprave v 15 dneh od prejetja popolne zahteve. Zahteva vsebuje grafični prikaz starih in novih parcelnih mej ter podatke o površini starih in novih parcel.

(3) Če občina v predpisanem roku v informacijski sistem ne vnese soglasja za spremembo meje parcele, se šteje, da je bila sprememba meje izvedena v skladu z določili občinskega prostorskega akta.

3. poglavje: PRESKRBA IN PRIDOBIVANJE ZEMLJIŠČ TER PRAVIC NA NJIH

1. oddelek: Načrt preskrbe z zemljišči

188. člen (načrt preskrbe z zemljišči)

(1) Količinsko in časovno usklajeno zagotavljanje zemljišč in pravic na njih za prostorski razvoj se izvaja na podlagi načrta preskrbe in upravljanja z zemljišči (v nadaljnjem besedilu: načrt preskrbe).

(2) Načrt preskrbe vsebuje kratkoročni, srednjeročni in dolgoročni del, pri čemer se šteje, da je kratki rok obdobje do 2 leti, srednji rok od 2 do 5 let, dolgi rok od 5 do 15 let.

(3) Načrt preskrbe pripravi občina na podlagi gospodarskih in drugih družbenih oziroma sektorskih razvojnih načrtov občine, prostorskih aktov in na podlagi demografskih napovedi.

(4) Za oceno potreb po stavbnih in drugih zemljiščih se izdelajo naslednje strokovne podlage:

- analiza stanja stavbnih zemljišč iz evidence stavbnih zemljišč;
- predvideni demografski razvoj v občini;
- predvideni gospodarski razvoj po različnih gospodarskih dejavnostih;
- predvideni razvoj občinske prometne infrastrukture;
- predvideni razvoj drugih občinskih infrastrukturnih omrežij;
- potrebe po stavbnih zemljiščih za prebivanje (stanovanja vseh vrst, zlasti za dostopna najemna in socialna stanovanja);
- potrebe po stavbnih zemljiščih za gospodarske dejavnosti in centralne dejavnosti;
- potrebe po stavbnih zemljiščih za gospodarske javne službe;
- potrebe po stavbnih zemljiščih za druge sektorske načrte občine.

(5) Načrt preskrbe zemljišč vsebuje tekstualni in grafični del.

(6) Načrt preskrbe sprejme občinski svet.

(7) Načrt preskrbe je podlaga za izvajanje ukrepov zemljiške politike po tem zakonu ter za pridobivanje, razpolaganje in upravljanje z zemljišči v skladu z zakonom, ki ureja stvarno premoženje države in samoupravnih lokalnih skupnosti.

2. oddelek: Predkupna pravica države in občine

189. člen (predkupna pravica)

(1) Predkupna pravica je prostorski ukrep, s katerim država in občine zagotavljajo zemljišča za namene:

- gradnje in prevzema objektov in naprav gospodarske javne infrastrukture in objektov, ki se uporabljajo za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- gradnje in prevzema objektov za potrebe zdravstva, socialnega varstva, šolstva, kulture, znanosti in športa;
- gradnje stanovanj za socialno ogrožene skupine prebivalstva;
- izvajanja opremljanja zemljišč po tem zakonu;
- izvajanja gospodarjenja zemljišči po tem zakonu;
- izvajanja prenove in komasacije po tem zakonu.

(2) Občina lahko določi območje predkupne pravice:

- na stavbnih zemljiščih;
- na ureditvenem območju naselja;
- na kmetijskih, gozdnih, vodnih in drugih zemljiščih za namen graditve objektov gospodarske javne infrastrukture in objektov, ki se uporabljajo za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- na območju za dolgoročni razvoj naselja, kot je določen v OPN.

(3) Država lahko določi območje predkupne pravice:

- na območju predvidenega ali veljavnega DPN ali celovitega dovoljenja;
- na območju, kjer načrtuje gradnje objektov iz prvega odstavka tega člena.

(4) Ne glede na določbo drugega odstavka tega člena lahko občina uveljavlja predkupno pravico tudi na območjih, kjer je že bila izvedena prenova. Občina lahko izvaja predkupno pravico na teh območjih največ deset let po končani prenovi.

(5) Območje predkupne pravice mora biti določeno tako, da ga je možno grafično prikazati v nepremičninskih evidencah.

(6) Območje predkupne pravice se določi z odlokom občinskega sveta ali sklepom vlade.

190. člen (izključitev predkupne pravice)

(1) Občina ne more uveljavljati predkupne pravice:

- če lastnik proda ali podari nepremičnino solastniku, svojemu zakoncu ali osebi, s katero živi v zunajzakonski skupnosti, oziroma svojemu sorodniku v ravni vrsti, posvojitelju ali posvojencu;
- če je kupec država, oseba javnega prava, ki jo je ustanovila država, ali izvajalec državne javne službe, kakor tudi investitor gospodarske javne infrastrukture; ali
- pri prodaji etažne lastnine, razen v primeru prenove po tem zakonu.

(2) Država ne more uveljavljati predkupne pravice v primerih iz prve in tretje alineje prejšnjega odstavka.

191. člen (pravice in obveznosti oseb, vključenih v prodajo)

(1) Lastnik zemljišča, ki v območju predkupne pravice po tem zakonu, mora zemljišče pred prodajo najprej ponuditi v odkup državi ali občini kot nosilcu predkupne pravice. Nosilec predkupne pravice se o sprejetju ali zavrnitvi ponudbe izjavi v 15 dneh od njenega sprejetja, sicer se šteje, da ponudbe ne sprejema. V tem primeru lahko lastnik zemljišče proda drugi osebi, pri čemer pa cena ne

sme biti nižja od tiste, ki je bila ponujena nosilcu predkupne pravice. Prodajalec se o ponudbi in pogojih prodaje, vsebovanih v ponudbi, z nosilcem predkupne pravice ni dolžan pogajati.

(2) Določba prejšnjega odstavka o višini cene za prodajo zemljišča drugi osebi veže prodajalca še dva meseca po tem, ko je zemljišče ponudil v odkup nosilcu predkupne pravice, vendar pa mora po preteku tega roka zemljišče z enako ali drugačno ceno zopet najprej ponuditi v odkup temu nosilcu predkupne pravice.

(3) Če gre za prodajo kmetijskega zemljišča, gozda ali kmetije in občina ali država ne uveljavlja predkupne pravice, poteka prodaja kmetijskega zemljišča, kmetije ali gozda skladno z določbami zakona, ki ureja kmetijska zemljišča, in zakona, ki ureja gozdove.

(4) Prodajalec mora notarju predložiti:

- izjavo nosilca predkupne pravice, da ne sprejema njegove ponudbe, ali dokazila o tem, da je že preteklo 15 dni od njegove ponudbe in
- pisno ponudbo, ki jo je poslal nosilcu predkupne pravice

(5) Pogodba, sklenjena v nasprotju z določbami tega poglavja, je nična.

3. oddelek: Razlastitev in omejitve lastninske pravice

3.1. Splošna določba

192. člen

(dopustnost razlastitve in omejitve lastninske pravice)

(1) Lastninska pravica na nepremičnini se lahko odvzame proti odškodnini ali nadomestilu v naravi (v nadaljnjem besedilu: razlastitev) ali omeji s pravico uporabe za določen čas, kakor tudi obremeni z začasno ali trajno služnostjo.

(2) Razlastitev in omejitev ali obremenitev lastninske pravice je dopustna le v javno korist in če je za doseg javne koristi nujno potrebna in da je javna korist razlastitvenega namena v sorazmerju s posegom v zasebno lastnino.

(3) Razlastitev in omejitev ali obremenitev lastninske pravice iz prvega odstavka tega člena ni dopustna, če država ali občina razpolaga z drugo ustrezno nepremičnino za doseg istega namena.

(4) Ne glede na določbe tega člena, se nepremičnine lahko razlastijo za namene, ki jih določajo drugi zakoni. V tem primeru se za postopek razlastitve in omejitve lastninske pravice ter za odškodnino uporabljajo določbe tega zakona, če zakon ne določa drugače.

3.2. Razlastitev

193. člen

(namen razlastitve)

(1) Ob pogojih iz prejšnjega člena se nepremičnina lahko razlasti za naslednje namene:

- za gradnjo in prevzem objektov in omrežij gospodarske javne infrastrukture ter grajenega javnega dobra;
- za gradnjo in prevzem objektov za potrebe obrambe države, državnih rezerv, varnosti državljanov in njihovega premoženja ter varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- za gradnjo in prevzem objektov družbene infrastrukture;
- za gradnjo neprofitnih in socialnih stanovanj.

(2) Poleg razlastitvenih namenov iz prejšnjega odstavka, se lahko razlasti tudi nepremičnina, ki je potrebna za izvedbo omilitvenih ali izravnalnih ukrepov po predpisih o ohranjanju narave, če so bili ti ukrepi določeni zaradi izvedbe prostorskih ureditev iz prejšnjega odstavka.

(3). Za prevzem objektov in omrežij iz prvega odstavka tega člena se šteje pridobitev lastninske ali druge stvarne pravice na teh nepremičninah, na katerih so zgrajeni objekti in omrežja iz prve do tretje alineje prvega odstavka tega člena.

194. člen (javna korist)

(1) Šteje se, da je javna korist za nepremičnine iz prvega in drugega odstavka prejšnjega člena izkazana, če so prostorske ureditve državne pomena načrtovane z DPN, celovitim dovoljenjem v delu, ki ima učinek DPN, OPN ali OPPN in vsemi prostorskimi akti iz četrtega odstavka 59. člena tega zakona, če so ti akti pripravljeni tako natančno, da je te nepremičnine mogoče grafično prikazati v nepremičninskih evidencah.

(2) Če prostorski akt ni pripravljen z natančnostjo, kot jo določa prejšnji odstavek, vseeno pa predvideva gradnjo objektov za namene iz prvega odstavka prejšnjega člena, se šteje, da je javna korist za razlastitev izkazana, če vlada ali občinski svet za konkretno nepremičnino sprejme sklep, s katerim ugotovi, da je gradnja objekta nujno potrebna in v javno korist.

(3) Vlada ali občina mora pred sprejetjem sklepa iz prejšnjega odstavka le tega javno razgrniti najmanj za 15 dni. O kraju in času javne razgrnitve se javnost obvesti z javnim naznanilom na svetovnem spletu in na krajevno običajen način.

(4) V okviru javne razgrnitve ima javnost možnost dajati pripombe in predloge o katerih mora vlada in občina zavzeti stališče in o tem obvestiti dajalca pripomb in predlogov.

(5) Ne glede na določbe prvega in drugega odstavka tega člena se šteje, da je javna korist za prevzem nepremičnin iz prve alineje prvega odstavka 193. člena tega zakona izkazana pri že zgrajenih objektih in omrežjih gospodarske javne infrastrukture ali njihovih delih, ki so evidentirani v katastru gospodarske javne infrastrukture.

195. člen (razlastitveni upravičenec in razlastitveni zavezanec)

(1) Razlastitveni upravičenec je država ali občina.

(2) Razlastitveni zavezanec je fizična ali pravna oseba, ki ima v lasti nepremičnino, ki je predmet razlastitve. Razlastitveni zavezanec je lahko tudi oseba javnega prava, razen države.

(3) Če je razlastitveni zavezanec občina ali druga oseba javnega prava in se nepremičnina uporablja za javne namene, se pri razlastitvi tehta javna korist, ki se zasleduje z razlastitvijo, in javna korist, ki se zagotavlja z uporabo nepremičnine pred razlastitvijo.

(4) Če je oseba, vpisana v zemljiški knjigi kot lastnik nepremičnine, sklenila pravni posel, na podlagi katerega se lahko kot lastnik vpiše druga oseba, ima položaj stranke v razlastitvenem postopku tudi oseba, ki se lahko vpiše v zemljiško knjigo kot lastnik, če le-ta do konca razlastitvenega postopka na prvi stopnji predloži kot dokaz listino o lastninski pravici, sposobno za vpis v zemljiško knjigo. Razlastitveni organ mora prizadetega na to opozoriti.

(5) Če nastane spor o tem, kdo je razlastitveni zavezanec, imajo vse sprte osebe pravico nastopati v razlastitvenem postopku kot stranke.

3.2.1. Razlastitveni postopek

196. člen (pristojnost)

O razlastitvah prednostno odločajo v upravnem postopku na prvi stopnji upravne enote (v nadaljnjem besedilu tega poglavja: upravni organ) in na drugi stopnji ministrstvo, razen če je z zakonom določeno drugače.

197. člen (ponudba za odkup nepremičnine)

(1) Ponudbo za odkup pripravi razlastitveni upravičenec ali investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve na podlagi ocenjene vrednosti nepremičnine ter ocenjenih nadomestil za škodo in drugih stroškov v skladu z določbami tega zakona, ki urejajo odškodnino za razlastitev.

(2) Za namen priprave ponudbe za odkup nepremičnine ima razlastitveni upravičenec ali investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve pravico pridobiti podatke iz uradnih evidenc.

(3) Kadar je za ocenjevanje vrednosti nepremičnine treba pridobiti podatke, ki se ne vodijo v uradnih evidencah, imata cenilec iz drugega odstavka 47. člena tega zakona, razlastitveni upravičenec in investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve za ta namen pravico pridobiti podatke neposredno od lastnika nepremičnine ali od imetnika stvarnih ter obligacijskih pravic na njej.

198. člen (skrbnik za posebne primere)

Na predlog razlastitvenega upravičenca upravni organ, pristojen za odločanje o skrbništvu, v 60 dneh imenuje skrbnika za poseben primer, če:

- v uradnih evidencah ne obstajajo podatki o lastniku nepremičnine in ta ni znan,
- je iz razpoložljivih podatkov razvidno, da je lastnik nepremičnine umrl, vendar še ni razglašen za mrtvega ali dedovanje po njem še ni uvedeno,
- ni mogoče ugotoviti stalnega ali začasnega prebivališča lastnika nepremičnine in nima zastopnika,
- je lastnik nepremičnine odsoten v tujini in nima zastopnika ali pooblaščenca v Republiki Sloveniji,
- ne prebiva na naslovu v Republiki Sloveniji oziroma na stalnem ali začasnem naslovu v tujini ali
- gre za naknadno najdeno premoženje istega lastnika, dodatni sklep o dedovanju pa še ni bil izdan.

199. člen (zahteva za razlastitev)

(1) Če razlastitveni upravičenec ali investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve v 30 dneh po vročitvi ponudbe za odkup z lastnikom nepremičnine ni uspel skleniti pogodbe o prodaji nepremičnine, sme razlastitveni upravičenec vložiti zahtevo za razlastitev, s čimer se začne razlastitveni postopek.

(2) Zahtevi za razlastitev je potrebno priložiti:

- seznam nepremičnin, predlaganih za razlastitev, z njihovimi podatki iz zemljiškega katastra oziroma katastra stavb in zemljiške knjige;
- izvleček iz ustreznega prostorskega akta iz prvega odstavka 194. člena tega zakona, ki je podlaga razlastitvi, v primerih iz drugega odstavka 194. člena pa še sklep vlade ali občinskega sveta
- razlastitveni elaborat z utemeljitvijo javne koristi in obrazložitvijo njene pravne podlage;
- roke izvajanja del, zaradi katerih je predlagana razlastitev;
- ponudbo iz 197. člena tega zakona.

(3) V razlastitvenem elaboratu iz tretje alineje prejšnjega odstavka mora biti natančno določen obseg nepremičnin, glede katerih je predlagana razlastitev, pri čemer območje predlagane razlastitve ne sme presegati meje, določene s prostorskim aktom. Če je za izvedbo razlastitve potrebna parcelacija nepremičnine, mora razlastitveni elaborat vsebovati tudi načrt parcelacije oziroma natančen opis predvidene parcelacije.

(4) Zahtevo za razlastitev lahko poda tudi razlastitveni zavezanec, če ima zaradi že zgrajenih objektov, ki so lahko predmet razlastitve po 193. členu tega zakona, lastninsko ali drugo stvarno pravico na nepremični omejeno. Zahteva se lahko vložijo, če razlastitveni upravičenec v 30 dneh od poziva na ureditev zemljiškoknjižnega stanja tega pogodbeno ne uredi z razlastitvenim zavezancem. Zahteva v tem primeru vsebuje seznam nepremičnin, opis dejanskega stanja, izvleček iz ustreznega prostorskega akta in poziv k ureditvi zemljiškoknjižnega stanja, ki je bil poslan razlastitvenemu upravičencu. Ustrezno cenitev nepremičnin in morebiten načrt ter izvedbo parcelacije upravni organ s sklepom naloži razlastitvenemu upravičencu.

200. člen
(sklep o uvedbi razlastitvenega postopka)

(1) Po prejemu popolne zahteve za razlastitev upravni organ s sklepom odloči o uvedbi razlastitvenega postopka. Zoper ta sklep ni pritožbe.

(2) Na predlog razlastitveega upravičenca upravni organ odloči tudi o položitvi zneska iz prvega odstavka 205. člena tega zakona pri sodišču ali notarju.

(3) Upravni organ pošlje sklep o uvedbi razlastitvenega postopka sodišču, ki v skladu z zakonom, ki ureja zemljiško knjigo, odloči o zaznambi razlastitvenega postopka.

(4) Dokler razlastitveni postopek ni pravnomočno končan ni dopusten promet z nepremičnino, ki je predmet razlastitve, ali njeno bistveno spreminjanje, brez soglasja razlastitvenega upravičenca. Pravni posel, sklenjen v nasprotju s to določbo, je ničen.

201. člen
(pripravljalna dela v razlastitvenem postopku)

(1) Upravni organ lahko na podlagi predloga razlastitvenega upravičenca ali investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve z odločbo dovoli izvedbo postopka za ureditev mej, parcelacije, merjenj, raziskav terena in drugih pripravljalnih del na nepremičninah, ki so predvidene za razlastitev. Pritožba ne zadrži izvršitve.

(2) Lastnik nepremičnin oziroma njihov posestnik mora dovoliti dostop na te nepremičnine osebam, ki se izkažejo z ustreznim pooblastilom predlagatelja izvedbe pripravljalnih del na podlagi pogodb za izvajanje pripravljalnih del in pravnomočne odločbe iz prvega odstavka tega člena.

(3) O začetku pripravljalnih del izvajalec le teh pisno obvesti lastnika in posestnika nepremičnine najmanj osem dni pred začetkom izvajanja del.

(4) Lastniku zemljišča, ki mu je zaradi izvajanja pripravljalnih del nastala škoda, je predlagatelj izvedbe pripravljalnih del dolžan plačati odškodnino po pravilih civilnega prava.

(5) Če upravni organ zavrne zahtevo za razlastitev, geodetska uprava po pravnomočnosti odločbe o zavrnitvi na zahtevo razlastitvenega zavezanca ali investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve odpravi odločbo o parcelaciji, predlagatelj izvedbe pripravljalnih del pa mora odpraviti vse posledice pripravljalnih del ali pa, če to ni mogoče, izplačati razlastitvenemu zavezancu odškodnino za vso dejansko škodo.

(6) Odškodnino iz prejšnjega odstavka odmeri na predlog razlastitvenega zavezanca sodišče v nepravdnem postopku, če v roku enega meseca ni sklenjen sporazum o odškodnini.

202. člen
(odkup preostalih nepremičnin)

(1) Če razlastitveni zavezanec v postopku razlastitve ugotovi, da bi z razlastitvijo dela njegovih nepremičnin zanj izgubila gospodarski pomen tudi lastninska pravica na preostalem delu njegovih nepremičnin, lahko med razlastitvenim postopkom zahteva, da razlastitveni upravičenec odkupi tudi te nepremičnine.

(2) Razlastitveni zavezanec vloži zahtevo iz prejšnjega odstavka pri upravnem organu, ki vodi postopek razlastitve. O zahtevi upravni organ odloči hkrati z odločitvijo o razlastitvi.

203. člen
(odločba o razlastitvi)

Upravni organ odloči o razlastitvi z odločbo po izvedenem ugotovitvenem postopku. Če se zahtevi ugodi ali delno ugodi, morajo biti v izreku odločbe natančno navedene nepremičnine, ki se razlaščajo. Z odločbo se določijo tudi roki, v katerih mora razlastitveni upravičenec pričeti z gradnjo objekta oziroma objektov, zaradi katerih je bila razlastitev predlagana ter rok za izročitev in prevzem razlaščene nepremičnine v posest, prosto bremen in stvari.

204. člen
(pridobitev lastninske pravice)

(1) Razlastitveni upravičenec pridobi lastninsko pravico na razlaščenih nepremičninah s pravnomočno odločbo o razlastitvi.

(2) Razlastitveni upravičenec lahko prevzame posest na razlaščeni nepremičnini šele tedaj, ko plača odškodnino iz 206. člena tega zakona ali zagotovi razlastitvenemu zavezancu posest na nadomestni nepremičnini, če v odločbi o razlastitvi ni določen drugačen rok.

205. člen
(nujni postopek)

(1) Če se razlastitev zahteva za namene iz prvega in drugega odstavka 193. člena tega zakona, ki terjajo hitro pridobitev nepremičnin, morata biti razlog izbire in potreba uporabe nujnega postopka v zahtevi za razlastitev dodatno obrazložena in utemeljena. Nujnost razlastitvenega postopka se lahko izkaže tudi tako, da razlastitveni upravičenec pri sodišču ali notarju položi znesek v višini odškodnine za nepremičnino, kot izhaja iz ocenjevanja vrednosti nepremičnin in nadomestil za škodo po tem zakonu, in varščino za morebitno škodo, povzročeno z nujnim postopkom, v višini ene polovice ocenjene odškodnine. Varščina se vračuna v odškodnino za razlaščeno nepremičnino, če pa jo presega, se v preseženem delu vrne razlastitvenemu upravičencu.

(2) Nujni postopek se uporabi tudi za namen prevzema nepremičnin iz prve alineje prvega odstavka 193. člena tega zakona, ki so evidentirani v katastru gospodarske javne infrastrukture in imajo pridobljeno gradbeno dovoljenje.

(3) Upravni organ odloča v nujnem postopku prednostno, pritožba zoper to odločbo pa ne zadrži prenosa lastninske pravice in pridobitve posesti, razen če drugi zakon to določa drugače.

(4) V primeru iz prejšnjega odstavka upravni organ odloči o odškodnini oziroma nadomestilu, če v okviru razlastitvenega postopka razlastitveni upravičenec in zavezanec skleneta sporazum o odškodnini oziroma nadomestilu, ali napoti stranki na sodišče za odmero odškodnine v nepravdnem postopku, v primeru spora o pravici do odškodnine pa stranki napoti na pravdo.

(5) Glede vsebine in drugih značilnosti sporazuma iz prejšnjega odstavka se smiselno uporabljajo določbe 207. člena tega zakona.

3.2.2. Odškodnina in nadomestna nepremičnina

206. člen
(odškodnina)

(1) Lastniku pripada za razlaščeno nepremičnino ustrezna odškodnina ali enakovredna nadomestna nepremičnina.

(2) Odškodnina obsega vrednost razlaščenih nepremičnin, nadomestila za škodo in druge stroške, povezane z razlastitvijo.

(3) Nadomestila za škodo so:

- nadomestilo za škodo za spremljajoče objekte na nepremičnini;
- nadomestilo za škodo zaradi uničenja ali zmanjšanja obstoječega pridelka na kmetijskih oziroma gozdnih zemljiščih;
- nadomestilo za škodo zaradi zmanjšanja prihodkov iz naslova poslovanja poslovnega subjekta na nepremičnini in
- nadomestila za drugo škodo, ki je povezana s poslovanjem poslovnega subjekta, za tiste dejavnosti, ki so ustrezno priglašene pristojni finančni upravi in če so pridobljena vsa potrebna dovoljenja za opravljanje teh dejavnosti poslovnega subjekta.

(3) Upravičenci do nadomestila za škodo so lastniki nepremičnin oziroma nosilci pravic na nepremičninah.

(4) Odškodnina se določi z uporabo metodologije ocenjevanja vrednosti nepremičnin, škod na njih in drugih stroškov za namen umeščanja prostorskih ureditev javnega pomena.

(5) Če je razlastitveni upravičenec za omejitev ali odvzem lastninske pravice na nepremičnini v preteklosti že plačal odškodnino, se ta odškodnina v revalorizirani vrednosti upošteva pri odškodnini zaradi razlastitve ali omejitve lastninske pravice na nepremičnini.

(6) Odškodnino in upravičene stroške, nastale v zvezi z razlastitvenim postopkom, plača razlastitveni upravičenec.

(5) Če razlastitveni zavezanec noče sprejeti odškodnine, lahko razlastitveni upravičenec izpolni svojo obveznost s položitvijo odškodnine pri sodišču.

207. člen **(sporazum o odškodnini ali nadomestilu)**

(1) Najpozneje v 15 dneh po pravnomočnosti odločbe o razlastitvi upravni organ pozove razlastitvenega upravičenca in razlaščenca, da skleneta sporazum o odškodnini oziroma nadomestilu (v nadaljnjem besedilu: sporazum).

(2) V sporazumu za razlaščeno nepremičnino morajo biti določeni zlasti oblika in višina odškodnine, rok, v katerem je razlastitveni upravičenec mora izpolniti svojo odškodninsko obveznost in prevzeti razlaščeno nepremičnino, ali izročiti nadomestno nepremičnino.

(3) Sporazum mora navesti vse podatke potrebne za izpolnitev obveznosti razlastitvenega upravičenca.

(4) Sporazum je lahko podan na zapisnik pri upravnem organu, ki vodi postopek razlastitve. Upravni organ po prejetju sporazuma na zapisnik izda odločbo, v katero vključi vsebino sporazuma. Odločba se lahko izpodbija samo iz razlogov, iz katerih se po zakonu o splošnem upravnem postopku lahko izpodbija poravnava, vendar to ne zadrži izvršitve.

(5) Če je sporazum predložen v obliki notarsko overjene listine ima moč izvršilnega naslova.

(6) Če v dveh mesecih po pozivu iz prvega odstavka ni sklenjen sporazum o odškodnini oziroma nadomestilu, lahko razlastitveni upravičenec ali razlaščenec vloži predlog za odmero odškodnine oziroma določitev nadomestila v nepravdnem postopku na pristojnem sodišču.

208. člen **(nadomestilo v naravi)**

(1) Če se odvzame lastninska pravica na stavbi oziroma delu stavbe, ki ga razlaščenec uporablja kot stanovanje, mora razlastitveni upravičenec zagotoviti razlaščencu lastninsko pravico na enakovredni stavbi oziroma delu stavbe, razen če razlaščenec zahteva odškodnino v denarju. Smiselno se enaka določila uporabljajo za nepremičnine, ki predstavljajo osnovna sredstva za opravljanje poklicne ali kmetijske dejavnosti razlaščenca.

(2) Ne glede na nadomestilo v naravi ima razlaščenec pravico do povračila stranskih stroškov, ki nastanejo v zvezi z razlastitvijo, kot so selitveni stroški, izgubljeni dobiček za čas selitve in morebitno zmanjšano vrednost preostale nepremičnine.

3.2.3. Druge stvarne in obligacijske pravice

209. člen **(druge stvarne in obligacijske pravice)**

(1) V odločbi o razlastitvi je treba navesti, ali stvarne pravice na nepremičnini in pravice iz najemne oziroma zakupne pogodbe ugasnejo.

(2) Upravni organ po uradni dolžnosti ugotovi imetnike pravic iz prejšnjega odstavka.

(3) Pravice iz prejšnjega odstavka lahko ugasnejo samo, če predlagatelj razlastitve to posebej zahteva. V tem primeru upravni organ ugotovi, ali je ugasnitev pravic nujno potrebna in sorazmerna z javno koristjo, ki se zasleduje z razlastitvijo. Imetniki pravic imajo položaj stranke v postopku.

(4) Za postopek določitve odškodnine oziroma nadomestila za odvzete stvarne in obligacijske pravice se uporabljajo določbe, ki veljajo za določitev odškodnine oziroma nadomestila za razlaščno nepremičnino.

(5) Če se odvzame stvarna pravica, ki zagotavlja imetniku stanovanje ali prekine trajno najemno stanovanjsko razmerje, mora razlastitveni upravičenec zagotoviti prizadetemu enakovredno pravico. Za enakovredno pravico se šteje istovrstna pravica na enakovredni stavbi oziroma stanovanju pod enakovrednimi pogoji, kot so najemnina, razlogi razveze in podobno, tako da je prizadetemu zagotovljen enak dejanski in pravni položaj. Prizadeti ima tudi pravico do odškodnine za stranske stroške.

(6) Prizadeti iz prejšnjega odstavka se lahko odloči za določitev odškodnine namesto zagotovitve enakovredne pravice.

3.3. Omejitev lastninske pravice

210. člen (začasna uporaba)

(1) Za namene iz 193. in 236. člena tega zakona se lastninska pravica na nepremičnini lahko omeji s pravico uporabe za določen čas (v nadaljnjem besedilu: začasna uporaba).

(2) Za ustanovitev pravice začasne uporabe se uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za razlastitev.

211. člen (služnost v javno korist)

(1) Lastninska pravica na nepremičnini se lahko začasno ali trajno obremeni s služnostjo v javno korist (v nadaljnjem besedilu: služnost).

(2) S služnostjo se lastninska pravica na nepremičnini lahko omeji, če je to nujno potrebno za gradnjo omrežij in objektov gospodarske javne infrastrukture ali njihovo nemoteno delovanje. Ustanovitev služnosti lahko predlaga država, občina oziroma izvajalec javne službe.

(3) Če tako določa poseben zakon, se lahko služnost ustanovi tudi za gradnjo ali nemoteno delovanje omrežij in objektov druge javne infrastrukture. V tem primeru je upravičenec investitor javne infrastrukture.

(4) Pred vložitvijo zahteve za ustanovitev služnosti mora upravičenec ponuditi lastniku sklenitev pogodbe o ustanovitvi služnosti.

(5) Zahtevi za obremenitev nepremičnine s služnostjo ali začasno pravico uporabe v javno korist je treba priložiti:

- seznam nepremičnin, predlaganih za obremenitev, z njihovimi podatki iz zemljiškega katastra oziroma katastra stavb in zemljiške knjige;
- izvleček iz DPN, celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, OPN ali OPPN, če se služnost ustanavlja na njegovi podlagi;
- opredelitev trajanja in načina služnosti oziroma začasne pravice uporabe;
- ponudbo za sklenitev pogodbe o služnosti ali začasni uporabi iz četrtega odstavka tega člena.

(6) Ne glede na določbe predpisov, ki urejajo stvarnopravna razmerja, se lahko uvede postopek omejitve lastninske pravice tudi zoper posameznega solastnika ali skupnega lastnika nepremičnine, če so zanj izkazani pogoji za uvedbo postopka.

(7) Odločba o ustanovitvi služnosti v javno korist se lahko izvrši, ko postane pravnomočna, razen če upravni organ ugotovi, da gre za nujni primer iz 205. člena tega zakona.

(8) V primeru ustanovitve služnosti lastniku pripada odškodnina, ki obsega zmanjšano vrednost nepremičnine ali dejansko škodo in izgubljeni dobiček. O tem odloča sodišče na predlog prizadetega lastnika.

(9) Če ni v tem členu določeno drugače, se glede drugih vprašanj, ki niso posebej urejena, uporabljajo določbe tega zakona o razlastitvi.

3.4. Vrnitev nepremičnine, ukinitvev služnosti v javno korist ter ukinitvev pravice uporabe

212. člen (pravica do vrnitve)

(1) Če razlastitveni upravičenec v roku iz 203. člena tega zakona ne zagotovi začetka gradnje objekta ali objektov, zaradi katerih je bila razlastitev predlagana, lahko razlaščenec zahteva vrnitev nepremičnine pri upravnem organu, pristojnemu za razlastitev.

(2) V primeru sklenitve pogodbe o prodaji oziroma nakupu nepremičnine lahko prejšnji lastnik razdre pogodbo pod pogoji, ob katerih je po prejšnjem odstavku mogoče zahtevati vrnitev razlaščene nepremičnine.

213. člen (vračanje nepremičnine)

(1) O vrnitvi nepremičnine se lahko razlastitveni upravičenec in razlaščenec sporazumeta, pri čemer se glede obličnosti sporazuma uporabljajo določbe 207. člena tega zakona.

(2) Če se razlaščenec in razlastitveni upravičenec ne sporazumeta o vrnitvi nepremičnine, odloča o tem upravni organ, ki če zahtevi ugodí, odloči tudi o vrnitvi nadomestnih nepremičnin ali plačilu odškodnine z zakonitimi zamudnimi obrestmi. Če je vrednost prej navedenih nepremičnin sporna zaradi povečanja ali zmanjšanja vrednosti, upravni organ napoti stranki na sodišče, ki o plačilu in odmeri odškodnine odloča v nepravdnem postopku.

214. člen (ukinitvev služnosti v javno korist in pravice uporabe)

Če se izkaže, da pravica dočasne uporabe iz 210. člena tega zakona ali služnost v javno korist iz 211. člena tega zakona ni več nujno potrebna za izvedbo namena, zaradi katerega je bila ustanovljena, upravni organ na predlog lastnika oziroma upravičenca to pravico ukine z odločbo.

215. člen (učinek odprave odločbe o razlastitvi)

Odločba o razlastitvi se na zahtevo razlaščenca odpravi, če razlastitveni upravičenec ne plača ali položi odškodnine oziroma ne zagotovi nadomestne nepremičnine v enem letu po:

- izdaji odločbe o sporazumno določeni odškodnini oziroma nadomestilu;
- sklenitvi sporazuma pred notarjem;
- pravnomočni odločitvi o odmeri odškodnine na sodišču.

4. poglavje: FINANČNA SREDSTVA ZEMLJIŠKE POLITIKE

1. oddelek: Komunalni prispevek

216. člen (komunalni prispevek)

(1) Komunalni prispevek je plačilo dela stroškov gradnje komunalne opreme, ki ga zavezanca ali zavezanec (v nadaljnjem besedilu: zavezanec) plača občini.

(2) Komunalni prispevek za posamezno vrsto komunalne opreme se lahko odmeri, če je stavbno zemljišče oziroma objekt v obračunskem območju te vrste komunalne opreme. Če se stavbno zemljišče oziroma objekt nahaja izven obračunskega območja, vendar se priključuje na obstoječo komunalno opremo, se komunalni prispevek odmeri skladno s podlagami, ki veljajo v obračunskem območju, iz katerega se zemljišče oziroma objekt oskrbi s komunalno opremo.

(3) S plačilom komunalnega prispevka je zavezancu zagotovljena možnost priključitve na zgrajeno komunalno opremo.

(4) Šteje se, da so s plačilom komunalnega prispevka poravnani vsi stroški priključevanja objekta na komunalno opremo, razen gradnje tistih delov priključkov, ki so v zasebni lasti.

217. člen **(merila za odmero komunalnega prispevka)**

(1) Komunalni prispevek se določi na podlagi programa opremljanja glede na površino in opremljenost gradbene parcele s komunalno opremo ter glede na zmogljivost objekta in njegovo namembnost oziroma glede na izboljšanje opremljenosti zemljišča s komunalno opremo.

(2) Minister podrobneje predpiše merila iz prejšnjega odstavka.

(3) Občina lahko skladno s prejšnjima odstavkoma predpiše podrobnejša merila za odmero komunalnega prispevka.

218. člen **(uporaba subsidiarnih meril za odmero komunalnega prispevka)**

(1) Občina, ki v šestih mesecih po uveljavitvi OPN ne sprejme programa opremljanja, skladnega z OPN, vključno s podlagami za odmero komunalnega prispevka na območju celotne občine, do sprejetja takšnega programa opremljanja odmerja komunalni prispevek na podlagah, ki jih s pravilnikom določi minister.

(2) Podlage iz prejšnjega odstavka se določijo na podlagi povprečnih stroškov opremljanja stavbnih zemljišč s posameznimi vrstami komunalne opreme.

219. člen **(zavezanec za plačilo komunalnega prispevka)**

Zavezanec za plačilo komunalnega prispevka je investitor oziroma lastnik objekta, ki se na novo priključuje na komunalno opremo, ali ki povečuje zmogljivost objekta ali spreminja njegovo namembnost.

220. člen **(odmerna odločba zaradi gradnje)**

(1) Kadar se komunalni prispevek odmerja zaradi gradnje, ga odmeri občin z odločbo, ko od zavezanca prejme vlogo, ali po uradni dolžnosti, ko ugotovi, da je bila dokončana gradnja objekta. Rok za izdajo odločbe na podlagi vloge zavezanca je 15 dni.

(2) Zoper odmerno odločbo je dovoljena pritožba, o kateri odloča župan. Rok za odločitev o pritožbi je 15 dni.

221. člen **(odmerna odločba zaradi izboljšanja opremljenosti)**

(1) Kadar se komunalni prispevek odmerja zaradi izboljšanja opremljenosti stavbnega zemljišča s komunalno opremo, izda občina odmerno odločbo po uradni dolžnosti.

(2) Pri odmeri komunalnega prispevka iz prejšnjega odstavka se podatek o zmogljivosti in namembnosti objekta pridobi iz uradnih evidenc, podatek o površini stavbnega zemljišča, pa iz evidence stavbnih zemljišč. Če podatek o površini stavbnega zemljišča ni razviden iz evidence stavbnih zemljišč, se ta določi kot stavbišče, pomnoženo s faktorjem 2,5.

(3) Odmerno odločbo iz prejšnjega odstavka lahko izda občina najpozneje v dveh letih od izboljšanja opremljenosti stavbnega zemljišča.

(4) Zoper odmerno odločbo je dovoljena pritožba, o kateri odloča župan. Rok za odločitev o pritožbi je 15 dni.

222. člen **(akontacija komunalnega prispevka)**

(1) Občina po uradni dolžnosti odmeri lastniku urejenega zazidljivega zemljišča akontacijo komunalnega prispevka za posamezno vrsto komunalne opreme.

(2) Akontacija komunalnega prispevka se odmeri od površine urejenega zazidljivega zemljišča.

(3) Pri odmeri komunalnega prispevka za potrebe gradnje se akontacija komunalnega prispevka upošteva v delu komunalnega prispevka za opremljanje zemljišča, ki odpade na gradbeno parcelo.

223. člen **(pogodba o priključitvi)**

(1) Ob plačilu komunalnega prispevka ima zavezanec pravico od občine zahtevati sklenitev pogodbe o medsebojnih obveznostih v zvezi s priključevanjem objekta na komunalno opremo.

(2) S pogodbo iz prejšnjega odstavka se določi rok za priključitev objekta na komunalno opremo in druga vprašanja v zvezi s priključevanjem objekta na komunalno opremo.

224. člen **(vračilo komunalnega prispevka)**

(1) Če investitor plača komunalni prispevek zaradi gradnje, pa mu gradbeno dovoljenje preneha veljati, objekta, za katerega je plačal komunalni prispevek, pa dejansko ni začel graditi, je upravičen do vračila tistega dela plačanega komunalnega prispevka, ki je bil odmerjen na podlagi zmogljivosti objekta. Del komunalnega prispevka, ki je bil odmerjen na podlagi površine gradbene parcele, se obravnava kot akontacija komunalnega prispevka in se investitorju ne povrne.

(2) Določila prejšnjega odstavka veljajo samo za investitorja, ki je neposredno plačal komunalni prispevek. Pravni nasledniki niso upravičeni do vračila plačanega komunalnega prispevka.

(3) Investitor lahko zahteva vračilo komunalnega prispevka v roku dveh let po prenehanju veljavnosti gradbenega dovoljenja.

(4) Po preteku roka iz prejšnjega odstavka investitor ni upravičen do vračila komunalnega prispevka, vendar pa se tako zanj kot njegove pravne naslednike znesek plačanega komunalnega prispevka upošteva pri novi investiciji in odmeri komunalnega prispevka, vendar zgolj v naslednjih 15 letih od prvotnega plačila. Po tem roku je plačani komunalni prispevek v tistem delu, ki je bil odmerjen na podlagi neto tlorisne površine objekta, last občine.

225. člen **(zakonske oprostitev plačila komunalnega prispevka)**

(1) Komunalni prispevek se ne plača za gradnjo gospodarske javne infrastrukture.

(2) Komunalni prispevek se ne plača za gradnjo enostavnih objektov.

(3) Komunalni prispevek se ne plača za gradnjo nezahtevnih objektov, ki nimajo samostojnih priključkov na komunalno opremo in se gradijo kot pomožni objekti ter tako dopolnjujejo funkcijo osnovnega objekta.

(4) Komunalni prispevek se ne plača v primeru nadomestitve objektov zaradi naravne nesreče, v obsegu nadomeščenega objekta.

226. člen
(občinske oprostitve plačila komunalnega prispevka)

(1) Občina lahko predpiše, delno ali celotno oprostitvev plačila komunalnega prispevka za gradnjo neprofitnih stanovanj in gradnjo posameznih vrst stavb za izobraževanje, znanstveno-raziskovalno delo in zdravstvo po predpisih o uvedbi in uporabi enotne klasifikacije vrst objektov.

(2) Občina lahko predpiše delno ali celotno oprostitvev plačila komunalnega prispevka tudi za gradnjo vseh ali posameznih vrst ne-stanovanjskih stavb po predpisih o uvedbi in uporabi enotne klasifikacije vrst objektov.

(3) Občina lahko predpiše delno oprostitvev plačila komunalnega prispevka do višine 50 odstotkov v primeru dozidave, nadzidave ali rekonstrukcije obstoječega objekta ali v primeru rušitve in gradnje novega objekta.

(4) Ob oprostitvi iz tega člena mora občina oproščena sredstva v enaki višini nadomestiti iz nenamenskih prihodkov občinskega proračuna

227. člen
(namenska poraba sredstev zbranih s komunalnim prispevkom)

(1) Komunalni prispevek je namenski vir financiranja gradnje komunalne opreme. Občina z odlokom, s katerim sprejme občinski proračun, določi komunalni prispevek kot namenski prihodek.

(2) Sredstva, zbrana s komunalnimi prispevki, lahko občina porablja samo za namen gradnje komunalne opreme skladno z načrtom razvojnih programov občinskega proračuna.

2. oddelek: Taksa na neizkoriščena stavbna zemljišča

228. člen
(namen takse)

Občina lahko z namenom racionalne rabe prostora in razvoja stavbnih zemljišč določi območja, na katerih se plačuje takso za neizkoriščena stavbna zemljišča.

229. člen
(neizkoriščeno stavbno zemljišče)

Neizkoriščeno stavbno zemljišče je zemljišče za bivanje in delo in:

- je vpisano v evidenco stavbnih zemljišč kot urejeno zazidljivo zemljišče vsaj tri leta,
- na njem ni pridobljeno veljavno gradbeno dovoljenje,
- samo ali skupaj s sosednjimi zemljišči istega lastniškega stanja izpolnjuje pogoje glede velikosti gradbene parcele v skladu s prostorskimi akti in
- se nahaja v območju, v katerem se plačuje takso za neizkoriščena stavbna zemljišča.

230. člen
(območje plačevanja takse)

(1) Območje, v katerem se plačuje taksa za neizkoriščena stavbna zemljišča, določi občina z odlokom na podlagi ciljev in prioritete prostorskega razvoja občine, kot jih določajo prostorski akti in drugih razvojni akti, trendov prostorskega razvoja ter na podlagi bilance površin.

(2) Območje mora biti določeno tako, da ga je možno grafično prikazati v nepremičninskih evidencah.

(3) Občina lahko določi območje z OPN ali s samostojnim odlokom. Če določi območje s samostojnim odlokom, ga v postopku priprave javno razgrne in obravnava ob smiselni uporabi določb tega zakona, ki urejajo javno razgrnitev in obravnavo osnutka OPN.

(4) Območje odmerjanja takse se vodi v evidenci stavbnih zemljišč.

231. člen
(zavezanec za plačilo takse)

Takso na neizkoriščena stavbna zemljišča plačuje lastnik zemljišča ali imetnik stavbne pravice na njem v območju plačevanja takse za neizkoriščena stavbna zemljišča.

232. člen
(višina takse)

(1) Višino takse določi občina z odlokom, ki mora biti uveljavljen pred 1. januarjem leta, za katerega se odmerja. Občina pri določanju višje takse upošteva podrobnejšo namensko rabo prostora.

(2) Taksa znaša največ 0,3 eurov na m² neizkoriščenega stavbnega zemljišča.

(3) Takso se plačuje letno do 31. marca za preteklo leto.

233. člen
(odločba o odmeri)

(1) Občina odmeri takso za neizkoriščeno stavbno zemljišče zavezancu z odločbo po uradni dolžnosti.

(2) O zemljiščih, za katera se z odločbo določi plačevanje takse na neizkoriščena stavbna zemljišča, občina vodi javno evidenco, ki je povezljiva z evidenco stavbnih zemljišč.

234. člen
(oprostitve)

(1) Taksa se ne plačuje za zemljišča v lasti občine.

(2) Taksa se ne plača za leto, v katerem lastnik nepremičnine ali imetnik stavbne pravice pridobi pravnomočno gradbeno dovoljenje.

235. člen
(pripadnost in namenskost sredstev)

(1) Taksa pripada proračunu občine, v kateri se zemljišče nahaja.

(2) Prihodki iz naslova takse so namenski vir občine za financiranje ukrepov zemljiške politike.

5. poglavje: PRENOVA IN UREJENOST PROSTORA

1. oddelek: Ukrepi pri prenovi

236. člen
(obveznosti na območju preнове)

(1) Lastniki nepremičnin na območju preнове so obvezani izvesti spremembe na svojih nepremičninah v skladu z OPPN, izdelanim za to območje.

(2) Občina in lastniki nepremičnin na območju preнове se dogovorijo za soudeležbo pri izvedbi sprememb na nepremičninah, kar se uredi s pogodbo.

(3) Če se prenova financira z javnimi sredstvi, lahko občina med prenovo začasno omeji pravico uporabe nepremičnine, če je to potrebno zaradi nemotene tehnične izvedbe prenovitvenih del oziroma zaradi varnosti uporabnikov nepremičnin.

(4) S pogodbo med občino in lastnikom nepremičnine iz prejšnjega odstavka se določijo:

- višina in način povrnitve vloženih občinskih sredstev v prenovu nepremičnine,
- možnosti odkupa, solastništva ali drugih stvarnih in obligacijskih razmerij na nepremičnini, kadar njen lastnik ni sposoben financirati prenove,
- odškodnina lastniku zaradi omejene uporabe nepremičnine in
- druge medsebojne obveznosti, ki izhajajo iz prenove.

(5) Če je lastniku nepremičnine iz tretjega odstavka tega člena osnovni vir dohodka, mu mora občina povrniti škodo, ki nastane z omejitvijo uporabe nepremičnine, ali zagotoviti enakovredne nadomestne prostore za nemoteno opravljanje dejavnosti.

(6) Če lastnik nepremičnine iz tretjega odstavka tega člena to uporablja za prebivanje in je zaradi prenove prebivanje onemogočeno, mora občina njemu in njegovemu gospodinjstvu zagotoviti primerno začasno prebivališče. Odškodnina lastniku zaradi omejene uporabe nepremičnine se v tem primeru ne prizna.

(7) Občina po sprejetju OPPN za potrebe izvedbe posegov v prostor v okviru projekta prenove zagotovi transparentno in sprotno obveščanje, usklajevanje, spremljanje in izmenjavo informacij z vsemi udeleženci vključenimi v prenovu, in s širšo javnostjo. Občina za ta namen vzpostavi spletno stran, v kateri so na pregleden način vključeni vsi podatki, vključno s finančnimi elementi projekta prenove. Občina zagotovi tudi strokovna pojasnila v zvezi s projektom prenove oziroma informacijsko pisarno, če prenova zadeva več ljudi.

237. člen

(nove dejavnosti na območju prenove)

Če na območjih oziroma v objektih, ki so pomembni z vidika ohranjanja naravnih vrednot in kulturne dediščine, ni primerno ohranjati obstoječih dejavnosti, jim je treba s prenovu omogočiti druge dejavnosti, ki upoštevajo naravne vrednote in kulturno dediščino.

2. oddelek: Odreditev vzdrževanja

238. člen

(namen odreditve vzdrževanja)

Občina lahko za ohranjanje in izboljšanje podobe naselja in krajine ob hkratnem upoštevanju zahtev s področja urejanja prostora, graditve, varstva okolja, varstva kulturne dediščine in ohranjanja narave v določenih primerih zapove upoštevanje prostorskega načrta in ustrezno izvedbo posega v prostor tako, da odredi vzdrževanje.

239. člen

(razlogi za odreditev vzdrževalnih del)

Če so na objektih ali zemljiščih, vključno z zasaditvijo teh zemljišč in na drugih sestavinah zemljišč (v nadaljnjem besedilu tega poglavja: nepremičninah), takšne pomanjkljivosti, da zaradi izrabljenosti, zastarelosti, vremenskih vplivov, lastnega učinkovanja ali učinkovanja tretjih kvarno vplivajo na podobo naselja in krajine ali ovirajo redno rabo okoliških javnih površin in so posledica opustitve redne in pravilne uporabe ter vzdrževanja teh nepremičnin, pa ne gre za nevarno gradnjo v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, lahko občina naloži lastniku, da izvede potrebna vzdrževalna dela.

240. člen

(merila za ugotovitev kvarnega vpliva)

(1) Kvarni vpliv je kombinacija pomanjkljivega stanja nepremičnin in njihove lokacije ali namena.

(2) Merila za ugotavljanje pomanjkljivega stanja nepremičnin so zlasti:

- močno odpadanje zaključnih plasti fasade,
- poškodovana streha ali napušč,
- poškodbe na fasadi, njena močna onesnaženost in spremembe njene barve ter teksture, zamakanje fasade zaradi poškodb strehe ali napušča,
- poškodbe žlebov in neustrezno odvajanje padavinske vode,
- poškodbe strešne kritine,
- poškodbe stavbnega pohištva (vrat, oken in drugega stavbnega pohištva),
- neizvedena ozelenitev objekta,
- zaraslo grmičevje, previsoka ali nevzdrževana drevesa in drugo rastje, ki vpliva na rabo sosednjih, zlasti javnih površin, in na podobo varovane kulturne krajine,
- neurejena okolica objekta, zlasti neurejeni pomožni objekti, kopičenje odpadkov ter gradbenega in drugega materiala na dvoriščih,
- neurejena opuščena oziroma neaktivna gradbena jama ali gradbišče in
- poškodovana urbana oprema (npr. klopi, igrala, ureditve na cestnih postajališčih ipd.)

(3) Merila za ugotavljanje lokacije ali namena nepremičnine so merila iz drugega odstavka 120. člena tega zakona.

241. člen **(odreditev vzdrževalnih del)**

(1) Občina odredi izvedbo vzdrževalnih del z odločbo, s katero lastnika ali upravljavca nepremičnine zaveže, da v določenem roku izvede vzdrževalna dela, določi katera so ta dela in katere so pomanjkljivosti, ki kvarno vplivajo na podobo naselja ali krajine.

(2) Pred izdajo odločbe iz prejšnjega odstavka občina preveri, ali so izpolnjeni pogoji za njeno izdajo, in prizadetim svetuje, kako naj bi se ukrepi, kot naj bi bili odrejeni, izvajali in kakšne so možnosti sofinanciranja iz proračunskih in drugih sredstev, če takšnih del zavezanec ne bi mogel iz gospodarskih in drugih razlogov izvesti sam in o nameravani izdaji seznaniti lastnika nepremičnine. Občina in lastnik lahko skleneta pisni dogovor o izvedbi vzdrževanja, v katerem se lahko dogovorita tudi za finančno soudeležbo občine.

(3) Vzdrževalna dela je mogoče odrediti, če je izpolnjeno vsaj eno merilo iz drugega in vsaj eno merilo po tretjem odstavku prejšnjega člena. Če ima občina sprejet odlok o urejanju podobe naselja in krajine po tem zakonu in je nepremičnina v območju veljavnosti takega odloka, se šteje, da je obstoj vsaj enega merila po tretjem odstavku prejšnjega člena izpolnjen.

(4) Če je objekt zavarovan v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, je treba dela izvajati na podlagi kulturnovarstvenega soglasja organom, pristojnega za varstvo kulturne dediščine.

(5) Če se med izvedbo postopka odreditve vzdrževalnih del ugotovi, da se odreditev nanaša na nepremičnino, ki se v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, šteje za nelegalno ali neskladno gradnjo in je bil zoper njenega lastnika v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, že izrečen ustrezen inšpekcijski ukrep, mora občina odstopiti od nameravane odreditve, in sicer vse dotlej, dokler se takšen inšpekcijski ukrep ne izvrši ali ustavi.

(6) Če zavezanec v roku, določenem z odločbo, ne izvede predpisanih vzdrževalnih del, se opravi upravna izvršba za nedenarno obveznost v skladu s predpisom o splošnem upravnem postopku.

6. poglavje: SPLOŠNA RABA JAVNIH POVRŠIN IN GRAJENO JAVNO DOBRO

242. člen **(splošna raba javnih površin)**

(1) Splošna raba javnih površin je raba, ki je namenjena prostemu gibanju oseb, predvsem za namene prehoda in dostopa do drugih javnih površin, zelenega sistema, bivališč, poslovnih objektov

ter gospodarske in družbene infrastrukture, ter rekreaciji, igri in drugim prostočasnim aktivnostim na prostem. Občina lahko predpiše pogoje tudi za podrejeno in posebno rabo javnih površin.

(2) Splošna raba javnih površin v javni lasti se izvaja skladno z namenom ter pod pogoji in omejitvami, kot jih določa zakon oziroma predpis, izdan na njegovi podlagi. Občina lahko predpiše pogoje tudi za podrejeno in posebno rabo javnih površin.

(3) Splošna raba javnih površin v zasebni lasti se izvaja na površinah, ki jih kot take določi občina s prostorskim izvedbenim aktom, in skladno z namenom ter pod pogoji in omejitvami, kot jih določa ta člen in jih občina podrobneje uredi v dogovoru z lastniki teh površin.

(4) Splošna raba javnih površin iz v zasebni lasti se izvršuje tako da:

- ne vznemirja lastnika čez mero, ki je glede na naravo in namen nepremičnine ter glede na krajevne razmere običajna,
- ne povzroča škode lastniku,
- se površin in objektov ne izkorišča v pridobitne namene,
- ne otežuje, onemogoča ali preprečuje rabe zasebnih površin in objektov in izvajanja javnih služb na njih,
- ni moteča ali izključujoča do drugih uporabnikov teh površin in objektov in
- upošteva javni red in mir

243. člen

(postopek za pridobitev statusa grajenega javnega dobra)

(1) Status grajenega javnega dobra državnega pomena se pridobi z ugotovitveno odločbo, ki jo na podlagi sklepa Vlade RS po uradni dolžnosti izda tisto pristojno ministrstvo, v katerega področje spada takšen objekt. Status grajenega javnega dobra lokalnega pomena se pridobi z ugotovitveno odločbo, ki jo na podlagi odloka občinskega sveta po uradni dolžnosti izda občina.

(2) Vlada RS oziroma občinski svet izda sklep oziroma sprejme odlok iz prejšnjega odstavka na zahtevo, ki jo lahko vloži pristojni resorni minister oziroma župan. Takšni zahtevi mora biti priložena navedba določbe zakona oziroma predpisa, v katerem je podlaga, da lahko določena vrsta zemljišča, objekta oziroma njegovega dela pridobi status grajenega javnega dobra, uporabno dovoljenje, kadar je to predpisano, in izpis iz zemljiškega katastra, katastra stavb ali katastra gospodarske javne infrastrukture.

(3) Če tako določajo področni predpisi, je pogoj za pridobitev statusa grajenega javnega dobra lastninska pravica države ali občine na zemljišču, objektu oziroma delu objekta, ki pridobi status javnega dobra, sicer je odločba iz prvega odstavka tega člena nična.

(4) Ugotovitvena odločba o pridobitvi statusa grajenega javnega dobra mora vsebovati tudi navedbo številke zemljiške parcele oziroma parcel, na katere območju je zgrajen objekt oziroma del objekta, in številko objekta ali njegovega dela, ki je pridobil status grajenega javnega dobra državnega oziroma lokalnega pomena.

(5) Pristojno resorno ministrstvo oziroma občina pošlje pravnomočno ugotovitveno odločbo o pridobitvi statusa grajenega javnega dobra pristojnemu sodišču, ki po uradni dolžnosti vpiše v zemljiško knjigo zaznambo o javnem dobrem.

244. člen

(posledice pridobitve statusa grajenega javnega dobra)

(1) Zemljišče, objekt ali njegov del, ki ima pridobljen status grajenega javnega dobra, mora njegov lastnik ali upravljavec vzdrževati v stanju, ki omogoča splošno rabo v skladu z njegovim namenom.

(2) Država ali občina lahko z lastnikom grajenega javnega dobra sklene dogovor, v katerem se podrobneje opredli:

- splošno rabo grajenega javnega dobra;
- pogoje in omejitve splošne rabe;
- vzdrževanje grajenega javnega dobra;
- izvajanje gospodarskih javnih služb na grajenem javnem dobrem;
- vprašanje odgovornosti za škodo pri splošni rabi grajenega javnega dobra.

(3) Z dogovorom glede vzdrževanja in izvajanja gospodarskih javnih služb na grajenem javnem dobru se šteje, da je urejeno tudi vprašanje odškodnine oziroma nadomestila zaradi omejitve lastninske pravice iz naslova statusa grajenega javnega dobra in splošne rabe, država ali občina in lastnik pa se lahko skladno s predpisi dogovorita tudi za druge oblike odškodnine ali nadomestila.

(4) Država ali občina lastnika v okviru dogovora seznaniti z izvedbeno regulacijo prostora, kakršna velja na površinah in objektih v njegovi lasti in ki poleg posebnih pogojev in omejitev rabe iz dogovora velja za izvajanje posegov v prostor. Lastnika obvešča tudi o kasnejših spremembah izvedbene regulacije prostora.

(5) Če raba grajenega javnega dobra v zasebni lasti preseže namen splošne rabe po tem zakonu in pogoje in omejitve iz dogovora, lahko lastnik zahteva bodisi odstop od dogovora in ukinitve statusa grajenega javnega dobra, bodisi odškodnino, bodisi lahko državi ali občini predlaga, da grajeno javno dobro prevzame v last, razen če ta predstavlja gradbeno parcelo njegovega objekta.

245. člen (prenehanje statusa grajenega javnega dobra)

(1) Grajenemu javnemu dobru se status lahko odvzame z smiselno po postopku iz 243. člena tega zakona.

(2) Status grajenega javnega dobra preneha, če je zemljišče, objekt oziroma njegov del v celoti uničen in ga ni mogoče obnoviti in je zato onemogočena njegova splošna raba.

(3) Status grajenega javnega dobra lahko preneha tudi, če se uredi zemljišče ali zgradi drug objekt z enakim namenom splošne rabe, zaradi česar se status na prvotnem lahko odvzame.

VI. del: PROSTORSKI INFORMACIJSKI SISTEM, SPREMLJANJE STANJA PROSTORSKEGA RAZVOJA IN INFORMACIJE S PODROČJA UREJANJA PROSTORA

1. poglavje: PROSTORSKI INFORMACIJSKI SISTEM

246. člen (prostorski informacijski sistem)

(1) Za opravljanje nalog države in podporo občinam ter za omogočanje elektronskega poslovanja na področju urejanja prostora in graditve ministrstvo vodi in vzdržuje prostorski informacijski sistem.

(2) Prostorski informacijski sistem vsebuje:

- podatke o prostorskih aktih, ki se vodijo v zbirki prostorskih aktov;
- podatke o graditvi objektov, ki se vodijo v zbirki podatkov o graditvi objektov;
- podatke o stavbnih zemljiščih, ki se vodijo v evidenci stavbnih zemljišč;
- podatke o poseljenih zemljiščih, ki se vodijo v evidenci dejanske rabe poseljenih zemljišč;
- seznam zbirk podatkov o pravnih režimih in tiste podatke o pravnih režimih iz seznama zbirk podatkov o pravnih režimih, ki jih upravljavci zbirk podatkov posredujejo v prostorski informacijski sistem;
- druge podatke za izvajanje ukrepov zemljiške in prostorske politike.

(3) Podatki iz prostorskega informacijskega sistema so povezani s podatki o nepremičninah.

(4) Za vpogled in dostop do podatkov iz prostorskega informacijskega sistema se vzpostavi storitev prikaz stanja prostora.

(5) Prostorski informacijski sistem vsebuje tudi storitve za elektronsko poslovanje na področju prostorskega načrtovanja in graditve objektov ter storitve za vodenje, vzdrževanje, povezovanje in dostop do podatkov iz drugega odstavka tega člena. Za dostop do teh storitev se vzpostavi enotna vstopna točka.

(6) Vlada podrobneje predpiše vsebino prostorskega informacijskega sistema, pravila vodenja podatkov in storitev ter medopravilnost podatkov in storitev.

247. člen

(obveznosti udeležencev pri urejanju prostora v okviru prostorskega informacijskega sistema)

(1) Ministrstva, občine, nosilci urejanja prostora, inšpekcijske službe in drugi udeleženci pri urejanju prostora in graditvi zagotavljajo medopravilnost zbirk podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki za potrebe vodenja postopkov v skladu s tem zakonom in v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, in poslujejo v skladu s predpisom iz šestega odstavka prejšnjega člena ter ministrstvu zagotavljajo dostop do podatkov.

(2) Za potrebe vodenja prostorskega informacijskega sistema in zagotavljanja medopravilnosti lahko ministrstvo s posameznimi udeleženci sklene dogovore, s katerimi se podrobneje opredelijo pravice in dolžnosti udeležencev, pravila za izmenjavo in uporabo podatkov, uporabo storitev in drugo.

(3) Udeleženci pri urejanju prostora uporabljajo storitve prostorskega informacijskega sistema v delih, kjer te podpirajo postopke po tem zakonu in postopke v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

248. člen

(zbirka prostorskih aktov)

(1) V zbirki prostorskih in aktov se vodijo in vzdržujejo podatki o pravnem stanju v prostoru na podlagi prostorskih aktov vključno s podatki, ki nastanejo v postopkih njihove priprave.

(2) Zbirko prostorskih aktov vodi in vzdržuje ministrstvo v sodelovanju z udeleženci pri urejanju prostora v okviru pristojnosti, ki jih imajo v skladu s tem zakonom.

(3) Zbirka prostorskih aktov je povezana z nepremičninskimi evidencami.

(4) Udeleženci pri urejanju prostora v okviru pristojnosti, ki jih imajo v skladu s tem zakonom, redno in brezplačno posredujejo podatke ter zagotavljajo popolno in ažurno stanje v zbirki prostorskih aktov.

(5) Podatki v zbirki prostorskih aktov se hranijo trajno.

249. člen

(zbirka podatkov o graditvi objektov)

(1) V zbirki podatkov o graditvi objektov se vodijo in vzdržujejo podatki o upravnih aktih na področju graditve objektov in drugi podatki o graditvi objektov. Podatki v zbirki podatkov o graditvi objektov so:

- podatki o investitorju, izdelovalcu projektne dokumentacije, nadzornem inženirju, izvajalcu, vodji del, mnenjedajalcu (naziv ali ime in priimek, naslov, EMŠO, matična številka);
- podatki o upravnem aktu (digitalna oblika upravnega akta, identifikacijska številka upravnega akta, podatki o organu, ki je upravni akt izdal, vrsta upravnega akta, datum izdaje, dokončnost in pravnomočnosti upravnega akta, zaznamba morebitne razveljavitve, odprave ali ničnosti upravnega akta);
- podatki o nepremičninah, na katere se upravni akt nanaša (številka parcele, številka stavbe šifra katastrske občine);
- podatki o gradbeni parceli;
- drugi podatki o graditvi objektov (mnenja, soglasja in podatki o drugih dovoljenjih po posebnih predpisih, podatki o projektni dokumentaciji, podatki o zakoličbi objekta, podatki iz gradbenega dnevnika, podatki o začetku gradnje in prijavi dokončanja gradnje ter drugi podatki in dokumentacija v postopku graditve objektov).

(2) Zbirka podatkov o graditvi objektov je povezana z nepremičninskimi evidencami in zemljiško knjigo.

(3) Zbirko podatkov o graditvi objektov vodi in vzdržuje ministrstvo v sodelovanju z upravnimi organi in drugimi osebami, ki so pristojne za izdajo upravnih aktov, v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

(4) Za vodenje upravnih postopkov na področju graditve, ki jih določajo predpisi, ki urejajo graditev ali ta zakon, ter za vodenje in upravljanje zbirke podatkov lahko ministrstvo pridobiva, uporablja in obdeluje podatke, vključno z osebnimi podatki, iz naslednjih zbirk podatkov:

- registra prostorskih enot;
- poslovnega registra Slovenije;
- centralnega registra prebivalstva (EMŠO, spol, datum rojstva, datum smrti, priimek, ime, stalno prebivališče v Sloveniji, začasno prebivališče v Sloveniji, prebivališče v tujini, naslov za vročanje, državljanstvo, oče, mati, zakonec, generalni status, status prebivališča, indikator začasnega bivanja v tujini in stari EMŠO v primeru zamenjave). Za povezovanje evidence se uporablja EMŠO ali ime in priimek ali stalni ali začasni naslov ali sorodstvene vezi (EMŠO očeta, matere, zakonca);
- nepremičninskih evidenc (podatki o parceli, stavbi in delih stavb, vključno z osebnimi podatki o lastniku in upravljavcu in sicer EMŠO ali MŠ, ime in priimek oziroma naziv, naslov stalnega prebivališča oz. sedež podjetja); povezovalni znak je identifikacijska oznaka parcele, stavbe in dela stavbe;
- zemljiške knjige (firma ali ime in priimek ter sedež ali naslov lastnika in upravljavca s hišno številko, lastninska in zakupna pravica na posameznih parcelah);
- zbirk podatkov o inšpekcijskih postopkih, na področju graditve.

(5) Ministrstvo dostopa do pisnih in grafičnih podatkov iz zbirk podatkov iz prejšnjega odstavka neposredno z računalniško povezavo, če tehnične možnosti to omogočajo.

(6) Podatki v zbirki podatkov o graditvi objektov se hranijo trajno.

250. člen **(evidenca stavbnih zemljišč)**

(1) Občina vzpostavi za prostorsko načrtovanje, ugotavljanje dejanskega stanja v prostoru in izvajanje ukrepov zemljiške evidence stavbnih zemljišč. Ministrstvo zagotovi tehnične pogoje za vodenje zbirke podatkov evidence stavbnih zemljišč na državni ravni.

(2) Evidenca stavbnih zemljišč vsebuje podatke o stavbnih zemljiščih, in sicer o pozidanih in nepozidanih zemljiščih. Podatki iz evidence stavbnih zemljišč predstavljajo temeljne podatke za:

- načrtovanje namenske rabe prostora oziroma novih stavbnih zemljišč v postopku priprave občinskih prostorskih aktov;
- načrtovanje komunalne opreme;
- izvajanje ukrepov zemljiške politike, in sicer za sanacijo in zagotavljanje ustrezne parcelne in lastniške strukture, zagotavljanje cenovno dostopnih zemljišč za bivanje in delo, gospodarjenje z zemljišči v javnem interesu ter za odmero dajatev na stavbnih zemljiščih;
- vrednotenje stavbnih zemljišč;
- evidentiranje gradbene parcele v zemljiškem katastru.

(3) V evidenci stavbnih zemljišč se vodijo podatki o:

- območju zemljišča,
- lastnostih zemljišča,
- povezavi z nepremičninami in
- drugi podatki, ki so potrebni za vodenje evidence.

(4) V evidenci stavbnih zemljišč se vodijo za nepozidana zemljišča tudi podatki o njihovih razvojnih stopnjah v skladu s 142. členom tega zakona.

(5) Podatke o gradbenih parcelah stavb v evidenci stavbnih zemljišč vzdržuje ministrstvo. Druge podatke o pozidanih zemljiščih in podatke o razvojnih stopnjah nepozidanih stavbnih zemljišč vzdržujejo občine. Podatki iz evidence stavbnih zemljišč se vzdržujejo na podlagi sprememb, ki so posledica sprejetja posamičnih ali splošnih pravnih aktov s področja urejanja prostora, graditve ali javnih financ. Vsako spremembo podatkov o stavbnih zemljiščih mora občina posredovati v evidenco stavbnih zemljišč najpozneje v treh mesecih od njenega nastanka. Ministrstvo za potrebe vzdrževanja evidence stavbnih zemljišč občini zagotovi dostop do podatkov o pozidanih zemljiščih iz monitoringa.

251. člen **(evidenca dejanske rabe poseljenih zemljišč)**

(1) Za ugotavljanje dejanskega stanja v prostoru se vzpostavi evidenca dejanske rabe poseljenih zemljišč.

(2) Evidenco dejanske rabe poseljenih zemljišč vodi ministrstvo.

(3) V evidenci dejanske rabe poseljenih zemljišč se vodijo podatki o poseljenih zemljiščih, ki so evidentirana v evidenci stavbnih zemljišč.

(4) V evidenci dejanske rabe poseljenih zemljišč se vodijo naslednji podatki o poseljenih zemljiščih:

- območje zemljišča,
- vrsta dejanske rabe,
- delež dejanske rabe na zemljišču in
- drugi podatki, ki so potrebni za vodenje evidence.

252. člen

(seznam zbirk podatkov o pravnih režimih)

(1) V zbirkah podatkov o pravnih režimih se vodijo podatki o pravnih režimih. Zbirke podatkov o pravnih režimih vodijo in vzdržujejo pristojni upravljavci zbirk podatkov. Upravljavci zbirk podatkov so občine ali državni organi.

(2) Za vključevanje zbirk podatkov o pravnih režimih v storitve prostorskega informacijskega sistema se vzpostavi seznam zbirk podatkov o pravnih režimih.

(3) Seznam zbirk podatkov o pravnih režimih vsebuje:

- ime zbirke podatkov,
- navedbo predpisa, ki določa in podrobneje ureja zbirko podatkov,
- podatke o dostopu, uporabi in storitvah v zvezi z zbirko podatkov,
- podatke o organu, ki je pristojen za predpis, ki določa in podrobneje ureja zbirko podatkov,
- podatke o upravljavcu zbirke podatkov,
- dogovorov s posameznimi upravljavci zbirk podatkov.

(4) Upravljavci zbirk podatkov iz seznama zbirk podatkov zagotavljajo popolnost in ažurnost podatkov, ki so v njihovi pristojnosti ter omogočati ministrstvu uporabo in dostop do podatkov.

(5) Vpise v seznam zbirk podatkov izvaja ministrstvo na predlog pristojnega organa ali upravljavca posamezne zbirke podatkov o pravnih režimih.

(6) Za potrebe vodenja seznama zbirk podatkov o pravnih režimih lahko ministrstvo s posameznimi upravljavci zbirk podatkov o pravnih režimih sklene dogovor, s katerim se podrobneje opredelijo pravice in dolžnosti udeležencev, pravila za dostop in uporabo podatkov, uporabo storitev v zvezi z zbirkami podatkov in drugo.

(7) Če upravljavec zbirke podatkov ne more zagotoviti vodenja zbirke podatkov iz prvega odstavka tega člena, potem se podatki o pravnih režimih lahko vodijo in vzdržujejo v prostorskem informacijskem sistemu. Pogoje za zajem in vzdrževanje podatkov zagotovi posamezen upravljavec zbirke podatkov. Zajem in vzdrževanje podatkov o pravnih režimih v prostorskem informacijskem sistemu se podrobneje opredeli v dogovoru iz prejšnjega odstavka.

(8) Ministrstvo objavlja ažuren seznam zbirk v okviru enotne vstopne točke.

253. člen

(monitoring posegov v prostor)

(1) Za nadzor nad posegi v prostor in evidentiranje sprememb zagotavlja ministrstvo redno izvajanje monitoringa posegov v prostoru.

(2) Monitoring posegov v prostoru se izvaja z metodami daljinskega zaznavanja, terensko identifikacijo neskladja in drugimi ustreznimi metodami.

(3) Identificirana neskladja pozidanih zemljišč s stanjem v evidenci stavbnih zemljišč in zemljiškem katastru se evidentirajo kot neskladja pozidanih zemljišč.

(4) Neskladja pozidanih zemljišč lahko identificira tudi drug organ ali posameznik in jih posreduje ministrstvu, ki jih preveri in obdela ter vpiše v evidenco stavbnih zemljišč.

254. člen (prikaz stanja prostora)

(1) Prikaz stanja prostora je storitev, ki omogoča vpogled zlasti v:

- podatke iz zbirke prostorskih aktov;
- podatke iz zbirke podatkov o graditvi objektov;
- podatke iz evidence stavbnih zemljišč;
- podatke iz evidenc dejanskih rab prostora;
- podatke iz zbirk podatkov o pravnih režimih;
- podatke o nepremičninah in
- topografske in kartografske podatke.

(2) Prikaz stanja prostora omogoča tudi dostop do podatkov, in sicer zlasti do podatkov:

- iz zbirke prostorskih aktov;
- iz zbirke podatkov o graditvi objektov;
- o stavbnih zemljiščih iz evidence stavbnih zemljišč in
- iz evidence dejanske rabe poseljenih zemljišč.

(3) Vpogled v podatke se vzpostavi v obliki spletnega grafičnega pregledovalnika.

(4) Podatki iz prikaza stanja prostora so obvezna podlaga za pripravo prostorskih aktov.

(5) Pred uporabo podatkov prikaza stanja prostora iz drugega odstavka tega člena ter podatkov nepremičninskih evidenc, topografskih in kartografskih podatkov, se preveri njihova kakovost in se jih po potrebi izboljša, če niso ustrezni za predviden namen. Pri preveritvi podatkov se upoštevajo evidentirana neskladja zemljišč iz prejšnjega člena tega zakona.

2. poglavje: SISTEM SPREMLJANJA STANJA PROSTORSKEGA RAZVOJA

255. člen (sistem spremljanja stanja prostorskega razvoja)

Za potrebe ugotavljanja stanja in smernic prostorskega razvoja ministrstvo v okviru prostorskega informacijskega sistema vzpostavi sistem spremljanja stanja prostorskega razvoja, ki na podlagi izbranih kazalnikov omogoča vrednotenje doseganja ciljev na področju prostorskega razvoja ter pripravo poročila o stanju na področju prostorskega razvoja.

256. člen (poročilo o stanju prostorskega razvoja)

(1) Vlada Državnemu zboru RS vsake štiri leta predstavi poročilo o stanju prostorskega razvoja, ki ga pripravi ministrstvo za prostor, potrdi pa Komisija za prostorski razvoj. Poročilo vsebuje analizo stanja in smernic prostorskega razvoja, analizo izvajanja strategije prostorskega razvoja Slovenije ter drugih prostorskih aktov ter predloge za nadaljnji prostorski razvoj države, vključno s predlogi za spremembe in dopolnitve Strategije ter drugih državnih predpisov v zvezi z urejanjem prostora.

(2) Ministrstvo po lastni presoji pripravlja tudi problemska ali tematska poročila.

(3) Lokalne skupnosti vsake štiri leta pripravijo poročilo o stanju prostorskega razvoja na njihovem območju, v katerem prikažejo analizo stanja in smernic prostorskega razvoja občine, analizo izvajanje občinskih prostorskih aktov ter predloge za prilagoditev občinskih prostorskih aktov v obsegu in ga objavijo na krajevno običajen način. Poročilo pripravijo občine, ki imajo sprejet in veljaven občinski prostorski plan, pri drugih občinah pa to poročilo nadomesti poročilo o prostorskem razvoju za območje sprejetega regionalnega prostorskega plana.

(4) Pripravlavec regionalnega prostorskega plana vsaka štiri leta po sprejetju regionalnega prostorskega plana pripravi poročilo o prostorskem razvoju za območje regionalnega prostorskega

plana. Poročilo je tudi osnova za načrtovanje kohezijske politike in navezano na analizo stanja po predpisih o skladnem regionalnem razvoju. Vsebina poročila se lahko podrobneje določi v posameznem regionalnem prostorskem planu.

3. poglavje: INFORMACIJE S PODROČJA UREJANJA PROSTORA

257. člen (lokacijska informacija)

(1) Lokacijska informacija je podatek o veljavnih režimih urejanja prostora, ki veljajo na določenem zemljišču.

(2) Občina mora vsakomur na zahtevo izdati lokacijsko informacijo.

(3) V zahtevi je treba navesti zemljiške parcele, za katera se zahteva izdaja lokacijske informacije, in namen, zaradi katerega se ta potrebuje.

(4) Glede na izražen namen vsebuje lokacijska informacija:

- podatek o namenski rabi prostora,
- podatek o razvojni stopnji stavbnega zemljišča in podatek o tem, ali se zemljišče nahaja v območju plačevanja takse za neizkoriščeno stavbno zemljišče, če gre za stavbo zemljišče,
- prostorske izvedbene pogoje,
- podatke o pravnih režimih,
- podatke o začasnih ukrepih za zavarovanje prostorskega načrtovanja in,
- podatek o predkupni pravici občine.

(5) Lokacijski informaciji se lahko priloži tudi kopija grafičnega dela prostorskega akta.

(6) Če se za območje ali zemljiško parcelo, na katero se nanaša lokacijska informacija, pripravlja sprememba prostorskega akta, je v lokacijski informaciji to treba posebej navesti. Lokacijska informacija velja do uveljavitve sprememb prostorskega akta.

(7) Lokacijska informacija ima naravo potrdila iz uradne evidence in se izda v skladu s predpisi o upravnem postopku proti plačilu upravne takse.

(8) Minister podrobneje predpiše obliko lokacijske informacije.

258. člen (potrdilo o namenski rabi zemljišča)

(1) Potrdilo o namenski rabi zemljišča vsebuje podatek o namenski rabi prostora, kot jo določa OPN, ter podatek o začasnih ukrepih za zavarovanje prostorskega načrtovanja in predkupni pravici občine. Potrdilo o namenski rabi zemljišča se lahko priloži tudi kopija grafičnega dela OPN.

(2) Če se za zemljišče, na katero se potrdilo nanaša, pripravljajo spremembe prostorskega akta, je to treba v potrdilu posebej navesti. Potrdilo o namenski rabi zemljišča velja do uveljavitve sprememb prostorskega akta.

(3) Potrdilo o namenski rabi zemljišča ima naravo potrdila iz uradne evidence in se izda skladno s predpisi o upravnem postopku proti plačilu upravne takse.

VII. del: NADZOR

259. člen (nadzorstvo)

(1) Nadzorstvo nad izvajanjem določb tega zakona in na njegovi podlagi izdanih predpisov, ki se nanašajo na ravnanja izdelovalcev in odgovornih vodij, opravljajo gradbeni inšpektorji.

(2) Nadzorstvo nad izvajanjem odloka o urejanju podobe naselij opravlja občinska inšpekcija. Ukrepe in prekrške za kršitve odloka o urejanju podobe naselij in krajine določi občina z odlokom.

VIII. del: KAZENSKÉ DOLOČBE

260. člen **(prekrški izdelovalca in odgovornega vodje)**

(1) Z globo od 3.000 do 15.000 evrov se za prekršek kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki kot izdelovalec prostorskega akta za odgovornega vodjo imenuje posameznika, ki ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz tretjega odstavka 43. člena tega zakona.

(2) Z globo od 1.000 do 5.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje odgovorna oseba pravne osebe ali odgovorna oseba samostojnega podjetnika posameznika oziroma posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost.

261. člen **(prekrški občinskega urbanista)**

Z globo od 1.000 do 5.000 evrov se za prekršek kaznuje občinski urbanist, ki v nasprotju s petim odstavkom 44. členom tega zakona v občini, kjer dela, nastopa kot izdelovalec predlogov prostorskih aktov in projektne dokumentacije, na podlagi katere bi se v občini, za katero nastopa kot občinski urbanist, gradili objekti.

262. člen **(višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)**

Za prekrške iz tega zakona se sme v hitrem prekrškovnem postopku izreči globa tudi v znesku, ki je višji od najnižje predpisane globe, določene s tem zakonom.

IX. del: PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

1. poglavje: VELJAVNOST OBSTOJEČIH PROSTORSKIH AKTOV

263. člen **(veljavnost državnih prostorskih aktov)**

(1) Po uveljavitvi tega zakona ostane v veljavi Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije (Uradni list RS, št. 76/04 in 33/07 - ZPNačrt) in se šteje kot Strategija iz 66. člena tega zakona..

(2) Po uveljavitvi tega zakona ostane v veljavi Uredba o prostorskem redu Slovenije (Uradni list RS, št. 122/04 in 33/07 – ZPNačrt).

(3) Po uveljavitvi tega zakona ostanejo v veljavi:

- prostorski izvedbeni načrti, ki jih je na podlagi ZUN sprejela država;
- državni lokacijski načrti, sprejeti na podlagi ZUreP-1;
- državni prostorski načrti, sprejeti na podlagi ZPNačrt;
- državni prostorski načrti, sprejeti na podlagi ZUPUDPP;
- lokacijski načrti, sprejeti na podlagi Zakona o graditvi objektov na mejnih prehodih (Uradni list RS, št. 44/07 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZDVGOMP);
- lokacijski načrti, sprejeti na podlagi Zakona o ukrepih za odpravo posledic določenih zemeljskih plazov večjega obsega iz let 2000 in 2001 (Uradni list RS, št. 3/06 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZUOPZP);
- ureditveni načrt obnove, sprejet na podlagi Zakona o popotresni obnovi objektov in spodbujanju razvoja v Posočju (Uradni list RS, št. 26/05 – uradno prečiščeno besedilo).

(4) Prostorski akti iz prejšnjega odstavka se štejejo za DPN.

264. člen

(veljavnost občinskih in medobčinskih prostorskih aktov, sprejetih na podlagi ZPNačrt)

(1) Po uveljavitvi tega zakona ostane v veljavi občinski strateški prostorski načrt, sprejet na podlagi ZPNačrt, in se šteje se za občinski prostorski plan po tem zakonu.

(2) Po uveljavitvi tega zakona ostane v veljavi občinski prostorski načrt, sprejet na podlagi ZPNačrt, pri čemer se:

- njegov strateški del šteje za občinski prostorski plan po tem zakonu;
- njegov izvedbeni del šteje za OPN po tem zakonu.

(3) Po uveljavitvi tega zakona ostane v veljavi občinski podrobni prostorski načrt, sprejet na podlagi ZPNačrt, in se šteje za OPPN po tem zakonu.

(4) Po uveljavitvi tega zakona ostane v veljavi regionalni prostorski načrt, sprejet na podlagi ZPNačrt. Znotraj ureditvenega območja se na območju vsake od udeleženih občin šteje za OPN po tem zakonu.

265. člen

(veljavnost občinskih prostorskih aktov, sprejetih na podlagi drugih predpisov)

(1) Po uveljavitvi tega zakona ostanejo v veljavi prostorske sestavine občinskega dolgoročnega plana za obdobje od leta 1986 do leta 2000 in prostorske sestavine občinskega srednjeročnega družbenega plana za obdobje od leta 1986 do leta 1990 (v nadaljnjem besedilu: prostorske sestavine). Njihovo spreminjanje ni dopustno, veljati pa prenehajo z uveljavitvijo OPN po tem zakonu, najpozneje pa 31. decembra 2021.

(2) Po uveljavitvi tega zakona ostanejo v veljavi prostorski ureditveni pogoji iz 25. člena ZUN. Spreminjajo se po postopku, kot je s tem zakonom predpisan za pripravo OPPN, veljati pa prenehajo z dnem uveljavitve OPN po tem zakonu, najpozneje pa 31. decembra 2021.

(3) Po uveljavitvi tega zakona ostanejo v veljavi prostorski izvedbeni načrti, sprejeti na podlagi ZUN, občinski lokacijski načrti, sprejeti na podlagi ZUreP-1, ter zazidalni načrti, sprejeti na podlagi Zakona o urbanističnem planiranju (Uradni list SRS, št. 16/67, 27/72,8/78 in 18/84), spreminjajo pa se po postopku, kot je s tem zakonom določen za OPPN.

(4) Ob sprejetju OPN občinski svet z odlokom ugotovi, kateri prostorski akti iz prejšnjega odstavka ali njihove posamezne sestavine so bodisi v neskladju z OPN, bodisi že izvedeni. Če občina ugotovi, da so ti akti že izvedeni ali da so v celoti ali v posameznih delih v neskladju z OPN, jih v celoti oziroma v neskladnem delu z navedenim odlokom razveljavi. Če občina ugotovi skladnost teh aktov z OPN, se štejejo za OPPN po tem zakonu.

(5) Če občina ne sprejme odloka o ugotovitvi skladnosti, se prostorski akti iz tretjega odstavka tega člena ne smejo izvajati.

2. poglavje: KONČANJE POSTOPKOV PRIPRAVE PROSTORSKIH AKTOV

266. člen

(končanje postopkov priprave prostorskih aktov na podlagi ZUPUDPP)

(1) Postopek priprave državnega prostorskega načrta, začel pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z ZUPUDPP, ki je v fazi načrtovanja in študije variant, se konča po določbah od 87. člena tega zakona dalje.

(2) Postopek priprave državnega prostorskega načrta, začel pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z ZUPUDPP, ki je v kasnejši fazi priprave, se konča po dosedanjih predpisih.

(3) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se lahko po določbah od 87. člena tega zakona dalje konča tudi priprava državnega prostorskega načrta, katerega postopek priprave je ob uveljavitvi tega zakona v kasnejši fazi, če tako predlaga pobudnik.

267. člen
(končanje postopkov iz 42. in 43. člena ZUPUDPP)

(1) Postopek sodelovanja države in občin pri načrtovanju prostorske ureditve skupnega pomena, začet pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z 42. členom ZUPUDPP, se konča po dosedanjih predpisih.

(2) Postopek načrtovanja prostorskih ureditev lokalnega pomena v območju državnega prostorskega načrta, začet pred uveljavitvijo tega zakona v skladu s 43. členom ZUPUDPP, se konča po dosedanjih predpisih.

268. člen
(končanje postopkov priprave lokacijskih načrtov na podlagi ZUOPZP)

Postopka priprave lokacijskih načrtov, začeta pred uveljavitvijo tega zakona po ZUOPZP na podlagi Odloka o programu priprave lokacijskega načrta za vplivno območje plazu Macesnik v Občini Solčava (Uradni list RS, št. 92/03, 85/07 in 59/11) in Odloka o programu priprave lokacijskega načrta za vplivno območje plazu Slano Blato v Občini Ajdovščina (Uradni list RS, št. 23/04), se končata po določbah 89. člena tega zakona dalje, pri čemer pripravljavec pred pripravo predloga DPN presodi, ali je treba pridobiti konkretne smernice nosilcev urejanja prostora iz šestega in sedmega odstavka 84. člena tega zakona, na predlog DPN pa se pridobi odziv v skladu s 88. členom tega zakona.

269. člen
(končanje postopkov priprave prostorskih aktov na podlagi ZPNačrt)

(1) Postopki priprave občinskega strateškega prostorskega načrta, začeti pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z ZPNačrt, se končajo po dosedanjih predpisih. Tak občinski strateški prostorski načrt se šteje za občinski prostorski plan po tem zakonu.

(2) Postopki priprave občinskega prostorskega načrta, začeti pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z ZPNačrt, se končajo po dosedanjih predpisih, pri čemer:

- se strateški del takega občinskega prostorskega načrta šteje za občinski prostorski plan po tem zakonu,
- se izvedbeni del takega občinskega prostorskega načrta šteje za OPN po tem zakonu.

(3) Postopki priprave občinskega podrobnega prostorskega načrta, začeti pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z ZPNačrt, se končajo po dosedanjih predpisih. Tak občinski podrobni prostorski načrt se šteje za OPPN po tem zakonu.

(4) Postopki priprave regionalnega prostorskega načrta, začeti pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z ZPNačrt, se končajo po dosedanjih predpisih. Tak regionalni prostorski načrt se znotraj ureditvenega območja na območju vsake od udeleženih občin šteje za OPN po tem zakonu.

(5) Ne glede na določbe prvega do četrtega odstavka tega člena se v postopkih priprave prostorskih aktov, začelih v skladu z ZPNačrt, z dnem začetka delovanja Komisije za prostorski razvoj, smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo prevlado javne koristi.

(6) Ne glede na določbe drugega odstavka tega člena, se v postopkih priprave občinskih prostorskih načrtov, začelih pred uveljavitvijo tega zakona v skladu z ZPNačrt, razpršeni gradnji iz 31. člena Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07) lahko določajo stavbna zemljišča enako kot površinam razpršene poselitve po navedenem pravilniku, o čemer se odloči občina glede na to, na kateri stopnji postopka se nahaja občinski prostorski načrt iz drugega odstavka tega člena.

3. poglavje: SPREJEM REGIONALNIH PROSTORSKIH PLANOV

270. člen
(rok za sprejetje regionalnih prostorskih planov)

Regionalni prostorski plan za posamezno razvojno regijo se sprejme najpozneje do 1. januarja 2023.

271. člen
(uskladitev z vsebinami iz regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije)

(1) Določbe četrtega odstavka 75. člena tega zakona se začnejo uporabljati z dnem uveljavitve regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije. Občina prilagodi svoj občinski prostorski plan v enem letu od sprejetja teh aktov, do takrat pa se vsebine iz četrtega odstavka 70. člena tega zakona, določene v občinskem prostorskem planu, ki so v neskladju s temi akti, ne uporabljajo. V primeru dvoma glede neskladja, o njem odloči ministrstvo.

(2) Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se občina lahko odloči, da z dnem uveljavitve regionalnega prostorskega plana razveljavi in preneha uporabljati svoj občinski prostorski plan.

272. člen
(nadomestno ukrepanje države)

(1) Če regionalni prostorski plan ni sprejet do roka iz 270. člena tega zakona, ga pripravi ministrstvo in sprejme vlada kot akcijski program za izvajanje Strategije. Za pripravo akcijskega programa se v tem primeru smiselno upoštevajo določbe 73. člena tega zakona.

(2) Ministrstvo predlaga vladi, naj sprejme sklep o nadomestnem ukrepanju. Sorazmerni delež stroškov, povezanih z nadomestnim ukrepanjem države, nosijo občine.

(3) Tako sprejet akcijski program ima pravno naravo regionalnega prostorskega plana.

273. člen
(podlaga za državno prostorsko načrtovanje do uveljavitve regionalnega prostorskega plana)

Do uveljavitve regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije se kot podlaga za izvedbo postopka državnega prostorskega načrtovanja iz tretjega odstavka 70. člena oziroma četrtega odstavka 78. člena tega zakona šteje Strategija in drugi državni razvojni akti.

4. poglavje: VSEBINSKE USKLADITVE PROSTORSKIH AKTOV Z ZAHTEVAMI TEGA ZAKONA

274. člen
(vsebinska uskladitev glede ureditvenih območij naselij, območij za dolgoročni razvoj naselja in posamične poselitve)

(1) Občine najpozneje do 1. januarja 2023 uskladijo svoje OPN z določbami tega zakona glede določanja ureditvenih območij naselij, določanja območij za dolgoročni razvoj naselij in opredelitve območja stavbnih zemljišč na posamični poselitvi.

(2) Za namen prejšnjega odstavka:

- lahko občine, ki z dnem uveljavitve tega zakona vodijo postopke za sprejetje prvega ali spremembe veljavnega občinskega prostorskega načrta na podlagi ZPNačrt, naseljem iz prejšnjega odstavka že določijo ureditvena območja naselij in območja za dolgoročni razvoj naselij v skladu z določbami tega zakona,
- morajo občine ob prvih spremembah OPN določiti tudi ureditvena območja naselij in območja za dolgoročni razvoj naselij, razen če gre za kratek postopek sprememb OPN.

275. člen
(vsebinska uskladitev z občinskim prostorskim planom, regionalnim prostorskim planom ali akcijskim programom za izvajanje Strategije)

Določbe drugega odstavka 107. člena tega zakona se začnejo uporabljati z dnem uveljavitve občinskega prostorskega plana, regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije. Občina prilagodi svoj OPN v roku enega leta od sprejetja občinskega prostorskega plana, regionalnega prostorskega plana, ali akcijskega programa za izvajanje Strategije, do takrat pa se prostorske ureditve lokalnega pomena, načrtovane v OPN, ki so v neskladju s temi akti, ne smejo izvajati.

276. člen

(uskladitev razpršene poselitve v veljavnih občinskih prostorskih načrtih ter razpršene poselitve in razpršene gradnje v občinskih prostorskih načrtih v pripravi s posamično poselitvijo)

Kot območje stavbnih zemljišč na posamični poselitvi po tem zakonu se štejejo:

- površine razpršene poselitve po ZPNačrt, kot so v občinskih prostorskih načrtih določene skladno s Pravilnikom o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07);
- površine razpršene poselitve po ZPNačrt, kot se v skladu s pravilnikom iz prejšnje alineje določijo v občinskih prostorskih načrtih iz drugega odstavka 269. člena tega zakona;
- razpršena gradnja po ZPNačrt, kot se določi v občinskih prostorskih načrtih iz šestega odstavka 269. člena tega zakona.

277. člen

(določanje namenske rabe prostora posamični poselitvi v OPN)

Do uskladitve Pravilnika o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07) z določbami tega zakona, se posamični poselitvi po tem zakonu v postopkih priprave OPN območje stavbnih zemljišč določa kot površine razpršene poselitve v skladu s tem pravilnikom.

278. člen

(spreminjanje podrobnejše namenske rabe prostora z OPPN)

Do uveljavitve pravilnika iz osmega odstavka 117. člena tega zakona so brez predhodne spremembe OPN dopustne naslednje spremembe podrobnejše namenske rabe z OPPN:

- iz območij proizvodnih dejavnosti v območja centralnih dejavnosti, območja stanovanj, posebna območja, območja zelenih površin;
- iz območij centralnih dejavnosti v območja stanovanj, posebna območja, območja zelenih površin;
- iz območij stanovanj v območja centralnih dejavnosti, posebna območja, območja zelenih površin;
- iz posebnih območij v območja zelenih površin;
- znotraj območij in površin podrobnejše namenske rabe prostora, kadar so v občinskem prostorskem načrtu te določene podrobneje od predpisanih.

5. poglavje: DELOVANJE KOMISIJE ZA PROSTORSKI RAZVOJ

279. člen

(začetek delovanja Komisije za prostorski razvoj)

(1) Komisija za prostorski razvoj začne delovati v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) Ministrstvo pripravi poslovnik iz osmega odstavka 38. člena tega zakona v dveh mesecih po njegovi uveljavitvi, tako da ga lahko Komisija za prostorski razvoj obravnava na svoji prvi seji.

6. poglavje: UREJANJE MEJ IN PARCELACIJA ZEMLJIŠČ V POSTOPKIH DRŽAVNEGA PROSTORSKEGA NAČRTOVANJA

280. člen

(urejanje mej in parcelacija zemljišč v postopkih državnega prostorskega načrtovanja)

(1) Do sistemske ureditve evidentiranja nepremičnin se v postopkih državnega prostorskega načrtovanja neurejene meje zemljiških parcel urejajo in spreminjajo v skladu zakonom, ki ureja evidentiranje nepremičnin, razen če ta zakon določa drugače.

(2) Naročilo za izvedbo postopka ureditve meje in zahtevo za izvedbo postopka evidentiranja urejene meje lahko vloži investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve.

(3) Če so izpolnjeni pogoji za evidentiranje meje na podlagi 136. člena Zakona o evidentiranju nepremičnin (Uradni list RS, št. 47/06, 65/07 – odl. US in 79/12 – odl. US); v nadaljnjem besedilu: ZEN), se na predlog investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve taka meja evidentira v zemljiškem katastru kot urejena meja.

(4) Na mejno obravnavo geodet, ki izvaja postopek ureditve meje, povabi lastnike zemljiških parcel. Če se lastniki niso udeležili mejne obravnave, ali če ne soglašajo o poteku meje, ali če se pokazana meja razlikuje od meje po podatkih zemljiškega katastra, geodet izmeri in v elaboratu ureditve meje prikaže kot predlagano mejo po podatkih zemljiškega katastra.

(5) O evidentiranju urejene meje geodetska uprava odloči v skrajšanem ugotovitvenem postopku. Pri odločanju o evidentiranju urejene meje se ne uporabljajo določbe 36., 37., 38. in 39. člena ZEN.

(6) V zemljiškem katastru se kot urejene meje evidentirajo predlagane meje.

(7) Geodetska uprava evidentira meje v zemljiškem katastru takoj po izdaji odločbe. Pritožba zoper odločbo ne zadrži evidentiranja mej v zemljiškem katastru. Lastniki, ki se ne strinjajo z evidentiranjem predlagane meje, lahko sprožijo sodni postopek ureditve meje pred pristojnim sodiščem. Morebitne spremembe mej v sodnem postopku, ki vplivajo na površino parcel, se poravnajo z denarno odškodnino po tržni vrednosti zemljišč ob izplačilu.

(8) Zoper odločbo, izdano v postopku urejanja mej parcel po tem zakonu, vrnitev v prejšnje stanje in obnova postopka nista dopustni.

(9) Parcelacija se izvede v skladu z načrtom parcel iz DPN.

(10) Parcelacija se lahko izvede, če imajo zemljiške parcele, ki se delijo oziroma združijo, urejene meje, ali vsaj del meje v skladu s predpisi, ki urejajo evidentiranje mej.

(11) Načrt parcel iz mora biti izdelan tako, da je mogoče prenesti novo določene zemljiško-katastrske točke neposredno v naravo.

(12) O evidentiranju parcelacije geodetska uprava odloči v skrajšanem ugotovitvenem postopku.

(13) Zoper odločbo o evidentiranju parcelacije je dovoljena le pritožba zaradi napak pri prenosu podatkov iz načrta parcel v naravo in v zemljiški kataster.

7. poglavje: USKLADITEV GLEDE PROSTORSKIH UKREPOV PO ZUreP-1

281. člen

(prostorski ukrepi v drugih predpisih)

Za izvajanje drugih predpisov se kot prostorski ukrepi štejejo začasni ukrepi za zavarovanje prostorskega načrtovanja, predkupna pravica države in občine, razlastitev in omejitve lastninske pravice, ukrepi pri prenovi in komasacija na območju stavbnih zemljišč.

8. poglavje: PROSTORSKI INFORMACIJSKI SISTEM

282. člen
(obstoječi prostorski podatki)

(1) Podatki o upravnih aktih, ki se nanašajo na gradnje na podlagi določb 85. člena ZPNačrt postanejo del zbirke podatkov o graditvi objektov.

(2) Podatki o pravnem stanju v prostoru na podlagi prostorskih aktov vključno z namensko rabo prostora na podlagi določb 85. člena ZPNačrt postanejo del zbirke prostorskih aktov.

(3) Podatki v zbirki podatkov o graditvi objektov in zbirki prostorskih aktov po tem zakonu, se začnejo voditi po vzpostavitvi storitev prostorskega informacijskega sistema za elektronsko poslovanje pri pripravi prostorskih aktov in graditvi objektov.

283. člen
(evidenca dejanske rabe poseljenih zemljišč)

(1) Ministrstvo vzpostavi evidenco dejanske rabe poseljenih zemljišč iz 251. člena tega zakona do 30. junija 2021.

(2) Do vzpostavitve evidence stavbnih zemljišč se vodijo v evidenci dejanske rabe poseljenih zemljišč podatki o poseljenih zemljiščih iz masovnega zajema podatkov na podlagi 288. člena tega zakona.

284. člen
(prikaz stanja prostora)

(1) Minister objavi datum vzpostavitve prikaza stanja prostora iz 254. člena tega zakona v Uradnem listu Republike Slovenije.

(2) Do vzpostavitve prikaza stanja prostora iz 254. člena tega zakona se podatki iz prikaza stanja prostora pridobivajo pri posameznih upravljavcih zbirk podatkov.

285. člen
(storitve prostorskega informacijskega sistema za elektronsko poslovanje na področju prostorskega načrtovanja)

(1) Minister objavi datum začetka uporabe storitev za elektronsko poslovanje na področju prostorskega načrtovanja.

(2) Do začetka uporabe storitev iz prejšnjega odstavka se:

- gradiva, za katera ta zakon določa, da jih v prostorskem informacijskem sistemu objavi pripravljavec, objavljajo na spletnih straneh pripravjavca;
- gradiva, za katera ta zakon določa, da jih v prostorskem informacijskem sistemu objavi ministrstvo, objavljajo na spletnih straneh ministrstva.

(3) Ne glede na določbe prve alineje prejšnjega odstavka se do začetka uporabe storitev iz prvega odstavka tega člena:

- sklep o začetku postopka priprave, osnutek in predlog OPN, vključno s predlogom OPNv kratkem postopku, objavlja na spletnih straneh ministrstva po tem, ko to prejme vlogo za njegovo objavo in v skladu z drugim odstavkom 53. člena tega zakona preveri, ali je pripravljen v predpisani obliki;
- osnutek okoljskega poročila v postopku priprave OPN objavlja na spletnih straneh ministrstva, o čemer ministrstvo obvesti občino in ministrstvo, pristojno za varstvo okolja.

(4) Do začetka uporabe storitev iz prvega odstavka tega člena se:

- ne glede na določbe drugega odstavka 53. člena tega zakona v postopku priprave OPPN ne preverja, ali je sklep o njegovi pripravi, njegov osnutek ali predlog pripravljen v predpisani obliki;
- ne glede na prvi odstavek 119. člena tega zakona v postopku priprave OPPN ne uporabljajo določbe 115. člena tega zakona, temveč občina sprejme OPPN po tem, ko

pridobi pozitivna mnenja nosilcev urejanja prostora in ko ministrstvo ugotovi, da so vplivi izvedbe predloga OPPN na okolje sprejemljivi.

(5) Do začetka uporabe storitev iz prvega odstavka tega člena ne glede na določbe tretjega odstavka 53. člena tega zakona identifikacijsko številko prostorskega akta v postopku občinskega prostorskega načrtovanja dodeli ministrstvo ob objavi sklepa o pripravi prostorskega akta, v postopku državnega prostorskega načrtovanja pa, ko prejme pobudo.

(6) Do začetka uporabe storitev iz prvega odstavka tega člena ne glede na določbe drugega odstavka 54. člena tega zakona uredba ali odlok vsebujeta le tekstualni del prostorskega izvedbenega akta.

(7) Do začetka uporabe storitev iz prvega odstavka tega člena se ne uporabljajo določbe drugega odstavka 55. člena tega zakona.

9. poglavje: GRADBENE PARCELE

286. člen

(določanje gradbenih parcel obstoječim stavbam)

(1) Gradbeno parcelo stavbe, zgrajene pred uveljavitvijo tega zakona (v nadaljnjem besedilu: obstoječa stavba), določi upravni organ, pristojen za izdajo gradbenega dovoljenja, ob smiselni uporabi določb 184. člena tega zakona na zahtevo lastnika stavbe, države ali občine.

(2) Če je obstoječa stavba v lasti več oseb, je zahteva za določitev njene gradbene parcele posel rednega upravljanja stavbe.

(3) Gradbena parcela obstoječe stavbe obsega zemljišče, ki izpolnjuje pogoje iz 181. in 182. člena tega zakona, ne glede na določbe veljavnega prostorskega akta.

(4) Šteje se, da zemljišče iz prvega odstavka 181. člena tega zakona predstavlja tisto zemljišče, ki je določeno v gradbenem dovoljenju, na podlagi katerega je bila stavba zgrajena, v upravni odločbi, na podlagi katere je bilo k stavbi določeno funkcionalno zemljišče ali gradbena parcela po dosedanjih predpisih, ali v odločbi o ugotovitvi pripadajočega zemljišča k stavbi.

(5) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka lahko lastnik stavbe, občina ali država zahtevajo, da se kot zemljišče iz prvega odstavka 181. člena tega zakona določi stavbno zemljišče, ki je bilo do uveljavitve tega zakona v naravi urejeno in dejansko uporabljano kot gradbena parcela stavbe, pri čemer na tak način določena gradbena parcela stavbe ne more presegati morebitne maksimalne površine gradbene parcele stavbe, ki je bila predpisana v prostorskem aktu, veljavnem na dan uveljavitve tega zakona.

287. člen

(določanje in evidentiranje gradbenih parcel)

(1) Ministrstvo in geodetska uprava vzpostavita informacijsko rešitev za podporo evidentiranju gradbenih parcel.

(2) Minister objavi datum vzpostavitve informacijske rešitve za podporo evidentiranju gradbenih parcel iz prejšnjega.

(3) Določbe 180. do vključno 185. člena tega zakona ter prejšnjega člena se začnejo uporabljati z dnem vzpostavitve informacijske rešitve za podporo evidentiranju gradbenih parcel iz prejšnjega odstavka.

(4) Občine uskladijo določbe prostorskih izvedbenih aktov glede določanja velikosti in oblike gradbenih parcel do datuma vzpostavitve informacijske rešitve za podporo evidentiranju gradbenih parcel iz drugega odstavka tega člena.

10. poglavje: VZPOSTAVITEV EVIDENCE STAVBNIH ZEMLJIŠČ

288. člen
(masovni zajem podatkov)

- (1) Ministrstvo pripravi predlog poseljenih zemljišč do 30. junija 2021.
- (2) Predlog poseljenih zemljišč se pripravi z masovnim zajemom na podlagi podatkov:
 - dejanskega stanja v naravi z ustvarjenimi in naravnimi mejami,
 - stanja evidentiranih nepremičnin in lastništva na njih,
 - namenske rabe prostora z določili veljavnih prostorskih aktov.
- (3) Minister predpiše metodologijo za masovni zajem poseljenih zemljišč.

289. člen
(obveščanje)

(1) Občina določi predlog poseljenih zemljišč in nepozidanih stavbnih zemljišč. Pri določevanju predloga poseljenih zemljišč občina uporabi podatke o poseljenih zemljiščih iz masovnega zajema podatkov, podatke o izdanih gradbenih dovoljenjih, podatke o zemljiščih pod javnimi cestami in javno železniško infrastrukturo in druge podatke o pozidanih zemljiščih. Nepozidanim stavbnim zemljiščem občina določi razvojne stopnje.

(2) O predlogu poseljenih zemljišč in nepozidanih stavbnih zemljišč občina z obvestilom seznanila lastnike nepremičnin.

(3) Obvestilo iz prejšnjega odstavka tega člena se pošlje lastniku nepremičnine po pošti. Če je lastnik nepremičnine neznan ali če je naslov osebe, ki je evidentirana v registru nepremičnin (varianta: zemljiškem katastru) kot lastnik nepremičnine, neznan, neobstoječ ali nepopoln, se obvestilo ne pošlje. Za nepremičnine, katerih lastnik je Republika Slovenija ali občina ali so javno dobro, se obvestilo ne pošlje, ampak se lastnike in upravnike ali upravljavce takih nepremičnin obvesti, da lahko dostopajo do podatkov in pošljejo pripombe k predlogu elektronsko v roku za pošiljanje pripomb.

(4) Občina javno objavi datum začetka in datum zaključka pošiljanja pripomb. Rok za pošiljanje pripomb ne sme biti krajši od 45 dni. Rok začne teči, ko so obvestila v skladu s tem členom poslana vsem lastnikom nepremičnin.

(5) Lastniki nepremičnin lahko v roku iz prejšnjega odstavka pošljejo pripombe k predlogu. Lastniki nepremičnin lahko pripombe pošljejo elektronsko ali po pošti. Pripombe morajo vsebovati obrazložitev razlogov za nepravilno določitev zemljišč.

(6) Občina vse pravočasno prejete pripombe lastnikov nepremičnin prouči in tiste, ki se izkažejo za ustrezne, upošteva pri pripravi končnega predloga zemljišč. Občina prejete pripombe rešuje v sodelovanju z geodetsko upravo in upravno enoto. Občina seznanila lastnike zemljišč s svojimi stališči glede pripomb.

(7) Če se lastnik nepremičnine s stališči občine do podanih pripomb ne strinja, lahko pisno zahteva izdajo odločbe o uvrstitvi zemljišča med poseljena ali nepozidana stavbna zemljišča. Odločbo izda občina. Zoper odločbo ima lastnik nepremičnine v 15 dneh od vročitve pravico vložiti pritožbo.

(8) Občina posreduje podatke o poseljenih zemljiščih, podatke o zemljiščih pod javnimi cestami in javno železniško infrastrukturo ter podatke o nepozidanih stavbnih zemljiščih z razvojnimi stopnjami v evidenco stavbnih zemljišč do 1. januarja 2025.

290. člen
(evidentiranje pripadajočih zemljišč stavb v nepremičninskih evidencah)

Upravni organ, pristojen za vodenje zemljiškega katastra, na podlagi podatkov o pripadajočih zemljiških stavb iz evidence stavbnih zemljišč v zemljiškem katastru po uradni dolžnosti evidentira podatek, da je zemljiška parcela pripadajoče zemljišče stavbe.

11. poglavje: DOLOČANJE ODŠKODNIN V RAZLASTITVENIH POSTOPKIH

291. člen

(ocenjevanje vrednosti nepremičnin)

(1) Do zakonske ureditve metodologije ocenjevanja vrednosti nepremičnin, škod na njih in drugih stroškov za namen umeščanja prostorskih ureditev javnega pomena in izvajalcev tega ocenjevanja, izvajajo ocenjevanje odškodnin iz 206. člena tega zakona cenilci iz 47. člena tega zakona, pri čemer upoštevajo:

- podatke o nepremičninah in o njihovi posplošeni vrednosti, ki se v skladu s predpisi o evidentiranju nepremičnin in predpisi o množičnem vrednotenju nepremičnin vodijo v javnih evidencah, ter druge podatke, ki jih pridobijo od lastnikov nepremičnin oziroma nosilcev pravic na njih ter skladnost navedenih podatkov s primerljivimi nepremičninami;
- stanje nepremičnin v naravi;
- namensko rabo nepremičnin pred uveljavitvijo prostorskega akta, ki je podlaga za razlastitev, kakor tudi dejansko stanje nepremičnine na dan uvedbe razlastitvenega postopka in
- mednarodne standarde ocenjevanja vrednosti.

(2) Pri ocenjevanju vrednosti se upoštevajo podatki o nepremičninah, kot se vodijo v javnih evidencah v skladu s predpisi, ki urejajo evidentiranje nepremičnin.

(3) Če lastnik nepremičnin oziroma nosilec pravic na njih na poziv cenilca ne predloži zahtevanih podatkov, se pri ocenjevanju vrednosti uporabijo razpoložljivi podatki iz javnih evidenc.

12. poglavje: ODMERA TAKSE ZA NEIZKORIŠČENO STAVBNO ZEMLJIŠČE

292. člen

(odmera takse za neizkoriščeno stavbno zemljišče)

Do posredovanja podatkov iz osmega odstavka 289. člena tega zakona v evidenco stavbnih zemljišč se izpolnjevanje pogojev za urejeno zazidljivo zemljišče in trajanje takega statusa iz prve alineje 229. člena tega zakona dokazuje v postopku izdaje odločbe o odmeri iz 233. člena tega zakona.

13. poglavje: UPRAVNI POSTOPKI

293. člen

(končanje upravnih postopkov)

(1) Postopki za odmero komunalnega prispevka, začeti pred uveljavitvijo tega zakona, se končajo po doslej veljavnih predpisih.

(2) Razlastitveni postopki, ki do uveljavitve tega zakona niso pravnomočno končani, se končajo po doslej veljavnih predpisih.

(3) Komasacijski postopki se dokončajo na podlagi doslej veljavnih predpisov.

14. poglavje: OBČINSKI URBANISTI

294. člen

(občinski urbanisti)

Osebe, ki z dnem uveljavitve tega zakona opravljajo naloge občinskega urbanista na podlagi ZUreP-1, nadaljujejo opravljanje nalog kot občinski urbanisti po tem zakonu.

15. poglavje: PRENEHANJE VELJAVNOSTI IN UPORABA PREDPISOV

295. člen
(razveljavitev in uporaba zakonov)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati ZUreP-1 in ZUPUDPP.

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati ZPNačrt, razen 89. člena, pri čemer se med podatke o omrežjih in objektih gospodarske infrastrukture, ki se vodijo v katastru gospodarske javne infrastrukture, šteje tudi evidenca o planinskih poteh v skladu s predpisi, ki urejajo planinske poti.

16. poglavje: PODZAKONSKI PREDPISI

296. člen
(prevzetje podzakonskih predpisov)

Po uveljavitvi tega zakona še naprej veljajo naslednji predpisi:

- Uredba o vsebini programa opremljanja stavbnih zemljišč (Uradni list RS, št. 80/07) kot predpis iz četrtega odstavka 154. člena tega zakona;
- Uredba o prostorskem informacijskem sistemu (Uradni list RS, št. 119/07 in 8/10–ZIPI) kot predpis iz šestega odstavka 246. člena tega zakona;
- Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07) kot predpis iz drugega odstavka 35. člena tega zakona;
- Pravilnik o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja društva za podelitev statusa društva v javnem interesu na področju prometa, energije in prostora (Uradni list RS, št. 35/14 in 4/17) kot predpis iz drugega odstavka 45. člena tega zakona;
- Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave državnega prostorskega načrta (Uradni list RS, št. 106/11), Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07) ter Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega podrobnega prostorskega načrta (Uradni list RS, št. 99/07) kot predpis tretjega odstavka 48. člena tega zakona;
- Pravilnik o javnih natečajih za izbiro strokovno najprimernejših rešitev prostorskih ureditev in objektov (Uradni list RS, št. 108/04, 114/06 – ZUE, 33/07 – ZPNačrt in 57/12 – ZGO-1D) kot predpis iz četrtega odstavka 107. člena tega zakona;
- Pravilnik o povrnitvi stroškov občinam za investicije v izgradnjo elektroenergetskega omrežja (Uradni list RS, št. 93/08) kot predpis osmega odstavka 152. člena tega zakona;
- Pravilnik o merilih za odmero komunalnega prispevka (Uradni list RS, št. 95/07) kot predpis iz drugega odstavka 217. člena tega zakona;
- Pravilnik o podlagah za odmero komunalnega prispevka na osnovi povprečnih stroškov opremljanja stavbnih zemljišč s posameznimi vrstami komunalne opreme (Uradni list RS, št. 95/07) kot predpis iz prvega odstavka 218. člena tega zakona;
- Pravilnik o podrobnejši obliki in načinu izdaje lokacijske informacije (Uradni list RS, št. 35/04) kot predpis iz osmega odstavka 257. člena tega zakona.

297. člen
(veljavnost podzakonskih predpisov)

Po uveljavitvi tega zakona ostane v veljavi in se še naprej uporablja:

- Pravilnik o katastru komunikacijskega omrežja in pripadajoče infrastrukture (Uradni list RS, št. 55/15);
- Pravilnik o katastrih gospodarske javne infrastrukture javnih služb varstva okolja (Uradni list RS, št. 28/11);
- Pravilnik o prikazu stanja prostora (Uradni list RS, št. 50/08).

298. člen

(uporaba podzakonskega predpisa za izvajanje Zakona o kmetijskih zemljiščih)

Za izvajanje točk b), c) in f) iz 3.č člena Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 71/11 – uradno prečiščeno besedilo, 58/12 in 27/16) in točk b), c) in f) iz 45. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kmetijskih zemljiščih (Uradni list RS, št. 27/16) se še naprej uporablja Uredba o razvrščanju objektov glede na zahtevnost gradnje (Uradni list RS, št. 18/13, 24/13 in 26/13).

299. člen

(prenehanje veljavnosti podzakonskih predpisov)

Z dnem uveljavitve tega zakona prenehata veljati:

- Uredba o merilih in pogojih za določitev prostorskih ureditev državnega pomena (Uradni list RS, št. 103/13);
- Pravilnik o vsebini, obliki in načinu priprave regionalnega prostorskega načrta (Uradni list RS, št. 99/07).

300. člen

(izdaja podzakonskih predpisov)

(1) Vlada izda predpis iz sedmega odstavka 19. člena tega zakona v treh mesecih po uveljavitvi tega zakona.

(2) V devetih mesecih po uveljavitvi tega zakona izda minister predpise iz:

- šestega odstavka 126. člena tega zakona;
- tretjega odstavka 149. člena tega zakona;
- tretjega odstavka 288. člena tega zakona.

17. poglavje: KONČNA DOLOČBA

301. člen

(začetek veljavnosti zakona)

Ta zakon začne veljati 1. januarja 2018.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu (predmet zakona)

Člen določa predmet zakona in nakazuje njegovo notranjo strukturo. Prvi in drugi del sta namenjena ciljem, načelom in pravilom urejanja prostora, ki se dosegajo skozi vsebine in postopke priprave prostorskih in drugih aktov po tem zakonu. Tretji del ureja deležnike urejanja prostora. Sledi del, ki ureja prostorske strateške akte, temu pa sledi poglavje o prostorskem izvedbenem načrtovanju (in dovoljevanju) na državni in lokalni ravni. Naslednji velik vsebinski sklop so prostorski ukrepi in zemljiška politika, zadnji del pa ureja prostorski informacijski sistem in spremljanje stanja v prostoru.

Člen tudi navaja direktive EU, ki se z njim prenašajo v slovenski pravni red.

K 2. členu (namen, cilji in instrumenti urejanja prostora)

Člen določa namen, cilje in instrumente urejanja prostora. Zakon o urejanju prostora je osrednji državni zakon, s katerim se prostor ureja celovito, od planiranja na državni ravni do izvedbenega načrtovanja na lokalni ravni oziroma podrobnega načrtovanja za posamezne investicije. Skozi planiranje in načrtovanje, ter skozi vse druge ukrepe, ki so vezani na urejanje prostora, se mora več čas zasledovati cilj trajnostnega razvoja, tako da se dosegajo kakovostne življenjske razmere, kvaliteten prostor, ohranja prepoznavnost v prostoru, varuje in ohranja naravno in kulturno dediščino, zmanjšuje verjetnost nastanka naravnih nesreč in omogoča obrambo države. Vsi nameni in cilji se morajo v postopkih zasledovati celovito in usklajeno, tako da se več čas varuje javni interes. Glavni instrumenti oziroma gradniki urejanja prostora so prostorsko načrtovanje, celovito umeščanje, , zemljiška politika ter spremljanje stanja prostora in z vsemi temi sklopi povezane informacijske storitve. Navedeni instrumenti se odražajo tudi v strukturi zakona – njegovih delih in poglavjih.

K 3. členu (pojmi)

Definicije posameznih izrazov, ki se uporabljajo v zakonu, so razvrščene po abecednem vrstnem redu. Izrazi, ki niso zajeti v tem členu in se pojavljajo v zakonu, imajo enako pomen, kot jih določa Gradbeni zakon. Gre za pojme, ki se uporabljajo v tem zakonu in deloma tudi že na ravni prostorskega načrtovanja, medtem ko bo pojmovnik, ki bo na ravni predpisa določil glavno nomenklaturu za potrebe uradne uporabe v postopkih priprave prostorskih aktov, postopkih izdaje gradbenih dovoljenj ter drugih uradnih postopkih (torej nekakšen uraden terminološki slovar), sprejet kot del državnega prostorskega reda.

K 4. členu (kratice)

Člen določa pomen kratic, ki so v zakonu uporabljene z namenom krajšanja določb pri pogostih pojavitvah poimenovanj prostorskih aktov, s čimer se izboljša tudi preglednost in razumljivost besedila.

K 5. členu (pristojnosti urejanja prostora):

Člen za državo in občine določa nabor njihovih nalog po tem zakonu in s tem določa in razmejuje pristojnosti.

K 6. členu (načelo trajnostnega prostorskega razvoja)

Urejanje prostora mora biti naravnano trajnostno in zasledovati prostorski razvoj. Cilj takega razvoja je ohranjanje prostora, ki je omejen in neobnovljiv vir. Pri prostorskem planiranju in načrtovanju ne sme prihajati do prekomerne pozidave, ampak se morajo potrebe zagotavljati skozi druge preišljene

ukrepe, kot so spodbujanje prenov, racionalne razmestitve dejavnosti v prostoru in dopolnjevanje programov, pri čemer se ohranja kakovosten življenjski prostor.

K 7. členu (načelo identitete prostora)

Med naravne in grajene vrednote se uvršča predvsem naravna dediščina (krajinski parki, naravni spomeniki), spomeniki kulturne dediščine ter druge prepoznavne vrednote v prostoru, ki so značilne za posamezni prostor. Ohranjanje in krepitev prepoznavnih značilnosti prostora pomeni tudi ohranjanje in krepitev narodne identitete v prostoru.

K 8. členu (načelo usmerjanja poselitve)

Načelo usmerjanja poselitve terja takšno načrtovanje in umeščanje površin, dejavnosti in posegov v prostor, da so te medsebojne skladne oziroma brez motečih vplivov, obenem pa se s pristopom usmerjanja poselitve dosega tudi racionalno rabo prostora. Poselitev naj se usmeri tja, kjer je že zagotovljena gospodarska infrastruktura oziroma je dograditev gospodarske infrastrukture sorazmerna glede na velikost in potrebe novega poselitvenega območja. Upoštevati je potrebno tudi razmestitev družbenih, storitvenih in proizvodnih dejavnosti v prostoru, katerih pravilna umestitev omogoča trajnostno naravnan razvoj.

K 9. členu (načelo usklajevanja interesov):

Usklajevanje je temeljni pristop pri urejanju prostora, saj se v njem srečujejo številni interesi, ki so pogosto navzkrižni. Načelo preveva vse nadaljnje postopke po tem zakonu, katerih bistvena značilnost je aktivno sodelovanje deležnikov v prostoru, bodisi skozi formalizirano izvajanje nalog in pristojnosti oblastnih organov (npr. nosilci urejanja prostora), bodisi skozi najširšo javno udeležbo, ter soočenje, pretehtanje in končno sprejemanje odločitev. Pri usklajevanju je potrebno slediti doseganju trajnostnega prostorskega razvoja in varovanja javnega interesa, ki ima prednost pred zasebnim interesom, pri čemer pa ima tudi slednji legitimno vlogo in mora biti aktivno vključen in upoštevan. Člen naslavlja tudi problematiko integritete oseb, ki opravljajo javne funkcije pri zadevah urejanja prostora in se ne štejejo za uradne osebe po Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije (občinski urbanist, odgovorni vodja izdelave prostorskega akta, zunanji strokovnjaki v Prostorskem svetu)

K 10. členu (načelo strokovnosti)

Omejenost prostora kot vira, ranljivost, obči pomen in pravno varstvo njegovih gradnikov (narava, kmetijska zemljišča, vode) dolgoročnost gradenj in drugih posegov v prostor, znatni investicijski vložki, povezani z urejanjem prostora in graditvijo, vse to so razlogi, da morajo biti posegi v prostor premišljeni. Skladno z načelom strokovnosti morajo odločitve za poseganje v prostor sloneti na strokovnih podlagah ter poznavanju prostora. Urejanje prostora terja sodelovanje strokovnjakov s številnih področij, saj gre za izrazito interdisciplinarno materijo.

K 11. členu (načelo sodelovanja javnosti)

Področje urejanja prostora že tradicionalno terja sodelovanje javnosti. Pri zadevah urejanja prostora gre za tipične javne zadeve, kjer se nastajajoče odločitve nanašajo na širok krog subjektov, ki jih bo sprejeta regulacija neposredno zadevala, pa tudi drugih interesentov. Odločitve, ki nastajajo v postopkih prostorskega načrtovanja in drugih postopkih urejanja prostora, imajo dolgoročen vpliv na življenjsko okolje vseh uporabnikov prostora, zato je prav, da ima vsakdo možnost sodelovanja v teh postopkih in da so ti čim bolj transparentni ter vključujoči. To terja aktivno dajanje pobud in predlogov, sodelovanje na temu namenjenih dogodkih, možnost vpogledovanja v gradiva, ki nastajajo v teh postopkih ali na katerih te postopki in določitve temeljijo, ter ne nazadnje tudi omogočanje ustreznega pravnega varstva zoper sprejete odločitve.

Člen kot poglobitni način seznanjanja, vpogledovanja in seznanjanja javnosti določa storitve prostorskega informacijskega sistema, možni pa so tudi drugi načini (npr. še vedno se zagotavlja tudi analogna hramba in vpogled v prostorske akte in spremljajoča gradiva).

V širši sklop sodelovanja javnosti sodi tudi zagotavljanje pravnega varstva, ki v tem zakonu predstavlja novost glede na dosedanjo ureditev tega področja, ki se s takšnim varstvom ni ukvarjala.

K 12. členu (načelo ekonomičnosti postopka):

Glede na kompleksnost postopkov priprave prostorskih aktov zaradi interdisciplinarne in medresorske (vertikalno in horizontalno) narave vsebin in dela, je ključno, da se ti postopki vodijo ekonomično in pregledno ter brez ponavljanja postopkovnih korakov. Iz tega vidika je še posebej pomembno – sploh na ravni občinskega prostorskega načrtovanja – da naknadne pobude in predlogi, ki nastajajo v kasnejših fazah postopka, tega ne vrnejo v predhodne faze.

K 13. členu (namen in sestavine državnega prostorskega reda):

Za zagotavljanje enotne in standardizirane priprave in uporabe instrumentov urejanja prostora ter ažurnega dograjevanja in prilagajanja le-teh razvoju stroke in potrebam družbe, država v skladu s tem zakonom določa pravila ter izdaja smernice in priporočila za urejanje prostora na državni, regionalni in lokalni ravni. Te vsebine tvorijo državni prostorski red. Njegov temeljni del je vsebovan že v samem zakonu, medtem ko se podrobnejša pravila, splošne smernice in priporočila izdajajo na njegovi podlagi, ki sestavljajo državni prostorski red.

Člen tako uvaja materijo, ki je v dosedanji zakonski ureditvi urejanja prostora in prostorskega načrtovanja neustrezno izpuščena. Zakon o urejanju prostora mora namreč vsebovati vsaj osnovno vsebinsko regulacijo prostora v obliki temeljnih pravil za ravnanje v njem, sicer ostane samo na ravni regulacije postopkov, kot v pretežni meri to velja za Zakon o prostorskem načrtovanju. Državna pravila urejanja prostora so tista pravila, ki jih v nadaljevanju določa ta zakon, in pa pravila, ki bodo tvorila državni prostorski red kot zbirko standardiziranih pravil, smernic in priporočil. Državna pravila so namenjena celotnemu spektru nalog po tem zakonu, ki jih nato izvajajo zlasti občine, za doseganje takojšnje uporabljivosti pa zakon vsebuje nekatera pravila, ki so izvedljiva neposredno (torej brez vmesne regulacije skozi prostorske akte), kar pa mora biti pri teh pravilih tudi nedvoumno navedeno.

Glavnina zakonskih vsebinskih pravil je tako združena v tem delu zakona, ki predstavlja vsebinski instrumentarij, določbe o posameznih vrstah prostorskih aktov in drugih instrumentov pa urejajo samo uporabo teh gradnikov na konkretnih ravneh urejanja prostora.

K 14. členu (območje in način uporabe sestavin državnega prostorskega reda):

Člen ureja način učinkovanja oziroma uporabe sestavin državnega prostorskega reda. Medtem ko so njegova temeljna pravila določena v samem zakonu, katerega veljava zajema celoten teritorij in vse pravne subjekte, pa je poleg tovrstne – se pravi vseobsegajoče regulacije – predvidena tudi možnost, da se sestavine državnega prostorskega reda izdajajo oziroma pripravljajo tudi za ožja območja glede na naravo in administrativno členitev prostora. Takšen pristop bo pravilo predvsem pri splošnih smernicah državnih nosilcev prostora in pri pripravi različnih priporočil, možno pa je, da se bo tudi na ravni podrobnejših vladnih pravil pojavila potreba za (bodisi območno, bodisi področno) ožje postavljanje pravil.

Ker zakon predvideva možnost uporabe državnega prostorskega reda tudi neposredno pri dovoljevanju, določa, da je treba v primeru takih podrobnejših pravil (za smernice in priporočila taka zahteva ni relevantna) tovrsten namen izrecno navesti.

K 15. členu (priprava, sprejem in objava sestavin državnega prostorskega reda):

Glede na vrsto sestavin državnega prostorskega reda člen določa način njihove priprave. Podrobnejša pravila se sprejema z vladno uredbo, smernice in priporočila pa izdajajo državni nosilci urejanja prostora, pri čemer se za smernice in podrobnejša pravila terja še sodelovanje Komisije Vlade RS za prostorski razvoj. Vse sestavine državnega prostorskega reda se vodijo v zbirki, ki jo v sklopu storitev prostorskega informacijskega sistema vodi ministrstvo, pristojno za prostor.

K 16. členu (usklajevanje prostorskih izvedbenih aktov s podrobnejšimi pravili):

Zaradi skladnosti pravnega reda in s tem investicijske in pravne varnosti zakon določa, da morajo pripravljavci svoje prostorske akte redno usklajevati s tistimi podrobnejšimi pravili, ki se uporabljajo neposredno pri dovoljevanju.

K 17. členu (sodelovanje in usklajevanje interesov)

Usklajevanje je temeljni postulat urejanja prostora. Terja aktivno udeležbo vseh deležnikov, sploh pa tistih, ki so nosilci in varuhi javnega interesa (nosilci urejanja prostora). Usklajevanje mora potekati med vsemi oblastnimi ravnmi, horizontalno in vertikalno, vključevati pa mora pa tudi širši vidik, kot je npr. usklajevanje s civilno družbo, prebivalstvom, lastniki nepremičnin ipd. Je ključni mehanizem za doseganje trajnostnega prostorskega razvoja, zagotavljanje strokovnosti, javne participacije ter drugih načel in temeljnih pravil. V tem smislu je usklajevanje najbolj temeljno počelo urejanja prostora in centralna točka vseh vsebinskih, postopkovnih in organizacijskih vidikov sistema. Usklajevanje vodi k večji preglednosti delovanja deležnikov, k bolj pretehtanim in konsenzualnim rešitvam ter onemogoča, da bi posamezna končna odločitev bila v nasprotju s temeljnimi razvojnimi in varstvenimi zahtevami

K 18. členu (vrednotenje vplivov)

Pri urejanju prostora se naj odločitve sprejemajo na podlagi ocene njihovih vplivov na družbo, okolje in gospodarstvo. Medtem ko je področje okolja že danes zastopano v postopku celovite presoje vplivov na okolje (CPVO), pa vplivi na gospodarstvo in družbo pogosto niso predmet zadostne presoje, kar z vidika zagotavljanja trajnostnega razvoja ni primerno. Člen zato odločevalce v procesih urejanja prostora napotuje na celovito ocenjevanje oziroma presojo vplivov njihovih odločitev, pri čemer pa glede okoljske presoje odkazuje na uveljavljene postopke, kot so določeni v predpisih s področja varstva okolja in ohranjanja narave

K 19. členu (prevlada javne koristi):

Novoustanovljen institut prevlade ene javne koristi nad drugo je uveden z namenom pospeševanja postopkov in razreševanja konflikta interesov, ki v praksi nastajajo zaradi neusklajenih sektorskih politik. Institut je predviden kot skrajno sredstvo po tem, ko so možnosti usklajevanja med nosilci urejanja prostora že izčrpane in po strokovni plati ni več možno najti vsestransko sprejemljive in ustrezne rešitve, temveč je potrebna intervencija s politične strani. O prevladi odloča Vlada RS, pri čemer pa se opre na mnenje Komisije za prostorski razvoj kot njenega delovnega telesa. Ključna je pridobitev mnenja ministrstva, ki naj bi bilo v zadevi prevladano glede na javni interes, katerega ščiti. Prevlada je možna pod pogoji, da gre za uresničevanje javne koristi, kot je ta opredeljena z zakonom, da ni rešitev, ki ne bi škodovale drugim javnim koristim, da je učinek prevlade bistveno večji od škodljivih posledic, ki nastanejo, ter so bila predhodno izvedena usklajevanja na strokovni ravni, ki niso bila uspešna. Postopek se sproži na vlogo bodisi pripravljavca prostorskega, ko oceni, da brez tovrstne intervencije ni možno najti strokovno sprejemljive in ustrezne rešitve. V praksi to verjetno pomeni, da je prišlo do medsebojne kolizije dveh predpisov, kjer strokovni javni uslužbenci ne morejo sprejeti odločitve ali pristati na odločitev, ki gre v škodo javnemu interesu, katerega zastopajo. Kot posebnost zakon pri tem določa prevlado ene javne koristi nad prevlado javne koristi ohranjanja narave, ki je že sedaj mogoča po zakonu o ohranjanju narave in se še naprej izvaja pod pogoji, kot jih predvideva zakon o ohranjanju narave. Odločba vlade o prevladi je zavezujoča za vse sodelujoče organe v postopku priprave prostorskega plana ali prostorskega akta. Vlada v tej smeri nosi tudi politične in druge posledice, ki bi lahko nastale zaradi prevlade, hkrati pa ima tudi vso moč, da poskrbi za odpravo morebitne neusklajenosti predpisov.

Za vrednotenje oziroma prevlado koristi je predvidena izdaja podzakonskega akta – vladne uredbe.

K 20. členu (racionalna raba prostora)

Pravilo racionalne rabe prostora izhaja iz načela usmerjanja poselitve, s čimer se zagotavlja premišljeno razmeščanje dejavnosti v prostoru. Na podlagi strokovnih podlag, analize stanja prostora in potreb v prostoru, se raba umešča tako, da ne moti drugih dejavnosti v okolici ter se z okolico združuje in dopolnjuje. Upoštevati je potrebno tudi načelo trajnostnega prostorskega razvoja, tako da se nove potrebe v prostoru prvenstveno zagotavljajo s prenovo, s katero je možno na različne načine doseči kvalitetnejšo izrabo že poseljenega prostora. Pravilo daje tudi podlago za urejanje začasne rabe prostora in pa izrecno podlago za izvajane določenih vrst posegov.

K 21. členu (prepoznavnost naselij in krajine)

Pravilo prepoznavnosti naselij in krajine podrobneje definira načelo ohranjanja in krepitev prepoznavnih značilnosti prostora. Prepoznavna krajina in kvalitete v grajenem okolju se določijo skozi strokovne podlage oziroma so že varovane s pravnimi režimi drugih resorjev. Pravilo usmerja ohranjanje, prenovo in širitev na omenjenih območjih, ki prepoznavnega in kvalitetnega stanja v prostoru ne sme poslabšati, ampak ga mora ohraniti ter krepiti, pri čemer člen za območja prepoznavnosti določa temeljne pvrine, ki jih je pri tem treba upoštevati.

K 22. členu (urejanje prostora na območjih z omejitvami)

Območja z omejitvami morajo biti deležna posebne pozornosti, saj imajo lahko posegi na omenjenih območjih daljnosežne posledice za varnosti in zdravje ljudi kot tudi za okolje. Med ta območja spadajo predvsem ogrožena območja predpisih o vodah, območja kjer se morajo upoštevati pravila za zmanjševanje in preprečevanje večjih nesreč in njihovih posledic, ter varnostna območja po predpisih s področja obrambe. Člen tudi neposredno posega v izvajanje posegov v prostor na območju teles odlagališč odpadkov. Skozi uporabo pravil tega člena se zagotavlja varnost in zdravje ljudi ter varuje okolje.

K 23. členu (urejanje morja)

Urejanje morja ima zaradi svojih specifičnih ciljev, povezanih z dejavnostmi in rabami na morju, nekatera dodatna pravila urejanja, kot sicer veljajo za prostor na kopnem. Tako je pri urejanju morja oz. pri prostorskem načrtovanju na morju v skladu z Direktivo 2014/89/EU o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje treba upoštevati medsebojno vplivanje kopnega in morja, uporabljati ekosistemski pristop (soodvisnost, sovplivanje rab, dejavnosti, vidikov, kopnega in morja...) ter spodbujati rast in soobstoj ustreznih dejavnosti in rab. Navedeno pomeni, da je treba pri določanju rab in dejavnosti na morju upoštevati dejavnosti in rabe, ki se izvajajo ali so načrtovane na kopnem, ter prostorske akte pripravljati medsebojno usklajeno. Prostorsko načrtovanje mora poleg morja (torej teritorialnega morja in notranjih morskih voda) obravnavati tudi del kopnega. Pri tem je mišljeno, da se bo v procesu prostorskega načrtovanja na morju v skladu z 8. členom Protokola ICZM določilo, kateri del kopnega to je. Ta pas bo zagotovo širši oz. drugačen, kot priobalni pas, kot je določen za priobalna zemljišča morja v skladu z 28. členom Zakona o vodah, ki določa 25 metrski pas od vodnega zemljišča morja. Za ta del kopnega bo prostorsko načrtovanje na morju podalo obvezujoče pogoje in usmeritve, ki bodo nato prenesene v ustrezne prostorske akte na ravni države, razvojne regije in občin, za območje morja pa bo pripravljen načrt dejavnosti in rab na morju, ki bo zajemal njihov prostorski in časovni vidik.

K 24. členu (razvoj poselitve):

Člen opredeljuje temeljno sosledje in zahteve pri usmerjanju poselitve, ki se mora nato udeležati skozi postopke prostorskega načrtovanja ter skozi aktivnosti in ukrepe zemljiške politike. Poselitev se

primarno usmerja v ureditvena območja urbanih naselij, znotraj teh pa ima prednost notranji razvoj na način prenove in aktivacije nezadostno izkoriščenih zemljišč.

Vsa poselitve se ne usmerja v naselja, saj obstaja veliko dejavnosti, ki so namenjene in služijo poselitvi, a so po naravi stvari locirane izven naselij ali pa zaradi svojih vplivov neprimerna za usmerjanje vanje. Za infrastrukturo je tako ali tako značilno, da povezuje in oskrbuje naselja in poteka med njimi, izven naselij pa se načrtuje in ureja tudi posege in ureditve, ki so vezane na specifične lokacije (npr. turizem) in vire (npr. energetika), ali pa ki ne sodijo v naselja zaradi emisij in drugih vplivov (intenzivna živinoreja, zbiranje in obdelava odpadkov). Vse te dejavnosti in ureditve se usmerja in načrtuje v t.i. drugih ureditvenih območjih.

Tretja poselitvena kategorija pa je t.i. posamična poselitve. Ta je posledica tradicionalnega oziroma avtohtonega razvoja (t.i. razpršena poselitve v sedanji ureditvi) ali pa stihijskega umeščanja v prostor (t.i. razpršena gradnja). Nova tovrstna poselitve ni dopustna, saj praviloma generira konflikte v prostoru in gre praviloma v škodo drugih prostorskih sistemov (kmetijska zemljišča, narava, območja z omejitvami) ter nosi s seboj visoke stroške komunalnega opremljanja, se pa ravno zaradi načel in pravil o racionalni rab prostora dopušča njeno ohranjanje.

K 25. členu (ureditveno območje naselja):

Naselja so temeljni fokus prostorskega načrtovanja. Prostorski razvoj se praviloma usmerja vanje (glej prejšnji člen), kompleksnost in zahtevnost urejanja prostora pa je tukaj največja. Osnovno vprašanje pri regulaciji naselij pa je, kaj predstavlja ali tvori naselje v prostorsko načrtovalskem smislu (in ne npr. geografskem)? Zakon definira obstoječe naselje kot območje, ki obsega zemljišča, pozidana pretežno s stanovanjskimi in drugimi stavbami ter gradbeno inženirskimi objekti, ter odprte grajene in zelene površine. Obstoječe naselje tvori skupina najmanj desetih stanovanjskih stavb. Pri tej definiciji gre za naselje kot skupek grajenih struktur, medtem ko je za vprašanja razvoja naselja, vključenosti v odprti prostor, relacije do različnih varstvenih režimov itd., torej za prostorsko-načrtovalski vidik, nujno, da ima naselje svoje celovito območje, ki določeno na grafični način omogoča vezavo različnih pravnih posledic znotraj in navzven takega območja. Tako bodo npr. vse aglomeracije, ni ne bodo del ureditvenega območja naselja, šteje za posamično poselitve in bodo zanje po tem zakonu veljali drugačni vsebinski in postopkovni načini urejanja.

Zakon zato definira t.i. ureditveno območje naselja. To obsega obstoječe naselje, nepozidana zemljišča, namenjena graditvi objektov, in zemljišča, ki niso namenjena graditvi objektov (kmetijska, vodna, gozdna), vendar služijo funkciji poselitve in predstavljajo bodisi enklavo ali smiselno zaokrožitev naselja.

Definicija ureditvenega območja naselja je seveda splošna, območje vsakega naselja pa je treba določiti grafično v OPN.

Iz definicije obstoječega naselja in ureditvenega območja naselja izhaja, da se slednje določa samo za tista naselja, ki jih tvori najmanj deset stanovanjskih stavb. Pravilo je torej zgolj številčno, kar pomeni, da bo določitev konkretnih ureditvenih območij naselij v mejnih primerih terjalo ustrezen načrtovalski pristop in utemeljitev, bolj podrobna pravila pa na to temo lahko uredi tudi državni prostorski red.

K 26. členu (notranji razvoj naselij):

Skladno s predhodnim členom je notranji razvoj naselij poglavitni mehanizem razvoja in usmerjanja poselitve. Člen določa temeljna pravila za doseganje notranjega razvoja naselja, s poudarkom na prenovi in uporabi ter aktivaciji prostih površin ter vzpostavljanju zelenega sistema s podrejeno vlogo drugih prostorskih sistemov v naselju, ki so sicer elementi odprtega prostora (kmetijska zemljišča, vodna in gozdna zemljišča).

K 27. členu (širitev ureditvenega območja naselja):

Kljub primarnemu pravilu po usmerjanju razvoja poselitve z notranjim razvojem naselja, zakon dopušča in omogoča tudi širitev naselij, a jo veže na določene pogoje. Ti so relativno abstraktni, saj jih ni možno spisati formularično, kar pa pomeni, da bo širitev vedno stvar tehtanja in utemeljitve, sploh z ustreznimi strokovnimi podlagami in ob upoštevanju bilanc površin. Ker širitev naselja ne more biti stihijska in posamična, temveč organizirana, načrtovana in strokovno utemeljena, se jo usmerja v za to primerna območja, poimenovana kot območje za dolgoročni razvoj naselja, ki je nato obdelano v naslednjem členu. Širitev na ta zemljišča bo praviloma etapna, z aktivacijo zemljišč glede na potrebe.

K 28. členu (območje za dolgoročni razvoj naselij):

Člen opredeljuje območje za dolgoročni razvoj naselja. Prvi odstavek določa splošno opredelitev, ki je v tem, da območje za širitev ne predstavlja neposredno zazidljivih površin, temveč gre za dolgoročno rezervo, ki se lahko aktivira etapno in skladno z dejanskimi potrebami. V drugem odstavku so določeni parametri za njegovo določanje v konkretnih primerih, ki izhajajo iz temeljnih načel tega zakona, zlasti načela trajnostnega prostorskega razvoja

Skladno s temeljnimi pravili tega zakona je za naselja ustreznega ranga kljub primarni usmeritvi v spodbujanje notranjega razvoja naselij možna tudi širitev. Pod kakšnimi pogoji in za katera naselja je možna širitev, določajo temeljna pravila, okvirna območja za dolgoročni razvoj določata regionalni prostorski plan oziroma občinski prostorski plan, v predmetnem členu pa so določena pravila, kako se območje za širitev oziroma dolgoročni razvoj naselja določa na izvedbeni ravni za posamezna naselja kot zavezujoč režim za bodoče širitve naselja.

Območje za dolgoročni razvoj se bo naseljem okvirno določilo v regionalnem oziroma občinskem prostorskem planu, izvedbeno pa v OPN. Čeprav gre v osnovi za strateško in dolgoročno vsebino, je opredeljevanje tega območja na izvedbeni ravni potrebna zaradi nekaterih implikacij, ki jih ima z vidika izvajanja prostorskih ukrepov po tem zakonu, predvsem pa tudi zaradi posledic, ki jih ima za nadaljnje ravnanje v prostoru. Območje za širitev naselja predstavlja drugačno kategorijo prostorskega razvoja kot spreminjanje namenske rabe posameznih zemljišč za individualne potrebe in kot tako ne bi smelo biti podvrženo enaki obravnavi. Določitev območja za širitev naselja mora biti predmet razmisleka, preveritve in uskladitve z nosilci urejanja na planski ravni (regionalni in občinski), na izvedbeni ravni pa nato ne sme več prihajati do usklajevanja in pogajanja za vsako zemljišče posebej, kar je sicer značilno za postopke priprave OPN, kadar so ti obravnavani s strani nosilcev urejanja prostora. Ko se območje za širitev preveri, uskladi in določi na ravni regionalnega ali občinskega plana, preide v domeno usmerjanja poselitve, občina pa dialog glede njegove aktivacije vodi praviloma le še z Ministrstvom kot nosilcem razvoja poselitve. Predlagateljica želi s tem doseči različno obravnavo prostorskega razvoja in usmerjanja poselitve. Naselja, sploh tista večja, ki imajo svojo vlogo in pomen v omrežju naselij, so nosilci občega razvoja družbe, zato morajo ob vsej pozornosti, ki je namenjena varovanju kmetijskih, gozdnih, vodnih in drugih zemljišč ter njihovega pomena in funkcij, imeti možnost nadzorovanega, usmerjenega in strokovno utemeljenega razvoja. Posamična poselitve in njene potrebe so naslovljene z drugačnimi regulacijskimi mehanizmi in ji zakon namenja drugačen pomen, zato je temu primerna tudi različna obravnavo v primerjavi z naselji. Sedanja ureditev takšnega razlikovanja nima oziroma je ostalo na deklaratorni ravni, zato je v zadnjih letih pri prostorskem načrtovanju bilo dano premalo poudarka na razvoj (notranji in širitveni) naselij oziroma se je ta enačil in izgubljal na račun t.i. individualnega pobudbenega urbanizma. Slednji sedaj dobiva svoj mehanizem skozi dopolnilno gradnjo, prostorsko načrtovanje na ravni OPN pa se mora začeti ukvarjati predvsem z naselji.

K 29. členu (zagotavljanje zadostnih javnih površin v naseljih)

Pravilo o zagotavljanju zadostnih javnih površin v naselju se predvsem uporablja skupaj s pravilom o notranjem razvoju in širitvi naselja. Javne površine po tem zakonu se delijo na zelene in grajene površine in so dostopne vsem pod enakimi pogoji. S pravilom se zagotavljajo zadostne površine za preživljanje prostega časa, dosegajo se ugodni klimatski pogoji za življenjske razmere, varstvo pred hrupom, ter povezovanje naselja in urbanih struktur z zalednimi območji oziroma odprtim prostorom. Območja in velikost odprtih površin se določa skozi strokovne podlage, pri tem pa je potrebno zagotoviti ustrezno razporeditev v naselju, tako da bodo dostopne vsem. Javne površine se praviloma

ne spreminjajo v druge namenske rabe prostora, temveč se ohranjajo in razvijajo glede na potrebe naselja in njegovih prebivalcev

K 30. členu (načrtovanje družbene infrastrukture)

Pravilo o načrtovanju družbene infrastrukture zagotavlja enakomerno razporeditev družbene infrastrukture v naselju, tako da je ta široko dostopna. Pod družbeno infrastrukturo se uvrščajo dejavnosti s področja vzgoje in izobraževanja, znanosti, športa, zdravstva, socialnega varstva, kulture in drugih dejavnosti. Pri uvrščanju posameznih dejavnosti in njihovi razmestitvi je za doseganje višje kvalitete bivanja potrebno slediti strokovnim podlagam (npr. demografska analiza, analiza razmestitve dejavnosti v naselju in druge).

K 31. členu (ohranjanje posamične poselitve):

Posamična poselitev se skladno s členom o razvoju poselitve lahko dopolnjuje in zaokrožuje, nova posamična poselitev pa ni dopustna. Spričo dejstva, da se znaten del poselitve slovenskega prostora uvršča v kategorijo posamične poselitve, je zakonska ureditev tega področja izrazito pomembna, omejitev nove poselitve pa je lahko razumljena kot izrazito radikalen ukrep. A takšno pravilo glede posamične poselitve je prisotno že več generacij prostorske zakonodaje in je v celoti v skladu s trendi in politikami širšega evropskega prostora. Predvsem pa se za razliko od sedanje ureditve, ki to, kar ta zakon pojmuje kot posamično poselitev, deli na razpršeno poselitev in razpršeno gradnjo, slednjo pa regulira izrazito strogo in ji ne daje praktično nobene možnosti za primeren obstoj in razvoj, s pričujočim členom omogočajo možnosti za nadaljnji prostorski razvoj posamične poselitve brez dosedanjega razlikovanja med razpršeno poselitvijo in razpršeno gradnjo. To se še vedno strogo omejuje glede nove samostojne stanovanjske gradnje (razen ko gre za bivanjsko problematiko na kmetijskih gospodarstvih z vidika zagotavljanja njihovega obstoja), vendar pa se obstoječi poselitvi daje možnosti za dopolnjevanje in zaokroževanje. Sprememba v pristopu je povezana s spoznanjem, da obstoječe posamične poselitve ter njenih funkcionalnih in oblikovnih pomanjkljivosti ni možno reševati zgolj z zakonskimi prepovedmi in omejitvami, ampak z usmerjenim in kontroliranim bodočim razvojem. Prav tako ne gre spregledati dejstva, da je intenzivno komunalno opremljanje območij posamične oziroma razpršene poselitve v preteklem obdobju (kar je bil pravzaprav osrednji tudi glavni očitek zoper takšno poselitev, saj gre za velike finančne obremenitve), privedlo do tega, da je z treba na nek način te kapacitete tudi uporabiti.

K 32. členu (načrtovanje prostorskih ureditev v drugih ureditvenih območjih):

Člen določa prostorske ureditve, ki se jih ne glede na načelo usmerjanja poselitve v naselja umešča izven njihovih ureditvenih območij in sicer v t.i. druga ureditvena območja. Gre za ureditve, ki so po naravi stvari locirane izven naselij ali pa zaradi svojih vplivov neprimerne za usmerjanje vanje. Tipični primeri so longitudinalna infrastruktura ter posegi in ureditve, ki so vezane na specifične lokacije (npr. turizem) in vire (npr. energetika), ali pa ki ne sodijo v naselja zaradi emisij in drugih vplivov (intenzivna živinoreja, zbiranje in obdelava odpadkov).

K 33. členu (načrtovanje gospodarske infrastrukture)

Načrtovanje gospodarske infrastrukture se načrtuje usklajeno z ostalimi posegi v prostor, predvsem gre za usklajevanje z notranjim razvojem naselja, širitvijo naselja, razporeditvijo družbenih infrastrukture in posamične poselitve. Pri slednjih se mora za doseganje ciljev kvalitetnega razvoja poselitve in kakovostnega bivanja, vzporedno zagotavljati gospodarska infrastruktura. Načrtovanje sloni na strokovnih podlagah (prikaz obstoječe gospodarske infrastrukture in njene zmogljivosti), na podlagi katerih se ocenijo njene zmogljivosti oziroma prenova in dograditev le-te. Posebna pozornost je namenjena umeščanju gospodarske infrastrukture v odprti prostor, pri čemer se jo poskuša čim manj izpostaviti, hkrati pa kakovostno oblikovati, se usklajevati na območjih z omejitvami in uporabljati obstoječe trase ter s tem racionalno rabo prostora.

K 34. členu (enota urejanja prostora):

Člen opredeljuje enoto urejanja prostora kot enoto členitve prostora in temeljno nosilko prostorske izvedbene regulacije: namenske rabe prostora in prostorskih izvedbenih pogojev. Pri določanju enot urejanja prostora je treba izhajati iz podrobnega in celovitega poznavanje prostora in zahteva obsežnega strokovno-analitičnega dela, ki na posamezno enoto urejanja določi jasne in natančne pogoje za poseganje v prostor.

K 35. členu (določanje namenske rabe prostora):

Po enotah urejanja prostora se določa namenska raba prostora kot osnova prostorske izvedbene regulacije. Določa se po naboru oziroma vrstah namenske rabe, ki ga določi Minister, in sicer z natančnostjo zemljiškega katastra.

Posebej je urejeno določanje oziroma prikazovanje namenske rabe za posamično poselitve, kjer se ta prikazuje okvirno in informativno, prilagodi in natančno določi glede oblike in velikosti pa se lahko šele v postopku lokacijske preveritve po tem zakonu. Drugačen pristop za posamično poselitve se utemeljuje z dejstvom, da natančno določanje namenske rabe prostora posamični poselitvi na grafičen način ni smotno, saj ne gre toliko za vprašanje načrtovane, kot dejanske rabe, v odprtem prostoru pa natančno in nespremenljivo določanje namenske rabe niti ni smiselno, saj je njen poglavitni namen v relaciji z drugimi namenski rabami stavbnih zemljišč, kar pa je relevantno predvsem v naseljih, kjer prihaja do prepletanja rab in dejavnosti. Natančno vnaprejšnje določanje namenske rabe prostora na posamični poselitvi je tako velikokrat po nepotrebnem omejujoče, kar je pogosto razvidno, ko se na parcelo natančno zamejuje namenska raba npr. posameznih kmetij in so za dozidave, ki so potrebne za opravljanje dejavnosti, nato pogosto vezane na spremembo OPN. S takšnim pristopom se ob sicer zelo omejenem prostorskem razvoju na posamični poselitvi (glej 21. člen) tudi omogoča njeno dopolnjevanje in zaokrožanje (glej 28. člen).

K 36. členu (določanje prostorskih izvedbenih pogojev):

Drugi sklop izvedbene regulacije so prostorski izvedbeni pogoji. Člen našteva vrste prostorskih izvedbenih pogojev, pri čemer v drugem odstavku določa, da je nivo določanja prostorskih izvedbenih pogojev povezan z udeležanjem javnega interesa na določenem območju ali za določeno prostorski ureditvi. Gre sicer za generalno določbo, ki pa naslavlja prakso pretiranega oziroma preveč podrobnega predpisovanja izvedbenih vsebin, ki so že v sferi projektiranja in graditve objektov, kar pogosto povzroča težave pri umeščanju in dovoljevanju konkretnih posegov v prostor. Člen dopušča tudi možnost določanja dopustnih odstopanj glede prostorskih izvedbenih pogojev, ki jih določi sam prostorski akt (za razliko od individualnih odstopanj, ki so po tem zakonu možne v postopku lokacijske preveritve).

K 37. členu (določanje gradbenih parcel):

Ker zakon skupaj s Gradbenim zakonom ponovno uvaja gradbeno parcelo kot temelj izvedbene prostorske regulacije, se med temeljna pravila uvrščajo tudi določbe o določanju velikosti in oblike gradbene parcel. Gre za splošen, zakonski nivo regulacije, na podlagi katerega bodo pogoji glede gradbenih parcel za konkretna območja odločeni v OPN (ali pa bodo te določene z načrtom parcel v OPPN), temu pa bo sledil projektant pri določitvi in zarisu gradbene parcele za konkretno nameravano gradnjo.

Gre sicer za podmnožico prostorskih izvedbenih pogojev, a ima določanje gradbene parcele zaradi pomena posebej izpostavljeno mesto tudi med temeljnimi pravili in v nadaljnjih izvedbenih določbah zakona.

K 38. členu (komisija Vlade RS za prostorski razvoj):

Temeljna značilnost urejanja prostora je njegova usklajevalna narava, kar še posebej velja za prostorsko načrtovanje. V postopkih urejanja prostora in prostorskega načrtovanja mora priti do uskladitve številnih javnih interesov, ki temeljijo na različnih pravnih podlagah in za katere skrbijo različni organi in organizacije. Priprava končnih rešitev je tako že logistično zahteva, še bolj pa to pride do izraza v primerih, ko so interesi tako različni, da jih ni moč uskladiti zgolj z instrumenti usklajevanja in dogovarjanja, ampak mora priti do odločitve, ki poseže in preseže nastalo neuskklajenost. Organa s takšnimi pooblastili po sedanji zakonski ureditvi ni, številni deležniki prostora pa opozarjajo, da je to ključni problem postopkov urejanja prostora. Ob dejstvu, da so državni nosilci urejanja prostora tisti, med katerimi je največkrat moč govoriti o neuskklajenosti, in da so to praviloma ministrstva in njihovi organi v sestavi, je najbolj logična izbira za takšnega odločevalca ustrezno vladno telo. To izhaja tudi iz preteklih ureditev na tem področju (medresorska komisija v času veljavnosti Zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor, deloma tudi prostorske konferenca po Zakonu o umeščanju prostorskih ureditev državnega pomena v prostor).

V ta namen se predlaga uzakonitev Komisije za prostorski razvoj kot organa, ki bo skrbel za vsebinsko in postopkovno usklajeno delovanje državnih nosilcev urejanja prostora pri pripravi prostorskih planov in prostorskih načrtov v primeru neuskklajenih javnih interesov. Člen določa pristojnosti, sestavo in delovanje Komisije. Njen namen pa ni samo v opisanem usklajevanju in koordiniranju, temveč se Komisiji podeljuje še nekatere druge naloge, ki že na sistemski ravni (in ne torej v posameznih postopkih) terjajo poenoteno delovanje in pristop. Sestava komisije nakazuje njen pomen in vlogo, saj jo tvorijo državni sekretarji ministrstev in vodje drugih organov in organizacij, ki so državni nosilci urejanja prostora, dodani pa so tudi državni sekretar ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, predstojnik organa, pristojnega za regionalni razvoj, in pa predstavnik sveta regij. Odločitve, sprejete na komisiji, bodo zato imele ustrezno politično težo, obenem pa bodo morale temeljiti tudi na strokovnih argumentih. V namen slednjega se v sestavo komisije predlaga tudi predstavnika strokovnega sveta Ministrstva, ki bo tudi samo zagotavljalo ustrezno strokovno in administrativno podporo Komisiji. Če se bodo sej (te so predvidene kot redne mesečne), udeleževale druge osebe, morajo imeti ustrezno polno pooblastilo za odločanje.

K 39. členu (nosilci urejanja prostora):

Nosilci urejanja prostora so poleg samih pripravljavcev prostorskih aktov osrednji deležniki procesov urejanja prostora in prostorskega načrtovanja. Gre za organe in organizacije, ki tako na državni kot lokalni ravni na podlagi predpisov in javnih pooblastil skrbijo za različne razvojne in varstvene vidike urejanja prostora in le te udeležujejo in zastopajo v postopkih, ki se jih v ta namen udeležujejo. V njih sodelujejo s svojimi lastnimi pobudami, skozi zagotavljanje podatkov in strokovnih podlag ter skozi usmerjanje in nadzorovanje načrtovalskih in drugih procesov v prostoru. Njihova vloga ni spremljevalna, temveč so soustvarjalci prostorskega razvoja in se zato od njih terja aktivna vloga glede vseh opisanih prvin sodelovanja, ki vključuje tudi določitev rokov in posledic njihovega delovanja.

Ker so pravne podlage za tovrstno delovanje nosilcev urejanja prostora zelo raznolike, člen navaja konkretne državne nosilce urejanja prostora po resorjih, Ministrstvo pa tudi obvezuje k vodenju njihovega seznama. Za potrebe postopkov priprave DPN člen določa, da so državni nosilci urejanja prostora vedno ministrstva, kar izhaja iz dejstva, da ta dva akta sprejme vlada, le to pa tvorijo ministri, ki morajo posledično biti aktivno vključeni in seznanjeni s postopki njihove priprave, česar v primeru, da kot nosilec nastopa organ v sestavi ali pa javni zavod iz njihovega resornega področja, ni mogoče v celoti zagotoviti.

Z naborom lokalnih nosilcev urejanja prostora se zakon ne ukvarja, saj gre za vprašanje lokalne samouprave, v postopkih priprave DPN pa iz podobnih razlogov, kot so navedeni za sodelovanje ministrstev, terja centralizirano in enotno sodelovanje občine in ne njenih podrejenih ali pooblaščenih služb.

Nabor nosilcev, kot ga opredeljuje ta člen, je seveda generalen, medtem ko je v posamezen postopek priprave treba vključiti le tiste nosilce, ki jih načrtovane prostorske ureditve oziroma prostor, v katerem se načrtuje, dejansko zadevajo, kar je odgovornost pripravljavca prostorskega akta.

K 40. členu (ministrstvo):

Člen opredeljuje naloge Ministrstva kot državnega nosilca urejanja prostora za področje usmerjanja poselitve in določa vsebine, za katere je v okviru te pristojnosti zadolženo. Ostale naloge Ministrstva so določene po posameznih poglavjih zakona.

K 41. členu (Prostorski svet):

Čeprav je Ministrstvo osrednji resor, pristojen za prostor, nima ustrezne strokovne zaslombe v organih v sestavi ali javnih zavodih, kot je to značilno za večino drugih ministrstev, ki so nosilci urejanja prostora, kar je z vidika osrednje vloge, ki naj bi jo imelo pri zadevah urejanju prostora, dokaj nenavadno. Prostorski svet ministrstva se zato uzakonja kot strokovno posvetovalno telo, ki naj Ministrstvu in Komisiji za prostorski razvoj pomaga pri strokovnih vprašanjih. Gre lahko za povsem konkretna vprašanja, vezana na konkretne postopke in druge redne naloge, ali pa za bolj doktrinarna vprašanja glede prostorskega razvoja. Člen ureja nabor teh nalog in pa sestavo in delovanje sveta. Sestava sveta vključuje predstavnike akademske, raziskovalne, izvajalske, poklicne in nevladne sfere, pri čemer je teža dana predvsem zbornicam in akademski sferi kot nosilkam stroke. Administrativno in finančno podporo za delovanje sveta nudi Ministrstvo, svet pa je pri svojem delovanju samostojen in neodvisen.

K 42. členu (pripravljavec, pobudnik in investitor):

Člen opredeljuje tri ključne deležnike pri pripravi prostorskih aktov. Opredelitev je generalna, saj zakon za posamezne vrste prostorskih aktov določa konkretne organe in organizacije, pri čemer ti trije deležniki niti ne nastopajo pri vseh vrstah prostorskih aktov. Pobudnik in investitor sta prisotna samo pri tistih aktih, ki se začenjajo na pobudo in pri katerih je posledično aktualno tudi vprašanje investitorstva. Investitorja prostorskega akta ne gre enačiti z investitorjem izvedbe načrtovanih prostorskih ureditev oziroma investitorjem gradnje po zakonu, ki ureja graditev, zato zakon prva dva izrecno opredeljuje, za tretjega pa skladno z drugim odstavkom 3. člena velja, da je opredeljen v zakonu, ki ureja graditev.

K 43. členu (izdelovalec in odgovorni vodja izdelave prostorskega izvedbenega akta):

Izdelovalec prostorskega akta je oseba, ki izdelava prostorski akt. Je osrednji deležnik priprave prostorskega akta. Izdelava prostorskega akta je izrazito multidisciplinarno delo, ki mora – sploh pri generalnih prostorskih aktih, kakršen je OPN – vključevati številna znanja, prvine in izobrazbene profile. Naloga izdelave prostorskega akta se posledično praviloma izvaja v večjih skupinah strokovnjakov, od katerih vsak prevzema področja svojih ekspertiz, ključnega pomena pa je, da tako delo vodi oseba, ki je odgovorna za vse sestavne dele in celoto. Zakon zato zahteva, da pripravo prostorskega akta vodi odgovorna oseba, ki mora izpolnjevati pogoje skladno s predpisi, ki urejajo arhitekturno in inženirsko dejavnost, pri čemer pa takšno regulacijo zahteva samo za prostorske izvedbene akte, medtem ko izdelave in vodenja strateških aktov na tak način ne pogojuje. Gre za reguliran poklic, iz razlogov širšega družbenega pomena in javnega interesa. Zahteva po takem statusu se ne nanaša na ostale osebe, ki izdelujejo prostorski akt, a vsak prostorski izvedbeni akt mora imeti odgovornega vodjo priprave, zato se ta poklic regulira. Izdelovalec akta ne sme opravljati dejavnosti v zvezi z nakupom in prodajo nepremičnin, saj bi ob takem udejstvovanju lahko prihajalo do zlorab in vpliva na odločitve, ki so primarno v javnem interesu. Odločitev za sprejem akta in potrditev njegovih rešitev je seveda na pripravljavcu akta kot oblastnemu organu, a ne glede na to je po oceni predlagateljice takšna izključitev opravljanja dejavnosti potrebna.

K 44. členu (občinski urbanist):

Občinski urbanist je oseba, ki izpolnjuje pogoje za pooblaščenega prostorskega načrtovalca in opravlja občinske naloge urejanja prostora po tem zakonu, obenem pa ima vlogo svetovalca župana, ter splošnega skrbnika prostora ter razvoja v njem in njegove celostne podobe v občini. Gre za funkcijo oziroma naloge, ki so primerne tudi za občine, ki sicer imajo službo za urejanje prostora, saj gre za preseganje golega uradovanja. Ker gre za osebo, ki ni zaposlena na občini in jo ne zamejujejo

predpisi, ki urejajo javne uslužbenke, člen določa tudi nezdržljivost te funkcije z nekaterimi drugimi nalogami.

K 45. členu (nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu):

Čeprav je ravno odprtost postopkov in sodelovanje javnosti eden temeljnih postulatov urejanja prostora, so vse dosedanje zakonske ureditve na tem področju spregledale obstoj in vlogo nevladnih organizacij, ki delujejo na tem področju. Zakon v tem členu daje podlago za prepoznavo teh organizacij, tako da jim omogoča pridobitev statusa organizacije, ki deluje v javnem interesu. Člen določa pogoje za pridobitev tega statusa, organizacije pa lahko delujejo v postopkih urejanja zakona skladno s tem zakonom in na njegovi podlagi izdanimi predpisi.

K 46. členu (Urbanistični inštitut in Geodetski inštitut Slovenije):

Člen vzpostavlja zakonsko podlago, da lahko Urbanistični inštitut RS kot javni raziskovalni zavod in Geodetski inštitut Slovenije kot izvajalec javne službe za razvojne in strokovno-tehnične naloge državne geodetske službe izvajata razvojne in strokovno tehnične naloge na področju urejanja prostora v skladu s programom dela Ministrstva, Naloge se vpiše v njun vsakoletni program dela na predlog Ministrstva, kateremu tudi poročata o izvedbi nalog. Podobno kot pri prostorskem svetu Ministrstva gre tudi tukaj za ustvarjanje močno potrebne širše strokovne zaslombe delovanja Ministrstva, le da tukaj bolj na razvojni in tehnični ravni, medtem ko so naloge sveta bolj posvetovalne narave.

K 47. členu (izvajalci in naloge ocenjevanja):

Zakon podrobneje ne določa pogojev, kdo od cenilcev ima sposobnosti izvajanja cenitev po tem zakonu, določa le, da lahko naloge ocenjevanja po tem zakonu izvajajo pooblašteni ocenjevalci vrednosti nepremičnin, pooblašteni ocenjevalci vrednost podjetij, pooblašteni ocenjevalci vrednosti strojev in opreme, imenovani po predpisih, ki urejajo revidiranje in ocenjevanje vrednosti, ter sodni cenilci nepremičnin, sodni cenilci kmetijske stroke, sodni cenilci gozdarske stroke, imenovani po predpisih, ki urejajo delovanje sodišč. Ključna naloga cenilcev je ocenjevanje vrednosti nepremičnin, drugih pravic na njih, odškodnin in drugih stroškov.

K 48. členu (namen in vrste prostorskih aktov):

Člen določa prostorske strateške in prostorske izvedbene akte ter določa podlago za podzakonsko urejanje vsebine, oblike in načina priprave le teh.

K 49. členu (razmerja in uporaba prostorskih aktov):

Člen našteva prostorske akte po tem zakonu in ureja razmerja med njimi ter med njimi, izhajajoč iz hierarhije po ravneh urejanja prostora (državno – regionalno – občinsko).

K 50. členu (prostorske ureditve):

Podrobnejša določitev posameznih vrst prostorskih ureditev je pomembna zaradi razmejitve državne, in lokalne pristojnosti na področju urejanja prostora. Prostorske ureditve se delijo glede na to, kdo je pripravljavec prostorskega akta, s katerimi se te ureditve načrtujejo: prostorske ureditve državnega pomena se načrtujejo z DPN in celovito umeščajo z DPPN, prostorske ureditve lokalnega pomena pa se načrtujejo z OPN in OPPN.

Prostorska ureditev državnega pomena mora izpolnjevati vsaj dva od naslednjih treh pogojev:

- pomembnost za prostorski razvoj Republike Slovenije: da gre ureditve, ki so zaradi svojih gospodarskih, socialnih, kulturnih in varstvenih značilnosti ob upoštevanju ciljev prostorskega načrtovanja pomembne za prostorski razvoj države;
- določenost v zakonu: da je s posebnim zakonom predpisano, da se zanje izdeluje državni prostorski načrt;
- kompleksnost ureditve: da gre za kompleksno prostorsko ureditev, ki je po dejanskem obsegu in vplivih taka pomembna, da jo je potrebno urediti na državnem nivoju, saj bi bila sicer lahko ogrožena njena izvedljivost.

Ta merila so dokaj splošna in zajemajo velika število različnih prostorskih ureditev, ne glede na to pa je bil na njihovi podlagi in podlagi dodatnih podrobnejših meril izdelan nabor prostorskih ureditev, ki ustreza vsaj dvema od naštetih treh meril. Tem kriterijem tako zadostijo prostorske ureditve s področij: cestne in železniške infrastrukture, infrastrukture zračnega, pomorskega in rečnega prometa, mejnih prehodov, prometnih terminalov, energetske infrastrukture za oskrbo z električno energijo ter z zemeljskim plinom in nafto, jedrskih objektov, varstva okolja, vodne infrastrukture, obrambe države in varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter tudi prostorske ureditve na območju vodnega zemljišča morja, zavarovanih območjih ohranjanja narave in zavarovanih območjih kulturnih spomenikov.

Načrtovanje vseh ostalih prostorskih ureditev je v pristojnosti lokalnih skupnosti – občin, in sicer pod določenimi pogoji, določenimi v 80. členu tega zakona, tudi tistih, ki so primarno določene kot prostorske ureditve državnega pomena, saj je lahko, če jih je treba načrtovati v tesnem sodelovanju z lokalnimi prostorskimi ureditvami, to tudi primerneje. Take prostorske ureditve se imenujejo prostorske ureditve skupnega (državnega in lokalnega) pomena.

K 51. členu (oblika prostorskih aktov):

Prostorski akti imajo skoraj vedno tekstualni in grafični del. V predlaganem sistemu prostorskih aktov bi le odloki o urejanju podobe naselij in krajine lahko imeli zgolj tekstualni del, a ne nujno. Za razliko od prejšnjih zakonskih ureditev ta zakon izrecno napotuje na čim večjo možno uporabo grafičnega načina, saj je ta praviloma bolj nedvoumen in bolje ponazarja in določa prostorsko regulacijo. Izdelava prostorskih aktov je digitalna, hramba in vpogled vanje pa se še vnaprej zahteva tudi v analogni obliki.

K 52. členu (spremljajoče gradivo prostorskega izvedbenega akta):

Spremljajoče gradivo prostorskega akta ni njegov sestavi del in ga ne gre zamenjevati s prilogami, ki jih lahko sam akt določi kot njegov sestavni del in ki imajo normativno naravo (ravno zato se tudi opušča dosedanje poimenovanje »obvezne priloge prostorskega akta«, saj je povzročalo mešanje med njegovimi lastnimi normativnimi prilogami in tem, kar sedaj pojmuje kot spremljajoče gradivo). Gre za spremljajočo dokumentacijo k pripravi prostorskega akta oziroma za dokumentacijo, ki predstavlja njegovo vsebinsko podlago. Kot take se skladno z določbami o hrambi prostorskih aktov tudi hranijo skupaj z njim in je ves čas veljavnosti akta možen vpogled vanje. V primerjavi z obstoječo ureditvijo je novost predvsem bolj elaboriran povzetek za javnost, ki ga določa drugi odstavek, in pa izhodišča za pripravo prostorskih aktov.

K 53. členu (elektronsko poslovanje):

Za pripravo prostorskega akta se določa uporaba tehnologij in storitev prostorskega informacijskega sistema. Objava gradiv prostorskih aktov poteka elektronsko, skladno z določbami o prostorskem informacijskem sistemu pa se omogočajo tudi druge storitve. Do neke mere se gradiva na tak način izmenjujejo že danes, prostorski informacijski sistem pa bo omogočal celovito vodenje e-procesov in s tem povezanih storitev, ki pa se bodo razvijale in v uporabo vključevale postopno. Gre za generalno pravilo, objava gradiv in uporaba drugih storitev pa je določena s postopkovnimi pravili posameznih vrst prostorskih aktov.

K 54. členu (sprejem in objava prostorskega izvedbenega akta):

Prostorski akti se morajo kot splošni akti skladno z ustavo objaviti v uradnem glasilu, saj je to pogoj za njihovo uveljavitev in učinkovanje. Pri tem nastane težava zaradi njihovih grafičnih delov, ki se zaradi tehničnih omejitev tiskanih (in elektronskih) uradnih glasil doslej nikoli niso objavljali in so se tako objavljali le tekstualni deli aktov. Slednji se bodo še naprej objavljali v uradnih glasilih, z vzpostavitvijo prostorskega informacijskega sistema se tako ponuja možnost, da se opisano pomanjkljivost ustrezno razreši in se grafične dele objavlja v njem. Objava odloka oziroma uredbe o prostorskem aktu v uradnih glasilih bo vsebovala sklic oziroma povezavo na objavljen grafični del akta, ki se bo s tem štel kot uradno.

K 55. členu (hramba prostorskega akta):

Prostorski akti se hranijo v analogni in digitalni obliki, enako velja za njihove obvezne priloge. Analogno se hranijo na sedežu pripravljavca, digitalno pa pri pripravljavcu in v prostorskem informacijskem sistemu. Slednja verzija se tudi šteje kot avtentična in je relevantna v primeru neskladnosti med različnimi verzijami, vendar s pridržkom, da to ne velja z akte, ki so bili sprejeti pred uvedbo storitev za elektronsko poslovanje na področju prostorskega načrtovanja, kar urejajo prehodne določbe zakona.

K 56. členu (osebni in tajni podatki):

Člen daje pooblastilo za objavo osebnih podatkov v postopkih priprave prostorskih aktov. Sodelovanje javnosti in zavzemanje stališč do njenih pripomb namreč terja oziroma je bistveno olajšano z uporabo osebnih podatkov, seveda na podlagi pristanka. V zvezi z podatki, ki terjajo določeno stopnjo varovanja, je treba ravnati v skladu s predpisi, ki urejajo takšne podatke. Člen se smiselno dopolnjuje tudi z določbami tega zakona o uporabi osebnih in tajnih podatkov v prostorskem informacijskem sistemu

K 57. členu (nadomestno ukrepanje države):

Priprava in sprejem občinskih prostorskih aktov je izvirna pristojnost občine, vendar pa zakon omogoča nadomestno ukrepanje države, če bi zaradi opustitve delovanja občine lahko prišlo do škodljivih posledic. Do prevzema pristojnosti ne pride avtomatično, ampak mora Ministrstvo najprej pozvati občino k aktivnem delovanju, šele nato pa lahko ob nadaljnji pasivnosti in neodzivnosti občine pride do nadomestnega ukrepanja države. tako sprejet akt se vseeno šteje za ustrezen občinski prostorski akt.

K 58. členu (sodno varstvo):

Člen ureja sodno varstvo zoper prostorske izvedbene akte (poleg tega pa tudi zoper uredbo o izboru variante in sklep o lokacijski preveritvi, ki nista prostorska akta, sta pa akta prostorskega načrtovanja) in kot novost vzpostavlja možnost sodnega varstva zoper tiste prostorske akte, ki so hkrati splošni pravni akti ter s tem odpravlja eno od večjih pomanjkljivosti veljavne ureditve. Posamezniki (fizične in pravne osebe) tako imajo neposredno na podlagi tega zakona možnost vložitev upravnega spora zoper sprejet in objavljen prostorski akt, če ta zadeva njihove osebne interese in koristi. Rok za vložitev tožbe začne teči v skladu zakonom o upravnem sporu (30 dni od objave splošnega akta oz. 30 dni od vročitve posamičnega upravnega akta, s katerim je končan postopek). Možnost vložitev upravnega spora zoper DPN, OPN in OPPN iz razloga varstva interesov posameznika je sicer posredno že obstajala, saj zakon o upravnem sporu predvideva, da v kolikor splošen pravni akt ureja posamična razmerja, se glede tega lahko sproži upravni spor. Kljub navedenemu je sedaj to izrecno predvideno v zakonu.

Kot popolno novost pa zakon vpeljuje možnost vložitev tožbe s strani nevladnih organizacij zaradi kršitve zakona v škodo javnega interesa urejanja prostora ali varstva okolja, pri čemer Upravno sodišče RS odloča o zakonitosti izvedbenega prostorskega akta. Nevladne organizacije, ki so pridobile

bodisi status delovanja v javnem interesu na področju urejanja prostora po tem zakonu ali status delovanja v javnem interesu na področju varstva okolja v skladu z zakonom o varstvu okolja, lahko pod pogojem aktivnega statusa in predhodnega sodelovanja v postopku priprave prostorskega akta zastopajo javni interes na področju urejanja prostora in varstva okolja in ne zgolj svoj osebni interes. Ta dva pogoja sta procesni predpostavki za obravnavo tožbe v upravnem sporu. V tem pogledu so izenačene s položajem državnega pravobranilca, ki lahko že po samem zakonu o upravnem sporu vloži upravni spor iz razloga varstva javnih interesov. Trenutno veljavna zakonodaja je nevladnim organizacijam sicer dopuščala možnost izpodbijanja takšnih prostorskih aktov kot splošnih pravnih aktov na Ustavnem sodišču RS, kar pa se je v praksi izkazalo za neprimerno, saj nevladne organizacije pogosto niso uspele izkazati pravnega interesa kot svojega osebnega interesa za vložitev pobude za presojo ustavnosti in zakonitosti, zaradi česar njihova pobuda ni prišla v vsebinsko obravnavo. Zakon želi izboljšati sistem sodnega varstva nad prostorskimi akti v skladu s temeljnimi načeli urejanja prostora in omogočiti presojo zakonitosti prostorskih aktov tudi na Upravnem sodišču RS. V danem primeru je glede na izvirne pristojnosti občine in države potrebno izrecno izključiti, da bi Upravno sodišče lahko samo spremenilo izpodbijan prostorski akt, zaradi česar je v petem odstavku v teh primerih izključena uporaba spora polne jurisdikcije.

K 59. členu (sorodni predpisi in prostorski izvedbeni akti):

Večina javnopravnih režimov za ravnanje v prostoru je določenih s prostorskimi akti, vendar pa se (vedno bolj) pojavljajo tudi drugi predpisi, ki prav tako vsebujejo določila, ki so pomembna z vidika izvajanja posegov v prostor, tako da te posege onemogočajo ali pa zanje določajo posebne pogoje. Težava se pojavi ob koliziji teh režimov z regulacijo v prostorskem aktu, kar ni redkost. Klasične pravne interpretativne metode (princip specialnega / kasnejšega / hierarhično višjega predpisa) teh težav ne razrešujejo. Upravni organi morajo po eni strani pri dovoljevanju gradenj vedno izhajati iz prostorskih aktov, predpisi, ki vzpostavljajo posebne režime, pa investitorja pogosto napotujejo na pridobivanje posebnih pogojev in soglasij, upoštevanje katerih lahko izniči ali izvotli določbe prostorskih aktov (in obratno). Ker poenotenja teh režimov ali njihovega določanja na enem mestu – torej zgolj v prostorskem aktu – ni možno pričakovati, pričujoči člen zasleduje vsaj minimalni skupni imenovalce, to je medsebojno upoštevanje t.i. sorodnih predpisov, s katerimi se uveljavljajo ti režimi, in prostorskih aktov, ter tako priprava sorodnih predpisov, ki bo omogočala skupno učinkovanje brez nesorazmernega poseganja v prostorske akte.

Člen v ta namen opredeljuje sorodne predpise (sicer z generičnim opisom, saj seznama takih predpisov oziroma podlag na katerih nastajajo ni) in njihove pripravljavce zavezuje k sodelovanju in usklajevanju s pripravljavcem oziroma skrbnikom prostorskega akta, v regulacijo katerega posegajo. Namen ni nadvlada, preprečevanje ali medsebojno izključevanje, temveč sodelovanje pripravljavcev vseh teh aktov. Tako se lahko doseže obojestransko korist za prostor in druge javne interese, ustvari koherenten pravni red za njegove uporabnike in ne-nazadnje doseže usklajeno delovanje oblastnih organov. V tretjem odstavku so naslovljeni primeri, ko se določbe tega člena ne uporabljajo zaradi specifičnosti varovanj po predpisih o varstvu kulturne dediščine in ohranjanja narave, v zadnjem odstavku pa so naštetih tisti prostorski akti, ki jih zakon izenačuje z njegovimi prostorskimi izvedbenimi akti in se zato pravila glede sorodnih predpisov nanašajo tudi nanje, s čimer se zagotavlja, da bodo po uveljavitvi tega zakona pripravljavci sorodnih predpisov upoštevali tudi obstoječe prostorske akte iz prejšnjih generacij zakonodaje in ne samo prostorskih izvedbenih aktov, kot jih določa ta zakon.

K 60. členu (strokovne podlage)

Izhajajoč iz načela strokovnosti člen določa pravila za strokovne podlage in strokovno obdelavo problematike pri zadevah urejanja prostora, zlasti prostorskemu načrtovanju. Ob nedvoumni potrebi po strokovno utemeljenih odločitvah člen naslavlja tudi postopkovno in ekonomsko plat izdelave strokovnih podlag. Te se morajo izdelati v obsegu in vsebini, ki ustreza zahtevnosti obravnavane problematike, lahko se uporabijo že obstoječe podlage (če seveda ustrezajo, predvsem v razmerju do dejanskega stanja, sem pa se prištevajo tudi že sprejeti razvojni akti s področij trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti in prilagajanja na podnebne spremembe). Pripravljajo se lahko tudi skupne strokovne podlage, prav tako pa je dana tudi možnost recenziranja strokovnih podlag, s čimer se potrди ali ovrže utemeljenost posamezne odločitve v prostoru.

K 61. členu (izdelava strokovnih podlag)

Člen v prvem odstavku najprej določa pravila glede obsega in vsebine strokovnih podlag, v naslednjih odstavkih pa dopolnjuje določbe obstoječe krovne ureditve s področja javnega naročanja (ZJN-3) v delu, ki se nanaša na projektne natečaje za javno naročilo storitve priprave strokovnih podlag za potrebe prostorskega načrtovanja.

V drugem odstavku člen specificira tiste strokovne podlage, ki se pridobijo z s projektним natečajem, pri čemer oži nabor strokovnih podlag, ki jih je za pridobivanje z natečajem določil ZJN-3. Ureditev slednjega je v praksi zahtevala izvedbo natečajev tudi za pridobitev tistih strokovnih podlag, kjer za to ni nobene potrebe, saj ne gre za vsebinske rešitve, temveč tehnične podlage.

Naslednji odstavek določa obveznost izvedbe projektne natečaja tudi za naročnike, ki niso naročniki skladno z ZJN-3, kadar naročajo podlage iz prejšnjega odstavka.

Četrty odstavek določa izjeme od nabora iz drugega odstavka na področju oziroma za potrebe kulturne dediščine.

K 62. členu (obvezne strokovne podlage)

Člen določa nabor obveznih strokovnih podlag in zanje določa nivo prostorske regulacije, h kateri pretežno sodijo. Urbanistična zasnova se tako izdeluje za določena naselja na ravni OPN, torej izvedbeni ravni. Zahtevana je za mesta in druga urbana območja, lahko pa se izdelata tudi za druga naselja, kjer je to potrebno zaradi (potencialno nasprotujočih si) interesov npr. turistične in zdraviliške dejavnosti, industrija). Krajinska zasnova je mišljena za raven strateškega načrtovanja, elaborat ekonomike pa je popolnoma izvedbena strokovna podlaga in je tako namenjena OPN in OPPN. Ločitev med nivoji in vsebinami obdelave v strokovnih podlagah ni striktna, temveč se dopušča tudi možnost skupnih podlag oziroma njihovo izdelavo za različne nivoje prostorske regulacije.

K 63. členu (urbanistična zasnova):

Za večja naselja do nivoja središč lokalnega pomena, kot so opredeljena z vsakokrat veljavno strategijo prostorskega razvoja Slovenije, se pripravi urbanistična zasnova kot obvezna strokovna podlaga za občinski prostorski načrt. Urbanistična zasnova je namenjena strateškemu usmerjanju in podrobnejši določitvi prostorskega razvoja teh naselij, pri čemer se bo za mesta na ta način seveda podrobneje določil urbani razvoj. Priprava urbanistične zasnove za druga manjša naselja ni zapovedana, saj se v primeru, da se zaradi posebnega razvojnega interesa in prepleta nasprotujočih dejavnosti to izkaže za potrebno, urbanistična zasnova lahko priprave tudi zanje. Urbanistična zasnova na podlagi analize in spremljanja stanja prostora opredeli zlasti razvojni koncept naselja, zasnovo razporeditve dejavnosti v prostoru z morebitnimi vplivi na sosednja naselja, zasnovo infrastrukturnih sistemov, zasnovo javnih površin, določi usmeritve za oblikovanje prostorskih urbanističnih in izvedbenih pogojev, usmeritve za varstvo okolja, ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine ter program ukrepov za njeno izvajanje. Urbanistična zasnova pri tem ne določa ureditvenega območja naselja, ker gre za dolgoročen strateški dokument, ki sicer na podlagi analize stanja obstoječega naselja verjetno prepozna zasnovo ureditvenega območja naselja in potencialna območja za dolgoročno širitev, vendar ne gre za določanje na parcelo natančno temveč za določanje nekaterih večjih funkcionalnih enot. Meja ureditvenega območja naselja in območja za dolgoročni razvoj naselja bo na parcelo natančno določena v OPN. Podrobnejša vsebina urbanistične zasnove bo razdelana v okviru državnega prostorskega reda. Vsebinska iz drugega odstavka ni vedno obvezna, marveč se prilagaja vrsti prostorskega akta, za katerega se izdeluje urbanistična zasnova kot strokovna podlaga.

K 64. členu (krajinska zasnova):

Krajinska zasnova je sestavni del bodisi regionalnega prostorskega plana ali občinskega prostorskega plana. Namenjena je usmerjanju in podrobnejši določitvi prostorskega razvoja na posameznih območjih v odprtem prostoru, na katerih se načrtujejo prostorske ureditve, ki bi lahko pomembno

vplivale na krajino, zeleni sistem, kulturno dediščino, ohranjanje narave ali prepoznavne značilnosti prostora in kjer se pojavljajo nasprotujoči interesi v zvezi z rabo prostora. Krajinska zasnova se tako ne dela za celoten odprt prostor, kakor se je delala v preteklosti, ampak za manjša območja izven ureditvenih območij naselij, kjer gre za neke kompleksne prostorske ureditve, ki se morajo premišljeno planirati in načrtovati v prostoru. Pri tem ni nujno, da gre npr. za varovana območja narave, ki že imajo lahko neke upravljavske načrte po sektorskih predpisih. Krajinska zasnova za območje opredeli zlasti razvojni koncept območja, zasnovo razporeditve dejavnosti v prostoru, zasnovo javnih površin, usmeritve za urbanistično, krajinsko in krajinsko oblikovanje, usmeritve za varstvo okolja, ohranjanje narave in varstvo kulturne dediščine, usmeritve v zvezi z varstvom pred naravnimi nesrečami in program ukrepov za izvajanje. Elementi krajinske zasnove so tako v širšem okviru podobni elementom urbanistične zasnove. Podrobnejša vsebina krajinske zasnove bo razdelana v okviru državnega prostorskega reda, predpisane vsebine pa niso vedno obvezne, marveč se prilagajajo vrsti prostorskega akta, za katerega se izdeluje krajinska zasnova kot strokovna podlaga.

K 65. členu (elaborat ekonomike):

Člen uvaja obvezo občine, da skupaj s postopkom priprave OPN in OPPN pripravi tudi elaborat njegove ekonomike kot dokument, ki izkazuje njegove finančne posledice, kadar bo za izvedbo v njem načrtovanih prostorskih ureditev treba zagotoviti novo komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo ter tudi družbeno infrastrukturo. OPN in tudi OPPN imata iz tega naslova praviloma znatne finančne posledice, ki pa se ob njuni pripravi pogosto ne ovrednotijo, kar pomeni, da tudi občinski svet ob njunem sprejemanju ustrežno seznanjen z njimi. Te se pokažejo šele pri pripravi programa opremljanja stavbnih zemljišč, ki ga mora občina pripraviti v šestih mesecih po sprejemu OPN. Zakon te določbe ne spreminja, saj predlagateljica ocenjuje, da je možno ustrezen prikaz finančnih posledic pripraviti v času priprave in sprejema OPN ali OPPN v obliki, ki ne terja sočasne priprave programa opremljanja (njegove vsebine in namen presega to fazo aktivnosti), obenem pa zagotavlja, da so odločevalci seznanjeni s posledicami, ki jih bo sprejem OPN ali OPPN imel za občino, kot tudi za investitorje v obliki komunalnega prispevka. Ravno pri slednjem se kaže, da občine ob naknadni ugotovitvi, kakšni so stroški komunalnega opremljanja novo vzpostavljenih stavbnih zemljišč, te stroške pokrivajo z občinskimi sredstvi, saj ne želijo ustreznega dela teh stroškov prenesti na zavezance za plačilo komunalnega prispevka, potem ko se iz programa opremljanja oziroma ob odmeri komunalnega prispevka pokaže, kakšna bo njegova višina.

Instrument priprave elaborata je torej namenjen pravočasni informiranosti in finančni vzdržnosti ter odgovornosti pri pripravi OPN oziroma OPPN. Obveznost priprave elaborata ekonomike je vezana na to, ali se z OPN ali OPPN dejansko načrtuje ureditve, ki bodo potrebovale gradnjo komunalno opremo. Spremembe in dopolnitve OPN ter dejstvo, da se skladno s tem zakonom OPPN lahko pripravlja tudi za namene, ki niso povezani s komunalno opremljenostjo zemljišč, pomeni, da izdelava elaborata ne bo zahtevana avtomatično oziroma vedno.

K 66. členu (namen in vsebina Strategije prostorskega razvoja Slovenije)

Strategija prostorskega razvoja Slovenije je temeljni strateški prostorski dokument za dolgoročno usmerjanje prostorskega razvoja države. Je krovni akt, ki določa strateške usmeritve in izhodišča na regionalni in lokalni ravni, hkrati pa je osnova za usklajevanje sektorskih politik. Prvi takšen akt je bil sprejet leta 2004 (Odlok o strategiji prostorskega razvoja Slovenije, Ur. l. RS, št. 76/2004), trenutno pa poteka proces priprave nove Strategije prostorskega razvoja Slovenije do leta 2050. Strategija v veljavnih prostorskih predpisih od uveljavitve Zakona o prostorskem načrtovanju dalje ni imela izrecne pravne podlage, zaradi česar jo nov ZUREP-2 ponovno vpeljuje kot temeljni instrument usmerjanja prostorskega razvoja države. Poleg navedenega člen predvideva medresorsko usklajevanje razvojnih dokumentov države in upoštevanje razvojnih ciljev EU, pri čemer naj Strategija deluje kot usklajen nabor razvojnih ciljev države, ki bodisi z umestitvijo v Strategijo dobijo svojo ustrezno prostorsko komponento ali pa je ta prostorska komponenta sicer določena v drugih razvojnih dokumentih vendar skladna s Strategijo. Na ta način se želi preprečiti kolizijo strateških razvojnih ciljev države, ki zaradi individualne obravnave znotraj posameznega resorja pogosto pripeljejo do neizvedljivosti na operativni ravni. Gre za izpeljavo načela usklajevanja interesov na najvišji ravni državnih razvojnih dokumentov.

K 67. členu (akcijski program za izvajanje Strategije)

Akcijski program za izvajanje Strategije sprejme vlada z uredbo, in sicer predvidoma takrat, če njegova vsebina ni pokrita že z regionalnimi prostorskimi plani. Akcijski program je operativne narave in namenjen izvedbi Strategije v nekem srednjeročnem časovnem obdobju, in sicer s konkretnimi prioritetami, ukrepi in usmeritvami bodisi za posamezno teritorialno območje (načeloma za območje posameznega regionalnega prostorskega plana lahko pa tudi za drugo območje) bodisi za posamezne dejavnosti. Akcijski program lahko vsebuje tudi zasnove prostorskih ureditev državnega pomena, kar je sicer vsebina regionalnega prostorskega plana, vendar se lahko uskladijo tudi na tem državnem nivoju v primeru, če regionalni prostorski plan ni sprejet ali tega ne vsebuje. Na ta način se želi zagotoviti nadomestno ukrepanje države, če se v regiji te vsebine ne bi pravočasno ali uspešno uskladile in bi zaradi tega lahko zastale določene državne investicije.

Vlada s tem instrumentom sprejme tudi akcijski program za izvajanje Strategije na morju, za katerega pripravo je odgovorno ministrstvo. Postopek priprave se izpelje smiselno v skladu z določbami tega zakona, ki urejajo postopek priprave regionalnega prostorskega plana, pri tem pa veljajo še nekatere posebnosti, ki izhajajo iz zahtev Direktive 2014/89/EU o vzpostavitvi okvira za pomorsko prostorsko načrtovanje. Tako je treba v postopku priprave zagotoviti sodelovanje drugih držav, vsebinsko gledano pa mora biti ta akt usklajen tudi z načrti upravljanja, ki so pripravljene v skladu s predpisi, ki urejajo vode (v RS je to trenutno načrt upravljanja z morskim okoljem). Poleg tega se mora preveriti ustreznost akcijskega programa za izvajanje Strategije na morju vsakih 10 let, kar prav tako izhaja iz omenjene direktive.

K 68. členu (izhodišča za pripravo Strategije)

Pred pripravo osnutka Strategije je predvidena priprava izhodišč, in sicer na podlagi spremljanja stanja prostora, njegove analize in ocene stanja. Proces priprave izhodišč poteka v skladu s temeljnimi načeli tega zakona, torej transparentno, s sodelovanjem strokovne in splošne javnosti in nasploh z vključevanjem vseh deležnikov urejanja prostora. Že sama priprava izhodišč tako terjaja usklajevanje, sodelovanje in upoštevanje predlogov in pripomb deležnikov, s čimer naj bi se zagotovila dobra osnova za pripravo osnutka Strategije. Izhodišča obravnava in potrdi Komisija za prostorski razvoj, ki kot nadresorski organ skrbi za medsebojno kompatibilnost razvojnih ciljev države.

K 69. členu (priprava in sprejem Strategije)

Postopek priprave Strategije vsebuje temeljne postopkovne korake, ki se od pripravljenih izhodišč preko osnutka pripeljejo do predloga Strategije in njenega sprejema v Državnem zboru RS. Pri tem koraki priprave Strategije niso natančno postopkovno normirani, saj bi takšen proces zaviral fleksibilnost priprave in odzivnost na aktualne razvojne potrebe v družbi. Tudi za druge razvojne dokumente države proces priprave takšnih dokumentov ni izrecno normiran, vsebuje le nekaj načelnih določb, kot je razvidno iz Uredbe o dokumentih razvojnega načrtovanja in postopkih za pripravo predloga državnega proračuna. Bistveno za proces priprave Strategije je sodelovanje med deležniki urejanja prostora, kamor je vključena tudi javnost, ter skrb za usklajenost razvojnih ciljev glede na druge razvojne dokumente v državi. V proces je vključena tudi Komisija za prostorski razvoj, ki obravnava in potrdi predlog Strategije, ki jo sicer sprejme Državni zbor RS.

K 70. členu (namen in vsebina regionalnega prostorskega plana)

ZUREP-2 vpeljuje prostorsko planiranje kot nov instrument urejanja prostora, s katerim se v kontinuiranem procesu ob ocenjevanju stanja in trendov prostorskega razvoja in družbeno-gospodarskih ter okoljskih pogojev v širšem prostoru Evropske unije opredeljujejo prihodnji prostorski razvoj države, regij in občin. Strateško načrtovanje se udejanja skozi prostorske plane. Prostorski plani v širšem pomenu so trije: Strategija prostorskega razvoja Slovenije, regionalni prostorski plan in občinski prostorski plan. Ker je Strategija državnega pomena in ker v njej še ni operativnih odločitev, kot so sicer predvidene za proces prostorskega strateškega načrtovanja, je urejena v samostojnem poglavju.

Prostorski strateški akt na ravni regije je regionalni prostorski strateški akt, ki je pripravljen na podlagi Strategije in njenega akcijskega programa, razvojnih dokumentov drugih državnih resorjev, ter razvojnih ciljev EU. Gre za strateški srednjeročen dokument prostorskega razvoja regije. Pripravlja se za območje razvojne regije v skladu s predpisi s področja skladnega regionalnega razvoja. Ker v Sloveniji kljub ustavni podlagi ni vzpostavljen pokrajinski ali regijski nivo lokalne samouprave, se je ZUREP-2 v izogib ustvarjanju novih upravnih teles naslonil na že vzpostavljen sistem razvojnih regij in njihovih institucionalnih teles. Regionalni prostorski plan vsebuje pet vrst vsebin, ki jih urejajo posamezni odstavki tega člena.

Drugi odstavek določa uskladitev in določitev vsebin, ki se nanašajo na razvoj regije. Regionalni prostorski plan naj bi tako določil cilje in prioritete prostorskega razvoja, mesta in druga urbana naselja, ki so pomembna za razvoj regije in njihovo vlogo, širša mestna območja, zasnovano omrežje prometne, okoljske, energetske, elektronsko-komunikacijske in druge gospodarske ter družbene infrastrukture, prednostna območja za razvoj posameznih dejavnosti, ki so pomembne za regijo, zasnovano stanovanjskih območij, zelena infrastruktura regije, znotraj katerega se lahko izdelajo krajinske zasnove za posamezna območja, ter povezave s sosednjimi območji. Vsebina tega odstavka se deloma prilagaja bistvenim razvojnim priložnostim v regiji, pri čemer je potrebno oceniti, katere vsebine so pomembne za regijski nivo in katere lahko ostanejo na nivoju posameznih občin.

V tretjem odstavku je vzpostavljena podlaga za strateške odločitve o prostorskih ureditvah državnega pomena, ki naj bodo usklajene tako med posameznimi resorji kot tudi z občinami, ki jih zadeva. Država na ta način odpira možnost usklajevanja na ravni razvojne regije in omogoča večjo transparentnost odločitev. Dejansko se s tem nadomešča fazo prejšnje pobude za pripravo DPN, lahko pa tudi študije variant in izbora najustreznejše variante, če je bil plan pripravljen s takšno natančnostjo in na način, sicer predviden za postopek državnega prostorskega načrtovanja. Tako zakon postavlja kot pravilo, da se zasnove prostorskih ureditev državnega pomena obravnavajo že na ravni regionalnega prostorskega plana, vseeno pa pušča odprto možnost, da se postopek še vedno lahko začne bodisi s pobudo ali s kasnejšo fazo postopka, če je bilo nekaj vsebine vseeno obravnavane na ravni regionalnega prostorskega plana. Predvsem v primerih nadomeščanja, rekonstrukcije ali nadgradnje obstoječih prometnih ali energetskih sistemov bi se lahko o najustreznejši varianti okoljsko presojalo in odločalo že na tem nivoju. Omenjena vsebina je bila v zakon vpeljana, ker dosedanji sistem ni vzpostavljaj druge podlage za začetek postopka priprave DPN kot pobudo, pri čemer je bilo prepoznano pomanjkanje tehtnega in medresorsko skladnega premisleka o tem, kakšne državne ureditve naj se sploh načrtujejo in kako so le-te skladne s preostalimi razvojnimi ali varstvenimi cilji države. Nadaljevanje postopka v zvezi z umeščanjem prostorskih ureditev državnega pomena je urejeno v poglavju o državnem prostorskem načrtovanju.

Četrty odstavek določa uskladitev in določitev zasnov določenih prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki se zaradi svoje lege ali učinka segajo na območje več občin in se morajo obravnavati in uskladiti v tem aktu, pri čemer je nato izvedba prepuščena posameznim instrumentom prostorskega načrtovanja (torej OPN ali OPPN, ki ga lahko sprejme tudi več občin skupaj). Pri tem gre za prostorske ureditve, ki so bile tekom zadnjih let prepoznane kot potencialen problem v prostoru zaradi individualne obravnave znotraj posamezne občine, pri čemer se niso upoštevali gravitacijski vplivi sosednjih občin in njihove razvojne potrebe. Industrijske cone so se tako primeroma načrtovale v vsaki občini posebej brez iskanja skupnih pozitivnih učinkov na širšem območju. Z obravnavo teh vsebin v okviru regionalnega prostorskega plana se želi zagotoviti boljše strateško odločitev glede planiranja takšne prostorske ureditve za vse občine v razvojni regiji, tako glede odločitve, kakšne so razvojne potrebe, kot tudi glede primerne lokacije. Sodelovanje več občin na strateški ravni naj bi tako doprineslo k temu, da se občine med seboj dogovorijo o prednostih in slabostih umestitve takšne prostorske ureditve na določeno lokacijo ter medsebojnih pravicah in obveznostih občin, ki iz tega sledijo. Poleg tega naj bi se preprečila neracionalna raba prostora v zvezi z umeščanjem takšnih prostorskih ureditev ter njihovo morebitno kopičenje. Člen predpisuje, da se uskladijo in določijo zasnove takšnih prostorskih ureditev, pri čemer je mišljen strateški premislek o tem, kakšne so potrebe in interesi, kako velika ali zmogljiva prostorska ureditev je potrebna, da se dosežejo zastavljeni cilji, ter kje predvidoma naj bi se prostorska ureditev umestila. Regionalni prostorski plan naj bo tako mesto, kjer se sprejme strateška odločitev o tem, kakšno prostorsko ureditev rabimo, kakšne so njene variante, ter izbere najustreznejšo rešitev za vse sodelujoče občine.

Peti odstavek omogoča občinam, da v vsebino regionalnega prostorskega plana vključijo tudi druge zasnove prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki sicer niso obvezen predmet regionalnega prostorskega plana, če se s tem strinjajo preostale občine v razvojni regiji. Dolgoročno gledano se namreč želi doseči, da bi manjše občine vsebino svojih strateških prostorskih aktov (oziroma strateškega dela OPN) vključile na regijski nivo in bi se na ravni občine ukvarjale zgolj z izvedbenim prostorskim načrtovanjem, s čimer bi se nedvomno zmanjšali stroški priprave takšnih aktov in omogočil bolj celovit pregled nad urejanjem prostora.

Šesti odstavek bolj natančno opredeli vsebino regionalnega prostorskega plana, ki naj poda tudi usmeritve za prostorski razvoj regije, predvsem usmeritve za razvoj poselitve, za urejanje odprtega prostora in za razvoj gospodarske infrastrukture. Gre za dopolnitev vsebin, ki so sicer naštetje že v preostalih odstavkih tega člena, saj lahko poleg odločitev vsebujejo tudi usmeritve za nadaljnjo občinsko planiranje in prostorsko načrtovanje.

Sedmi odstavek zahteva usklajevanje vsebin regionalnega prostorskega plana, ki vplivajo na prostorski razvoj sosednjih regij ali zgolj posameznih občin, z drugimi regijami ali občinami. Če regija še ni pristopila k pripravi regionalnega prostorskega plana ali njeni organi niso operativni, se usklajevanje lahko izvede na ravni dogovorov z občinami, ki jih vsebina zadeva. Primeri takšnih vsebin so prostorske ureditve, ki segajo čez meje ene razvojne regije (npr. daljnovodi, ceste, itd.), in odločitve ali usmeritve, ki se smiselno navezujejo na razvoj sosednje regije (npr. promet, turizem, itd.).

K 71. členu (razmerje z regionalnim razvojnim programom)

Zaradi preprečevanja podvajanja razvojnih dokumentov in zagotavljanja njihove medsebojne skladnosti člen opredeljuje povezavo med regionalnim prostorskim planom po tem zakonu in regionalnim razvojnim programom (po zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja). Oba dokumenta sta namreč regijska in imata programsko naravo, zaradi česar bi bilo smiselno, da nastajata sočasno in vsebinsko skladno. Pri tem je regionalen prostorski plan primarni vir za odločitve o prostorskem razvoju in naj vsebinsko napolni regionalni razvojni program s prostorskimi sestavinami. Poleg tega je regionalni prostorski plan tudi strateški premislek o prostorskem razvoju regije, ki presega eno programsko obdobje, za katerega se sicer pripravlja regionalni razvojni program.

K 72. členu (pripravljavec regionalnega prostorskega plana)

Ob pomanjkanju vmesne administrativne ravni med državo in občinami je bil izbran nivo razvojnih regij po zakonu o spodbujanju skladnega regionalnega kot primeren nivo, na katerem se lahko pripravlja regionalen prostorski plan. Ker pa institucionalna raven razvojnih regij ni povsem ustrezna za opravljanje nalog prostorskega strateškega načrtovanja (npr. večje število regionalnih razvojnih agencij v eni razvojni regiji, odsotnost regionalnih razvojnih agencij v določeni regiji, odsotnost primernih strokovnjakov pri regionalni razvojni agenciji), člen opredeljuje postopek izbora pripravljavca regionalnega prostorskega plana. Pripravljavec se tako izbere na podlagi javnega razpisa Ministrstva za eno programsko obdobje, pri čemer je lahko izbrana zgolj pravna oseba, ki je v večinski javni lasti in ima na razpolago interdisciplinarno skupino strokovnjakov za vsebine, ki so predmet regionalnega prostorskega plana. Pri tem je bilo zamišljeno, da se bodo sčasoma ustanovili občinski ali medobčinski javni zavodi, ki bodo opravljali naloge na področju urejanja prostora (med drugim tudi prostorskega strateškega načrtovanja) in bi lahko nastopali kot pripravljavec regionalnega prostorskega plana. Zaradi želje po čim hitrejši uveljavitvi regionalnih prostorskih planov pa je predvidena tudi možnost, da strategijo pripravljajo tudi druge pravne osebe v javni lasti, ki izpolnjujejo pogoje za regionalno razvojno agencijo, in zaposlujejo ali kako drugače sodelujejo z interdisciplinarno skupino strokovnjakov, ki so sposobni obdelati vsebino plana. Pripravljavca tako izbere Ministrstvo za celotno območje vsake razvojne regije v državi, da je na ta način zagotovljena pokritost celotnega teritorija RS. Naloga pripravljavca je vodenje postopka priprave regionalnega prostorskega plana in skrb za usklajevanje interesov med državnimi resorji, med državo in občinami, ter med občinami na območju razvojne regije med seboj in v postopek vključevati javnost. Njegova vloga je tako predvsem koordinacijsko-usklajevalna. Gre za podobno vlogo, kot jo regionalne razvojne agencije že danes izvajajo pri pripravi regionalnih razvojnih programov, ki pa mora biti primerno nadgrajena npr. z znanji s področja prostorskega načrtovanja, varstva okolja in ohranjanja narave, gospodarskih javnih služb, ekonomije, socialnih zadev in drugih relevantnih področij. Za izdelavo posameznih sestavin

regionalnega prostorskega plana ali njegovih strokovnih podlag lahko pripravljavec sodeluje z zunanjimi strokovnjaki s posameznih relevantnih področij, pri čemer kot okvir za njihovo določanje lahko šteje 43. člen tega zakona, ki opredeljuje sodelovanje strokovnjakov pri pripravi prostorskih aktov. Nabor sodelujočih je odprt in prepuščen pripravljavcu, Ministrstvo pa lahko seveda v okviru razpisa za pripravljavca določi bolj podrobne zahteve v zvezi z vključenostjo posameznih strokovnjakov v skupino.

K 73. členu (priprava in sprejem regionalnega prostorskega plana)

Začetek priprave regionalnega prostorskega plana ni izrecno postopkovno normiran z namenom, da država, njeni resorji, občine in pripravljavec sami poiščejo primerne metode za doseg dogovora o okviru vsebini in postopku priprave regionalnega prostorskega plana. Zaradi različnih interesov bi namreč predpisovanje natančnega postopka pomenilo nefleksibilnost sistema, daljše postopke in nepotrebno administrativno oviro. Zakon zato predvideva, da se postopek priprave začne z dogovorom, ki se javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu. Postopek priprave regionalnega prostorskega plana poteka transparentno, odprto, vključujoč vse deležnike urejanja prostora, pri čemer je poudarjena sodelovalna vloga javnosti. Način sodelovanja z javnostjo ni zamejen, predvidene pa so javne objave v prostorskem informacijskem sistemu v vseh večjih fazah priprave, podaja predlogov in pripomb najmanj v 60-dneh na razgrnjeno gradivo, delavnice in posvetovanja, ter ustrezna obravnava predlogov in pripomb javnosti. Glede na vsebino bo pripravljavec dolžan skrbeti za primerno vključevanje javnosti in ostalih deležnikov v postopek, pri čemer mu za vodilo še vedno lahko služi postopek sprejema OPN. Ker gre za strateški razvojni dokument, bo tekom postopka priprave verjetno tekkel tudi postopek celovite presoje vplivov na okolje v skladu s predpisi s področja varstva okolja ter predpisi s področja ohranjanja narave, če bo vključena tudi presoja sprejemljivosti plana.

K 74. členu (revizija):

Člen določa obvezo po reviziji regionalnega prostorskega akta na vsakih 15 let.

K 75. členu (namen in vsebina občinskega prostorskega plana):

Občinski prostorski plan je strateški dokument, ki opredeljuje prostorski razvoj občine. Dejansko povzema današnjo vsebino strateškega dela OPN, s čimer zakon ponovno vpeljuje ločitev med strateškim in izvedbenim delom občinskega prostorskega dokumenta. S tem je izpeljano vodilo eno od glavnih vodil novega zakona, da se sedanji OPN razbremenijo vsebin, kar je bilo po eni strani izvedeno z ločitvijo strateškega dela v samostojen dokument in z možnostjo vključevanja vsebin občinskega prostorskega plana v hierarhično višji regionalni prostorski plan, pri čemer občinski prostorski plan kot samostojen dokument ni obvezen za vse občine, ampak samo za mestne občine, ki so kot take določene v skladu z zakonom o lokalni samoupravi. V občinskem prostorskem planu občina uskladi in določi cilje in prioritete prostorskega razvoja, naselja v omrežju naselij, njihovo vlogo v sistemu poselitve in okvirna območja za dolgoročno širitev naselij (ki se na parcelo natančno nato določijo v OPN) ter zasnovo omrežja gospodarske in družbene infrastrukture lokalnega pomena.. Občinski prostorski plan vsebuje tudi usmeritve za razvoj poselitve, za urejanje odprtega prostora in za razvoj gospodarske in družbene infrastrukture lokalnega pomena, podobno kot to določa člen, ki opredeljuje vsebino regionalnega prostorskega plana. Usmeritve so seveda namenjene prostorskemu načrtovanju občine, torej pri pripravi OPN, OPPN ter za lokacijske preveritve. Tretji odstavek tega člena izrecno opredeljuje, da občinski prostorski plan ne sme biti v nasprotju z regionalnim prostorskim planom ali akcijskim programom za izvajanje Strategije glede usklajenih zasnov prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki so sicer opredeljene kot obvezna vsebina regionalnega prostorskega plana. Na ta način se npr. dogovor o večjih industrijskih conah mora zgoditi na ravni regionalnega prostorskega plana, torej vključujoč vse občine v razvojni regiji, ki so zavezane sprejeto odločitev spoštovati pri svojem prostorskem načrtovanju.

K 76. členu (pripravljavec in izdelovalec občinskega prostorskega plana):

Za pripravo občinskega prostorskega plana skrbi občina in njena občinska služba za urejanje prostora ali morebitni javni zavod, ki se ustanovi za področje urejanje prostora. Za samo izdelavo občinskega prostorskega plana in njenih sestavin ali strokovnih podlag pa občina lahko pooblasti zunanje strokovnjake, pri čemer zagotovi interdisciplinarno skupino strokovnjakov kot je to predvideno tudi pri izdelavi regionalnega prostorskega plana.

K 77. členu (priprava in sprejem občinskega prostorskega plana):

Postopek priprave občinskega prostorskega plana podobno kot postopek priprave regionalnega prostorskega plana ni izrecno postopkovno normiran. Gre za strateški razvojni dokument, katerega priprava naj bo fleksibilna, prilagojena interesom občine, vendar mora zagotavljati izpeljavo temeljnih načel tega zakona po sodelovanju javnosti, transparentnosti postopka in sodelovanju ter usklajevanju med deležniki urejanja prostora. Tako kot za druge razvojne dokumente in prostorske akte je predvideno, da se najprej opravi analiza stanja in pripravi izhodišča, ki jih sprejme župan občine s sklepom o pripravi občinskega prostorskega plana. Postopek nato izpelje občina z vključevanjem javnosti in drugih deležnikov urejanja prostora preko javnih objav, javne razgrnitve gradiv, vsaj 30-dnevnega roka za podajo predlogov in pripomb na osnutek ter ustrezno opredelitvijo do pripomb. Predviden način sodelovanja z javnostjo je minimalna osnova, občina pa naj sama izpelje postopek tako, da bo prišla do legitimnih odločitev. Vsekakor se pri tem lahko nasloni na postopek priprave OPN. Člen predvideva, da pred sprejemom na občinskem svetu občinski prostorski plan potrdi Komisija za prostorski razvoj Vlade RS. Javne objave v postopku priprave regionalnega prostorskega plana se opravljajo predvsem preko prostorskega informacijskega sistema.

K 78. členu (namen državnega prostorskega načrtovanja):

Ta člen najprej določa namen državnega prostorskega načrtovanja. Država si je v skladu s tem zakonom (prostorske ureditve) pridržala pravico, da določene prostorske ureditve načrtuje sama. Pri tem mora obseg načrtovanih ureditev zastaviti dovolj široko (tj. skupaj s spremljajočimi in funkcionalno povezanimi prostorskimi ureditvami): pri prostorskih ureditvah državnega pomena gre praviloma za obsežne ureditve, ki vedno posežejo v bolj ali manj poseljen prostor. Zato je treba vedno, poleg ureditev samih, načrtovati tudi ureditve na njihovem obrobju, ki omilijo vplive in »zmehčajo«, če je to mogoče, mejo med načrtovano prostorsko ureditvijo in obstoječimi naselji ali krajino. Pri tem gre lahko tudi za prostorske ureditve, ki niso državnega pomena, jih je pa treba načrtovati sočasno oz. skupaj z njimi, s čemer se zagotavlja kakovostna in celostna obravnava prostora, ali pa gre za primere, kjer je zaradi izvedbe osnovne prostorske ureditve treba zagotoviti tudi spremljajoče ureditve, kot npr. deponije izkopanega ali gradbenega materiala. Ker gre pri prostorskih ureditvah državnega pomena praviloma tudi za posege z vplivi na okolje, je treba skupaj s temi ureditvami načrtovati tudi omilitvene ali izravnalne ukrepe v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja ali ohranjanje narave. Za izvedbo vseh omenjenih posegov je treba določiti ustrezne prostorske izvedbene pogoje, ki predstavljajo podlago za izdelavo projektne dokumentacije v skladu s predpisi, ki urejajo graditev.

Ker gre v grobem za dva tipa prostorskih ureditev, ki zahtevajo različno obravnavo, lahko državno prostorsko načrtovanje poteka na dva načina: prvi način predstavlja klasični način priprave prostorskega izvedbenega akta (DPN), ki je podlaga za pripravo projektne dokumentacije in za izdajo gradbenega dovoljenja. Z DPN se na določenem območju načrtujejo take prostorske ureditve državnega pomena, katerih postopna izvedba je predvidena v daljšem časovnem obdobju (dolgoročno), za katere posamezne funkcionalno zaključene celote se ločeno in časovno neodvisno pripravi projektna dokumentacija in pridobijo potrebna dovoljenja v skladu s predpisi, ki urejajo graditev, ko se za to (v skladu s področnimi razvojnimi načrti) pokaže možnost ali potreba, torej lahko tudi več let po sprejemu DPN. Izvedba posamezne vsebinsko zaključene etape je možna tudi takrat, ko je znan investitor njene izvedbe, pri čemer gre lahko na območjih takih ureditev tudi za več različnih investitorjev izvedbe načrtovanih prostorskih ureditev. DPN je torej prvenstveno namenjen za načrtovanje prostorskih ureditev, katerih celotna izvedba ni predvidena naenkrat, ampak postopno in dolgoročno. Take ureditve so npr. pristanišča, ki poleg pristaniške infrastrukture zajemajo tudi skladiščne površine, terminale in druge manipulativne površine, katerih izvedba je predvidena v skladu s potrebami in letnimi načrti razvoja, včasih tudi šele, ko se pojavi investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve, ki je za izvedbo določenih prostorskih ureditev zainteresiran. Podobne prostorske ureditve so tudi letališča, razna skladišča in območja (cone) zanje, ureditve s področja obrambe

države ter ureditve na zavarovanih območjih ohranjanja narave in kulturnih spomenikov – skratka vse take ureditve, katerih izvedba ni predvidena v celoti v eni etapi – z enim dovoljenjem. Drugi način predstavlja ti. združen postopek načrtovanja in dovoljevanja, ki obsega vsaj postopek priprave dokumentacije za pridobitev ti. celovitega dovoljenja in sam (upravni) postopek izdaje tega dovoljenja. Ker pa se dokumentacija pripravi za izbrano varianto, je treba, če varianta načrtovane prostorske ureditve še ni bila predhodno izbrana (npr. v regionalnem prostorskem planu), v združen postopek vključiti tudi primerjavo variant in izbor najustreznejše. V takem primeru se v združenem postopku najprej izvede postopek izbora variante, nadaljuje se s postopkom priprave potrebne dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja, in zaključi s samimi upravnim postopkom, katerega rezultat je izdano (celovito) dovoljenje za izvedbo.

Združen postopek se izvede takrat, kadar je za načrtovano prostorsko ureditev državnega pomena znan investitor njene izvedbe in namerava ta investitor za celotno načrtovano prostorsko ureditev pridobiti eno celovito dovoljenje. Ta postopek je namenjen takim prostorskim ureditvam državnega pomena, ki jih je treba umestiti in njihovo izvedbo dovoliti v enem kosu in enemu znanemu investitorju njene izvedbe. To velja tudi v primerih, kadar se v združenem postopku načrtujeta dve ali več prostorskih ureditev državnega pomena ali več povezanih ureditev, za izvedbo katerih sta zadolžena dva ali več investitorjev. Ker pa gre tudi pri takih prostorskih ureditvah državnega pomena velikokrat za zelo obsežne ureditve, ki jih je treba prav zaradi njihove zahtevnosti in obsega projektirati in dovoljevati po več funkcionalno zaključenih enotah (npr. izbrana varianta ceste se pri projektiranju razdeli na več obvladljivih odsekov npr. od priključka do priključka, ki pa še vedno predstavlja funkcionalno zaključen del, ki lahko funkcionira neodvisno od ostalega dela trase), je prav za določeno linijsko infrastrukturo dopuščena tudi izjema: da se lahko za eno varianto pripravi več funkcionalno zaključenih sklopov potrebne dokumentacije in da se za vsako od teh pridobi eno celovito dovoljenje.

V zadnjem odstavku je določeno razmerje med državnim prostorskim izvedbenim načrtovanjem in prostorskim strateškim načrtovanjem, ki se izvede na hierarhično višjem nivoju: z državnim prostorskim načrtovanjem se praviloma načrtujejo prostorske ureditve državnega pomena, katerih zasnove so bile predhodno že usklajene in dogovorjene v regionalnem prostorskem planu ali akcijskem programu za izvajanje Strategije (prostorski strateški akti). Ker pa ni nujno, da se bodo za vse zasnove prostorskih ureditev državnega pomena izvedle vse stopnje postopka ali dosegle vse odločitve, je v skladu z načelom ekonomičnosti postopkov, s tem odstavkom omogočeno, da se že izvedene faze in odločitve v postopku državnega prostorskega načrtovanja ne ponavljajo, če so bile smiselno že izvedene ali sprejete na način, kot jih predvideva ta zakon, npr.: če je bila pri pripravi regionalnega prostorskega plana že dosežena odločitev o najustreznejši varianti, ki je bila tudi ustrezno okoljsko presojana, te faze in odločitve v postopku državnega prostorskega načrtovanja ni treba ponavljati. Če pa so bile v postopku priprave regionalnega prostorskega plana le določene izvedljive variante prostorske ureditve državnega pomena, pa je s tem opravljena začetna faza državnega prostorskega načrtovanja, ko je treba v pobudi za državno prostorsko načrtovanje utemeljiti nabor variant, ki jih bo nato treba v fazi vrednotenja in primerjave variant (študija variant) tudi medsebojno primerjati.

K 79. členu (vsebina državnega prostorskega načrtovanja)

Ta člen v prvih treh odstavkih predpisuje obvezne vsebine vsakega od aktov: DPN, najustreznejše variante in celovitega dovoljenja. V četrtem odstavku pa določa, kako se določijo območja DPN, najustreznejše variante in celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, in sicer njegov tehnični vidik: določeno mora biti tako, da ga bo mogoče grafično prikazati v nepremičninskih evidencah (evidence, ki se o nepremičninah in njihovih sestavinah vodijo na podlagi predpisov o evidentiranju nepremičnin; to so zemljiški kataster, kataster stavb in register prostorskih enot; če so območja prikazana v nepremičninskih evidencah, jih je možno tudi prikazati v prostoru). Območje se določi glede na načrtovano prostorsko ureditev, in sicer tako območje zajame vse, kar je treba na koncu izvesti. Določitev obsega oz. velikosti območja je vezana na količino znanih podatkov v posameznem postopku ali njegovi fazi ter glede na podrobnost strokovnih podlag. To pomeni, da se v začetnih fazah območje določi širše, saj je treba upoštevati tveganja, ki lahko nastanejo v fazi/aktu, ki sledi. V kasnejših fazah oz. v postopkih, ki sledijo pa se skladno s podrobnejšimi strokovnimi podlagami lahko določi ožje območje.

K 80. členu (udeleženci postopka državnega prostorskega načrtovanja):

Člen (upoštevajoč, da so nosilci urejanja prostora generalno že urejeni in določbe veljajo tudi za ta postopek) opredeljuje ostale ključne udeležence pri izvedbi postopka državnega prostorskega načrtovanja. Opredelitev je specialna, saj zakon najprej določa te udeležence generalno in nadalje določa, da se ti udeleženci določijo v posameznih poglavjih tega zakona, ki urejajo pripravo posameznih prostorskih aktov.

Pobudnik je tista oseba, ki predlaga izvedbo postopka prostorskega načrtovanja (ustrezno ministrstvo). Na nivoju državnega prostorskega načrtovanja je vloga in osnovna naloga ministrstev, da (v imenu države) načrtujejo prostorske ureditve državnega pomena. Zato je pobudnik praviloma tudi plačnik stroškov priprave ustrezne dokumentacije v postopku priprave in sprejetja DPN oziroma v postopku izbora najustreznejše variante (v skladu z definicijo iz 42. člena: investitor), razen, če za pripravo akta ne stoji znan investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve, na katerega lahko v dogovoru z njim pobudnik prenese te stroške (prvi odstavek).

Ministrstvo pristojno za prostor usklajuje in vodi postopke priprave DPN, postopke izbora najustreznejše variante (drugi odstavek) in postopke izdaje celovitega dovoljenja (tretji odstavek).

V četrtem odstavku je definicija investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve prvenstveno vezana na postopek priprave dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja, kjer poda pobudo za njeno pripravo, in postopek izdaje celovitega dovoljenja, kjer poda vlogo za njegovo izdajo. V tej fazi je vloga investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve bistveno drugačna, saj gre za predhodni postopek pred izdajo dovoljenja, ki se glasi na investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve, ne na ministrstvo/pobudnika. Celovito dovoljenje se izda v upravnem postopku, kjer je vloga investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve jasno določena (zato zanj veljajo tudi pogoji, ki jih za investitorja gradnje določajo predpisi, ki urejajo graditev), v postopku priprave dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja pa država (ministrstvo, pristojno za prostor in ostala pristojna ministrstva) nudi investitorju izvedbe načrtovane prostorske ureditve podporo pri pripravi te dokumentacije.

Med udeleženci so v petem odstavku naštetih pogoji za prigrasitev udeležbe v upravnem postopku izdaje celovitega dovoljenja.

Šesti in sedmi odstavek pa določata izdelovalce dokumentacije, ki nastane v postopku državnega prostorskega načrtovanja (izdelovalca dokumentacije za izbor najustreznejše variante ter izdelovalce dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja). Predvsem za izdelovalce dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja je bilo treba določiti pristojnosti in odgovornosti za pripravo te dokumentacije. Dokumentacija ima namreč tri sestavne dele, katerih izdelovalci so določeni bodisi s tem zakonom (sestavni del dokumentacije, ki bo na podlagi celovitega dovoljenja imel učinek DPN) bodisi s področni predpisi (Gradbeni zakon za izdelavo projektne dokumentacije, ki je podlaga za odločanje o vsebinah gradbenega dovoljenja, ter Zakon o varstvu okolja za izdelavo poročila o vplivih na okolje).

K 81. členu (dopustne dodatne prostorske ureditve)

Ker se v praksi mnogokrat izkaže potreba, v območju veljavnega državnega prostorskega izvedbenega akta (DPN ali celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN) pa možnost in razpoložljiv prostor, da bi se v območje takega akta umestila kakšna prostorska ureditev (bodisi državnega, bodisi lokalnega pomena), ki s samim aktom ni bila načrtovana, umestitev takšne ureditve pa z vidika s tem aktom načrtovane ali na njegovi podlagi celo že izvedene prostorske ureditve ni problematična, zakon dopušča možnost reševanja tudi takšnih situacij. Z izvedbo takih prostorskih ureditev se v postopku izdaje gradbenega dovoljenja seznanijo stranke v postopku.

Tipičen takšen primer je prečkanje območja veljavnega državnega prostorskega akta s komunalnim vodom, ki predstavlja občinsko gospodarsko javno infrastrukturo. Ker gre za prostorsko ureditev občinskega pomena, ta s takim aktom posledično ni načrtovana. V tem primeru tako občini ostane zgolj to, da skladno s tem zakonom državo zaprosi za možnost načrtovanja prostorskih ureditev lokalnega pomena na območju DPN ali na območju celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN. V ta namen zakon določa, da lahko občina v skladu s tem členom pristopi neposredno h gradnji takšne ureditve, seveda pod določenimi pogoji. Ti so določeni v prvem odstavku, njihov namen pa je ta, da se

omeji tako nabor prostorskih ureditev in posegov v prostor, ki jih je možno umeščati na območje DPN ali območju celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN po tem členu, kot tudi ta, da se skozi sistem mnenj zavaruje načrtovano prostorsko ureditev državnega pomena.

Skupaj z možnostjo načrtovanja prostorskih ureditev lokalnega pomena na območju DPN ali na območju celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, in pa učinki DPN (določitev delov ali ureditev občinskih prostorskih aktov, ki jih DPN spreminja), predstavlja ta rešitev enega od načinov, kako z DPN ali celovitim dovoljenjem v delu, ki ima učinek DPN, čim manj invazivno posegati v prostor občin ter v njihove pristojnosti in prostorske akte.

Vendar pa ta člen ni namenjen izključno umeščanju prostorskih ureditev lokalnega pomena v prostor, temveč tudi drugih prostorskih ureditev, ki izpolnjujejo predpisane pogoje in ki jih je zaradi smotrne uporabe prostora smiselno umeščati v območje DPN ali celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN. Primer takšnega umeščanja je postavljanje fotovoltaičnih celic na protihrupne ograje avtocest ali pa na brežine nasipov, po katerih potekajo le-te, kar so poznani primeri iz tujine.

Ker gre za umeščanje prostorskih ureditev, ki z DPN ali celovitim dovoljenjem, ki ima učinek DPN, niso načrtovane, člen določa, da se s pozitivnim mnenjem za njihovo umestitev šteje, da je izkazana skladnost s prostorskim aktom.

Določbe tega člena se uporabljajo tudi za območja obstoječih državnih (izvedbenih) prostorskih aktov, saj je ta rešitev zaradi smotrne izrabe prostora in postopkovne racionalnosti dobrodošla tudi v njihovih območjih.

K 82. členu (načrtovanje prostorskih ureditev lokalnega pomena)

V tem členu je določeno, da lahko v območju DPN, območju izbora najustreznejše variante ali celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, pod posebnimi pogoji občina načrtuje tudi prostorske ureditve lokalnega pomena. Gre za zakonsko določbo, ki sta jo vsebovala že ZPNačrt in ZUPUDPP, in ki se je izkazala za koristno. Njen namen je omogočiti racionalnejšo rabo prostora v območjih prostorskih ureditev državnega pomena s tem, da se v teh območjih, ki so bila do sedaj pridržana izključno državi, in to tudi še potem, ko je bila državna prostorska ureditev že izvedena, omogoči načrtovanje tudi občini. V tem členu so določeni pogoji, pod katerimi je to možno in določen postopek, po katerem občina od vlade pridobi privoljenje za takšno načrtovanje. Ta člen tudi določa, da se območje takega DPN, območja izbora najustreznejše variante ali celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, lahko spremeni (praviloma se lahko le zmanjša, ne pa tudi poveča) le s spremembo in dopolnitvijo po kratkem postopku v skladu s tem zakonom, saj so vse stopnje postopka načrtovanja, vključno s seznanitvami javnosti opravljene v postopku priprave prostorskega akta, s katerim občina načrtuje na območju DPN, območju izbora najustreznejše variante ali na območju celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN. Izdano soglasje seveda ne šteje za mnenje k samim prostorskim ureditvam lokalnega pomena, ki jih bo občina na območju DPN, območju izbora najustreznejše variante ali območju celovitega dovoljenja v delu, ki ima učinek DPN, načrtovala. Prav tako predhodni pogoji, ki bi jih eventualno določila vlada, ne štejejo za smernice ali mnenje nosilcev urejanja prostora v postopku priprave občinskega prostorskega akta.

K 83. členu (načrtovanje prostorskih ureditev skupnega pomena)

Člen določa, da lahko država (v njenem imenu ministrstvo, pristojno za prostor), če občina izkaže tak interes, nanjo prenese načrtovanje določene prostorske ureditve iz državne pristojnosti (s podpisom dogovora), če je občina za to ustrezno strokovno usposobljena in če je glede na povezanost prostorske ureditve državnega pomena s prostorsko ureditvijo lokalnega pomena to primerneje (npr. priprava prostorskega akta za obvoznico določenega naselja ali priključka na območju naselja). Definicija prostorskih ureditev skupnega pomena je določena v členu tega zakona, ki določa prostorske ureditve. V tem primeru deluje kot podaljšana roka države. Tak akt mora ministrstvo, pristojno za prostor pred njegovim sprejemom potrditi. Enak princip velja tudi, če bi se o načrtovanju ti. prostorske ureditve skupnega pomena dogovorili država in več občin. V primeru, da se taka prostorska ureditev skupnega pomena načrtuje z občinskim prostorskim izvedbenim aktom, ministrstvo tega potrdi v postopku, ki je v skladu s tem zakonom določen za izdajo mnenja k tem

aktom. Ta člen ne ureja morebitnih drugih medsebojnih obveznosti, ki bi jih občina v takem primeru sklenila npr. z investitorjem izgradnje načrtovane prostorske ureditve ali ministrstvom, v katerega pristojnost spada taka prostorska ureditev, če ti ocenijo, da so taki dogovori glede priprave in financiranja strokovnih podlag, priprave prostorskega izvedbenega akta in glede morebitnih drugih obveznosti potrebni. Jih pa seveda tudi ne onemogoča.

K 84. členu (pobuda za državno prostorsko načrtovanje)

Postopek državnega prostorskega načrtovanja temelji na postopku priprave državnega prostorskega načrta brez postopka presoje vplivov na okolje v skladu z ZUPUDPP. Tako priprava DPN kot postopek izbora najustreznejše variante v združenem postopku se začneta na podlagi pobude, ki jo poda ministrstvo, v katerega delovno področje spada prostorska ureditev državnega pomena, za načrtovanje katere daje pobudo. Če je pobuda dana za združen postopek načrtovanja in dovoljevanja in če je bila najustreznejša varianta že izbrana, se taka pobuda šteje za pobudo za pripravo dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja, ki se obravnava v skladu z določbami tega zakona o začetku postopka izdelave dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja in se zanjo skupni del postopka državnega prostorskega načrtovanja ne izvede.

V drugem odstavku je določeno, da mora biti pobuda utemeljena z odločitvami v nadrejenih dokumentih, da mora obsegati določeno vsebino: da mora vsebovati določene podatke, ki so pomembni za odločanje o vrsti postopka, ki ga bo za načrtovanje prostorske ureditve državnega pomena treba izvesti, ter obvezni prilogi (osnutek načrta sodelovanja javnosti in podrobnega časovnega načrta). Podrobneje bo vsebina pobude določena s podzakonskim predpisom.

Tretji odstavek zahteva od ministrstva za prostor, da preveri popolnost pobude, saj je le popolna dokumentacija lahko podlaga za nadaljnje delo z njo. Popolna pobuda se namreč javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in v skladu s šestim in sedmim odstavkom tega člena nosilci urejanja prostora, vsak s svojega delovnega področja, priskrbijo konkretne smernice, vse podatke iz njihove pristojnosti ter druge eventualne usmeritve za načrtovane prostorske ureditve. Z objavo v prostorskem informacijskem sistemu ima javnost možnost na pobudo dati predloge in pripombe, poleg tega pa lahko pripravljavec, pobudnik oziroma investitor, če ni pobudnik tisti, ki naroči prostorski akt, vključijo javnost v postopek državnega prostorskega načrtovanja tudi z organizacijo posvetov, delavnic itd. (osmi odstavek).

Četrty odstavek določa, da pobuda šteje za dokument identifikacije investicijskega projekta po predpisih o javnih finančah, če se pobuda nanaša na investicijski projekt v skladu s predpisi, ki urejajo javne finance (in je pobudnik oz. investitor uporabnik javnih financ). S tem se ohranja povezljivost dokumentacije s področja prostorskega načrtovanja in dokumentacije na področju javnih financ.

Peti odstavek ureja tudi situacijo, ko pripravljavec za eno območje prejme več pobud. Pripravljavcu daje možnost, da odloči o združitvi teh pobud, pobudnikom pa nalaga obveznost, da jih v tem primeru združijo.

K 85. členu (analiza smernic, načrt sodelovanja javnosti in časovni načrt)

Po analizi in tehtanju vseh pridobljenih podatkov in informacij je mogoče ustvarili pravo sliko glede zahtev, ki jih pred pripravljavca, pobudnika oziroma investitorja in ostale udeležence državnega prostorskega načrtovanja postavlja lokacija in ostali vidiki predlagane prostorske ureditve, tako da bo moč sprejeti ustrezen sklep in v njem odrediti prave nadaljnje korake. Prvi odstavek določa okvirno vsebino analize smernic (podrobneje bo določena s pravilnikom). Vzporedno s pripravo te dokumentacije pa mora ministrstvo, pristojno za okolje, na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, odločiti o tem, ali je treba v postopku državnega prostorskega načrtovanja izvesti tudi celovito presojo vplivov na okolje. Pri tem je novost možnost vključitve Komisije za prostorski razvoj Vlade RS, če je glede na nedorečeno vsebino ali obveznosti v analizi smernic to potrebno.

Skupaj z analizo smernic pobudnik (oziroma investitor) pripravi tudi načrt sodelovanja javnosti, v katerem zastavi aktivnosti povezane z obveščanjem in sodelovanjem javnosti, evidentira strokovno in

drugo javnost, ki bi jo bilo treba v postopek državnega prostorskega načrtovanja vključiti, ter določi tudi svojo kontaktno osebo. S takim načrtom se aktivno obravnava javnost kot relevantnega sogovornika v procesu nastajanja akta in se lahko ustrezno pripravi na vse aktivnosti, ki jih bo moral v zvezi s tem opraviti. Zakon namreč določa le minimalni nabor sodelovanja javnosti, s tem načrtom pa se ga nadgradi in prilagodi konkretnim načrtovalskim izzivom.

Tretji dokument, ki se v postopkih priprave državnih prostorskih načrtov pripravlja že sedaj, je terminski oz. časovni načrt priprave akta, ki se na začetku priprave zastavi z vnosom vseh zakonskih rokov ter pogodbenih rokov, ki jih pobudnik oziroma investitor dogovori z izdelovalci dokumentacije. Časovni načrt omogoča vpogled v potek in trajanje procesa.

Tudi vsebina načrta sodelovanja javnosti in časovnega načrta priprave dokumentacije bo podrobneje določena s pravilnikom. Vsi ti dokumenti dajejo informacije, ki so potrebne za pripravo sklepa o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja, kot ga določa ta zakon. Ne glede na to pa to niso dokumenti, ki bi zgolj nastali na začetku postopka državnega prostorskega načrtovanja, ampak je potrebno njihovo sprotno spremljanje in dopolnjevanje, saj je namen, da se v prostorskem informacijskem sistemu objavljajo ažurne informacije o postopku.

K 86. členu (sklep o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja)

Člen določa podlage za pripravo sklepa o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja, nosilca njegove priprave (prvi odstavek) in njegovo vsebino (drugi odstavek). Med drugim je treba v sklepu navesti tudi vrsto postopka državnega prostorskega načrtovanja: ali se bo glede na kriterije iz 78. člena postopek po izvedbi skupnega dela nadaljeval s pripravo in sprejetjem DPN ali z izborom najustreznejše variante ter pripravo dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja in njegovo izdajo.

Poudariti velja, da je v drugem odstavku zahtevana vsebina minimum, ki mora biti vsebovan v sklepu, vsekakor pa so vanj lahko vključene tudi druge vsebine, ki so pomembne z vidika izvedbe postopka državnega prostorskega načrtovanja in financiranja dokumentacije, potrebne za njegovo izvedbo (npr. časovni potek postopka ipd.). Vsebine sklepa glede financiranja DPN se nanašajo na financiranje DPN in njegovih strokovnih podlag, ne pa same izvedbe v njem načrtovanih ureditev.

Sklep o izvedbi državnega prostorskega načrtovanja pripravi pripravljavec in ga uskladi s pobudnikom, sprejme pa ga vlada. Sklep (vključno z območjem izvedljivih variant) je treba javno objaviti v prostorskem informacijskem sistemu ter o tem seznaniti udeležence konkretnega postopka (to so tako pobudnik oziroma investitor kot tudi nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo v konkretnem postopku).

Po sprejetju sklepa imata pobudnik ali pripravljavec možnost vladi predlagati sprejem začasnih ukrepov za zavarovanje urejanja prostora v skladu s tem zakonom.

Po sprejetju sklepa oz. na njegovi podlagi pobudnik ali investitor prične z izdelavo študije variant, okoljskega poročila in drugih strokovnih podlag. Poskrbi lahko tudi za ureditev mej. V ta namen mu zakon omogoča dostop na zemljišča, pri čemer lahko opravlja tudi dela, povezana s cenitvijo nepremičnin. Najmanj osem dni pred izvedbo teh del mora lastnike zemljišč o tem pisno obvestiti, ti pa morajo njemu ali pooblaščenim osebam dovoliti dostop nanje, pri čemer je pobudnik oziroma investitor lastniku zemljišča dolžan plačati odškodnino za morebitno škodo, ki nastane pri izvajanju ti. pripravljalnih del. Pobudnik oziroma investitor pri organu, pristojnemu za geodetske zadeve, vloži zahtevo za evidentiranje urejene meje ali zahtevo za parcelacijo, ta postopka pa se izvedeta kot geodetska storitev v skladu z zakonom, ki ureja geodetsko dejavnost in zakonom, ki ureja evidentiranje nepremičnin.

Člen v zadnjem odstavku še določa, da sta pobudnik in pripravljavec do uveljavitve DPN ali izbora najustreznejše variante dolžna spremljati pripravo občinskih prostorskih aktov v območju teh aktov, ki se pripravljajo, in sicer da se z njihovo pripravo ne onemogoči načrtovanje ali izvedba načrtovane prostorske ureditve. Občine o postopkih priprave takih prostorskih aktov obveščajo pobudnika in pripravjavca.

K 87. členu (študija variant in predlog najustreznejše variante)

Člen ureja nadaljevanje skupnega dela postopka državnega prostorskega načrtovanja po pridobljenih vhodnih podatkih in določitvi udeležencev v postopku ter njihovih nalog. Namen študije variant je, da se obravnavajo in uskladijo različne potrebe, interesi ter javne koristi razvoja in varstva, povezane z načrtovano prostorsko ureditvijo, pri tem pa si je treba prvenstveno prizadevati, da se poišče sprejemljiva varianta. Izdelajo se vse strokovne podlage, ki so potrebne za vrednotenje in primerjavo variant iz predpisanih vidikov ter za določitev izvedljivih variant - če je treba izvesti celovito presojo vplivov na okolje oziroma presojo sprejemljivosti, se v študiji variant vrednotenje z varstvenega vidika izvede z okoljskim poročilom (tretji odstavek). Zakon tudi omogoča, da se prostorske ureditve ne načrtujejo v variantah, če za to obstajajo utemeljeni razlogi, vendar je treba rešitev vseeno presoditi iz enakih vidikov, kot so predvideni za variante, saj bo le tako ugotovljena njena sprejemljivost in izvedljivost. Nadalje določa, da se najustreznejša varianta predlaga s sinteznim vrednotenjem (prvi odstavek). Študija variant mora poleg samega predloga najustreznejše variante, podati tudi predloge za potrebne optimizacije in usmeritve za nadaljnjo pripravo dokumentacije.

Prvenstveno si je treba prizadevati, da se v študiji variant poišče varianta, ki je sprejemljiva za vse. Ker pa to vedno ni možno, zakon po novem omogoča, da se v študiji variant obravnavajo take variante, pri katerih lahko ena javna korist prevlada nad drugo. Postopek, ki ga na novo ureja ta zakon, je treba izvesti preden se nadaljuje priprava akta (drugi odstavek).

Zakon v četrtem odstavku usklajuje pripravo investicijske dokumentacije, če je investitor uporabnik javnih financ, in sicer enači študijo variant s predinvesticijsko zasnovo, kot jo določajo predpisi s področja javnih financ.

V petem odstavku se nahajajo določbe, ki omogočajo vključitev javnosti v sam proces primerjave in predlaganja izbora najustreznejše variante. Vključitev javnosti v pripravo študije variant sicer ni obvezna, je pa priporočljiva, ko so vse opcije še odprte. Ne glede na to pa je smiselno omogočiti, da se javnost vključi, kadar je to zaradi obsega, zahtevnosti ali drugih razlogov to potrebno. Prav tako ta odstavek omogoča seznanitev in usklajevanje interesov z nosilci urejanja prostora, šesti odstavek pa nalaga javno objavo rezultatov študije variant, pri čemer se, če se študija variant izdeluje v združenem postopku, javno objavi tudi osnutek uredbe o najustreznejši varianti. O javni objavi se seznanijo udeleženci konkretnega postopka (to so tako pobudnik oziroma investitor kot tudi nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo v konkretnem postopku).

Sedmi odstavek omogoča, do kdaj še lahko pride do spremembe vrste postopka, kot je bila prvotno določena s sklepom o izvedbi, ne da bi bilo treba katerokoli od že izvedenih faz ponavljati. Glede na to, da so znani kriteriji za določitev ustreznega postopka, je treba tako spremembo ustrezno utemeljiti.

K 88. členu (odziv na študijo variant)

Po izdelavi študije variant in predlogu najustreznejše variante se najprej organizira javna razgrnitev in obravnava študije variant s predlogom najustreznejše variante in okoljskega poročila, če je bilo izdelano. Če se študija variant izdeluje v združenem postopku, je treba razgrniti in obravnavati tudi osnutek uredbe o najustreznejši varianti. Ta člen obravnava pravice in dolžnosti javnosti ter nosilcev urejanja prostora glede razgrnjenega gradiva. Javnost ima pravico podajati pripombe in predloge na vsa razgrnjena gradiva, pripravljavec in pobudnik pa se morata do njih opredeliti (prvi odstavek). Državni in lokalni nosilci urejanja prostora podajo mnenja o upoštevanju njihovih smernic in zahtev, ki jih za načrtovanje določajo področni predpisi (drugi in četrti odstavek). Nosilci, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, se hkrati opredelijo tudi do ustreznosti okoljskega poročila, če se do tega še niso opredelili (drugi odstavek). Predvideva se, da se lahko v določenih primerih o ustreznosti okoljskega poročila opredelitev zahteva že pred javno razgrnitvijo, sicer pa najkasneje do njenega zaključka oz. do poteka roka za podajo mnenj. Tretji odstavek določa ravnanja ob morebitni vključitvi države članice EU. Peti odstavek pa pripravljavcu omogoča, da lahko določi tudi daljše roke za podajo mnenj, če je to glede na obseg in zahtevnost razgrnjene dokumentacije potrebno.

Šesti odstavek nalaga, da se odzivi na študijo variant in predlog najustreznejše variante presodijo, opravi morebitno dodatno usklajevanje interesov, in zaključki upoštevajo pri nadaljnji pripravi dokumentacije.

Po vseh opravljenih aktivnostih iz tega člena se postopek državnega prostorskega načrtovanja nadaljuje s pripravo in sprejetjem DPN ali s postopkom izbora najustreznejše variante ter preostalimi stopnjami združenega postopka načrtovanja in dovoljevanja (sedmi odstavek).

K 89. členu (priprava predloga DPN)

V prvem odstavku je omogočeno, da se vlada z mnenjem opredeli do predloga najustreznejše variante, če je to potrebno zaradi nadaljnje priprave DPN (veliki stroški investicije, dolgotrajnost postopka,...). Mnenje je smiselno izdati takrat, kadar so nosilci urejanja prostora k predlogu najustreznejše variante podali pozitivna mnenja, nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, pa so tudi že podali preliminarno mnenje, da so vplivi predloga najustreznejše variante na okolje sprejemljivi. Mnenje vlade ni zavezujoče, če se v nadaljevanju priprave DPN in v okviru celovite presoje vplivov na okolje, ki v trenutku izdaje mnenja še ni zaključena, ugotovijo neustrezni oz. škodljivi vplivi. Zoper mnenje ni mogoča pritožba ali upravni spor, ampak je pravno varstvo zagotovljeno zoper končen prostorski izvedbeni akt (torej DPN).

V drugem odstavku člen določa, da se na podlagi dopolnjene študije variant s predlogom najustreznejše variante lahko za najustreznejšo varianto (s pomočjo optimizacij iz okoljskega poročila, če je bilo pripravljeno) izdelajo podrobnejše idejne rešitve in dodatne strokovne podlage, če je glede na namen DPN to smiselno ali potrebno. Predlog DPN naj prostorsko ureditev umesti le s tolikšno natančnostjo, kot je nujno potrebna za projektno obdelavo teh ureditev tudi po preteku več let od sprejema DPN. DPN je namreč namenjen postopnemu in dolgoročnemu izvajanju načrtovanih prostorskih ureditev, njegove določbe pa morajo omogočati tudi v trenutku priprave DPN še neznane posege v prostor (oziroma so lahko neznani končna vsebina, obseg oziroma tehnologija). Zato je treba presoditi, kako natančno bo DPN take posege določal ali dopuščal, saj se lahko v času njegovega izvajanja spremenijo tako potrebe kot tudi npr. tehnologija, in je smiselno prostorske ureditve z DPN načrtovati le toliko podrobno, da bodo v bodoče omogočene izvedbe tudi takih sprememb, ne da bi bilo treba pred tem pripraviti spremembe DPN. To pomeni, da naj se določijo nujni robni pogoji, ki jih ni dovoljeno preseči kljub spremenjenim potrebam. Tretji odstavek zahteva objavo predloga DPN in okoljskega poročila, če je bilo izdelano, v na portalu prostorskega informacijskega sistema.

Četrti in peti odstavek nalagata nosilcem urejanja prostora, da k objavljenim gradivom podajo mnenja, v katerih se opredelijo do upoštevanja njihovih smernic ali, če smernice niso bile dane, ali so bile upoštevane vse zahteve, ki jih za načrtovanje prostorske ureditve določajo področni predpisi, dopuščata pa, da podajo tudi projektne pogoje, kot jih določajo predpisi s področja graditve. Šesti odstavek pa pripravljavcu omogoča, da lahko določi tudi daljše roke za podajo mnenj, če je to glede na obseg in zahtevnost razgrnjene dokumentacije potrebno.

Člen v sedmem odstavku nalaga uskladitev in eventualno dopolnitev dokumentacije ter, če na podlagi mnenj nastanejo spremembe, tudi objavo spremenjenih rešitev v prostorskem informacijskem sistemu. Odstavek nadalje omogoča vključitev Komisije za prostorski razvoj Vlade RS, če je glede na nedorečeno vsebino predloga DPN to potrebno.

V osmem odstavku nalaga ministrstvu, pristojnemu za okolje, da na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, odločiti o sprejemljivosti vplivov izvedbe DPN na okolje oziroma o presoji sprejemljivosti. O tem mora odločiti preden vlada sprejme uredbo o DPN.

K 90. členu (sprejetje DPN)

Pripravljavec in pobudnik pošljeta DPN vladi v obravnavo in sprejetje. Vlada sprejme DPN z uredbo.. V drugem odstavku nalaga sočasno objavo uredbe v Uradnem listu RS ter DPN v prostorskem informacijskem sistemu. Glede na to, da se z vzpostavitvijo prostorskega informacijskega sistema ponuja možnost, da se pomanjkljivost objavljanja grafičnih delov DPN ustrezno uredi in se celotna vsebina DPN objavlja v njem. Tak pristop pa omogoča tudi drugačen splošen pristop k objavi DPN. Ti so praviloma zelo obsežni, in zaradi nezmožnosti objave grafičnih delov marsikdaj težje berljivi ali razumljivi in celo dostopni. Prostorski informacijski sistem omogoča, da se akt v celoti, torej s tekstualnim in grafičnim delom, objavi na njegovem portalu, kjer je na voljo za seznanitev in nadaljnjo

uporabo. V Uradnem listu RS pa se objavi samo še ti. razglas o objavi DPN v prostorskem informacijskem sistemu. Ta razglas mora poleg samega dejstva, da je DPN objavljen in kje je na voljo (Uradni list RS, ki je objavljen spletno, bo v tem primeru vseboval že aktivno povezavo na ustrezno spletno mesto v prostorskem informacijskem sistemu), vsebovati tudi popis vsebin in prilog, prehodne določbe, seznam prostorskih aktov, ki jih razveljavlja (končne določbe) in uveljavitveni rok.

Člen v tretjem odstavku ustvarja domnevo, da so z dnem uveljavitve DPN (delno ali v celoti) spremenjeni prostorski akti občin, ki jih območje DPN prekrije. Ta rešitev je potrebna, da se izognemo nejasnostim, ki jih lahko povzročijo nasprotujoče se določbe DPN ter občinskih prostorskih aktov. Določa pa tudi, da je na območju DPN izkazana javna koristi (četrti odstavek)

K 91. členu (prenehanje veljavnosti DPN)

Člen določa pogoje za prenehanje veljavnosti DPN ter postopke, ki jih morata v zvezi s tem izvesti država in občina: ali to ugotovi država sama (izvedenost v skladu s predpisi, ki urejajo graditev) in če je to območje uredila z državnim prostorskim redom ali drugim izvedbenim prostorskim aktom države, ali pa na podlagi prostorskega akta, ki ga sprejme občina na podlagi soglasja v skladu s tem zakonom.

K 92. členu (kratek postopek sprememb in dopolnitev DPN):

Kratek postopek sprememb in dopolnitev je postopek, ki ne predstavlja novih načrtovalskih vsebin in odločitev, temveč gre za odpravo neskladij med grafičnim in tekstualnim delom DPN, ali za uskladitev DPN in naknadno sprejetih sorodnih predpisov, ki vplivajo na izvedbo določb DPN, kakor tudi za odpravo raznih napak.

Kratek postopek sprememb in dopolnitev DPN je postopek, v katerem ni potrebno izvesti nobene faze priprave DPN, ampak pripravljavec in pobudnik podata predlog njegovih sprememb in dopolnitev na vlado, ki jih sprejme z uredbo. Naveden je ozek nabor primerov, dodan je pa tudi pogoj, da takega postopka ni možno uporabiti, če bi spremembe terjale izvedbo celovite presoje vplivov na okolje, saj bi to impliciralo vsebinske spremembe.

K 93. členu (postopek izbora najustreznejše variante):

Če se postopek državnega prostorskega načrtovanja nadaljuje s postopkom izbora najustreznejše variante, se na podlagi eventualno dopolnjene študije variant pripravi predlog izbora najustreznejše variante in omogoča, da če vsebine niso usklajene, lahko pripravljavec ali pobudnik posredujeta v obravnavo in potrditev Komisiji za prostorski razvoj preden pošljeta uredbo v sprejem vladi.

Drugi odstavek določa, da mora ministrstvo, pristojno za okolje, na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, odločiti o sprejemljivosti vplivov izvedbe predloga najustreznejše variante na okolje oziroma o presoji sprejemljivosti. Na podlagi te odločitve lahko vlada sprejme uredbo o najustreznejši varianti.

K 94. členu (izbor najustreznejše variante):

Najustreznejša varianta se sprejme z vladno uredbo. Drugi odstavek nalaga sočasno objavo uredbe v Uradnem listu RS ter najustreznejše variante v prostorskem informacijskem sistemu, tretji, četrti in peti odstavek pa določajo namen in posledice izbora najustreznejše variante.

Četrti odstavek še določa (podobno, kot pri uveljavitvi DPN) nalogo pobudnika in pripravjavca, da spremljata pripravo občinskih prostorskih aktov v območju veljavnega izbora najustreznejše variante, in sicer da se z njihovo pripravo ne onemogoči izvedba načrtovane prostorske ureditve. Občine so dolžne oba o pripravi teh aktov obveščati.

Ker gre za prostorski režim (uredba o najustreznejši varianti določi tudi omejitve ali dopustne posege, ki veljajo na območju najustreznejše variante), je veljavnost izbora omejena na 10 let (sedmi

odstavek). Ta doba je daljša, kot jo za zavarovanje urejanja prostora omogoča Uredba o začasnem ukrepu za zavarovanje urejanja prostora v skladu s tem zakonom (največ štiri leta), vendar dovolj dolga, da lahko investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve pripravi potrebno dokumentacijo in pridobi celovito dovoljenje. Rok za izvedbo teh postopkov v skladu z Uredbo (EU) št. 347/2013 je le tri leta in pol z možnostjo maksimalnega podaljšanja za pol leta.

V skladu z osmim odstavkom se smiselno uporabljajo določbe tega zakona o izvedbi kratkega postopka sprememb in dopolnitev izbora najustreznejše variante. Uredba o najustreznejši varianti ima v skladu s petim odstavkom enak učinek glede izvajanja pripravljalnih del, kot uredba o DPN

K 95. členu (pobuda za pripravo dokumentacije):

Pobudnik za izvedbo postopka priprave dokumentacije je investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve, na katerega se bo na koncu glasilo celovito dovoljenje. Pobudo lahko poda šele po izboru najustreznejše variante, saj je izbor podlaga za nadaljevanje združenega postopka načrtovanja in dovoljevanja: za pripravo ustrezne dokumentacije (prvi odstavek).

Drugi odstavek določa bistvene vsebine pobude: iz nje morajo biti razvidni podatki, potrebni za odločanje o obsegu in natančnosti informacij, ki jih je treba zagotoviti v dokumentaciji za izdajo celovitega dovoljenja, ter podatki, potrebni za odločanje o obveznosti izvedbe presoje vplivov na okolje oziroma presoje sprejemljivosti v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja in ohranjanje narave. Pobuda vsebuje tudi osnutka načrta sodelovanja javnosti in podrobnega časovnega načrta. Podrobnejšo vsebino in obliko bo določil podzakonski predpis.

Tretji odstavek določa obvezne ukrepe ministrstva pristojnega za prostor: preveriti mora, ali ima pobuda vse potrebne podatke, in o tem obvesti investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve. Šele popolna pobuda se javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in predstavlja podlago za pridobitev pogojev za pripravo dokumentacije, ki jih morajo podati državni in lokalni nosilci urejanja prostora, državni nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri presoji vplivov na okolje, pa morajo skupaj s pogoji podati tudi mnenje ali je treba izvesti presojo vplivov na okolje oziroma presojo sprejemljivosti ter predlagajo obseg in natančnost informacij, ki morajo biti vključene v poročilo o vplivih na okolje oziroma v dodatek za presojo sprejemljivosti (četrti in peti odstavek).

Z objavo v prostorskem informacijskem sistemu ima javnost možnost na pobudo dati predloge in pripombe, poleg tega pa lahko pripravljavec in pobudnik vključita javnost v odločanje o postopku priprave dokumentacije tudi z organizacijo posvetov, delavnic itd. (šesti odstavek).

K 96. členu (analiza pogojev, načrt sodelovanja javnosti in časovni načrt):

Ta člen določa, da se tudi za pripravo analize pogojev nosilcev urejanja prostora in predlogov javnosti ter načrta sodelovanja javnosti in časovnega načrta smiselno uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za te dokumente v skupnem delu postopka državnega prostorskega načrtovanja, le da se v analizi analizirajo pogoji, podatki in predlogi javnosti, ki jih nosilci urejanja prostora podajo v skladu s prejšnjim členom, ter da mora vzporedno s pripravo te analize ministrstvo, pristojno za okolje, na podlagi mnenj nosilcev urejanja prostora, ki sodelujejo pri presoji vplivov na okolje, zavzeti tudi odločitve o tem, ali je treba v postopku priprave dokumentacije in postopku izdaje celovitega dovoljenja izvesti tudi presojo vplivov na okolje, ter določi obseg in natančnost informacij, ki morajo biti vključene v poročilo o vplivih na okolje. Tudi tu je določena možnost vključitve Komisije za prostorski razvoj, če je glede na nedorečeno vsebino analize pogojev oz. obveznosti izhajajoč iz nje to potrebno.

K 97. členu (sklep o pripravi dokumentacije):

Člen določa podlage za pripravo sklepa o pripravi dokumentacije, nosilca njegove priprave (prvi odstavek) in njegovo vsebino (drugi odstavek). Tudi tu velja poudariti, da je v drugem odstavku zahtevana vsebina minimum, ki mora biti vsebovan v sklepu, vsekakor pa so vanj lahko vključene tudi druge vsebine, ki so pomembne z vidika priprave dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja (npr. časovni potek postopka ipd.). Sklep o pripravi dokumentacije pripravi in sprejme ministrstvo, pristojno

za prostor. Sklep je treba objaviti v prostorskem informacijskem sistemu in o tem obvestiti udeležence konkretnega postopka (to sta tako pobudnik/investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve kot tudi nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo v konkretnem postopku).

Po izdaji sklepa lahko ministrstvo pristojno za prostor na predlog investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve vladi predlaga sprejem začasnih ukrepov za zavarovanje urejanja prostora v skladu s tem zakonom, investitor pa lahko začne z izvajanjem pripravljalnih del in tudi s pogodbenim pridobivanjem nepremičnin. Gre za določbo, ki je namenjena temu, da lahko investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve že tekom priprave dokumentacije pristopi k pridobivanju zemljišč, če je seveda to smiselno glede na stanje priprave te dokumentacije (tretji odstavek).

Člen v četrtem odstavku še določa, da sta ministrstvo za prostor in investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve do izdaje celovitega dovoljenja dolžna spremljati pripravo občinskih prostorskih izvedbenih aktov v območju priprave dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja, ki se pripravlja, in sicer da se z njihovo pripravo ne onemogoči izvedba načrtovane prostorske ureditve. Občine so dolžne oba o pripravi teh aktov obveščati.

K 98. členu (priprava dokumentacije):

Naloga investitorja izvedbe načrtovane prostorske ureditve je, da zagotovi vso potrebno in med seboj usklajeno dokumentacijo za izdajo celovitega dovoljenja. To dokumentacijo predstavlja tudi poročilo o vplivih na okolje, če je treba izvesti tudi presojo o vplivih na okolje (prvi odstavek).

Drugi odstavek določa način priprave dokumentacije, in sicer nalaga iskanje optimalne umestitve in projektne obdelave načrtovane prostorske ureditve znotraj območja najustreznejše variante. Odstopanje od tega pravila pa je dopustno za umestitev spremljajočih in funkcionalno povezanih prostorskih ureditev, saj se te lahko načrtujejo tudi izven tega območja, če to narekujejo nove okoliščine. Ker je na tej stopnji postopka podrobnost informacij bistveno večja in je šele na tej stopnji procesa možno natančno umestiti npr. omilitvene ukrepe in druge podobne spremljajoče ureditve, je treba dopustiti, da se te lahko načrtujejo tam, kjer je to ustrezno in potrebno. Zato omejitev velja le za samo prostorsko ureditev, za katero je bilo predhodno izbrana njena najustreznejša varianta z območjem.

Tretji odstavek določa, da ima dokumentacija dva namena in zato dve vrsti vsebin:

- tiste vsebine, ki imajo po izdaji celovitega dovoljenja učinek prostorskega izvedbenega akta (DPN), in učinkujejo na občinske prostorske izvedbene akte; na območju tega dela je v skladu z določbami tega zakona izkazana javna korist;
- ter ostale vsebine, ki so potrebne za odločanje o celovitem dovoljenju: del, ki predstavlja dokumentacijo za odločanje o gradbenem dovoljenju, kot ga določajo predpisi, ki urejajo graditev, je podlaga za odločanje o gradbenem dovoljenju oz. »gradbenem delu« celovitega dovoljenja.

Poročilo o vplivih na okolje, če ga je treba pripraviti, predstavlja podlago za odločanje o okoljevarstvenem soglasju. Vse tri odločitve skupaj v skladu s tem zakonom predstavljajo celovito dovoljenje.

Ker je treba tudi pri pripravi dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja preveriti različne tehnične ali druge ustrezne rešitve, lahko tudi v tem procesu pride do situacije, ko ni možno najti rešitve, brez da bi bilo treba predhodno presoditi o prevladi ene javne koristi nad drugo. Čeprav tudi za iskanje teh rešitev velja, da si je treba prvenstveno prizadevati, da se poišče sprejemljiva rešitev, je v primeru, da to vseeno ni mogoče, določeno, da se o tem predhodno izvede postopek prevlade javne koristi v skladu s tem zakonom in šele nato nadaljuje z izdelavo DPPN (četrty odstavek).

V petem odstavku se nahajajo določbe, ki nalagajo investitorju izvedbe načrtovane prostorske ureditve vključevanje javnosti v pripravo dokumentacije, saj je smiselno omogočiti, da se javnost vključi že v sam proces priprave, kadar je to zaradi obsega, zahtevnosti ali drugih razlogov to potrebno. Prav tako ta odstavek omogoča tudi seznanitev in usklajevanje interesov z nosilci urejanja prostora, ki jih po potrebi koordinira ministrstvo za prostor.

Šesti odstavek omogoča, da se postopek priprave dokumentacije, ki zahteva vključitev ministrstva (koordiniranje nosilcev urejanja prostora, odločitev o potrebnih postopkih ter izdaja sklepa o tem) ne izvede, če investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve sam poskrbi za to. Ministrstvo v takem primeru le poskrbi za objavo gradiv v prostorskem informacijskem sistemu.

K 99. členu (subsidiarna uporaba predpisov):

Združen postopek in gradnja na podlagi celovitega dovoljenja predstavljata tisti del državnega prostorskega načrtovanja, ki je povezan predvsem s področjem graditve (projektiranje, dovoljevanje in gradnja objektov), zato predstavljajo določbe tega zakona pravzaprav specialno ureditev te materije, za ostala vprašanja pa se uporablja zakon, ki ureja graditev.

K 100. členu (vloga za izdajo celovitega dovoljenja):

Ko investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve zagotovi vso potrebno dokumentacijo, jo skupaj z vlogo posreduje ministrstvu za prostor, ki je zadolženo za usklajevanje in vodenje upravnega postopka izdaje celovitega dovoljenja. Ministrstvo poskrbi za objavo gradiva v prostorskem informacijskem sistemu (prvi odstavek).

Po objavi so nosilci urejanja prostora dolžni formalno in vsebinsko pregledati dokumentacijo in sporočiti, ali je ta popolna. Dodatne vsebine lahko zahtevajo samo, če to narekujejo nove okoliščine, sicer se lahko zahteve za dopolnitev nanašajo le na pogoje, ki so bili postavljeni v sklepu o pripravi dokumentacije za izdajo celovitega dovoljenja (drugi odstavek).

Poleg mnenj o popolnosti dokumentacije nosilci urejanja prostora podajo tudi mnenja in pogoje, kot jih v postopku izdaje gradbenega dovoljenja določajo predpisi, ki urejajo graditev. Nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri presoji vplivov na okolje oziroma presoji sprejemljivosti, se v mnenjih opredelijo tudi do sprejemljivosti vplivov posega na okolje oziroma sprejemljivosti na naravo. Ministrstvo lahko glede na zahtevnost ali obseg dokumentacije določi daljši rok za podajo mnenj (tretji odstavek).

Investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve je nato dolžan zagotoviti zahtevane (in upravičene) dopolnitve, ministrstvo za prostor mora to preveriti (četrti odstavek), saj je le popolna dokumentacija podlaga za pripravo osnutka celovitega dovoljenja ter izvedbo nadaljnjih korakov v postopku njegove izdaje.

K 101. členu (seznanitev javnosti in stranskih udeležencev z vlogo):

Člen določa obveznost seznanitve javnosti in stranskih udeležencev z dokumentacijo, vlogo in mnenji ter dajanje predlogov in pripomb nanjo (prvi odstavek). Drugi odstavek glede seznanitve, ugovorov in izjav stranskih udeležencev napotuje na smiselno uporabo določb predpisov, ki urejajo graditev, tretji pa glede javne razgrnitve, javne obravnave, stališč do pripomb in čezmejnih vplivov na določbe tega zakona o odzivih na študijo variant in predlog najustreznejše variante.

K 102. členu (dopolnitev dokumentacije):

Po seznanitvi javnosti in stranskih udeležencev ter na podlagi stališč do danih pripomb je investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve dolžan zagotoviti eventualne dopolnitve dokumentacije, ministrstvo za prostor pa pripravi predlog celovitega dovoljenja (prvi odstavek).

Če so pri dopolnjevanju dokumentacije in pripravi predloga celovitega dovoljenja nastale spremembe, s katerimi je treba javnost, stranske udeležence in nosilce urejanja prostora ponovno seznaniti, sta ministrstvo za prostor in investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve to dolžna storiti in če spremembe vplivajo na že izdana mnenja ali izjave stranskih udeležencev, se po potrebi pridobijo nova mnenja ali izjave, kot jih v postopku izdaje gradbenega dovoljenja določajo predpisi, ki urejajo graditev. Ministrstvo lahko glede na zahtevnost ali obseg dokumentacije določi daljši rok za podajo mnenj (drugi odstavek).

Tretji odstavek nalaga nosilcem urejanja prostora, ki sodelujejo pri presoji vplivov na okolje, se v mnenjih opredelijo tudi do sprejemljivosti vplivov posega na okolje, na podlagi teh mnenj pa ministrstvo poda mnenje o sprejemljivosti vplivov posega na okolje v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja oziroma o sprejemljivosti posega v skladu s predpisi, ki urejajo ohranjanje narave. Tudi tu lahko ministrstvo določi daljši rok, če je to zaradi obsega dokumentacije ali drugih razlogov to potrebno (četrty odstavek).

K 103. členu (izdaja celovitega dovoljenja):

Člen v prvem odstavku določa pogoje, ki morajo biti izpolnjeni preden vlada lahko odloči o celovitem dovoljenju.

Drugi odstavek obravnava novost, in sicer celovito dovoljenje vlada izda z odlokom. Ena novost je obličnost (odlok namesto uredbe in odločbe), druga pa njena integralnost, saj vsebuje več različnih odločitev, ki se sicer izdajajo s splošnimi pravnimi akti (glede vpliva na občinske prostorske akte ter določanja območja potrebnih zemljišč za izvedbo prostorske ureditve, na katerem je izkazana javna korist), in posamičnih odločitev, ki se izdajajo v ločenih upravnih postopkih (okoljevarstveno soglasje in gradbeno dovoljenje), lahko pa tudi druge vrste odločitev, za katere se v postopku ugotovi, da so potrebne. Ta odstavek podrobno določa vsebino odloka, ki se zgleduje po gradbenem dovoljenju v skladu s prepisi, ki urejajo graditev, ter okoljevarstvenem soglasju v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo okolja, vsebuje pa tudi tiste bistvene vsebine prostorskega akta, ki bodo na podlagi celovitega dovoljenja tvorili prostorski izvedbeni akt z učinki, kot jih ima DPN. Ker je treba v posamičnih odločbah v skladu s predpisi, ki urejajo upravni postopek, odločitev obrazložiti, v skladu z zahtevami EIA Direktive pa je treba z določenimi obrazložitvami seznaniti tudi javnost, ima odlok tudi priloge, ki vsebujejo tako dokumentacijo, na kateri temeljijo odločitve, kot tudi vse potrebne obrazložitve (tretji odstavek).

Veljavnost celovitega dovoljenja je v četrtem odstavku specialno urejena, saj celovito dovoljenje velja 10 let.

Peti odstavek zahteva, da se sočasno z objavo odloka v Uradnem listu RS vse njegove priloge objavijo v prostorskem informacijskem sistemu.

Ker se celovito dovoljenje z obrazložitvijo objavi tako v Uradnem listu RS kot skupaj s prilogami v prostorskem informacijskem sistemu, ki predstavlja osnovni kanal za obveščanje javnosti in ostalih udeležencev, ki jih urejanje prostora zadeva, je z njegovo objavo ustvarjena domneva, da je bila opravljena tudi vročitev dovoljenja strankam.

K 104. členu (učinki uveljavitve celovitega dovoljenja):

Kot omenjeno že pri dokumentaciji, ki je podlaga za izdajo celovitega dovoljenja, to dovoljenje združuje tri odločitve: uveljavitev prostorskega izvedbenega akta, ki ima učinke DPN, gradbeno dovoljenje in okoljevarstveno soglasje, če je treba tega tudi pridobiti. Zato ima celovito dovoljenje tudi učinke teh odločitev.

K 105. členu (gradnja na podlagi celovitega dovoljenja):

Člen določa obveznost v zvezi z izvajanjem gradnje, pri čemer napeljuje na aktivnosti, ki jih matično urejajo predpisi, ki urejajo graditev, specialno pa v prvem odstavku določa, da je podlaga za izvajanje gradnje celovito dovoljenje iz tega zakona in prijava začetka del. Na slednjo je vezana tudi izkazovanje t.i. pravice graditi. Investitor torej pravice graditi ne izkazuje v postopku izdaje celovitega dovoljenja, temveč šele ob prijavi začetka del. Pri tem se kot pravica graditi štejejo vsa dokazila, ki jih kot taka določa gradbeni zakon, v tretjem odstavku pa so še omogočena še dodatna dokazila, s katerimi se omogoča gradnja specifično za izvajanje gradenj na podlagi celovitega dovoljenja. Gre za dokazila, ki po standardu ne dosega dokazil, ki jih za gradnjo predpisuje matični gradbeni zakon, in ki predstavljajo olajšavo, povezano z dejstvom, da gre za gradnjo objektov, ki so imanentno v javnem

interesu. Zakon v naslednjih treh odstavkih določa, da je investitor v primeru uporabe takih dokazil dolžan naknadno pridobiti ustrezne oziroma standardne pravice na teh nepremičninah, njihovemu lastniku pa je za čas, ko mu je bilo omejeno razpolaganje z nepremičnino, dolžan denarno nadomestilo.

šesti in sedmi odstavek urejata vprašanje prijave začetka del in izdaje uporabnega dovoljenja, zadnji odstavek pa določa uporabo pravil tega člena tudi za gradnje, ki se izvajajo na podlagi DPN iz tega zakona ter tudi na podlagi starejših državnih prostorskih izvedbenih aktov.

K 106. členu (namen OPN):

OPN je temeljni in edini dejansko obvezni prostorski izvedbeni akt občine. Z njim se načrtujejo prostorske ureditve in posegi v prostor, določa se namenska raba prostora in prostorski izvedbeni pogoji, kar skupaj tvori potrebno prostorsko regulacijo, na podlagi katere se nato lahko pripravljajo projekti za pridobitev gradbenega dovoljenja (kadar je to zahtevano po Gradbenem zakonu) in izvajajo vsi posegi v prostor (torej tisti, ki ne potrebujejo gradbenega dovoljenja, a morajo biti še vedno skladni z določbami prostorskega akta.

Ker pa lahko OPN določi, da se bo za nekatera območja izdelal še OPPN, na teh območjih OPN nima narave podlage dovoljevanje gradenj, ampak se ta ustvari šele s sprejemom takega OPPN, v primeru dopolnilne gradnje po tem zakonu pa je neposredna podlaga za dovoljevanje sam zakon, dopustni pa so dodatni ali strožji pogoji v OPN.

K 107. členu (vsebina OPN):

Člen določa vsebino OPN. Ta opredeli temeljno razdelitev prostora na ureditvena območja naselij, območja za njihov dolgoročni razvoj ter druga ureditvena območja. Določa tudi območja, kjer bo pripravljen OPPN). Za celotno območje občine OPN tudi določa namensko rabo prostora in pa prostorske izvedbene pogoje za načrtovane prostorske ureditve.

OPN ne sme določati prostorskih ureditev v nasprotju z odločitvami in usmeritvami, ki so bile sprejete na nivoju regionalnega prostorskega plana, akcijskega programa za izvajanje Strategije in občinskega prostorskega plana.

Člen ureja tudi možnost izvedbe projektnih natečajev in urbanistično-arhitekturnih delavnic za pridobitev rešitev za prostorsko načrtovanje nekaterih ureditev oziroma nekaterih območij in napotuje na uporabo predpisov o javnem naročanju.

K 108. členu (izhodišča za pripravo OPN):

Kot novost zakon vpeljuje postopek priprave izhodišč za pripravo OPN. Gre za predhodno fazo, namenjeno širšemu razmisleku o tem, na kakšen način, kje in v kakšnem obsegu bo občina izvedla svoje strateško zastavljene cilje prostorskega razvoja, ki jih je opredelila v občinskem prostorskem planu ali v regionalnem prostorskem planu. Člen podaja osnovno vsebino takih izhodišč, ker je poudarek dan ne samo opredelitvi ciljev, namenov in želja, ampak tudi razmisleku in oceni finančnih posledic, ki jih te odločitve potegnejo za seboj v obliki potreb po gospodarski in družbeni infrastrukturi. Tovrstne posledice načrtovanja so namreč pogosto spregledane oziroma se nanje pomisli šele kasneje, ko že bremenijo investitorje in občino. Faza izhodišč torej predstavlja nekakšno projektno nalogo za pripravo OPN, ki pa mora nujno potekati transparentno in z vključevanjem javnosti, saj gre tudi za najbolj primerno fazo, ki omogoča podajanje in zbiranje različnih pobud in predlogov glede zasebnih potreb v prostoru, ki skladno z načelom ekonomičnosti postopka v kasnejših fazah priprave OPN praviloma ne pridejo več v poštev. Izhodišča morajo biti vsebinsko pripravljena do te mere, da bodo nosilec urejanja prostora omogočale podajo mnenja o tem, ali se v postopku priprave prostorskega akta izvede tudi celovita presoja vplivov na okolje, o čemer se odloča v naslednji fazi – sklepu o pripravi OPN, priloga katerega so tudi izhodišča.

K 109. členu (odzivanje na zasebne potrebe v prostoru):

Smiselno se na fazo priprave izhodišč navezuje tudi zbiranje tistih predlogov in pobud, vezanih na prostorsko načrtovanje, ki praviloma izhajajo iz zasebnih potreb in ekonomskega interesa v prostoru. Tovrstne pobude so eno od osnovnih gibal prostorskega načrtovanja v RS, ki pa zaradi svoje vsebinske in postopkovne stihije predstavljajo izrazito breme za pripravljavce in nosilce urejanja prostora, pogosto pa se jih povezuje tudi z razvrednotenjem prostora in visokimi stroški komunalnega opremljanja. Ne glede na to oziroma ravno zaradi tega jih je z zakonom potrebno nasloviti. Faza izhodišč za pripravo OPN je v ta namen najbolj primerna, saj še omogoča ustrezno odzivnost pripravljavca akta. Sam osnutek OPN mora namreč zamišljene odločitve v prostoru že ustrezno vsebinsko obdelati in pripraviti za usklajevanje z nosilci urejanja prostora, zato se praviloma ne more več ukvarjati z zbiranjem in presojanjem individualnih pobud.

Ker gre pri tovrstnih potrebah in pobudah za zasledovanje zasebnega interesa, je tudi smiselno in potrebno, da ima občina možnost zaračunavanja nekakšnega nadomestila za vloženo delo in nastale stroške pri preverjanju teh potreb, zato zakon kot novost uvaja možnost, da občine za ta opravila zaračunajo takso.

K 110. členu (sklep o pripravi OPN):

Sklep o pripravi OPN se sprejeme na podlagi pripravljenih izhodišč. Z njim se ta izhodišča potrdijo za nadaljnje faze postopka, določi se območje, predmet načrtovanja ter vrsto postopka, način pridobitve strokovnih rešitev (predvidi se izdelava dodatnih strokovnih podlag), roke za pripravo OPN in etapnost priprave, navedbo nosilcev urejanja prostora, ki naj sodelujejo v postopku ter načrt vključevanja javnosti. Sklep o pripravi se javno objavi. Nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo v postopku celovite presoje vplivov na okolje, v tej fazi podajo tudi svoje mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov OPN na okolje, saj za razliko od današnjega sklepa o pripravi OPN, ki je zgolj akt formalne oziroma procesne narave, po predlagani ureditvi pa bo sklep zaradi izhodišč že imel vsebine, ki so pomembne za to odločitev. V tej fazi lahko občina prav tako že zaprosi za konkretne smernice nosilcev urejanja prostora.

K 111. členu (osnutek OPN):

Občina pripravi osnutek OPN ob upoštevanju vseh hierarhično višjih dokumentov, potrjenih izhodišč in sklepa o pripravi OPN, konkretnih smernic nosilcev urejanja prostora, strokovnih podlag ter pripomb in predlogov javnosti, ki izhajajo iz javnega posveta ali delavnic. Faza priprave osnutka je tako bistvena vsebinska faza postopka, kjer se zberejo vsi strokovni podatki in se medsebojno soočijo in uskladijo različni interesi. V tej fazi se iščejo variantne rešitve v skladu s pravilom ocenjevanja vplivov, pri čemer se hkrati z osnutkom izdeluje tudi okoljsko poročilo, ki variante vrednoti iz okoljskega vidika. Občina ima pri tem na voljo odprte vse komunikacijske možnosti, kako doseči uskladitev z nosilci urejanja prostora, zakon pa ji kot eno od možnosti izrecno ponuja možnost posveta z nosilci urejanja prostora (podobno kot sklic nekdanje prostorske konference).

Ko je enkrat pripravljen osnutek OPN in morebitno okoljsko poročilo, nanj nosilci urejanja prostora podajo svoje prvo mnenje. Morebitno negativno mnenje mora biti vedno obrazloženo in vsebovati usmeritve občini, kako naj nepravilnosti odpravi – torej proaktivno usmerjeno v iskanje ustreznih rešitev, ki naj služi kot pomoč občini in izdelovalcu OPN, člen pa v tej fazi tudi že omogoča uvedbo postopka prevlade javne koristi

Državni nosilci urejanja prostora se v okviru mnenja izjasnijo tudi, ali je za njih okoljsko poročilo ustrezno pripravljeno, lahko pa tudi že podajo mnenje o tem, da je izvedba OPN glede na njihovo pristojnost sprejemljiva. Po tem, ko nosilci urejanja prostora podajo svoja mnenja, se Ministrstvo v 30 dneh odloči, ali je okoljsko poročilo ustrezno. Če ni ocenjeno kot ustrezno, se zahteva njegovo dopolnitev. Če so v postopku celovite presoje vplivov na okolje ugotovljeni čezmejni vplivi, poteka sodelovanje z drugimi državami članicami v skladu s predpisi s področja varstva okolja.

K 112. členu (javna razgrnitev in obravnava):

Ko je občina pridobila prva mnenja nosilcev urejanja prostora in odločitev Ministrstva o ustreznosti okoljskega poročila, se osnutek OPN in okoljsko poročilo javno razgrneta. Pred javno objavo in razgrnitvijo ni več potrebno 7 dni prej objaviti javnega naznanila, kdaj se bo izvedla javna razgrnitev ampak se vse skupaj opravi z javno objavo samih gradiv. Javnost ima možnost podati svoje pripombe in predloge na razgrnjeno gradivo v roku, ki ni krajši od 30 dni. Rok je določen z minimalno spodnjo mejo, pri čemer lahko občina ta rok tudi podaljša. V javni objavi se javnost seznanja s krajem in časom javne razgrnitve in drugimi podatki, pomembnimi za podajo pripomb in predlogov. Občina do podanih predlogov javnosti zavzame stališče, ki ga javno objavi v prostorskem informacijskem sistemu in na krajevno običajen način.

K 113. členu (razkritje morebitnega nasprotja interesov):

Glede na znatne finančne koristi, ki jih prinaša sprememba regulacije prostora, zlasti pri spremembi namenske rabe zemljišč, je pri postopkih priprave OPN in OPPN treba preprečevati morebitne konflikte interesov pri osebah, ki neposredno ali posredno izvršujejo javne naloge v teh postopkih. Člen zato zahteva podajanje izjav, s katerimi te osebe razkrijejo okoliščine, ki vplivajo ali bi lahko vplivale na njihovo odločanje v smislu nedovoljenega nasprotja interesov po zakonu, ki ureja integriteto in preprečevanje korupcije. Z izjavami se seznanja tudi javnost v okviru javne razgrnitve OPN, s čimer se zagotovi transparentnost in vzpostavi podlaga za morebitne postopke pri Komisiji za preprečevanje korupcije.

K 114. členu (predlog OPN):

Osnutek OPN se glede na podane predloge in pripombe javnosti ter usklajevanje z nosilci urejanja prostora primerno obdelata in pripravi v obliki predloga OPN, ki se javno objavi skupaj z gradivom, iz katerega so razvidne spremembe glede na osnutek. Nosilci urejanja prostora na predlog v 30 dneh podajo svoje drugo mnenje. Hkrati s tem mnenjem tisti državni nosilci urejanja prostora, ki sodelujejo pri celoviti presoji vplivov na okolje, podajo tudi mnenje o sprejemljivosti izvedbe OPN glede na njihovo pristojnost, če tega niso podali že v prvem mnenju, ta mnenja pa so vhodni podatek za končno odločitev o sprejemljivosti vplivov izvedbe OPN na okolje.

Če občina pri obravnavi predloga OPN oceni, da ne more uskladiti interesov v prostoru med posameznimi državnimi nosilci urejanja prostora, lahko zaprosi Komisijo za prostorski razvoj, da poda usmeritve in odločitve glede neusklajenih vprašanj, ki so zavezujoče za vse sodelujoče v postopku priprave OPN. Komisija v tem primeru deluje kot nadresorski organ, ki na podlagi mnenja Prostorskega sveta in strokovne podpore Ministrstva razreši spor. Na ta način se želi občinam pomagati pri sicer dolgotrajnem iskanju rešitev z nosilci urejanja prostora in hkrati preprečiti pritisk na določene prostorske ureditve, ki zaradi sektorskega javnega interesa ne morejo biti načrtovane na predviden način.

K 115. členu (potrditev OPN):

Pred formalnim sprejemom OPN mora biti predlog OPN potrjen s strani Ministrstva, da je formalno ustrezen in vsebinsko skladen z državnimi pravili urejanja prostora. Preden pošlje občina predlog OPN Ministrstvu v potrditev, mora biti predlog vsebinsko in oblikovno usklajen ter dejansko pripravljen za sprejem, člen pa tudi zahteva, da se ga posodobi na veljaven zemljiško katastrski prikaz, saj obstaja znatna verjetnost, da se je ta geodetska podlaga v času priprave OPN že spremenila in bi sprejeti OPN v tem pogledu bil že nekoliko zastarel.

Verjetno bodo občine želele predpisati potrditev takšnega predloga na občinskem svetu, preden gre v potrditev Ministrstvu, saj naknadne spremembe ne bodo več mogoče brez da se postopek vrne v predhodno fazo. Ministrstvo preveri zlasti, če so nosilci urejanja prostora podali pozitivna mnenja, če je Komisija za prostorski razvoj Vlade RS podala odobritev, če je predlog OPN pripravljen v predpisani obliki in če vsebuje vse predpisane priloge. Če Ministrstvo predlog OPN potrdi, ga javno objavi skupaj z odločitvijo in identifikacijsko številko, pod katero je zadeva vodena v prostorskem informacijskem sistemu. Če Ministrstvo predlog OPN zavrne, je zoper to odločitev možen upravni spor.

K 116. členu (namen OPPN):

Materialna ureditev OPPN ostaja primerljiva kot do sedaj. OPPN je izvedbeni prostorski akt občine, namenjen podrobnemu prostorskemu načrtovanju. Izdelava se na območjih, ki so kot taka predvidena že v OPN, lahko pa tudi na drugih območjih, če se naknadno po sprejemu OPN pokaže potreba za takšen OPPN ali je podana pobuda investitorja. OPPN se tako načeloma dela za območja notranjega razvoja ali prenove delov naselja, območja večjih sanacij posamične poselitve, območja gospodarske javne infrastrukture, območja prostorskih ureditev lokalnega pomena, ki se načrtujejo zaradi posledic naravnih in drugih nesreč, območja izkoriščanja mineralnih surovin in njihove sanacije, ter druga območja, če je to strokovno utemeljeno (npr. nadomestni habitati kot izravnalni ukrepi v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave).

Ob bok standardnemu namenu OPPN pa se možnost njegove priprave razširja tudi na urejanje problematike, ki ni tipično gradbena oziroma zamejena na ureditvena območja naselij in druga ureditvena območja, temveč se OPPN lahko pripravlja tudi za druge namene in območja, npr. izvedbo ukrepov s področja varstva okolja in ohranjanja narave. S temso povezane tudi vsebine iz naslednjega člena tega zakona.

Zakon izrecno vpeljuje možnost sprejema skupnega OPPN, katerega sprejmejo občine iz zadevnega območja, če je to zaradi funkcionalne in prostorske povezanosti načrtovanih prostorskih ureditev smiselno. Seveda je takšen skupen OPPN opcijski in je lahko pripravljen in sprejet zgolj ob pogoju, da se vse zadevne občine s tem strinjajo. Na ta način se verjetno zmanjšajo stroški priprave OPPN in morebitnih dodatnih gradiv (npr. okoljskega poročila v primeru izvedbe celovite presoje vplivov na okolje). Pri tem imajo občine vedno na voljo tudi možnost, da vsaka na svojem področju sprejme OPPN, ki je vsebinsko skladen s funkcionalno in prostorsko povezanim OPPN sosednje občine.

Člen izrecno tudi ureja vprašanje komplementarnega oziroma substitutivnega odnosa med OPPN in OPN. Temeljni pristop je tak, da OPPN na območju svojega urejanja razen namenske rabe prostora v celoti vzpostavi in nadomesti morebitno poprejšnjo izvedbeno regulacijo OPN, vendar pa je možno sprejeti OPPN tudi na način, da velja skupaj z izvedbeno regulacijo OPN, kar pa terja jasno določena pravila skupne uporabe obeh aktov. Do slednjega bo prihajalo predvsem v primerih iz tretjega odstavka tega člena, po katerem se bo OPPN lahko pripravil za razpršeno ali dislocirano območje urejanja, kjer bo bolj kot celotno prostorsko regulacijo urejal le nekatere izvedbene vidike prostora.

K 117. členu (vsebina OPPN):

Vsebina OPPN ostaja urejena primerljivo kot do sedaj s to razliko, da je navedeno, da se vsebina določi glede na namen OPPN. S tem želi zakon omogočiti prilagajanje vsebine OPPN konkretnim potrebam in namenu specifičnega OPPN, torej tudi tistega, ki ne bo namenjen zgolj podrobnemu načrtovanju gradbenih posegov. Zakon tako ne predpisuje, da mora vsak OPPN imeti vso navedeno vsebino, ki je naštetja v prvem odstavku tega člena, temveč izdelovalec sam oceni, katero vsebino je smiselno zajeti, da se uresniči namen OPPN. Dodana je nova vsebina glede rešitev in ukrepov za krepitev in varovanje zdravja. Če je OPPN namenjen prenovi dela naselja, ki vsebuje tudi objekte ali območja kulturne dediščine, je njegov obvezni sestavni del konservatorski načrt, ki ga predvideva zakon o varstvu kulturne dediščine. Dosedanja zakonska možnost za spremembo podrobnejše namenske rabe skozi OPPN ostaja, a bo urejena v podzakonskem aktu, do takrat pa v prehodnih določbah.

K 118. členu (izhodišča za pripravo OPPN):

OPPN temelji na predhodni pripravi izhodišč, ki se pripravijo upoštevajoč hierarhično višje prostorske plane in prostorske akte. Izhodišč ni potrebno pripravljati v primeru, ko usmeritve in odločitve vsebuje že sam OPN, ki predvideva pripravo OPPN na določenem območju. Izhodišča pa se pripravijo, če je OPN ne predvideva posameznega OPPN na določenem območju in se le-ta pripravlja zaradi potrebe občine ali pobude investitorja ali če so usmeritve in odločitve iz OPN premalo vsebinske.

Tretji odstavek opredeli pobudo investitorja, ki naj vsebuje predstavitev investicijske namere, obrazložitev in utemeljitev ter opis in grafični prikaz območja vključno s prikazom zasnov prostorskih ureditev.

Občina bo z investitorjem OPPN sklenila pogodbo, s katero bosta uredila medsebojne obveznosti pri pripravi in izvedbi OPPN.

K 119. členu (postopek priprave in sprejema OPPN):

Za postopek priprave OPPN se smiselno uporabljajo določbe, ki sicer urejajo postopek priprave OPN, z dodatkom za primer priprave skupnega OPPN več občin.

K 120. členu (namen in vsebina odloka):

Čeprav so vsebine, ki se tičejo urejanja podobe naselij in krajine, lahko zajete tudi v občinskem prostorskem načrtu in občinskem podrobnem prostorskem načrtu, pa sta ta dva akta pogosto namenjena predvsem regulaciji bodoče gradnje in to zlasti glede pogojev za objekte. Ker pa so za doseganje ciljev urejanja prostora, kot ju opredeljuje ta zakon, pomembni tudi t.i. negradbeni posegi v prostor in generalna podoba že izgrajenih in urejenih delov naselij in krajine, predvsem pa tudi funkcioniranje javnih površin in zelenega sistema, se občinam daje možnost, da ta vidik prostora regulirajo skozi posebno vrsto prostorskega akta, ki je namenjena samo tem vsebinam in ki lažje prilagaja dnevnim izzivom urejanja prostora. Predlagateljica zakona namreč ocenjuje, da je ta vidik urejanja (in urejenosti) prostora v zadnjem času vedno bolj aktualen (npr. pomen zelenega sistema za zdravo življenjsko okolje, vprašanje zunanjega oglaševanja, neprimerne vizualne rešitve pri energetski obnovi stavb, problematična pa so tudi vprašanja t.i. sosedskega prava pri postavljanju enostavnih objektov ipd.). Občina lahko tako sprejme odlok, s katerim posebej uredi to problematiko. Prvi odstavek določa za kakšne namene se lahko predpišejo izvedbeni pogoji. V tem delu zakon daje tudi dodatno in nekoliko bolj razširjeno pravno podlago za urejanje t.i. splošne, posebne in podrejene rabe javni površin, ki je sedaj relativno skopo urejena v Zakonu o gospodarskih javnih službah. Drugi odstavek določa merila za določitev območij, za katera je možno sprejemati te odloke. Merila so povezana tudi z izvajanjem določb tega zakona o odreditvi vzdrževanja objektov, saj gre za povezana mehanizma, le da je ta normativen, tisti pa izvedben.

K 121. členu (postopek priprave in sprejema odloka):

Za postopek priprave odloka o urejanju upodobne naselij in krajine se smiselno uporabljajo določbe, ki sicer urejajo postopek priprave OPN. Zaradi omejenega nabora nosilcev urejanja prostora, ki se jih bo dotikala vsebina odloka, in zaradi dejstva, da zanj najverjetneje ne bo potrebna presoja vplivov na okolje, gre dejansko pričakovati relativno lažji in bolj omejen potek postopka kot pri OPN.

K 122. členu (izvajanje posegov v prostor):

Posegi v prostor, ki jih ureja odlok o urejanju podobe naselij in krajine, so posegi, za katere skladno z Gradbenim zakonom ni treba pridobiti gradbenega dovoljenja, zato zanje obstaja le generalna zahteva, da jih morajo investitorji izvajati v nasprotju z odlokom, prostorskimi akti in drugimi predpisi. Sledni lahko za izvajanje teh posegov zahtevajo različna soglasja, odobritve in druge oblike pogojevanja izvedbe, kar mora investitor upoštevati. Da pa investitorji ne bi bili prepuščeni samim sebi, lahko pri občini pridobijo pogoje za izvedbo teh posegov glede na njihov namen. Ne gre za upravni akt v smislu dovoljevanja, temveč zgolj z dokument, namenjen informiranju in seznanitvi z zahtevami občine, zato zakon glede narave, plačila in veljavnosti teh pogojev napotuje na smiselno uporabo pravil o lokacijski informaciji po tem zakonu.

K 123. členu (spreminjanje in dopolnjevanje občinskega prostorskega izvedbenega akta):

Z vidika izhodišč za pripravo prostorskega akta, načina priprave njegovih vsebin, sodelovanja deležnikov in glede vseh drugih vidikov ni razlik med postopkom priprave in izvornega akta, zato zakon določa, da je postopek priprave izvornega akta in njegovih sprememb enak, razen kjer obstajajo utemeljene razlike in zakon posledično določa drugačno obravnavo.

K 124. členu (kratek postopek sprememb in dopolnitev OPN):

Kratek postopek s uporabi za spremembe OPN, ki ne predstavljajo novih načrtovalskih vsebin in odločitev, temveč za odpravo napak, uskladitev s spremenjenimi geodetskimi podlagami, uskladitev OPN z zahtevami, podanimi v postopku nadzora zakonitosti in pa posodobitev OPN s spremembami, ko so nastale po drugih aktih. Revizije ni možno uporabiti, če bi spremembe terjale vključitev nosilcev urejanja prostora ali pa izvedbo celovite presoje vplivov na okolje, saj bi to impliciralo vsebinske spremembe.

Hkrati je postopek revizije edini postopek spremembe OPN, ki se razlikuje od siceršnjega rednega postopka priprave OPN. Zakon namreč ne predvideva več skrajšanega postopka sprememb OPN, saj ta dejansko razen krajših formalnih rokov za podajo mnenj in javnih razgrnitev ni predstavljal nobene dodane vrednosti, kar se v praksi ni izkazalo za smiselno, predvsem pa je bilo neutemeljeno razlogovanje, da je reden postopek potreben samo takrat, ko se spreminja namenska raba prostora, medtem ko za spremembo prostorskih izvedbenih pogojev zadošča skrajšani postopek. Dejansko je sprememba prostorskih izvedbenih pogojev z vidika vpliva na prostor, zahtevnost strokovnega dela in interes javnosti lahko bistveno bolj zahtevna, zato ni utemeljeno, da bi se izvedla po skrajšanem postopku.

Revizija se izvede po postopku, kot je predpisan za sprejem ostalih občinskih odlokov, kar pomeni, da ne sledi osnovnemu teku postopka za prostorske akte, kljub temu pa zakon v nekaterih primerih terja sodelovanje javnosti. Gre za tiste primere, ko javnost ni bila vključena v postopke in pripravo aktov, zaradi katerih je potrebna revizija OPN. Za postopek potrditve, sprejema in objave akta se uporabi postopek, kot je za te faze predpisan za redno pripravo OPN, a s prilagoditvami, ki izhajajo iz dejstva, da ne gre za vsebinske spremembe OPN.

K 125. členu (kratek postopek sprememb in dopolnitev OPPN):

Člen napotuje na smiselno uporabo določb, ki urejajo kratek postopek sprememb in dopolnitev OPN

K 126. členu (postopek tehnične posodobitve grafičnega prikaza namenske rabe prostora)

Postopek posodobitve je zakonska novost, ki izhaja iz problema, da so prostorski izvedbeni akti časovno dokaj statične narave, medtem ko se geodetske podlage, na katerih temeljijo in v povezavi s katerimi ustvarjajo prostorski akti pravne posledice, zelo spremenljive. Zakon zato daje možnost posodabljanja prostorskega akta, ki pa ni moč prištevati med spremembe in dopolnitve, ampak zgolj kot tehnično posodobitev. Za njeno realizacijo se zahteva sodelovanje prostorskega načrtovalca in geodetskega strokovnjaka ter verifikacijo župana, temu pa sledi še preveritev Ministrstva, preden posodobljeni grafični prikaz namenske rabe prostora nadomesti veljavnega. Posodobitev, ki bi presegla ta namen (podrobnejša pravila pa bo določil pravilnik), predstavlja vsebinsko spremembo akta in bo Ministrstvo v takem primeru občino napotilo nanjo. Dodatno varovalko predstavlja tudi pravilo, da se vedno posodablja izvorni grafični prikaz. Zaporedne posodobitve se bodo torej vedno nanašale na izvorni grafični prikaz in ne na morebitno predhodno že posodobljenega. Posodobljeni podatki bodo imeli večjo vrednost in zagotavljale večjo pravno varnost v vseh postopkih, ki se zanašajo na verodostojen in ažuren podatek o namenski rabi, pa najsi gre za izdajanje lokacijskih informacij, potrebe gradbenih postopkov ali pa uporabo podatkov za vrednotenje nepremičnin.

K 127. členu (namen lokacijske preveritve):

Lokacijska preveritev predstavlja novost v naboru mehanizmov prostorskega načrtovanja, saj se to vedno izvaja skozi prostorske akte kot splošne, vnaprej pripravljene predpise, ki naj bi zajeli vsa možna dejanska stanja in jih podvrgli vnaprej določenim pravilom, kar pa v precejšnji meri onemogoča večjo prožnost prostorskega načrtovanja v primerih, ko se legitimni interesi v prostoru ne morejo udejanjiti zaradi tega, ker jih prostorski akt ne predvideva. Razumljivo je sicer, da je namen predpisov v točno takem uniformnem izvajanju, vendar pa praksa in primerljive ureditve kažejo na potrebo po določenih meri prožnosti. To prinaša lokacijska preveritev kot instrument, s katerim se individualne

potrebe v prostoru, ki so nove ali pa v manjši meri odstopajo od predvidenih, ustrezno prostorsko obdelajo in nato kot take predstavljajo podlago za nadaljnjo izvedbo investicijske namere. Lokacijska preveritev je zamišljena za štiri takšne scenarije, od katerih je prvi namenjen prilagajanju in natančnemu določanju obsega in oblike stavbnih zemljišč, naslednja dva prožnosti prostorskih izvedbenih pogojev, zadnji pa začasni rabi prostora.

K 128. členu (določanje obsega stavbnega zemljišča pri posamični poselitvi):

Člen v povezavi z 28. in 32. členom omogoča večjo prožnost pri opredeljevanju stavbnih zemljišč na posamični poselitvi. Z natančno določitvijo obsega in oblike stavbnih zemljišč se omogoča prilagajanje le-teh, kot so določena v OPN, konkretnim investicijskim nameram, pri čemer se z možnostjo manjšega povečanja tudi omogoča dopolnjevanje in zaokroževanje posamične poselitve. Tako določene spremembe se morajo odraziti tudi v prvih spremembah OPN. Da pa ne bi bil postopek lokacijske preveritve potreben za vsako gradnjo v območju posamične poselitve, ta ni potreben, če nameravana gradnja v celoti leži znotraj, sicer informativno določenega območja stavbnih zemljišč, kar je glede na to da se OPN pripravlja v merilu 1:5000, enostavno ugotoviti.

K 129. členu (individualno odstopanje od prostorskih izvedbenih pogojev):

Prostorski akti so splošni pravni akti, ki v postopku izdaje gradbenih dovoljenj predstavljajo pravno podlago. Kot taki so nespremenljivi oziroma so variacije pri njihovi uporabo lahko zgolj posledica različne interpretacije zapisanih pravil, pa tudi da bi morala biti ob kakovostno pripravljenih aktih čim manjša, saj bi pravila morala biti jasna in nedvoumna. Konkretna investicijska namera mora torej biti skladna in prilagojena aktu in ne obratno. Kljub temu da navedeno predstavlja najbolj temeljni postulat odločanja v (u)pravnih postopkih, pa zakon v tem členu uvaja možnost odstopanja od pravil prostorskega akta za potrebe konkretne investicije, kar utemeljuje z doseganjem gradbenega namena akta, torej realizacije predvidenih gradenj v čim večjem obsegu. Praksa večkrat pokaže, da lahko vztrajanje pri rešitvah in pogojih, ki jih je določil prostorski akt v času svojega sprejema, privede do neizvedljivosti investicije, saj sploh ni možno zadostiti vsem podanim pogojem (tak scenarij je možen predvsem v primerih, ko akt določa veliko oziroma preveč izvedbenih pogojev in se spušča že na raven konkretnega projektiranja, pri čemer pa ne more predvideti dejanskega stanja pri bodoči investiciji), ali pa bi upoštevanje teh pogojev lahko rezultiralo v zastarelih tehničnih rešitvah. Upoštevati je namreč treba, da so prostorski akti relativno statični in da ob dolgotrajni veljavnosti lahko postanejo v tehničnem ali arhitekturno oblikovalskem smislu neažurni.

Člen tako uvaja možnost manjših odstopanj od prostorskih aktov. Gre za rešitev, ki povečuje prožnost prostorskega načrtovanja, ki pa bi do neke mere morala biti le prehodna, saj bi se pri prostorskem načrtovanju na splošno bilo treba izogibati pretiranemu določanju pogojev, ki so že predmet projektiranja objekta in ne prostorskega načrtovanja.

Osrednje vodilo pri tem instrumentu je ta, da gre za odstopanja, ki pa so še vedno skladna z osnovno namero prostorske regulacije in ne povzročajo konfliktov v prostoru, temveč jih pravzaprav razrešujejo, obenem pa predstavljajo korektiv prostorske regulacije. Člen v okviru odstopanj dopušča tudi možnost dopuščanja dopolnilnih prostorskih ureditev ali posegov v prostor, ki ravno tako predstavljajo nekakšno korekcijo samega prostorskega akta, ki takšnih posegov ni predvidel, pa se z njimi povečuje funkcionalnost in izraba prostora.

K 130. členu (omogočanje začasne rabe prostora):

Namen prostorskih aktov in prostorskega načrtovanja je ustrezno predvidevanje in usmerjanje prostorskega razvoja skozi razmeščanje dejavnosti in načrtovanje namenske rabe prostora in prostorskih izvedbenih pogojev, ki se nato realizira skozi gradnjo oziroma izvedbo načrtovanih ureditev. Kljub temu pa niso redki primeri, ko ne pride do realizacije načrtovane rabe prostora, kar je bilo sploh pogosto v času gospodarske krize. Nerealizirana ali pa opuščena gradnja pomeni tudi neracionalno rabo prostora kot resursa, zato se z instrumentom začasne rabe omogoča aktivacijo tovrstnih zemljišč za čas do izvedbe tistih prostorskih ureditev, ki so dejansko načrtovane. Takšno rabo lahko dopusti občina bodisi že v prostorskem aktu, ali pa skozi mehanizem lokacijske preveritve, za katerega so v tem členu podani materialni pogoji.

K 131. členu (postopek lokacijske preveritve):

Postopek lokacijske preveritve je, čeprav gre za postopek, ki je individualiziran in se vodi na pobudo, še vedno postopek prostorskega načrtovanja in ustvarjanja pravne podlage, zato je zanj predpisano sodelovanje javnosti, odločitev je vezana na občinski svet, izdelava elaborata pa se poverja prostorskemu načrtovalcu. Dana je tudi možnost povezave tega postopka s postopkom predodločbe ali gradbenega dovoljenja po Gradbenem zakonu, tako da lahko investitor z občino posluje preko upravne enote, ki vodi matični postopek, pri čemer pa lokacijska preveritev v teh postopkih predstavlja predhodno vprašanje in se način njegovega reševanja uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

K 132. členu (stroški lokacijske preveritve):

Ker gre pri lokacijski preveritvi za individualiziran postopek sicer načrtovalske obravnave investicijske namere, zakon omogoča tudi zaračunavanje nadomestila stroškov. To mora biti predpisano z odlokom, v posameznem primeru pa se odmeri s sklepom.

K 133. členu (posledice in veljavnost lokacijske preveritve):

Ker je lokacijska preveritev izvedbeni načrtovalski postopek, se posledično obravnava enako kot prostorski izvedbeni akt, kar pomeni da predstavlja podlago za izdajo gradbenih dovoljenj in izvajanje posegov v prostor, seveda le v delu, v katerem glede na svoj namen in vsebino lahko služi kot taka.

Člen tudi omejuje veljavnost lokacijske preveritve za namene iz druge in tretje alineje 127. člena, glede namenske rabe prostora pa takšna omejitev ni potrebna.

K 134. členu (namen začasnih ukrepov):

S tem členom je določen namen začasnih ukrepov. Gre za ukrepe, s katerim se v času priprave določenega prostorskega in drugega akta države ali občine prepreči akte in dejanja, s katerimi bi bilo lahko onemogočeno ali oteženo načrtovanje in priprava teh aktov ter oteženo njihovo izvajanje po uveljavitvi. Začasne ukrepe se lahko uvede le, če obstaja utemeljena nevarnost, da bo izvedba prostorske ureditve, ki se načrtuje s posameznim prostorskim aktom, onemogočena ali močno otežena oziroma da bodo bistveno zvišani stroški njene izvedbe ali da bodo za njeno izvedbo potrebni znatno povečani posegi v pravice in pravne koristi lastnikov nepremičnin in drugih prizadetih subjektov.

K 135. členu (območje začasnih ukrepov):

Glede na namen začasnih ukrepov so določena območja, za katera se ti sprejmejo, na nekaterih od teh območij in namenov pa se lahko ukrepi sprejemajo tudi po uveljavitvi prostorskih aktov. Praviloma gre pri vseh primerih za načrtovanje in izvajanje prostorskih ureditev, za katere obstaja izrazita javna korist in posledično tudi razlastitveni namen. Izjemo predstavlja območje za dolgoročni razvoj naselja, kjer vrsta prostorskih ureditev, ki bodo tam načrtovane morda sploh še ni znana, temveč se vnaprej varuje širitveno območje kot tako.

Skladno z restriktivno uporabo prostorskih ukrepov morajo začasni ukrepi biti določeni samo tam, kjer je to res potrebno, zato zakon daje možnost, da se sprejemajo tudi samo na določenih delih, in ne na celotnih ureditvenih območjih prostorskih in drugih aktov.

K 136. členu (vrste začasnih ukrepov):

Člen določa nabor možnih začasnih ukrepov, s posebno obravnavo možnosti prepovedi sprejemanja prostorskih in drugih sorodnih aktov s strani države. Določene so izjeme od prepovedi pravnega prometa in od prepovedi gradnje, saj je glede obeh prepovedi neživljenjsko, da bi veljali za čisto vse primere. Povezane so s sorodstvenimi omejitvami, stvarnopravnimi upravičenji, procesnimi varovali oziroma pridobljenimi pravicami ter omogočanjem izvajanjem posegov v javno korist.

K 137. členu (sprejem začasnih ukrepov):

Člen določa kombinatoriko aktov, za načrtovanje in izvedbo katerih se lahko sprejemajo začasni ukrepi, z načini obličnostjo in časovnimi obdobji sprejema. Ureja objavo grafičnih delov, ki prikazujejo območje teh ukrepov, v prostorskem informacijskem sistemu in možnost sočasne sprejema odloka o določitvi območja predkupne pravice občine

K 138. členu (trajanje začasnih ukrepov):

Člen ureja trajanje začasnih ukrepov in možnost njihovega ponovnega sprejema.

K 139. členu (evidentiranje začasnih ukrepov):

Za razliko od dosedanje ureditve se prostorski ukrepi več ne evidentirajo z zemljiško knjigo. pri prepovedi gradnje in urejanju trajnih nasadov to ni bilo smiselno že prej, ker pa se začasne ukrepe navaja tudi v potrdilu o namenski rabi zemljišča, katerega pridobitev in predložitev je v notarskih postopkih, povezanih s prometom z nepremičninami nujna, to ni smiselno niti za ukrep prepovedi prometa. tako se člen ukvarja zgolj z evidentiranjem prepovedi spremembe meje parcele

K 140. členu (odškodnina zaradi začasnih ukrepov):

Uvedba možnosti odškodnine je novost glede na obstoječo ureditev. Čeprav se z začasnimi ukrepi zasleduje javni interes, lahko zaradi njihove uveljavitve nastane škoda osebam, ki so zanašajoč s na veljavne predpise pristopili k pridobitvi upravnih dovoljenj, v teku njihove izdaje pa so v pravno stanje posegli začasni ukrepi. V tem primeru so te osebe upravičene do odškodnine.

K 141. členu (namen ukrepov zemljiške politike):

Člen opredeljuje namen zemljiške politike kot nabora vseh tistih aktivnosti in ukrepov, ki sledijo prostorsko načrtovalskim odločitvam v prostoru in katerih vloga je ta, da zagotovijo njihovo realizacijo, upošteva dejstvo, da se posegi v prostor izvajajo praviloma na podlagi zasebnih investicijskih namer in da javni sektor na to dinamiko vpliva praviloma zgolj posredno. Člen skozi nabor ciljev zemljiške politike določa strukturo nadaljnjih poglavij tega dela zakona.

K 142. členu (nepozidana stavbna zemljišča in njihove razvojne stopnje):

Nepozidana stavbna zemljišča se določajo kot razlika med zemljišči, ki so s prostorskim aktom namenjena graditvi objektov, in pozidanimi zemljišči.

Občine v postopku vzpostavitve evidence stavbnih zemljišč nepozidana stavbna zemljišča razvrstijo v razvojne stopnje, in sicer: nezazidljiva zemljišča, prostorsko neurejena zemljišča, neopremljena zemljišča in urejena zazidljiva zemljišča. Razvrstitev zemljišč se izvede na podlagi tega, kakšno je stanje prostorske regulacije, torej ali je za zemljišče sprejet ustrezen in predviden prostorski akt, stopnjo opremljenosti posameznega zemljišča z gospodarsko javno infrastrukturo in stopnjo omejitev, ki za posamezno zemljišče izhaja iz morebitnih javno pravnih režimih iz sorodnih predpisov.

Razvojna stopnja izkazuje status posameznega zemljišča glede na znane parametre stanja. Z razvojno stopnjo nepozidanih stavbnih zemljišč se torej ne opredeljuje, ali je gradnja dopustna ali ne,

saj to že opredeljuje prostorski akt, temveč se rangira možnost dejanske aktivacije zemljišča za njegov gradbeni namen. Samo dejstvo, da je neko zemljišče uvrščeno v območje stavbnih zemljišč namreč še ne pomeni, da je dejansko zazidljivo. Dejanska zazidljivost je odraz še nekaterih drugih parametrov, zlasti komunalne opremljenosti in odsotnosti režimov, ki bi (praviloma iz varstvenih in varovalnih razlogov) omejevali njegovo rabo ali namen.

K 143. členu (nezazidljivo zemljišče):

Območja stavbnih zemljišč, kjer gradnje zaradi omejitev, ki izhajajo iz pravnih režimov (varstvenih režimov, varovalnih koridorjev, prostorskih aktov, ipd.) ali dejanskega stanja v prostoru (naravnih ali ustvarjenih danosti ali dejanske rabe prostora) niso dovoljene oziroma so dovoljene le izjemne gradnje, ki izhajajo neposredno iz pravnega režima oziroma stanja v prostoru (npr. gradnje gospodarske javne infrastrukture, ukrepov za varstvo pred nesrečami, ipd.).

Najnižja 1. razvojna stopnja zajema stavbna zemljišča, kjer gradnja na podlagi prostorskih aktov ni možna, saj pravni režimi (trajnega značaja ali začasnega značaja, do zagotovitve kolektivnih varovalnih ali varstvenih ukrepov), naravne danosti (nosilnost, stabilnost, naklon, lega itd.) ali dejansko stanje v prostoru le-to onemogočajo. Praviloma so taka zemljišča določena kot stavbna zemljišča zaradi zaokroževanja in povezovanja stavbnih zemljišč v smiselne zaključene celote. Predvsem so ta zemljišča namenjena gradnji gospodarske javne infrastrukture s spremljajočimi površinami (npr. komunalne zelenice), niso pa namenjena gradnji stavb. V mnogih primerih so to stavbna zemljišča z namensko rabo, ki je določena (ali pa bi morala biti določena) kot npr. območja zelenih površin, komunalnih zelenic, planiranih prometnih površin ali drugih podrobnih rab, ki prepovedujejo gradnjo stavb (vključno s funkcionalnimi zemljišči teh stavb) v mestu ali naselju. V to razvojno stopnjo sodijo tudi zemljišča v naseljih neposredno ob vodotokih, ki bi sicer lahko bila določena tudi kot vodna zemljišča, pa takšna opredelitev v prostorskih aktih ali pravnih režimih še ni bila uvedena. V mnogih primerih pa 1. razvojna stopnja pomeni tudi, da za ta območja sploh ni smiselno določiti stavbnega zemljišča. To so torej zemljišča, kjer je praviloma dovoljena le gradnja objektov gospodarske javne infrastrukture. Takšna zemljišča bi morala biti po izgradnji ali tudi sicer opredeljena kot grajeno javno dobro.

V 1. razvojno stopnjo pa ne sodijo zemljišča v varovanih komunalnih koridorjih ali koridorjih cest ali znotraj drugih pravnih režimov, kjer gradnja stavb sicer ni možna, se pa lahko to zemljišče uporabi kot pripadajoče (funkcionalno) zemljišče k stavbi, tudi če je to zemljišče mogoče uporabiti le za npr. zasebno zelenico ob objektu. Tipičen primer so odmiki gradbenih meja od javnih cest, kjer gradnja stavb sicer ni mogoča, je pa dovoljeno to zemljišče uporabiti kot pripadajoče zemljišče stavbe.

K 144. členu (prostorsko neurejeno zemljišče):

Prostorsko neurejena zemljišča so zemljišča, ki so namenjena graditvi, vendar zanjo obstajajo prepreke. Tako za območje lahko še niso sprejeti izvedbeni prostorski akti. V to skupino sodijo vse enote urejanja prostora za katere je z OPN določeno, da je obvezna izdelava občinskega podrobnega prostorskega načrta ali pa izvedba lokacijske preveritve, ali pa so z DPN, ali OPN predpisani drugi ukrepi, ki predstavljajo izdelavo novih ali spremembo obstoječih prostorskih aktov (npr. zahteva po usklajevanju podrobnih prostorskih izvedbenih pogojev, spremembo pravnih režimov, ipd.). Med prostorsko neurejena stavbna zemljišča sodijo tudi tista zemljišča, ki so s prostorskimi akti določena za gradnjo, pa gradnjo omejuje oziroma pogojuje drugi splošni pravni akt.

Med prostorsko neurejena zemljišča sodijo tudi zemljišča, ki zaradi svoje velikosti, oblike ali lege ne omogočajo izvedbe prostorskih ureditev in se zanje izvaja komasacija.

Navedeno pomeni, da na takem območju oziroma na teh zemljiščih gradbenega dovoljenja ni mogoče dobiti bodisi brez dodatnega izvedbenega prostorskega načrtovanja, bodisi brez drugih sprememb splošnih pravnih aktov, bodisi brez izvedbe prostorskih ukrepov (komasacija) ali drugačne ureditve parcelnega in lastniškega stanja.

K 145. členu (neopremljeno zemljišče):

Neopremljena zemljišča so tista, kjer je graditev na podlagi veljavnih prostorskih aktov sicer možna, vendar je za opremljanje zemljišča za gradnjo potrebna še izgradnja gospodarske javne infrastrukture. Gre torej za zemljišča, kjer je graditev omejena zaradi neustrezne komunalne opreme. Tako je na neopremljenem zemljišču možnost posega v prostor še vedno odvisna od družbene odločitve. Pridobitev gradbenega dovoljenja je mogoča, vendar na podlagi izjem, ki jih določa prostorski akt.

Prav tako gre se v to kategorijo uvrščajo tudi zemljišča, ki imajo zagotovljeno komunalno opremo, a prostorski akt ali drug predpis terja še zagotovitev druge gospodarske javne infrastrukture, preden se lahko na zemljišču gradi. Gre za primere zagotavljanja kolektivnih ukrepov zavarovanja, npr. izgradnjo ustreznega protipoplavnega nasipa.

Na neopremljenem stavbnem zemljišču je za izvedbo investicijske namere oziroma gradnjo objekta torej dovolj upravni postopek pridobitve posamičnega konkretnega pravnega akta (dovoljenja), vendar pa kasnejše komunalno opremljanje z gospodarsko javno infrastrukturo pomeni tudi finančne obligacije za obravnavano investicijo.

K 146. členu (urejeno zazidljivo zemljišče):

Območja stavbnih zemljišč, kjer so gradnje, ki so skladne z namensko rabo prostora in ostalimi določili prostorskih aktov, dopustne in možne brez omejitev, torej so opremljene z izvedbenimi prostorskimi akti in v celoti komunalno opremljene, tako da je mogoče pridobiti gradbeno dovoljenje brez dodatnih vlaganj investitorja (razen stroškov priprave dokumentacije in plačil obveznih javnih dajatev).

Uvrstitev zemljišča med urejena zazidljiva zemljišča zagotavlja visoko stopnjo možnosti izvedbe posega v prostor (graditve stavb), na podlagi splošnih določil aktov, vendar ne zagotavlja gotovosti, da bo gradbeno dovoljenje za načrtovano investicijo izdano, predvsem iz naslova civilno pravnih zadev, ki se jih ugotavlja v upravnem postopku pridobitve gradbenega dovoljenja.

K 147. členu (namen opremljanja):

Opremljanje stavbnih zemljišč je projektiranje in gradnja komunalne opreme ter objektov in omrežij druge gospodarske javne infrastrukture, ki so potrebni, da se lahko prostorske ureditve oziroma objekti, načrtovani z občinskim prostorskim načrtom ali občinskim podrobnim prostorskim načrtom, izvedejo in služijo svojemu namenu. Opremljenost stavbnih zemljišč je pogoj za njihovo gradbeno aktivacijo. Gradnja objektov je dovoljena tudi na neopremljenih stavbnih zemljiščih, če se sočasno z gradnjo zagotavlja tudi opremljanje stavbnih zemljišč ali če je zagotovljena samooskrba.

K 148. členu (komunalna oprema):

Člen definira komunalno opremo, ki predstavlja objekte in omrežja ter površine za katere se odmerja komunalni prispevek. Seznam komunalne opreme se lahko podrobneje določi za posamezne vrste te opreme.

K 149. členu (opremljeno zemljišče):

Stavbno zemljišče lahko opredelimo za opremljeno, ko ima zagotovljen ustrezen dostop do javnega cestnega omrežja in je izkazana možnost priključitve na elektroenergetsko omrežje, javno vodovodno omrežje in javno kanalizacijsko omrežje. Podrobneje bo opremljenost zemljišč določena s podzakonskim aktom

K 150. členu (komunalna samooskrba):

Stavbno zemljišče lahko opredelimo za opremljeno, ko ima zagotovljen ustrezen dostop do javnega cestnega omrežja in je izkazana možnost priključitve na elektroenergetsko omrežje, javno vodovodno

omrežje in javno kanalizacijsko omrežje. Pogojno lahko opredelimo stavbno zemljišče za komunalno opremljeno, če ni mogoča priključitev na javno kanalizacijsko omrežje, vendar je s prostorskim aktom dopuščena samooskrba na področju odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode

K 151. členu (izboljšanje opremljenosti zemljišča):

Za izboljšanje opremljenosti stavbnega zemljišča gre le v primeru, ko se stavbno zemljišče opremi z dodatno vrsto komunalne opreme, ki jo na stavbnem zemljišču prej ni bilo. Dograditev obstoječih sistemov komunalne opreme z novimi sestavinami, ki so posledica prilagajanja novim tehnikam, novim standardom itd., ne predstavljajo izboljšanja opremljenosti stavbnega zemljišča. Šteje se, da je stavbno zemljišče opremljeno z dodatno vrsto komunalne opreme, ko je za takšno komunalno opremo pridobljeno uporabno dovoljenje oziroma je predana v upravljanje.

K 152. členu (načrtovanje opremljanja zemljišč):

Občina v občinskem prostorskem aktu določi vrste komunalne opreme, ki jih je treba zgraditi ali dograditi. Opremljanje stavbnih zemljišč se izvaja na podlagi programa opremljanja, ki se pripravi na podlagi občinskega prostorskega načrta oziroma občinskega podrobnega prostorskega načrta in sprejema z odlokom. Člen še posebej ureja problematiko gradnje nizkonapetostnega distribucijskega elektroenergetskega omrežja in s tem povezanih upravljavskih, lastniških in finančnih vprašanj. Določbe se nanašajo tudi na predpise s področja energetike, zato jih je treba smiselno povezovati z Energetskim zakonom.

K 153. členu (program opremljanja)

Opremljanje stavbnih zemljišč se izvaja na podlagi programa opremljanja. Program opremljanja se pripravlja na osnovi občinskega prostorskega akta (občinskega prostorskega načrta ali občinskega podrobnega prostorskega načrta), v katerem mora biti ustrezno definirana in opredeljena komunalna oprema. Program opremljanja se sprejme z odlokom. Smiselno je, da se sprejem programa opremljanja časovno usklajuje s sprejemom prostorskega akta, zato je občina dolžna sprejeti program opremljanja najkasneje v 6 mesecih po sprejemu prostorskega akta, saj z njim delno ovrednoti finančno izvedljivost prostorskega akta. V primeru, da občina gradi komunalno opremo brez programa opremljanja, je dolžna takšno komunalno opremo zajeti v program opremljanja najkasneje v dveh letih po izgraditvi, drugače za takšno komunalno opremo ne more odmeriti komunalnega prispevka iz naslova izboljšanja opremljenosti zemljišča. Zaradi izvajanja nadzora nad kvaliteto programov opremljanja, so občine dolžne posredovati programe opremljanja na pristojno ministrstvo najkasneje v 15 dneh po njegovi uveljavitvi.

K 154. členu (vsebina programa opremljanja):

S programom opremljanja se na podlagi občinskega prostorskega akta podrobneje določi komunalna oprema in druga gospodarska javna infrastruktura, ki jo je treba zgraditi in roki za gradnjo. Za obstoječo komunalno opremo se določijo podlage za odmero komunalnega prispevka, ki so: obračunska območja, skupni in obračunski stroški komunalne opreme, preračun vseh stroškov (skupnih in obračunskih) na enoto mere in podrobnejša merila za odmero komunalnega prispevka.

K 155. členu (obračunsko območje):

Obračunsko območje posamezne vrste komunalne opreme je območje, na katerem se zagotavlja priključevanje na to vrsto komunalne infrastrukture in se ga določi na podlagi sektorskih dokumentov za posamezno vrsto komunalne in prostorskih aktov občine.

K 156. členu (zagotavljanje gradnje komunalne opreme):

Gradnjo komunalne opreme zagotavlja občina. Gradnja se financira iz sredstev zbranih s komunalnim prispevkom in drugimi viri. Med druge vire financiranja komunalne opreme sodijo proračunska sredstva občine in države, sredstva pridobljena iz različnih skladov, taks itd., ter druga finančna sredstva, ki niso komunalni prispevek.

K 157. členu (pogodba o opremljanju):

Občina je pristojna za opremljanje stavbnih zemljišč in sme skleniti pogodbo o opremljanju le v izjemnih primerih – prepuščanje razvoja opremljanja stavbnih zemljišč investitorjem je namreč izogibanje obveznostim in odgovornostim v zvezi z načrtovanjem prostorskega razvoja. Pogodba o opremljanju za občino ne sme predstavljati preproste rešitve, na način, da po sprejemu občinskega prostorskega načrta ne sodeluje več v procesu načrtovanja tega prostora. Pogodba o opremljanju je lahko le »izhod v sili«, ko občina izčrpa vse druge možnosti za izvajanje opremljanja zemljišč, ki jih je predvidela v svojih prostorskih načrtih s komunalno opremo. Občina mora zato že vzporedno s prostorskim načrtovanjem izvajati preveritve upravičenosti in trajnosti nameravanih posegov v prostor in jih konkretizirati v elaboratu o ekonomiki občinskega prostorskega načrta. Iz ekonomike občinskega prostorskega načrta pa mora izhajati, kakšni so stroški nove komunalne opreme po posameznih območjih, ti pa morajo biti konkretizirani v programih opremljanj zemljišč. Občine morajo programe opremljanja zemljišč zagotoviti za celotno občino.

Občina mora z izjavo dokazati, da je gradnja stavb, ki jih namerava zgraditi investitor, v javnem interesu (npr. širitev ali zapolnitev naselja zaradi zgoščitve, gradnja točno določenih stavb – šola, vrtec, zdravstveni dom, knjižnica, dom upokojencev, gradnja neprofitnih stanovanj, gradnja športnih in turističnih objektov, ipd.), in sicer upravičenost ter vzdržnost nameravane gradnje dokaže v elaboratu o ekonomiki občinskega prostorskega načrta. Občina bi, skladno z ekonomiko občinskega prostorskega načrta morala vedeti, koliko sredstev in v kakšnem časovnem obdobju, bo rabila za komunalno opremljanje zemljišč. Zato mora občina, v primeru, da želi skleniti pogodbo o opremljanju, dokazati, da glede na finančno poslovanje (izkazi iz občinskega proračuna o prihodkih iz komunalnega prispevka in o sredstvih namenjenih za gradnjo komunalne opreme) ne more zagotoviti sredstev za komunalno opremljanje. S tem se želi doseči, da bi pogodba o opremljanju za občino bila le izjema.

Namen pogodbe o opremljanju namreč ni pridobitev gradbenega dovoljenja za posameznega investitorja, ampak naj bi bilo s pogodbo omogočeno opremljanje zemljišč za potrebe realizacije gradnje, in sicer v primeru, da občina ne more ali ne želi investirati sredstev v neko območje (ker je npr. dinamiko komunalnega opremljanja predvidela drugače). Občina bo morala tako stroške komunalne opreme zemljišč opredeliti že v samem začetku procesa prostorskega načrtovanja, jih znati pravočasno predvideti in časovno tudi izvesti. Investitorji tako ne bodo več prisiljeni prevzemati obveznosti in nalog, ki so sicer v izvorni pristojnosti občin. V elaboratu o ekonomiki občinskega prostorskega načrta bodo tako prikazani stroški, ki jih bodo imela občina v zvezi z opremljanjem stavbnega zemljišča, investitorji pa bodo te stroške prevzemali le izjemoma.

Investitorji, ki bodo komunalno opremo izvajali skladno s pogodbo o opremljanju bodo komunalni prispevek plačali z deležem stroškov, ki so jih imeli z gradnjo. V primeru, da bodo ti stroški večji, kot zaračunan komunalni prispevek, bodo razliko, na podlagi načina in roka, določenega v pogodbi, prejeli vrnjeno, in sicer na podlagi bančne garancije.

Investitorji bodo odslej dolžni priskrbeti le eno bančno garancijo, in sicer največ v višini 20% od vrednosti predvidene komunalne opreme, brez stroškov pridobivanja zemljišč. Garancija bo predložena za zagotavljanje roka in obsega del, dobro izvedo del in odpravo napak v garancijskem roku.

Pogodba o opremljanju mora vsebovati vse tri priloge, ki so pogoj za sklenitev: dokazilo o sprejetem programu opremljanja, izjavo, da občina nima sredstev v proračunu za gradnjo te komunalne opreme in izjavo, da je gradnja v javnem interesu in investicijsko vzdržna.

Občina je komunalni opremo po izgradnji dolžna prevzeti, ko je zanjo izdano uporabno dovoljenje.

K 158. členu (pogodbena komasacija):

Komasacija je zložba parcel in njihova ponovna razdelitev, tako da njihovo pravno stanje, njihova lega, oblika oz. velikost omogočajo izvedbo prostorske ureditve iz prostorskega akta. Pogodbena komasacija je posej zasebnega prava.

K 159. členu (komasacijsko soglasje):

V postopku pogodbene komasacije je občina soglasodajalec iz naslova skladnosti s prostorskim aktom. Člen določa postopek in posledice soglasja ter pravno varstvo, občini pa daje možnost, da postane sopogodbenik v postopku.

K 160. členu (evidentiranje pogodbene komasacije – prej postopek pogodbene komasacije):

Člen ureja vlogo komasacijskega soglasja v postopku pogodbene komasacije, določa postopke za ureditev mej kot prednostne.

K 161. členu (namen upravne komasacije):

Komasacija je zložba parcel in njihova ponovna razdelitev, tako da njihovo pravno stanje, njihova lega, oblika oz. velikost omogočajo izvedbo prostorske ureditve iz prostorskega akta. Upravna komasacija je komasacija je prostorski ukrep, ki ga vodi občina.

K 162. členu (podlaga za komasacijo):

Komasacija se lahko izvede na podlagi občinskega prostorskega načrta ali sprejetega občinskega podrobnega prostorskega načrta ali pa se izvaja sočasno s pripravo občinskega podrobnega prostorskega načrta. V tem primeru načrt komasacije nadomesti parcelacijski načrt iz občinskega podrobnega prostorskega načrta, komasacijski udeleženci pa morajo izdati soglasje k občinskemu aktu. Po uvedbi komasacije je mogoče občinski prostorski akt, ki je podlaga za komasacijo, spremeniti samo s soglasjem komasacijske komisije.

K 163. členu (komasacijski udeleženci):

Komasacijski udeleženec je lastnik zemljišča z območja komasacije ali imetnik drugih stvarnih pravic na takšni nepremičnini ter občina. Komasacijski udeleženci izmed sebe izvolijo komasacijski odbor, ki jih zastopa v komasacijskem postopku.

K 164. členu (komasacijska komisija):

Komasacijski postopek vodi petčlanska komasacijska komisija. Zakon določa sestavo komisije.

K 165. členu (komasacijsko območje):

Komasacija se lahko izvaja le na območjih, na katerih lega, oblika in velikost zemljiških parcel onemogočajo uresničitev občinskega prostorskega akta. Komasacijsko območje lahko zajema celotno območje občinskega podrobnega prostorskega načrta ali njegov del. V komasacijsko območje se lahko vključijo tudi posamezna zemljišča, ki niso povezana z drugimi zemljišči na komasacijskem območju. Če določena zemljišča otežujejo izvedbo komasacije, se lahko izločijo. Določba ureja tudi morebitne spremembe komasacijskega območja.

K 166. členu (komasacijska in delilna masa):

Vsa zemljišča na komasacijskem območju sestavljajo komasacijsko maso. Iz komasacijske mase se najprej izločijo zemljišča, namenjena javnim prometnim površinam. Preostala zemljišča so delilna masa, ki se razdeli med udeležence in predstavlja delilno maso. Določbe postavljajo pravila za delitev zemljišč, vključenih v delilno maso.

K 167. členu (uvedba komasacije):

Komasacijo uvede občina na območju stavbnih zemljišč, kjer parcelna struktura onemogoča izvedbo prostorskih ureditev, predvidenih z OPN in na območju, kjer je bil sprejet OPPN in v roku dveh let po sprejemu še ni bil pričel postopek pogodbene komasacije oziroma parcelna struktura ni skladna z načrtom parcelacije iz OPPN. Postopek komasacije se lahko začne tudi na predlog določene skupine lastnikov zemljišč.

K 168. členu (sklep o uvedbi komasacije):

Komasacija se začne na predlog upravičencev, na podlagi katerega občina izda sklep o uvedbi komasacije. V sklepu se navedejo komasacijsko območje, zemljiške parcele in njihovi deli ter lastniki parcel. Sklep o uvedbi komasacije se vroči vsem udeležencem in objavi v uradnem glasilu in na spletni strani. Sočasno z objavo sklepa o uvedbi komasacije je treba pozvati vse, katerih lastninske in druge stvarne pravice niso razvidne iz zemljiške knjige, da predložijo podatke o svojih pravicah na območju komasacije. Zoper sklep je dovoljena pritožba, o kateri odloča župan. Če je potrebno, se pred uvedbo komasacije izvede obodna parcelacija komasacijskega območja.

K 169. členu (predhodna ureditev mej):

Ob pričetku komasacije se na podlagi sklepa o uvedbi komasacije skladno z evidentiranjem nepremičnin najprej uredi obod komasacijskega območja.

K 170. členu (elaborat obstoječega stanja in vrednotenja zemljišč):

Elaborat obstoječega stanja pripravi oseba, registrirana za izvajanje geodetske dejavnosti, elaborat vrednotenja nepremičnin pa cenilec. Izdela se po predpisih za pripravo elaborata upravne komasacije in po predpisih, ki urejajo evidentiranje nepremičnin. Iz načrta mora biti razvidno staro in novo premoženjsko stanje po velikosti in pravnih razmerjih ter odškodninah. Elaborata se javno razgrneta.

K 171. členu (komasacijski načrt):

Komasacijski načrt se izdela tako, da vsebuje vse sestavine, ki so pomembne za izdajo komasacijske odločbe. Komasacijski načrt vsebuje načrt obstoječega stanja in načrt nove razdelitve zemljišč. Predlog komasacijskega načrta se javno razgrne. Javno obravnavo vodi komasacijska komisija, izvede pa se v bližini komasacijskega območja.

K 172. členu (sprejetje komasacijskega načrta):

Komasacijska komisija preuči pripombe komasacijskih udeležencev in jih pisno seznanj s svojimi stališči. Občinski upravni organ odloča o odobritvi komasacijskega načrta ali pa ga vrne v dopolnitev in ponovno javno razgrne.

K 173. členu (komasacijska odločba):

Občinski upravni organ po sprejetju sklepa o odobritvi komasacijskega načrta izda komasacijsko odločbo. Zoper odločbo je dovoljena pritožba. V postopku ni dovoljena vrnitev v prejšnje stanje ali obnova postopka.

K 174. členu (vpis v zemljiški kataster):

Po pravnomočnosti komasacijske odločbe geodetska uprava vpiše nove parcele v zemljiški kataster in o tem obvesti zemljiško knjigo.

K 175. členu (ustavitev komasacijskega postopka):

Občina lahko na podlagi mnenja komasacijske komisije iz utemeljenih razlogov ustavi komasacijski postopek. Do tedaj nastali stroški bremenijo občino, če je uvedla komasacijo po lastni presoji. Komacijski postopek, ki ga je uvedla občina, lahko ustavi dve tretjini udeležencev. Ustavi se lahko tudi komacijski postopek, ki je bil uveden na predlog lastnikov, če to zahtevata dve tretjini predlagateljev. V tem primeru stroški bremenijo udeležence.

K 176. členu (stroški komasacijskega postopka):

Stroški komacijskega postopka se delijo na neposredne in posredne stroške, ki jih določa zakon. Neposredni stroški se krijejo s prispevki udeležencev, proračuna in drugih virov. Posredne stroške krije občina.

K 177. členu (izvršljivost komacijske odločbe):

Člen ureja pravne posledice pravnomočnosti komacijske odločbe in zemljiškoknjžno ter katastrsko ureditev novih razmerij.

K 178. členu (zavarovanje dostopov do parcel):

Člen ureja zagotavljanje začasnih dostopov v primeru izgube te možnosti v komacijskem postopku.

K 179. členu (pozidana zemljišča):

Za razmejitve med pozidanimi zemljišči in nepozidanimi stavbnimi zemljišči je ključna podrobna določitev pozidanih zemljišč. Pozidana zemljišča so taksativno navedena z določitvijo gradbenih parcel stavb, pripadajočih zemljišč stavb, zemljišč pod javnimi cestami in javno železniško infrastrukturo ter zemljišča pod drugimi pripadajočimi zemljišči gradbeno inženirskih objektov.

Pripadajoča zemljišča stavb obsegajo zemeljsko površino, ki so trajno namenjena za redno rabo stavb. Osnovna površina je njeno stavbišče. V funkciji stavbe je lahko tudi zemljišče, ki zagotavlja njeno povezanost z gospodarsko javno infrastrukturo (prikluček na javno cesto, vodovod, kanalizacijo), ki zagotavlja servisne površine (prostori za pomožne objekte), ki povečuje ugodje (prostori za počitek in igro) ali zemljišče, ki ima zgolj estetsko naravo (okrasne zelene površine). Na pripadajočem zemljišču so lahko urejene tudi specialne površine, ki omogočajo opravljanje dejavnosti v sami stavbi (npr. zunanje proizvodne površine, kopališče hotela, odlagališče odpadkov).

Zemljišča pod javnimi cestami in javne železniško infrastrukturo bodo evidentirana v evidenci dejanske rabe zemljišč javne železniške in javne cestne infrastrukture, ki jo bo na podlagi zakona o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne železniške in javne cestne infrastrukture vodilo ministrstvo pristojno za promet. V zbirki podatkov se bo evidentiralo javne ceste v skladu z Zakonom o cestah (Uradni list RS, št. 109/10, 48/12, 36/14 – odl. US in 46/15) in javno železniško infrastrukturo v skladu z Zakonom o železniškem prometu (Uradni list RS, št. 99/15 – uradno prečiščeno besedilo).

Med pozidana zemljišča štejemo tudi območja na katerih še ni izgrajenega objekta, so pa na podlagi pravnomočnega gradbenega dovoljenja določene gradbene parcele stavb. Status takšnega pozidanega zemljišča preneha s prenehanjem veljave gradbenega dovoljenja.

Pozidana zemljišča so območja na zemeljski površini in ne obsegajo zemljišč nad ali pod površjem zemlje (npr. zemljišča nad podzemnimi ali pod nadzemnimi odseki cest in železnic).

K 180. členu (določitev gradbene parcele stavbe):

Gradbena parcela se določi z gradbenim dovoljenjem za gradnjo stavbe, kar pomeni, da je gradbeno dovoljenje za nastanek gradbene parcele kot posebnega pravnega režima ene ali več nepremičnin konstitutivne narave. Določa se za nove stavbe, ne pa za nezahtevne stavbe in pomožne objekte ter za izvajanje gradenj na zemljiščih, ki niso stavbna.

Obravnani člen napotuje na vsebinske pogoje, ki jih mora izpolnjevati gradbena parcela za to, da zadosti predvidenim rednim potrebam stavbe. S tega vidika morata investitor in upravni organ, ki izdaja gradbeno dovoljenje, pri njeni določitvi upoštevati vse predpisane zahteve. Poleg pravil členov tega zakona, ki se nanašajo na stvarnopravne vidike in evidentiranje v nepremičninskih evidencah, se upoštevajo tudi druge določbe tega zakona glede vsebinskih vidikov gradbene parcele, ter drugo področno zakonsko ureditev glede na vrsto ali namen načrtovane stavbe oz. območja, na katerem se stavba nahaja, in veljavni prostorski akt.

Člen tudi določa, da se gradbena parcela formira kot ena zemljiška parcela, razen v določenih primerih, ki jih določa četrti odstavek.

K 181. členu (obseg gradbene parcele stavbe):

Stavba za svoj obstoj in redno rabo potrebuje ustrezen prostor. Ne gre zgolj ali nujno za zemeljsko površino, temveč tudi ali zgolj prostor nad in pod njo. Površina zemeljske površine, na kateri stoji stavba, ni vselej enaka celotnem tlorisu stavbe, kar velja zlasti pri večjih stavbah: podzemni izbočeni deli, nadzemno izbočeni deli, terase, balkoni, napušči ipd. kažejo, da je lahko za obstoj stavbe morebiti potreben zgolj prostor nad ali pod zemeljsko površino, ne pa nujno tudi sama zemeljska površina. Gradbena parcela kot pojem opisuje (zgolj) zemljišče, torej zemeljsko površino, nad ali pod katerim obstaja stavba, ter zemeljsko površino, ki je namenjena za njeno redno rabo.

Minimalni obseg gradbene parcele stavbe obsega zemljišče, ki predstavlja tloris stavbe, torej presek zunanjih obrisov stavbe na vodoravno ravnino. Gradbeno parcelo stavbe tako kumulativno tvorijo najmanj: 1. njeno stavbišče (zemljišče pod stavbo), 2. zemeljska površina, ki se nahaja nad njenimi podzemnimi deli, in 3. zemeljska površina, ki se nahaja pod tistimi njenimi deli, katerih tloris v višjih etažah presega zemljišče pod stavbo. Gre za presek prostora, v katerem bo stavba obstajala, na zemeljsko površino. Ob upoštevanju uveljavljenega načela *superficies solo cedit* (8. člen SPZ) je pomembno, da ima investitor pravico graditi in da so podane stvarnopravne predpostavke za celotno takšno zemeljsko površino, torej tudi za tisto, katera sama po sebi ni namenjena redni rabi stavbe, je pa zanjo namenjen prostor nad ali pod njo.

Poleg tega gradbena parcela stavbe vključuje tudi dodatno zemljišče, ki se ga ob izgradnji trajno nameni za njeno redno rabo. Obseg in oblika tega dodatnega zemljišča bosta v vsakem posamičnem primeru odvisna od okoliščin posameznega primera, šlo pa bo zlasti za dovoze, dostope, parkirišča, servisne površine, zelene površine, prostore za pomožne objekte ipd.

Iz prvega odstavka obravnavanega člena tudi izhaja, da se gradbenih parcel ne določa pomožnim objektom, ki so v funkciji stavbe, četudi bi nekateri sami po sebi lahko zadostili osnovni definiciji stavbe (npr. garaža na dvorišču stanovanjske stavbe). Za tovrstne objekte ne obstoji splošni javni interes, ki narekuje posebno ureditev položaja gradbenih parcel stavb, temveč prej njihova trajna povezanost s stavbo samo na enak način, kot velja za zemeljsko površino, ki je namenjena npr. dostopu, dovozu, zelenim površinam ipd. Obstoj tovrstnih objektov je lahko bistveno krajši od obstoja glavne stavbe, saj se vsakokratni lastnik stavbe lahko odloči za odstranitev ali drugačno zunanjo ureditev. Določanje gradbenih parcel pomožnim objektom bi vodilo v drobljenje funkcionalne enote (stavbe z zemljiščem, na katerem se lahko nahajajo tudi pomožni objekti kot bolj ali manj trajna zunanja ureditev), s tem pa bi se zgrešil namen, ki se zasleduje s prenovljenim institutom gradbene parcele.

Drugi odstavek postavlja zahtevo po urejenosti mej gradbene parcele. Le urejene meje zagotavljajo varnost investitorja, sosednjih lastnikov in javni interes pri umeščanju objekta v prostor. S tem se zagotavlja optimalna izkoriščenost prostora kar je tudi eden izmed pomembnih elementov uporabe instrumenta gradbene parcele.

Zaradi razlogov, navedenih v uvodu predloga zakona, ne smejo ostati prezrte tudi skupne gradbene parcele več stavb, ki v praksi niso redke in so lahko dobra rešitev z vidika urbanizma in racionalne izrabe stavbnih zemljišč. Za skupno gradbeno parcelo več stavb smiselno veljajo vsa pravila, ki veljajo za gradbeno parcelo posamezne stavbe, v zakonu pa se predpisujejo posebna pravila takrat, ko je to potrebno zaradi specifičnosti tovrstnih situacij.

Na skupne gradbene parcele več stavb se nanaša tretji odstavek obravnavanega člena. Po tej določbi lahko skupna gradbena parcela več stavb predstavlja tisto zemljišče, ki je hkrati namenjeno za redno rabo več stavb hkrati. Šlo bo torej za morebitne skupne dovoze, skupne dostope, skupna parkirišča, skupne zelene površine ipd. Edini primerni stvarnopravni položaj, ki lahko zagotavlja trajno povezanost takega zemljišča z več stavbami hkrati, je po obravnavani določbi skupna lastninska pravica ali solastnina vsakokratnih lastnikov stavb, katerim skupna gradbena parcela služi.

Definicija obravnavanega člena tudi pomeni, da ni izključeno, da bi se gradbene parcele dveh ali več stavb med seboj prekrivale. Ni izključeno, da bo ena dostopna pot hkrati služila dvema ali več stavbam in bila tako vključena v gradbene parcele dveh ali več stavb hkrati.

Odgovor na vprašanje, ali gre pri zemljišču, ki hkrati služi redni rabi več stavb, za primer prekrivanja njihovih individualnih gradbenih parcel ali za njihovo skupno gradbeno parcelo, bo odvisen zlasti od stvarnopravnega položaja takega zemljišča. Npr., če bo investitor, ki načrtuje gradnjo nove stavbe, na dvorišču sosednje že obstoječe stavbe pridobil stvarno služnost, ki mu bo omogočala postavitev balkona v višji etaži ali stavbno pravico za izgradnjo podzemno izbočenega dela načrtovane stavbe pod površino dvorišča že obstoječe stavbe, se bosta gradbeni parceli načrtovane in že obstoječe stavbe v tem delu lahko prekrivali. Enako v primeru, ko bo investitor za potrebe gradnje nove stavbe pridobil stvarno služnost dostopa na dostopni poti obstoječe stavbe, ki je last njenega lastnika. Kadar pa bo šlo za hkratno gradnjo dvojčka s skupno dovozno potjo, bo lahko investitor tako zemljišče v naprej določil za skupno last ali solastnino vsakokratnih lastnikov obeh enot dvojčka in jo tako opredelil kot njuno skupno gradbeno parcelo. Skupne gradbene parcele ne more tvoriti zemljišče, na katerem se prekrivata tlorisa dveh stavb (npr. izbočeni del ene stavbe sega pod drugo stavbo ali npr. balkoni višjih nadstropij sega nad streho sosednje nizke gradnje). V takem primeru bo šlo za prekrivanje gradbenih parcel, pri čemer bodo fizični deli ene stavbe na sosednjo nepremičnino lahko segali na podlagi stavbne pravice ali stvarne služnosti.

Zadnji odstavek določa, da se v velikost gradbene parcele ne všttevajo površine za dostop do parcele. Vštevanje dostopnih površin bi namreč lahko pomenilo, da bi znaten del s prostorskim aktom predpisane velikosti gradbene parcele odpadel na površine za dostop, kar bi zmanjševalo velikost gradbene parcele, namenjene samemu objektu, kadar se zemljišče ne bi nahajalo neposredno ob javni cesti, oziroma bi to od občin terjalo, da velikost gradbenih parcel v prostorskih aktih predpisujejo zelo heterogeno v odvisnosti od tega, kako daleč so zazidljiva stavbna zemljišča od javnih cest. Podobno velja tudi z vidika razvrščanja nepozidanih zemljišč v razvojne stopnje oziroma z vidika opremljanja zemljišč za gradnjo in s tem povezanih finančnih mehanizmov.

K 182. členu (evidentiranje gradbene parcele stavbe v zemljiškem katastru):

Obravnavani člen določa pravila, ki omogočajo, da se gradbena parcela evidentira v zemljiškem katastru na tak način, da se lahko v pravnem prometu udejanja neločljiva povezanost stvarnih pravic na stavbi in njeni gradbeni parceli, kot jo predpisujejo pravila prejšnjega člena, ob tem pa zagotavlja pravna varnost v pravnem prometu.

Prevladujoč primer gradbene parcele predstavlja tipična situacija, ko gradbena parcela stavbe tvori enotno zaokroženo prostorsko povezano zemljišče skupaj s stavbo, ki je kot celota v lasti njenega lastnika. Po prvem odstavku obravnavanega člena gradbena parcela v takih primerih predstavlja enotno zemljiško parcelo, s tem pa se zagotovi oblikovanje ene nepremičnine kot stvarnopravno nedeljive funkcionalne enote, ki je izenačena s funkcionalno enoto, ki obstoji v naravi (stavba z

zemljiščem za njeno rabo). Za doseganje trajne neločljive povezanosti pravic na gradbeni parceli stavbe se v drugem odstavku predpisuje prepoved sprememb meja take zemljiške parcele. Skladno s terminologijo zakona, ki ureja evidentiranje nepremičnin, so s tem prepovedane parcelacije, komasacije in izravnave meja (prvi odst. 45. člena ZEN). S tem je trajno in na dolgi rok zagotovljeno, da bosta ostala stavba in zemljišče, ki je potrebno za njeno rabo, tudi po njeni izgradnji in v naknadnem pravnem prometu enotna nepremičnina, katere fizični deli ne bodo mogli imeti različnega stvarnopravnega položaja.

Vendarle pa so možne tudi drugačne, specialne situacije, ko gradbena parcela stavbe ne more biti odmerjena kot enotna zemljiška parcela in tako (ob)sega na več nepremičnin. Tako npr. pravilo enotne zemljiške parcele ne pride v poštev, kadar posamezni deli načrtovane gradbene parcele medsebojno niso prostorsko povezani (npr. za načrtovano stavbo se načrtuje izvedba parkirišča ali garaž kot pomožnih objektov na drugi strani javne ceste). Po uveljavljenem sistemu katastrskega evidentiranja v takih primerih enotne zemljiške parcele ni mogoče evidentirati. Nadalje pravilo enotne zemljiške parcele ne pride v poštev v primeru, kadar se v gradbeno parcelo vključuje zemljišče več nepremičnin, ki naj bi ga vsakokratni lastnik stavbe v celoti ali vsaj nekatere dele uporabljal na podlagi stavbne pravice ali stvarne služnosti. To velja tako v primeru, ko gre za gradnjo na v celoti tujem zemljišču na podlagi stavbne pravice, če gradbena parcela sega na več nepremičnin (npr. stavbna pravica na več nepremičninah ali v kombinaciji s stvarno služnost za uporabo dostopne poti na sosednji nepremičnini), kakor tudi v primeru, ko gradbeno parcelo tvori tako zemljišče, ki je v lasti investitorja, kot zemljišče, na katerem ima slednji stavbno pravico ali stvarno služnost. V takih primerih ni rečeno, da posamezne nepremičnine ne bi imele različne lastnike, zato je združevanje v enotno zemljiško parcelo pojmovno nemogoče, če že gre za istega lastnika, pa bi pravilo o enotni zemljiški parceli v takih primerih brez potrebe posegalo v njegovo svobodo razpolaganja z lastnino. Zaradi uveljavljenega sistema katastrskega evidentiranja zemljiških parcel pa pravilo o enotni zemljiški parceli ne more priti v poštev niti v primeru, ko načrtovana gradbena parcela leži na območju dveh ali več katastrskih občin.

V opisanih primerih je gradbena parcela stavbe sestavljena iz več prostorskih enot zemljišča, ki kljub načrtovani medsebojni trajni funkcionalni povezanosti ne morejo biti združene v eno zemljiško parcelo. V takih primerih se trajna povezanost stavbe in zemljišča zagotavlja z akcesornostjo pravic na zemljišču pravicam na stavbi oz. nepremičnini, na kateri se ta nahaja, bistvenega pomena za učinkovitost sistema in varnost pravnega, kar je urejeno v naslednjem členu.

Z namenom zagotavljanja čim večjo preglednost in preprečevati drobljenje prostora tudi za opisane primere sestavljene gradbene parcele velja, da se pravilo o enotni zemljiški parceli upošteva, kolikor je to mogoče. Po prvem odstavku obravnavanega člena je treba vse zemljišče gradbene parcele, ki je v lasti lastnika stavbe in ga je mogoče evidentirati kot enotno zemljiško parcelo, evidentirati kot eno zemljiško parcelo. Npr., če je investitor lastnik celotnega zemljišča, ki je vključeno v gradbeno parcelo, razen dostopne poti, na kateri ima stvarno služnost, mora biti zemljišče v njegovi lasti evidentirano kot enotna zemljiška parcela. Če je kot zemljišče, potrebno za redno rabo stavbe, namenjeno zaokroženo zemljišče, ki ga ima lastnik stavbe v lasti na drugi strani javne ceste, mora biti tudi tako zemljišče evidentirano kot enotna zemljiška parcela. Če je prostorsko povezano in zaokroženo zemljišče, ki predstavlja gradbeno parcelo stavbe in v lasti njenega lastnika, na meji dveh katastrskih občin, je treba zemljišče v vsaki posamezni katastrski občini odmeriti kot eno zemljiško parcelo.

Drugi odstavek obravnavanega člena se nanaša tudi na dislocirane prostorske enote gradbene parcele. Tudi dislocirane zemljiške parcele, ki je vključena v gradbeno parcelo stavbe, lastnik stavbe naknadno ne more deliti ali spreminjati njenih meja.

Tretji odstavek obravnavanega člena se nanaša na katastrsko evidentiranje tistih prostorskih enot gradbene parcele stavbe, ki niso v lasti lastnika stavbe, torej kjer gre za uporabo prostora oz. zemljišča na podlagi stavbne pravice ali stvarne služnosti. Taka prostorska enota mora biti v zemljiškem katastru evidentirana kot območje izvrševanja stavbne pravice oz. stvarne služnosti. Način evidentiranja se uredi v zakonu, ki ureja evidentiranje nepremičnin. Npr., če je v gradbeno parcelo stavbe vključena dostopna pot na sosednji nepremičnini na podlagi stvarne služnosti, jo je treba v zemljiškem katastru evidentirati kot območje izvrševanja take služnosti. Smiselno enako velja za stavbno pravico, npr. za območje podzemno izbočenega dela stavbe, ki sega na sosednjo nepremičnino na podlage take pravice.

Obveznost katastrskega evidentiranja območja izvrševanja stavbne pravice po tretjem odstavku velja tudi v primeru, ko je stavba skupaj s celotno gradbeno parcelo na podlagi stavbne pravice locirana zgolj na eni nepremičnini. Uporaba določbe tretjega odstavka obravnavanega člena v takem primeru pomeni, da se celotna gradbena parcela evidentira kot območje izvrševanja stavbne pravice.

V vseh navedenih primerih, ko ne pride v poštev pravilo enotne zemljiške parcele za celotno gradbeno parcelo stavbe, se neločljiva povezanost pravic in varnost pravnega prometa v tem kontekstu zagotavlja v kombinaciji z evidentiranjem v zemljiški knjigi, ki ga podrobneje ureja naslednji člen.

Četrty odstavek predstavlja dopolnilno pravilo za primere, ko gre za stavbo, ki se zgradi na tuji nepremičnini na podlagi stavbne pravice. V takih primerih za čas obstoja stavbne pravice, ko sta lastninska pravica na zemljišču in stavbi ločeni (256. člen SPZ), velja pravilo tretjega odstavka obravnavanega člena; po prenehanju stavbne pravice, ko postaneta lastnik zemljišča in stavbe ena in ista oseba (prvi odst. 263. člena SPZ), pa pride v poštev pravilo enotne zemljiške parcele iz prvega odstavka obravnavanega člena.

K 183. členu (pravni promet z gradbeno parcelo stavbe):

Člen ureja varovanje gradbene parcele v pravnem prometu in s tem zagotavlja njeno celovitost v primerih, ko ne gre za enotno evidentirano zemljiško parcelo. Določbe zahtevajo hkratno prenašanje lastninske, stavbne oziroma stvarne pravice na vseh vključenih zemljiških parcelah, nadzor pa se vrši v fazi overjanja zemljiškoknjžnega dovolila, kjer mora biti notar pozoren na morebitne zaznambe v zemljiški knjigi (oblikovane na podlagi prejšnjega člena), iz katerih izhaja, da se lastninska pravica ali stavbna pravica lahko prenaša samo skupaj z vsemi zemljiškimi parcelami, ki predstavljajo gradbeno parcelo

Navedeno velja tudi za primer etažne lastnine. Če je na posamični zemljiški parceli oblikovana etažna lastnina, se šteje, da mora s prenosom posameznega dela stavbe v etažni lastnini, ki vključuje ustrezen solastniških delež na skupnih delih, katerega predstavlja tudi zemljiška parcela na kateri stavba stoji, slediti tudi prenos lastninske pravice na drugih zemljiških parcelah, ki so del gradbene parcele.

K 184. členu (sprememba gradbene parcele stavbe):

Zaradi razlogov, navedenih v uvodu predloga zakona, gradbena parcela na dolgi rok ne more biti absolutno nespremenljiva, saj bi to lahko onemogočilo prilaganje lastnika stavbe spremenjenim okoliščinam, s tem pa nesorazmerno posegalo v njegovo lastninsko pravico in lahko vodilo v neenakost. Lastniku stavbe obravnavani člen omogoča, da kadarkoli v času obstoja stavbe predlaga spremembo gradbene parcele, tako zahtevo pa lahko združi tudi z zahtevo za izdajo gradbenega dovoljenja za posege na že izgrajeni stavbi, kadar je to potrebno. Obravnavani člen bo tako za lastnika prišel v poštev zlasti v primerih, ko bo želel lastnik stavbe prilagoditi gradbeno parcelo novim objektivnim ali subjektivnim potrebam ali morebiti spremenjenemu prostorskemu aktu na območju, kjer stavba stoji. Spremenjena gradbena parcela mora ustrezati takšnim pogojem, kakršni bi veljali, če bi šlo za gradnjo nove enake stavbe, kot obstoji, v času vložitve vloge.

Po drugem odstavku obravnavanega člena se procesna aktivna legitimacija zahtevati spremembo gradbene parcele poleg lastniku stavbe podeljuje tudi državi in občini kot nosilcem javnega interesa. Ta možnost bo prišla v poštev zlasti kot predhodna faza razlastitve, če bo npr. izkazan javni interes za pridobitev določenega dela gradbene parcele, ali v primeru, ko bo npr. občina ugotovila, da obstoječa gradbena parcela predstavlja prostorsko anomalijo v po novem spremenjenem urbaniziranem okolju. Tudi v teh primerih bo morala spremenjena gradbena parcela zadostovati zahtevam in standardom, ki veljajo v času vložitve vloge.

Tretji odstavek posebej omogoča delitev skupne gradbene parcele. Lastniki stavb se lahko dogovorijo za njeno celotno ali delno razdelitev, pri tem pa mora spremenjeno stanje skladno s prvim odstavkom še zmeraj ustrezati predpisanim zahtevam. Upravni organ o spremembah odloči z eno upravno odločbo.

Četrti odstavek se nanaša na dve situaciji: 1. na primere, ko je posamezna stavba v lasti več oseb (npr. etažna lastnina, solastnina, skupna last), in 2. na primere skupnih gradbenih parcel. Sprememba gradbene parcele ali razdelitev skupne gradbene parcele je posel, ki presega redno upravljanje, saj učinkuje s spremembo načina in uživanja rabe nepremičnine. Zato morajo z njo soglašati vsi lastniki, sicer pa se morebitni nadomestitvi soglasja za tako zahtevo odloča v nepravdnem postopku po splošnih pravilih. Obstoj soglasja vseh ali sodne odločbe, ki ga nadomešča, je materialna predpostavka, ki jo mora upravni organ preveriti v postopku, v katerem odloča o spremembi gradbene parcele stavbe.

Odločba o spremembi gradbene parcele je konstitutivne narave. Z njeno pravnomočnostjo pravila o neločljivi povezanosti pravic prenehajo veljati za tisto zemljišče, ki se iz gradbene parcele po novem izloči, oziroma začnejo učinkovati na dodatnem zemljišču, ki se vanjo po novem vključi. Za potrebe uskladitve nepremičninskih evidenc mora upravni organ dovoliti tudi izvedbo ustreznih sprememb v teh evidencah.

K 185. členu (prenehanje gradbene parcele stavbe):

Kumulativna elementa, ki definirata obstoj gradbene parcele stavbe kot posebnega stvarnopravnega režima, sta dva: 1. dejanski, ki je v obstoju stavbe, in 2. pravni, ki je v obstoju stvarnopravnega položaja zemljišča, ki je vanjo vključeno člen. Odsotnost enega od njiju izključuje upravičeno podlago ali možnost obstoja gradbene parcele stavbe, zato se za take primere v obravnavanem členu določa, da slednja *ex lege* preneha.

Gradbena parcela stavbe preneha, če preneha obstajati stavba, saj s tem preneha upravičena podlaga za obstoj posebnega stvarnopravnega režima, kar je določeno v prvem odstavku obravnavanega člena. Stavba mora biti uničena v celoti tako, da ne sme biti ohranjen niti en njen del. Npr. zgolj delno porušenje, ki omogoča naknadno sanacijo, ali dotrajanost, ki omogoča rekonstrukcijo, ne zadostujeta.

Gradbena parcela stavbe lahko preneha le deloma, na delu zemljišča, ki je vanjo vključeno. Do tega pride, če na delu zemljišča preneha tista stvarna pravica lastnika stavbe, ki sicer omogoča njegovo vključitev v gradbeno parcelo stavbe in vzpostavitev tega posebnega stvarnopravnega režima na njem. Možnost prenehanja stvarne pravice na podlagi pravnega posla je sicer s pravili o neločljivi povezanosti stvarnih pravic izključena, vendar pa obstajajo tudi drugi možni načini njenega prenehanja. Lastninska pravica na zemljišču preneha, če na njej kdo drug pridobi lastninsko pravico (101. člen SPZ), do tega pa lahko pride tudi brez pravnega posla (npr. s priposestvom ali konstitutivno odločbo državnega organa). Stavbna pravica lahko preneha zaradi preteka časa ali s sodbo odločbo zaradi kršitev (260. in 262. člen SPZ). Tudi stvarna služnost lahko preneha brez podlage v pravnem poslu (222. in 223. člen SPZ). V takem primeru bistvenih posledic gradbene parcele stavbe ni več mogoče udejanjati.

V primeru stavbne pravice, na podlagi katere je zemljišče vključeno v gradbeno parcelo stavbe, sta možni dve situaciji: 1. da gre za stavbno pravico, na podlagi katere je zgrajena stavba ali vsaj njen poglobitni del, ali 2. da gre za stavbno pravico na drugem zemljišču, vključenem v gradbeno parcelo stavbe (npr. za izbočene dele stavbe ali za postavitve pomožnega objekta na sosednji nepremičnini). Na prvo situacijo se nanaša določba tretjega odstavka obravnavanega člena: ker v takem primeru stavba kljub prenehanju stavbne pravice še naprej obstoji v prostoru, zamenja se le njen lastnik, ki je hkrati tudi lastnik zemljišča, ki je vključeno v njeno gradbeno parcelo (263. člen SPZ), se režim gradbene parcele nadaljuje (novi lastnik jo sicer lahko npr. poruši, kar vodi do prenehanja gradbene parcele po prvem odstavku). Lastnik nepremičnine kot novi lastnik stavbe mora poskrbeti za ustrezno evidentiranje gradbene parcele (četrti odst. 208. člena), v primeru, da gre za pravnoposlovno predčasno prenehanje prenehanje (261. člen SPZ) pa nanj preidejo tudi ustrezne pravice na morebitnem drugem zemljišču (drugi odst. 207. člena). Za drugo situacijo, torej primere stavbne pravice na zemljišču, kjer stavba ne stoji ali ne stoji v svojem poglobitnem delu, določba tretjega odstavka ne pride v poštev, temveč pravilo drugega odstavka obravnavanega člena: gradbena parcela stavbe se zmanjša za zemljišče, na katerem je imel lastnik stavbe stavbno pravico. V takih primerih lahko pridejo kot podlaga za *ex lege* prenehanje gradbene parcele v poštev le tisti primeri prenehanja stavbne pravice, ki niso pravnoposlovne narave (drugi odst. 207. člena). V primeru dogovora o predčasnem prenehanju stavbne pravice na pomožni gradbeni parceli morata lastnik zemljišča in

imetnik stavbne pravice za potrebe dopustne in pravno učinkovite sklenitve tega dogovora najprej izposlovati odločbo o spremembi gradbene parcele, sicer pa dogovoriti prenos vseh pravic na gradbeni parceli stavbe na lastnika zemljišča.

Odločba upravnega organa, s katero se ugotovi prenehanje gradbene parcele, je potrebna zaradi zagotavljanja pravne varnosti, čeprav je le deklaratorne narave. Izda se lahko na zahtevo lastnika stavbe ali lastnika zemljišča, katerih pravni interes je samoumeven. Državi in občini se aktivna procesna legitimacija priznava ne le kot nosilec javnega interesa na področju urejanja prostora, temveč tudi za potrebe zasledovanja cilja skladnosti nepremičninskih evidenc z obstoječim dejanskim in pravnim stanjem. Iz istega razloga se lahko postopek začne *ex offio*. Tretje osebe lahko predlagajo ugotovitev, če izkažejo pravni interes. Za potrebe uskladitve nepremičninskih evidenc mora upravni organ dovoliti tudi izvedbo ustreznih sprememb.

K 186. členu (namen soglasja):

Soglasje za spremembo meje parcele predstavlja prostorski ukrep, s katerim se na določenem območju stavbnih zemljišč zagotavlja in vzdržuje takšno parcelno strukturo, ki je skladna z določili prostorskega akta. Soglasje za spremembo meje parcele je pomemben kontrolni mehanizem s katerim se preprečuje zlorabe spreminjanja površin parcel in neupoštevanje določil prostorskih aktov. Občina določi območja na katerih je soglasje za spremembo meje parcele obvezno.

Soglasja za spremembo meje parcele ni potrebno pridobiti v postopku parcelacije zaradi razlastitve in upravne komasacije, v vseh ostalih postopkih pa je pridobitev soglasja nujna. Praksa namreč kaže, da k neurejenemu stanju na tem področju prispeva tudi neupoštevanje pravil prostorskih aktov glede parcelacije v sodnih in denacionalizacijskih postopkih, tako da z njihovo izključitvijo zakon zahteva, da se tudi v teh postopkih nepremičnine delijo ob upoštevanju parcelacijskih pravil.

K 187. členu (postopek izdaje soglasja):

Soglasje se izda v postopkih spreminjanja meje parcele, na območju stavbnih zemljišč, in sicer v postopku parcelacije, pogodbene komasacije in izravnave meje. Geodetsko podjetje lahko od občine pridobiti potrdilo iz katerega so razvidni podatki o namenski rabi zemljišča in podatki prostorsko izvedbenih pogojev, ki so pomembni za spreminjanje meje parcele. Geodetska uprava v upravnem postopku evidentiranja spremembe meje preveri, ali je bila ta sprememba izvedena skladno z določili prostorskega akta. V ta namen prek informacijskega sistema za evidentiranje nepremičnin zaprosi pristojni občinski organ, da v predpisanem roku izda soglasje za spremembo meje parcele. V primeru, da občina v informacijski sistem ne vnese soglasja (molk organa), se šteje, da so spremembe meje skladne z določili prostorskega akta. V primeru neskladnosti s pogoji za spremembo meje parcele, Geodetska uprava zavrne zahtevo za uvedbo upravnega postopka evidentiranja spremembe meje.

K 188. členu (načrt preskrbe z zemljišči):

Člen določa obveznost sprejema načrta preskrbe zemljišč kot temeljnega akta, na podlagi katerega lahko občina nato izvaja aktivnosti po tem zakonu za zagotavljanje gospodarjenja z zemljišči. V ta namen mora občina razpolagati z ustreznimi strokovnimi podlagami in ob upoštevanju svojih prostorskih aktov in razvojnih trendov načrtovati preskrbo z zemljišči v različnih časovnih horizontih. Tak načrt, ki ga mora sprejeti občinski svet, je podlaga za nadaljnje aktivnosti občine, bodisi po določbah tega zakona ali po določbah zakona, ki ureja stvarno premoženje občin (torej tudi pridobivanje, razpolaganje in upravljanje s premoženjem v obliki zemljišč).

K 189. členu (predkupna pravica):

Predkupna pravica je prostorski ukrep, ki občini omogoča aktivno poseganje na nepremičninski trg. Skozi predkupno pravico država in občina prihaja do zemljišč, potrebnih za namene, kot jih določa prvi odstavek tega člena. Predkupna pravica je omejena na te namene in zamejena na območja, ki jih določa drugi odstavek. Tukaj je novost predvsem možnost občine, da pridobiva zemljišča na območju

za dolgoročno širitev naselja, s čimer lahko izvaja svoje poslanstvo gospodarjenja z zemljišči po tem zakonu. Da bi to bilo možno, pa člen posega v zakonodajo s področja kmetijskih zemljišč in občino na lestvici predkupnih upravičencev postavlja na drugo mesto.

K 190. členu (izključitev predkupne pravice):

Podobno kot pri začasnih ukrepih so tudi pri predkupni pravici ne glede na zasledovanje javnega interesa določene izjeme, za katere predkupna pravica ne velja. Člen jih našteva taksativno.

K 191. členu (pravice in obveznosti oseb, vključenih v prodajo):

V tem členu je urejen postopek prodaje oziroma sporazumevanja med občino in prodajalcev nepremičnine. Občina ima pravico in dolžnost odzvati se na ponudbo v roku, sicer se šteje, da predkupne pravice ne uveljavlja, ne glede na to pa je prodajalec ne more prodati naslednjemu kupcu po nižji ceni, saj bi sicer lahko obšel namen predkupne pravice s stavljenjem navideznih ponudb ter izogibanjem vročanju. Člen pa uvaja novost: jasno določilo, da se kupec z občino ni dolžan pogajati. To terja od kupca, da je njegova ponudba realna in resna, občini pa onemogoča, da bi z dolgotrajnim pogajanjem prodajalca držala v šahu in onemogočala prodajo naslednjemu kupcu, ki bi morda bil pripravljen ponuditi več (manj kot zapisano ne sme). Določbe o notarskem poslovanju varujejo pravilno izvajanje tega instrumenta, člen pa v primeru neuveljavljanja predkupne pravice izrecno reaktivira uporabo predpisov o kmetijskih zemljiščih, kadar gre za predkupno pravico na njih.

K 192. členu (dopustnost razlastitve in omejitve lastninske pravice):

Člen določa splošna pravila o dopustnosti razlastitve in omejitve lastninske pravice. Oba ukrepa se lahko izvedeta samo za namene in pod pogoji iz tega zakona, proti odškodnini ali povračilu v naravi, in skladno z načelom sorazmernosti. Ukrep mora biti nujen in v javno korist.

K 193. členu (namen razlastitve):

Taksativno so naštetih štiri razlastitveni nameni. Za te gradnje obstaja razlastitveni namen, kar v kombinaciji z javno koristjo in ostalimi pogoji sploh omogoča razlaščenje in omejevanje lastninske pravice. Poleg teh namenov, a ne neodvisno, temveč vezano nanje, pa je razlastitveni namen podan še za prevzem takšnih objektov (ko se jih torej ne gradi na novo, ampak se obstoječe objekte prevzame v funkcijo) in za razlaščenje nepremičnin, ki so potrebne za izvedbo omilitvenih ali izravnalnih ukrepov po predpisih o ohranjanju narave, v povezavi z gradnjo objektov in omrežij iz prvega odstavka.

K 194. členu (javna korist):

Sam namen, določen po prejšnjem odstavku, še ne zadošča za razlaščenje, če zanj ni moč izkazati javne koristi. Ta se primarno izkazuje z ustrezno natančnim načrtovanjem teh objektov v prostorskih aktih. Če pa nepremičnine, ki naj bi se razlastile, niso načrtovane po predpisanem standardu natančnosti, zakon terja še dodatno verifikacijo javne koristi preko vlade ali občinskega sveta, v katero pa vključuje tudi sodelovanje javnosti. Prostorski akti, ki so lahko podlaga za izkazovanje javne koristi, so vsi prostorski akti, tako po tem zakonu, kot po prejšnjih ureditvah, saj je važna predvsem stopnja natančnosti njihovega načrtovanja. Člen kot izjemo ureja izkazovanje javne koristi, kadar gre za prevzem objektov gospodarske javne infrastrukture, ki so že v funkciji in so ustrezno evidentirani in imajo gradbena dovoljenja.

K 195. členu (razlastitveni upravičenec in razlastitveni zavezanec):

Člen določa razlastitvenega upravičenca in zavezanca ter ureja primere kolizije med sedanjo javno rabo nepremičnine, ki naj se razlasti, in razlastitvenim namenom in primere, ko tekom postopka razlastitve pride do pravnih poslov v zvezi z lastništvom zemljišča.

K 196. členu (pristojnost):

Člen določa pristojnosti glede vodenja razlastitvenega postopka.

K 197. členu (ponudba za odkup nepremičnine):

Razlastitveni upravičenec ali investitor izvedbe načrtovane prostorske ureditve pripravi ponudbo za odkup na podlagi ocenjene vrednosti nepremičnin ter ocenjenih nadomestil za škodo odškodnin in drugih stroškov, ki jih pripravi cenilec. Investitor pripravi ponudbo za odkup za vsakega lastnika oziroma za vse solastnike ali skupne lastnike iste nepremičnine.

K 198. členu (skrbnik za posebne primere):

Če investitor ne uspe pridobiti podatkov iz uradnih evidenc, ker ti podatki ne obstajajo ali ker organi, ki vodijo uradne evidence, s podatki ne razpolagajo, lahko upravni organ, pristojen za odločanje o skrbništvu predlaga postavitve skrbnika za poseben primer, ki nato z investitorjem sklene ustrezno pogodbo. Rok za postavitve skrbnika je določena na 60 dni.

K 199. členu (zahteva za razlastitev):

Taksativno so našteje vse sestavine zahteve za razlastitev, s posebnim poudarkom na razlastitvenem elaboratu in načinom prikaza nepremičnin v njem. Če nepremičnina preseže mejo oziroma območje, kot je zanj načrtovano v prostorskem aktu, ni več možno izkazati javne koristi po tem zakonu.

Člen daje možnost, da razlastitev zahteva tudi razlastitveni zavezanec, če ima zaradi že zgrajenih objektov, ki so lahko predmet razlastitve po 147. členu tega zakona, lastninsko ali drugo stvarno pravico na nepremični omejeno.

K 200. členu (sklep o uvedbi razlastitvenega postopka):

Razlastitveni postopek je dvofazen oziroma se za razliko od večine ostalih upravnih postopkov ne uvede samo z vlogo, ampak je o uvedbi odločeno s posebnim sklepom. Zoper tega ni pritožbe, predstavlja pa podlago za zaznambo razlastitvenega postopka v zemljiški knjigi.

K 201. členu (pripravljalna dela v razlastitvenem postopku):

Pred dokončanjem razlastitvenega postopka je možno na podlagi posebne odločbe že izvajati nekatere druge upravne postopke, povezane z nepremičninami, člen pa ureja predvsem posledice, če kljub izvedbi teh postopkov nato ne pride do razlastitve. Zahteva se povrnitev v prejšnje stanje, za nastalo škodo pa se daje možnost odškodnine. Glede izvedbe pripravljalnih del mora biti lastnik nepremičnine ustrezno obveščen. Če se zahteva za razlastitev zavrne, geodetska uprava odpravi odločbo o parcelaciji, predlagatelj pa mora izplačati razlastitvenemu zavezancu odškodnino, ki jo odmeri sodišče.

K 202. členu (odkup preostalih nepremičnin):

Zaradi razlastitve je možno, da za lastnika izgubi pomen tudi lastninska pravica na preostalem delu nepremičnin, zato mu zakon daje možnost, da od upravičenca zahteva tudi odkup teh nepremičnin, o čemer odloči hkrati z odločitvijo o razlastitvi.

K 203. členu (odločba o razlastitvi):

O razlastitvi se odloči z odločbo, člen pa določa njeno vsebino, zlasti glede navedbe nepremičnin in določitve rokov glede prevzema razlaščenih nepremičnin in začetka gradnje objektov, zaradi katerih je do razlastitve prišlo. Prevzem posesti mora biti del izreka odločbe, s čimer se posledično zagotovi izvršljivost te odločbe.

K 204. členu (pridobitev lastninske pravice):

Člen ureja trenutek, ko razlastitveni upravičenec pridobi lastninsko pravico na razlaščenih nepremičninah in določa pogoj, kdaj lahko prevzame posest.

K 205. členu (nujni postopek):

Člen za določene primer mogoča izvedbo nujnega postopka razlastitve. Nujnost postopka se bodisi utemelji z dokaznimi sredstvi, bodisi se izkaže s položitvijo odškodnine za nepremičnino in spremljajočo varščino pri sodišči ali notarju. Za nujne postopke gre tudi vedno, ko je razlastitev potrebna za prevzem objektov in omrežij gospodarska javne infrastrukture, ki so že v funkciji in so ustrezno evidentirani ter imajo gradbeno dovoljenje. Organ odloča o nujnem postopku prednostno, pritožba pa ne zadrži pridobitve lastninske pravice in posesti. Upravni organ lahko odloči tudi že o odškodnini, če pride do sporazuma, ali pa napoti na nadaljnje postopke glede odškodnine ali pravice do nje.

K 206. členu (odškodnina):

Lastniku za razlaščeno nepremičnino pripada odškodnina oziroma enakovredna nadomestna nepremičnin. Člen določa, kaj obsega odškodnino in ostale stroške, kdo jih plača in kako se lahko izpolni obveznost plačila, če razlastitveni zavezanec noče sprejeti odškodnine, pa tudi primere, kjer je bila odškodnina v preteklosti že plačana. Odškodnina se določa z uporabo metodologije ocenjevanja vrednosti nepremičnin, škod na njih in drugih stroškov za namen umeščanja prostorskih ureditev javnega pomena, pri čemer bo ta na sistemski ravni šele urejena, zato zakon v prehodnih določbah vsebuje tudi rešitve za vmesno obdobje. Člen ne ureja podrobneje, kaj so drugi stroški, povezani z razlastitvijo. Gre npr. za stroške, ki so povezani s selitvijo (demontaža, transport, montaža in podobno), sprememba dokumentov in podobno).

K 207. členu (sporazum o odškodnini oziroma nadomestilu):

Odločanje po temelju (torej odločanje o sami razlastitvi) je praviloma ločeno od odločanja o odškodnini. Zavezanec in upravičenec bosta po pravnomočnosti razlastitvene odločbe pozvana k sklenitvi sporazuma o odškodnini ali nadomestilu. Člen določa bistvene sestavine sporazuma in način njegove sklenitve. Če do te ne pride v roku dveh mesecev po pozivu k njegovi sklenitvi, lahko tako zavezanec kot upravičenec sprožita nepravdni postopek pred sodiščem.

K 208. členu (nadomestilo v naravi):

Nadomestilo v naravi je praviloma redkeje uporabljena metoda kompenzacije za odvzem lastninske pravice. Zakon jo veže na primere, ko se razlašča nepremičnina, ki jo zavezanec uporablja za bivanje ali opravljanje dejavnosti, ki predstavlja vir preživetja. Zavezanec lahko kljub temu vedno zahteva odškodnino, v primeru nadomestila z nepremičnino pa mora ta biti enakovredna razlaščenici. Tudi v primeru nadomestila v naravi je zavezanec upravičen do povračila stranskih stroškov.

K 209. členu (druge stvarne in obligacijske pravice):

Na nepremičninah, ki so predmet razlastitve, lahko obstajajo tudi druge stvarne pravice, poleg lastninske, ki je predmet odvzema. Pri odločanju o razlastitvi je treba vzeti v obzir tudi te pravice. V ta namen je najprej treba identificirati njihove imetnike. Odločanje o njihovi ugasnitvi je vezano na predlog predlagatelja razlastitve, pri čemer organ ugotavlja in tehta nujnost te ugasnitve z javno koristjo, ki se zasleduje z razlastitvijo. Za določanje odškodnine ali nadomestila se uporabljajo določbe glede same razlaščenega nepremičnine. Posebej je urejeno vprašanje pravic, ki imetniku zagotavljajo stanovanje, ter s tem povezanih odškovnin.

K 210. členu (začasna uporaba):

Začasna uporaba je ena dveh omejitev lastninskih pravic, ki jih ureja ta zakon. Namenjena je izvajanju celovite prenove in pa namenom iz 147. člena, torej tistim, za katere obstaja tudi možnost razlaščenja, pa tudi sam postopek ustanovitve te pravice se uporabljajo določbe tega zakona, ki veljajo za razlastitev.

K 211. členu (služnost v javno korist):

Služnost v javno korist predstavlja poleg razlastitve naslednji najbolj invaziven poseg v lastninsko pravico po tem zakonu. Namenjena je izvajanju tistih posegov v prostor, ki so praviloma linijske narave (linijski gradbeni inženirski objekti) in lastninske pravice in rabe nepremičnine ne omejujejo do stopnje, ki bi terjala razlastitev, lastnika in nepremičnino pa vseeno omejujejo v spektru izvajanja njegovih upravičenj. Enako kot pri razlastitvi se najprej terja trud pridobitve služnostne pravice po sporazumni poti. V primeru neuspeha pa za prisilno vzpostavitev služnosti člen predpisuje sestavine zahteve, določa posebno ureditev glede posameznega solastnika ali skupnega lastnika, ureja odškodnino in izvršljivost v primeru nujnega primera in ureja. Glede ostalih oziroma v tem členu neurejenih vprašanj, se uporabljajo določbe tega zakona, ki urejajo razlastitev.

K 212. členu (pravica do vrnitve):

Ker se razlastitev izvede za točno določene namene, je v primeru, da se ti ne realizirajo, pod vprašanjem celoten smisel razlastitve in lahko zavezanec zahteva vračilo nepremičnine. Če je bila pridobitev sporazumna, zakon omogoča tudi razdor take pogodbe.

K 213. členu (vračanje nepremičnine):

Vračilo nepremičnine je lahko tudi sporazumno, glede vsebine sporazuma pa člen napotuje na določbe glede sporazuma o odškodnini. Če do sporazuma ne pride, vstopi upravni organ, glede vprašanja povečanja/pomanjšanja vrednosti v vmesnem času pa stranki napoti na sodišče.

K 214. členu (ukinitve služnosti v javno korist in pravice uporabe):

Člen ureja ukinitve služnosti v javno korist ali pravico začasne rabe, če ta ni več potrebna. Upravni organ odloča o ukinitvi na predlog lastnika oziroma upravičenca.

K 215. členu (učinek odprave odločbe o razlastitvi):

Urejena je odprava odločbe o razlastitvi na zahtevo razlaščenca, če razlastitveni upravičenec ne plača odškodnine oziroma ne zagotovi nadomestne nepremičnine v enem letu od posameznih predpisanih aktov ali faz, kot so naštete.

K 216. členu (komunalni prispevek):

Komunalni prispevek je plačilo dela stroškov gradnje komunalne opreme, ki ga zavezanec plača občini. S plačilom komunalnega prispevka je zavezancu zagotovljena možnost priključitve na zgrajeno komunalno opremo in je dolžan zgraditi le tisti del priključkov, ki so v zasebni lasti.

K 217. členu (merila za odmero komunalnega prispevka):

Višino komunalnega prispevka se določi na podlagi programa opremljanja glede na površino in stopnjo opremljenosti gradbene parcele ter neto tlorisno površino objekta in njegovo namembnost.

K 218. členu (uporaba subsidiarnih meril za odmero komunalnega prispevka):

Občina je dolžna v šestih mesecih po sprejemu občinskega prostorskega načrta, v katerem mora ustrezno opredeliti novo komunalno opremo, sprejeti program opremljanja vključno s podlagami za odmero komunalnega prispevka. Na takšen način občina podrobneje oceni finančne učinke prostorskega akta. V kolikor občina ne sprejme predpisanega programa opremljanja, je dolžna do sprejema programa opremljanja za odmero komunalnega prispevka uporabljati podzakonski predpis, ki določa povprečne stroške opremljanja stavbnih zemljišč.

K 219. členu (zavezanec za plačilo komunalnega prispevka):

Zavezanec za plačilo komunalnega prispevka je investitor oziroma lastnik objekta, ki se na novo priključuje na komunalno infrastrukturo, ali ki povečuje neto tlorisno površino objekta ali spreminja njegovo namembnost.

K 220. členu (odmerna odločba zaradi gradnje):

Komunalni prispevek odmeri občinski upravni organ z odločbo. V kombinaciji z Gradbenim zakonom, ki določa, da je treba ob prijavi začetka gradnje dokazati tudi plačilo komunalnega prispevka, je breme plačila komunalnega prispevka na investitorju, ki pa se vse do prijave začetka gradnje svobodno odloča, kdaj bo plačal komunalni prispevek. Plačilo komunalnega prispevka se torej več ne veže na izdajo gradbenega dovoljenja oziroma izdaja le-tega ni pogojen a s plačilom komunalnega prispevka, rešitev pa še vedno zagotavlja, da bo investitor motiviran za plačilo komunalnega prispevka oziroma k temu primoran pred prijavo začetka del. Rešitev je pomembna tudi z vidika zmanjševanja neskladnih gradenj, saj je bilo ugotovljeno, da jih veliko izhaja iz dejstva, da so investitorji za potrebe odmere komunalnega prispevka prijavljali drugačne projekte, kot pa so potem bili realizirani. Občina pa ima tudi možnost, da komunalni prispevek zaračuna po uradni dolžnosti, če investitor iz kakršnega koli razloga po izgradnji objekta ne bi pristopil k prijavi dokončanja gradnje. Po dosedanji ureditvi občina te možnosti ni imela in je bila pri odmeri komunalnega prispevka po uradni dolžnosti zamejena samo na primere, ko je šlo za izboljšanje opremljenosti.

K 221. členu (odmerna odločba zaradi izboljšanja opremljenosti):

Kadar se komunalni prispevek odmerja zaradi izboljšanja opremljenosti stavbnega zemljišča s komunalno opremo, izda pristojni organ občinske uprave odmerno odločbo po uradni dolžnosti. Podatke o objektu in zemljišču pridobi iz uradne evidence. V kolikor podatek iz uradne evidence ne obstaja, se za stavbno zemljišče upošteva faktor stavbišče x 2,5. Izdaja takšne odločbe je dopustna v roku dveh let od izboljšanja opremljenosti stavbnega zemljišča.

K 222. členu (akontacija komunalnega prispevka):

Uvedba mehanizma akontacije komunalnega prispevka podaja občini možnost odmere dela komunalnega prispevka, ki odpade na zemljišče v trenutku, ko posamezno zemljišče izpolnjuje pogoje in se ga razvrsti v najvišjo razvojno stopnjo – urejena zazidljiva zemljišča. S takšnim mehanizmom si občina lahko povrne del stroškov, ki jih je vložila v izgradnjo komunalne opreme na določenem

območju in tako ni v celoti odvisna od investicijske namere posameznika, ki je časovno lahko zelo odmaknjena od trenutka izvedbe komunalne opreme.

K 223. členu (pogodba o priključitvi):

Ob plačilu komunalnega prispevka ima zavezanec pravico zahtevati sklenitev pogodbe, s katero se med drugim določi rok za priključitev objekta na komunalno infrastrukturo.

K 224. členu (vračilo komunalnega prispevka):

Če investitorju, ki je plačal komunalni prispevek preneha veljati gradbeno dovoljenje ima pravico zahtevati povračilo dela komunalnega prispevka, ki je bil odmerjen na podlagi neto tlorisne površine objekta Del komunalnega prispevka, ki je bil odmerjen na podlagi površine gradbene parcele se investitorju ne vrne in se ga obravnava kot akontacijo komunalnega prispevka.

Do vračila komunalnega prispevka je upravičen investitor, ki je plačal komunalni prispevek, zahteve za vračilo pa mora podati v roku dveh let po prenehanju veljavnosti gradbenega dovoljenja.

K 225. členu (zakonske oprostitev plačila komunalnega prispevka):

Komunalni prispevek se ne plača za gradnjo gospodarske javne infrastrukture in pomožne objekte. Občine ne morejo predpisati oprostitev, ki niso določene s tem zakonom.

K 226. členu (občinske oprostitev plačila komunalnega prispevka):

Občina lahko predpiše delno ali celotno oprostitev plačila komunalnega prispevka za določene vrste objektov. Izjemoma se dopuščajo oprostitev v višini 50% za posamezne vrste gradnje z namenom spodbujanja zgoščanja naselij in prenove. Občine ne morejo predpisati oprostitev, ki niso določene s tem zakonom. Vsa oproščena sredstva iz tega člena mora občina nadomestiti iz nenamenskih prihodkov občinskega proračuna.

K 227. členu (namenska poraba sredstev zbranih s komunalnim prispevkom):

Komunalni prispevek je namenski vir financiranja, ki se uporablja samo za gradnjo komunalne infrastrukture v skladu z načrtom razvojnih programov in se v občinskem proračunu uporablja v proračunskem skladu ali kot namenski prejemki in izdatki v skladu s predpisi o javnih financah.

K 228. členu (namen takse):

Taksa na neizkoriščena stavbna zemljišča je posebna taksa, katere namen je aktivacija stavbnih zemljišč, ki so komunalno razvita in pripravljena za nadaljnji prostorski/gradbeni razvoj, vendar pa niso izkoriščena. Taksa zasleduje namen racionalne rabe prostora, ki je eno temeljnih pravil tega zakona, in razvoja stavbnih zemljišč kot temeljnega elementa zemljiške politike, ki je namenjen temu, da se zemljišče s načrtovalskimi in drugimi ukrepi pripelje do realizacije gradnje. Cilj ukrepa je aktivacija zemljišč, ki so z javnimi vlaganji prišla do ustrezne razvojne stopnje, nato pa na njej obstala.

K 229. členu (neizkoriščeno stavbno zemljišče):

Člen definira, kaj se šteje za neizkoriščeno stavbno zemljišče. Gre za kumulativne pogoje, in sicer mora zemljišče biti v najvišji razvojni stopnji že vsaj tri leta, na njem ne sme biti izdano veljavno gradbeno dovoljenje, bodisi samo ali skupaj z ostalimi zemljišči mora izpolnjevati pogoje glede gradbene parcele in nahajati se mora v območju, ki ga je občina določila za plačevanje takse.

Predlagateljica ocenjuje, da je tri leta od trenutka, ko neko zemljišče postane urejeno zazidljivo zemljišče, primerno obdobje, v katerem odločitev, ali bo na njem gradil, v celoti prepusti investitorju in njegovi dinamiki. Po tem času pa je z ukrepom takse smotrno investitorja začeti spodbujati h gradnji, saj zemljišče ob predhodnih vlaganjih občine ostaja pasivno, posledično pa se večajo pritiski na nove komplekse stavbnih zemljišč. Kot pogoj oziroma trenutek, do katerega se plačuje taksa, je določeno gradbeno dovoljenje. Zaradi individualne narave odločbe je podan tudi pogoj, da mora zemljišče takega lastnika bodisi samo, bodisi skupaj z njegovimi ostalimi sosednjimi zemljišči, izpolnjevati pogoj glede velikosti gradbene parcele (lastništvo namreč ni pogoj, da se zemljišče skladno z določbami tega zakona o razvojnih stopnjah stavbnih zemljišč šteje za urejeno zazidljivo zemljišče). Kot ključen element pa je predvidena tudi splošna razvojna odločitev občine, na katerih območjih bo izvajala ta ukrep, saj ni zamišljen, da se uporablja za vsa zemljišča take razvojne stopnje v občini, ampak na območjih, kjer to diktira prostorski razvoj (glej naslednji člen oziroma obrazložitev).

K 230. členu (območje plačevanja takse):

Območje, na katerem bo izvajala ta ukrep zemljiške politike, določi občina z odlokom. Vsebinsko gledano bo občina ta ukrep izvajala na območjih, kjer taka potreba izhaja iz zastavljenih ciljev prostorskega razvoja, kot izhajajo iz prostorskih in drugih razvojnih aktov, trendov prostorskega razvoja, ki jih mora v ta namen spremljati, in poznavanja bilance zemljišč. Ti cilji, trendi in stanje bodo občini skupaj kazali, da je na določenem območju obstaja potreba po tovrstnem ukrepanju. Zaradi narave ukrepa mora biti območje, na katerem se izvaja, določeno tako natančno, da je možno zemljišča identificirati v katastru, postopkovno gledano pa lahko občina ta območja določi v OPN, ali pa s posebnim odlokom, pri katerem pa se zaradi zagotavljanja javnosti, ki je v postopku OPN zagotovljena, terja ustrezno javno razgrinjanje odloka pred sprejemom.

K 231. členu (zavezanec za plačilo takse):

Zavezanec za plačilo takse je vsakokratni lastnik zemljišča oziroma imetnik stavbne pravice na njem kot oseba, ki lahko aktivira zemljišče in pristopi h gradnji. Status zemljišča oziroma tek roka, od katerega je zanj možno uporabiti takso, je neodvisen od pravnega prometa z zemljiščem. Taksa bo bremenila tistega, ki na urejenem zazidljivem zemljišču ob nastopu tri-letnega roka, odkar je to zemljišče tako (kar je razvidno iz evidence) še ne bo imel prijavljenega začetka gradnje.

K 232. členu (višina takse):

Višino takse bo določila občina z odlokom, zakon pa ji pri tem kot pogoj določa upoštevanje podrobnejše namenske rabe prostora, višino pa zamejuje na 0,3 EUR na m² zemljišča, obračunava pa se letno.

K 233. členu (odločba o odmeri):

O višini takse se odloči z odločbo, o zemljiščih, za katera se plačuje ta taksa, pa občina vodi javno evidenco.

K 234. členu (oprostitve):

Taksa se ne plačuje za občinska zemljišča, prav tako pa se ne plača za tisto leto, v katerem je zavezanec na njem prijavil začetek gradnje.

K 235. členu (pripadnost in namenskost sredstev):

Prihodki iz takse pripadajo občini in so namenski vir ukrepov zemljiške politike.

K 236. členu (obveznosti na območju prenove):

Člen ureja obveznosti lastnikov nepremičnin na območju, kjer je izdelan OPPN za prenovo ter način uresničevanja sprememb na nepremičninah, sploh kadar ta omejuje uporabo nepremičnin. Poudarek je dan urejanju razmerij med občino kot nosilko prenove in lastniki zemljišč, s specifikko bivanja in opravljanja dejavnosti. Zadnji odstavek ureja vprašanje vključevanja javnosti in drugih deležnikov v postopek prenove.

K 237. členu (nove dejavnosti na območju prenove):

Člen ureja spremembo dejavnosti in rab območij in objektov, katerim zaradi pomena pomembni z vidika ohranjanja naravnih vrednot in kulturne dediščine, ni primerno ohraniti obstoječih dejavnosti.

K 238. členu (namen odreditve vzdrževanja):

Prostorski akti se izvajajo v polju svobodne odločitve investitorjev za gradnjo. Njihova uporaba je torej obvezna takrat, ko pride do odločitve za gradnjo, na samo odločitev pa ne vplivajo. Ne glede na to pa obstajajo primeri, ko je smiselno predpisati tudi možnost, da se odločitev za gradnjo izvzame iz prostega polja gospodarske pobude in se jo zaradi zasledovanja javnega interesa odredi. Nabor t.i. urbanističnih zapovedi je v primerjalnih ureditvah dobro poznan in obsega celo paleto možnosti, od odreditve celovite gradnje v določenih rokih, pa do odreditve vzdrževanja ustreznega stanja nepremičnin, kot je to urejeno v tem in naslednjih členih. Zapoved, ki bi se nanašala na celotno realizacijo gradbenega namena (npr. da morajo investitorji objekte zgraditi v roku dveh let od sprejema prostorskega akta) bi po mnenju predlagateljice predstavljalo prevelik poseg v svobodno pobudo posameznikov, niti ni potreben ukrep. Po drugi strani pa je vzdrževanje objektov in urejenosti nepremičnin glede na stanje stavbnega fonda potreben ukrep, ki so ga občine pri urejanju prostora pogrešale.

K 239. členu (razlogi za odreditev vzdrževanja):

Vzdrževalna dela se lahko odredi v primeru, ko ima nepremičnina (torej sam objekt, pa tudi njegova okolica z drugimi sestavinami zemljišča, lahko tudi mesto bodočega objekta – gradbena jama) kvaren vpliv na podobo naselja ali da ovira redno rabo okoliških javnih površin, pri čemer pa ne gre za nevarno gradnjo po zakonu, ki ureja graditev, ampak predvsem za posledico opustitve redne rabe in vzdrževanja nepremičnine.

K 240. členu (merila za ugotovitev kvarnega vpliva):

Kvarni vpliv nepremičnine je v osnovi subjektivna kategorija, zato je za potrebe odreditve vzdrževanja, ki pravzaprav posega v lastninsko pravico lastnika nepremičnine, treba ta kvarni vpliv opredeliti s kriteriji, ki omogočajo njegovo ustrezno ugotovitev in to presojo izvzamejo iz sfere subjektivnih zaznav in opredelitev. Da bi lahko govorili o kvarnem vplivu, člen določa dva nabora kriterijev. Prvi se tiče fizičnega stanja nepremičnine same po sebi in neodvisno od njenih vplivov. Drugi se tiče lokacije ali namena nepremičnine in je torej povezan z njenim učinkovanjem na širšo okolico, pri čemer se člen naslanja na kriterije, ki jih ta zakon podaja za pripravo odloka o urejanju podobe naselij in krajine, saj oba instrumenta izhajata iz potreb po urejenem prostoru in iz zavedanja, da so niso vse lokacije ali pa objekti taki, ki so potrebni takšnega varstva, temveč je javna korist podana le pri nekaterih lokacijah in pri nekaterih objektih. Šele kombinacija obeh dejavnikov omogoča opredelitev kvarnega vpliva, saj nevzdrževan objekt, ki ne služi nekemu javnemu namenu ali se ne nahaja na lokaciji, kjer lahko negativno vpliva na podobo in delovanje okolice, še ne zadosti oziroma upraviči javne intervencije zoper lastnika.

K 241. členu (odreditev vzdrževalnih del):

Občina odredi vzdrževalna dela z odločbo, pri čemer mora biti zadoščeno nekaterim postopkovnim in vsebinskim zahtevam. Ker gre za poseg v lastninsko pravico, mora občina lastnika nepremičnine najprej opozoriti na njeno stanje in na možnost, da bo zoper njega ukrepala, ter v dogovoru najti rešitve za vzpostavitev nepremičnine v primerno stanje, kar je povezano tudi z morebitnimi finančnimi pomočmi. Na to temo lahko občina in lastnik tudi skleneta dogovor. Občina mora prav tako preveriti, ali so izpolnjeni pogoji za interveniranje in odreditev vzdrževanja. Kot pojasnjeno že pri prejšnjem členu, mora biti za izkazanost kvarnega vpliva podan vsaj en pogoj glede stanja samega objekta in en pogoj glede vpliva iz naslova lokacije ali namena objekta. Pri odreditvi vzdrževalnih del bo verjetno posebno vlogo imelo varstvo kulturne dediščine, saj je moč računati, da bo vzdrževanje bolj aktualno pri starejših in potencialno varovanih objektih in pa na lokacijah, ki so pomembne z vidika varstva kulturne dediščine. Posebej je urejeno še postopanje v primeru steka kvarnega vpliva objekta z njegovo nezakonitostjo. Zadnji odstavek glede vprašanj, povezanih z neizvršitvijo odločbe po samem zavezancu, napotuje na uporabo upravne izvršbe na nedenarno obveznost po Zakonu o splošnem upravnem postopku.

K 242. členu (splošna raba javnih površin):

Člen opredeljuje, kaj predstavlja splošna raba javnih površin. Te so grajeno javno dobro, pri čemer pa je tako s splošno definicijo javnega dobra po Stvarnopravnem zakonu, kot tudi z definicijo grajenega javnega dobra po tem zakonu splošna raba neopredeljena oziroma je prepuščena predpisu, ki opredeljuje posamezno vrsto grajenega javnega dobra. Ker je ta zakon predpis, ki ureja javne površine, v tem členu določa, kakšna je splošna raba teh javnih površin, občini pa omogoča tudi predpisovanje posebne in podrejene rabe teh površin.

Kot posebno kategorijo pa ta člen naslavlja tiste javne površine, ki so v zasebni lasti. Pojem »javne« namreč v tem kontekstu pomeni javno rabo in namen, ne pa lastništva. Javne površine v zasebni lasti v tem smislu so vseprisotne, sploh v bolj urbanih območjih pa si funkcioniranja naselij sploh ne da predstavljati. Pri tem gre za sobivanje javnega in zasebnega, pri čemer slednje na račun prvega ni omejeno ali izvotljen do te mere, da bi lahko govorili o razlaščujoči rabi ali namenu, vendarle pa gre za omejitve zasebne lastnine, ki jo je treba ustrezno pravno urediti v kontekstu grajenega javnega dobra. Zakon zato določa, da je tovrstna raba možna na površinah, ki jih kot take določi občina in da se lahko izvršuje pod določenimi pogoji oziroma pravili

V kombinaciji z definicijo javnih površin iz 3. člena zakona ta člen torej opredeljuje dva osnovna parametra tega konkretnega grajenega javnega dobra. kaj so to javne površine in kakšna je njihova splošna raba, slednjo pa deli na rabo javnih površin v javni lasti, ki je v celoti odvisna od tega, kaj dovoljujejo predpisi, in splošno rabo javnih površin v zasebni lasti, ki je pogojena in omejena tudi z zasebnimi upravičenji.

K 243. členu (postopek za pridobitev statusa grajenega javnega dobra):

Določen je postopek pridobitve statusa grajenega javnega dobra tako za državno, kot lokalno raven. Postopek se začne z zahtevo za izdajo ustreznega vladnega sklepa ali občinskega odloka, sledi izdaja tega sklepa oziroma odloka, zaključi pa se z odločbo pristojnega ministrstva ali pristojne občinske službe. Člen določa vsebino zahteve in odločitve o pridobitvi statusa in njegov vpis v zemljiško knjigo z zaznambo javnega dobra.

K 244. členu (posledice pridobitve statusa grajenega javnega dobra):

Lastnik ali upravljavec nepremičnine, ki je grajeno javno dobro, mora le-to vzdrževati v stanju, ki omogoča ustrezno rabo, taka nepremičnina pa ne more biti predmet izvršbe, niti ne more biti priposestvovana, kar določajo stvarnopravni predpisi. Pač pa zakon izrecno določa, da lahko država ali občina s takim lastnikom skleneta dogovor glede vzdrževanja takega stanja in opravljanja določenih storitev ali služb, ki so sicer pridržane javnim površinam (zimska služba, košnja, čiščenje) in tako prispevata oziroma lajšata breme, ki ga je zaradi statusa grajenega javnega dobra dolžan nositi lastnik take nepremičnine, z dogovorom pa se lahko uredijo tudi druga vprašanja, kot npr. odgovornost. Lastnik take površine mora biti tudi seznanjen s prostorsko regulacijo teh nepremičnin, da ne bi npr.

izvajal posegov v prostor, ki bi zmanjševali možnost splošne rabe. Člen izrecno ureja tudi vprašanje odstopa od dogovora.

K 245. členu (prenehanje statusa grajenega javnega dobra):

Člen podobno kot za razglasitev procesira tudi način ukinitve statusa grajenega javnega dobra, status pa se lahko izgubi tudi zaradi havarije nepremičnine ali nadomestitve z drugo nepremičnino, ki ima status grajenega javnega dobra za isti namen splošne rabe.

K 246. členu (prostorski informacijski sistem):

Prostorski informacijski sistem se vodi in vzdržuje za opravljanje nalog države in podporo občin ter za omogočanje elektronskega poslovanja na področju urejanja prostora in graditve objektov. Vodenje zbirke podatkov obsega načrtovanje, organiziranje, nadzor nad zbirko podatkov in zagotavljanje dostopa do podatkov. Vzdrževanje pa pomeni vpis, spreminjanje in izbris podatkov v zbirki podatkov. Prostorski informacijski sistem vsebuje podatke, ki so pomembni za opravljanje nalog države in občin na področju urejanja prostora in graditve objektov ter informacijsko podprte sisteme za vodenje, izmenjavo in dostop do podatkov ter storitev. Podrobnejšo določitev vsebine prostorskega informacijskega sistema, način vodenja podatkov in storitev, medopravilnost podatkov in storitev, izmenjavo podatkov ter dostop do podatkov in storitev pa zakon prepušča podzakonskemu predpisu vlade.

Podatki iz prostorskega informacijskega sistema se lahko povezujejo z nepremičninskimi podatki na te načine:

- prek identifikatorja nepremičnine,
- prek grafičnih točk iz zemljiškega katastra,
- prek prostorskega preseka.

Drugi podatki za izvajanje ukrepov zemljiške in prostorske politike so predvsem podatki, ki se ne vodijo v naštetih zbirkah podatkov, vendar se uporabljajo v procesih na področju graditve in prostorskega načrtovanja (npr. podatki o degradiranih območjih)

K 247. členu (obveznosti udeležencev pri urejanju prostora v okviru prostorskega informacijskega sistema):

Ministrstva, občine, nosilci urejanja prostora in drugi deležniki na področju urejanja prostora in graditve objektov so dolžni zagotavljati medopravilnost podatkov in storitev. Medopravilnost omogoča povezovanje zbirk prostorskih podatkov in vzajemnega delovanja storitev v zvezi s prostorskimi podatki na način, ki ne zahteva ročnih posegov in da skladen rezultat ter poveča dodano vrednost zbirk prostorskih podatkov in storitev v zvezi s prostorskimi podatki. V primerih, ko je zagotavljanje medopravilnosti med deležniki potrebno detajlneje urediti lahko ministrstvo s posameznimi deležniki sklene dogovore.

K 248. členu (zbirka prostorskih aktov):

V zbirki prostorskih aktov se bodo vodili podatki o pravnem stanju v prostoru na podlagi prostorskih aktov vključno s podatki iz postopkov priprave in sprejema prostorskih aktov države in občin. Ustrezne in formalno-tehnično pravilne podatke bodo morali uporabniki preko informacijsko podprtega sistema v zbirko prostorskih aktov posredovati med celotnim procesom priprave, sprejemanja in uveljavljanja.

Podatki v zbirki prostorskih aktov se hranijo trajno zaradi uporabe podatkov v statistične namene, namene poročanja, izvajanje nadzora nad zakonitostjo prostorskega planiranja in načrtovanja na ravni občin ter nadzorstva nad izvajanjem določb državnih prostorskih aktov in za potrebe spremljanja stanja prostorskega razvoja.

K 249. členu (zbirka podatkov o graditvi objektov):

Zbirka podatkov o graditvi objektov je zbirka, v kateri se vodijo podatki povezani s postopki graditve in posegov v prostor in s tem povezani upravni akti. V zbirki se vodijo podatki o projektiranem objektu, projektni dokumentaciji in gradbeni parceli, upravnih aktih na področju graditve, podatkih spremljanja procesa gradnje (prijava začetka gradnje, zakoličba objekta, prijava dokončanja gradnje) ter druga dokumentacija v procesu graditve. V zbirki podatkov se vodijo tudi vsi postopki graditve in posegov v prostor. S celovito in ažurno zbirko podatkov o graditvi objektov bomo omogočili transparenten pregled nad načrtovanimi in izvedenimi posegi v prostoru. Zbirko podatkov o graditvi bo vodilo Ministrstvo za okolje in prostor, vzdrževanje pa bodo zagotavljali za izdajo upravnih aktov pristojni upravni organi in druge, z zakonom o graditvi, pristojne osebe.

V zbirki podatkov o graditvi objektov se vodijo osebni podatki. Podatki, ki se štejejo za osebne podatke, se povezujejo in posredujejo v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov.

Podatki v zbirki podatkov o graditvi objektov se hranijo trajno zaradi uporabe podatkov v statistične namene, namene poročanja, izvajanja nadzora nad zakonitostjo in za potrebe spremljanja stanja prostorskega razvoja.

K 250. členu (evidenca stavbnih zemljišč):

Evidenca stavbnih zemljišč je večnamenska evidenca. Evidenca stavbnih zemljišč s podatki o pozidanih zemljiščih in s podatki razvojnih stopnjah nepozidanih stavbnih zemljišč predstavlja sistemsko rešitev za spremljanje stanja prostora tako na državni kot tudi na lokalni ravni. Njena dodana vrednost je predvsem v spremljanju procesov in sprememb v prostoru, vrednotenju sprememb v prostoru (lokacija, količina, vrsta in kakovost) ter v odnosu sprememb v prostoru do izraženih potreb različnih deležnikov, načrtovanega stanja na lokalni, regionalni in državni ravni, sprejetih prostorskih in drugih (sektorskih) politik, ki vplivajo na stanje in spremembe v prostoru in ovrednotenje mrtvega kapitala v neizrabljenih zazidljivih zemljiščih. Podatki iz evidence stavbnih zemljišč omogočajo na področju prostorskega načrtovanja pripravo ustrezne podatkovne in strokovno utemeljene podpore pri pripravi strokovnih podlag za pripravo in izdelavo prostorskih aktov (npr. bilance pozidanih in nepozidanih zemljišč, obseg zemljišč v različnih razvojnih stopnjah), zagotovitev podatkovne podpore pri usklajevanju različnih interesov v prostoru, spremljanje prostorskih učinkov porabe javnih finančnih sredstev (npr. preko sredstev namenjenih za komunalno opremljanje in urejanje prostora v občinskih proračunih) in ustreznejše prostorsko izvedbene pogoje v enotah urejanja prostora (faktorje izrabe, gostote pozidave, ipd.). Podatki iz evidence stavbnih zemljišč so eden od pomembnejših podatkov za vrednotenje zemljišč. Podatki iz evidence stavbnih zemljišč so pomembni za pripravo ukrepov zemljiške politike pri aktiviranju nezazidanih stavbnih zemljišč znotraj poselitvenih območij in usmerjanju pozidave (in investicij) na zemljišča v primernih razvojnih stopnjah (ukrepi za usmerjanje na zemljišča višjih razvojnih stopenj, na komunalno opremljena zemljišča). Podatki se uporabljajo za pripravo programov opremljanja zemljišč (ocena potreb po novi komunalni opremitvi in opredelitev stroškov komunalnega opremljanja) ter posledično pri ustreznejši določitvi višine komunalnega prispevka. Podatki iz evidence stavbnih zemljišč so podlaga za določitev gradbene parcele.

K 251. členu (evidenca dejanske rabe poseljenih zemljišč):

Evidenca dejanske rabe poseljenih zemljišč je vzpostavljena na podlagi 23. člena Zakona o evidentiranju nepremičnin. Podatki iz evidence poseljenih zemljišč se prevzemajo v zemljiški kataster kot pozidana zemljišča za stavbe in druge gradbeno inženirske objekte. Podatki o dejanski rabi cest in železnic se bodo v zemljiški kataster prevzemale iz evidence dejanske rabe zemljišč javne železniške in javne cestne infrastrukture, ki jo bo na podlagi zakona o evidentiranju dejanske rabe zemljišč javne železniške in javne cestne infrastrukture vodilo ministrstvo pristojno za promet.

K 252. členu (seznam zbirk podatkov o pravnih režimih):

Namen zbirk podatkov o pravnih režimih je voditi podatke o pravnih režimih na državni in lokalni ravni, kar je pristojnost upravljavcev teh zbirk, v prostorskem informacijskem sistemu pa se vodi seznam teh zbirk. Podatki iz zbirk se bodo uporabljali tudi za vključevanje v storitve prostorskega informacijskega

sistema. Z navedenim se bo povečala tudi verodostojnost in pravna varnost pri uporabah storitev prostorskega informacijskega sistema.

K 253. členu (monitoring posegov v prostor):

Podatki iz evidence stavbnih zemljišč se vzdržujejo na podlagi posamičnih ali skupnih pravnih aktov. Vzdrževanje podatkov na podlagi posamičnih ali skupnih pravnih aktov zagotavlja visoko stopnjo popolnosti in kakovosti podatkov v podatkovni zbirki. Za podatke o pozidanih zemljiščih je na ta način zagotovljena popolnost podatkov o posegih v prostor, za katere je bil izdan pravni akt (zakoniti posegi). Ker bo zbirka podatkov o graditvi prikazovala dejansko stanje v prostoru je treba zagotoviti tudi redno spremljanje neskladnih in nelegalnih gradenj. Zato se izvaja redne monitoringe prostora, s katerimi se preverja skladnost evidentiranih posegov v evidenci stavbnih zemljišč in objektov v naravi ter identifikacijo objektov v naravi, ki niso evidentirani v evidenci stavbnih zemljišč. Tako določeni objekti se v evidenci stavbnih zemljišč evidentirajo kot neskladja. Za izvajanje monitoringa posegov v prostor se predlaga uporaba metod daljinskega zaznavanja v kombinaciji s terensko identifikacijo in drugimi metodami. Tehnike delno samodejnih metod identifikacije stavb in pozidanih zemljišč so dosegle raven, ki omogočajo izvedbo monitoringa na finančno, kadrovsko in operativno vzdržen način. Primer dobre prakse izvajanja monitoringa je identifikacija neevidentiranih stavb v katastru stavb na podlagi tehnik samodejne obdelave podatkov daljinskega zaznavanja. Cilj izvajanja rednih monitoringov posegov v prostor je dvig kulture graditve tako, da bodo v prostoru le še zakoniti posegi ter da bo dolgoročno vzdrževanje na podlagi upravnih aktov zagotavljajo popolnost vseh posegov v prostor.

K 254. členu (prikaz stanja prostora):

Prikaz stanja prostora za območje cele države je storitev s katero upravljavec prostorskega informacijskega sistema uporabnikom omogoča vpogled in dostop do podatkov iz prostorskega informacijskega sistema in drugih zbirk podatkov. Storitve bo glede na naravo uporabe in varovanja podatkov omogočala več nivojski vpogled v podatke in prenos podatkov k uporabniku. Uporaba storitve bo za uporabo prosta.

Člen določa tudi obveznost uporabe prikaza stanja v postopku priprave prostorskega akta. Podatke prikaza stanja prostora, ki se prenašajo in uporabljajo za pripravo prostorskih aktov ter podatke nepremičninskih evidenc, topografske in kartografske podatke je potrebno pred uporabo analizirati in oceniti ustreznost kakovosti teh podatkov za namen izdelave in prikaza prostorskega akta. V analizi se uporabijo tudi podatki monitoringa posegov v prostor. Posebno pozornost je potrebno nameniti (a) zemljiškemu katastru, ki je pomembna podlaga, na kateri se izkazujejo podatki prostorskega akta, (b) katastru stavb, ki je pomembna podlaga za ugotavljanje zasedenosti prostora z objekti ter (c) evidenci stavbnih zemljišč, ki je pomembna podlaga za ugotavljanje pozidanosti in razpoložljivosti nepozidanih stavbnih zemljišč. Po potrebi je potrebno vhodne podatke izboljšati. Tipičen primer takšne potrebe je na primer širitev območja stavbnega zemljišča ali določitev območja podrobnega prostorskega izvedbenega akta, kjer se lahko ugotovi, da zaradi slabe kakovosti lokacijskih podatkov zemljiškega katastra ni mogoče sprejemljivo natančnostjo, glede na možne posledice, ugotoviti katere zemljiške parcele meja namenske rabe ali območja akta seka. V takih primerih je mogoče izvesti lokacijsko izboljšavo zemljiškega katastra, če pa to ni mogoče pa ureditev mej parcel. S tako pripravljenimi podatki se zagotavlja pravna varnost vseh vključenih in prizadetih subjektov.

K 255. členu (sistem spremljanja stanja prostorskega razvoja):

Spremljanje stanja prostorskega razvoja je aktivnost, s katero se ugotavlja stanje in trende v prostoru, doseganje ciljev prostorske politike ter ugotavlja vplive drugih politik na dogajanje v prostoru. Razumevanje sedanjih in prihodnjih razmer v prostoru je podlaga za opredelitev prioriteten razvojnih ciljev ter opredelitev vprašanj, ki zahtevajo prioritarno reševanje.

K 256. členu (poročilo o stanju prostorskega razvoja):

Rezultat spremljanja stanja prostorskega razvoja (ki je kontinuirana aktivnost) je poročilo o prostorskem razvoju, ki mora vsebovati tudi predloge za spremembe ali dopolnitve ciljev prostorske politike (Strategija) ter drugih resornih predpisov. Na prostorski razvoj imajo pomemben vpliv tudi druge resorne politike zato lahko Ministrstvo lahko po potrebi izvede presojo vplivov teh politik in o tem pripravi ter objavi problemsko ali tematsko poročilo.

K 257. členu (lokacijska informacija):

Lokacijska informacija je že od njene uzakonitve v letu 2002 oziroma uveljavitve v 2003 edini uradni instrument celovitega informiranja o prostorskih režimih, ki veljajo na določenem zemljišču. Kot tako se jo ohranja tudi vnaprej, vključno s pravilom, ki ga je leta 2007 uzakonilo ZPNačrt, da njena pridobitev ni nikoli obvezna.

Lokacijsko informacijo izda občinski organ, pristojen za urejanje prostora. Vključevati mora vse relevantne podatke iz prostorskih in sorodnih aktov ter podatek o morebitnih prostorskih ukrepih, ki veljajo na zemljišču, na zahtevo pa se ji priloži tudi kopija grafičnega dela prostorskega akta, ki se nanaša na predmetno zemljišče. Vključevati mora navedbo, ali se za predmetno zemljišče pripravlja sprememba prostorskega akta, s čimer je tudi omejena njena veljavnost. Lokacijska informacija ima značaj potrdila iz uradne evidence, kar pomeni, da gre za javno listino, izda pa se jo proti plačilu upravne takse, kot je določena z Zakonom o upravnih taksah.

K 258. členu (potrdilo o namenski rabi zemljišča):

Podobno kot lokacijska informacija je tudi potrdilo o namenski rabi zemljišč uveljavljen mehanizem za informiranje o prostorski regulaciji na določenem zemljišču, pri čemer se potrdilo osredotoča predvsem na namensko rabo prostora. Kot tako je potrdilo obvezno pri zemljiškopravnih postopkih v delu, ki se tiče preverjanja izpolnjevanja obveznosti pri prometu z zemljišči. Vključuje tudi podatek o morebitnih prostorskih ukrepih in navedbo o morebitnih postopkih sprememb relevantnih prostorskih aktov, ki tudi omejujejo njegovo veljavnost. Potrdilo se izda proti plačilu upravne takse, pri čemer se režim glede števila vlog oziroma zahtevkov in plačevanja povzema po pravilu, ki ga je glede tega potrdila uzakonil Zakon o ukrepih za uravnoteženje javnih financ občin.

K 259. členu (nadzorstvo):

Člen določa nadzorstvo nad izvajanjem določb tega zakona, prekrški zoper katere so v nadaljevanju pri kazenskih določbah penalizirani.

K 260. členu (prekrški izdelovalca in odgovornega vodje)

Člen določa kazni za prekrške.

K 261. členu (prekrški občinskega urbanista)

Člen določa kazni za prekrške.

K 262. členu (višina globe v hitrem prekrškovnem postopku)

Člen določa možnost povečanja zneska globe v hitrem prekrškovnem postopku.

K 263. členu (veljavnost in spremembe državnih prostorskih aktov)

Prvi odstavek določa nadaljnjo veljavo Odloka o strategiji prostorskega razvoja Slovenije in njegovo spreminjanje po postopku Strategije iz tega zakona.

Drugi odstavek je namenjen Uredbi o prostorskem redu Slovenije, kateri se prav tako ohranja veljavnost, a je zaradi pristopa tega zakona, po katerem predstavlja državni prostorski red zbirko pravil, in ne en sam pravni akt, posebej urejen način razveljavljanja posamičnih delov Uredbe o PRS s tem, ko se bodo z uredbami sprejemala nova pravila državnega prostorskega reda.

Zadnji odstavek ureja veljavnost državnih prostorskih aktov, sprejetih na podlagi do sedaj veljavnih predpisov ter postopek njihovega spreminjanja. Vsi ti akti ostanejo še naprej v veljavi, pripravljajo ter spreminjajo pa se ob smiselni uporabi določb tega zakona, ki veljajo za pripravo DPN.

K 264. členu (veljavnost občinskih in medobčinskih prostorskih aktov, sprejetih na podlagi ZPNačrt):

Člen ureja veljavnost in načine sprememb občinskih prostorskih aktov, sprejetih na podlagi ZPNačrt. Ob dejstvu, da ima več kot polovica slovenskih občin že sprejete občinske prostorske načrte po ZPNačrt, je ta člen osrednjega pomena za veljavnost glavnine prostorske regulacije v RS. Skupaj z dejstvom, da se je sistem prostorskih aktov v zadnjih petnajstih letih menjaval prepogosto, predlagateljica kot osnovno vodilo določa, da vsi akti, sprejeti na podlagi ZPNačrt, pa tudi tisti akti, ki so po izvoru še starejši, a jih je ZPNačrt v svojih prehodnih določbah izenačil z njegovim sistemom prostorskih aktov (gre za strategijo prostorskega razvoja občine, prostorski red občine in občinske lokacijske načrte), veljajo naprej kot akti po tem zakonu in se spreminjajo skladno z določbami, ki veljajo zanje.

Pri tem člen razdela kombinatoriko občinskih strateških prostorskih načrtov kot samostojnih aktov in strateških in izvedbenih delov občinskega prostorskega načrta po ZPNačrt ter jih poveže z OPN po tem zakonu. Povezava občinskih podrobnih prostorskih načrtov in OPPN po tem zakonu je enoznačna, regionalne prostorske načrte, ki jih ta zakon ne pozna več in ne določa njihovih naslednikov, pa člen izenači z OPN, saj so regionalni prostorski načrti določali tudi namensko rabo zemljišč, pri tem pa se seveda ti lahko izenačijo z OPN le na tistem območju posamezne občine, ki je del ureditvenega območja regionalnega prostorskega načrta.

K 265. členu (veljavnost in spremembe občinskih prostorskih aktov, sprejetih na podlagi drugih predpisov):

Poleg vprašanja občinskih prostorskih aktov po ZPNačrt mora zakon urediti tudi vprašanje prostorskih aktov po drugih/starejših zakonih.

Tako ohranja veljavnost prostorskih sestavin planskih aktov, ohranja pa tudi prepoved njihovega spreminjanja, a jo še nadgrajuje z absolutnim končnim rokom, s katerim bodo prenehale veljati v celoti. Predlagateljica ocenjuje, da je skrajni čas za dokončno razveljavitev teh aktov, katerih veljavnost se ob vseh reformah na področju prostorskega načrtovanja vztrajno podaljšuje. Predlagani rok bo pomenil skoraj natanko 20-letno prehodno obdobje, merjeno od časa, ko sta bila s strani Ustavnega sodišča RS razveljavljena ZUN in takratni ZUreP, ki sta bila podlaga za te akte. Skupaj z dejstvom, da bodo občine, ki še niso prešle na novejšo generacijo prostorskih aktov, po uveljavitvi tega zakona pa do nastopa tega datuma imele dovolj časa, da to storijo, predlagateljica ocenjuje to prehodno določbo kot vsebinsko nujno in rokovno razumno odmerjeno.

Navedeno glede prostorskih sestavin smiselno velja tudi za prostorske izvedbene pogoje po ZUN. Tudi ti bodo do navedenega datuma morali biti nadomeščeni z OPN, s to razliko, da se jim do takrat omogoča spreminjanje in dopolnjevanje.

Prostorski izvedbeni načrti (torej lokacijski, ureditveni in zazidalni načrti) imajo zaradi svoje narave in vsebin drugačno usodo, čeprav ravno tako izhajajo iz ZUN. Zakon omogoča njihovo nadaljnjo veljavnost, ob sprejemu OPN pa mora občina preveriti njihovo skladnost z njim. Če je ta ugotovljena, veljajo v celoti ali v skladnih delih še naprej in se štejejo za OPPN. Do sprejema OPN oziroma ugotovitve skladnosti pa se lahko tudi spreminjajo, in sicer po postopku, ki velja za OPPN. Navedeno velja tudi za zazidalne načrte pop Zakonu o urbanističnem planiranju in za občinske lokacijske načrte po ZUreP-1.

K 266. členu (dokončanje postopkov priprave prostorskih aktov, začeti ali vodenih na podlagi ZUPUDPP):

Člen ureja nadaljevanje in zaključevanje postopkov priprave državnih prostorskih načrtov po ZUPUDPP, ki so v času uveljavitve tega zakona že v pripravi. Če se postopek nahaja do vključno študije variant, se postopek priprave nadaljuje po določbah tega zakona bodisi v postopek priprave uredbe o DPN bodisi v združen postopek načrtovanja in dovoljevanja (to pomeni v izbor najustreznejše variante ter nato pripravo dokumentacije in izdajo celovitega dovoljenja). Če se postopek priprave državnega prostorskega načrta nahaja v kasnejših fazah, je njihovo nadaljevanje po določbah tega zakona manj smiselno (zahteva vračanje v postopku), vendar je tudi možno, če tako predlaga pobudnik priprave teh državnih prostorskih načrtov.

K 267. členu (nadaljevanje postopkov iz 42. in 43. člena ZUPUDPP):

Člen ureja nadaljevanje in zaključevanje postopkov sodelovanja države in občin pri načrtovanju prostorske ureditve skupnega pomena v skladu z 42. členom ZUPUDPP ter postopkov načrtovanja prostorskih ureditev lokalnega pomena v območju državnega prostorskega načrta v skladu s 43. členom ZUPUDPP, in sicer v obeh primerih določa predvideva, da se postopki zaključijo v skladu z predpisi, po katerih so se ti postopki začeli – v skladu z ZUPUDPP.

K 268. členu (nadaljevanje postopkov priprave lokacijskih načrtov, začeti na podlagi ZUOPZP):

Člen ureja nadaljevanje in zaključevanje postopkov priprave lokacijskih načrtov po Zakonu o ukrepih za odpravo posledic določenih zemeljskih plazov večjega obsega iz let 2000 in 2001 (ZUOPZP), ki so v času uveljavitve tega zakona že v pripravi. ZUPUDPP je ta zakon razveljavil in uredil nadaljevanje postopkov priprave lokacijskih načrtov za zadnja dva od šestih plazov. Ker se s tem zakonom razveljavlja ZUPUDPP, je treba za postopka priprave, ki sta še vedno v teku, s tem členom določiti, kako se nadaljujeta v skladu s tem zakonom.

K 269. členu (dokončanje postopkov priprave prostorskih aktov, začeti ali vodenih na podlagi ZPNačrt):

Člen je ključnega pomena za racionalen prehod na novo ureditev pri večini prostorske regulacije v RS, to pa so občinski prostorski načrti po ZPNačrt. Osrednje vodilo je nemoten tek postopkov, zato zakon odloča, da se vsi v tem členu zajeti prostorski akti (to pa vključuje tudi tiste akte, ki so po izvoru še starejši, a jih je ZPNačrt v svojih prehodnih določbah izenačil z njegovim sistemom prostorskih aktov) dokončajo po doslej veljavnih predpisih, torej po ZPNačrt, ki se mu kljub generalni razveljavitvi ohranja uporaba za to potrebnih določb. Določbe urejajo kombinatoriko strateških prostorskih načrtov kot samostojnih aktov in strateških in izvedbenih delov občinskega prostorskega načrta po ZPNačrt ter jih povezujejo z OPN po tem zakonu. Občinski podrobni prostorski načrti se po sprejemu štejejo za OPPN, regionalni prostorski načrti, ki utegnejo biti v teku ob uveljavitvi tega zakona, pa se po dokončanem postopku štejejo za OPN na tistem območju posamezne občine, ki je bil del ureditvenega območja regionalnega prostorskega načrta.

Ne glede na pravilo, po katerem se vsi ti postopki končajo na podlagi določb ZPNačrt, pa člen v zadnjem odstavku določa, da se lahko z dnem začetka delovanja Komisije za prostorski razvoj pripravljavci teh aktov obrnejo nanjo, če pride do situacije prevlade javne koristi – če torej občina kot pripravljavka ne more uskladiti interesov v prostoru med posameznimi državnimi nosilci urejanja prostora, ali v primeru, da je treba izvesti postopek prevlade ene javne koristi nad drugo. S tem želi predlagateljica omogočiti uporabo ključnih postopkovnih novosti tega zakona tudi za primere aktov, ki so že v teku, in ne samo za nove prostorske akte.

Nadaljnja izjema od dokončanja teh postopkov po veljavnih predpisih pa je vsebinske narave in se nanaša na določanje območij stavbnih zemljišč za t.i. razpršeno gradnjo po ZPNačrt. Ker ta zakon, kot pojasnjeno že v obrazložitvi k 28. členu, prekinja razlikovanje med razpršeno poselitvijo in razpršeno gradnjo ter uvaja enoten pojem posamične poselitve, je občinam dana možnost, da pri pripravi

občinskih prostorskih načrtov, ki so z dnem uveljavitve tega zakona v teku, tudi razpršeno gradnjo tretirajo kot razpršeno poselitev ali po novem posamično poselitev (slednja se do uskladitve predpisov namreč določa enako kot doslej razpršena poselitev, glej 293 člen).

K 270. členu (rok za sprejem regionalnih prostorskih planov):

Člen določa rok za sprejem regionalnih prostorskih planov. Glede na vsebinski preboj, ki pri celotnem sosledju odločitev v prostoru, od najbolj strateških, pa do povsem izvedbenih, želi doseči predlagateljica, so regionalni prostorski načrti ključnega pomena, od tod tudi zahteva po njihovi relativno hitri pripravi, še vedno pa gre za dovoljšen časovni okvir za njihovo pripravo in sprejem.

K 271. členu (uskladitev z vsebinami iz regionalnega prostorskega plana ali akcijskega programa za izvajanje Strategije):

Zakonske rešitve glede vsebin razmerij med regionalnimi in občinskimi prostorskimi plani bazirajo na usklajenem in hierarhično pogojenem ter soslednem sprejemanju odločitev v prostoru. Iz tega razloga terjajo regionalne odločitve ustrezno prilagoditev na občinski ravni. Ker pa Zakon odloča, da so občinski prostorski plani fakultativni, lahko občine vprašanje skladnosti v celoti pustijo ob strani z odločitvijo, da bodo svoje prostorske plane (bodisi tiste, ki se štejejo kot taki, a gre dejansko za občinske strateške prostorske načrte ali pa strateške dele občinskih prostorskih načrtov, bodisi tiste, ki jih bodo v celoti sprejele na podlagi tega zakona) prenehale uporabljati oziroma jih bodo razveljavile.

K 272. členu (nadomestno ukrepanje države):

Člen določa na kakšen način in v kakšni obliki država ukrepa, če regionalni prostorski plan ni sprejet v zahtevanem roku.

K 273. členu (podlaga za državno prostorsko načrtovanje do uveljavitve regionalnega prostorskega plana):

Ker je izvedba državnega prostorskega načrtovanja vezana na ustrezno določitev zasnov prostorskih ureditev državnega pomena v regionalnem prostorskem planu ali akcijskem načrtu za izvajanje Strategije, ta dva akta (eden kot pravilo, eden kot instrument nadomestnega ukrepanja države) pa sta predvidena za sprejem šele do leta 2023, je treba v vmesnem obdobju zagotoviti podlago za nemoteno izvajanje nalog državnega prostorskega načrtovanja.

K 274. členu (vsebinska uskladitev glede ureditvenih območij naselij in območij za dolgoročni razvoj naselja):

Čeprav zakon v 274. in 280. členu določa, da se že veljavni občinski prostorski načrti po ZPNačrt in že začeti občinski prostorski načrti, ki se bodo dokončali po sprejemu tega zakona, štejejo za OPN po tem zakonu, pa ta člen določa nekatere vsebinske uskladitve, ki bodo pri teh aktih potrebne za zadostitev vsebinskih zahtev glede OPN, ki jih določa ta zakon in polno izenačitev z OPN naslednje generacije. Med osrednje vsebinske novosti tako spada določanje ureditvenih območij naselij in območij za dolgoročni razvoj naselij, zato zakon določa rok, do katerega morajo te vsebine imeti vsi veljavni akti (če seveda imajo vsebine, glede katerih se terja uskladitev), občinam pa omogoča sprotno oziroma takojšnjo uskladitev, ali pa določitev teh vsebin veže na prve naslednje spremembe OPN.

K 275. členu (vsebinska uskladitev z občinskim prostorskim planom, regionalnim prostorskim planom ali akcijskim programom za izvajanje Strategije):

Zakonske rešitve glede razmerij med strateškimi in izvedbenimi prostorskimi akti bazirajo na usklajenem in hierarhično pogojenem ter soslednem sprejemanju odločitev v prostoru. Iz tega razloga terjajo planske odločitve ustrezno prilagoditev dokumentov na izvedbeni ravni, kar pomeni predvsem prilagoditev OPN.

K 276. členu (uskladitev razpršene poselitve v veljavnih občinskih prostorskih načrtih ter razpršene poselitve in razpršene gradnje v občinskih prostorskih načrtih v pripravi s posamično poselitvijo)

Ker ta zakon, kot pojasnjeno že v obrazložitvi k 28. členu, prekinja razlikovanje med razpršeno poselitvijo in razpršeno gradnjo ter uvaja enoten pojem posamične poselitve, se s tem členom ureja uskladitev sedanjih pojmov z novim. Člen tako določa, kako se dosedanja razpršena poselitev in razpršena gradnja glede območja stavbnih zemljišč prevaja v posamično poselitev. Pri razpršeni poselitvi je med njo in posamično poselitvijo postavljen enačaj, zato ni pomembno, ali je bila razpršena poselitev določena v že veljavnih občinskih prostorskih načrtih, ali pa to šele bo s tistimi, ki so v pripravi in se po določbah 282. člena tega zakona zaključijo po doslej veljavnih predpisih. Težje je prevajanje razpršene gradnje, saj se tej območja stavbnih zemljišč niso določala. Razpršeno gradnjo je tako možno izenačiti s posamično poselitvijo samo v primerih, da se bodo občine glede postopkov občinskih prostorskih načrtov v pripravi odločile za uporabo šestega odstavka 282. člena tega zakona in razpršeno gradnjo prikazale kot razpršeno poselitev. V primerih, kjer pa so občinski prostorski načrti že sprejeti in razpršeni gradnji ne določajo stavbnih zemljišč, pa neposredna izenačitev ni možna in bo potrebna sprememba teh aktov, kjer pa bo v poštev prišla uporaba naslednjega (293.) člena tega zakona, po kateri bo izenačitev možna.

Namen uskladitve je v tem, da se tudi za ta območja stavbnih zemljišč omogoči uporaba določb tega zakona o dopolnitvi in zaokrožitvi posamične poselitve ter izvajanju lokacijskih preveritev za namen določitve natančne oblike in velikosti območja stavbnih zemljišč na posamični poselitvi.

K 277. členu (določanje namenske rabe prostora posamični poselitvi v OPN)

Za razliko od prejšnjega člena, ki ureja prevajanje sedanje razpršene poselitve in razpršene gradnje na posamično poselitev po tem zakonu, ta člen ureja določanje namenske rabe prostora za posamično poselitev v OPNjih po tem zakonu, se pravi v OPN, ki bodo v celoti sprejeti po tem zakonu, in spremembah in dopolnitvah vseh obstoječih prostorskih načrtov, ki se bodo vodili z vsebino in postopkom za OPN (OPN je namreč občinski prostorski načrt po tem zakonu). Ker se namenska raba določa skladno s Pravilnikom o vsebini, obliki in načinu priprave občinskega prostorskega načrta ter pogojih za določitev območij sanacij razpršene gradnje in območij za razvoj in širitev naselij (Uradni list RS, št. 99/07), ki se bo po uveljavitvi tega zakona kot skladen z njim uporabljal še naprej, ta člen določa, kako se bo skladno s tem pravilnikom prikazovala namenska raba posamične poselitve, in sicer tako, kot se določa za sedanjo razpršeno gradnjo. Kot taka se bo do uskladitve pravilnika prikazovala vsa posamična poselitev po novem, torej vse tisto, kar danes pojmuje kot razpršeno poselitev in razpršeno gradnjo.

K 278. členu (spreminjanje podrobnejše namenske rabe prostora z OPPN)

Ker 119 člen določa, da bo na podlagi pravilnika ministra možna sprememba določenih vrst podrobnejše namenske rabe z OPPN brez poprejšnje spremembe OPN, člen za prehodno obdobje že določa možnosti sprememb namenske rabe prostora glede na današnjo klasifikacijo.

K 279. členu (začetek delovanja Komisije za prostorski razvoj):

Komisija začne z delovanjem v roku treh mesecev, do takrat pa mora biti pripravljen tudi njen poslovnik.

K 280. členu (urejanje mej in parcelacija zemljišč v postopkih državnega prostorskega načrtovanja):

Člen ureja nekatere specialne postopkovne ureditve glede na Zakon o evidentiranju nepremičnin, ki pa se bodo kot take uporabljale le do sistemske prenove tega področja, s katero bodo zajete tudi specifične urejanja in spreminjanja mej v postopkih državnega prostorskega načrtovanja oziroma te glede na sistemske rešitve ne bodo več potrebne.

K 281. členu (prostorski ukrepi v drugih predpisih):

Ker ta zakon ne uporablja več pojma prostorski ukrepi (pod te se v ZUreP-1 šteje predkupna pravica občin, začasni ukrepi za zavarovanje urejanje prostora, razlastitev in omejitve lastninske pravice, komasacija in ukrepi pri prenovi), nekateri drugi predpisi (zlasti Zakon o zemljiški knjigi) pa se sklicujejo nanje, člen določa, kateri od instrumentov po tem zakonu se štejejo za prostorske ukrepe, tako da bo še naprej možno izvajanje določb področnih predpisov.

K 282. členu (obstoječi prostorski podatki):

Obstoječi podatki iz prostorskega informacijskega sistema po ZPNačrt se uporabljajo naprej kot podatki prostorskega informacijskega sistema po tem zakonu. Podatki, ki se bodo vodili na podlagi določb tega zakona in ki se na podlagi ZPNačrt še ne vodijo, se morajo začeti voditi do leta 2021.

K 283. členu (evidenca dejanske rabe poseljenih zemljišč):

Člen ureja rok za vzpostavitev evidence dejanske rabe poseljenih zemljišč. Podatki o poseljenih zemljiščih se bodo prevzemali iz evidence stavbnih zemljišč. Ker pa morajo občine vzpostaviti evidence stavbnih zemljišč do leta 2025, se do vzpostavitve posamezne občinske evidence stavbnih zemljišč kot poseljena zemljišča v evidenco dejanske rabe poseljenih zemljišč prevzame kar podatke o poseljenih zemljiščih, ki so bili zajeti z masovnim zajemom podatkov na podlagi 303. člena tega zakona. S to prehodno določbo se zagotavlja popolnost podatkov v evidenci dejanske rabe poseljenih zemljišč z dnem vzpostavitve evidence. Ko bodo posamezne občine vzpostavile evidenco stavbnih zemljišč, se bodo podatki o pozidanih zemljiščih iz evidence stavbnih zemljišč zapisali v evidenco dejanske rabe poseljenih zemljišč.

K 284. členu (prikaz stanja prostora):

Urejen je rok za vzpostavitev prikaza stanja prostora ter način in obveznosti Ministrstva glede pridobivanja podatkov do vzpostavitve prikaza stanja prostora.

K 285. členu (storitve prostorskega informacijskega sistema za elektronsko poslovanje na področju prostorskega načrtovanja):

Člen v prvem odstavku ureja objavo oziroma odredbo začetka uporabe storitev za elektronsko poslovanje na področju prostorskega načrtovanja in ureja določene vidike prostorskega načrtovanja do takrat; kot so objava gradiv v prostorskem informacijskem sistemu, delo pristojnih organov s temi gradivi, pravila glede vključevanja ministrstva v postopke priprave OPPN do takrat in pravila glede objavljanih grafičnih delov prostorskih aktov in interpretacije avtentičnosti različnih oblik aktov do takrat

K 286. členu (določanje gradbenih parcel obstoječim stavbam):

Zakon v določbah o evidentiranju stavbnih zemljišč določa pravila za bodoče urejanje in evidentiranje gradbenih parcel, po obsegu pa je pravzaprav večjega pomena določanje gradbenih parcel obstoječim objektom. Tovrsten mehanizem je že poznal 216. člen ZGO-1, ki pa se je kasneje prenehal uporabljati in se zadeve zdaj za določene primer rešujejo z drugo s predpisi, ki urejajo vzpostavitev etažne lastnine na predlog pridobitelja posameznega dela stavbe in določanje pripadajočega zemljišča stavbi.

Pri določanju gradbene parcele k obstoječim stavbam se izhaja iz obstoječih dovoljenj in drugih posamičnih aktov, lastnik pa lahko zahteva, da se pri določanju gradbenih parcel izhaja tudi iz stanja in uporabe v naravi.

K 287. členu (določanje in evidentiranje gradbenih parcel):

Člen določa rok začetka uporabe določb tega zakona, ki se nanašajo na določanje in evidentiranje gradbenih parcel, ki je tudi rok, da katerega mora biti vzpostavljena informacijska rešitev v ta namen. Zakon do tega roka občinam tudi nalaga, da svoje akte uskladijo z določbami tega zakona glede gradbenih parcel, saj kljub dejstvu, da so številne občine v preteklosti kljub odsotnosti zakonskih podlag za določanje gradbenih parcel te sicer v aktih naslavljale, nekatere občine teh vsebin v prostorskih aktih nimajo.

K 288. členu (masovni zajem podatkov):

Z masovnim zajemom podatkov, se določijo predlogi pripadajočih zemljišč obstoječih stavb in drugih gradbeno inženirskih objektov. V okviru masovnega zajema se predpostavlja, da je meja pripadajočega zemljišča obstoječega objekta enaka območju, ki ga objekt v naravi dejansko uporablja (gre za maksimalen obseg pripadajočega zemljišča). Mejo pripadajočega zemljišča v naravi določajo ustvarjene meje (linijski grajeni objekti, kot so ceste, ograje ali zidovi, in meje stalno vzdrževanih površin kot so živa meja, vinograd, njiva) in naravne meje (npr. reliefni robovi, struga vodotoka, gozdni rob) v prostoru. Prioriteto pri določitvi meje pripadajočega zemljišča imajo primarni viri podatkov. To so nepremičninske evidence (zemljiški kataster, kataster stavb, register nepremičnin). Če meje parcel po primarnih virih podatkov ne izkazujejo dejanske meje pripadajočega zemljišča v naravi (upoštevajoč položajno natančnost dopolnilnih virov podatkov), se uporabijo sekundarni viri podatkov, ki so podatki iz prostorskih aktov (predvsem občinski prostorski akti z namensko rabo prostora in državni prostorski akti). Sekundarni viri podatkov se uporabijo, če se na podlagi dopolnilnih virov podatkov potrdi, da je načrtovano stanje v naravi realizirano ter da je realizirano stanje po legi, obliki in velikosti skladno z načrtovanim. Določitev meje pripadajočega zemljišča na podlagi interpretacije topografskih podatkov se uporabi samo v primeru, ko primarni in sekundarni viri podatkov ne izkazujejo dejanskega stanja v naravi.

Izvedbo masovnega zajema predloga gradbenih parcel zagotovi država.

K 289. členu (obveščanje):

Občina uporabi pri določevanju predloga poseljenih zemljišč podatke o pripadajočih zemljiščih obstoječih stavb in drugih pozidanih zemljišč iz masovnega zajema, podatke o izdanih gradbenih dovoljenjih, podatke o javnih cestah in javnih železnicah iz evidence dejanske rabe zemljišč pod infrastrukturnimi objekti od ministrstva pristojnega za promet in drugih pozidanih zemljiščih. Preostalim stavbnim zemljiščem (nepozidana stavbna zemljišča) občina določi razvojne stopnje.

Poseljena zemljišča in nepozidana stavbna zemljišča se določijo v posebnem postopku. Zaradi spoštovanja ustavnopravnih zahtev je treba dati lastnikom nepremičnin možnost, da v primeru nestrinjanja z določevanjem zemljišč podajo pripombe. Občina o predlogu poseljenih zemljišč in nepozidanih stavbnih zemljišč individualno obvesti lastnike nepremičnin in določi rok za podajanje pripomb. Prispele pripombe občina prouči ter o svojem stališču obvesti lastnike nepremičnin. Če se lastnik nepremičnine s stališčem občine ne strinja, lahko pisno zahteva izdajo odločbe o uvrstitvi zemljišča med poseljena ali nepozidana stavbna zemljišča.

Občina lahko pred individualno razgrnitvijo podatkov seznanj javnost s podatki o zemljiščih na javni razgrnitvi. Občina z javnim naznanilom in na svetovnem spletu na krajevno običajen način obvesti javnost o kraju in času javne razgrnitve ter spletnem naslovu, kjer so podatki dostopni v elektronski obliki in o načinu dajanja pripomb ter roku za njihovo posredovanje. Predhodna javna razgrnitev bi bila nedvomno koristna, saj bi se že predhodno razčistila določena neskladja podatkov. Predpostavlja se, da bi imela občina s predhodno javno razgrnitvijo podatkov manj dela v fazi individualne razgrnitve.

Inicialna vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč se konča z zapisom podatkov v evidenco stavbnih zemljišč. Po inicialnem vpisu se podatki vzdržujejo na predpisan način. Z vpisom v evidenco stavbnih zemljišč se podatki iz evidence lahko uporabljajo za potrebe prostorskega načrtovanja in vrednotenja zemljišč.

K 290. členu (evidentiranje pripadajočih zemljišč stavb v nepremičninskih evidencah):

Evidentiranje podatka o pripadajočem zemljišču izvede upravni organ, pristojen za vodenje zemljiškega katastra po uradni dolžnosti.

K 291. členu (ocenjevanje vrednosti nepremičnin):

Člen ureja ocenjevanje vrednosti odškodnin v razlastitvenih postopkih do zakonske ureditve področja, t. j. uzakonitve in podrobnejše razdelave metodologije ocenjevanja vrednosti iz 205. člena zakona, skupaj z ureditvijo izvajalcev tega ocenjevanja. Člen ureja vprašanje podlag oziroma podatkov, ki jih pri svojem delu uporablja cenilec.

K 292. členu (odmera takse za neizkoriščeno stavbno zemljišče):

Ker zakon ne predvideva odloga izvajanja določb o taksi za neizkoriščeno stavbno zemljišče, se pa pri njihovem identificiranju naslanja na delujočo evidenco stavbnih, člen določa, da se status urejenega stavbnega zemljišča ne uporablja oziroma domneva na podlagi evidence, temveč mora izpolnjevanje pogojev za tako zemljišče ugotoviti občina, ko bo izdajala in obrazlagala odločbo o odmeri te takse.

K 293. členu (upravni postopki):

Člen določa dokončanje upravnih postopkov po doslej veljavnih predpisih.

K 294. členu (občinski urbanisti):

Člen omogoča nadaljevanje delovanja tistim osebam, ki so skladno z določbami ZUreP-1 opravljale naloge občinskega urbanista.

K 295. členu (razveljavitev in uporaba zakonov):

Člen določa prenehanje veljavnosti vseh treh zakonov, ki sedaj urejajo materijo urejanja prostora, a s posebno izjemo glede pravne podlage za delovanje zbirnega katastra gospodarske javne infrastrukture, saj ta zakon več ne ureja te materije. Pri tem je ustvarjena še možnost, da se evidenca o planinskih poteh po predpisih, ki urejajo planinske poti, vodi v zbirnem katastru gospodarske javne infrastrukture.

K 296. členu (prevzetje podzakonskih predpisov):

Člen določa nadaljnjo veljavo podzakonskih aktov iz ZPNačrt, ZUreP-1 in ZUPUDPP v kombinaciji s predvidenimi podzakonskimi akti po tem zakonu.

K 297. členu (veljavnosti podzakonskih predpisov):

Člen določa nadaljnjo veljavnost podzakonskih predpisov.

K 298. členu (uporaba podzakonskega predpisa za izvajanje Zakona o kmetijskih zemljiščih):

Člen določa nadaljnjo uporabo predpisa iz ZGO-1 za potrebe izvajanja Zakona o kmetijskih zemljiščih, saj gre za materijo, ki se tiče prostorskega načrtovanja, čeprav gre za kombinacijo gradbenega in kmetijskega predpisa.

K 298. členu (prenehanje veljavnosti podzakonskih predpisov):

Člen določa prenehanje veljavnosti podzakonskih predpisov.

K 300. členu (izdaja podzakonskih predpisov):

Člen določa roke za izdajo tistih podzakonskih predpisov iz tega zakona, ki morajo biti sprejeti povsem na novo in nimajo predhodnikov, kateri bi veljali še naprej.

K 301. členu (začetek veljavnosti zakona):

Predlagateljica predlaga daljši rok za uveljavitev zakona zaradi obsega zakonodajnih sprememb in potrebnega prehodnega časa za implementacijo.